

Quod p[ro]p[ri]etate sua ma[gn]a re[sp]ect[us]
et sic dicitur in
regula dicitur q[uo]d long[us] est solit[udo]
p[ro]p[ri]etate sua

an d[icitur]
Quod p[ro]p[ri]etate sua ma[gn]a re[sp]ect[us]
et sic dicitur in

Corup[ti]o[n]e v[er]ba[n]t[ur] d[icitur] q[uo]d ad m[er]it[um]
dicitur dicitur

ad r[ati]o[n]em p[ro]
De r[ati]o[n]e p[ro]p[ri]etate sua

Quod arte et r[ati]o[n]e v[er]ba[n]t[ur]
na[m]q[ue] p[ro]p[ri]etate sua et r[ati]o[n]e

Talia sunt p[ro]p[ri]etate sua
Et sic dicitur q[uo]d p[ro]p[ri]etate sua
q[uo]d p[ro]p[ri]etate sua
q[uo]d p[ro]p[ri]etate sua
q[uo]d p[ro]p[ri]etate sua

hinc dicitur

Quia comedat p[ro]p[ri]etate sua
m[er]it[um] p[ro]p[ri]etate sua et r[ati]o[n]e
omn[is] p[ro]p[ri]etate sua et r[ati]o[n]e

Beatus Thomas

Quod in p[ro]p[ri]etate sua
quia tam[en] p[ro]p[ri]etate sua
p[ro]p[ri]etate sua et r[ati]o[n]e

moderem
studemus
magis
realitate
choyngite
caliditate
p[ro]p[ri]etate sua

studemus
p[ro]p[ri]etate sua

magis
choyngite
caliditate
p[ro]p[ri]etate sua

magis
choyngite
caliditate
p[ro]p[ri]etate sua

*Quoniam antiquitas quae magis est
yphosior tot modis et figuris
quae ad ista ingenia quoad
suffocata sunt omnia sunt et plura
et aliter*
in uertimis uicibus cicer
lia sic aliarum quae o
ad. c. S; etiam mille. Ha
centi ducentis duo
gms sunt. **N**umeri i
ni & feminini & nei
ueniunt: magis fig
^{aliter flum}
tibus flum. **Q**uod autem
etiam nata ipsi sermo
minna. Ergo capsa
tate femina neutri
Item leuamoeniū & de
pō fluit. **V**iria dicitur
in affrica lingua s;
definitia. **L**ucanū u
Idē. In eodē. **S**ex nāq
Similit̄ h. mella & a
eodē. in faustu mēl
flum durda tauru
q̄ alioy inas. apd m
nri absq; s. solent. **L**
Lucanū in. iii. **Q**uod celerē
meandvō adit. **S**
corripit. quā sit a
hyspanja. **U**nde ac
unt nri poete gōis
Nonte gea n̄ ipsa dō
argos. **T**enemea. t̄
correpta latina s̄ ne
hoc mare. hui matri
Uidū in. iii. fastoys
ri pateraturis a cer
carminū. **V**ides ut
custos. foradis appe

b; Cepe succo melle
eclinationis hee epe
gulari feminino gne
pella. Ut illu diffrauit.
tyraru. vi. Lippus
uentior tam usus hoc
endo oculus alit pflu
actionib; sehenus
e. Caper. tam. & cepi
ne. pducta femini
e. libies. ul' mutate
yn genituu. ut he
nuunt & neutra s' r
tugi. nihil mania
acis significat & p
i homo tumid' erit
lento. Typano triba
n. in rationabuit
co^{oib;} aliis casib; & gnis;
frux & fruges & mania
lu. **H**oc gummi. hoc sina
ert. ut plaut' in ple
pulsq' tuert' oculi ex
rgi oppidv. luui m. xxiii.
at. Traian' in pmo da
erodian' gummi qq. &
uert' ut plus. & pip.
e fune. frumta dnt
ullim. & aliis talib; multi
eposita ee ipse accent'
t' n' eent eposita.
u calv' h'e. **Q**m igit' suatq;
utq; gneus: mansit in
pducit. lacina se. **Q**si

Ex lib. Joh. Ep. Lab. Bibliothecae Oberlingensis
Categorij in Logicam.

Copulata pulcherrima diuer-
sis ex autoribus logice in unuz
corrogata in veterē artem Are-
sto. cū textu eiusdē scdm viā di-
ui doctoris Thome de Aqui-
no et iuxta processū mgroꝝ Co-
lonie in bursa Montis regētū

Ex Bibliotheca Johannis Baptistae
à Seepan

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

030028991

Questiones

mebris. pnt tñ ad eas reduct hoc mō. pñā gñ aliter dic
 ra diuidit in reale z rōnale. realis diuidit in speculatiua z
 et practica. **Speculatiua** in phisicā. metaphisicā. z math
 thematicā q̄ sunt phie pres pncipales. eo q̄ de rebz tract
 tāt. **Practica** diuidit in actiua z factiua. actiua vocatur
 moralis. z diuidit in ethica. yconomica z politica. **Facti**
 ua q̄ z mathematica d̄: exis de factibilibz a nob̄ diuidit
 soler in sepre artes mechanicas. **Sz rōnalis** q̄ etiā voca
 rur amminiculatiua diuidit in grāmaticā q̄ subseruit om̄i
 bus sciētijs. in logica q̄ subseruit speculatiuis. z rethoriz
 cā que amminiculatur practico.

Ar Diffinitio est mediū demratiōis faciētis scire
 sz illa non pōt variari nisi tripl̄. ergo solū erunt
 tres pres phie. **Unoz** probat. qz vel diffinitio rei p̄cip
 p̄ materia sensibile que est cū motu z mutatiōe. z vocat̄
 diffinitio phisica. aut abstrahit a materia sensibili fm̄ ef
 sentia z rōem. licz nō fm̄ esse. vt magnitudo. nūerus. cur
 uitas. z sic est diffinitio mathematica. vel abstrahit pen
 tus a motu z materia tā sensibili q̄ intelligibili. z sic est
 diffinitio metaphisica. **Om̄** q̄ fm̄ diueritatē diffini
 tōnis sumunt tres pres phie realis speculatiue. Et isto
 modo diuidit phiam. **Ar resto.** sexto metaphisice. in phis
 sicā. mathematicā z metaphisicā. Si phia gñaliter capi
 atur possunt plures eius poni partes

Queritur Quō diuidit phia natural. z silt
 alie phie pres. **Om̄** ad p̄mū
 q̄ phia natural diuidit in phisicā. mathematicā z meta
 phisicā. que tres pres differunt fm̄ triplicē modum diffi
 niendi tā assignatum. seu penes obiecta z cōsiderata. **Phis**
 phisica est de his q̄ sunt p̄iuncta materie sensibili. tā fm̄
 rem q̄ fm̄ rōem. sicut patet de scientia libri phisicorum.
Mathematica vero est de his q̄ sunt cōiuncta materie
 fm̄ rem. z tamen abstracta fm̄ rōem. Sed metaphisica
 est de omnino separtis tā fm̄ rē q̄ fm̄ rōem. Aut de his q̄
 nō nccario in materia repiunt. quod additur p̄pter trāscē
 detia. que q̄uis actu in materia reperitur. nō tamē nez
 cessario. cū etiā de separtis verificari possint. **Horolis** s̄z
 mltiter in tres sub diuiditur pres. quaz p̄ma cōsiderat
 opationes vnius hois. que vocatur monastica a monos
 quod est vñ. z ycos sciētia. quasi sciētia tractās de regis
 mine vnius. quia docet quomō homo p̄ virtutes moraz
 les debet regere seipm̄. **Secunda** autem p̄siderat opatio
 nes multitudinis domesticę. z vocat̄ yconomica ab yco
 nomo dispensatore. **Docet** em̄ quomodo paterfamilis
 as debet regere vxozem filios z seruos. **Tercia** autem cō
 siderat operationes multitudinis ciuilis. z vocatur poli
 tica. dicta a polis quod est pluralitas vel ciuitas. z ycos
 sciētia quasi tractans de regimine plurium. scz patrie
 aut ciuitatis. Sed phia rōnalis diuiditur in grāmaticā
 logicā z rethoricā. **Grāmatica** est de sermone p̄gruo vel
 incōgruo. **Logica** de sermone vero vel falso. **Rethorica**
 de sermone ornato vel inornato. **Mechanica** p̄o diuidi
 tur in septem artes vt inferius patebit.

Ar Si phisica est de p̄iunctis motu z materie sensi
 bili. sequeretur q̄ de ipa non est sciētia. **Seqz**
 la probatur. quia sensibilia sunt singularia. sed scia ē vni
 uersaliū. **Dicēdum** q̄ duplex est materia sensibilis
 scz singularis seu indiuidualis. vt hec caro. hoc os. z d̄ tā
 li materia sensibili non est scia. a qua etiaz phisica abstra
 hit. **Alia** est materia p̄mūnis z specificā. sicut caro z os
 in comūni. z de hac est phisica

Predicabiliūm

Ar Metaphisica nō est scia naturalis. q̄ male pos
 nitur ps phie naturalis. **His** probatur. qz est
 de his que trāscendūt naturā. vt p̄z ex noie. **Om̄** q̄
 natura capit dupl̄. **Uno** mō stricte p̄o p̄ncipio mouen
 di z quiescendi maxime passiue. z h̄ modo metaphisica
 nō est naturalis. **Alio** modo accipit trāscendēter z cōis
 ter p̄ncipio cuiuscūqz opationis. vel etiā capitur vt est
 idem q̄ essentia. z sic repitur in separtis. vt in deoz intelli
 gentijs. quia dicimus. natura diuina. natura s̄gelica. **Et**
 etiā dicimus q̄ deus sit p̄ncipium mouendi actiue. qz
 est p̄ncipium mouens.

Ar Metaphisica est de ente cōi. sz ens cōe non ma
 gis est reale q̄ rōis. **Sp̄a** eq̄l̄iter debet dici real
 et rōnalis. **Om̄** q̄ duplex est metaphisica. quedam
 est sapiēcial que est de ente cōi. z nō est phia. sed est direc
 tiua z stabilitrix p̄ncipioz oim̄. **Alia** est metaphisica sci
 entialis. q̄ est de substātijs separtis. z est realis.

Ar Metaphisica est de transcendentibz. q̄ sunt in
 materia z extra materiā. q̄ non est de separtis a
 materia. **Om̄** q̄ duplex est metaphisica. s. pura. z illa
 est de separtis a materia. s. deo z intelligētijs. **Alia** est imp̄
 pura p̄siderās nedum immaterialia. verūetiā materia
 lia. z sic etiā p̄siderat trāscendentia que dici possunt tam
 de materialibus q̄ de immaterialibus.

Queritur Quot sunt artes mechanice
 sed in generali sunt septem. **Et** lamificiū. armatura. nauig
 gatio. que p̄tinet ad corpus extrinsecus. **Agricoltura**. **ve**
 venario. medicina. rheatrica. que p̄tinet ad corpus n̄m
 intrinsecus. vñ. **Lana**. nemus. miles. nauigatio. rus. me
 dicina. **His** theatrum focia. sunt hec mechanica dicta.
Et sunt inuente ad subueniendū corpis defectibus. in
 quibus propter trāsgressionem p̄mūoz parentum nasci
 mur. **Dicuntur** autē mechanice quasi adultere. z nomi
 nātur tam vili vocabulo. quia sicut mulier in adulterio
 reperta est vilis respectu mulieris honeste z probe. ita ar
 tes mechanice. sunt viles respectu artium liberalium. et
 ergo discētes eas adulterari siue mechari videntur. co
 q̄ artes liberales p̄claras que anime nostre proprie s̄z
 deserunt. z artes corporis illiberales. z ignobiles z quasi
 alienas vxozem colunt.

Ar Ars scribēdi z silt ars faciēdi fortiales sunt
 mechanicę. z tamē hic non enumerātur. ergo de
 uisio est insufficiens. **Dicēdum** q̄ hic non ponunt om
 nes artes mechanicę in speciali. sed solū in generali. **Un**
 de lamificiū continet sub se omnes artes texēdi vel cons
 suēdi quibuscūqz instrumentis in quacūqz materia
 lini scz vel lane vel etiā pellium fiāt. **Armatura** sub se ha
 bet duas species. scz architectonicam z fabilem. **Arch**
 tectonica diuiditur in cementariam z carpentariam. sub
 quibus continentur omnes artes operādi in materia la
 pidum vel lignozum. Sed fabulis diuiditur in malleaz
 toziam. que faciēdo massam in formam extendit. **Et**
 fusoziam. que de confusione materie nouit formam vas
 sis exprimere. **Nauigatio** tertia species continet sub se
 omnem in emēdis. vendēdis. z mutuādis domesticis
 siue peregrinis mercibus. negociarōem. sicut est ars mer
 catorum. institorum z nautarū. **Agricoltura** autem sub
 se continet omnes artes de modo colēdi agros. vel ac
 quirendi blada aut pasqua. **Venatio** quinta spēs sub

se apprehēdit ferina aucupatōem z piscaturā. Et ad hāc p̄tinet omnīū ciboz z potūū apparatus. sicut est ars carnisficiū z coq̄naria. Medicina practica est sexta species sub q̄ apprehēdunt chirurgia z cetera artes q̄ sunt de modo sanādi infirmos. sicut est ars de inspectōe vīnez ars apotecaria Septima est theatrica dicta a theatro sub q̄ p̄tinent omēs ludi ad recreatōem ordinari.

De Quot sunt artes liberales. Dōm q̄ septē. s. grāmatica. logica. rethorica q̄ dicunt̄ triuales. arithmetica. musica. geometria. astronomia. q̄ vocant̄ q̄ d̄riuales. Et eaz numerus solet in his p̄tibus insinuari. Gra. loquit̄. dy a. vera refert. re. p̄b a colorat. Qu. canit. ar. numerat. geo. p̄derat. ast. colit astra. Quoz p̄tūū in relectus est. q̄ grāmatica est scia docēs modū rec loq̄ndi Logica est scia docēs de p̄mone p̄o vel falso. Rethorica est scia docēs oratōez dicere. Musica est peritia modulatis sono z cantu p̄sistēs. ip̄a nāq̄ dissonā multitu dīnē p̄portionū q̄dam eq̄litaris lege recōcilitat. cur̄ inuenitōē aliq̄ Pictagorā. alij p̄o Tubal de stirpe cayn asserūt fuisse. Arithmetica determinat de nūero absolute. de cā ab ares p̄tus. z ritmō numerus. q̄ tractat de p̄tute nūmeroz. Geometria p̄derat. i. docet mēsurare q̄ ex dīnē sione terre nomē sumpsit. nā geometria mēsurā terre nūcupat. q̄ em̄ terra. met̄ro grece mēsurā d̄r. Astronomia p̄o est astroz lex z regula. q̄ cursus sydez docet

Notandū Tres p̄me artes liberales triuales dicunt̄. q̄si tres vie in vñū redētes. s. in sermōe. Si alie q̄tuor dicunt̄ q̄driuales q̄ si q̄tuor vie in vñū redētes. s. in q̄titare Et possz earum sufficiētia sic formari. omīs ars vel ē de p̄mone aut de q̄ntitate. Si p̄mū. h̄ est duplr. q̄ vel subseruit oibz sciētijs et sic est grāmatica. Aut t̄m aliq̄bz. h̄ est duplr. q̄ vel speculatiuis t̄m. z sic est logica. aut t̄m practicijs z sic ē rethorica. Si de q̄ntitate h̄ est duplr. q̄ vel p̄siderat q̄ntitates discretā vel p̄tinuā. Si p̄mū h̄ est duplr. q̄ vel est de q̄ntitate discretā in cōi. z sic est arithmetica q̄ est de nūero p̄mte. aut de ea vt p̄tracta p̄ aliqua d̄riam accōrālem p̄tūū cā. z sic est musica. Si est de q̄ntitate p̄tinua. h̄ est iterum duplr. q̄ vel incōtracta. aut p̄tracta. p̄mo mō est geometria. sc̄do modo est astronomia.

De Quare iste scie septē vocātur artes liberales. Dōm q̄ p̄mo vocant̄ artes ad silitudinē artūū mechanicaz. q̄ sic artes mechanicē docēt aliq̄ artificia/ tū ad extra p̄silituere. sic etiā ille artes liberales docēt aliq̄ qd ad intra p̄ponere. Et p̄ illo notadū q̄ ars capitur duplr. Uno° generalr. z sic p̄m Tullū est collectio mulroz in vñū finē tendentiū. z sic p̄hendit sub se oēs artes liberales z mechanicas. z oēs habit̄ intellectuales. Alio mō capif p̄prie q̄ mō diffinit. q̄ est recta rō a nob factibilis. z sic diuidit̄ in artes mechanicas. Sc̄do iste scie vos cant̄ liberales ad silitudinē hois liberal. q̄ sicut liberal hō debite offert se z sua. eo q̄ dat vbi est dādū. z retinet vbi est retinēdum. It̄a silit̄ iste artes dicunt̄ liberales. q̄ libe raliū debite z p̄portionate offerūt se intellectui nrō. Si q̄tuor vltime rectissime dicunt̄ liberales. q̄ maxie p̄portio nant̄ intellectui nrō q̄ est separata a corp̄e p̄m opatōez. z p̄uētūs p̄m eē. z ita similiter mathematicalia s̄t separata a materia sensibili p̄m rationem. et coniuncta p̄m rem. Sed tres prime sunt rationales. quia sunt de fabricatis ab actu nostrri intellectus. sed opus intellectus est maxie me sibi p̄portionatum

De Metaphisica est ars liberal. q̄ sunt p̄les q̄ septē. Ans probat. q̄ est maxie sūp̄sius grā. vt d̄r p̄ mo metaphisice. Dōm q̄ hoc arguit b̄m meta phisicā eē libera. s̄ nō libera. vt d̄r p̄ mo libera sic d̄r ite. Nā scia d̄r libera q̄ appetit grā sui z nō grā alterius. vt ē metaphisica. q̄ ipsa met̄ est finis sciēdi z q̄rendi eā. s̄ oēs alie scie dicunt̄ serules. q̄ sibi famulant̄. Scia p̄o d̄r libe ralis q̄ tractat de his q̄ libera. i. facilliter se offerūt intel lectui nostro. quod nō conuenit metaphisice. q̄ ip̄a est de nimis eleuatis supra nr̄m intellectū

De Scie p̄sificales s̄t liberales. z tū nō enūmerātur. h̄. q̄ s̄t p̄les. Prima ps aicit. p̄bat. q̄ nō acq̄ritur nisi ab hoibz liberis a rebz z curis humanis.

Dōm q̄ ista cā nō sufficiēter arguit aliquā sciam esse libera. s̄ requit etiā q̄ libera. i. facill ab intellectu cogi noscat. qd nō p̄uenit sciētijs p̄sificibus. eo q̄ p̄sificalia ni mis sunt materialia z magis sensibilia. Tel dōm p̄m ali os. q̄ duplr p̄t dici scia libera. Uno mō ex p̄e obiecti si se subiecti attributōis. inq̄tum scz tale obiectū liberalit̄ se intellectu offert. z sic scie p̄sificales nō s̄t liberales. p̄ter cām iā dictā. Alio mō ex p̄e subiecti in p̄tōis. inq̄ rū subiectū eius qd est aia debz esse liberum a curis terre nis. q̄ reddunt hominem indispōsitū in adeptōe sciarum q̄re d̄r p̄mo metaphisice. q̄ habitis vite necarijs gēs sepi oz studio vacare dimissa est. Et isto mō p̄sifica possēt dici liberales. sic aut̄ nō capif liberale in p̄posito.

De Perspectiua est ars liberalis. ergo sunt plures. Ans p̄bat. q̄ ip̄a est vna de sciētijs mathematica/ ricalibz. q̄ maxime dicunt̄ liberales. Dōm q̄ p̄spectiua apprehēdit sub astronomia. s̄ mathematica in cōi ins telligitur sub q̄driuo. nam iste q̄tuor. arithmetica. mus sica zc. sunt mathematicales

De Quare septem artes nominant̄ isto nobili vob cabulo liberales. Dōm q̄ ex pluribz causis. Prima. q̄ olim solum liberi nati. i. nobiles in eis studue runt. Sc̄da. q̄ studēs liberalibz artibz debēt esse a curis mādanis liberi. Tercio dicunt̄ liberales. quia studēs in his artibus olim sicut hodie debēt esse liberi a tributis p̄ncipiū. Quarto. q̄ liberant̄ intellectum a multis erroribz z tenebz. eo q̄ subtiliter causas rez inq̄runt. Quinto. q̄ his hō libere vti potest sine impedimento corpali. nam homo in carcere detentus libere potest arguēdari vel grammaticari. Sexto z magis p̄prie dicunt̄ liberales. quia media p̄ que sciuntur liberaliter. i. facilliter se off̄ ferūt intellectu nostro. eo q̄ scibilia illa de quibz sunt nō sunt nimis supra nostrum intellectum eleuata. nec nimis in materia sensibili depressa.

Queritur Vtrū logica sit scia. Dōm q̄ scia capitur duplr. Uno mō sp̄cia liter. p̄t scz est habitus p̄clusionis p̄ demonstratōem ac/ q̄situs speculatiuis rez extra aiam posterioroz deo z ins telligētijs. Dicit̄ p̄mo (p̄clusionis) iad̄ excludendū habi tus p̄mo p̄ncipioz. q̄ nō acq̄runt p̄ demonstratōem. p̄ ma em̄ p̄ncipia nō sciuntur. sed intelliguntur. Sc̄do dicit̄ (speculatiuis). i. cuius finis est scire. z p̄ hoc excluditur ars z p̄udentia. Tercio d̄r (rerum extra animam) z p̄ hoc excluditur scientie fermocionales que sunt rerum in ani ma. Ultimo dicitur (posteriorum) id est rerum posteriorum deo z intelligentijs. z per hoc excluditur noticia de deo z intelligentijs que non est scientialis. sed sapientia/ lis. z vocatur metaphisica. Et isto modo logica non est

Questiones

Scientia quia excluditur per tertiam particulam diffinitiois. Alio modo capitur scia generaliter pro quacunque noticia veritatis, siue sit rerum extra animam siue in anima. Et sic logica est scientia, quod probatur auctoritate et ratione. Auctoritate per hi qui Boetij, et multorum aliorum dicentium logicam esse scientiam, quod est scia. Consequenter tenet per locum ab auctoritate affirmatiue. Ratione probatur, quia logica est habitus conclusio nis per demonstrationem acq̄situs. Quod est scia, per hi probatur, quod h arguit a diffinitioe scie generaliter capte ad diffinitum. Antecedens patet, quia est habitus illius conclusiois, omnis argumentatio est illatiua per hi ex ante, et acquiritur ista conclusio ex permissis ubi diffinitio subiecti logice ponit loco medij, et per priam passio pro maiori extremitate, subiectum vero per minori extremitate, sic arguendo. Omnis argumentatio per orationem explicatio est illatiua per hi ex ante, sed omnis argumentatio est argumentatio per orationem explicatio, ergo omnis argumentatio est illatiua per hi ex antecedente, et noticia istius conclusiois vocatur scia logica.

Ad Nullus modus sciendi est scia, sed logica est modus sciendi, ergo non est scia. Maior probatur, quia modus rei non est res, sed pcedit rem ipsam, sicut in illi modo, etiam videndi non est visus. Minor patet per contra rationem secundo metaphysice. Ad hoc respondent, aliqui, quod duplex est logica, scilicet docens que considerat de argumentatione ut de subiecto cui demonstrabilis est inesse passio per priam et adequatum principium, et illa est scientia. Alia est logica utrens, que considerat de argumentatione ut est quoddam instrumentum applicabile ad alias scias, et illa est modus sciendi. Sed melius dicitur ad probationem maioris, quod modus rei non est res cuius est ad probationem maioris, quod modus rei non est res cuius est illi, quod bene res alia in se, sic etiam logica non est illi scie, quod est modus sciendi, tamen est in se. Vel dicitur tertio, quod modus sciendi accipit dupliciter. Uno modo per instrumentum sciendi, quod est diffinitio, diuisio et demonstratio, et sic modus sciendi non est scia. Alio modo accipit pro noticia que habetur de reali instrumento, et sic logica potest dici modus sciendi, sed tunc maior est falsa.

Ad De singularibus non est scia, sed logica est de singularibus. Logica non est scia. Minor probatur, quia est de sorte corrente, et de platone disputante. Dicendum quod singularia capiunt dupliciter. Uno modo ut singularia sunt, et sic ipsorum non est scia, sed sensus. Alio modo capiuntur secundum aliquam eorum rationem, et sic est de eis scia. Vel dicitur quod logica non est principium de singularibus, sed est principium de argumentatione et proprietatibus eius, ponunt tamen singularia in logica, quia illa sunt nobis magis manifesta.

Ad Illud quod inest nobis a natura non est scia, sed logica inest nobis a natura, quod non est scia. Maior est manifesta, quia scia est habitus acq̄situs. Sed minor patet primo de ypostrate qui habuit logicam, quia multa scripsit que sine logica non scripsisset, et tamen non habuit eam ab arte, quia nunquam studuit eam. Per secundo, quod layci habent logicam et non ab arte, quia a natura. Omnis quod duplex est logica, scilicet naturalis que nihil aliud est quam quoddam naturalis abilitas que nati sumus discernere in verum et falsum, et illa inest nobis a natura, et ex beneficio generatiois, et illa etiam habuit ypostrate, que per eam potuit inuenire logicam artificialem, quia fuit eleuati ingenij. Alia est logica artificialis, que fit acquirunt per studium et laborem, et illam non habent layci, sed primam solum, que non est scia.

Ad Logica est ars, ut patet per Petrum hys, ergo non est scia. Tenet consequentia, quia ars et scia sunt haec

Predicabilia

bitus distincti, ut patet per philosophum sexto ethico. Omnis quod ars accipitur dupliciter. Uno modo in propria significatione, ut est recta ratio rerum factibilium, et sic logica non est ars, quia ut sic ars est habitus practicus, sed logica est habitus speculatiuus. Alio modo capitur communiter ut est collectio multorum preceptorum in unum finem tendentium, et sic logica est ars, et similiter scientia, quia sic ars et scientia non opponuntur.

Ad Omnis scientia procedit ex propriis, sed logica procedit ex communibus, quod non est scia. Maior est per philosophum primo posteriorum, sed minor probatur, quia pcedit ex generaliter applicabilibus omnibus scientijs. Omnis quod logica secundum se accipitur, et ut docens pcedit ex propriis, quia ostendit passiones inesse subiecto per propria principia, sed visus eius est eorum alij scientijs, que etiam scia communis est.

Queritur Utrum logica sit vna scientia. Omnis quod sic, quia illa scia est vna que habet unum subiectum, sed logica habet unum subiectum ut infra patebit, ergo est vna scientia. Maior est nota, quia scientia capit unitatem a subiecto, ut dicitur primo posteriorum. Et si queratur, qua unitate sit vna scientia, dicendum quod unum capitur dupliciter. Uno modo per priam, et sic unum dicitur quod non constituitur ex pluribus actibus existentibus, et sic dicimus, vnus homo, vnus lapis, et isto modo logica non est vna, quia habet plures conclusiones scientificas demonstratas vel demonstrabiles in logica scientia, et ergo tot sunt logice quot sunt conclusiones demonstratae in logica. Alio modo aliquid dicitur unum per attributionem et ordinem ad unum, sicut exercitus dicitur vnus, quia habet attributionem ad unum, scilicet ad ducem exercitus. Et sic dicitur undecimo metaphysice, quod ordo partium exercitus ad inuicem est propter ordinem totius exercitus ad ducem. Et isto modo logica est vna scientia, quia omnia que in ipsa considerantur habent ordinem et attributionem ad unum genus scibile.

Ad Vna scientia est vnus conclusiois, sed in logica sunt plures conclusiones, ut notum est, ergo logica non est vna scientia. Dicendum quod vnus conclusiois est vna conclusio principalis ad quam omnes alie ordinantur, ergo etiam in logica est vna generalis conclusio in qua demonstratur illa passio illarum consequentis ex ante, et ad illam omnes alie reducuntur.

Arguitur Vna scientia est vnus generis scibilis, ut dicitur primo posteriorum, sed in logica sunt multa genera scibilia, ergo non est vna scientia. Minor probatur, quia ens ratio ponit subiectum in logica, et similiter argumentatio. Dicendum quod illa subiecta non sunt disparata, sed subinueniuntur subordinata, quia unum est subiectum unitatis, alter vero attributionis. Et si capiatur ens ratio per enumerationem, sic est subiectum attributionis in logica, sed non distinguuntur contra argumentationes. Et quod dicitur aliud subiectum in noua logica, et aliud in veteri, quod logice sunt plura subiecta. Omnis quod illa non sunt subiecta totalia, sed partialia.

Ad Utrum logica sit scientia specialis. Dicendum quod sic, quia habet speciale subiectum, quod est argumentatio, vel ens rationis, et passiones proprias que sibi demonstrantur inesse per propria principia, quo facto efficitur scientia specialis.

Ad Logica est scientia communis, ergo non specialis. Consequentia tenet, quia eorum et speciale opponuntur.

Ar. Antecedens pbatur p philosophū quarto methaphisice. ubi ponit tres scientias cōmunes. scz methaphisicam. logicam et sophisticā. Dicendū q logica cōsideratur dupliciter. vno modo vt docens. et sic est specialis scientia. quia habet speciale subiectū ab omnibus alijs distinctum. Alio modo capitur vt vtens et in cōparatione ad alias scientias. et sic dicitur generalis. qz cōsiderat ea q generaliter applicari pnt ad omnes scientias.

Ar. Logica est de argumentatione vt de subiecto sed argumentatio est cōmunis omnibus scientijs ergo logica est scientia cōmunis. Minor probatur. qz omnis scientia vtitur argumentatione. Quid est q licet argumentatio iam facta sit cōmunis per applicatōnem. et quo ad vsum eius. non tamen est cōmunis per cōsiderationē quia sola logica docet ex quibz et ex quilibus debet constitui. et ergo est propria logice. Et est simile in rebus de metallo. quia est specialis ars fabricandi metallū. et tamen ipso fabricato est instrumentum generale in tota arte fabricati.

Queritur Utrum logica sit pars philosophie. Dicendū q nomen philosophie dupliciter accipitur. vno modo striete pro sola philosophia reali et contemplatiua que est cōprehensio entis realis realiter a natura causari. et sic logica non est pars philosophie. Alio modo capitur generaliter pro omni apprehensione veritatis entis cōsiderandis sive in seipso sive in nobis cōsiderandis aut organibus. et hō est pars philosophie et subordinat philosophia rationali.

Ar. Quia tres sunt partes philosophie vt patet p hōm sexto metaphisice. scz physica. mathematica et metaphisica. sed nulla istarum est logica. q ipsa nō est pars philosophie. Et cōfirmatur qz ois philosophia aut est de cōceptis cuius motu et materia sibi sibi rem qz sibi rōem et sic est physica aut est de cōceptis cū motu et materia sibi sibi esse et nō sibi essentia vt rōem et sic est mathematica. vlt est de illis q nullo modo cōcipiunt motū vt materia sibi sibi et sic est metaphisica. et nō potest aliud mēbrū ab his tribus. q solum tres sunt partes philosophie. Quid q philosophia capitur dupliciter. vno modo specialiter et sic logica nō est pars philosophie. Alio modo capitur generaliter et sic ponit pars philosophie. Et cōsideratio illa vttrum logica sit pars philosophie est frivola et infructuosa. Frivola. quia ad nomen philosophie. Infructuosa quia vt dicitur Avicēna. qz nullatenus declarat ad ppositū.

Ar. Utrum logica sit scientia realiter vel rationaliter. Quid q est scientia rationaliter. pbatur auctoritate et rōe. Auctoritate scilicet Thome. q in principio fallax dicitur logicā rationalem sententiā. i. ad rōinandum iuentā. Scilicet Avicēna q sic vt grammatice ē directiua lingue. ita logica est directiua rōnis. Rōe sic pbatur. quia illa scientia ē rationalis cuius subiectum est ens rationis. sed subiectum logice est ens rationis. igitur. Maior probatur. quia illa de causa scientia dicitur rationalis que habet pro obiecto ens rōnis. sicut illa scientia dicitur realis que pro obiecto habet ens reale. Minor patet quia subiectum logice est argumentatio que ē ens rationis. id est ens cōceptū per rationē. vt cōceptū est quia sibi demonstrantur inesse passiones eiusdem ordinis. Secundo probatur. qz illa scientia ē rationalis que est directiua rationis in suis operationibus. sed logica est huiusmodi. igitur et. Minor probatur quia ratio nostra in parte eius operatione dirigetur per scientiam predicabilium et predicamentorum. sed in secunda dirigetur per librum peribermētarum. et in tertia dirigetur per totam novam logicam.

bum peribermētarum. et in tertia dirigetur per totam novam logicam.

Ar. Omnis scientia est in rōne ergo omnis scientia est rationalis. Minor pbatur. qz scientia est in anima sicut color in corpore. Quid q scientia potest dici rationaliter tripliciter. vno modo ex pre subiecti inhesionis. quia. scz in heret rōni rāq subiecto et sic oēs scientie sunt rationales. Secundo aliqua scientia dicitur rationalis qz est de ente fabricato per rationem. vel qz versat obiectiue circa ens rōnis. et sic grammatice. logica. rhetorice. dicitur scientie rationales. Tercio dicitur scientia rationalis ex pre finis. qz scz finis eius est dirigere rationem in actibus suis ne erret et sic specialiter logica dicitur scientia rationalis.

Ar. Omnis scientia est realis. sed logica est scientia ergo est realis. Maior patet. qz omnis scientia est qdam res predicamentalis cū sit habitus de prima specie qualitaris. sed nihil ponitur in predicamento nisi ens reale. Quid q logica est bene qualitas realis vt argumentum probat quod habet a suo subiecto inhesionis quia a scientia aliquis realiter denominatur sciens nō tamen est scientia realis sed rationalis. et illud habet a suo subiecto attributōis qd qualificat scientiam sic obiectū suaz pnam.

Ar. Logica est ens reale realitate proprie entitatis. ergo suum subiectum attributōis (a quo causatur) erit ens reale. Tenet consequentia. quia effectus non potest esse maioris entitatis qz sua causa. Dicendum q licet effectus nō potest esse maioris entitatis qz sit sua causa efficiens principalis. potest tamen esse maioris entitatis qz sit sua causa efficiens minus principalis. Unde causa principalis logice scientie nō est scibile seu eius subiectum attributōis. sed actus considerandi multoties reiterati super illud scibile. tales autē actus sunt reales quia procedunt ab ente reali quod est anima. ergo etiā causant effectum realem.

Ar. Logica cōsiderat de entibus realibus. ergo est scientia realis. Antecedens pbatur. qz tractat de decem predicamentis q sunt entia realia. Quid licet logica minus principaliter tractat de entibus realibus. tñ principaliter solum considerat entia rōnis. Vel dicendum q predicamenta cōsiderantur dupliciter. vno modo vt sunt nature que dam reales et partes entis et sic non cōsiderantur in logica. Alio modo prout ad ordinem predicabilium referuntur. et sic de eis tractat logica. sed talis consideratio non est realis sed rationalis.

Ar. Predicamenta in logica cōsiderantur in ordine ad passiones reales. ergo cōsiderantur in ea realiter. Dicendum q logica non considerat principaliter passiones reales. sed solum minus principaliter in quatuor nos ducunt in cognitione passionū rationis.

Ar. Logica considerat verū et falsum. et illa sunt in rebus. ergo logica est scientia realis. Maior patet. quia logica docet discernere verum a falso. Sed minor probatur. quia ab eo quod res est. vel non est oratio dicitur vera vel falsa. vt dicitur in predicamentis circa vltimam proprietatem substantie. Dicendum q verum et falsum sunt in aliquo tripliciter. Uno modo sicut in causa et sic sunt in rebus. Alio modo sunt in aliquo sicut in subiecto et sic sunt in intellectu. id est in obiecto ipso intellectu. Tercio modo sicut in signo et sic

Questiones

sunt in propositione representante conceptum intellectus
Logicus autem maxime considerat verum et falsum
vltimo modo.

Arguitur Logica est scia sermocialis
ergo non rationalis. Quis pars ex
interpretatione nominis. dicit enim logica a logos quod est
primo quasi scientia de sermone. Sed negando primum
quia eadem scientia potest dici sermocialis et rationalis. Nam
dicitur rationalis ex causis supra dictis. Sed primo dicitur
sermocialis quia docetur per sermonem et sic quilibet scientia
potest dici sermocialis. Secundo dicitur sermocialis quia dicitur
sermonem in accipiendo, notitiam ignoti ex noticia noti
et sic etiam grammatica dicitur sermocialis quia dicitur
sermonem exprimendo in sermone. Tercio quia videtur sermone
rationis instrumentum. et sic logica dicitur sermocialis quia logica
considerat de argumentatione, prout ordinat ad disputatio-
nem duorum vel plurium, sed talis habet fieri in sermone

Notandum Quia scie sermociales non eodem
modo sermone videntur, quia grammatica
videtur sermone prout est designatiuus et graui vel
quod eo quod facit fide de re facta per ipsum. Sed
rethorica videtur sermone ordinato ad persuasionem
vel dissuasionem, logica vero videtur sermone
prout est instrumentum per quod fit fides de ignoto

De Vnde logica sit principaliter de primis aut secundis in-
tentionibus. Quod est principaliter de primis
quod probatur primo auctoritatibus. Secundo rationibus. Primo aucto-
ritate philosophi qui vbi quis loquitur de vltimo logico intelligit pri-
mam intentionem. dicit enim vltimo generari aia per viam sensus
memorie et experimenti primo metaphisice et secundo postero-
rius. et iterum dicit intellectum esse vltimum, sensus vero singularis
primo philosophice, et etiam dicit primo de anima quod aial
vltimo nihil est aut posterius suis singularibus, que omnia intel-
ligi oportet de vltimo per primam intentionem. Secundo probatur aucto-
ritate, quod in suis ymaginibus vocat vltima res speculatas seu
conceptas, cui dicitur (istaz rerum speculacione), sed nemo
ambigit vltima in logica principaliter esse considerata. Tercio
demonstratur auctoritate ysidori quod in suis etymologiis
dicit quod logica in se primum demonstratorem primam rationem
de quilibet re, ideo via originis est omnium scientiarum prima.
Quarto et potissime probatur auctoritate doctoris sancti
sup librum viher, vbi dicit quod sciantis vocis sciantis conceptus est
de principali consideratione logice, sicut significatus scripti
est de consideratione grammaticae, quod non potest intelligi de inten-
tione secunda sed prima. Deinde probatur hoc idem rationibus
primam rationem sciam habens tractare de subiecto et passione princi-
paliter tractat de subiecto, sed logica considerat primas inten-
tiones rationis subiecta, et secundas rationis passionem in primis fun-
datis, necesse igitur erit concludere logicalem sciam esse princi-
paliter de intentionibus primis. Maior est nota nec dubitatur
ab aliquo philosopho, omnes enim dicunt subiectum scie esse de quo est
intentio auctoris principalis cuius cognitionem laborat acqui-
rere in scia quantum ad ea que scibiliter de eo intelligi et
dici possunt secundum formalem rationem considerandi illius
subiecti. Et ideo omnia non ad passionem seu passionem
sed ad subiectum dicuntur habere ordinem et attributio-
nem. Minor videtur apud aliquos habere dubitationem sed
per eius apparentiam supponendum videtur quod secundum inten-
tiones importat et significat accidentia siue relationes ra-
tionis subiectatas seu inherentes primis intentionibus id est
rebus conceptis prout concepte sunt. Exempli gratia, vniuers-

Predicabilium

salitas est quedam secunda intentio que importat dupli-
cem relationem in natura concepta subiectam, vnam ip-
sius nature ad intellectum ratione cuius dicitur vna vni-
tate vniuersalitatibus, non enim potest dici quod illam vni-
tatem vniuersalitatibus habeat a parte rei nisi tenendo opo-
sitionem platonis que a philosopho reprobarur, sed ha-
bet illam secundum quod est obiectum intellectus. Aliam relati-
onem notat vniuersalitas scilicet nature ad singularia
in quam dicitur esse in multis et sic dicitur vniuersale
formaliter vnum in multis, cum igitur relationes sint ac-
cidentia proprietates siue passionem relationum sequitur
quod intentiones secundae sunt proprietates rerum conceptarum
que sunt primae intentiones. Et quo potest sum-
malia ratio secunda sicut in scientiis realibus se habent
passiones reales ad subiecta realia, vt mobilitas ad ens
mobile, et risibile ad hominem, ita se habent passiones
rationis id est facte per rationem speculatiuam ad sub-
iecta rationis, que sunt primae intentiones. Sed nulli
dubium est scientias reales considerantes de subiectis
et passionibus realibus principaliter considerare subiec-
ta realia quod proprietates reales ergo scientia rationis con-
siderans de subiecto rationis que sunt res concepte et pri-
mae intentiones et de passionibus que sunt secundae inten-
tiones principaliter considerat de primis quod secundis.
Tercia ratio, sicut se habent passiones terminorum ad
terminos ita passiones rerum conceptarum ad res con-
ceptas. Sed scientie considerantes passiones termino-
rum et terminos principaliter considerant terminos quod
eorundem passiones, verbi gratia in tractatu suppositio-
num principaliter intenditur de termino supponente quod
est subiectum quod de suppositioe que est passio termini sup-
ponentis. Et similiter in grammatica principaliter in-
tenditur de partibus orationis, vtputa de voce habens
re significationem et modum significandi essentialem
quod de illarum proprietatibus cuiusmodi sunt genus cas-
sus declinatio, etc. ergo sic erit et logica. Quarta ratio
illa in scientia principaliter considerantur quorum diffi-
nitiones in scientia traduntur. Sed in logica diffiniuntur
primum intentiones sicut plane patet in singulis diffi-
nitis per totam logicam, igitur. Maior est nota, quia
noticia rerum habetur per diffinitionem que indicat quod
est esse rei et similiter diffinitio ducit in noticiam consi-
deratorum in scientia. Minor probatur quia logica
secundum suas tres partes respicit triplicem operationem intel-
lectus, sed quantum ad illa que respiciunt primam ope-
rationem diffinibilia sunt genus species, et cetera. Et
quantum ad illa que respiciunt secundam operationem
sunt oratio enunciatio. Quantum vero ad ea que respiciunt
terciam operationem sunt syllogismus exemplum
et cetera. Sed in omnibus istis diffiniuntur primae in-
tentiones, quia nisi sic tunc diffinitiones non solum essent
alienae a diffinitis, immo ipsis false attribuerentur
nisi forsitan intelligerentur causales secundum causam effectiuam
extrinsecam, quomodo tales diffinitiones a nullo philo-
sopho intelliguntur. Quod patet inductiue, si enim diffi-
nitio generis (que ponitur a Porphyrio scilicet quod ge-
nus predicatur de pluribus specie differentibus in eo
quod quid est) intelligatur de secunda intentione statim con-
cluditur falsitas eius non enim ille relationes coniuncti-
um vel diuisum accipere importate per illas secundam in-
tentionem scilicet genus predicatur de speciebus con-
tinetis sub genere. Nam omnes logici negant istam

homo est genus. azinus est genus. *Secundum autem ista* homo est animal. in qua prima intentio generaliter precepta predicatur de prima intentione specificiter precepta. Et hoc etiam exemplis rebus clare patet ubi exemplificat animal homo bos. Nec valet quod aliquid dicitur quod aliud sit in logica quod diffinitur et aliud cui diffinitio attribuitur. Si enim alteri attribueretur diffinitio et non illi quod diffinitio diffinitio esset extranea diffinitio. nec diffinitio inesset sed alteri et sic non esset diffinitio essentialis. nec cum diffinitio queribilis. quod omnia sunt contra naturam diffinitiois ut clare patet sexto thopicorum. Sicut idem ostenditur de oratione seu enunciatione. non enim secundum quod dicitur intentio enunciationis quod nihil aliud esse videtur quam res precepta sine oratione seu compositione aut unio illorum quod concipiuntur unio precepta complexio categorico in secunda operatione intellectus non est oratio aliqua complexa in qua verum vel falsum est. sed subiectus istius secunde intentionis ut scilicet iste enunciationes. homo currit. plato disputat. Sic patet etiam dicitur de syllogismo qui diffinitur quod est oratio in qua quibusdam positis aliud quidem preter ea quod posita sunt ex necessitate accidit eo quod hec sunt ista namque diffinitio dicitur de secunda intentione quod videtur esse respectus orationis vel unio terminorum et duarum propositionum in debita qualitate et quantitate syllogistica. cum illa non sit oratio in qua quibusdam positis est. sed subiectum illius intentionis secunde scilicet omne b est a. omne c est b. ergo omne c est a. Dicitur etiam super nihil intelligantur caliter extrinsece sic enim ille diffinitioes significari potest quod exemplo sic manifestari potest. quod ista secunda intentio genus causaliter intellectus noscitur ex hoc quod intellectus noster percipit naturam seu primam intentionem unam apud intellectum multiplicabilem. prima multiplicabilitate cum unitate universalitatis per multa divina specie faciens in sua speculativa operatione et actione immanente duo respectus in tali natura. qui significant per hoc nomen genus. Et sicut de enunciatione aut syllogismo dicitur Quinto ratio scilicet considerat subiectum et accidens sive proprietatem subiecti principaliter considerat subiectum quod accidens. quod considerat accidens tanquam inherens et unum subiecti substantie. Sed secunde intentiones sunt accidentia prima ut in prima ratione dicitur est igitur tertia Sexta ratio autem rationalis habet considerare ea que regulant et dirigunt intellectum in suis operibus. Sic enim dicit doctor in principio tractatus fallacia. Logica est rationalis scilicet ad rationem admodum inventa. Sed prime intentiones dirigunt intellectum in suis operationibus. igitur. Minor probatur quia in hoc dicitur preceptio per hoc habetum sciam logice et ydeorum quod ydeote non percipiunt res iuxta distinctiones suas in prima secunda et tertia operatione intellectus. sed omnia intelligunt confuse et absque distinctione. quod patet in prima operatione quod ydeote eodem modo intelligunt hominem animal rationale risibile et album in prima operatione. sed logica docet etiam primam preceptam qui sunt prime intentiones sunt ab invicem distinguibiles intelligibiles. quod animal habet intelligi sub primiori precepto quod homo. et sic de alijs. Sicut homo in prima operatione non debet intelligi sicut risibile. sed homo intelligendus est ut substantia et risibile ut qualitas. patuitas ut relatio. Sicut patet intelligi de secunda et tertia operationibus. Septima ratio. quod planius est quod predicamenta sunt entia realia et tamen sub ordine ad aliud accens rationis in logica considerata. Unde in predicamentis ponitur aliquid proprietates. prout reales ad deum ad id quod sunt entia realia. ut in primo substantie. quod eodem est omni substantie in subiecto non esse et quod non habet primum et sic de alijs. et alique passiones sive proprietates rationis sicut est secunda quod inest secunde substantie dicitur predicari. sed notum est istas proprie-

tates in primis non esse principaliter consideratas. ymmo solus queritur ut nature prout cognoscatur

Ar Avicenna dicit in sua metaphisica. quod logica est de secunde intentionibus adiectis primis sed quod adiungit alteri est minus principale respectu illius. igitur dicitur tripliciter. primo illud adiectum adiectis non notat ordine sed similitudinem ut sit sensus quod logica considerat sicut primas et secundas intentiones primas ut subiecta conclusionum. et secundas ut predicata que illis demonstratur inesse. Secundo dicitur quod illud adiectum adiectis non percipitur cum substantio sequentibus primis sed cum substantio percedente ut sit sensus. logica est de secunde intentionibus in quantum per modum passionum adiecte sunt primis. Tercio dicitur quod ex autoritate Avicenne patet. clauditur contra veritatem nunc ostenditur sive enim dicitur quod miles pugnat aduersus regem. aut e contra modo loquendi non tollit a rege principaliter sic est in proposito

Ar Sanctus thomas dicit in commento quarti metaphisice circa principium et quasi eadem verba relinquit in tractatu de natura generis. quod ens ratio dicitur proprie de illis intentionibus quas ratio aduenit in rebus per se determinatis sicut est intentio spiritus et similia que quidem non inveniuntur in rebus natura. sed considerantur in ratione et seculis. quoniam et subiungit immediate. quod homo ens ratio est proprie subiectum logice. quod sequitur quod logica sit principaliter de secundis intentionibus sicut de subiecto. Dicitur dupliciter primo quod doctor ibidem proprie per subiectum intelligit specialiter consideratum in illa scia. sic enim secunde intentiones sunt subiectum logice. quod solum in illa consideratur et in nulla alia. Secundo dicitur dicitur et melius. quod doctor ibidem non distinguit subiectum a passione. sed unum per reliquum circumloquitur quod patet ex eius modo loquendi circa primum ethicorum in principio ubi dicit in commento quod sicut subiectus naturalis philosophie est motus vel res mobilis. ita subiectum moralis philosophie est operatio humana ordinata in finem. vel etiam homo. prout est volutare agens propter finem. ubi manifeste ponit motum per subiecto philosophie naturalis. et accipitur ibi motus vel res mobilis. propter mobile ut dicit Petrus de bergamo ergo etiam a simili hic capitur ens rationis secunda intentio proprie rationis quod est prima intentio

Ar Dorphirus in capitulo de specie dicit. quod genus et spes prout ibi considerant volunt per se invicem distinguuntur. sed hoc solum veritatem habet de ipsis per secundas intentionibus. ergo tales principaliter considerant. eo quod in logica diffinitur. Minor probatur. quod prime intentiones sunt entia absoluta in quibus circulus est prohibitus. sed secunde intentiones sunt entia relativa in quibus notificatio circularis fieri potest. Dicitur quod unum absolutum bene potest per alterum diffiniri in diversis generibus cognitionum. et sic est de genere et specie per primas intentionibus. Nam spes quo ad naturam notior est genere et sic ponitur in eius diffinitioe. Sed e contra genus quo ad nos est notius. quod nobis notiora sunt confusa magis. et quo ad hoc ponitur in diffinitione speciei. quod innuens Dorphirus dicitur necesse est in verborum utriusque rationibus utri

Ar Prime intentiones considerantur in logica propter secundas. ergo secunde magis tenentur. quod propter quod unumquodque tale et ipsum magis. Unde probatur. quod exemplificatur et adducuntur ut cognoscamus secundas. Dicitur quod prime intentiones non solum exemplificatur in logica. sed in diffinitionibus et divisionibus principaliter considerantur immo met diffiniuntur et dividuntur. licet sub nominibus secundarum. quare magis sequitur oppositum quam positum. Et

Questiones

quæ querit quæ non diffiniuntur vel dividuntur per intentiones in logica sub nominibus propriis. **D**icitur quod non habemus eis nomina simpliciter imposita ideo ad circuloque verbum illas videtur secundis

Ad diffinitum proprie debet esse quod unum et uniuocum. sed prima intentio in logica non est huiusmodi. sed non diffinitur. **D**icitur quod probatur exemplariter quod genus per primam intentionem et intentionem nec inter se genera diuersorum predicamentorum. quod in nullo uniuocari possunt. cum illis nihil commune sit accipere ut dicitur tertio philosophi cor. sed non est quod unum nec uniuocum. **E**t ita sicut dicitur de specie. **D**icitur quod genus etiam per primam intentionem accipitur dupliciter. vno modo secundum unum et per unum factum. quod est aliquid per se intellectum cui per attribuitur intentio generis. et sic non est uniuocum sed per analogiam ad omnia predicamenta. ut probatur argumentum. **E**t tunc diffinitur secundum illa quæ quocumque rationem. quod etiam equocum describitur per iuxta omnia facta ut ens diffinitur. **(E**ns est quod habet esse) nec tunc sequitur quod sic uniuocum. quod ad uniuocatum requiritur unum conceptum affirmatiuum præcedens uniuocatum. et talis non potest esse supra predicamenta. sed præteritur in aliquo predicamento. **A**lio modo accipitur genus per significatis remotionis et secundariis per primam intentionem quæ sunt a se alio color. et sic est uniuocum ad ea de quibus dicitur. quod tunc habet conceptum affirmatiuum præcedente suas species quæ est in genere præterit.

Ad scia considerans materiam et formam principaliter considerat formam quam materiam. sed logica considerat primas intentiones ut materiam. secundas vero ut formam et ergo principaliter considerat secundas quam primas. **D**icitur quod probatur. quod scilicet intentiones sunt in primis. sicut forme in materia. **D**icitur quod scia considerans materiam et formam substantialem principaliter habet considerare formam. sed ut ex supra dicitur patet. secundæ intentiones solius sunt forme accidentales et passionis primas intentionum. quæ argumentum non concludit

Ad in omni scia formalis ratio considerandi dat speciem et principaliter considerat. Sed scilicet intentiones sunt formales rationes considerandi et dant speciem primis intentionibus ut in logica consideratur. igitur. **D**icitur quod probatur quod a se alio considerat in logica in ordine ad illam intentionem genus. et sub illa formalis ratio non consideratur in alia scia. **D**icendum quod formalis ratio considerandi potest ab aliquo sumi dupliciter. vno modo a priori et quo ad naturam rei. et sic semper necessario sumitur ex principijs scie quæ præparantur ad scibilia. sicut forma ad materiam. et sicut lumen ad colores. et huiusmodi formalis ratio considerandi primarum intentionum in logica non sumitur ab intentionibus secundis. quia non sunt principia primarum. sed magis passionis et proprietates. **A**lio modo sumitur ab aliquo quo ad nos et a posteriori et sic plerumque sumitur a passionibus que nobis sunt magis note quam principia. et sic principijs nobis ignotis accipimus per circuloque cutem ea que sunt immediatiora principijs. ut sunt passionis que ex eis causantur et immediate fluunt. sicut nihilabile fluit ex principijs hominis. **E**t isto modo per secundas intentiones circumloquimur in logica principia rationis primarum intentionum cum illis non sint propria nomina imposita. **S**icut in simili diffiniendo azinum circumloquimur eius proprietatem differentiam per rudibile quod in veritate est passio azini.

Ad si logica principaliter consideraret primas intentiones sequeretur quod ipsa non esset scientia distincta a physica et alijs philosophiæ partibus. **S**equela probatur. quia ille etiam principaliter considerant intentiones

Predicabilium

tionem primas. sed que in principali conueniunt. simpliciter conuenire videntur. **D**icendum quod logica non qualitercumque principaliter considerat primas intentiones. sed ut dicitur tum est in quantum ordinem habent ad principia et passionis rationis quod non facit physica aut alia realis scientia. **U**n soler dicitur quod omnis scientia est de rebus conceptis. sola tamen logica est de illis ut concepte sunt per quæ reduplicatorem etiam circumloquimur formales rationes considerandi rebus conceptarum. ut in logica considerantur

Ad Logica dicitur rationalis scientia. et non nisi a secundis intentionibus ut videtur. quod illa sunt entia rationis et non prime. sed logica est principaliter de secundis intentionibus. **D**icitur quod ens rationis est quoddam commune analogum ad ad primam intentionem et secundam. sic quod per plus dicitur de prima intentione que est ens rationis. id est ratiocinationis vel conceptum per rationem per posterius. pro et ex priori de secundis intentionibus que dicitur ens rationis id est inuenitur per rationem. **S**ed logica dicitur scientia rationalis ab ens rationis primo modo et sic etiam ens rationis ponitur proprium et adequatum subiectum logice.

Utrum scilicet intentiones sint subiective in rebus aut intellectu. **R**es prima parte breuissime considerandum. quod res accipitur dupliciter. vno modo pro re ad extra que se habet a parte rei et sic scilicet intentiones nullo modo sunt subiective in rebus cum sint proprietates primas intentionum que sunt res concepte. alie autem sunt conditiones rerum ad extra et rerum conceptarum sicut etiam terminorum. **U**n rerum exteriorum proprietates sunt vel accidentia per se et propria ut risibile ipsius hominis. Aut accidentia realia per accidens et communia. ut album nigrum. **S**ed res conceptarum secundum quod concepte sunt. sunt proprietates siue accidentia que facit intellectus in suo obiecto per ipsum sic concepte. operatio tamen speculatiua et talia sunt scilicet intentiones sunt triplicem operationem intellectus. ut sunt velle categoricus et syllogismus. iste enim conditiones non pueniunt rebus ad extra. ideo dicuntur grammatici quod hec est incongrua cappa categorica quia adiectiuum scilicet impositionis id est intentionis attribuitur substantiuo prime intentionis. id est proprietates rei concepte attribuitur rei ad extra. **A**lio modo accipitur res per concepta id est obiecto primario ipsi intellectus et siue in prima secunda vel tertia operatione intellectus. et in talibus rebus sunt scilicet intentiones subiective. **E**t per hec etiam per responsio ad secundam præterit quod aliquid dicitur esse subiective in intellectu dupliciter. vno modo ratione sui quod se habet potentia intellectus uia est subiectus eius et sic scia est in intellectu. ab illa enim conceptive denotat intellectus. quia intellectus dicitur scies. et sic secundæ intentiones non sunt subiective in intellectu. **A**lio modo dicitur aliquid esse subiective in intellectu ratione alteri. quia scilicet est subiective in aliquo per obiectum intellectum id est res concepte siue obiecto intellectus. quod tamen in propria dicitur subiectari apud intellectum cum non denotat intellectus. sed rem intellectus. dicitur enim quod a se alio sit genus et non quod intellectus est genus.

Un sequitur quod illa totaliter est impropria. sed a intentione est subiective apud intellectum. sed est apud intellectum secundum quod apud denotat causas extrinsecas siue effectiuas siue etiam finales quod obiectum est finis reducens ipsum de potentia ad actum. effectiue uero quod dicitur scilicet a intentione sit per speculatiua operationem intellectus. **E**t obiective non sicut obiectum primarium. sed sicut secundarij subiectarum in primario obiecto. **S**icut est de veritate plenioris que dicitur secundum alios esse subiective apud intellectum quod sic verum est quod est in obiecto scilicet operationis in intellectu scilicet enunciatone que est apud intellectum obiecti

sine. quia si illa veritas esset subiective in intellectu esse denotaret intellectus esse verum quod non procedit. Sed enunciatio mentalis est vera illa veritate subiective. et enunciatio vocalis est illa veritate. et sic verum et sicut sunt factive in ipso vocali. et subiective in enunciatione mentali.

Ar Contra primum. scilicet intentiones denotant res. sicut sunt in rebus. Quis probat dicendo aial est genus. sed aial est res. Quod aial capis dupliciter. uno pro ad extra. et sic convenit sibi per dicata realia. sicut sit sensibile aut album. Alio accipit. put est acceptum ut obiectum intellectus. et vocat prima intentio sive verum mentale et sic est ens ratio. quod est actu conceptum per rationes sicut quod homo et sic scilicet intentio generis ipsa denotat.

Ar Coicabitilas per multa dicitur species est scilicet intentio. sicut genus. et tunc convenit plures que res ad extra. Quod intentio generis non imponit coicabitilas per multa species dicitur nisi cum supposito unitatis non numerali que reperitur in rebus ad extra. sicut vltimas que solus fit per operationem intellectus que convenit apud intellectum supposita et inferiora ipsi. naturae. et sic vna dicitur possit sicut quod obicit intellectui. Vel dicitur quod duplex est coicabitilas scilicet formalis et illa naturalis unitate per vltimate. alia est fundametalis et ista a parte rei esse per.

Ar Contra secundam. ois relatio ratio est in ratione sicut scilicet intentio est relatio ratio. sicut est ratio est subiective. Quod maior est distinguenda. quod relatio ratio quod modo scilicet eadem intentio est relatio ratio est in ratione effectiue et obiective sicut scilicet obiectum. sicut non subiective. quod relatio est subiective in relatio. sicut panitas in parte. sicut scilicet intentiones sunt relatio nes per max intentionum ut dicitur est. sicut in illis subiective.

Ar Supposito quod nullus alius existit adhuc sicut aliquid erit eentia alius. et sic per intellectus copare illa eentia ad sua inferiora et fundare intentio ne species. sicut eent in intellectu subiective. Quod quod argumentum facit ad oppositum. sicut in intellectu. Quod patet eentia sic propterea ad sua inferiora et sic fundat in eadem intentio scilicet species. et comparatio seu relatio sit in relatio scilicet quod coeedit scilicet quod scilicet intentiones subiectentur in primis.

Ar Ergo logica sit scilicet speculativa vel practica. Quod quod practicum et speculativum capiunt dupliciter uno proprie purum sicut dicitur scilicet real. et sic logica nec est practica nec speculativa. Alio capiunt generaliter et proprie sicut quod dicitur assilantem scilicet real et sic etiam attribuntur logice. Quod est quod logica sit scilicet speculativa simpliciter. sicut est practica sicut quod dicitur primum probat dupliciter. primo quod illa scilicet est simpliciter speculativa cuius finis est scire sive cognitio veritatis. sicut logica per fine huius scire seu speculati. sicut est speculativa. Maior pars per philosophum scilicet eadem methaphisice. vbi dicitur theoretice scilicet finis veritas. practice pro opus. Minor pars per philosophum pro topicorum. vbi dicitur quod hanc metho dum speculamur quod verum et quod sicut in alijs scientijs. Secundo probat quod illa scilicet est speculativa cuius obiectum non est opabile nobis operatione extrinseca. sicut obiectum logice non est opabile a nobis. sicut dicitur. Minor probat. quod logica est obiective de argumentatione. sicut argumentatio non est factibilis per praxim. quod solus fit per operationem intellectus. praxis vero est operatio alterius potentie ab intellectu. ut per Schorium ex diffinitione praxis. Secundum pars primo. quod logica est scilicet dicitur rectiva operatio ratio quod si exercet ratio nisi voluntate motuere. et sicut quod ad hanc logica huius modum practicum. Secundo pars. quod scilicet dicitur practica ab opere. practicum enim et operatio quod idem sicut sicut in logica est aliquid per modum cuiusdam operis scilicet instructio syllogismi. et sicut quod dicitur similitudine per dicitur scilicet practica.

Ar Quod distinguuntur scilicet practica et speculativa. Quod dicitur distinguuntur ex parte duorum. primo ex parte obiecti quod scilicet practica considerat res puras sicut a nobis opabiles. vel saltem puras circa eas aliquid modo operamur. ut pars de obiecto philosophie moralis. et sicut de obiectis artium mechanicarum. Sed speculativa considerat res non ut sicut a nobis opabiles sed sicut solus scibiles et speculabiles. quod obiectum scientie speculatiue huius extra nos sua principia ut pars de obiecto methaphisice et naturalis philosophie. Secundo dicitur ex parte finis quod finis scientie practice est opus sed finis speculatiue est scire que dicitur scilicet methaphisice. Theoretice quod scilicet idem est speculatiue finis veritas est. practice pro opus.

Ar Musica est scilicet speculativa et tamen obiectum eius est a nobis opabile. Secunda pars. quod numerus sonorus est res scita in musica. et formatur a nobis. Et similiter possit dicitur de logica est obiectum est argumentatio et sic per scilicet operationem intellectus. Quod quod musica non est de numero sonoro sicut quod formatur a nobis. sicut sicut quod dependet ex proprijs principijs. Sic etiam argumentatio huius plenitudo fiat a nobis. tamen propter nos et extra nos huius sua principia. eo quod resoluitur in proprios et finis tamen in principia sua. et non resoluitur in intellectum nostrum.

Ar Finis logice est operari. ergo logica est scilicet practica. Quis. quod finis logice est diffinire dividere et sicut a se discernere. i. facere diffinitiones. Et logica docet facere syllogismum. Quod quod logica docere facere diffinitiones et syllogismos per intelligi dupliciter. uno intelligendo per facere ordinationem vocum significatiuam. et sic est sicut.

Alio intelligendo per facere tale ordinem motionis intelligendo res. et sic logica non facit talem ordinem sed natura rei sic motus. Vel dicitur sicut alios quod huius finis logice sit quod dicitur operari ipsius intellectus. non tamen est alterius potentie ab intellectu. Quod ad hoc quod aliquid opus sit practicum requiruntur tres conditiones. prima quod sit alterius potentie quam intellectus et propter ista conditiones diffinire dividere in logica non sicut operatioes practice. Secunda quod tale opus sit naturaliter posteriori intellectione. quod regulari noticia intellectus. sed regulari est posteriori principio regulante et ergo operationes aie vegetarie non dicitur praxes quod non sicut naturaliter intellectus one posteriores. Tertia conditio est. quod debet esse forme recte rationi. quod praxis est operatio que huius regulari a noticia intellectus. sicut omne regularum natum est forme elici sue regule. Et ille tres conditiones trahuntur ex diffinitione praxis qua ponit. Schotus. Praxis sicut eundem. est operatio alterius potentie quam intellectus naturaliter intellectione posteriori nata elici conformiter recte rationi ad hoc ut sit recta. Speculatio autem solet diffiniri quod est operatio intellectus ad nihil aliud extra genus contemplationis finaliter ordinata. Sed secundum Hervicum in suis quolibetis. Praxis est operatio imperata ad quam comparatur noticia practica vel actualiter vel habitualliter ut directum effectiue inclusam per se obiecto intellectus practici.

Arguitur Omnis ars est habitus practicus. sed logica est ars ut patet per Petrum hispanum. ergo logica est habitus practicus. Maior probatur. quia sicut philosophum per se et ethicorum. Quis est recta ratio rerum factibilium. sed factibilia sunt obiecta

Questiones

habitus practici. **D**dm q logica z alie speculative ppe no dicunt artes. sed solu fm qua da similitudinem qz sicut ars ppe ordinat ad opa p corp^o exercita. ita sicut logica ordinat ad opa ronis pura ad pstructiones silogismi. aut aliqd hmoi. z qz p siderat aliqd p modu e^o daz opis sic aliq mo ars dicit

Ar. Tm tres sut scie speculative. scz metaphisica matheatica et phisica sz nulla illaz e logica. q no est scia speculativa. **S**aior e pbi sex^o metaphice. **D**dm q tm tres st scie speculative reales. logica aut e speculativa ronalis. **E**t si speculativm z pcticu capiatur ppe sic logica nec e practica nec speculativa celenda.

Ar. Logica subfuit sciencis practice. q e scia practica. **A**ns p qz subfuit morali phie. p logicam em scire possum^o qd bonu z qd malu qz p sideraco psh net ad morale phiaz. **D**sz q logica no sberuit sciencis practice nisi p qto i eis repit aliqd speculabile. **U**n scire qd bonu qd malu no e op^o practicu sz speculativm qz e op^o ipsius intellectus

Dr. Utz logica sit scia vtil z necaria. **D**dm q sic qz illa e vtilis scia z necaria sine q alie scie acqrit no pnt sz sine logica a scie hri no pnt. **S**ior p qz ois scia habet p demonstratione sz impossibile est hre noticia demosttracois sine logica. **E**tia logica docet modu p que in ois scia. pcedit de noticia not^o ad noticia signoti. qz ipa e vtilis z necaria ad alias scias.

Ar. Logica e de numero bonoz honorabilu q no vtilia. **T**enz pna p locu a dilpat. qz honestu et vtile ex opposto dividit bonu. **A**ns p qz logica est scia speculativa sz ois tal est bonoz honorabilu p de aia **D**dm q vtile accipit duplr vno p illo qd no e appetibilis in se sz solu in ordine ad alteru bonu psequedu sicut posio amara appetit p sanitate. z pecunia ppter necessitatem victualiu. z isto bonu vtile distinguit ptra bonu honestu **A**lio mo sz vtile qd licet ordiet ad psequedu alteru. tm i se hz roem appetibil z boni. z sic coicidit cu bono honesto quo mo logica sz esse vtilis

Ar. Illud qd e inuictum no est necariu. sed logica est inuicta q non est necaria. **S**aior probatur qz necessariu dicit quod semp e et non habet causam a qua dependet **D**dm qz necessariu sz multis modis. **P**rimo mo illud e necarium qd nullom o potest se aliter habere qz in se non est ptinges neqz habet causam a q dependeat. z sic sola prima causa sz necaria. **A**lio modo sz ali qd necarium qz est ex pncipis necariis et impossibilibus aliter se habere z sic qlibet scia est necaria. **T**ertio mo dicit necariu respectu alterius in quo illd alteru e no p^o z sic alimenu necariu e aial. z sic logica no est hoi necessaria. **Q**uarto mo sz necariu ex hypothesi id e p ditione vl sup positione alie finis. z sic necesse e ee ligna et lapides sup posito qz debeat ee domus **E**t isto vltimo modo scicia est necessaria quadrupliciter **U**no modo ppter necessitatem vite. et sic artes mechanice sunt necarie ad subleuandam humanam indigentiam. **S**eco ppter regimen vite humane. et sic necaria est scia moralis. **T**ercio sciens. et sic omnes scie theorie. id e speculative sz necarie. **Q**uarto ppter introductionem et sic scie triviales sunt necarie qz vt super^o dem est gramatica subfuit oibus

Predicabilium

sciencis. logica speculativa. z rethorica practica.

Dr. Quo dividit logica pma sui divisione. **D**dm q logica capit duplr vno mo coterz z sic dividitur in naturale z artificiale. **L**ogica naturalis e qdam naturalis abilitas q nati sumus discernere inter vey z flm. **E**t sz naturalis qz tal abilitas inest homi a natura fm q dicit **V**ictorin^o orator. **N**atura facit abille ars facile vsusqz potentē. **E**tia sz naturalis qz inest nobis p demosttracoem sciam ex naturali industria. z hanc logicā hnt hypocras. qz no legit q vncqz studuit logicā artificiale. **E**t ista logica natural no uest brutis aia lib^o nisi capiat valde gnalt p qcūqz industria vl istinctu nafali. p qz logica nafal e qda natural industria vl quid dā hie nafal arguēdi z vey a flo discernēdi sz brutis aialia no arguit nec vey a flo discernit cū h sit rōnis. **L**ogica artificial e q e acqfita p demosttracoem sciaz p arte **A**lio caput logica spealit p logica artificial tm tunc dividit i veterē z nouā. **L**ogica veter e q tractat de pshibus argumentacois. **U**n pres argumentacois sz dupl ces. i. p pique de qbz dertemiat in libro pshermenias z remore de quibz agit in libris p dicitabiliu z p dicitamētoz rū. **S**z logica noua est q tractat de totali argumentacois ne z dividit i resolutoria z inuictua. **R**esolutoria docet resoluerē pclusionē in sua pncipia sicut p^oz in libro pshozum z posteriorum. **S**ed inuictua docet inuenire me^o diū pbabile vl apparēter pbabile ad inferēdu pclusionem sicut patet in libro topicoz z elenchoz.

Ar. Logica noua e tractat de pshibus argumentacois nis. pbat qz tractat de syllogismo. inductione et thimemate. z exemplo. **D**dm q dupl ces sut pres argumentacois. qdā sut pres integrales. vt tres termi z due pōes. z de illis dertemiat in veteri logica. **A**lie sunt pres subiective. z de his agit in noua logica. **E**t si dicat in logica noua. etiā dertemiat de pshibus integra lib^o argumentacois. p qz in libro pshozum diffinit termi lib^o sicut pō. **D**dm q pres integrales argumentacois capiunt duplr. vno mo vt pres sunt. z in qru actu vnite sut in argumentacois. z sic de eis dertemiat in noua logica. **A**lio mo capunt fm se z vt separe a tota argumentacois. z sic cōsideratur in logica veteri.

Dr. Quare logica dicit verus cū tm sit posterior i uentōe. sed posterior est nouus **D**dm q logica no dicit verus. quasi sit antiquior z p^oz inuictōe qz **A**resto. p^oz cōscripsit logicā nouā qz veterē. vt p^oz ex pmo pshermenias. vbi remittit nos ad libru elenchoz rū cū dicit. z qz cūqz cetera talia dertemiam^o ptra ars gumētoz sophisticas i oportunitates id e i pmo libro elenchoz circa diffinitōem elenchi. **E**t sicut in scdo perihermenias. loquēs de noie infinito dicit. quē admodū in resolutorijs dicitū e id e in pmo pōz. vbi docet syllogizare ex infinitis. **S**z sz iā logica veter. qz est de pshibus argumentacois. mo pres naturaliter sunt piores sus toto. qz veteriores. **E**t sicut logica noua sz noua. no qz nouiter sit inuicta. sed qz tractat de totali argumentacois. mo totū est naturaliter posterior z p^oz nouus

Notandū **I**sta logica que habetur in noua z veteri logica capitur dupl pliciter. vno modo in se. fm q docet scire argumentatōnem in se z in suis pshibus z p pccatibus. z sic dicit logicā docens. **A**lio mo accipit in qru nos vtimur ipsa

ra q̄ instrumentum in alijs sciētijs fm q̄ d̄ p̄mo thopicoz q̄ p̄ h̄ac methodum speculamur qd̄ verum t̄ qd̄ falsum in alijs sciētijs. t̄ sic vocatur logica vrens. t̄ nō est intell̄s gendū q̄ docens t̄ vrens sine due logice distincte. sed est idē habitus diversimode tamē p̄sideratus. Verū est cas̄ mē q̄ q̄ accipit̄ vt docens d̄ scientia speculatiua. sed q̄ accipitur vt vrens. tunc magnam habet conuenientiam cum practicijs sciētijs

Queritur Quid est subiectū in tota logica. Anteq̄ respondeat ad q̄situz p̄ notādum. q̄ subiectū capis occupat̄. vt p̄z in his p̄sibus. Obiectū. verna. positum sub. cui quid inheret. Qd̄ pus est copula. p̄zij logicāter infra Quo siml̄ ars heret. bis sunt subiecta quaterna. Hic vero octauo mō d̄z capi p̄o subiecto attributōis. quod intelligit̄ p̄ hoc q̄ d̄: (quo sit mul̄ ars heret) q̄ sensus est q̄ subiectū octauo modo est illud quod sciētiā vnit̄. sed h̄ est subiectū attributionis q̄ scientia capis vnitatem a tali subiecto. vt pat̄z p̄mo posteriorum. Tunc d̄m ad questum q̄ p̄munit̄ ponitur argumētatio subiectū attributionis totius logice. q̄ argumētatio d̄mōstrat̄ inesse p̄munit̄issima passio que est esse illatū. p̄sequētis ex ante p̄ suuz p̄p̄riū p̄ncipiū. quod est argumētū p̄ oꝝd̄ez explicatō. h̄ modo d̄m nis explicatio argumētū p̄ oꝝdem est illatū p̄sequētis ex ante. sed argumētatio est argumētū p̄ oꝝdem explicatio. ergo argumētatio est illatū p̄ntis ex ante. Sedo p̄ batur. q̄ argumētatio est qd̄ p̄munit̄issimū in logica p̄ d̄eratiū. p̄mo notū. nō transcendens methas. ad quod m̄ n̄us p̄ncipalia habet ordinem t̄ attributionē. q̄ est subiectū. p̄ntia tener a descriptōe ad descriptum

Ar Quid rōis est subiectum in logica. q̄ nō argumētatio. Tener p̄ntia. q̄ vni? scie est iolum vnum subiectum. Ans p̄z p̄mo. q̄ a multis doctozibz autenticis subiectum logice ponitur ens rōnis. P̄z secundo. q̄ diffinitio subiecti sup̄ius data p̄uenit enti rōis. P̄z tercio. q̄ logica p̄siderat de rebz fm q̄ sunt sub actu rōis. t̄ q̄ sola logica scia rōnalis d̄z. Qd̄m q̄ ens d̄z rōis duz p̄l̄. Qno modo. q̄ est p̄ rōem fabricatum. t̄ sic nō ē subiectū in logica. nisi forte p̄munit̄atis. quia sic est p̄mune alijs sciētijs. s. grammaticē t̄ rethorice. vel sit p̄p̄riū logice. t̄ic h̄z se plus p̄ modū passiois q̄ subiecti. Alio mō capis ens rōis p̄ ente rōcinatōis. i. p̄o ente q̄ rō vritur de ueniendo de noticia notū ad ignoti noticia. t̄ sic est idē cū argumētatioe t̄ quodā mō sup̄ius ad ipsam. q̄ argumētatio est rōcinatio p̄uincens mentē de ignoto p̄ notū. Et h̄ modo capiēdo ens rōis magis p̄p̄rie ponitur subiectū attributionis logice q̄ argumētatio. P̄z q̄ est qd̄ p̄munit̄issimū inter p̄ncipal̄ p̄siderata in logica. eo q̄ ad plura se extēdit. videlicet ad illa que s̄t sub duobz p̄mis acerbz rōis. q̄ sunt simpliciu app̄hensio. t̄ eoz p̄o seu diuisio. qd̄ nō facit argumētatio. Q̄tā ens rōis magis app̄p̄ate d̄t illa circa que logica scia versatur.

Ar Subiectū scie d̄et p̄dicari de om̄ibz in scia p̄ d̄eratis. s. argumētatio non p̄dicat̄ de oibus in logica p̄sideratis. q̄ nō est subiectū logice. Maior est nota ex p̄ditionibus subiecti attributionis. Minor probat̄. quia nō p̄dicat̄ de p̄p̄e neq̄ de p̄ribus p̄p̄ois. q̄ sunt nos mē t̄ p̄bum. Qd̄m dupl̄. p̄mo q̄ subiectū d̄et p̄ d̄icari de oibus in scia p̄sideratis. nō aut̄ opz q̄ verificet̄ de omnibus minus p̄ncipal̄ p̄sideratis p̄ncipal̄. q̄ta sunt nomē t̄ p̄bum. Q̄o isto notādum est. q̄ illa dicitur

p̄ncipal̄ p̄siderari in aliqua scia. quozum noticia p̄ se q̄ntur in tali scia. sic sunt subiectum t̄ pres subiectiue subiecti. de q̄bus ip̄m subiectū p̄dicatur in recto. s. illa dicitur minus p̄ncipal̄ t̄ t̄ n̄cario p̄siderari sine quoz p̄gnitō ne noticia p̄ncipal̄ p̄sideratoz haberi nō pot̄. sic sunt p̄ncipia subiecti t̄ eius pres integles. vel etiam p̄p̄rie passiones. q̄ t̄ vident̄ aliq̄ mō p̄ncipal̄ p̄siderari. Sedo d̄m q̄ subiectū p̄dicat̄ de om̄ibus in scia p̄sideratis in r̄cō vel obliquo. Q̄i q̄uis nō vere dicat̄. p̄o est argumētatio. t̄ vere d̄z. p̄o est ps argumētationis.

Ar Nulla argumētatio est subiectū in logica. q̄ argumētatio nō est subiectū. Cōsequētia tener p̄ leges subalternaz. Ans p̄z per inductionem. quia nec ista neq̄ illa. Qd̄m q̄ h̄ non arguitur p̄ leges subalternarum. cū iste p̄p̄oēs nō sint eiusdem subiecti t̄ p̄dicat̄ t̄. sed p̄mitit̄ fallacia figure dicitōis arguendo a sup̄p̄ō ne p̄sonali ad simplicem. quia argumētatio in antecēdēte sup̄ponit p̄sonal̄ter p̄o inferioribus. sed in p̄ntē sup̄ponit simpl̄ p̄o natura p̄munit̄

Ar Subiectū d̄et esse p̄mo notū. vt d̄t diffinitō. s. argumētatio in logica nō est p̄mo nota. q̄ non est subiectū. Minor probat̄. q̄ ad eius noticiā p̄d̄icant̄ noticia libri p̄dicabilium t̄ predicamentozum. Q̄tendū q̄ subiectum d̄et esse p̄mo notum noticia cōsufa. sed multa alia pus p̄gnoscuntur noticia d̄terminata sic in s̄t̄torum integrale pus p̄gnoscit̄ q̄ sue partes noticia p̄fusa. s. vt d̄eterminare p̄gnoscatur opz scire ex quibus t̄ ex q̄libz sit. vt d̄z p̄mo p̄h̄sicoz.

Ar Subiectū nō d̄et transcendere methas illi? scie entie cui? ponit̄ subiectū. s. argumētatio transcendit methas logice scie. q̄ nō est eius subiectū. Minor p̄ batur. q̄ om̄es scie vtunt̄ argumētatioe. Qd̄m licz argumētatio sit cōis alijs sciētijs q̄ ad eius vsum t̄ applica rōem. sola tamen logica docet ex quibus t̄ ex qualibus ipsa habeat̄ p̄stitū. t̄ q̄tū ad illam rōem ponitur subiectū adēquū logice scientie.

Ar Nullū opabile a nobis est subiectū logice scie. sed argumētatio est a nobis opabilis. q̄ nō est logice subiectū. Maior p̄bat̄. q̄ logica est scia speculatiua cuius obiectū a nobis nō est opabile. Minor p̄z. q̄ argumētatio sit p̄ terciā opatōem intellectus. Qd̄m q̄ obiectum scie speculatiue potest esse opabile a nobis opatōe intellectus. s. nō d̄z esse opabile opatōe alteri? pot̄tē q̄ intellectus. Vel d̄m q̄ licet argumētatio depe deat ab opatōe nostri intellectus. t̄i ultra h̄ etiam habz sua principia in que resoluit̄. t̄ a q̄bus h̄z suā necessitatez q̄re bene potest ponit̄ subiectum scie.

Ar Qd̄a intentio est subiectū in logica. q̄ nō argumētatio. tener p̄ntia vt pus. Ans probat̄. q̄ logica est de sc̄dis int̄tionibz ad iūctis p̄mis. vt d̄t Auicēna. Qd̄m q̄ sc̄de int̄tiones subiectū p̄sideratōi logice vt passioēs qd̄a. t̄ ergo noticia earum solum querit̄. p̄p̄ter noticia p̄marum int̄tionum. q̄re repugnat̄ secundē int̄tioni esse subiectum. Q̄tā subiectum debz eē p̄mo notum. sed intellect? noster pus p̄siderat̄ p̄mas int̄tōes q̄ sc̄das. Dicit̄ aut̄ logica eē de sc̄dis int̄tōibus ad iūctis p̄mis. q̄ totū sc̄tū in logica. s. p̄clusio p̄plectit̄ p̄mā int̄rōem. s. subiectum. t̄ sc̄dam int̄tōnem que p̄dicat̄. t̄ est passio subiecti. Et quādo d̄z. Auicēna p̄ponit̄ sc̄dis int̄tōes p̄mis. Dicendum est q̄ hoc facit̄ ideo quia per secundas int̄tōnes in logica circūloquimur

h̄c argumētatio p̄p̄rie p̄p̄t̄ p̄ntia p̄p̄t̄ p̄ntia

superioris dicitur ad inferiora. et sic illa. proprium est predicabile. est ordinata. et tunc predicabile est eque eodem cum vlt. et se cum uertitur. licet assignetur in eum minus eodem. Et est simile de risibili. quod potest assignari in esse sortis. et tamen est passio uertibilis cum homine.

Ar Nullum ppterum potest esse subiectum. s; vlt p/ dicabile est qd ppterum. igitur Maior probatur quia subiectum debet diffiniri. cum eius diffinitio sit medium demonstrandi. ppterum autem non est diffinitio. Ois cedum q nullu ppterum fin vocem r m. qd ponitur esse subiectum. tamen tene ppterum s m vocem r m. qd ponitur ad circulo quod dicitur aliq d v m. cui non est nomen simplex impositum. et sic est in proposito de vlt p/ dicabili. Et qm dicitur illud quod ppterum ex subiecto et propria passione e ppterum fin ran et vocem simul. s; sic est de vniuersali p/ dicabili. igitur r. Ois q predicabile (qd additur vlt) non capit vt passio vniuersali. s; vt formal r o considerandi p/ trahens vlt. m s; tamen realiter addit supra ipsu. sicut in simili dicitur contrahit genus. et tamen non addit nos nam formam ipsi generi.

Ar Ista scia denominatur p/ dicabilium. ergo predicabile erit hic subiectum. Tenet p/ ista quia scia capit denominationem a subiecto suo cum subiectum sit p/ mium et principale in scia p/ sideratur. Ois q ista scia non solum dicitur scia p/ dicabilium. sed etiam vniuersalium. Nec valet p/ sequentia. q scia non semp capit de nominationem a subiecto. s; qm q a passione. qm vero a diff. capulo. sicut p/ in titulis librorum platonis. Et quando dicitur a notiori debet fieri denotatio. s; subiectum est notius passione. igitur. Minor probatur. q subiectum est p/ mo notum. Ois q subiectum est notius fin natura. s; passio est notior quo ad nos. ab eo autem quod est nobis notius scia suam capit denominationem.

Queritur Utrum de quinque p/ dicabilibus sit scia Ois q sic. quia de ill' est scientia que ueniunt in aliquo communi subiecto. cui potest demonstrari in esse passio p/ suum proprium et a de quorum principiu. s; quinque predicabilia conueniunt in vniuersali tanq in communi subiecto cui potest demonstrari in esse passio. s; predicabile per proprium et adequatum p/ nceptum. quod est aptum natum esse in multis. ergo de quinque predicabilibus est scia

Ar De sola conclusione est scientia. sed quinque predicabilia non sunt conclusio. ergo de ipsis non est scientia. Maior probatur. quia scientia est habitus conclusionis vt dicit diffinitio scientie. Dicendum q de sola conclusione est scientia tanq de scibili propinquo. tamen de alijs a conclusione bene est scientia tanq de scibilibus remotis. Unde scibile propinquum est id quod scitur. sicut est conclusio demonstratiouis. sed scibile remotum est illud ex quo componitur conclusio. vt subiectum et predicatum. unde partes integrales conclusionis. et s; militer partes subiective subiecti attributionis sunt scibilia remota. vt sunt quinque vniuersalia seu predicabilia respectu vniuersalis. quare de ipsis est scia tanq de scibilibus remotis.

Ar De multis non est vna scientia. sed quinque predicabilia sunt multa. ergo de eis non potest esse vna scientia. Maior probatur. quia scientia vna est solum vnius scibilis. Dicendum q vna scientia est vni scibilis tanq vnius subiecti vel conclusionis scibilis. tamen

vna scientia potest esse plurium scibilium. vt partiu subiectu arum subiecti. et sic de quinque predicabilibus est scientia.

Ar Non entis non est scientia. sed vniuersalia sunt non entia. ergo de eis non est scientia. Minor probatur per philosophum primo posteriorum dicentem. gaudeant generat species quoniam mostra sunt. et intelligit per mostra non entia fin aliquorum expositiorem. Ois q p/ s loquitur ibi de generibus et speciebus separat extra singularia. vt plato posuit. quia sic s; non entia. et q p/ s lam positiorem vniuersalium improbat. sed non negat vlt q fin rem sunt in singularibus

Ar Omnis scientia est necessariorum et incorruptibilium primo posteriorum. sed vniuersalia sunt corruptibilia. ergo de eis non est scientia. Minor probatur. quia vniuersalia ad minus aliqua sunt in singularibus corruptibilibus. ergo corruptuntur ad eorum corruptionem. quia non existentibus primis substantijs impositibile est aliq aliorum remanere. vt dicitur in predicamentis. Ois licet omis sciat de necessarijs et incorruptibilibus tanq de scibilibus propinquis. sicut s; p/ s demonstratione q habet necessitate et incorruptibilitate ab habitu exte remoy. et etiam p/ e scia de p/ rincipibus et corruptibilibus tanq de scibilibus remotis. s; p/ dicabilia in ista scia sunt scibilia remota

Queritur Quot s; cause scie libri predicabilium Ois q de causis huius scie possumus loq dupl. **Quomodo proprie** et sic eius s; solum due cause. s; efficiens et final. **Causa efficiens** est Dorphyrius. q sciam huius libri greco sermone p/ scripsit. s; **Victorinus orator** huc librum porphyrii ex greco tra s; fuit in latinum. vt dicitur **Isidorus etymologiaru scdo**. Sicut tamen aliq qui distinguunt de causa efficiere huius scie. s; mouete et mota. mouens fuit **Isidorus**. ad cuius instariam huc librum descripsit. s; mota fuit porphyrius. Ista autem distinctio non videt valere. qz efficiens mouens potest debet dici ca finalis. a qua p/ mo fit motus. qz ipsa mouet efficietem. et qz efficiens agit ppter cam mouetem. s; ppter dicitur circumstantiam cae finalis. **Causa finalis** huius scie est duplex. s; intrinseca et extrinseca. **Intrinseca** est cognitio eorum que hic tractantur. **Extrinseca** est triplex. s; extra vt cognitio p/ dicamentoy. exteior vt cognitio aliaru sciaru. et extrema. s; cognitio p/ ne cause q deus est. **Etiaz** **Isidorus** (vt statim dicebatur) fuit causa finalis extrinseca. **Aliomodo** p/ rincipu loq de causis generalit extendendo s; cam materiale ad materiam circa quam vel in qua. et ipsam forma ad conditionem forme. que est constitutere res in esse. vel distinguere vna rem ab alia. **Et istomodo** p/ dicatis duabus causis sup adduntur due alie. s; material' et formal'. **Causa material'** huius scie est vniuersale in ordine ad predicabile. saltem loquedo de materia circa quam s; ata est eius materia in qua. **Causa formalis** est duplex. s; forma tractatus. et p/ s; sit in diuisione libri in principales. et diuisione illarum in minus p/ nceptuales. et tractadi consistit in mo procedendi. q est duplex. s; scientia lis et accentalis. qui est explorum positiuus. **Essentialis** est triplex. s; diffinitiuus. p quem res cognoscit in se. **Diuisiuus**. per quem res cognoscitur in suis partibus. **Edemonstratiuus**. p quem cognoscitur in suis proprietatibus et passionibus. Et iste quatuor cause tanguntur in probemio huius libri. **Primo** tangitur causa efficiens cum dicitur

de p/ s; qz p/ s; loquitur ibi de generibus et speciebus separat extra singularia. vt plato posuit. quia sic s; non entia. et q p/ s lam positiorem vniuersalium improbat. sed non negat vlt q fin rem sunt in singularibus

et ius cause de libro causa efficiens

causa final'

et qz p/ s; loquitur ibi de generibus et speciebus separat extra singularia. vt plato posuit. quia sic s; non entia. et q p/ s lam positiorem vniuersalium improbat. sed non negat vlt q fin rem sunt in singularibus

Ar dicitur q potest fieri p/ nceptus

Questiones

etiam (tentabo) ubi subintelligit Porphyrius. Secundo eam materialis cum dicitur (quod genus quod species) Tertio finalis ibi (et ad eam quae est apud Aristotelem) Quarto formalis cum dicitur (velut introductorio modo)

Queritur Quis sit titulus istius libri porphyrii. Pro responsione notandum quod titulus est oratio continens nomen libri et auctoris. libri in recto et auctoris in obliquo. Dicitur autem titulus a recta quod est sol vel illuminans. quia sicut sol mundum vel quemcumque obscura illuminat. ita titulus illuminat libros et eius sequentia. Tunc dicitur quod titulus huius libri est duplex. scilicet grecus et latinus. grecus est. Incipiunt ymagoge Porphyrii in cathegorias Aristotelis. Latinus expositio illius est. Incipiunt quedam introductiones in predicamenta Aristotelem. Et elicitur ex textu cum dicitur (velut introductorio modo) Dicitur enim ymagoge ab ypsi quod est intro. et gogos ducitio. quasi introductorio. quod Porphyrius introducit nos per hunc librum in logicam Aristotelem. et per hoc partem veritatis huius scientiae eius veritas est quod habita illa scientia possimus in cognitionem predicamentorum devenire. Et ergo hic liber porphyrii convenienti ordine praedicat librum predicamentorum quod res ordinabilium praedunt ordinatorem. sed in libro isto definitur de rationibus ordinabilium. et in libro predicamentorum de ipsa ordinatorem. ideo partem ordo. quia ille ordinare nescit quod rationes ordinabilium ignorat

Am sit necessarium Brisoro /
ri ad eam que est apud Aristotelem /
telem predicamentorum doc /
trinam nosse quid sit genus. quod

Ornitia. quid species. quid proprium. et quod accens
Et ad definitionem assignatorem. et omnino ad
ea que in divisione vel demonstratione sunt verit /
lia. Istarum rerum speculatione compendio /
sam tibi traditionem faciens tentabo breviter
velut introductionis modo ea (que ab antiqs
dicta sunt) aggregari.

Iste est liber predicabilium Porphyrii. in quo determinat de naturis quinque universaliu. Et dividit in duas partes principales. scilicet prophetiales et executivas. que incipit ibi (Videri autem necesse genus etc) Prohemium in tres subdividitur pres. in prima reddit auditores tenuolos ostendens veritatem huius scientiae. In secunda reddit eos dociles ponendo modum procedendi quod debet esse perpendiosus et introductorius ibi. ideo tentabo In tertia reddit discipulos attentos tangendo difficultatem huius scientiae ibi. aliorum quibus quidem. Quo ad primum loquitur discipulo suo dicens. O gregorii cum sit necessarium. i. necesse est tibi. nosse se. i. cognoscere. Derivat enim nosse a noli defectivo. quod habet scilicet presentis et preteriti. quid genus quid differentia quid species quid proprium quid accens ad doctrinam predicamentorum ab aristotele traditam et similiter ad definitionem assignatorem. et omnino ad ea que veritas sunt in divisione vel etiam demonstratione. Ideo tentabo breviter velut introductorio modo dicere de istis ea que tradita sunt ab antiquis faciens tibi Gisorozio in ista

1° ad cognoscendum per se
2° ad assignandum definitionem
3° ad diffiniendum
4° ad demonstrandum

Predicabiliu

rum rerum speculatione perpendiosam traditionem. quod ideo dicitur. quia procedit per acceptores que sunt quedam maius inductiones ducentes in noticiam istorum universaliu et in se tangit huius perhemii partem secundam.

Notandum Illa propositio ad in littera cum dicitur (et ad eam) dicitur circumstantiam cause finalis. quia propter doctrinam Aristotelem tradidit Porphyrius istas scientias. Et quoniam subiungit (que est apud Aristotelem) ista propositio apud non dicitur circumstantiam loci ad locatum. sed dicitur circumstantiam cause efficietis quia doctrina predicamentorum dicitur esse apud Aristotelem. eo quod ipse est causa efficiens doctrine illius. Et capit hic doctrina pro scientia. quod idem fecant. licet sub diverso modo essendi. doctrina enim nominat illum habitum finem quod est in fluxu et fieri sine inquantum. praedit a doctore. sicut disciplina denominat illum habitum finem quod recipitur in discipulum. sed scientia nominat eundem habitum finem quod est in intellectu sine fluxu. quia vero ista scientia est utilis ad noticiam predicamentorum. finem quod praedit ab Aristotele. et non finem quod est vel fuit in ipso. ideo convenienter dicitur ad doctrinam et non ad scientiam.

Ad Ad que et ad quod ista scientia porphyrii est necessaria. Pro responsione considerandum est quod necessarium capitur quatuor modis. Primo pro necessario simpliciter. secundo ut idem quod violentum. tertio capit pro veritate vel pro illo quod expedit. quarto capit pro necessario ex suppositione. huius autem debet capi tertio et quarto modis. Tunc dicitur quod ista scientia est ad quatuor necessaria. Primo ad cognitionem predicamentorum habendam partem quia predicamentum non est aliud nisi coordinatio generum et specierum finem sub et supra. sed ordinare nescit qui rationes ordinabilium ignorat. quod quidem rationes in ista scientia traduntur. ergo ipsa est necessaria ad doctrinam predicamentorum habendam. Secundo est necessaria ad definitionum assignationem. Probatur. quod (ut habet Boetius) solius speciei est definitio. que ex genere et differentia constituitur. in qua ponitur accidens proprium si fuerit descriptiva. et etiam accidens commune quoniam est essentialis vel quod nominis. ergo oportet cognoscere omnia predicabilia. Tertio valet ad scientiam divisionum. quia finem Boetius in libro de uniuersalium aliqua est diuisio per se. alia per accens ad cognitionem diuisionis per se. que est generis per diuisiones in species oportet cognoscere quid sunt illa. sed ad diuisionem per accens dens oportet scire quod sit accidens. Quarto est necessaria ad demonstrationem. quod medium in demonstratione ponitur maius est definitio. sed ista scientia utilis est ad definitionem ergo etiam ad demonstrationem.

Ad Si ista scientia ad ista quatuor est necessaria sequetur quod Aristoteles dimittit tradidit logicam suam. quod est contra eundem in fine secundi elenchorum ubi propter artem logicam sufficienter traditam multa sperit habere grates. Dicendum quod doctrina predicamentorum et aliorum que hic tanguntur non possunt facile haberi sine isto libro. et pro tanto scientia eius debet necessaria non necessitate inenitabilitatis. sed congruitatis in quantum necessarium est idem quod expedit vel veritate. Vel dicendum quod Aristoteles virtualiter tradidit istam scientiam pericabulum in primo thopicozum ubi determinat de predicamentis dialecticis. ex quorum diffinitionibus facili sumi possunt diffinitiones predicabilium

Accidens non valet ad cognitionem distinctionis, ergo non valet predicabilia ad predicta quatuor. Ans. p/batur, quia distinctio datur per essentialia distincti. Quidam quod distinctio debet hic capi generaliter, put se extendit ad quacumque notificationem quam etiam ingreditur accens. Vel idem quod quatuor predicabilia valet ad ista predicta quatuor collectivae sumpta, et non divisim, quare non oportet quod quodlibet eorum seorsum ad ista quatuor sit necessarium.

Hic por... Altioribus quidem questionibus abstinens simpliciores vero mediocriter coelectedans, moruos audire de generibus et speciebus illud quod siue subsistat attentos siue in solis nudis purisque intellectibus posita sint, siue subsistentia corporalia sint, an incorporealia, et vix separata a sensibilibus, an in sensibilibus posita et circa ea persistencia dicere recusabo. Altissimum enim est huiusmodi negocium et maioris egenis inquisitionis. Illud vero quocumque dum de his ac de oppositis probabiliter antequam tractauerunt, et horum maxime peripateticorum tibi nunc tentabo monstrare.

Ista est prohemij pars tertia, in qua reddit auditores atque reos, ostendendo difficultatem huius scie. Oportet enim tunc magis attendere dicentes quod in hoc processu velit abstinere ab altioribus questionibus, hoc est a questionibus difficultibus huius scie que sunt verum genera et species subsistat, id est aliquid sine in rerum natura, vel sint posita in solis nudis purisque intellectibus, vel etiam an sint entia corporalia vel incorporealia, et an sint separata a sensibilibus, id est singularibus, vel sint posita in sensibilibus, et redus vult abstinere ab istis questionibus, sed etiam recusare instantia circa ea, id est sequentia ad istas questiones introducendo simpliciores et faciles res que possunt ex principijs istius scie determinari.

Deinde ibi altissimum enim ponit rationem quare de istis questionibus et eorum circumstantijs dicere recusat, dicens quod huiusmodi negocium est altissimum, hoc est spectat ad primum principium, et maiore gerit inquisitione. Tunc in fine huius partis, phemialis ostendit quos velit imitari in ista scia, dicens quod velit monstrare in parte de quatuor vniuersalibus illud quod antequam peripateticorum tractauerunt.

Notandum Quod contra assignatur quatuor secte philosopharum. Prima est epycurorum qui dixerunt voluptate esse summum bonum, ignorantes aliam esse voluptatem preter carnalem, et ergo dimissa anima tamen corpori curam impeditabant. Dicunt autem epycuri ab epy quod est supra, et cura vel curis, quasi habes solum curam super curam corporis, et huius secte magister fertur fuisse epycurus philosophus, quod tamen valde mirandum est, nam Iheronimus et Seneca et multi clari inter philosophos stantur quod epycurus omnes libros suos replevit oleribus et pomis, et vilius ab eis dices eis esse vitendum, quod carnes et exquire epule ingenti cura et miseria preparent maiorem remque penam habet in preparando quam voluptatem in abute. De sapientie operam dare non possumus si mese abun-

dantia cogitemus quam labore nimio et cura indiget. Hanc quidem epycurus licet a turpi sequium grege contraxit infamie notam. Secunda secta fuit stoicorum, dicta a stoya quod est porticus, et sunt stoici qui in ciuitate morantur. Dorsticus enim erat athensis in qua picra erat gesta sapientum et virorum fortium hystorie, in hac porticu sapientes philosophi sophabantur, vnde et stoici dicitur sunt. Hanc sectam vix qui dam voluit primus Tenon instituit, alij vero Picragoras asserunt, et isti posuerunt duo principia, vnum bonorum, et alium malorum, sed nihil circa ista studuerunt, et hinc secte persona fuit, it opinio Eracliti dicitur ista iuncta singularibus tam finem rem quam finem rationem. Tercia secta fuit academicorum, qui dicitur sunt ab academia vnde Plato fuit oriundus, qui eundem sue naturalis locum et studium, vixu et discipulorum frequentia meritorumque suorum celebritate fecit insignem, hanc etiam plato secte illius auctor fuit, a quo dicitur sunt platonici, qui posuerunt ista separata a singularibus tam finem rem quam finem rationem, et nihilominus singularium quod dicitur, et esse exemplaria producendi principia essendi et media cognoscendi, circa quos loquitur philosophus primo posteriorum de ratione. Gaudeant genera et spes quoniam si sunt monstra sunt et ad demonstrandum non profunt. Quarta secta fuit peripateticorum, dicitur a peri quod est circuitus, et paros quod est calcas vel ambulans, nam peripateticus istis philosophi ab ambulatore, quasi circuitu calcans res vel ambulans dicitur, cuius auctor est Aristoteles, qui deambulans disputare solitus erat. Et illi tenent medietatem de positione vltimo, eo quod dicitur vltimo iunctum finem rem, et separatim finem rem, et illos sequitur Dorphyrius.

Queritur Quor sunt vltima siue predicabilia, Quidam quod quinqz, scilicet genera, scilicet diuinitas, proprium, et accidens, probatur per sufficientiam sic, Nam omne predicabile vel predicatur in quod vel in quale, Si in quod hoc est dupliciter, quia vel predicatur in quid determinabile de pluribus differentibus speciebus, et sic est numero, aut in quid determinatum de pluribus differentibus numero, et sic est species, Si in quale, hoc est dupliciter, quia vel in quale essentialiale, et sic est diuinitas, Aut accidentale, et hoc dupliciter, quia vel predicatur quertibiliter, et sic est proprium, aut non quertibiliter, et sic est accidens.

Str Dura sunt predicabilia quod quatuor, ergo diuisio ista est insufficientis. Ans. probatur, quod ens et vnum et alia transcendentia sunt in multis et de multis predicantur, et tamen non sunt aliquid istorum. Quidam quod transcendentia non predicant de multis vniuersales solum finem quod dicitur analogiam, quod principia predicant de substantia, et de alijs finem proportionem ad illa, sed de ratione vltima est vniuersale predicari de multis, scilicet tam finem nomen quam finem rationem, et non solum finem proportionem vel reductionem.

Ar Vniuersale in communi est distinctum, pro quod quod vniuersalia ergo sunt plura quam quinqz, Antecedens probatur, quia non est aliquid istorum, alij enim vnum de istis quinqz est commune alijs quatuor quod est falsum. Dicendum quod genus vel commune analogum non ponitur in numero cum suis speciebus, sed vltimo in communi acceptum dicitur quodammodo eodem rationem istis quinqz analogice conuenientem, sed pro ea non numeratur.

Ar Plura sunt genera ad se muticem irreducibilia ergo sunt plura vniuersalia quam quinqz, Antecedens probatur de genere generalissimo et subalterno genere, que sunt ad inuicem irreducibilia, quia vnum non fit alteri. Dicendum quod illa habet vnum commune modum.

epicuri qui dixerunt voluptate esse summum bonum
ita secta stoicorum non occupantur per ista vltima
ita secta peripateticorum et sunt platonici qui posuerunt vltima
ita secta peripateticorum et sunt platonici qui posuerunt vltima
medus de philosophia vltima

Questiones

um predicandi. qui est predicari in quid de pluribus speciebus. quare sub vno predicabili continetur. sed quod inter se distinguuntur. hoc habent per comparationem et respectum ad aliquod superius vel inferius. Et similiter dicitur de omnibus nouem generibus accidentium. quod habet eundem modum predicandi. pura in qua non querit biter.

Ar Plura sunt singularia quod quinq; ergo plura sunt vniuersalia. Antecedens relinquitur notum. Sed sequentia probatur. quia vniuersale et singulare opponuntur. modo multiplicatio vno oppositorum multiplicabitur et reliqua. Dicendum quod multiplicatio vno oppositorum multiplicabitur et reliqua quo ad significata id est si vnum plura significat oportet aliud plura significare. sed non quo ad supposita vel inferiora. Non enim oportet quod tot sint supposita vniuersi quod sunt supposita alterius. sicut patet de patre et filio.

Ar Differentia generica vt animatur. et specifica vt rationale habent diuersos modos predicandi. ergo sunt predicabilia distincta. Antecedens probatur. quia differentia generica predicatur in quale essentialiter de pluribus specie differentibus. sed differentia specifica solum predicatur de pluribus numero. Dicendum quod differentia generica et specifica solum habent diuersos modos predicandi materialiter distinctos. scilicet ex parte subijcibilium et non formaliter. quare non ponuntur predicabilia distincta. Et quando dicitur. genus et species solum habent modos predicandi materialiter distinctos. et tamen distinguuntur predicabiliter. ergo etiam differentia generica et specifica debent distingui. Prima pars antecedentis probatur. quia ambo predicantur in quid de diuersis subijcibilibus. Dicendum quod modi predicandi generis et speciei etiam sunt formaliter distincti secludendo subijcibilia. nam genus predicatur in quid formabile vel corrahibile. sed species predicatur in quid formatum et totaliter constitutum. sed tam differentia generica quod specifica predicantur in quale formans. quare non est par ratio. Sed diceret. differentia generica etiam videtur esse formabilis. patet quia generalis est et communis. Dicendum quod differentia non dicitur generica quasi trahi possit sicut genus. sed ideo quod annexitur generi et constituit speciem non vltimate completa.

Ar Individuum est predicabile teste Petro hispano et Porphyrio. ergo sunt plura quod quinq;.

Dicendum quod individuum est bene predicabile. minus sumptus. non tamen proprie vt sufficienter distinguitur perus hispanus in principio tractatus secundi. Et quando dicitur. individuum est predicabile proprie sumptum. quod predicatur de pluribus. sed de hoc individuo et illo. Dicendum quod individuum tunc capitur pro secunda intentione. que de pluribus dicitur. et continetur sub accidente. vt proportionabiliter loquendo. vt magis patebit infra circa diffinitionem individui.

Queritur Utrum vniuersale sit genus ad quinq; predicabilia. Dicendum quod non. Patet primo. quia genus vniuersale dicitur de suis speciebus. sed vniuersale non dicitur vniuersale de quibus predicabilibus. ergo non est genus ad ea. Secundo probatur quia ratio vniuersalis que est esse in multis per se dicitur de tribus primis que insunt essentialiter quod de duobus vltimis que accidentaliter insunt. quia substantiale prius est accidentale. Et similiter vniuersale per se

Predicabiliu

lis dicitur de proprio. quod fluit ex principijs speciei quod de accidente. quod fluit ex principijs individui. Patet secundum. quia substantia et accidens in nullo vniuersali potest esse. vt patet quarto metaphisice. ergo nec inesse substantialiter et inesse accidentaliter. sed aliqua vniuersalia insunt substantialiter. et aliqua accidentaliter. vt patet. ergo et cetera. Patet tertio. quia nulla secunda intentio est genus ad aliam secundam intentionem. Quibus ratio est quia genus dicit et dicere debet vnam naturam que natura est habere aliquid esse in re ad extra. sicut homo aut mal.

Arguitur De ratione vniuersalis est inesse. sed accidens maxime inesse. vt patet ex eius diffinitione. ergo accidens est maxime vniuersale. Dicendum quod dupliciter aliquid inesse. Vno modo secundum rationem et essentialiter. sicut superius inesse inferiori. et ab illo sumitur principaliter ratio vniuersalis. Alio modo aliquid inesse realiter et accidentaliter. sicut accidens in esse subiecto. et super illo fundatur ratio vltis solum. minus principaliter et per posterius.

Arguitur Vniuersale predicatur de quibus predicabilibus specie differentibus in quid. ergo est genus. Antecedens probatur. quia conuenienter respondetur ad interrogationem factam per quid. vt si queratur. quid est genus. conuenienter responderetur. est vniuersale. Dicendum quod quibus vniuersale responderetur ad interrogationem factam per quid improprie et secundum quadam similitudinem. non tamen proprie. quia non dicit veram quidditatem seu naturam que sit in multis. sed solum dicit intentionem. que secundum analogiam conuenit multis. ergo etiam improprie non est genus. nec sunt quibus predicabilia vere spes.

Arguitur Vniuersale ponitur pro genere in diffinitionibus vniuersalis. ergo videtur quod sit verum genus ipsorum. Dicendum negando consequentiam. quia aliquid potest poni loco generis. quod tamen non est verum genus. sed solum habet modum generis. maxime quando diffinitio non est proprie dicta. quia tunc omne magis commune potest habere modum generis respectu minus communis. Pro quo notandum quod in entibus rationis proprie non reperitur genus. ratio est. quia genus sub se debet habere plures species. que sunt res reales. et consequenter species habent sub se plura individua. que non conueniunt entibus rationis.

Ar Vniuersale est vniuersale. et non est spes differentia proprium vel accidens. ergo est genus. et non videtur habere alias species quod istas. scilicet genus spes differentia et cetera. ergo est genus respectu illarum. Prima pars probatur. quod nulla est veritas illa in qua idem predicatur de se ipsis. Dicendum quod illa propositio. vniuersale est vniuersale. est distinguenda. quia vniuersale a parte subiecti accipitur dupliciter. Vno modo secundum suppositionem simplicem pro hac intentione vniuersale. et sic est falsa nec procedit per bario. quia non predicatur idem de seipso nisi secundum vocem. quod subiectum accipitur pro intentione. et predicatum accipitur pro re substrata intentioni. Alio autem modo accipitur vniuersale a parte subiecti secundum suppositionem personalem. scilicet pro re subiecta intentioni suae pro illo quod est vniuersale et sic est vera. quia sensus est. illud quod est vniuersale

Handwritten notes at the top right of the page, including 'vbi est omni' and other marginalia.

Marginal note: 'aut'

Marginal note: 'arguitur' with a flourish.

Questiones

¶ nullum vniuersale logicū est in solo nudo aut puro intellectu reponibile. patet quia vniuersale logicum nominatur naturam seu quidditatem actu per intellectum abstractam a conditionibus singularium que natura est in re quantum ad id quod est. sed obiectiue est apud intellectum in quantum repitatur per speciem lumine in intellectu agentis a fantasmate causata. sed ista repugnant intellectui solo nudo et puro. Nam intellectus solus excludit rei correspondentiam. nudus vero excludit specierum intelligibilitatem in formam. et purus excludit fantasmatism speculationem

Ar Nullum est vniuersale ponendum extra intellectum ergo supra dicta responsio est falsa. Antecedens probatur. quia omne quod est in rerum natura extra intellectum ideo est. quia vnum numero est. vt dicit Boetius Aristoteles. et Avicenna Sed vniuersale non est vnum numero. quia vnum numero est singulare. Dicendum quod dicitur Boetij intelligitur de his que sunt in ultimo actu nature. sed hoc modo non sunt vniuersalia. sed sunt potius vt rerum principia. Vel dicendum quod illud dicitur intelligitur de his que existunt primo gratia sui sed vniuersalia solum existunt ex consequenti gratia suorum singularium

Ar Omne (quod est in rerum natura extra intellectum) est hoc aliquid vt dicit Aristoteles. vniuersale autem non est hoc aliquid. sed potius quale quod est. Omne eodem modo quia illud quod est ultimo in natura perfectum est hoc aliquid huiusmodi autem est solum singulare.

Ar Si vniuersale haberet esse in rerum natura extra intellectum. hoc erit in singulari vt demonstrat Aristoteles contra Platonem primo posteriorum dicens. gaudeat genera et species quia si sunt monstrata sunt et ad demonstrandum nihil conferunt. ergo vniuersale esset singulare quod falsum est. Tenet consequentia quia omne quod recipitur in aliquo ad modum recipientis recipitur. Dicendum quod omne receptum in alio habet modum recipientis respectu illius esse quod habet et recipit in recipiente. sed nihil prohibet illud (quod est receptum) in aliquo accipi secundum se ipsum. ac si non esset in illo et tunc non recipitur ad modum recipientis. sed secundum modum nature recipientis siue secundum modum proprium. Sic etiam vniuersale secundum quod est receptum in individuo est singulare et hoc aliquid vel magis proprie singularisatum. sed acceptum secundum se est quale quid. Unde non est idem esse singularisatum et esse singulare. quia esse singularisatum est esse contractum ad esse alicuius singularis. sicut esse specificatum est idem quod esse contractum ad esse speciei. et sic esse singularisatum est esse singulare per alterum. sicut humanitas est singularisatum. sed singulare est illud quod ex sua propria ratione includit singularitatem. sicut fortis est vltima materia fortis.

Ar Esse particularis est incoicabile. ergo esse vniuersalis quod est in tali particulari erit incoicabile. quod tamen non videtur verum Tenet consequentia. quia in eodem idem est esse vniuersalis et particularis aliter enim vnus homo esset duo homines Dicendum quod vniuersale secundum quod est in singulari non habet aliud esse reale quod est singularis. habet tamen aliud esse secundum rationem. et ergo esse eius potest esse coicabile etiam stante quod est singularis sit incoicabile.

Ar Si vniuersale esset in rerum natura extra intellectum aut incepisset esse aut non incepisset. si non

Predicabilium

ergo erit eternum quod non conuenit nisi primo enti scilicet deo. Si incepisset vel a se vel ab alio. non a seipso quia nihil est causa sui ipsius nec se ipsum efficiens. Non ab alio quia sic incepisset per actum alicuius agentis. et sic vniuersale erit singulare. quia actus et operationes sunt singularium tanquam agentium Dicendum quod vniuersale (quod est in rerum natura extra intellectum) nec incepit esse nec desinit esse. per se. sed solum ex consequenti siue per accidens dicente Gilberto vniuersale producit ex consequenti producto singulari.

Ar Secundum commentatorem Intellectus est qui facit vniuersalitate in rebus sed intellectus non facit aliquid extra se. ergo nullum vltimum est a parte rei extra intellectum. Et confirmatur. quia secundum Aristotelem vniuersale duobus intelligitur. particulari vero dum sentitur. Dicendum quod vltimum capitur dupliciter. Vno modo pro vltimo imperfecto quod est vltimum in re. sic enim vniuersale dicitur quod de se non est singulare. et sic vltimum simpliciter est a parte rei extra intellectum. Alio modo accipitur vltimum pro vniuersali perfecto scilicet pro vniuersali post rem. et sic solum est in anima supple obiectiue quo modo sibi inuenit intentionem vltimitatis vt dicit sanctus Thomas secundo de anima. Et sic etiam dicitur scilicet in intentione esse subiectiue in intellectu. id est in obiecto apprehenso per intellectum. Vel dicendum quod vltimum est duplex. scilicet in potentia. et est natura accepta secundum illud esse quod habet in re singulari et sic est extra omnem intellectum. Aliud est vniuersale in actu. et est eadem natura denudata a singularitate et conditio singularium accepta sub duplici relatione quarum vna est ad intellectum secundum quam natura dicitur vna. alia est relatio ad plura inferiora secundum quam natura dicitur in multis aptitudinaliter Et illas relationes nunquam potest natura habere nisi in quantum est per intellectum apprehensa

Notandum Quod natura vel essentia designata per modum totius potest tripliciter considerari. Vno modo secundum eius propriam rationem. et sic conueniunt nature ea que cadunt in eius propriam diffinitioem. et simpliciter passionem ex parte principij essentialibus et non conueniunt vt sic nature predicata accidentaliter realia nec rationis. Et dicitur vniuersale ante rem non quidem tempore. sed natura. quia talis natura secundum se considerata non habet ordinem. actualem ad supposita. sed per intellectum simpliciter omnia singularia preuenit. Alio modo capitur eadem natura seu quidditas vt est in re. i. supposito. et sic multa sibi accidunt quia predicata accidentaliter que verificantur de singularibus etiam de natura sic accepta dici possunt. et vocantur vltimum in re. Tercio accipitur illa natura. put est per intellectum abstracta a singularibus et conditionibus eorum et sic vocatur vltimum post rem. id est vltimum a singularibus abstractum. et istud est verum vltimum quia ratio vniuersalitate sibi conuenit. vnde de ratione vniuersalis est veritas cum multiplicitate aptitudinali quod quilibet super addit nature vniuersalis accidens rationis Nam veritas addit relationem rationis ipsius nature ad intellectum. scilicet multipliciter addit relationem rationis ipsius nature ad singularia. Ex quo patet quod vniuersale dicitur analogice de illis tribus. quia per prius dicitur de vniuersali post rem. et per posterius de alijs. quia vniuersale ante rem est vnum et non multa et vocatur vniuersale metaphisice Sed vltimum in re est multa et non vnum et vocatur phisice Et hoc post est vnum

et multa que sunt de ratione vniuersalis et vocatur vniuersale logicum.

Queritur Quomodo differeret loquitur de vniuersalibus moderni siue noiales et antiqui dicunt reales. Quidam quod sic quia moderni dicunt quod vniuersale non sit aliquid reale extra intellectum sed solum habeat esse in intellectu et ab intellectu ita tamen quod non sit aliquid vnum apud intellectum sed sit omnia sua singularia collectim sumpta. et hoc multis probant argumentis paulo ante solutis Sed antiqui dicunt quod vniuersalia habeant esse a parte rei extra intellectum licet contra plera ratio vltimatis eis non veniat nisi in intellectu et hoc potest multipliciter probari. Primo homo animal corpus sunt vltima et non sunt solum in intellectu sed etiam in re ad extra. ergo vltima est in re ad extra. Secundo probatur. quia homo particularis non est homo nisi a simpliciter homo. id est ab illo quod est in re in re. natura extra intellectum. Sed homo probatur. quia homo est dignissima creatura. et non hic homo ut certum est. nec homo conceptus tantum. quia esse dignissimum creaturaz est predicatum reale quare non potest attribui enti rationis. ergo relinquitur quod homo est in re extra intellectum exis sit dignissima creaturaz. Tercio sic. alique sunt scientie reales vt metaphisica. mathematica. et physica. ergo sunt de rebus extra intellectum. sed non sunt nisi de vltimis. quia scientia non est nisi de vltima. et per vniuersale primo posterioz ergo vniuersalia sunt in rerum natura et extra intellectum. Quarto sic. obiectus alicuius potentie realis debet esse reale. sed vltima est obiectus potentie realis scilicet intellectus et sensus. ergo vltima est aliquid reale. Secundo probatur. quia contingit iudicare de homine et non de hoc vel illo homine. vt si videas aliquid a remotis prius iudicabo hoc esse hominem quam hunc hominem. Quinto sic. a parte rei cessante omni opere intellectus sortes et plato plus essentialiter veniunt seclusis omnibus accidentibus quam sortes et canis. ergo ipsi sunt aliquid commune reale scilicet vltima. Et confirmatur. quia cum dicitur sortes est homo. plato est homo. ibi est vnum predicatum non predicula re. ergo vltima et per consequens vltima est in natura. Sexto probatur per sanctum Thomam in prima parte summe. quod decima tertia articulo nono. vbi dicit quod omnis forma in se proprio singulari existens per quod indiuiduatur communis est multis vel per se rem vel per se rationem saltem. sicut natura humana communis est multis per se rem. talis autem natura est vltima. ergo vltima est aliquid reale

Ad Commune per se rem est tamen in diuinis. licet commune per se rem sit in omni natura. vt dicit beatus Thomas in multis locis. ergo vltima reale extra intellectum in rebus creatis non est ponendum. Dicendum quod commune simpliciter dupliciter. Uno modo materialiter pro re que substat communitati. et sic reperitur in omni natura per se rem. Alio modo capitur formaliter per se communitate que est quedam vniuersitas multorum. et sic solum reperitur in rebus creatis per se rationem.

Queritur Utrum vniuersalia sint corporalia vel incorporea. Dicendum quod vniuersale capitur dupliciter. Uno modo formaliter pro intentione vniuersalitatatis que addit nature duos respectus rationis qui sunt subiectiue in natura obiectiue per intellectus apprehensa. et sic vniuersale est in corpore. quia est quoddam accidens rationis. sed accidentia sunt incorporea. Alio modo capitur vniuersale materialiter pro illo in quo immediate fundatur ille due res

latones. sicut est natura concepta per intellectum. vel per illo in quo fundantur mediate. sicut est natura singularis facta. et sic sunt quedam vniuersalia corporalia. et quedam incorporea. Corporalia sunt in quibus natura est fundari trina dimensio. que sunt longitudo. latitudo. et profunditas. sicut sunt equus homo asinus. Incorporea sunt in quibus non est natura fundari trina dimensio. sicut sunt substantie separate. Est tamen verum quod vniuersalia per se non sunt corporalia. sed solum per accidens in quantum sunt in singularibus corporalibus. Probatur quia si vniuersalia per se essent corporalia sequeretur quod essent certe quantitates figure et dimensionis. et per consequens intellectus noster ea suscipiens et intelligens esset quantus et figuratus quod est falsum et impossibile

Notandum Quod aliquid dicitur corporale quatuor modis. Primo dicitur corporale quod est quantitate continua distensum ita quod illa quantitas sit aliquid sui. et sic substantie materiales dicuntur corporales. Secundo modo dicitur corporale quod non est per se quantum. ita quod quantitas sit aliquid sui. est tamen quantum et extensum ad extensioez alterius in quo est. sicut albedo dicitur esse ratio quia est etus superficies. Tercio modo dicitur corporale quod non nisi organo corporeo suscipit ea que suscipit. et sic potentie sensitiue dicuntur corporales. Quarto modo dicitur corporale illud quod non est pars corporis siue quantitatatis. est tamen corporis vel quantitatatis principium. quamuis non sit principium cuiuslibet quantitatatis eque primo. sicut punctus primo est principium linee. secundo superficies. et tercio corporis. Et isto vltimo modo vniuersalia possunt aliquantulum dici corporalia que scilicet sunt principia quidditativa rebus corporalium

Ad aliquid illius generis. sed vltima sunt principia essentialia singulariter et sensibiliu que sunt corporalia ergo vniuersalia per se sunt corporalia. Maior probatur quia oportet principium et principiatum esse vniuoca.

Dicendum quod duplex est principium. scilicet formale et per rationem. et sic vniuersale est principium singularis. et tale non oportet esse aliquid illius generis vel habere eandem rationem cum principiato. Aliud est principium per rem et esse. et tale est eiusdem nature cum suo principiato et ergo si principiatum sit quantum. oportet principium esse quantum

Ad Quantitas est vniuersale quia genus. et tamen est corporalis et extensa. etiam per se et essentialiter. ergo vniuersale est corpus per se. Secunda pars antecedens probatur. quia est principium quantitatatis realis extense. Dicendum quod quantitas in communi accepta non dicitur principium alicuius quantitatatis realis particularis per se esse. sed solum per rationem. quare non oportet quod quantitas in vniuersali accepta sit realis corpus et extensa

Ad Omne corpus est corpus. sed multa sunt vniuersalia de quibus verificatur essentialiter corpus. sicut sunt species omnium substantiarum materialium ergo multa erunt vniuersalia corporalia. Dicendum quod corpus capitur dupliciter. Uno modo vt dicit substantiam dimensionem corpoream habentem. et sic non omne corpus est corpus. Alio modo capitur vt dicit substantiam aptam natam habere trinam dimensionem. et sic omne corpus est corpus. hic autem accipitur corpus primo modo

ibi notandum

et probatur

Quia oportet principium et principiatum esse vniuoca

Questiones

Queritur Utrum vltia sint in sensibilibus
z singularibus separata. Dicendum qd vniuersale capit du-
pliciter. vno modo p natura vniuersali z considerata simul
cu intentio ne vltatis. z sic vltia est fm ratem separatū a
singularibus quia intentio vltatis vt scz vnum et ides ha-
beat habitudinem ad multa. puenit ex abstractione in-
tellectus. quare oportet naturam esse abstractam z a sin-
gularibus separata. Alio modo consideratur quantum ad
spem naturas fm se. put inuenit in singularibus et sic fm
esse nature nō est separatū ab illis. Et istud probatur p
mo p psm primo posterior. dicentem. qd non est necesse
opinari vltia esse extra singularia ad hoc qd de vniuersali-
bus sit scientia demonstratiua. Scōo p rē idem. qd si vni-
uersale esset separatū a singularibus fm esse actuale seq-
retur qd esset celum preter hoc celum. et terra preter hāc
terram. et sic de alijs. quod est contra Aresto. pmo celi
Aristo scientie secantur. que admodū res de qbus sunt
tercio de anima. se queret ergo qd alia esset scientia de celo
z de hoc celo. z alia geometria de terra. et de hac terra.

Queritur si vltia esset actu fm esse pfectus preter
singularia sequetur qd esset hoc aliquid et singulare. quia
esset per se subsistens indiuisum in se et diuisum a quibet
alio z sic nō p dicaret de singulari nisi solo noie qd falsuz ē
Ar Vniuersalia habent esse in rerū natura. z nō p
singularia vel a singularibus. ergo possunt esse
sine singularibus. Dicēdū licet natura (q vniuersalis
dicitur) nō habeat esse essentie a singularibus vel p sin-
gularia. habet tū ab illis esse existentie. qd nō potest pple-
tum esse habere nisi in singularibus. Vel dicēdū qd omne
illud (qd habet esse nō per aliud) potest esse sine alio nisi
ita sit qd esse suū sit in alio cui ipm est causa essendi. et ita
vltia est in alio sicut scōa substantia est in prima

Ar Quicūq; separata sūt loco z tpe. illa simplr z fm
substantia separata sunt. sed vltia sunt separata loco
z tpe a singularibus ergo simplr z fm esse sunt ab eis sepa-
ta. Vno probat. quia vltia sunt vbicūq; sūt singularia sūt
solum hic z nunc. Dicēdū qd vltia dicitur esse vbicūq; et
semper pziatiue. scz per indeterminatōem ad certā dif-
ferentiam loci z temporis. quia cuz per intellectuz alicui
nature attribuitur intentio vltatis consideratur hmoi na-
tura per intellectū absq; consideratōe alicui? differentie
loci aut tpe. qd abstracta a p ditionib; indiuiduantib;

Ar Intellectus noster est separatus. quia nō est orga-
no corporis iunctus. vt dicitur tercio de anima
ergo vniuersale erit separatū. Teneat pntia. quia vniuer-
sale est obiectum nostri intellectus. sed obiectum et pote-
tia debent proportionari. Dicendum qd obiectū z pos-
tentia debent proportionari in aliquo. quia requiritur qd
vnum habeat se vt actus. et alterum vt potentia. non ta-
men oportet ipsa proportionari in omnibus. Vel dicēdū
qd intellectus quodammodo est separatus z quo-
dammodo coniunctus. Separatus. quia nō indiget or-
gano corporeo tanq; subiecto sed est coniunctus quia in-
diger in operatōe sua corpore tanq; obiecto saltem re-
moto. quia oportet quicūq; intelligētē fantasmatā spe-
culari. Sic etiam vniuersale aliquo modo est separatū
qd fm ratem. z aliq; mō iunctū scz fm rem.

Ar Idem nō potest esse corruptibile et incorruptibile. sed vniuersale est incorruptibile. singulare

Predicabiliū

vero corruptibile. ergo nō est idem esse singularis et vni-
uersalis. Dicendum qd non est inconueniens ides fm
rem p differens tamen fm ratem. esse corruptibile et incor-
ruptibile. sed vniuersale et singulare sunt idem fm rem.
sed differunt ratōe zc.

Queritur Utrum vniuersale habeat veri-
us esse in intellectu vlti singulari-
bus. Dicendum qd vniuersale capit dupliciter. Vno
mō fm propriuz et substantiales actum nature vniuers-
salis. qui est dare singulari esse nomen et rationem. et sic
habet verius esse in singularibus. Alio modo capit
vniuersale fm proprietatem principiorum ipsūm consti-
tuentium. et sic habet verius esse in intellectu accipiens
do verius prout idem est quod purius. sicut verum aut
rum dicitur quod est aliene nature impermixtum. Pro-
batur. quia principia constituentia ipm in singulari non
sunt pura. imo sunt principijs indiuiduantib; permixta
sed vniuersale in se ipso aut in intellectu ab omnib; istis
est denudatum.

Queritur Utrum sit idem vltia ante rem in re
z post rem. Dōm qd est vna z
eadē natura idem pitate essentie. scz est alia z alia fm rat-
ionē. Vn natura vniuersalis fm se accepta. put sibi so-
lū puenit ea q sunt de eius diffinitōe vocat vltia ante rez
Et illa eadē natura accepta vt est cōmunicata ad esse na-
ture picularis z distincta p materias signatas vocat vltia
in re. Sed illa natura accepta p intellectū vt est principi-
um artis z scientie vocat vltia post rem. Et quando que-
ritur. quid facit illam diuersitatem in natura vniuersali.
Dicēdū qd intellectus qui fm diuersos respect? rat-
onis attribuit huic nature aliud z aliud nomen.

Queritur Utrum vniuersale sit in intellec-
tu per suam realem presentiam
aut solum fm similitudinem. Dicendum qd soluz fm
similitudinem intentionale. quia dicitur tercio de anima
q res nō sunt in anima. sed rez similitudines. vbi p res
intelligimus vltia. et per rerum similitudines intelligim?
ratione tali. quia si vltia esset realiter in intellectu. daret sū-
bi nomen et ratem. et etiam de ipso predicaretur q om-
nia sunt falsa z impossibilia. Sed albertus dicit. qd natu-
ra vltis per suam realem presentiam realiter acceptam sit
in intellectu z nō solum per suam similitudinem. Et ad
aurozitate philosophi tam allegata respōdet. qd ipse phi-
losofus per res intelligat singularia que solum habent
esse ratem in natura. sed p similitudinem rerum intelli-
gat vltia fm qd dicit Boetius. qd spēs est centialis similis
modo suoz indiuiduoz. scz ista expositio p muniter non est
vltata. ideo p mū probabilius dicit.

Queritur Utrum vltia sit in rez natura p dū-
cibile. Dōm qd duplr aliqd p
ducit. Vno mō per se. quod scz per se terminat actū pro-
ducētis. z illud per se subsistere bz z nullaten? in alio. et
hoc mō solū suppositum de genere substantie est. pducibile
le. Alio modo aliquid est producibile in alio. z hoc dupl-
citer. Vno mō ex cōsequenti. sicut vniuersale producit
cum singulari in quo est substantialiter. propter quod di-
cit Gilbertus porreitanus. qd natura occulte agit in rebus
quia producendo singulare simul cum singulari produ-
cit vniuersale. Alio modo per accidens sicut est illud qd

ratio

Questio

accidit productio ex ipsa productione. ut cum producit aliquid ab aliquo in similitudine forme et speciei generatis accidit productio quod sit filius et produci quod sit pater. Et ex isto etiam soluitur dubium huiusmodi in intelligentia prima habet ydeam distinctam ab idea singulari. quia ydea dupliciter potest capi. Uno modo ut est ratio cognoscendi rationis. et hoc modo uniuersale bene potest habere ydeam distinctam ab ydea singulari. Alio modo accipit ydea ut non est solus ratio cognoscendi. sed etiam exemplar operis. Et isto modo uniuersale non potest habere ydeam distinctam ab ydea singulari quia non potest produci nisi in singulari.

Ar Actus et operationes sunt singularium et supposito primo metaphisice. sed uniuersale non est singulare neque suppositum. ergo non potest produci. Dicitur quod actus et operationes sunt singularium primo et per se. tamen ex se sequenti etiam sunt uniuersalium. sic etiam illud quod per se producit est singulare et hoc aliquid uniuersale autem solus ex se produci potest ut dictum est.

Quod uniuersale sit materia forma vel totum positum. Dicitur quod est forma non quidem partis. sed forma totius per modum totius designata. id est forma totius concretive sumpta. Ratio quia omne uniuersale debet predicari de eo cui inest. sed hoc solum conuenit forme totius per modum totius designate. Nam forma totius in abstracto designata non predicatur de illis quibus inest. quia significatur ut abstracta a suis inferioribus. sed illud quod predicatur de alio non solum est in illo de quo predicatur. sed etiam significatur sibi in esse. Et istud presertim habet veritatem in predicamento substantie. ubi concreta per se ponuntur in predicamento. et abstracta solum reduciuntur. sed in predicamento accidentium est oppositum. Secunda ratio. quia illud est forma totius in concreto sumpta quod dat esse toti et predicat de illo in quo est. sed uniuersale dat esse nomen et rationem suis singularibus et etiam de eis predicat. ergo est forma toti per modum totius siue concretive designata.

Notandum duplex est forma scilicet forma partis et forma totius. Forma partis est que est actus et perfectio partis compositi tantum scilicet materie sicut anima in homine est actus materie hominis. Forma totius est que est actus totius positus ex materia et forma partis. Et hec forma dupliciter designatur. scilicet in concreto et abstracto. in concreto quod fecit ut dicitur totum esse eius cuius est forma. ut hoc est forma totius respectu fortis vel platonis. In abstracto significatur per modum forme tantum cum precisione materie signate vel suppositi. sicut hoc nomen humanitas significat formam totius per modum forme tantum et ideo non predicatur de eo cuius est forma.

Ar Secundum Porphyrium species componitur ex genere et differentia. sicut statua ex ere et figura. sed statua componitur ex ere ut materia. et figura ut forma. ergo spes componitur ex genere ut materia. et differentia tanquam ex forma. et per se sequens uniuersale saltem quod est genus est materia. Dicitur quod Porphyrius non voluit dicere genus realiter esse materiam. sed quod habeat modum materie. quia sumitur genus ut quoddam materiale et potentiale in ipsa specie. quamuis in se sit forma per modum totius designata.

Ar Species componitur ex genere et differentia. et tamen species est uniuersale ergo uniuersale est

compositum. Dicitur quod quibus species componitur ex partibus que differunt secundum rationem. tamen ille partes sunt idem secundum rem et ita solum est compositum rationis.

Queritur Quomodo distinguuntur forma partis. et forma totius.

Dicitur secundum sanctum Thomam. quod de hoc est duplex opinio. Una est Auicenne que est verior quod in rebus compositis ex materia et forma distinguuntur secundum rem. quia forma totius complectitur essentiam forme partis et est anima materie. et ita forma totius habet se ad formam partem. sicut totum ad partem. Quod autem distinguuntur pater. quia forma partis dat esse materie. et sic solus dat esse partiale sed forma totius dat esse toti compositio. sed dare esse partiale et dare esse totale sunt diuerse conditiones. ergo etiam diueras arguunt formas. Secundo probatur. quia quandoque aliqua duo sic se habent quod unum aliquid reale includit quod aliud realiter excludit illa distinguunt realiter. sed forma totius includit in sua ratione materiam quam forma partis excludit et ergo realiter distinguuntur saltem in compositis. Sed in illis que sunt separata a materia non distinguuntur realiter. sed solus secundum rationem. quia una nihil continet preter aliam. Alia opinio est dicentium quod etiam in compositis. ex materia et forma non distinguuntur realiter forma partis et totius. sed solum secundum rationem. et secundum hoc fortiter alia et alia nomina. Dicitur enim forma partis in quantum est actus materie. sed dicitur forma totius in quantum accuat materiam tangendo ipsam ut ex ea exierit esse non distinctum realiter ab ipsa forma. sed ratione tantum quod quidem esse non est actus materie tantum. nec forme tantum. sed compositi.

Ar Eadem est forma dans esse materie et toti composito. ergo eadem est forma partis et forma totius. Ans probatur. quia nisi sic plures essent forme substantiales in eodem composito quod docet sanctus negat. Dicitur quod in eodem composito non possunt esse plures forme substantiales ex equo se habentes. prout tamen plures esse subordinate quauis una est forma partis dans esse realiter et primo materie et alia toti dans esse secundum rationem et primo toti composito.

Idetur autem neque genus neque species simpliciter dici. Genus enim dicitur et aliquorum quodammodo se habentium ad unum aliquid quod et ad se inuicem collectio. secundum quam significationem Thomanoz dicitur genus ab unum scilicet habitudine. dico autem Thomoli et multitudinis habentium aliquid ad inuicem eam (quod ab illo est) cognitionem secundum diuisionem ab alijs generibus deest.

Ista est pars executiua huius libri. in qua Porphyrius determinat de quinque uniuersalibus. Et diuiditur in duos tractatus principales. In quorum primo determinat de quinque uerbis secundum se et absolute consideratis. In secundo determinat de eis comparative. ibi commune est omnibus. Primus tractatus diuiditur in quinque capitula secundum quinque sunt uniuersalia que patebunt in prospectu. In primo determinat de genere et diuiditur in duas partes. In prima ponit acceptiones generis. et determinat illas. In secunda autem parte accipit

h. p. ponit primam acceptionem generis

Questiones

illam de qua est sibi principium ad posterum. scda ibi (triplici) ter igitur Prima itez diuidit in tres fm q tres ponit acceptioes gnis. scda ibi (dicat aure) tertia ibi (aliter autem rursus) Quo ad primu inuit pmo multiplicatam tam gnis q species dices. q neq gen? neq species videt simpliciter dici. i. vno modo sed equiuoce. Si genus pmo mo dr collectio multoz quodam se hntu ad aliquod vnu pncptu z ad se inuice. fm qua acceptioe collectio rhomanoz (q a rhomulo dndit per successiuam gnatione vocat gen? inquantu oes de illa collectioe habitu dine habent ad rhomulu tanq ad pnu parente q aliquid sui habet in tota collectione qd est semen pagatiois diffusum ab eo. z in hoc dicta multitudo differt ab alijs q ab alio parente siue principio descenderunt.

Quare dr in textu. videtur autem neq spes zc. z non ponitur est. Dicendum q ideo. qz acceptioes iste magis sunt in mente qz i re. natura. ideo magis dicit videt. Et accipitur hoc verbu videt apud phi tribus modis. Uno mo vt est expressiuu veritatis apparetis z no exntis. z sic dr i elenchis. syl's sophistice? videt syllogism? z no est. Alio est expressiuu veritatis pbabiliter z no necario. z sic dr pmo thopicoz. pbabile est. qd videt omnibz aut pluribz zc. Tercio mo accipit vt est expressiuu euidentis veritatis. z sic in pposito dr q neq genus neq spes videt simplr dici. i. vno mo

Notandu Q. hoc aduerbium simpliciter etiaz multipliciter accipitur vno mo simpliciter valet. i. sine addito. et sic sumitur secudo thopicoz. cu dr. simpliciter dico qd sine addito dico. Scdo simpliciter valet. i. vltter. z sic dicitur syllogism? simplr dicitur. i. vltter est subiectu noue logice. z sic etiaz est aliqua suppo simplex. Tercio simplr valet. i. inconstruete. z sic dicitur syl'us simplr dicitur est subiectu libri priorum Quarto simplr valet. i. no multipl vt no vno mo. z ita dr Porphiri? in hoc loco q neq gen? neq spes dr simplr. i. vno mo Sed vnu qd qz eoz dicit multiplicat qz tres sunt acceptioes generis

Adme vlt debz esse vniuocū. sed gen? est vlt vt prz et numero vlt. ergo est vniuocū. Dm q genus capit duplr. vno mo in sua pmutate p om nibz suis acceptioibz. z sic est equiuocū. Alio mo capit solū v tertia acceptioe. z sic est vlt z vniuocū

Allo est actio. sed gen? pmo no est actio. ergo no est collectio Dm q forma argumeti no valz nisi maior fiat vlt z tuc est falsa. vñ collectio capit duplr. vno mo actiue. alio mo passiu pro rebz collectis z sic sumitur hic. z est idē qd pgenies nā de eade pgenie habitu dine hnt adinuicem ppter p sanguinitate.

Allo lapidū habet se ad vnu pncptū. scd colligente. ergo est gen? pmo mo Dm quā uis talis collectio habet se ad aliqd vnu quod est extra genus ipsoz. no tamen se habet ad vnu eiusdem generis. qz colligens no est eiusdē generis cuz lapidibus collectis. z ergo excludit p h quod dr quodammodo. qz valz. quodā speciali mo. quia res collecte fm istam acceptioem habent habitu dine ad pncptū. no quodlibet. sed generatiois Ad per hoc etiā excludit collectio multoz eiusdē opiniois vel secte. quia no habent adinuicē quodamō. id est modo p sanguinitatis ad vnu pncptū. i. pnu paren

Predicabiliū

tem. de quo intelligitur textus.

Dicitur autem z aliter rursus genus: quod est vniuocū qz gnationis principium. vel ab eo qui genuit. vel a loco in quo quis genitus est. Sic enim horrestem quidem dicimus a Tantalō habere genus. yltz autem ab hercule Et rursus Pindarum quidē thebanum esse genere. platonem vero atbeniensem. et em pa / tria est principium vniuocū qz gnatiois que admodum et pater

In ista parte scda ponit scdam acceptioem. z duo facit. Nam pmo ponit acceptioem. scdo compar eam ad pnam ibi. hec aut dicens pmo. q genus scdo mo dicitur vniuocū qz gnatiois principiu. z h ab eo qui genuit. vel a loco in quo quis genitus est. i. genus scdo modo dicitur principiu gnatiois tam actiuū qz pseruatiuū. Et ponit de vtroq exempla. prima duo sunt de patre. qa dicimus horrestē habere genus a tantalo eius. pauo. et ylu ab hercule tanq ab attauo. scda duo sunt de loco siue patria. qz dicimus pndarū esse thebanū genere. id est natū ex thebis z dicimus platonem esse atbeniensem id est natū ex atbenis

Ad Rhomulus est genus scdo mo. z tamen no est pncptū vniuocū qz gnatiois. scda ps. pbat qz est em pncptū rhomanoz. Dōz q illa descriptio generis scdo mo intelligitur reddendo singula singul. quia qdlibz gen? est pncptū siue gnatiois. z no vnu omnium

Ad Mater est pncptū gnatiois. z tamen no ponit pro exemplo textus Dm q mater est solū principium materiale z passiuū. h vero principium caspitur pro principio actiuo. quia genus logicū quod dicitur ad similitudinem generis scdo modo. est principium formale habes puentia cū pncptio actiuo. Si tñ aliqs vellet dicere q mater esset pncptū actiuū. z q actiue concurrat. dōm esset q pater in textu capitur pro parente z sic pprehendit tam patrem qz matrem.

Ad Matera z forma sunt principia gnatiois. z tñ no sunt genus scdo mo vt clarū est Dm q duplicia sunt principia gnatiois. s. intrinseca z extrinseca. Intrinseca sunt que manēt fm substantiā in re genita vt materia z forma Extrinseca sunt duplicia. scz effectiua z pseruatiua. pseruatiua sunt vt locus vel patria Effectiua sunt duplicia. s. vniuoca et equiuoca. equoeca sū que concurrunt ad productioem multozum effectiuum spe dūrium. sicut sol vniuoca sunt duplicia. s. actiua vt pater. z passiu vt mater. sed genus scdo modo est pncptū extrinsecū effectiuū vel pseruatiū

Ad Tempus no ponit genus scdo modo. ergo nec locus. qna tener per simile. qz vtrūq est quedā qntitas. Dm q no est simile. quia tempus est magis cū corruptio nis qz gnatiois. eo q est mensura successiua quia fm Aresto. quarto physicoz (ea que sunt in tpe senescunt z labefcunt in tpe) sed locus est mensura pmanēs z est principiu in facto esse gnatiois. quia pseruat lo

etatum Et quando dicitur accidens non est principium generatiois substantie. s; loc^o e accidens. igit. Dm q locus capit duplr. vno mo mathematice inqru e distantia a tribus punctis mudi immobili. vel logice inqru e abfolute superficies corpis. z sic no e principium generatiois. Alio mo capit loc^o phisice. id e pur habet formale phisicu qd est virtus qdam celestis ipi loco a pmo locare infusa. Et sic nedu e principium generatiois. s; hz mirabile virtutem generandi z conferendi rem naturalem.

Ar Bonus est principium generatiois. ergo z tot^o pus. pna pbatur p simile. quia motus non fit sine tpe. Dm q motus accipitur duplr. Vno mo fm se z absolute. z sic e causa corruptionis. qz p motum ipm mobile variatur ex quo facit ipm distare a disposicione in qua prius fuit. Alio modo capitur fm q stat sub intentione mouentis. z sic est principium generatiois qz mouens p motu intendit inducere forma in mobile que nunq pt introduci nisi ab hca forma sibi opposita sic etia tempus inqruum stat sub intentione agentis in tpe per accidens potest esse causa generatiois

Hec autem videt^r pmptissima ee significatio Rhomani em sunt q ex genere descenderunt Rhomuli. et citropide q ex genere descendunt citropis z hoz proximi. Et prius qd e apellatum est genus vniuscuiusqz generatiois principium. de hinc etiaz multitudo eoz que fit ab vno principio. vt a rhomulo. Hanc diuidentes et ab alijs separantes. dicebam^o omnem illam collectionem ee rhomanoz genus.

Postq porphirius posuit duas acceptioes gnis ciuiles z reales. hic pter anqz ponat tertiam ppar illas duas ad inuicem penes pus z posterius. dices q hec secunda acceptio videt^r ee pmptissima z pncipalior. qd p bar dupliciter. pmo qz gen^o pmo mo hz ee a gne scdo^o. vt collectio Rhomanoz a rhomulo. vñ Rhomani dicunt^r qui ex genere descenderunt rhomuli. Similiter citropide dicunt^r qui ex genere descenderunt citropis. Sed cudo ptz h. qz nome generis apud ciuiles pus attributum est generi scdo mo qz pmo. sicut gen^o pus e appellatum vniuscuiusqz generatiois principium. z postea multitudo descendens ab illo principio vocata est gen^o. Rõ illius est. qz illud aquo aliqd capit distinctionem prius est illo qd ab ipso capit distinctioem z dnam. s; gen^o pmo mo capit distinctioem a genere scdo mo. igit. Vñ hoz pbatur qz vna multitudo capit distinctioes ab alia p principium ill^o multitudinis. sicut collectio rhomanoz distinguit a collectione citropidaz. quia vna descendit a rhomulo z alia a citrope.

Ar Et isto sequeret^r q secunda acceptio deberet pcedere pnam. Sequla pbatur. qz ea est an esse etu. Dm q ordine nature scda acceptio pcederet pnam. s; ordine discipline z quo ad nos sequitur. qa genus scdo mo maiorem hz conuenientia cu gne logico. et magis declarat genus logicum. et ergo etiam propinquis ad ipsum ponitur.

Aliter autem et rursus dicit^r genus. cui supponitur species. ad horum fortasse similitudine dicitur etiam principium quoddam esse hmoi genus earum que sub se sunt spem. videt^r etiam multitudine continere oim que sub eo sunt speciem;

In ista tertia pte ponit tertia acceptioem gnis. z cu hoc ostendit qual^o hz similitudine cu duobus pms. dicens q rursus aliter pht^r virtutem genere qz ciuiles. dicit^r em genus apud phos cui supponit^r spes. Et hoc gen^o fortasse sic dem e. qz hz similitudine quada cu p dicitis acceptioibz. qz genus tertio mo dem e qd da principium suaz speciez que sunt sub ipso. z sic conuenit cu gne scdo mo. Sicut etia continere videt^r oim multitudinem eoz que sub ipso sunt. z i hoc conuenit cu genere pmo modo.

Ar Generi supponitur dicit^r z etia indiuiduum et tu no sunt species. q ista tertia acceptio no videtur vera. Dm q illa acceptio sic e intelligenda. genus est cui directe in reera linea pdicamentali z immediate supponitur spes. sed dicit^r no supponit^r generi directe neqz indiuiduum immediate qre no oportet q sint spes. Et qn dicit^r indiuiduum vagum sicut aliqd aial ponit^r imediate sub gne. Dm licet fm voce videat^r immediate poni sub aial. no em fm rem fecit^r. qz aliqd aial fr aliq qd poster^o illa spe cui^o indiuiduum demonstrat vel p indiuiduum vagum circuloquitur.

Ar Pars supponitur toti. sed gen^o e ps spem. q genus supponit^r spem. Dm qz qz spes diffinit^r per genus et dnam. Dm q genus capitur duplr^o ceter. vno mo in rone diffinitiois. z sic e pars spem. Alio mo capitur vt est qd dam totu vlt^o respectu spem z vtrosqz mo sibi supponitur spes. sed maior hie posita hz veritatem de pte integrali. z no essentiali seu diffinitiu.

Ar Gen^o e cui supponit^r gen^o. q no solu species. An pbatur. qz sube (q e gen^o gualissimu) supponit^r illud gen^o. s; corp^o. Dm q intermedia inter gen^o gualissimu z spem spealissimu pnt dici genera z species ad diuersa copara. qz dicunt^r gna inqru hnt ordine ad supiora. z qz corp^o pparat^r ad subiaz e spes substantie.

Querit^r Vtqz iste tres acceptioes gnis sint sufficienter assignate. Dm q post phirtus no intendit ponere oes acceptioes generis. s; solum illas q habent conuenientia cum genere logico. z que nos ducunt in noticia generis logici. sed tales sunt due ciuiles hie posite. q illas cum acceptioe logica hie solum ponit. vñ genus logicu conuenit cu genere primo mo in hoc. qz sicut genus logicu continet multitudinem spem. eo q no est genus nisi respectu spem q sit sub ipso. ita gen^o pmo mo e collectio multoz generatorum ab vno descendentiu. Differeret^r em. qz genus logicuz continet suas pres p modu totius eentialis. ideo predictatur de qualibet eius pte. sed gen^o pmo mo continet ei^o pres p modu totu integralis. z no pdicatur de ipsis. Sicut etia genus logicu habet aliquam conuenientia z aliis qua dnam cu gne scdo mo. Conuenientia stat in tribus pmo conueniunt. qz sicut gen^o scdo mo est principium oim descendentiu ab ipso. ita genus logicu est principium oim

Questiones

predicabilium

specierum. Secdo cōueniūt, qz sicut gen^o scdo mō ē in quolibet descendentiū ab ipō. sicut parer aliqd sui hz i fī hz. sic gen^o logicū ē in qualibet suaz spēz. Tertio cōs ueniūt. qz sicut gen^o scdo mō ē pncipiū ueniētie z etiā differētie oīm cōtentoz sub ipō. ita gen^o logicū ē pncipiū ueniētie speciey z etiā dñie a spēbz altoy generū. Differūt aut pmo. qz gen^o scdo mō est pncipiū effecti hz uū z extrinsecū. sed gen^o logicū est pncipiū formale et intrinsecū. Secdo differūt qz genus scdo mō ē solum p m virtutē in suis inferioribz. sed genus logicū ē in suis speciebz sū essentiali. Tertio differūt. qz gen^o scdo mō nō pdicat de cōtentis sub ipō. sed genus logicū pdicatur de suis speciebus.

Ar Est aliqd gen^o masculinū femininū vel neutru. z sū aliqd ē gen^o actiuū z passiuū. z ille acceptōnes h nō ponūt. qz sū ples qz tres. Oīm qz por phirius nō uoluit ponere oēs acceptōes gñis. s; solū ci uiles apd qz nōmē gñis pus fuit i vsu. z ab illis translatū ē ad logicos p p ueniētia hinc inde repta. Et qz d; grāmaria z logica maiorē hnt ueniētia q logica z politica. Oīm qz vez. ē. s; gen^o logicū i multis hz maiorē ueniētia cū gñe ciuili qz grāmaticali. vt paruit

Tripl igitur cum genus dicatur de tertio apud phōs fmo ē. qd etiā describētes assignauerūt genus esse dicentes quod de pluribz et dñtibz spē in eo qd quid sit pdicatur vt aīal

Ista ē scda ps pncipal h^o capli in q por. postē accep tōnibz g; elicit illā de q ē hic ad ppositū. Dicēs cū ge nus dicat tripl vt paruit solū de genere tertio mō ē ser mo apud phōs qd ipi diffinitēs dicūt. Gen^o ē qd de pluribz spē dñtibz in eo qd qd ē pdicat. vt aīal pdicat de hoie z asino que specie differūt.

Ar Utr gen^o sit pdicabile distinctū contra alia quoz. Dd; qz sic. Et qz sit pdicabile. ps. qz ap rū natū ē pdicari d pluribz. vt dicit ei^o diffinitō. qz ē p dica bile. pna pbat p locū a diffinitōne ad diffinitū. S; qz sit pdicabile distinctū pbat. qz hz distinctū modū p di candi ab alijs. vt p p ex sufficiētia pdicabilis. qz p dica tur in qd p rrahibile. sed p dicabilia distinguunt penes diuersos modos p dicandi.

Ar Gen^o ē materia sū Por. caplo de dñia. s; ma teria nō est vniuersale. ergo genus non est vni uersale. Dicendum qz genus non est materia. sed habet quādam pportione cū materia. qz sicut forma determi nat materia. ita dñia p rrahit gen^o. z qz hz modū mate rie respectu dñie p quā determinat et contrahitur.

Ar Termin^o in diffinitōe pmo loco posit^o d; ē genus. sed (qd) non est genus. ergo male ponitur pmo loco. Et pfirmat. qz qd ē nomē infinitum et nihil notificat. qz male ponit in ista diffinitōne. Dis cendū qz termin^o sū verā pstructōem pmo loco posit^o. d; ē gen^o aut dare intelligere illud qd ē gen^o vel has tet modū gñis. z sic ē in pposito. qz qd caput hic relati e et refert vltē positum loco generis. z sic soluit scdm. quia quod nō caput infinite s; relatiue. vltē capiat infinite ad huc ponit in diffinitōe cūta. z finitaf p p rculas seqntes

Ar Ens pdicat de pluribz spē differētibz. z tamē nō ē gen^o s; cōe analogū. qz ista diffinitio con uenit alteria diffinitio. Prima ps pbat. dicendo hō est ens. asinus est ens. Oīm qz ens pmo excludit p gen^o diffinitū. qz nō ē vltē. Secdo excludit qz nō pdicat ime diate de pluribz spē differētibz cū gnalissima nō pnt ee spe cies. Tertio qz ens nō pdicat in qd. cū nō possit rñderē ad interrogatōem factā p qd. vñ cū qzif. qd ē hō. male rñdet ē ens. s; magis p supponit. qz qstio quid est p sup ponit questione si est.

Ar Genus sepe in pdicatōnibz subijct. qz nō semp pdicat. Pna pbat. dicendo aīal ē suba. aīal ē ge nus. Oīm qz qñ genus subijct i pdicatōe essentiali et directa tūc hz rōem spē subalterne respectu sui supioris. s; i rōe gñis s; pdicat de suis spēbz sū aptitudinē

Ar In ista ppo ne. hō ē aīal. aīal ē gen^o. z tñ nō p dicit de pluribz. Scda ps ps. qz solū pdicat de vna spē. Oīm. qzuis aīal actu solū pdicat de vna spē. tñ aptitudine de pluribz pdicat. s; b; verbū pdicat in diffi nitōne ista dicit aptitudinē z nō actū. qz aptitudo ē magis intrinseca diffinitōnē qz actus. Vel dicēdū scdo. qz gen^o nō pdicat de pluribz in vna ppo ne. tñ bene i diuer sis. vt ps dicēdo. hō ē aīal. asinus ē aīal. Et qñ d; qd semel dictum est amplius resumī nō potest. ergo idem predicatum non potest poni in diuersis ppositionibus. Dicendū qz vox semel. plara resumī nō pt eadem i nu mero. tamen bene vox alia similis. que est signū eiusdē rei cum voce primo. plara. z sic eadē scario vocis pt res umi. licet non idem sonus. z illa scario sufficit ad h. qz sit idem predicatum in diuersis ppositionibus.

Ar Quicqd est de intrinseca rōne alicui^o nō pōt ab ipō separari eo manēte. s; scare actū ē de in trinseca rōe pbi. qz a pbo nō sepat. Dñior p; ex diffini tione pbi. Oīm qz pbi s; scare actū p; intelligi d; p pliciter. Uno mō sub actuali exercitio. z sic ē fallū. Alio modo sub exercitio. aptitudinali. et sic est verum.

Ar Homo nō est gen^o. z tñ pdicat de pluribz dif ferentibz spē. Scda ps pbat. dicēdo. asin^o est hō. leo est hō. Oīm qz gen^o pdicat de pluribz spē dñtibz sū p dicatōne. s; iste sū false. Qna nō pdicat de eis i qd. qz cū qzif. qd ē asin^o. nō rñdet ē hō. Et qñ d; iste sū p. hō nō ē asin^o. equ^o nō ē asin^o. z tñ asinus est spēs. Oīm qz gen^o vere z affirmatiue pdicat de plu ribz specie differētibz. sed iste sunt negatiue.

Ar Iste sunt vere z affirmatiue. asin^o ymaginat hō. equ^o ymaginat hō. qz spēs pdicat de pluri bus spē dñtibz vera z affirmatiua pdicatōne. Dis cendū qz anis est fallum. qz in illo pbo ymaginat inclus dit negatio. z qz sū p rualr negatiue. Etia dōm qz gen^o pdicat de pluribz spēbz mediāte pbo substātiuo. s; ymagi nat nō est pbi substātiui. Et possent oēs iste obie cōes solui p istā p rculā (p dicari in qd) qz stat p predi cātōne p a affirmatiua directa vniuoca z centrali. quia analogum per se positum. stat p scatōne famosior.

Ar Gen^o pdicat de pluribz ueniētibz spē. qz nō spē dñtibz. Pna pbat. qz aīal gen^o pdicat de ho mie z asino qz spē ueniēt. qz hō ē spēs. z asin^o ē spēs. Oīm qz spēs accipit dupliciter. Uno mō p secūda in tentione. z sic gen^o pdicatur de pluribz specie cōueniē

ribus. vt pbat argumentū. Alio mō capit p pma intē
tione sue. p re substrata. z tūc p dīcat gen^o de pluribus
differentibus specie. id ē naturis specificis.

Quot modis aliqd p dīcat i qd^o **O**d3 q trib^o
modis. Pmo dī p dīcat i qd. qd de natura sua
est qd. z de suo mō scādī dī qd vt p dīcat z species de p
dicamento sube. Secdo mō dī p dīcat i qd qd de nas
tura sua nō est qd. sed solum de modo scādī. vt gene
ra z species accētū. Tertio dī p dīcat i qd qd de totā
q d dīcat reī explicite z uertibilr a pma potentia vsqz
ad vltimū actū. z sic diffinitio q d dīcat i qd de
suo diffinito

AOmne dīcnes quale videtur p dīcat i in qua
le. s3 gen^o dīcat qle. s3 gen^o p dīcat i qle. **S**ic
pbat. qz gen^o ē forma mltis cōicabil. de rōe forme at
est q dīcat. **O**dm q duplex est forma. qdā ē forma cō
fusa z indīstincta. z hoc mō gen^o ē forma nō qdē scara
p modū forme s3 p modū materie z sube qre p dīcat i
qd z nō in qle. **A**lia ē forma dīcētans z specificās et
sic dīca ē forma. qz q dīcat ipm gen^o. z illa p dīcat i qle
Et qn arguit. gen^o z dīca idē dīcat. s3 sic dīca p dīcat i
qle. ita z gen^o. **O**dm q dīca dīcat eandē naturā fm rē.
nō tū sub eodē mō eēndī. qz naturā quā dīcat gen^o per
modū sube. dīca dīcat p modū qualitatī.

AIllud nō p dīcat i qd qd nō dīcat totū eē ill^o
de q p dīcat. s3 gen^o nō dīcat totū eē spē. s3 nō
p dīcat i qd de spē. **S**ic pbat. qz h soli diffinitōni
uenit q ex gñe z dīca cōponit. **O**dm licet gen^o nō
dīcat totū eē spē dīcētans. dīcat tū totū eē^o eē pfulū z
indīcētans. qd sufficit ad hoc vt p dīcat i in quid.

Utr color sit gen^o. **O**d3 q sic. qz p de plib^o
spēb i eo qd qd ē. de albedīe z nigredīe.
Et dīcat color ē accētū. s3 nō ē gen^o. **T**ener pna p los
eū ab opposītis. **O**dm q duplex ē accētū. s3 p dīcat i rale
vt eē illud qd nō ē suba. **A**llud ē accētū p dīcat i qd
sc3 nō ē gen^o spēs dīca vel p rīū. pmo color ē accētū sed
nō scdo. **E**t qn arguit. color ad est z ab est suo subiecto
p rē eē corruptōem. s3 ē accētū p dīcat i rale. z pna p locū
a diffinitōne ad diffinitū. **O**dm q aū ē fallū. qz color
sc3 abstrahit. s3 nō h3 hīrudīne ad subiectū. s3 magz
coloratū quod est accētū p dīcat i rale.

Coloratū ē genus ad albū z nigrū. z tū p dīcat
in quale. qd est accētū p dīcat i rale. vt dīcat est.
Odm q coloratū pparat ad duo. **U**no ad suū subie
ctū. z sic ē accētū. z p dīcat i qle. **A**lio mō pparat ad in
feriora sua. z sic est gen^o eo mō q genera z spēs sūt in cō
cretis accētū. **E**t qn dī coloratū nō p dīcat i in quid de
albo z nigro. s3 nō ē gen^o ad ipa. **O**dm q triplī aliqd
p dīcat i in qd. **U**no mō fm rem tū. z sic dīca de gñe
sube p dīcat i in qd. qz dīca fm rem idē dīcat cū genere
Alio mō fm modū tū. z sic genera z spēs de p dīcat i
tis accētū p dīcat i in qd. qz capīū vt sube qn pparat
ad sua inferiora. **T**ertio fm rem z modū sūt. z sic p dīcat
nit generibz z spēb de predicamento substantie.

Utr gen^o p re subiecta intēctōi sit h diffinitū
vel gen^o p ipa intēctōe. **O**dm q gen^o p re sub
iecta intēctōi h diffinitū. pbat qz illud diffinitū cui dī
finitio gēribz s3 diffinitio illa attribuit generi p pma
intēctōe vel p re subiecta. s3 illa h diffinitū. **S**ic p
bat. qz qd gen^o bonā diffinitōem p dīcat de suo diffinito
ro z cōuenire oī cōtento sub diffinito. vt p3 p dīcat

bone diffinitōnis. **S**ic mō p3. qz **P**or. z similr **P**e. hyl.
statim diffinito genere dant exemplū de gñe. p re sub
iecta. **E**t cōfirmat. qz qd p dīcat i p pno p dīcat vere de
subiecto. sed genus p scda intēctōe nō dī p dīcat de spēbus.
ergo nō p dīcat de ipis. **S**ic mō p3. qz illa ē falsa. hō est
genus. alius ē genus. **E**t etiā p dīcat i qd qd diffini
tio generis supius data aut ē essentialis z q d dīcat i
suo mō. z tūc diffinitū gen^o p pma intēctōe sed tū sub
noie scde intēctōis p quā circūloqmur formale rōne cō
siderādī pmax intēctōi in logica. vel ē causalis ostē
dens quō causet gen^o p scda intēctōe. qz sc3 causet p
intellectū ex hoc q aīal vel h mō i p dīcat de pluribz spē
dīcat i rale. z tūc diffinitū p scda intēctōe. **S**ic mō
q diffinitū p re subiecta intēctōi s3 p intēctōe.

Primae intēctōes diffinitū in scētīs realibz
ergo nō possūt diffinitū in logica q ē rōnal scia
Odm q differenter p dīcat i pmas intēctōes scie re
ales z logica. nā scie reales cōsiderāt pmas intēctōes
fm q pparat ad passiones reales. z sic eas etiā diffinitū
s3 i logica p dīcat i fm q hnt or dīca ad passione rōnis
vt eē gen^o eē spēm. z sic etiā diffinitū i logica. nō tū
intelligēdū ē q ille passiones rōis sūt formales rōes cō
siderādī. qz illa nō distīguūt a re cui^o ē formal rō. nī
forte q ad nos. qz nos nō habem^o sp noia iposita illis
pncipijs formalibz. qre ea per passiones circūloqmur

Ergo em (q p dīcat i) alia qdem de vno solo
dīr sicut indiuidua vt socrates. z hic z hec ē
hoc. **A**lia p dīcat i pluribz que admodū gñā z spēs
z dīca z ppa z accētū cōit s3 nō ppa alicui. **E**st
autē qd qdē vt al. spēs p dīcat i vt hō. dīca vt rōnale
ppum vt rīsbīle. accētū vt albū nigrum sedere

Hic Dorpirij volēs declarare p dīcat i diffinitōes
pponit vna dīuīsiōe sibi valēt ad ppositū dīcēs. **O**
rum q p dīcat i qdam p dīcat i de vno solo sicut indi
uidua. vt fortes z plaro p dīcat i de scīpīs. **A**lia p dīcat i
dicant de pluribz que admodū genera z spēs z dīca z ppa
et accidētā q cōia sūt z nō ppa indiuiduoz sicut albū
do socras. qre dī i textu z accētū q cōiter. **T**unc exem
plificat de illis dīcēs. est autē gen^o q dē vt aīal. spēs p dīcat i
vt hō. dīca vt rōnale. p rīū vt rīsbīle. accētū vt album

Notan. **O**dm dīcat i q p dīcat i rale p dīcat i
le nō sūt p p p illo qd solū p dīcat i
multis. s3 accipit cōiter. p illo qd p dīcat i de vno solo sicut
de pluribz. et sic etiā indiuiduū est p dīcat i rale.

Allud nō p rē in seipo. vt pbat q rto p dīcat i
s3 idē nō p rē p dīcat i de seipo. **E**t pna. qz p dīca
ri de seipo p supponit esse in seipo. **O**dm q aliqd intellī
gatur eē in seipo duplr. **U**no pmo z fm totū. z sic nō
p rē eē i seipo nec pmo p se. nec pmo p accētū vt pbat
q rto p dīcat i. **A**lio fm pres. z sic aliqd p rē dīcat i eē in seipo
sicut albū ē in albo. qz albedo ē i corpe albo. sūt for
tes ē in forte. qz fortitas designata i abstracto ē i forte
designato i concreto. vt fm alios. qz aīa fortis ē in mares
ria fortis. z ergo etiā fortes p dīcat i de seipo forte.

Ab his ergo (que de vno solo p dīcat i) dīf
ferūt genera eo q de pluribz assignata p dīcat i

Questiones

predicabilium

Ab his autem (que de pluribus a speciebus quod est quoniam species et si de pluribus predicatur non tamen de differentiis speciebus. sed numero. hoc enim cum sit species de socrate et platone predicatur. que non species dicitur a se inuicem sed numero. Aial pro cum sit genus de bove et boue et equo predicatur. que dicitur a se inuicem species quoque non numero solo. a proprio pro differunt genus quoniam proprium quod est de vna sola specie (cuius est proprium) predicatur et de his que sub vna specie sunt indiuiduis. que admodum. risibile de homine solo et de peccatoribus hominibus. genus autem non de vna sola specie predicatur. sed de pluribus et dicitur specie

A dicitur pro et ab his. que comituntur sunt accidentibus differunt genus. quoniam et si de pluribus et differentiis speciebus predicantur dicitur et comiter accidentia. tamen non in eo quod quid sit predicatur. sed in eo quod quale sit. Interrogantibus enim id de quo predicantur hec non in eo quod quid sit dicimus predicari. sed magis in eo quod quale sit. Interroganti ei quales est bo. dicimus rationale. et in eo quod qualis est coruus dicimus quoniam niger. Est autem rationale quidem dicitur niger pro accidens. Quando autem quid est bo interrogamur. aial. respondemus. est autem bois genus aial. Quare de pluribus predicari dicitur genus. ab his que de vno solo eorum (quod sunt indiuidua) predicantur de differentiis pro specie separat genus ab his que sicut species predicantur vel sicut propria. In eo autem quod quid sit predicari diuidit genus a differentiis et comiter accidentibus que non in eo quod quid sit. sed in eo quod quale sit vel quomodo se habet predicantur. Nihil ergo superfluum neque minus continet genus de causa descriptione

In ista parte Porphyrius declarat suum propositum. scilicet quod dicitur genus diffinitio sit bona. Et posset ex textu talis colligi et formari ratio. illa diffinitio est bona que separat diffinitum ab omnibus alijs nihil diminutum neque superfluum continens. sed diffinitio generis prius posita est homini. Sed est bona. Dicitur pro quod genus pro hoc quod est predicari de pluribus differunt ab his que de vno solo predicantur sicut indiuidua. sed pro hoc quod dicitur de pluribus speciebus differentiis. differunt genus a specie et proprio. quod species et si de pluribus dicitur. non tamen dicitur speciebus. sed solum numero

ro proprium autem de vna sola specie predicatur cuius est proprium. genus pro hoc ve dicitur non de vna specie sed de pluribus speciebus dicitur predicatur. A dicitur autem et accente comituntur differunt genus pro hoc quod est predicari in quod illa autem predicantur in quod. Quod autem in quod predicatur probatur quod comituntur uententer in dicitur ad unum interrogatorem facta per quod. ut cum quod dicitur quod est homo rationale est rationale. et interroganti quod quod est coruus. uenienter in dicitur est niger. sed rationale est dicitur. niger autem accens. si pro gratia. quod est homo rationale aial quod est genus hois. Et dicitur porphyrius recapitulando concludit diffinitio non dem genus esse bona. dicitur cum dicitur diffinitio generis nihil superfluum neque diminutum continet ut pro ex inductione facta per singulas particulas sequitur quod ipsa sit sufficiens et bona.

Quare non ponitur diffinitio inter genus et proprium pro hoc quod genus predicatur in quod. et proprium in quod. Dicitur pro hoc quod genus est aial quod dicitur est quod dicitur. et sic etiam quod dicitur in quod predicatur. Vel dicitur pro hoc quod diffinitio ponitur alia particula per quam genus differunt a proprio ut patuit. Sed per particula in eo quod quod est solum distinguitur a dicitur et accente comituntur alia a diffinitio et excludit non ponitur

A Si genus significaret quod tunc etiam deberet predicari in quod. probatur quod terminus idem predicatur quod dicitur. Dicitur quod predicatio non sumitur simpliciter a se catione. sed a modo fecandi. et quod genus dicitur quale per modum quod et non per modum qualis. ergo etiam predicatur in quod. et non in quale.

A Illa diffinitio generis non distinguit genus a terminis equocis que non sunt genera. Sed non est bona. Aial probatur. quod illi predicantur de pluribus speciebus dicitur in eo quod quod est. Dicitur quod terminus equocis excludit per genus diffinitio nis quod est vltimum. quod vltimum dicitur esse vnum verum in multis. sed equocum non est aliquid vnum nisi finem vocem.

Utrum genus possit saluari in vna specie. Dicitur quod genus accipit dupliciter. Primo per essentiam suam. et sic potest saluari in vna specie. Probatur. quia in illo saluat genus in quod saluat sua dicitur constitutiva. sed in qualibet specie saluat dicitur constitutiva generis. Sed et ipsum genus. Dicitur pro hoc quod sensibile est dicitur aialis et saluat in hoie solo existente. Et affirmatur. quod per per tertio metaphisice. totum integrale per hoc differunt a toto vltimum. quod totum integrale non saluat in suis partibus diuisim. neque de eis predicatur. sed totum vltimum saluat in quolibet parte. et de quolibet predicatur. Nemo modo contra dicitur genus quo ad suam potestatem. et sic non potest saluari in vna specie. quod potestas generis est diuisibilis oppositis dicitur. sed oppositas dicitur esse in vna specie est impossibile. Sed genus per potestatem in vna specie non saluabitur. Dicitur pro hoc quod rationale et irrationale non possunt simul esse in hoie vel alio.

A Habere plures species ponitur in diffinitione generis. ergo est de essentia eius et per dicitur non potest sine eo saluari. Dicitur quod habere plures species aptitudinaliter est de essentia generis sed non actualiter. quod si genus actu haberet sola vna speciem adhuc aptitudine predicatur de pluribus speciebus.

A Genus potest saluari in vna specie per essentiam. ergo etiam per potestatem. Teneat contra quod quia potestas generis radicatur in essentia tantum quod in sua causa. sed posita causa in actu ponitur causari in actu. Dicitur quod potestas generis non consequitur essentiam eius per se et absolute. sed sub quodam respectu scilicet in ordine ad plures species. et ergo ubi est talis respectus ibi est potestas generis. Ad dicendum quod ubi est est tota essentia generis ibi est tota potestas radica

lacet sine originaliter, sed non totaliter et actualiter, quia est sententia generis et indivisibilis, et ubique est ibi tota et sed potestas est divisibilis in oppositas differentias que contrahunt genus ad plures species.

Notandum Quod potestas generis non est alius nisi ipsa divisibilitas generis in plures species et sequitur naturam generis intellectam ut una est forma ratione distincta per diversas formas in plures species. Et in hoc loquendo dicitur oppositum non sunt prae se generis, sed magis illa potestate explicat. Et non distinguuntur ille dicitur realiter a genere, sed inter se, et si species per eas constituitur non sunt distinctae a genere, et tamen inter se sunt distinctae, sicut in suis formis illos qui per differentiam centum aie cum suis potestis, potestis aie non distinguuntur ab aia, sed inter se sunt distinctae et separate.

Ad Species potest saluari in uno individuo secundum essentiam et potestatem sui. Genera autem potest saluari in una specie. Quis potest de illis speciebus solus mundus, quia tenet per se. Quod non est ille, quia tractio generis est forma et sit per duas formas oppositas. ubi genera aial tractantur per rationale et irrationale ad hominem et ad animalium, et per potestatem solam in illis saluat. Et tractio seu determinatio speciei ad individuum est materialis, et sit per duas materialiter oppositas cuius modi est materia signata, quia ex se per naturam humanam recipitur in hac vel illa materia, pura foris vel platonis essentia singularis, quoniam in individuo est imateriale vel quoniam tota materia est facta una forma sic quod nihil materie est extra illam formam, et quoniam ipsa materia non habet aptitudinem ad aliam formam, tunc tota natura vel species saluat in illo individuo uno.

Ad Si species secundum totam partem posset saluari in uno individuo sequeret quod non esset verum. Sequela probatur quia verum est quod aptum naturae est esse in multis. Quod quod tota species saluari in uno individuo potest intelligi dupliciter. Uno modo secundum totalitatem partem vel partem quae se tenet ex parte materiae, et sic est verum quoniam materia sic est disposita ut patuit. Alio modo secundum totalitatem velis aptitudinis quae se tenet ex parte forme absolute, et sic non est tota in uno individuo, quia ipsa existens in uno potest secundum aptitudinem forme esse in alio.

Species autem dicitur quidem et uniuscuiusque rei forma secundum quam dicitur est primum quidem dem species digna est imperio.

Illud est capitulum secundum in quo dicitur de determinando de secundo de specie et dividit in tres partes principales: in prima ponit acceptioes speciei, in secunda tripliciter diffinitur speciem habentem in materia, in tertia declarat diffinitiones illas, secunda ibi assignat differentia ubi (plantam autem) prima duo secundum quod ponit duas acceptioes speciei, secundum ibi dicitur autem species. Quoad ad primam dicitur quod species dicitur uniuscuiusque rei forma seu plebitudo per quam forma dicitur est quod species primum (que fuit elegantissima) digna est imperio, et ista est acceptio ciuitatis.

De Tercia conuenientia dicitur capitulum de specie imediate sequatur capitulum de genere. Quod magis sic propter multas causas. Prima sumitur ex similitudine in modo predicandi cum genere, quia sicut genus predicatur quod dicitur et species. Secunda quod genus et species dependet ex se inuenitur in cognitione, et conueniunt utriusque ponitur in re aliud. Tercia, quod genus actu et intellectu tenet idem in se sed non in dicitur quod dicitur est simplex forma.

Ad Constituitur est autem constitutum et principium autem principium primum, sed dicitur constituitur speciem generis et a dicitur. Quod per quod dicitur est per diffinitioem speciei. Et confirmatur quod per phis

ius in principio enumerando dicitur predicabilia ponit differentiam speciei, et sicut facit postea in de coitate. Quod magis quod ordine nature dicitur procederet speciem sicut per diffinitioem procedit sicut totum, sed ordine discipline et ad nos eodem tracta species procedit dicitur, et illud ordinem hic obseruat.

De Quare porphiri ponit diversas acceptioes speciei. Quod magis quod species est quiddam multiplex, verum ex principio capli de genere, sed multiplex, indistinctum parat definitione primo dicitur, quod primo ponit multipliciter huiusmodi species, non tamen ponit oes acceptioes, sed solus illas quae habent similitudinem cum specie ad philosophos principaliter intrera, et quod nos dicitur ad cognitionem speciei logicae sicut sicut facit ista acceptio primo posita, verum sicut species ciuitatis est forma et plebitudo sicut elegancia illius, cuius est species sic etiam species logicae dicitur et pulchritudo generis quod format et terminat et per

Ad Rationalis est uniuscuiusque rei (realitate) forma, et tamen non est species, prima probatur quia est forma hois, sed secunda per quod forma illa rustice non est digna imperio quod primum. Quod magis quod duplex est forma, substantialis et accidentalis, sed in proposito est primo de forma accidentali quod est quiddam formositas et constituit debita mensuratio et primum aduenit secundum proportionem huius speciei, et illa in primum digna fuit imperio, eo quod est signum pulchritudinis mentis.

Ad Dicitur terminat postualitatem generis, quod nomen speciei magis fuit in positum dicitur quod species. Quod dicitur quod genus caput dupliciter, uno vero est totum primum, et sic habet terminari per duas, quod sicut est per primum. Alio caput vero est totum verum, et isto modo caput genus quod ponit predicabile ab aliis, distinctum

Dicitur autem species et ea quae est sub assignato genere, sed quia solemus dicere hominem quidem speciem animae cum sit genus animal, alium autem coloris speciem triangulum vero figure speciem.

Hic ponit secundas acceptioes speciei dicitur, species est quod ponit sub assignato genere, id est sub genere plus diffinito secundum unam ex positioem, vel sub assignato genere, id est sub determinato, quia species non potest esse vaga sub genere, quia sit est determinatum genus, quod est de quidditate speciei. Et exemplificat de speciebus, primum de predicamento sube, quod solemus dicere homines esse species animalium, cum animal sit et genus. Secunda dicitur, ut alium dicitur coloris speciem. Tercia de quantitate, quod triangulum speciem sicut

Ad Album non est species coloris, sed secunda (sicut dicitur) ex parte est forma, quia species probatur, quia species recipit predicatioem sui generis, sed non dicitur album est color, sed magis album est coloratum. Quod magis quod creatur accipit per abstracto, ut album per albedinem, quod creatur est nobis notius quod abstractum.

Ad Genus et species sunt in eodem puncto, sed triangulum non est in eodem puncto cum figura, quod non est species figure. Dator probatur, quia species ponit sub assignato genere, id est sub genere determinato sic quod non potest esse vaga sub genere, quod dicitur determinatum genus est de quidditate speciei. Quod magis quod figuratur de puncto creatur, sed triangulum est de quarta specie quod figuratur de puncto creatur, sed triangulum est de quarta specie quod figuratur. Quod magis quod figura caput tripliciter, uno per superficie quod termino vel terminis claudit, et sic est in puncto creatur, et est species vel sic ponit triangulum materialiter caput. Secundo sumitur per forma accidentali alteri introducta secundum exigentiam forme subalteri, et sic est in puncto quod figuratur, et est species vel sic ponit triangulum formaliter. Tercio caput in punctum notat ordinem primum inter se et in ordine ad locum, et sic est in puncto

De acceptio

Stdm ta ptulu de spe

Questiones

predicabilium

positiōnis vel situs. Et ergo fm q̄ figurā diuersimod̄ de capite fm h̄ ponit̄ i diuersis p̄ncis. Uel dōm q̄ trian- gul⁹ caput dupl̄. Uno⁹ marcialit̄ p̄ p̄tib⁹ ex q̄b⁹ linea cōponit̄ z sic est de genere cōstitutiōis. Alio mō caput for- maliter p̄ ipsa triangularitate. z sic est de quarta specie qualitatis sicut figura scdō mō capra.

Ar Unū oppositorū nō possit sub alio. s̄ gen⁹ z spe- cies s̄ opposita. s̄ spēs nō ponit̄ sub ḡne. Da- tor p̄z exemplarī. q̄z albedo nō ponit̄ sub nigredine. Uel cōdū q̄ gen⁹ z spēs caput dupl̄. Uno⁹ p̄ p̄ncis. i. p̄o- luntētib⁹ scdō. z sic opponit̄ relatiōe z nō ponit̄ sub se inuicē. Alio⁹ caput p̄ denotatiōis. i. naturis subtrahit̄ il- lis itētib⁹. z sic v̄m ponit̄ sub alio z nō opponit̄ nisi s̄z rōez

Ar Indiuuū ponit̄ sub assignato ḡne z nō ē spēs. s̄ dōm q̄ duplex ē positiō alic⁹ sub ḡne. vna que tota p̄ncipiat̄ a genere z talē sp̄ci. Alia ē q̄ nō tota p̄ncipiat̄ a genere s̄ a materia signa. z d̄tōtib⁹ indiuuū quātib⁹. z talis ē positiō indiuuū sub ḡne. Uel dōm q̄ indiuuū nō ponit̄ sub ḡne imrdiate s̄ mediare specie Et q̄n̄ d̄tō indiuuū generis imrdiate ponit̄ sub genere sicut h̄ aial imrdiate ponit̄ sub aial. Dōm q̄ntis i isto exemplo indiuuū imrdiate videat̄ ponit̄ sub genere. tamē inter gen⁹ z indiuuū sp̄ mediat̄ species illa cui⁹ idiuuū demōstrat̄. q̄z n̄ fit d̄scel⁹ ad ididua nisi p̄ spēs

Uxi gen⁹ etiā assignātes sp̄ci memem⁹ di- cētēs q̄ de plib⁹ d̄ntib⁹ sp̄ci eo q̄d q̄d sit p̄di- cat̄. Et spēs dicim⁹ id q̄d sub ḡne ē. Nōsse at̄ oz q̄m z gen⁹ alicui⁹ ē gen⁹ z spēs alicui⁹ est spēs. idcirco necē ē i v̄troz q̄z rōib⁹ v̄trīq̄z v̄ri

Remouet dubiu

Hic Por. anq̄ diffinitat̄ spēs h̄ intētā remouet du⁹ dices cū diffiniētes gen⁹ factim⁹ mētoez de spē d̄cētēs gen⁹ ē q̄d p̄dicat̄ de plib⁹ spē d̄ntib⁹. z nūc rursum d̄s- cim⁹ spēs ē q̄ ponit̄ sub assignato genere faciētes mētoez de genere. z sic pol̄z putari q̄ eēt circūl⁹ i ist⁹ diffinitōē nib⁹. z q̄ idē eēt not⁹ z ignori⁹. pus z posten⁹. Rūdet por. q̄ necē ē scire q̄ gen⁹ nō ē sui s̄ sp̄ci gen⁹ z spēs q̄ sp̄ci idcirco necē ē i v̄troz q̄z rōib⁹ v̄trīq̄z v̄ri. i. diffinitōē q̄ necē ē poni spēm. z eōtra in diffinitōe sp̄ci poni gen⁹.

remouet p̄o

Ar In diffinitōib⁹ absolutoz nō p̄t fieri circūl⁹ s̄ gen⁹ z spēs v̄t h̄ diffiniunt̄ s̄t entia absoluta. igit̄ Daioz p̄bat. q̄z in illis idē nō p̄t eēt not⁹ z ignori⁹ respcū eius dē cū h̄ iplicet̄ s̄z mior p̄z. q̄z gen⁹ z spēs dif- finit̄ h̄ p̄ p̄ncis intētib⁹ q̄ nō s̄t relatiō. imo gen⁹ ē pus spē q̄d nō h̄z locū in respectu. s̄ dōm q̄ nō ē t̄ncō- uenētes i absolut⁹ idē eēt not⁹ z ignori⁹ respcū eius dē i di- uerle ḡne z gnitōis. **Alia idē p̄t eēt not⁹** q̄ ad nos z igno- ri⁹ q̄ ad naturā v̄t eōtra. sic i. p̄posito gen⁹ ē notius spē q̄ ad nos. q̄z cōioza s̄t nob̄ notōza. s̄ q̄ ad naturam spēs ē notior ḡne. z s̄ v̄nū h̄z diffiniri p̄ alre⁹. z eōtra q̄d por. annit̄ cū d̄t necē ē i v̄trīq̄z v̄troz q̄z rōibus v̄ri

Diffinitio spem h̄ tuā diffinitio

Assignat̄ ergoz sic spēs. spēs ē q̄d ponitur sub assignato ḡne. Et de qua genus in eo q̄d q̄d sit p̄dicat̄. Amplius aut̄ sic quoq̄ spēs est q̄d de plib⁹ et d̄ntibus nūero i eo q̄d q̄d sit p̄ dicat̄. s̄z bec q̄dē assignatiō sp̄ci sp̄calissimē ē et

quesolū spēs ē alie p̄o erūt z nō sp̄calissimā

Ista est scda ps p̄ncipalis hui⁹ capli i q̄ Por. poit̄ diffinitōes sp̄ci h̄ intente z s̄t tres. P̄ncipalis ē q̄d po- nit̄ sub assignato ḡne. scda seq̄t̄ ex alia. spēs ē de q̄ gen⁹ i eo q̄d q̄d sit p̄dicat̄. tertia spēs ē q̄d p̄dicat̄ de plurib⁹ nūero d̄ntib⁹ i eo q̄d q̄d ē. Et d̄t̄ hec assignatiō tertia ab alijs q̄z ista p̄ba ē sp̄ci sp̄calissimē q̄ solū spēs ē z diffinitū p̄ dicabile a ḡne alie p̄o due n̄ s̄t t̄m sp̄ci sp̄calissimā s̄z p̄ uenit̄ eēt sp̄ci sp̄calissimā q̄ s̄t ḡna z spēs respcū diuersoz

Ar Un⁹ rei d̄t̄ eēt t̄m vna diffinitō. s̄z spēs ē vna res. q̄z v̄m p̄dicabile ab alijs diffinitū. s̄z h̄bit̄ t̄m vna diffinitōez. Daioz p̄bat. q̄z v̄m rei ē t̄m v̄m esse s̄z diffinitō ē eōz indicās q̄d esse rei. D̄t̄ s̄z v̄m rei sic t̄m v̄m eēt eētiale. t̄m vna res p̄t h̄re plā eēt accidentalis q̄ re eēt p̄t h̄re ples diffinitōes descriptias diuersimodē da- tas. z sic ē i. p̄posito. q̄z p̄ma diffinitō dat̄ sp̄ci inq̄ntū ē res pombil⁹ i p̄nto. scda dat̄ ea i rōe subijcibil⁹. z tertia i rō

Ar Utr̄ diffinitō sp̄ci p̄ma sit b̄n̄ (ne p̄dicabil⁹ assignata. D̄t̄ sic sub̄ intelligat̄. q̄z sent⁹ eēt est spēs ē q̄ d̄t̄ z imrdiate p̄ncipat̄ ponit̄ sub assignato ḡne. di- cit̄ (d̄t̄ca) ad excludēdū d̄t̄az diuisiua q̄z q̄dē h̄ ḡne ponit̄. s̄z indirē. Et addit̄ (imrdiate) ad excludēdū in diuidiū q̄d ponit̄ sub ḡne mediare sp̄ci. z n̄ d̄t̄ sub h̄ solū i feriozitate v̄t arndie. s̄z cū h̄ d̄t̄ cāz s̄ue p̄n̄ ordis z po- sitōis. z sic d̄t̄ ordine p̄ncipat̄ ad p̄ncipata. q̄z gen⁹ p̄ d̄t̄az suā ē tota cā ip̄i⁹ sp̄ci. nihil em̄ h̄z spēs q̄ nō accipit̄ a ḡne. z h̄ nō p̄ueit̄ d̄t̄e neq̄ indiuuū. q̄z d̄t̄a nō po- nit̄ sub ḡne p̄ncipatōis. q̄z d̄t̄a est simplex forma gen⁹ nō p̄ncipat̄. als em̄ esset p̄positū. s̄z indiuuū h̄z p̄ncipat̄ a ḡne z sub ip̄o ponat̄ nō t̄m ē gen⁹ tota cā z p̄n̄ s̄ue p̄o nis. q̄z aliqd̄ h̄z indiuuū q̄d nō accipit̄ a suo ḡne. s̄z p̄n̄ indiuuū uatōis. q̄d caput a materia signata.

Nota. P̄ncipare duob⁹ modis s̄t. Uno⁹ logicalit̄. z sic p̄ncipare ē i se p̄ncipare et p̄ncipare rōem s̄lucipe. z sic spēs ponit̄ sub assignato ḡne sicut p̄ncipat̄ ip̄m eo q̄ gen⁹ intelligit̄ recipi i sp̄ci et nō eōtra. Alio⁹ caput p̄ncipare realit̄ z h̄ dupl̄ vno mō. p̄ncipare p̄ncipare et p̄ncipare imrdiat̄. q̄ mō est fecer⁹ cāe efficiēt̄ caput rōez efficiēt̄ nō fm eā dez rōez in sp̄ci. s̄z solū fm q̄ndā s̄lucidine p̄t̄. sicut in causis efficiēt̄ib⁹ equocis. Alio⁹ accipit̄ p̄ncipare sic p̄ncipare ē idem q̄d p̄ncipare actualitatis seu p̄ncipare alie⁹ realit̄ z formalit̄ accipit̄ z h̄ mō q̄dlib⁹ calidū p̄ncipat̄ calorē. q̄z nō totā caliditatez recipit̄. als em̄ n̄ est calidū p̄ncipat̄ rōez s̄z p̄ eētā. z sic oia cūtra p̄ d̄t̄ p̄ncipare eēt a p̄o.

logico

Ar Corp⁹ ē spēs z t̄m nō ponit̄ sub assignato ḡne scda ps p̄bat. q̄z poit̄ i d̄t̄erminare i h̄ diuers⁹ ḡnib⁹. s̄z sub suba z p̄t̄ate. D̄m q̄ corp⁹ nō ponit̄ sub ill⁹ ḡnib⁹ inq̄ntū spēs s̄z inq̄ntū est cōe equocū diuers⁹ rōib⁹ plib⁹ p̄ncipat̄. cū sit q̄dā i d̄t̄erminatū q̄d repugnat̄ speciei q̄ p̄ genus et differentia d̄t̄erminat̄.

Ar Utr̄ diffinitō sp̄ci in rōe p̄dicabilis data sit p̄uenient̄ z b̄n̄ assignata. In q̄d spēs est q̄d p̄ dicat̄ de plib⁹ nūero d̄ntib⁹ in eo q̄d q̄d est. D̄m q̄ sic quia omēs cōditōnes bone diffinitōis cōueniūt̄ s̄b̄ nā p̄mo indicat̄ p̄ncipat̄ eētā z naturā diffiniri z cōp̄tē oī p̄nto sub ip̄o. z facit̄ diffinitū differre a q̄libet alio z sic de ceteris p̄p̄eratiōib⁹ bone diffinitōis. s̄z ip̄a ē bone Et p̄ueit̄ ista diffinitō solū sp̄ci sp̄calissimē. v̄z p̄ Por. poit̄ hui⁹ diffinitōis assignatiōem v̄bi poit̄ d̄t̄az hui⁹

diffinitionis ab alijs. Et est scilicet diffinitionis. spes sp^e specialissima est vlt qd apertu nati e p dicitur de pluribz soluz numero dicitur eiusde coordinatois pntalis in eo qd qd est

Ar Diffinitio gnis in esse p dicitur h pphendit sub se gen^o gualissimo z genus subal tnu. q a silt etz videtur sic esse de diffinitoe spei in esse p dicitur. Ddm q no est simile qz mod^o p dicitur gnis q est p dicitur in qd p munitabile zueit ta gni gualissimo q subalterno sz modus pndi spei q e pri in qd formatu z vltio defmariu no potest puenire spei subalterne sz soluz spei specialissime

Ar Spes non est p dicitur vt pz pmo thopicoz q no est p dicitur. Et qz p dicitur p dicitur tu dicit eand natura z soluz videt differre penes acti et aptitudiez. **Ordin** q p dicitur caput duplx vno vt de actu e p dicitur dicit aptitudiez sic spes e p dicitur sic est p dicitur. Alio o caput p dicitur vt est aliqd poibile i ppeo rminabili p arte dialectica z sic spes no e p dicitur ppter defectu subiecti qz subiectu p dicitur dz esse tle q de eo possent sui p sideratoes coes z pbabiles sz h no pot

Ar De p dicitur debet habere. Cui de ididuis inferiora de qbz p dicitur sz spes no hz inferiora. Sz hior pz qz delecte de a gne gualissimo ad spes specialissiaz tubz plato qesere. Ddm q spes specialissima no hz isert ora delectu formatu tñ bñ materialz. z respectu illoz est pz

Ar Qñ dz spes est qd. e ozo incognita. Dicitur qz relatin z suu ans discouenit in gne g diffinitio mala. Ddm q illud relatin qd no refert ad ly spes expisse positu sz ad vlt subintellectu qd est gen^o in ista diffinitoe. Et qñ dicit relatin gramaticale de sua natura dz refert ams expsum vt pz p diffinitioez qz g no pot re ferre ams subintellectu. Ddm licz in ozo simplr qz natura relatin debeat referre ams expsum tñ in ozo impedimertise pe refertur ad ams subintellectu vt vult alexader ibi ad pre vocis de iure relatio fiet. Extra sepe tame zc

Ar Nullu ens pletu z p se subsistens e p dicitur de pluribz sz spes est hmo i gnt. Maior pz qz o e p dicitur est in pluribz sz h repugnat per se subsistenti. Ddm qz pbaf qz spes est qd p se interu a natura sz natura no intendit nisi per se subsistentia. **Ordin** q duplx ali qd est pletu et pfectu vno coplectione formatu sic spes specialissima e pletu qz no est diuisibilis p dzas formatr oppositas. Alio pletoe matiali z suppositi z sic spes specialissima no est pletu qz est diuisibil p dzas matialiter oppositas in indiuidua z g etz p dicitur de pluribz nuz rali sine matialiter differentibz

Ar Ista diffinitio puenit alteri a diffinitio; g no est bona. Ans pbatur qz puenit humanitati coq p dicitur de ista z ista huanitate z tñ no e spes qz no est vlt. Ddm q huanitas z qdlibz abstractu de p dicitur sbe excludit p gen^o diffinitio qd e vlt qz vlt e qd d a rotu per modu totu designari. Neqz etz p dicitur huanitas de pluribz numero dicitur qz dz a numero sz qz dicitur matialiter sz hec huanitas vel illa abstracte a matia e tñ vez. q huanitas hz modu spei no tñ est pa spes. Et si dicatur albedo est spes respen h albedis z illu. g etz huanitas erit spes ad hac vlt illa huanitate pna z p sile. Ddm q no est sile de abstracte pnti sube z pntoz accituu qz abstracta dz pnto sube feat cu pfectione singularia no aut abstracta de pntis accidentium quia illa abstractuunt a subiectis. et non ab inferioribus

Ar Aia p dicitur de pluribz numero dicitur. z tñ no e spe ctes. scda ps pz qz est forma pntis. Ddm q aia ppat ad duo. Uno ppat ad corp^o qd pficit. z sic est forma pntis z no est gen^o neqz spes. qñ no est vlt qd est forma totu. Alio ppat ad sua inferiora. z sic sumit duplx. Uno p aia in coi. z tñ hz modu gnis qz p dicitur de pluribz aiaz spe dicitur. s. de aia ronali sensitiua z vegetatiua. Alio sumit paia vegetatiua tñ. vel sensitiua tñ. z sic hz modu spei z sic etiā loqz doctoz scus in scdo scripto vbi dz qz aia ronalis sit in gne substatie sic spes qz p dicitur catur de pluribz numero dicitur vt assumit argumētum.

Ar Hō est spes. z tñ diffinitio sibi no puenit. g non puenit omi p tēto. Ans pbaf p scda ei^o pre. qz hō no soluz p dicitur de pluribz dicitur numero. sz etiā dicitur numero. qd pbaf. qz p dicitur de viro z muliere q dicitur spe. Di cendū licz vir z mulier dicitur spe accituali. s. penes sexū masculinū z feim. no tñ dicitur spe eentiali. de q intelligit diffinitio gnis. Et qñ replicat. vir z mulier plus dicitur qz duo viri. sz duo viri dicitur numero eentiali. g vir z mulier dicitur spe eentiali. Cōsequētia pbaf. qz illa q plus dicitur qz numero videt ad min^o spe differre. Ddm negado pnam. qz q pl^o dicitur in eentialibz qz numero illa dicitur spe eentiali. sz no o3 de his q plus dicitur qz numero in accitualibz

Ar Natural potētia z impotētia dicitur spe eentiali g etz vir z mulier. Tenet pna. qz dicitur penes illa. Ddm q vir z mulier caput duplx. Uno materialr qñ ad eoz subam. z sic no dicitur penes illa. Alio mo for malr. vt vir p virilitate que est natural potētia. z mulier p muliebriitate q est natural impotētia. z tñ distinguuntur eentialr. sz hō no p dicitur de eis in qd. qz cū qritur. qd est vir no rñ dicitur e hō. sz natural potētia.

Ar Animal p dicitur dz pluribz numero dicitur in eo qz qd est. vt fortes est aial. plato est aial. z tñ no est spes vt hic diffinit. Ddm licz aial p dicitur de pluribz dicitur numero in qd mediate. no tñ immediate. z h pz. qz p dicitur de altero habz se pariformiter sicut esse in alio. z io sicut spes est in indiuiduo immediate. tra p dicitur de ip sis immediate. sz genus est immediate in spe z mediate in indiuiduis. z io p dicitur de indiuiduis no cōperit generi nisi p spēm. Replicatur. aial immediate p dicitur de pluribus dicitur numero. g immediate p dicitur de pluribz dicitur numero. Tenet pna. qz qñ qz dicitur spe etiā dicitur nuz ro. eo qz dzna maior p supponit minoz. Ddm q diffinitio spei debet sic intelligi. spes est qd p dicitur de pluribz soluz numero dicitur. sic qz no spe. non tñ additur soluz de necessitate in diffinitoe. qz p dicitur de indiuiduis no puenit generi nisi p spēm z analogice. mo analogu per se positu sz fiat pro suo feato famosoz seu pncipalioz.

Ar Sol luna fenix sz spes. z tñ no p dicitur de pluribus dicitur numero. Scda ps probatur. qz no sunt nec erit plures soles. neqz sz plures fenices. Ddm licet ille species sol luna no p dicitur de pluribus in indiuiduis actu. tame aptitudie. qz debet no est ex pre forme spei cificē. sz tñ ex parte matric. qz eoz materia substat huic forme. Et si dicatur frustra est aptitudo qñ nūqz re ducitur ad actum. sed ista aptitudo nunqz re ducitur ad actum. ergo est frustra. **Dicēdum** est qz de ratione aptitudinis non est re duci ad actum. eo qz aptitudo est met quidam actus sed potentia esset frustra. quia potentia dicit ordinem ad actum. Sed ad id quod obiicitur de fenice ddm est. qz licet no sint plures fenices actu. tamen

Handwritten notes: Sed angli per pntis via apia et alio pland

Questiones

possunt esse plures secundum successionem. unde secundum philosophum in libro de animalibus. natura non patitur per eodem tempore simul plures esse species. patitur tamen esse plures secundum successionem et in nouationem. scilicet per corruptionem unius et generationem alterius. Nam fenix secundum Aristoteli dicitur cum annos quingentos vixerit collectis aromatibus. per gultus rogati sibi struit et uersa ad radius solis et alax. percussione uoluntariu incendium nutrit et seipsum perurit. sic per iterum de cineribus altera surgit. In mouet questio. an masculus sit uel feia. et dicitur quod neutrum eorum. quia nec generat nec generatur per se minus. pagatoem. id est non habet membra. natura enim nihil facit frustra. Et secundum multos sub masculino profertur genere. et secundum aliquos sub feminino.

Ad Michael gabriel sit species et non predicatur aliquid modo de pluribus numero dicitur. Probatur secunda pars. quia se substantie immateriales. scilicet nulla forma uel natura multiplicatur secundum numerum. nisi ex diuersitate materie ut innuit philosophus in pluribus locis. Secundum quod iste subiectus separatur dupliciter. Uno modo in quantum ad naturam sit sine forme. et sic sit compositibilis multis. Alio modo capiuntur in quantum ad tales forme. scilicet se subiectus staret. et sic non sit compositibilis multis. unde non est inueniens quod aliquid consideratur uno modo sit aptum naturam in pluribus existere. et idem consideratur alio modo habeat repugnanciam existens in pluribus.

Ad Genus plus in ratione predicabilis diffinitur per spem. Genus species uel predicabile debet diffiniri per genus et non per indiuidua. Tercia pars. quia genus et species dependet ex se in uice in cognitione. Secundum quod species capit dupliciter. Uno modo in ratione subiectibilis. et sic cognitione dependet ex cognitione generis. et hoc modo etiam species diffiniri per genus. ut patet in primis duabus diffinitionibus. Alio modo capit species in ratione predicabilis. ut species habet ordinem ad sua subiecta. ab illa quod sit indiuidua. et sic cognitione eius non dependet ex genere. sed ex indiuiduis per quod etiam diffinitur.

Ad Illud quod predicatur de alijs dicitur totum esse illoz. de quibus predicatur. scilicet species non dicitur totum esse indiuiduum. quod non potest predicari de indiuiduis. Quod probatur. quia in indiuiduo includit materiam signatam quam non includit species. Secundum quod licet species non dicatur totum esse indiuiduorum definitiua in accidentale. de tamen totum esse per se et essentialiter. quod sufficit ad hoc quod de ipsis predicatur.

Ad Indiuidua (de quibus predicatur species) non habent quidditates. Species non potest de eis predicari in quod. Tercia probatur. quia alia indiuidua possent diffiniri. Tercia pars. quia dicitur de presupponit esse in se in se hunc non potest dici nisi de eo quod habet in se humanitatem. Secundum quod indiuiduum per dupliciter considerari. Uno modo uel est res quodam nature cois in qua stat natura ipsius fluxus. et sic etiam habet quidditatem illius nature. Alio modo consideratur ex parte accidentium et materie signate. et sic relinquitur est ab arte et scia. quia ut sic indiuidua sit sensibilia et infinita et fecant per noia discreta. sicut sit sortes plato.

Est enim notandum circa uicium periculam diffinitionis quod licet quod capit dupliciter. Uno modo. ut fecat illud quod indicatur per diffinitionem. et sic diffinitio. ut animal rationale predicatur in quod. Secundum modo capit per illo quod uenienter rident ad irrogatores facta per quod. et sic capit per quod quod. quod est sortes. rident e hoc.

Planum autem erit quod dicitur hoc modo in unoquoque predicamento sit quodam generalissima et rursus alia specialissima. et iter generalissima et specialissima alia. Est autem generalissimum quodam supra quod nullum

Predicabilium

aliud est supueniens genus. Specialissimum autem post quod non erit alia inferior species. in generalissimum autem et specialissimum et genera et species sunt eadem ad aliud quidem et ad aliud sumpta

Ista est tertia pars huius capituli. in qua dicitur declaratur diffinitiones species. et diuiditur in tria. quia primo declarat primam quod datur de specie in ordine ad genus. secundo declarat secundam ibi assignato autem. tertio declarat tertia. ibi de quibus autem. prima item in tria nam primo declarat primam diffinitionem per coordinacionem predicamentalem in generalis. secundo in specialibus sit autem tertio declarat coordinacionem per se per naturale coordinacionem ibi definitur autem. Quo ad primam dicitur quod illud quod dicitur est de specie scilicet quod ponitur sub assignato genere planum erit in unoquoque predicamento. quia in unoquoque predicamento collectiue sunt quodam generalissima et quodam specialissima. et etiam quedam intermedia que uocantur subalterna. Generalissimum autem est supra quod non est aliud genus supueniens. Specialissimum uero post quod non est alia inferior species. Subalterna autem sunt genera et species ad aliud quidem et ad aliud sumpta. quia sunt genera respectu inferiorum et species respectu superiorum.

Ad In uno predicamento est tantum unum generalissimum. male dicitur quod in unoquoque predicamento sunt quodam generalissima. Tercia probatur. quia ascendente a specialissimis ad generalissima oportet multa in unum colligere ut infra dicitur. Dicitur quod illud dicitur per phisicam intelligitur reddendo singula singulis. quia in predicamento substantie est in unum genus generalissimum. et similiter in predicamento qualitaris et sic de alijs et sic colligendo oia perita in unoquoque sunt quodam generalissima.

Ad In qualibet coordinacione predicamentali sunt plura specialissima. ergo etiam plura generalissima. Tercia pars. quia tot modis dicitur unum oppositorum quod modis et reliqui. Secundum quod uerum est quod ad significata. non tamen ad ad supposita. quia unius oppositi possunt esse plura supposita quod alterius.

Queritur Quo diuiditur genus. Secundum quod diuiditur in genus generalissimum et subalternum. Ratio diuisionis est. quia de genere ponitur in ordine peritanti uel est per se illius coordinacionis sub quo oia alia continentur etiam metz et mensura aliorum. et sic est genus generalissimum uel est quod mensuratum a primo illius ordinis et inferiora mensurans et sic est genus subalternum. Est illa diuisio analogi in sua analogata quia generalissimum est genus perfectum quod subalternum. eo quod nomen generis ipositu est a generalitate. scilicet genus generalissimum habet maiorem generalitatem et coitatem quod sub plura continent. Sed secundum alios est diuisio subiecti in accidentia. quia accidit illi nature que est genus in ordine peritanti stans in uno situ scilicet supremo tamen dicitur genus generalissimum et quod posita in medio sit genus respectu unius et species respectu alterius et dicitur subalternum.

Arguitur Nullum genus diuiditur diuisione analogi in sua analogata sed ista est diuisio generis ut ex nomine patet. ergo non est analogica. Dator est nota. quia genus equaliter dicitur de suis speciebus. Secundum quod aliqua diuisio potest dici generis dupliciter. uno modo quia sit secundum modum diuisionis generis. quia scilicet sit per differentias formales formaliter oppositas. et sic illa non est diuisio generis. Alio modo dicitur diuisio generis ratione diuisi. quia scilicet genus secundum nomen uel uocem diuiditur et sic illa est diuisio generis.

Est tertia pars huius capituli. in qua dicitur declaratur diffinitiones species. et diuiditur in tria. quia primo declarat primam quod datur de specie in ordine ad genus. secundo declarat secundam ibi assignato autem. tertio declarat tertia. ibi de quibus autem. prima item in tria nam primo declarat primam diffinitionem per coordinacionem predicamentalem in generalis. secundo in specialibus sit autem tertio declarat coordinacionem per se per naturale coordinacionem ibi definitur autem. Quo ad primam dicitur quod illud quod dicitur est de specie scilicet quod ponitur sub assignato genere planum erit in unoquoque predicamento. quia in unoquoque predicamento collectiue sunt quodam generalissima et quodam specialissima. et etiam quedam intermedia que uocantur subalterna. Generalissimum autem est supra quod non est aliud genus supueniens. Specialissimum uero post quod non est alia inferior species. Subalterna autem sunt genera et species ad aliud quidem et ad aliud sumpta. quia sunt genera respectu inferiorum et species respectu superiorum.

In uno predicamento est tantum unum generalissimum. male dicitur quod in unoquoque predicamento sunt quodam generalissima. Tercia probatur. quia ascendente a specialissimis ad generalissima oportet multa in unum colligere ut infra dicitur. Dicitur quod illud dicitur per phisicam intelligitur reddendo singula singulis. quia in predicamento substantie est in unum genus generalissimum. et similiter in predicamento qualitaris et sic de alijs et sic colligendo oia perita in unoquoque sunt quodam generalissima.

De Quō diuidit spēs Dōm q̄ diuidit in spēs
 lūssimā et subalternā. Cui⁹ rō est. qz nomē spēs
 ipostum est nature a spēalitate. vt q̄ habet spēalitate
 termino aut non. si p̄mo mō sic est spēs spēalissima. si scdo
 mō sic est subalternā q̄ est sil' spēs et genus. Et illa itēz. ē
 disio analogi in sua analogata qz spēs est nomē ipostum
 a spēalitate. s; spēs spēalissima p̄fectius p̄cipat illud q̄
 subalternā. Et nomē spēs prius trāslatū est ad spēs spē
 lūssimā q̄ subalternā. vt dicitur Auicēna et alphorabius
 Et est ad hoc rō qz trāslatō fieri debet fm̄ maiore silite
 diez. s; spēs spēalissima maiore habet silitudiez cū spē ciu
 li. q̄ spēs subalternā q̄ nomē spēs fm̄ illa silitudiez prius
 trāslatū ad spēs spēalissimā. Valoz p̄z qz oēs trāslatō
 res se ad aliq̄ silitudiez se trāslatū seruo ropicoz. Et
 nor pbat qz spēs spēalissima ē vltio detmiata p̄ dīz ita
 qz tota plusio ḡnis sit ablata s; q̄ro aliqd est actuali⁹ de

Ar Descēdēt a ḡne ḡnalissimo (cāto ē pulcritus
 ad spēs spēalissimā p̄us occurrit spēs subalternā
 q̄ spēalissima q̄ videt q̄ illi sit p̄ nomē spēs ipostū. Quis
 est notū qz nō deuenit a ḡnalissimis ad spēalissimā nisi p̄
 inf̄media q̄ dicitur subalternā. Dōm q̄ trāslatio nomina
 non fit ratione p̄rioritatis vel posterioritatis occurrit sed
 solū rōe silitudis. z qz spēs spēalissima maiore silitudine
 h; cū spē in ciuilib; q̄ subalternā iō habet nomen spēs s; b;
 bi verius appiariū. Et dī spēs spēs spēalissimā qz ha
 bet parōem ad gen⁹ cui subijcit. sed dī spēalissima qz non
 habet inferiōre spēs de qua p̄dicatur

Notandū Qz subalternū in ḡne et spē nō
 est iūsdē rōnis qz gen⁹ dī sub
 alternū a subalternatōe passiuā eo qd subalternatur p̄ qd p̄f
 fert a ḡne ḡnalissimo dicitur aut gen⁹ respēu inferiōz. S; dī
 spēs subalternā a subalternatione actiā qz scz subalternatur p̄ qd
 differt a spē spēalissima z dī spēs p̄ p̄parōez ad sup⁹. Et
 q̄ dī qz ibi sit repugnātia in adiecto. dīcedo gen⁹ subalternū
 rōnū qz gen⁹ dicit sup̄pōem subalternū vero sup̄pōem
 Dōm qz nō est repugnātia qz ab alio h; aliqd. qz est gen⁹
 nō z ab alio qz sit subalternū. Dī em̄ gen⁹ p̄ habitudinem
 quā h; ad inferiōz z subalternū p̄ h; ad sup⁹ quā h; ad sup⁹

De Utz subalternā sunt media iter ḡna (periora
 lūssimā z spēalissima sicut sūt qdā medi; colores
 inter extremos. Dōm qz nō s; duplex est dīa. p̄ma qz
 colores medi; cānt ex p̄mixtionē cāz extremozū colorū.
 iō fm̄ naturā posteriores sunt vtroqz extremo. z dicitur
 media p̄ p̄cipatōez cāz vtriusqz extremi. s; media iter
 ḡnalissima et spēalissima nō cānt sab vtroqz extremo. iō
 nō sunt posteriora vtroqz neqz sunt media p̄ p̄cipatōez
 extremoz. s; sunt solū media ordis et positiois int̄ extre
 ma eo qz sup̄ius cā est et p̄ncipiū medi; et mediū est p̄nc
 ipiū z cā inferioris z p̄ hoc mediū natura ē poster⁹ su
 priori z p̄us inferiōz. Scda dīa qz colores medi; nō p̄ciā
 p̄tē extēos cēntrāl actuali. s; solū p̄tialiter p̄ q̄ndam
 mixtōez cāz extēoz. S; mediū int̄ ḡnalissimū z spēaliss
 simū cēntrāl p̄cipat ḡnalissimū z p̄cipat a spēalissimo

Ar Medium compositur ex extremis et supponit
 illa existens ipsis posteriorius. sed sic non est de sub
 alternis. ergo inconuenienter ponuntur media. Dōm qz
 duplex est mediū vni est mediū per participatōē extre
 moz. sicut saporēz mediantē inter extrema sua vt acurū
 inter dulce z amāz. z illud supponit extrema. Aliud est
 mediū p̄nis z ordis z illud supponit vni extremū z suppo

nitur ab altero. quo mō subalternā sunt media;
 Sit autem in vnoquoqz p̄dicamento mā/
 nifestū qd dī. substātia est quoddā z ipa est ge/
 nus. sub hac aūt corpus. sub corpe vero aiati
 corpus. sub q̄ animal. sub aiati rōnale animal
 sub quo hō. sub hoie vero socrates z plato z q̄
 s; particulares hoies. S; hoz substātia q̄dez
 generalissimū est z qd genus sit solum. hō ve/
 ro spēalissimū qd solū spēs sit. corpus p̄o spēs
 q̄dem est substātie. gen⁹ p̄o corpis aiati. z ani/
 matū corpus spēs q̄dem est corpis. gen⁹ vero
 aiatis. aiati aut spēs q̄dem est corpis aiati gen⁹
 vero rōnalis animal. s; rōnale aiati spēs q̄dem
 est aiatis. genus at hois. hō p̄o spēs q̄dem rō
 nalis aiatis. nō aut genus p̄riculariū hoim. sed
 solū spēs. z oē qd aūt indiuidua primū est. spēs
 erit solū nō etiā gen⁹. Quēadmodū igit z sub
 stantia cum suprema sit. eo qz nibū sup eā sit ge
 nus est ḡnalissimum. sic z hō cum sit spēs post
 q̄ nō sit alia inferiōz spēs. neqz aliquid eorum
 que possunt diuidi. sed solūz indiuidua. indi
 uiduuz em̄ est socrates z plato. species erit sola
 z vltima species. z vt dictum est specialissima
 Que vero sunt in medio eorum quidem que su
 pra ipa sunt erunt species. eozū vero q̄ post ipa
 sunt erunt genera.

In ista p̄e declarat p̄mam diffinitōem p̄ coordinatō
 nem p̄dicamentalem in spēali. Et diuidit in duas p̄tes
 in p̄ma facit. s; inf̄scda declarat habitudinē illoz q̄ h; s; in
 p̄dicamēto. ibi (Quare q̄dem hec) Quoad p̄mum dī.
 qz illud qd dicitur est manifestū est in vnoquoqz p̄dicamen
 to. sed ostēdit in p̄dicamēto sube p̄ncipalr. qz illa est om̄i
 bus alijs p̄oz. Est em̄ ibi substātia genus generalissi
 mum. sub quo immediatē est corpus. sub quo corp⁹ ani
 marum. sub quo animal. sub quo animal rationale. z sub
 illo est homo. sub homine vero sunt indiuidua. vt socrates
 plato. Inter omnia autem predicta substātia est genus
 generalissimū. qz est genus solum nullum habēs genus
 supra se existens p̄mum p̄dicatum. z hō est spēs spē
 alissima. eo qz est tm̄ spēs postq̄ nō est alia inferiōz species
 Quia autē inf̄media sunt ḡna z spēs. ḡna respectu eoz
 q̄ s; infra ipa. z spēs respectu eoz q̄ sunt sup̄ ipa. Est em̄
 notandum qz animal rationale solum ponitur genus ho
 minis fm̄ stoycos qui ponunt demones z angelos bos
 nos animalia rationalia immortalia

pro spēs colores
 flumido
 claudis
 p̄cipatōez
 hōis dī

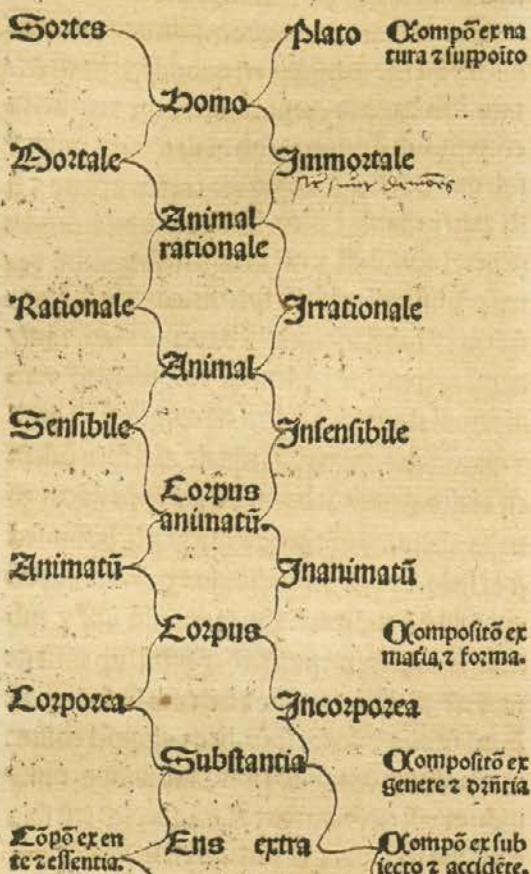
alio a
 p̄cipatōez
 p̄cipatōez

Declarat p̄ma
 diffinitōem p̄cedēna
 nouo p̄ba p̄e

Arbor

Sequitur arbor Porphyriana

Arbor Porphyriana

Queritur Quare Porphyrius de coordinatis
 ficat de predicamento subiecti de aliis alio. **Adm qd** qd
 suba est pcpur dignissimū pdicamentū. et in pnto sub
 stantie habent gna et spēs sibi nūcē subordinata et meli
 noiatā qd in alijs. **Et** pntur ista coordinata et pntis
 qd pntum noiat coordinatōem aliqz de se nūcē pdicabi
 lū. qd sunt sube in pnto sumptē. **Et** vocat ista coordi
 natio genēz et spērū arbor metaphorice ad similitudines
 arboris naturalis. **In** qd ista pncipalē pntē dā. s. radix
 trūcus. et rami sic em arbor natural hz radice ex qd trūc
 cus sumit originē. sed rami pullulāt ex trūco et radice. et il
 la s. de cētia arboris. s. folia et fructus s. accētia arbo
 ris naturalis. ita similiter in ista coordinatōe generum et
 spērū radix trūcus rami fructus et folia metaphorice
 repetunt. id pntent arbor d. **Uñ** radix in hac arbore
 est duplex. qd vñ arcedit penes eē cētie. et sic suba ē radix
 qd in ipa rāqz in cētie limitatōe ē cētie subale. aut arcedit
 dis penes eē cētie. et sic idividuū ē radix. qd pma suba est
 qd pntē pncipalē et maxie substare d. ipa em pmo existit
 et p ipm oia alia. **Trūcus** est reus ordo genēz et spēs. **Ras**

Porphyriana

mi sunt dicitur laterales et originatur seu pullulat ex radice
 et trunco. Fructus solum sunt accētia, pntia qd saporem tras
 hunt ex essentialibus principijs subiecti sicut fructus arboris
 realis sapore habet ex natura arboris. **Folia** autē s. s.
 accētia cōia qd sicut folia defluunt absqz corruptione sub
 stantie arboris. sic etiā accētia cōia assūt et absunt subie
 ctis. eis tū non corruptis

Ar Arbor naturalis pullulat a deorsum eo qd hz ra
 dice infixam tre qd deorsum est sed hec germinat
 a sursum. qd nō assilatur arbori naturali. **Uñ** pbat
 qd pntū genus est substantia qd diuidit per dās donec
 habeat vltia spēs. **Uñ** qd arcedēdo radice penes es
 se essentie. tūc radix est substantia et d. de pingi deorsum
 sic radix p arboris ponitur pntē terrā licz fm naturā p
 pntē arboris sic sursum. si em suba poneret sursum vt ra
 dix est tunc potē dicitur hō porphyrianus qd arbor. **Sz**
 alij dicūt qd solū assilēt arbori euerse et de super germinā
 ti et sic non in omnibz assilēt arbori naturali

Queritur Utz arbor porphyriana sic pntē
 nenter ordiata. **Adm** qd in rō
 ne arboris in cōf sic ē bñ posita. s. in qd est tal arbor ex
 generibz et spēs pnti sube intelligibilē cōtexta sic est pnt
 diminuta et pnt supflua. **diminuta** qd deficit in hoc gne
 corpus mixtū et in dīnīs corp⁹ immediate diuidētibz qd
 sunt simplex et mixtū. **Sed** est supflua in illa clausula. aial
 rōnale qd ponitur genus hois qd fallū est. **Parz** pma. qd
 est diffinitio hois sed diffinitio non est gen⁹ diffiniti. pnt
 secūdo qd genus nō queritur cūspē. sed aial rōnale quer
 titur cum hoie. **Et** hoc posuit porphyrius non fm opō
 nōne pntā sed stoicorū quos imitatur in hac pntē. **Et**
 qd dicitur porphyrius in principio dicit se sequiturum
 opionē peripateticorū. **Dicendū** qd intelligit in plu
 ribz et principalioribus scilicet in diuisionibus et diffini
 tionibus sed non in omnibus

Ar Omne gen⁹ debet vniuoce pdicari de suis spēs
 bus sed suba non est hōmō h male poitur gen⁹
 generalissimū. **Uñ** pbat qd pdicari vniuoce est pdi
 cari noie et rōne sed suba cum sit genus generalissimū
 non habet rōez. **Uñ** qd in diffinitione vniuoce ratio
 sube non debet capi pro diffinitione qd dicitur solū. sed
 pro qd nō notificatōe que color est notificato et sic etiam
 suba notificat p se eē qd equiter pntit oī sube

Ar Nulla dā potest eē pntiua s. icorpozeū noiat
 pntē dēz. qd nō est dāia. **Uñ** pbat qd de rōe
 dēz est pntiua spēm positiua. qd ipa erit positiua. **Adm**
 qd icorpozeū et alie dēz simltri lateris non sunt pntiua fm
 rem. s. solū sūt pntiue fm voeē. et h ppter oppōem quā
 habēt cū dīnīs dēzri lateris vltēz pntē spēs qd pntiua
 nobis incognitas. est tū vey. qd ex oppōis causis sūt pnti
 tue. **Uñ** aliq sūt pntiue pntē excellētā spēi pntiue sicut
 icorpozeū. imortale. alie sō pntē vntiam immersionē for
 me in matia. vt inaiatū insensibile irrōnale zc.

Ar Corpus ē spēs pntitāt. qd icouenēt pntē imedi
 ate spēs sube. **Uñ** pntā. qd diuersorū generū et nō
 subalternari positoy diuerse sūt spēs et dēz. **Ans** ē phi i
 pntē. **Adm** qd corp⁹ nō est spēs sube et pntitāt vniuoce
 s. equoce. **Uñ** corp⁹ capit duplr. vno pro suba corporea
 que nata est suscipere trinitā dimensionem et sic ponitur
 hic. **Uñ** mō accipitur p ipa trina dimensionē que sūt lō
 gitudō latitudo et pntiditas. et ita ponit spēs pntitatis.

*Quid de arboris pntē pntiditū
 arboris in hō*

Ar Corpus dicitur primo diuidi in corp^o simplex et mixtum. q̄ inco[n]uenient primo diuiditur in ai marū et in inaiarū. Q̄ns p̄batur q̄z omne corpus aiarū est mixtum. sed non ecōtra omne corpus mixtum est aiarū. **Dōm** q̄ vez est q̄z p̄p̄hiritus in illis d̄n̄t̄is ē d̄is minutus et s̄l̄r in sp̄e p̄ mixtū p̄stituta. S̄z alij dicunt q̄ in arboze porphiriana ponitur t̄m sp̄es cōstituta p̄ p̄r̄as formales. mixtum p̄o est d̄n̄a māterialis et ita p̄ ip̄z n̄s h̄l in sp̄e cōstituitur. Sed istud non est v̄l̄ter vez q̄z mixtum q̄n̄s sumit a forma mixti. et nō a miscibili. s̄l̄r simplex sumit a forma simplici. et q̄z sic p̄uenient ponit d̄is

Ar Corp^o aiarū ē q̄dā cōplexū (ferētie fozales q̄ inco[n]uenient ponit i illa coordinatioe Tenz p̄c q̄ntia. q̄z solū inco[m]plexa ponunt i p̄dicamētis. **Dōm** licet corp^o aiarū sit q̄dā cōplexū fm̄ voce est t̄m inco[m]plexū fm̄ rem. et ponit p̄pter penur̄iā vocabulorū. q̄z non est simplex nomē impositū rei scate p̄ ip̄m. Et p̄stituit ex aiato inq̄tūm aiarū est d̄n̄a p̄hens corpus. Et q̄n̄ d̄z corpus aiarū etiā p̄ficatur ne alijs. s̄. de p̄r̄ib̄ sube. s̄. manu et pede. **Dōm** q̄ aiarū d̄z dupl̄. vno^o simplex et sic illud dicitur aiarū et addeq̄te est aiarū. et sic totum corp^o aiarū ē aiarū. **Alio^o** fm̄ q̄d̄ illud. s̄. q̄d̄ p̄r̄ic̄ pat̄ mortū et s̄l̄r p̄ ip̄m ab aiā s̄b̄ i illū r̄ū. sic p̄r̄s̄t̄ aiare

Ar Sensibile p̄uenit albedi q̄ non est d̄n̄a p̄stituta. ua aiarū p̄ueribilis cum eo. **Q̄ns** p̄batur. q̄z ali bedo nara est sentiri sensu visus q̄ est sensibilis. **Dōm** q̄z sensible i q̄tū venit a verbo actiue sentire sic p̄sit d̄n̄a ai. mal^o et nō p̄uenit alijs s̄z albedo. ē sensibil̄. put̄ veit a verbo passiuo q̄z nara ē sentiri. Et q̄n̄ d̄z sensible actiue est p̄r̄ia passio aiarū q̄ nō ē d̄n̄a. **Q̄ns** p̄. q̄z sensible d̄z a s̄l̄r. s̄z h̄l ē naturalis potētia aiarū. **Dōm** q̄z sensible capis dupl̄. vno. nō vt d̄z. a naturali potētia et sic nō est d̄n̄a sed passio ex̄ns in ḡn̄e q̄l̄tatis. **Alio^o** capis vt d̄z. aiā sentiri et hoc mō est subalis d̄n̄a et sic sensible est idē q̄d̄ sentiriū.

Ar H̄z immediatū ordinē ad aiā q̄ male ponit i r̄e p̄oim et aiā rōnale. Et confirmatur q̄z diffinitō non est gen^o ad diffinitū sed aiā rōnale est diffinitio hois igif. **Dōm** q̄z pot. in hac p̄r̄e seq̄tur s̄t̄oicos q̄ posterit̄ bonos sp̄s et malos sp̄s q̄s d̄ixerit ecōtalla rōnāta innotāta. Sed hoc fm̄ est. q̄z ecōtalla rōnāta est ex contrarijs et ecōtalla rōnāta est corruptibile. et ergo vt p̄us paruit porphirius hoc gen^o aiā rōnale inuenienter p̄sunt cū suis differētis

Ar d̄n̄a superior dextri lateris sit gen^o ad d̄is ferētian inferiorē et d̄sclateris. **Dōm** q̄ nō p̄r̄ter tres cas. q̄z ois d̄n̄a ē simplex et sumitur a forma. genus vero a materia. et sp̄es alie^o generis p̄stituitur ex suo ḡn̄e q̄r̄e est p̄posita. **S̄c̄da** rō. q̄z si vna d̄n̄a cēt gen^o ad aliā t̄m opteret illā ecōtalla rō. et sic ecōtalla rō in infinitū. aut opteret venire ad vna d̄n̄a rō. et sic ecōtalla rō ne illa cēt simplex eadē rōe et oēs alie. **Tercia** rō. q̄z si sic t̄m opteret deuenire ad vna p̄mā d̄n̄a de oib̄ alijs p̄dicat̄ b̄lem q̄ cēt gen^o ḡn̄alissimū et t̄m cēt plura ḡn̄a. q̄z decē

Ar vna d̄n̄a p̄r̄ur de alia (q̄dē p̄r̄a cōez scōlā sic sup^o de inferiori et nō vt sp̄es. d̄n̄a p̄p̄n̄ v̄l̄ ac cides q̄ vt gen^o). **Dōm** dupl̄ p̄ q̄ vna d̄n̄a p̄r̄ur de alia tō q̄ fm̄ rē idē s̄z et nō q̄z fm̄ rōez in ea s̄cludit sic gen^o clau d̄is in suis sp̄ib̄. **S̄c̄do** d̄z q̄ nō ōz p̄dicat̄ ōz illā q̄ vna d̄n̄a p̄r̄ur de alia ecōtalla rōe ordies alie^o p̄dicabil̄ q̄z est innotāta nara nega r̄e. q̄z ip̄a nō est ordiata neq̄ sua p̄uerrens

Quare hec q̄dē duas habent hitudines: eā q̄ ad supiora fm̄ quā sp̄es ip̄ozū esse dicunt. et eam que est ad posteriora fm̄ quāz ḡn̄a ip̄ozū esse d̄n̄r̄. extrema p̄o vna h̄nt hitudinē. nam et ḡn̄alissimū ad ea quidē. que posteriora sunt h̄z hitudinē. cū genus sit oim id quod est supremum eāvero q̄ est ad supiora non h̄z. cū sit supmū et primum principū. **Sp̄ealissimum** aut vna habet hitudinē eā que est ad supiora quozū est sp̄es. eā p̄o q̄ est ad posteriora nō h̄z p̄ etiā indiuiduozū sp̄es d̄z. sed species quidem indiuiduozū velut ea cōtinens **Species** autē supiorū velut que ab eis cōtinetur

In ista p̄r̄e Por. declarat hitudines illoz q̄ s̄t̄ in p̄r̄o dices. q̄ illa q̄ sit in medio et vocat̄ subalis h̄nt duas hitudines. vna ad supiora fm̄ quā dicunt sp̄es supiorū. et aliā ad inferiora fm̄ quā dicunt eoz ḡn̄a. **Extrema** h̄nt vna t̄m hitudinē. vt ḡn̄alissima solū h̄nt hitudinē ad ea q̄ p̄ ip̄a s̄t̄. **S̄z sp̄ealissima** s̄l̄r vna h̄nt hitudinē eā. s̄. q̄ ad supiora fm̄ quā sp̄es ip̄ozū dicunt. eā ar̄ q̄ est ad inferiora nō h̄nt. s̄z dicunt indiuiduozū sp̄es. diuersimode t̄m. q̄z dicunt sp̄es supiorū sic p̄r̄ere ab eis et dicunt sp̄es indiuiduozū q̄si ea p̄r̄erica

Ar Intmedia sit vna et p̄dicabilia. s̄z v̄l̄e sine p̄dicabile solū vna h̄z hitudinē. s̄. ad inferiora. **Q̄ntitas** dia nō h̄nt duas hitudines. **D̄n̄o** p̄z ex diffinitōe v̄l̄is **Dōm** q̄z in media capis dupl̄. **Alio^o** inq̄tū s̄t̄ p̄dicabilia t̄m. et sic solū h̄nt vna hitudinē. s̄. ad inferiora de q̄b̄ p̄dicat̄. **Alio^o** p̄sideratur inq̄tū p̄dicabilia et subijcabilia s̄l̄r. et sic h̄nt duas hitudines. q̄z inq̄tū s̄t̄ p̄dicabilia h̄nt hitudinē ad inferiora s̄z inq̄tū sunt subijcabilia p̄uenit ip̄s hitudino ad supiora.

Ar Suba est gen^o ḡn̄alissimū. et t̄m h̄z hitudinē ad supiorū se. q̄ ḡn̄alissimū nō solū h̄z hitudinē ad ea q̄ s̄t̄ post ip̄m. **S̄c̄da** p̄s an̄tis. p̄b̄at̄. q̄z h̄z hitudines ad ens. **Dōm** q̄z gen^o ḡn̄alissimū b̄n̄ h̄z hitudinē equocā ad aliq̄d maḡ cōe nō t̄m h̄z hitudinē ad supiorū q̄dē v̄l̄e v̄l̄e. q̄z ena d̄z analogice de decē ḡn̄alissimis v̄l̄is p̄b̄a bit̄. **Et sic** dicat. suba h̄z hitudinē ad gen^o tāq̄ ad supiorū v̄l̄e v̄l̄e. q̄z b̄n̄ d̄z. suba ē gen^o. **Dōm** q̄ illa nō ē hitudino v̄l̄e v̄l̄e. s̄z accētalis et denotatiua

Ar Sic sp̄es sp̄ealissima h̄z hitudinē ad supiora q̄ cēt n̄altr p̄cipat. sic etiā h̄z hitudinē ad indiuidua a q̄b̄ p̄cipat cēt n̄altr et de q̄b̄ p̄dicat̄. q̄ h̄z duas hitudines. **D̄n̄o** q̄z sp̄es sp̄ealissima h̄z duas illas hitudines. q̄z t̄m h̄z hitudino ad supiora solū ē foral. q̄z h̄z t̄m vna hitudines. hitudino p̄o ad indiuidua ē material̄ et ad ea q̄ nō cadūt sub

Ar Sp̄es p̄r̄inet supiora. q̄ nō p̄r̄is (arte. q̄ relinq̄t̄ n̄e ab ip̄is. Tenet p̄na. q̄z idē nō est. p̄r̄inet et cōrētū resp̄cū eiusdē. **Dōm** q̄ sp̄es p̄r̄inet genus et p̄r̄inet ab ip̄o d̄n̄ter. t̄m q̄z sp̄es p̄r̄inet gen^o actu et intellectū s̄z p̄r̄inet a ḡn̄e p̄tate. **Et** q̄ sp̄es resp̄cū ḡn̄is est p̄s et rōrū. p̄s q̄dē subiecta et p̄tatiua ḡn̄is. sed est totū essentialē et diffinitū. q̄z diffinitur p̄ genus et d̄n̄am.

Questiones

parata a corpore retinet remum ad corpus quibus sit separata. et tale remum indiuiduatur. non sic intelligendo quod relatio sit principium indiuiduationis. sed ita quod anima retinet illam indiuiduationem separata a corpore quam prius habuit existens in corpore. Et solet dare simile de figuratioe quoru dam corporu. quod cera per sigillum figurata retinet illam figuram etiam sigillo separato.

Ar Indiuiduatio sube est ex seipsa. sicut indiuiduatio accens ex subiecto suo quanto metaphisice. non oportet ponere materiam figuratam quantitate. per illud principium. Et confirmatur. quod ab eodem res habet entitatem et unitatem que queritur cum ente. sed habet res habet entitatem formaliter a seipsa. et unitatem. **Adm** quod aliquid indiuiduatur a seipso intelligit triplici modo. Primo. La subsistentia sui esse sic substantia esse diuini est principium indiuiduationis in deo. ut dicitur in libro de causis. **Alto** .i. subsistentia forme sue sub esse. et sic substantie separet se subsistentes indiuiduantur. **Tercio** .i. per propria principia. et sic substantia materialis indiuiduatur per materiam quantitatem subiectam.

Ar Illud (quod est esse multum) non est principium indiuiduationis. sed materia et quantitas sunt pluribus modis. non sunt adequata principium indiuiduationis. **Ratio** patet. quod per principium indiuiduationis aliquid fit determinate hoc. **Ratio** probatur primo de materia quod materia secundum se accepta est indifferens ad multas species. et ad multa indiuidua. sicut quantitas per se est eorum. quod per se sibi uenit ratione predicabilis. **Et** confirmatur per seotum. qui ponit diuersas indiuiduales per quam intelligit modum in seipsum nature specificae. et trahens ipsam ad esse indiuidui sicut diuersa specificae. **Hic** genus ad esse speciei. et solet vocari hecetas. **Adm** quod per hoc argumentum sufficiens probatur quod nec materia sola. nec quantitas sola est sufficiens principium indiuiduationis. sicut tamen multi magni nituntur saluare. ut Albertus de vna parte. et Egidius de Rhoma ex alia. non tamen probatur quin illa duo sint sumpta per materiam sub quantitate complete reddat substantiam materiale indiuiduam. ut superius paruit in ratione quinta. **Sed** ad confirmationem quod assumit autoritate. **Secundo** dicitur. quod illa hecetas quam ipse ponit vel est aliquid diuersum a materia et forma. **Secundo** per ipsam autem non. **Sed** non est ponit idem esse principium indiuiduationis superius. **Si** sic queritur an sit substantia vel accidens. si substantia tunc erit materia forma vel totum positum. non forma quod illa indiuiduatur. **Et** indiuiduatio non oritur a principio essendi. sed subsistendi. quare forma non indiuiduatur. nec totum positum. quod idem indiuiduatur seipsum. **Relinquitur** ergo sit materia et sic incidit cum alijs. **Si** vero sit accidens tunc non potest dici quod sit accidens respectuum. quod illud est posterius omni absoluto. **Et** sequitur quod sit accidens absolutum et non qualitas. **Et** quantitas et sic iterum incidit cum alijs. quorum vtriusque reprobatur est. quare et sua opinio relinquitur per hoc improbatum. **Si** vero per hecetas tamen intelligit materia sub quantitate tunc cessat perouersia.

Ar Verum in rebus materialibus natura et suppositum differant. **Adm** quod natura et suppositum capiuntur duplici modo. **Primo** logice. **Secundo** per ab intellectu considerantur. **Hic** que eis accidunt. capiuntur secundum naturam pro se substantia et suppositum per prima. et sic sunt idem ut dicitur in predicamentis. quia tunc capitur suppositum in eo plene quo ad primum solum quod est de ratione eius. **Per** se stando in predicamento substantie. **Et** sic loquitur philosophus septimo metaphisice. **ubi** dicitur quod idem quod quid est. **In** natura et id cuius est est suppositum. et solum excludit ibidem ens per accidens in quo differunt. quod non est idem res alba. et quid est album. quod

Ar dicitur in 2o m. p.

quod materia per se sola non potest esse nisi in rebus materialibus. et sic non potest esse nisi in rebus materialibus. et sic non potest esse nisi in rebus materialibus.

quod potest dici in rebus materialibus. et sic non potest esse nisi in rebus materialibus. et sic non potest esse nisi in rebus materialibus.

Predicabilium

significatur nomine albi. **Nam** album nihil significat nisi si qualiter ut dicitur in predicamentis. res autem alba est substantia habens illam qualiter. et quod philosophus ibidem non excipit substantias materiales quare infertur quod in illis sunt idem. **Et** confirmatur illud. quod si aliquid adderet suppositum. vel illud esset substantia vel accidens. **Non** substantia. quia nec addit materiam nec formam cum vtriusque sit etiam de ratione speciei. **Nec** accidens. quod tale ut sic est posterius substantia. **Tercio** probatur. quia species est tota quidditas indiuiduorum ut dicitur Boetius quod non esset si indiuidua aliquid adderet supra speciem. **Alto** modo capiuntur philosophice quantum ad substantiam vtriusque. **Primo** esse habent in rerum natura extra intellectum. et sic non sunt idem quod in re materiali est aliquid constituens indiuiduum quod non constituit naturam speciei. quia materia signata que est principium constitutionis indiuidui impletur non clauditur in definitione ipsius quod quid est. **In** natura vel essentia. **Et** sic loquitur philosophus in eodem septimo. sed paulo post ubi descendit ad substantias materiales in rerum natura existentes. et excipit duo ab illa sententia quam supra posuerat. **Scilicet** quod quid est. et idem cum vnoquoque cuius est. **Id** quod natura est idem cum supposito. **Primo** excipit substantias materiales. et secundo excipit ens per accidens. quare patet quod isto modo capiendo suppositum non est idem cum natura.

Ar In omnibus creaturis natura constituit suppositum sed nihil constituit seipsum. ergo in nulla creatura est idem suppositum et natura. **Adm** quod natura dicitur constituitur suppositum non quasi natura sit vna res et suppositum alia. nisi velimus loqui secundum opinionem illoz qui dicunt quod natura speciei sit forma tamen sed sic forma secundum modum significandi natura significatur ut pars suppositum vero ut totum. et natura significat ut constituens suppositum vero ut constitutum.

Ar Seclis omnibus accidentibus a sorte et platonis ne adhuc remanent duo indiuidua distincta. quod habent materias et formas realiter distinctas sed non distinguuntur per seipsum. quod in natura specificae conueniunt. ergo per aliquod superadditum speciei. et per consequens precise in predicamento stando non sunt idem natura et suppositum. **Dicendum** quod seclis omnibus accidentibus ab illis indiuiduis adhuc remanent in eis materia signata per quam distinguuntur. **Nam** materia in quodlibet retinet suam significationem quam prius habuit sub quantitate. ratione cuius esset determinata ad esse particulare. **Et** est simile de anima separata a corpore ut prius paruit. **Vel** dicendum quod illa indiuidua remanent distincta quo ad primum quod est de ratione indiuidui. sed non quo ad secundum.

Ar Stando in predicamento substantie suppositum aliquid includit. quod non est de ratione nature specificae. **Et** non sunt omnino idem. **Antecedens** probatur. quia suppositum intelligitur per habens esse non autem natura. **Dicendum** quod sicut esse non est de ratione speciei. ita nec est de ratione indiuidui. ergo quantum ad hanc rationem indiuiduum non addit aliquid supra naturam. quia tamen esse pertinet ad suppositum et non ad naturam. ideo aliquid modo deest postquam non sunt idem natura et suppositum. **Et** tamen definitio materie et forme est per rem speciei naturalis sed est de ratione indiuidui. sicut patet de hoiere. quod de ratione speciei humane est quod ponatur ex anima et corpore. sed accidit homini in quantum homo quod sit ex hac anima. et ex hoc corpore.

remansit de bello vniuersali et de rebus simplicibus

Individuum est id quod non potest esse nisi in rebus materialibus. et sic non potest esse nisi in rebus materialibus.

Dorphyrii

Folia xxii.

Differētia vero cōiter z pprie z magis
 pprie dicitur. **Cōiter** quidem differre alter
 ab altero dicitur. quod alteritate quodam differre quoniam
 inō vel a seipso vel ab alio. Differre enim socrates
 a platone alteritate. z ipse a seipso vel puero. vel
 iam viro. vel faciente aliquid vel quiescente z
 semp in aliquo modo habendise alteritatibus

Itud est capitulum tertium istius tractatus. in quo de
 terminat de tercio p dicitur quod est dicitur. Et dividitur in
 tres pres principales. In quibus prima ponit diversas accep
 tiones huius nois differentie. In secunda pre dividit ea. ibi
 (differentiarū quedā) In tertia eandem diffinit. ibi (quod
 etiā) Prima dividit in duas. quod in prima pre ponit tres
 acceptiones differentie. In secunda pre illas ad invicem. ibi
 (vlti gis). Prima dividit in tres partes. scilicet in tres
 ponit acceptiones. Quod ad primū dicitur quod dicitur dicitur. scilicet
 cōiter. pprie. z magis pprie. Cōis dicitur est. qua alterū dicitur
 ferr ab altero quadam alteritate quocūq; modo. z hoc
 siue a seipso vel ab alio differre dicitur. sic socrates differre
 a platone alteritate quadam. quod ut dicitur. **Spulegius** plat
 onatus fuit facie. socrates autē nōn. Et hoc mō idē etiā
 differre a seipso diversis tēpibus. ut socrates sedens differre a
 seipso non sedente. vel etiam socrates iam senex differre a se
 ipso puero per accidentia iuventutis z senectutis. Et ut
 vlti dicitur. hec differentia consideratur semp fm aliquem
 modū diversimode se habendi ad seipm vel ad aliū. alie
 ritatibus quibuscūq; vel cuiuslibet generis. siue talia acci
 dentia fuerint cito sepabilia vel non

Notandū Quod dicitur p g r u o ordine sequit
 genus z spem. eo q dicitur in
 quale. sed illa dicitur in quid. Sed pcedit primum z ac
 cidens. q; differentia est principium essentiale. species ean
 dem ostituens. z in quale essentiale p dicitur. Proprie
 vero z accidens sequuntur spem vel individuum. sicut ef
 fectus suā cām. z dicitur in quale accidentale.

Queritur Vlti diuisio differentie in diffe
 rentiam cōiter dicitur. proprie
 dicitur. z magis proprie dicitur sit pueniens. **Dicen**
 dum q sic quia datur per membra opposita que si precise
 accipiuntur euacuant rotam naturā diuisi. igitur est bo
 na. Et est ratio huius diuisiois. q; dicitur dicitur ab actu dif
 ferēdi. eo q differre facit. **Et hoc dupliciter.** quia vel fa
 cit aliud in substantia. aut solum alteratum. Si primū
 sic est differentia magis propria. Si fm hoc est duplici
 ter. quia vel facit alteratum accidente sepabili vel acci
 dentis inseparabili. Si primū sic est dicitur cōis. Si secū
 dum sic est differentia propria.

Notandum Quod hoc diuisio est diuisio
 vocis in significata. vel est
 diuisio equiuocia. scilicet in sua equiuocata. q; equiuocum
 solum nomen h; cōe equiuocatis. Si vero capiatur dis
 uisum significatiue. nec oportet tū q; ibi nomen significat
 cer omnia immediate unino significata. ea ordine quodā
 dicitur communiter q; sit diuisio analogi in sua analogā
 ra. quia diuisum per prius conuenit vni membrorum di
 uidentium. z per posterius reliquo. **Hec proprie diffinit**
 dicitur in sua communitate. sed potest describi descriptione

equo de dicta de scatis descripti. ut cognoscat. de q; mō
 bio dicitur p pūst. **Inter dicitur cōem.** ppria z magis ppri
 am duplex p arcedi ordo. Unus nature z simplr. alius
 discipline z q; ad nos. Ordine nature dicitur magis ppria
 pcedit alias. s; ordine discipline est vicinera. **Et pūst.** q;
 dicitur magis ppria sumit a forma substantiali q; prior est
 forma accidentalī a qua sumitur cōis z ppria. **Ratio secū**
 di est. q; accūs q; ad nos notius est z pūst subz a posterior
 ri. z adhuc nōm dicitur p pūst dicitur de dicitur cōis ppria. q;
 dicitur cōis est magis in vsu vulgariter loquentiū. z illū
 dicitur quo ad nos seruat Dorphyrii in textu.

Ar Omnis bona diuisio fit p opposita. s; ista nō est
 h mōi. igit. **Quo** pbat duplr. pmo q; est tris
 membris. ergo alteri membra alteri nō opponit. q; tm vni
 vni opponit decimo metaphisice. Secūdo probatur. quia
 vni membra sequit ad aliud. q; bene sequit. differunt mas
 gis pprie. ergo dicitur pprie z cōiter. **Quēdum** q; ista di
 uisio est reducibilis ad binembz hoc modo. **Dicitur**
 alia magis ppria. alia nō magis ppria. **Et vlti dicitur**
 nō magis ppria. alia ppria alia cōis. z si accipiuntur ista
 membra cū p ditione nullū sequit ad aliud

Ar Sorites z plato cōntaliter differit. z tū nec diff
 ferētia cōis ppria vel magis ppria. ergo ista diuisio
 nō est sufficiens bona. **Secūdo** ps antis probat. quia nō
 dicitur magis ppria. cū illam nō habeat. nec dicitur propa
 vel cōiter dicitur. q; tales faciūt solū differre accidentaliter z nō
 cōntaliter. **Quōd** q; Dorphyrius solum loquitur hic de
 differētia sumpta ex parte forme. **Quia** autē in diuisio
 sumitur ex parte materie. q; nō est ad propositum. **Uel**
 dicitur q; dicitur sorites z plato dicitur magis propa. q; sicut
 differit. materialr. eo q; materia vnius nō est materia al
 terius. ita differit formalr. eo q; forma vnius nō est for
 ma alterius cōntaliter z realr. **Et** quando dicitur. pueni
 unt in differentia magis propa. **Quōd** q; pueniūt in illa
 solum fm rōem z logice. z nō fm rem vel phisice. z sic op
 positio non est fm idem.

Queritur Vlti sit aliqua dicitur cōis ut
 in textu. **Quōd** q; sic z dicit
 cōis nō q; cōiter inest illis quoz est differentia. q; ea rōne
 magis dicitur pueniētia q; dicitur. s; dicitur cōis a cōitate vtr
 tium. q; cōis z vulgares s; iudicū maxime sensuale est
 vtunt illa dicitur. distinguēt res p accūs. q; mō ignorās
 primum nomē alicuius dicitur. voco sedentē in scamo.

Ar Dicitur cōis hic diuiditur. ergo male ponit mē
 bz diuisiois. **Quōd** q; dicitur dicitur cōis duplr
 Uno mō p predicandem. z sic dicitur cōis hic diuidit. q;
 diuisum communiter predicatur de omnibus membris di
 uidentibus. **Alio** mō dicitur cōis vt dicitur est rōe vtrū
 tium. z sic ponitur membrum diuidens.

Ar Dicitur cōis est verum accūs. q; nō videt accep
 tio dicitur bona. **Quis** est manifestū p exēpla reys
 tus. **Cōsequētia** p r z. quia dicitur z accidens sunt distine
 ra predicabilia. **Quōd** q; materialr idē sunt dicitur z acci
 cidens. s; differunt formalr. q; dicitur cōis dicitur dicitur z acci
 dens alia z alia rōe. **Et** dicitur accūs p ppatōem ad subiect
 tum cui inest. s; vocatur dicitur. put subiectum suuz cui in
 est p p m differre ab alijs subiectis q;bus inest

Ar Illud quod est commune nō est principium dicitur.
 sed conuenientie. ergo videtur q; sit oppositio in
 adiecto. dicendo differentia communis zc. **Dicitur**

*V. quem dicitur in p nō
 dicitur qm diffinit d p r*

*Quare p p r nō p p r
 dicitur sub ite dicitur
 s; p r t a b i n t*

*q; p alij dicitur dicitur
 q; dicitur dicitur q; dicitur
 dicitur dicitur q; dicitur
 dicitur libatō p dicitur
 ad q; dicitur dicitur*

*tres pres
 acceptio
 q; dicitur*

*Quoad
 latitudo fano*

Ratio

*f. dicitur
 q; nō p r*

Questiones

Predicabilium

ostendit ut dictum est. Vel dicitur differentia dicitur ideo
cois. qz nō solū facit unā rem differre ab alia. s; facit etiā
idem differre a seipso. vt fortes senex differit a seipso puero

Quā hęc sit vera fortes senex differit a seipso
puero. **Q**dm qz ista ppositio est distinguens
da fm equocationē. qz si sumat dñia. p dñia cōiter dicta
ipa est pā. qz illo mō qdēcuq; accūs ipedit oimodā ydē
titatem z facit dñiam. Sed si sumatur p dñia ppria vel
magis ppria pō est falsa. vt puz ex rōne illaz dñiarum

Ais relatio requirit duo extrema in actu. sed for-
tes senex z puer nō sunt sūl in actu. **Q** dñia (qz ē
quedā relatio) nō est inter ista duo extrema. **Q** dñia pō
bat. qz relatiua pōsta se ponit. **Q**dm qz opz extrema
relatiōnis ēē actu fm rōem referendū. sed nō fm existētiā
qd puz. qz puz z posterius licet nō simul existāt. tñ sūl sūl
fm rōem qua referunt. qñ enī puz est sub rōe pōzie tūc ē
et posterius sub rōe posterioris. licet tūc nō existāt simul

Sed fundamenta pōzie z posterioris nō sūl simul
actu. **Q** neq; puz z posterius in esse relatiōnis. **Q**i
nōz pbat. qz als relatio esset nobilitatis entitat; qz funda-
mentū. **Q**dm qz argumentū verū pbat. z **Q** ad pūmūz
dicendū est aliter. qz inter fortes senex z puer nō est dñia
realis que sit relatio realis sed est ppria nō ydentitas. re-
alis ad quā nō requirunt duo extrema realiter existētia. qz
talis pō ēē inter ens reale. z nihil vt de sanctus Thomas
in pūmō sup decimū metaph. lēone qñta Et ita similiter
dicendū est de pōz z posteriori in tpe. qz talia portus dī-
cuntur nō idem qz distincta distinctione reali. accipiēdo
distinctionem pro relatione reali. sed secus ē de alijs mō

Ais fortes senex differit a se (dis pōntatis
ipso puero. **Q** nō est idē sub puero. z p pñs non
est idem sibi ipsi qd est manifeste falsum. **Q** dñia
pñs puz. qz idē z differens opponū. igit ad pōitionē
vnt us sequit negatio alterius. **Q** scda pñs pbat. qz arguit
negatiue a superior ad inferior. qz nō idem negat ydēti-
tatem vltier. ad qd sequit negatio eiusdē a seipso. **Q**i
cendū qz ista pñs nō valet. fortes senex nō est idē sibi pue-
ro. igitur nō est idē sibi ipsi. qz mittitur ibi fallacia conse-
quentis. arguendo a diuersitate accidentalī ad diuersita-
tem substantialem. z ergo probatio sumit falsum

Ais Si fortes senex differit a se puero. igit fortes senex
z puer differit. **T**ūc vltier sequit. igit for-
tes senex z fortes puer sunt multa. **Q**z vltia fortes senex
z fortes puer sunt multa. **Q** fortes z fortes sunt multa. s;
hoc est falsum. **Q** totum primum ex quo sequitur. **Q** dñia
pñs tenet in oib; relatiuis equiparantie. **N**am bene valet
lites est similis platon. **Q** fortes z plato sunt similes. eo
qz relatio equiparantie equaliter denominat vtrūq; extre-
mum. **Q** dñia pñs pbat. qz dñia est spēs multitudinis
ex quinq; metaphisice. z sic arguit ab inferiori ad superius
z **Q** sequitur differunt ergo sunt multa. **S**ed tertia pñs
puz similiter. qz terminus sumptus cū demonstratiōe est
inferior ad seipm sumptū sine demonstratiōe. **Q**dm
qz vltima pñs est neganda. qz arguit a fm qd ad simplr.
qz demonstratio in autē diminitur a forte absolute. z ideo
nō sequit vt superius ad inferior. s; vt fm qd ad simplr.

Proprie aut differre alterū ab altero dicitur qz
insepabili accūte ab altero differit. Insepabile

accūs est. vt nasi curuitas. cecitas oculorum
cicatriz cū ex vulnere occaluerit

Nec ponit scdam acceptiōne dñie dicit. qz pprie dicitur al-
terū ab altero differre p accūs insepabile. **D**icit autē accē-
dens insepabile. nō qñ nullo mō sepabile. sed quasi diffi-
culter sepabile. eo qz cām fumā hz p quā inest subiecto si-
cut curuitas nasi in symo. cuius natus symie ppat z cecit-
tas oculorū. vel cicatriz aliqua indurata que ex vulne-
re occaluerit. symitas emī inest p naturā. cicatriz pō p oc-
casiōne. **H**oc igit mō differit sym² a nō symo. z cicatrice
hñs a non habente. z aliquid idē differit a seipso fm diuersi-
sa tpa p hoc qz nūc hz cicatrice z prius non habuit

Quō dicitur se hñt ista tria symitas nasi. cicat-
rix vulnerū. z cecitas oculorū. ad sua subiecta
Qdm qz ita qz symitas vel curuitas nasi ab
intrinsico aduenit. sed cicatrix vulnerū oīno ab extrinsecō
eo. qz ex vulnere cum occaluerit. i. induratum fuerit. qz oc-
calleo es ere est idem qd indurare. vel callum. i. durū face-
re vel fieri. **C**ecitas vero oculorum inesse curuitas ab intri-
seco z extrinsecō. **I**ntrinsicō quidē vt in hñtib; oculos flu-
entes vel lippos in quib; naturaliter occult epiceant prop-
ter putredinem. **E**xtrinsicō vero vt in illis quibus ocu-
li ex demeritis eruntur.

Ais dñia ppria est accūs insepabile. sed cecitas
oculorū nō est accūs. igit. **D**inoz pbat. qz est
pūuatio sensus que est non ens. **Q**dm duplr. primo qz
cecitas capitur duplr. **U**no modo p carentia vltus cur-
apritudine ad illum. z sic est pūuatio et non dñia. **A**lio
mō capitur pro qualitate disponente oculum ne videat.
et tunc est quid positiuū z dñia ppria. **T**el dicendū qz
pūuatio non potest esse accidens insepabile p inherentiā
tamen bene fm denominationem

Ais Omnis dñia fundat aliquē respectum. sed pū-
uatio non fundat respectū. igit. **D**inoz pba-
tur. qz est non ens. sed respectus est ens. mō quod nō est
nō pō fundare ens. **O**z licet nō ens nō possit fundare
respectum realem. tñ bene respectū rōnis. sed relatio dī-
ferentie pprie extendit se ad respectūz rationis. **U**nde
dñia est inter respectum realem z rōnis. qz respectus rea-
lis subiectat in fundamento reali qd ipm fundat. sed re-
latio rōnis nō fundat in suo fundamento sed in intellectu
qui ipam effectiue causat.

Quare aliqua dñia dicitur ppria. **Q**dm qz ideo
qz p aliqua rōem accedit ad eaz que est magis
ppria. qz licet ipa nō sit de essentia eius in quo est. z quod
differre facit. hz tñ cāz in essentialib; ipius siue sint eētis
alia pplexionis siue essentialia pō mis ipius subiecti. **E**t
p subiectū nedum debet intelligi spēs. sed etiam indiui-
duū. vel ps indiuidui in qua est tale accūs. sicut symitas
est in naso. z claudicatio est in tibia

Ais dñia z pprium ex opposito distinguuntur. **Q** vnt
non potest alterum determinare. **A**ntecedēs p-
batur. qz s; p dicitabilia distincta. **Q**dm qz dñia non dicitur
ppria. a proprio quod est quartum predicabile. sed a pro-
prietate determinati subiecti. quod per ipsum est distin-
guibile siue sit species siue indiuiduūz siue pars siue totū.
Quia tñ pprium predicabile potest dici differentia ppria
ideo aliter dicendū est qz accūs insepabile pōt tripliciter
considerari. **U**no modo per pparationem ad subiectum

Secda ppria

curuitas

secda pñs

secda pñs

zaphira...

tul inheret z qd disponit vel qualificat. z sic fundatur su per ipluz interio accntis. Alio mo considerat inquatum subiectu dispositu facit differre ab alio qd tale accntis no pncipat. z sic sup ipm fundat intentio differētie Tercio inq̄tum cōparat ad vnu subiectu qd per se determinat sic q no aliud. et sic in eo fundatur intentio p̄rii

Notandū Qd differētia ppria facit soluz alterati. i. diuersitate accnti talez qz facit differre p accntis inseparabile Et qn dr. risibile ē dñia ppria z tamē facit aliud qz facit spēm cui inest dñs ferre cōtialiter ab illa cui nō inest Dicendū licet p̄riū reperiat in spē cōtialit̄ diuersa ab alia spē. tamē illius diuersitatis cōtialis propum nō est causa sed substantiat differētia z p̄riū est tm̄ signū

Magis pprie aut differre alterū ab altero dr: qn̄ specifica dñia differ. quemadmodū hō ab eq̄ specifica dñia differ rationali qualitate

Et oñ dicit que sit dñia magis ppria et diuidit i duo qz pmo facit hoc. z scdo p̄par istas tres acceptōnes ad inuicē. scdm̄ ibi (vlt̄ igit) Quo ad p̄mus dicit qz magis pprie dñia dr̄ alterz ab altero differre qn̄ differ ab alio specifica z substantiat dñia. licet hō differ ab equo specifica dñia que est cōtialis q̄tas hois que rōnalis dicitur **De aut̄ differētia licet sit substantia.** hz tm̄ q̄tas rōnalis modū inq̄tū est p̄tētie generis p̄fectiua z tēmi natiua p̄fusiōis eiusdē. vr̄ in q̄. Quicēna. z solū isto vlt̄ mo mo dñia est p̄dicabile ab alijs distinctum

De Quare aliqua dñia vocatur magis ppria. Qdm̄ q dr̄ magis ppria p̄ p̄p̄tōez ad dñam cōem vel propriam a q̄bus differre z aliqd̄ sup addit Nō em̄ est cōis cui nō sit in vsu cōiter loquētiū. s. vulgarium. Neqz facit tm̄ differre accntialiter s̄ facit differre essentia aliter quare magis ppria dñia dicit̄ Et habet tria noia quia dr̄ dñia specifica. z forma. p̄mo dr̄ forma qz sumē a forma rei. sicut rōnale sumitur ab anima rōnali vlt̄ etiā dr̄ forma inq̄tū est informans et substantiam faciens Sed dicitur specifica inq̄tum informatum et constitutū per ipm̄ ad certum gradum z spēm entis determinatur Et dicitur dñia in quantum informatum p̄stitutū z de terminatum p̄ ipsam differre facit ab alio cui nō puenit

Ar Animarū z sensitiuum sunt differētie magis pprie. z tm̄ nō sunt specificē sed gnice. Qdm̄ q̄ specificū capit̄ hic cōiter p̄ omni p̄st̄uēte spēm siue ralis fuerit spē altissima siue subalt̄na. z nō capit̄ h̄ vr̄ distinguitur p̄tra gniciū. z isto mo etiā animarū z sensitiuum specificē differētie nūcupantur

Aliter ergo oīs dñia facit alteratū cuilibet adueniēs s̄ ea (q̄ ē cōiter z pprie) alteratū facit solū. illa aut̄ (que est magis pprie) aliud

Uic̄ p̄par p̄dcās tres acceptōnes ad inuicē dicens qz vlt̄ omīs dñia facit alteratū cuilibet adueniēs. sed in h̄ est diuersitas. qz dñia cōis z ppria faciūt alteratū cōtuz dñia vero magis ppria facit aliud in substantia

Notandum ista tria relatiua alteratū. z aliū. pueniūt z differunt. pueniūt qz dicit̄ diuersitate accntialē z p̄ esse alteritas eiusdē ad se ipm̄ succēsiue. qz dicit̄? sortes sedēs est

alter a se ip̄o stāte. S̄z aliud dr̄ diuersitate suppositalem z sic dr̄ sortes est aliū a platone. z etiā in diuinis locū habet. qz dicit̄? pater est aliud a filio. qz ibi est pluralitas p̄sonaz. Aliud p̄o dr̄ diuersitate cōtialē. z sic dicit̄? qz homo est aliud ab asino. eo qz diuersitas cōtias habet Et fm̄ hęc tria repitur triplex distinctio vel diuersitas q̄ per illa tria relatiua exp̄mitur. vna est distinctio essentialis que fit per intrinseca quidditatis seu essentie sicut est distinctio diuersaz speciez p̄ suas formas vel etiā indiuiduoz diuersaz speciez. z hęc distinctio exp̄mitur per h̄ relatiuū aliud. qd fm̄ Allanū est relatiū diuersitatis substantie et essentie quia neutrum genus correspondet in differētie essentie. Alia est distinctio suppositalis que fit per extrinseca essentie vel nature. quia per materiam signatam quāritate salcem in materialibus. ita tm̄ q̄ sine talibus natura nō subsistit. z exp̄mitur per hoc relatiū aliū. Tercia distinctio est accntialis que fit per extrinseca essentie q̄ nō solū s̄ extra rarōem eius. s̄ etiā extra gen̄ nature. qz sine illis natura potest esse subsistens. z fcatur nobis p̄ hoc relatiū alterum

Ar Aliud est relatiū diuersitaz substantie fm̄ De r̄rū hyspanū. sed sortes nō est diuersus in substantia a platone. ergo nō est aliud ab ip̄o. Vnoz p̄bal quia substantia z essentia idem sunt. s̄ indiuidua eiusdē speciei eādem essentiam communicant. Dicendum q̄ substantia capitur dupliciter fm̄ p̄m̄ q̄nto metaphisice. Uno mo capitur p̄ qd dicitur quam fecit distinctio fm̄ quod dicitur qz distinctio fecit substantiam rei. z sic sortes z plato pueniunt in substantia. Alio mo capitur substantia pro subiecto vel supposito qd subsistit in genere substantie z isto modo capitur qn̄ dicitur qz aliud sit relatiuū substantie diuersitatis

Dñiarū ergo alie quidē alteratū faciūt alie vero aliud. ille quidē (que faciūt aliū) specificē vocat̄. ille p̄o (que alteratū) simplr̄ dñie. aialit̄ em̄ dñia adueniēs rōnalis aliud facit z spēm aialis facit. illa vero (que est mouēdi) alteratū solū a q̄scēte facit Quare hęc q̄dem aliud illa vero alteratum solum facit. Scdm̄ igit̄ aliud faciētes diuisiōes fiunt a generibus in species z diffinitiones assignātur que sunt ex genere z h̄mōi dñit̄is. Scdm̄ aut̄ eas q̄ solum alteratum faciūt. alteratio sola p̄sistit z aliquo modo se habendi p̄mutationes

Ista est scda pars p̄ncipalis huius capituli. In qua ponit diuisiones differētie Et diuiditur in dnos partes fm̄ qz quinqz ponit diuisiones. et p̄mo ponit primam diuisionem. Dicens qz differētiarum quedam faciunt alteratū id est diuersitatem accidentalem. z quedā faciūt aliud id est diuersitatem essentialē. Et istud patet exp̄m̄plariter. quia rōnale adueniēs aiali facit aliud. qz spēm aialis p̄stituit vr̄ hoim̄. sed mouere vel quiescere adueniēs aiali facit solum alteratum. quia aial̄ quiescens a motu solū differre accidentalit̄ ab alio vr̄ a se ip̄o

za acc̄p̄
p̄ria
p̄ria

Questiones

prius motus. Et potest inter ista duo membra ex textu trahi duplex differentia. Prima quia ille differentie si faciunt aliud vocantur specificae. id est constituentes speciem. ille vero que faciunt alteratum vocantur differentie simpliciter. Secunda differentia quia secundum differentias que faciunt aliud sunt diuisiones generum in species et etiam secundum ipsas assignantur diffinitiones que assignantur per specificas differentias. sed secundum illas differentias que solum faciunt alteratum non sunt diffinitiones. sed sola alteratio promittit dicta. que consistit in hoc quod aliquid se habet aliquo modo secundum permutaciones quascumque secundum aliquem modum habendi scilicet qualitate et quantitate etc. que in quolibet genere accidentis fieri possunt. et per hoc soluitur instantia. alteratio solum est in tertia specie quantitas. ergo solum secundum illas qualitates dicitur unum differre ab alio communitate et proprie

Queritur Quare differentie facientes alteratum vocantur simpliciter differentie. cum tamen sint accidentia. Dicendum quod vocantur simpliciter differentie non ex eo quod sunt perfecte differentie prout simpliciter distinguunt extra secundum quod. sed dicitur simpliciter differentie vel simpliciter valz tantum sicut sine addito vel sine aliqua determinatione contrahente ipsas ad perfectam rationem differentie. quo modo differentie magis proprie dicuntur differentie specificae. et ergo sicut ens in potentia dicitur ens simpliciter quasi sine determinatione contrahente ipsum ad certum gradum entis. sic etiam differentia communis et propria dicuntur simpliciter dicitur propter unitatem additio nis perfective

Ad Omnis dicitur facit alteratum ergo non est aliqua dicitur faciens aliud. Accidens probatur per Porphyrium in textu precedenti ubi dicitur quod vniuersaliter omnis differentia alteratum facit. Dicendum quod alteratum capit dupliciter. Uno modo promittit per quascumque diuersitates siue essentiali siue accidentali. et sic omnis differentia facit alteratum cuiuslibet adueniens. Alio modo capit proprie vel solum dicitur diuersitate accidentalem. in quantum se descedit ab illo relativo alter. quod est relatiuum diuersitatis et huiusmodi modo capit hic et distinguit contra aliud

Ad Omnis differentia faciens aliud etiam facit alteratum. ergo illa membra coincidunt. Accidens probatur. quia ad diuersitatem essentiali sequitur diuersitas accidentalis. Dicendum quod differente differentia communis et propria ex vna parte et differentia magis propria ex alia faciunt alteratum. Nam differentia communis et propria faciunt alteratum formaliter et immediate. Sed dicitur magis propria facit alteratum mediate et effectiue. quia ipsa primo distinguit essentialiter. et ad illam diffinitionem sequitur distinctio accidentalis. sicut ex distinctio ne causarum sequitur diuersitas effectuum

Asuperioribus ergo rursus inchoanti dicendum est. differentiarum alias quidem esse separabiles. alias vero inseparabiles. moueri enim et quiescere et sanum esse et egrum. et quecumque his proxima sunt separabilia sunt. at uero aquilum esse vel simum. vel rationalae vel irrationale inseparabilia sunt

Predicabiliu

Hic Porphyrius ponit secundam diuisionem dicitur dicens. quod inchoando a superioribus. id est a differentia accepta in sua promittit dicitur quod differentia quedam sunt separabiles et quedam inseparabiles. dicitur separabiles sunt differentie communes. sicut mouere quiescere que licet cito separabilia sunt tamen multa ad se inuicem comparata illis differunt. Id enim quod mouetur differre ab eo quod non mouetur. et id quod quiescit differre ab eo quod non quiescit. sanum autem et egrum esse sunt accidentia non cito separabilia. tamen separabilia sunt et illis etiam differunt subiecta. ut sanum a non sano et egrum a non egrum. et sic predicata sunt differentie separabiles. et quecumque his prima. Inseparabiles vero sunt proprie et magis proprie. sicut aquilum et simum esse que sunt accidentia nisi stantem et manentem causam in naso habentia. Similitas enim causatur ex nasi curuitate et medijs nasi depressione. Aquilum vero ad modum rostri capitur ex reuoluto et anterioris partis nasi plus os quam medijs um nasi eleuat. hec autem cause cum sint de nasi compositione. stantes et permanentes sunt in naso quare accidentia ex talibus figuris nasi causata sunt inseparabilia. quia stante causa per se stat effectus. Et similiter dicitur magis proprie ut rationale inseparabilis est. quia habet causas inseparabiliter in eo cuius est differentia.

Queritur Utrum diuisio differentiarum in separabiles et in inseparabiles sit bona. Dicendum quod sic. quia omnis differentia vel habet causam firmam et stabilem in eo quod differre facit et sic est differentia inseparabilis. aut habet causam mobilem et cito transcurrit et sic est dicitur separabilis que potest separari et ratione ab eo quod differre facit

Ad Accidens diuiditur per separabile et inseparabile. ergo differentia non potest sic diuidi. dicitur probatur quia diuersorum generum et non subalternatum positum sunt diuersae species et differentie. Nam patet ex capitulo de accidentibus. Dicendum quod differentia ratione separabile et inseparabile attribuitur differentis et accidentibus. Nam differentie dicuntur separabiles et inseparabiles in quantum distinguuntur separabiliter vel inseparabiliter. sed accidentia dicuntur separabilia et inseparabilia propter mobile vel firmam inherentiā

Ad Illud (quod separatur ab aliquo) non facit ipsum differre ab alio. sed omnis differentia facit differre unum ab alio ut patet ex nomine. ergo nulla est differentia separabilis. Maior probatur. quia illud (quod debet facere differre) debet inesse huic quod differre facit. Dicendum quod male concluditur. sed deberet sic concludi. ergo nulla dicitur est separata. quia dicitur separabiles quod diu insunt faciunt differre sua subiecta. Unde non repugnat aliquid inesse et tamen separabile esse. et ergo huius dicitur est quod dicitur quod dicitur sunt separabiles et quedam inseparabiles. sed non est dicitur quod quedam sunt separate et quedam inseparate. quod hoc (quod separatum est ab aliquo) non facit ipsum differre positum. sed solum prout.

Notandum Differentie se habent ad in separationem differentia propria et magis propria. quia differentia magis propria dicitur inseparabilis contradictorie eo quod nullo modo separari potest neque re neque ratione. quia ipsa est pars diffinitionis. sed diffinitio nunquam separatur a suo diffinitio. Sed differentia propria licet non separetur. est tamen separabilis ratione. id est intellectu quodem potest sine propria. dicitur tamen. quia species intelligi quodem potest sine propria suo. sed non sub opposito proprii. ut verbi gratia pollium

intelligere hoïem nō intelligēdo risibīle. s; nō possum in-
telligere q̄ homo sit nō risibīlis. sed indiuiduū potest in-
telligi sine eius accīte. p̄p̄io. z etiam sub opposita forma.
sicut coruus pōt intelligi eē albus. z ethiops nitens can-
dore absq; repugnātia essentialium ipsius corui. cui? cā
infra ponetur. Et hīs ergo p̄t q̄ dīctia communis est
sepābilis re z rōe. s; dīctia p̄pria est sepābilis rōe t̄m. dif-
ferentia vero magis p̄pria neq; re neq; ratione aut in-
tellectu sepābilis est.

Insepābilium autē. alie q̄dem sunt p̄ se. alie
vero per accīns. naz rōnale per se inest homī z
mortale. z discipline esse perceptibile. At vero
aqlum eē vel simū fm accīns z nō p̄ se. Ille q̄ q̄
p̄ se sunt in substātie rōe accipiunt z faciūt aliud.
ille vero q̄ fm accīns nec in substātie rōe accipi-
unt. nec faciūt aliud sed alteratū

Hic ponit t̄rētā dīuisionē. que est subdīuīo
vnius membri p̄ioris dīuisionis. Et dīuidit in duo. nā
p̄mo facit hoc. scđo ponit dīctā mēbrozūm dīuidentū
se dā t̄bi (Ille ergo) Dīctēs p̄mo q̄ dīctiarum insepābilī
u; duo sunt modi. quia quedā sunt per se. quedā vero p̄
accīns. per se sunt dīctie magis p̄p̄ie sicut rationale mor-
tale. z susceptiūū discipline. quia p̄ se inest homini. s; ri-
sibile aqlum z simū sunt dīctie per accīns. q; nō p̄ se inest
suis subiectis. Et dīcti ista duo membra. **Primo** quia
ille dīctie que sunt p̄ se accipiuntur in dīuīctōe substā-
tie. ille vero que s; per accidens nō accipiunt in dīuīctōe
ne substātie. **Secdo** differūt. quia dīctie per se faciūt ali-
ud. dīctie vero p̄ accidens nō faciūt aliud. sed alteratū
id est diuersitatem accidentalem.

Ar Scđm p̄m p̄mo posteriorum p̄p̄iū p̄dicat
de spē p̄ se. ergo nō per accīns. Dicendum q̄
Dorphyrius hic accipit per se. p̄mo modo p̄ se. q̄ mo-
do illud dicitur per se quod intrinsece constituit alterū z
est de eius essentia. z sic illa non est per se. homo est risibi-
lis. Sed q̄ p̄hs p̄mo posteriorū dicit illa vel p̄simile esse
p̄ se. accipit per se p̄secundo modo per se. prout illud
quod est de essentia vel alteri coessentialē dicitur per se si
bī conuenire. z sic p̄p̄rium quod dicitur a p̄ncipijs eēn-
tialibus sp̄i dī per se predicari de specie

Et ille q̄dem que per se sunt non suscipiunt
magis z minus. ille vero que per accidens s; z
vel si insepābiles sunt intēsiōe z remissionem
Nā neq; genus magis z min? p̄dicatur de eo
cuius est genus. neq; generis dīctie fm q̄s dī-
uiditur. s; p̄ eē sunt que vniuscuiusq; rātionem
p̄plent. esse autem vniuscuiusq; vni z idē. ne-
q; intensiōe neq; remissionem suscipiens est
Aquilum autē esse vel simū vel coloratum ali-
quo modo intenditur z remittitur

Hic ponit quartā dīuisionē. que explicat quasdā p̄o-
prietates dīctie p̄ se z per accidens dīctis. q; dīctie que s; z
p̄ se non suscipiunt magis z minus. s; ille que sunt per ac-
cidens siue sint sepābiles siue insepābiles suscipiunt ma-
gis z minus siue intensiōem z remissionem. **Primū** p̄-
bar. quia dīctie p̄ se diuidunt genus. sed hoc nō dicit fm
magis z minus. ergo nec differētie. q; ille cū genere com-
plent dīuīctōem siue rōem vniuscuiusq; rei. esse at cuius
libet vni z idē est. neq; intensiōe neq; remissionē recipi-
ens. Aqlum vero eē. simū esse. z coloratū aliquo modo in-
tendit z remittitur. **Ex** quo textu sumitur tal' dīuīso
dīctiarum. q̄dam suscipiunt magis z minus. vt dīctie cōes
et p̄p̄ie. z q̄dam nō suscipiunt magis z minus. vt s; dīctie
magis p̄p̄ie. **Et rō dīuīsiōis est.** q; omīs dīctā vel sus-
cipitur a forma substāntiali que caret contrario cui p̄mū-
ceri possit. z sic nō suscipit magis z minus. aut sumitur a
forma accidentalī. que habet contrarium vel saltem di-
uersam comparationem ad subiectum. z sic suscipit ma-
gis et minus.

Ar Rationale est differētia p̄ se z magis p̄pria. z t̄m
suscipit magis z minus. **Et** p̄ra textū. **Ar** nō p̄ba-
tur. q; vnus dīct altero rōnator. **Et** p̄firmatur. q; z
fm Silbertū p̄p̄reatū aīal est aīantius planta. rōnale
irrationali. sed animatū z rōnale sunt dīctie. **Omī**
q; rōnale vel dīctia p̄sillis accipitur duplx. **Uno** mō in rō-
ne forme. vt s; est esse conferens. z substāntiam consti-
tuens. z sic nō suscipit magis neq; minus. **Alio** mō cap-
itur. p̄ oparōem. cuius illa forma est p̄ncipiū sicut rōna-
le sumit p̄ rōnari. **Et** sic iterū accipit duplx. **Uno** mō
vt habet comparōem ad formā a qua p̄cedit. z sic iterū
nō intendit neq; remittit. s; equalr p̄cipitur ab omīb;
a quibus p̄cipitur. **Alio** mō capitur in quātū compa-
rat ad subiectū in quo existit. cuius est actio vel oparō. z
tūc bene suscipit magis z minus q; pōt esse q; in subiecto
sunt dispōes que actōem forme p̄mouēt vel impediūt.
et sic dī in ethicis q; alīq; homines sunt arborē siue testā-
ales nō vtentes rōne. Alij vero sunt diuini. qui maxime
rōe vtunt. **Ad** p̄firmatōem dōm q; dīctum Silberti ve-
ruz est q̄ referit ad act? z oparōes q; plures s; in animal?
q; plantis. z adhuc plures in hoīe q; in brutis

Ar Proprie passiones s; differētie p̄ accīns. z t̄m nō
suscipiunt magis z minus. **Secdo** ps assumpti. p̄-
barur p̄ Dorphyriū in de cōtratibus dicere q; ge-
nus z p̄p̄riū in hoc p̄uentūt. q; equalr p̄cipant ab oīs
bus his de quib; p̄dicantur. sicut sortes z plato s; risibi-
les. z hō z asinus equalr sunt aīalia. **Et** p̄firmatur. q; q̄
cunq; p̄cipāt aliqđ cōe equalr. etiā p̄cipant equaliter
qđ est illud cōe p̄sequens. sed indiuidua equalr p̄cipāt
sp̄m. q; equalr p̄cipāt p̄p̄riū sp̄i. **Dōm** q; p̄p̄riū
accipit duplx. **Uno** mō in ordine ad p̄ncipia sp̄i ex q̄bus
fluit. z sic nō suscipit magis neq; min?. **z** h vult Dorphy-
rius in loco allegato **Alio** mō capitur in ordine ad subie-
ctū. vt dicit apritudine p̄p̄inquam ad actū z sic potest sus-
cipere magis z minus. z hoc inuit Dorphyrius in p̄s-
enti textu. **Vel** dōm cum Auicenna. q; duplex est intē-
siō z remissio. quedam est fm maiorem vel minorem cōs-
trarij admixtiōe. z talis est i qualitatibus de terciā sp̄e
que habent contraria quibus p̄misceri possunt. z sic p̄o-
prie passiones nō suscipiunt magis z minus. **Alia** est in-
tensio z remissio. que nō causatur a contrario. sed a diuer-
sa dispōitiōe vel habitu dī ad subiectum. z sic p̄p̄-
rium suscipit magis z minus.

*hic ponit
p̄m dīctā
vniuscuiusq;
quod p̄ se
est p̄ se*

*nam ponit
vniuscuiusq;
p̄ se dīctā
vniuscuiusq;
quod p̄ se
est p̄ se*

*2o dīctio
p̄ se dīctā
vniuscuiusq;
quod p̄ se
est p̄ se*

*nam tūc quā
hōm p̄cipit
q; p̄ se dīctā
vniuscuiusq;
quod p̄ se
est p̄ se*

*risibile p̄ se
p̄ se dīctā
vniuscuiusq;
quod p̄ se
est p̄ se*

Questiones

Cū ergo tres species differentie considerentur. et cū hec quædam sunt separabiles. alie vero inseparabiles. Et rursus inseparabilium cū hec quædam sint per se. ille vero per accidentia. Rursus earum que per se sunt alie sunt secundum quas diuidimus genera in species: alie vero secundum quas ea que diuisa sunt specificantur. ut cū per se omnes diuersitatis sunt huiusmodi animati et inanimati. sensibilis et insensibilis rationalis et irrationalis. mortalis et immortalis. ea quædam que est animati et sensibilis diuersitatis constitutiva est substantie animalis. est enim animal substantia animata sensibilis. ea vero quædam est mortalis et immortalis diuersitatis. et rationalis et irrationalis diuisiue sunt animalis diuersitatis. per eas enim genera et species diuidimus. sed hec quædam quæ diuisiue sunt diuersitatis generum completiue sunt et constitutiue spirituum. Diuidit enim animal rationale et irrationalis diuersitatis. et rursus mortalis et immortalis differentia: Sed ea que est rationalis differentia et mortalis constitutiue sunt hominis. rationalis vero et immortalis dei. Ille vero que sunt irrationalis et mortalis irrationalium animalium. Sic etiam et supreme substantie cum diuisiue sit animati et inanimati differentia. et sensibilis et insensibilis. animata et sensibilis congregata ad substantiam animalis perfectam. Quoniam ergo eodem alio modo quædam accepte sunt constitutiue. alio modo autem diuisiue specificice omnes vocantur: et his maxime opus est ad diuisiones generum. et ad definitiones specierum. sed non his que secundum accidentia inseparabiles sunt. nec magis his que sunt separabiles.

Itic Porphyrius resumendo quedam superius dicta super addit quinta diuisione dicens primo. quod cum tres modi spirituum differentie ut dictum est considerentur. scilicet communis. proprie et magis proprie. et adhuc cū quedam sunt separabiles. quedam inseparabiles propter rationem ante habitam. et rursus cū inseparabilium diuersitatum quedam sunt per se. quedam vero per accidentia. superest alia diuisio illarum diuersitatum que per se sunt si per genus eas ad ea quorum sunt diuersitatis. quia quedam sunt diuisiue generum. ut sunt ille secundum quas diuiduntur genera in species præterquam et non sententiam generis diuidentes. Alie

Predicabilium

vero sunt constitutiue spirituum. ut sunt tales secundum quas earum per diuisione generum accepta sunt specificantur. Et hoc patet exemplariter. quia animatum et inanimatum diuiduntur corpus sed sensibile et insensibile diuiduntur corpus animatum. rationale et irrationale diuiduntur animal. mortale vero et immortale diuiduntur animal rationale secundum stoicos. et iste eadem diuersitatis sunt constitutiue. sicut animatum sensibile est diuersitatis constitutiva animalis. Est enim animal per definitionem substantia animata sensibilis. planta autem substantia animata insensibilis. lapis autem substantia inanimata insensibilis. Et quia dictum est quod sunt eadem differentie diuisiue et constitutiue. ideo possit aliquis inferre dictam diuisione non esse bonam. eo quod non datur per opposita. sed Porphyrius hoc remouet ibi. Sed hec quædam dices quod hoc habet respectu diuersorum. quod iste differentie per sui oppositam dicuntur diuisiue generum. et dicuntur constitutiue spirituum quando una earum accipitur ut complementum potentie generis adueniens. cum enim ex potentia et actu positum completum sit et perfectum species constituta dicitur. Ex quibus omnibus patet quod eadem diuersitatis alio et alio modo sumptæ sunt diuisiue et constitutiue. Et omnes tales vocantur specificice. quod cū suis generibus iuncte faciunt species vel subalternas vel specialissimas. Tunc ibi. Et his maxime. Et diuisionibus supra positis eligitur diuersitas inteream dices. quod his diuersitatis inseparabilibus per se diuisiuis et constitutiuis maxime opus est ad diuisiones generum quibus in suas præteritas partiales diuiduntur. et rursus utiles sunt ad spirituum diffinitiones. quia omnes tales a prima versus ad ultimam colliguntur ad spiritum plenam diffinitionem. differentis vero per accidentia inseparabilibus et multo magis separabilibus non videtur ad illa. et ergo de hac intentione solus sunt ille qui per se sunt et substantiales.

Queritur Verum eadem sit diuersitas diuisiua generis et constitutiua species. **Ad** idem quod sic. et hoc probatur dupliciter. Primo inductiue in singulis. quia hec diuersitas rationale cū sibi opposita. scilicet irrationale diuidit hoc genus animal dicendo. animalium aliud rationale aliud irrationale. et hec diuersitas que est rationale addita generi constituit hanc speciem que est homo. quia homo secundum suam diffinitionem est animal rationale. et ita similiter est in alijs. Secundo probatur quia si eligitur alia diuersitas diuidens genus. et alia speciem constituens. tunc species constituta non includeret præteritatis generis. quod tamen necessarium est dicere. Et est ibi considerandum. quod diuersitas prius secundum naturam diuidit genus quod constituat speciem. quia non potest intelligi quod constituat speciem. nisi iam exierit generis potestatem per diuisiones potestatis generis a quo magis sumptum est nomen differentie prout est unum de quinque predicabilibus. ut infra magis declarabitur.

Ad Opposita non possunt vni conuenire. sed diuidere et constituitur sunt opposita. Non sunt idem in differentia. Dimoz probatur. quod diuisio est causa corruptionis. et constitutio est causa generationis. **Ad** idem quod opposita huiusmodi possunt vni conuenire respectu diuersorum. et sic est huiusmodi rationale est diuisiuium respectu generis. scilicet animalis. et est constitutiuium respectu species. scilicet hominis.

Notandum duplex est diuisio. quedam est in diuersas res. et illa diuisio membrorum non potest realiter coincidere. ut patet per unam conditionem bone diuisionis. Alia est diuisio eiusdem rei in diuersos eius modos. Et in illa membra possunt coincidere secundum rem. sicut prius etiam patuit de diuisione vniuersalis.

quia diuisio est per se
et per accidens
et per se et per accidens
et per se et per accidens
et per se et per accidens

et per se et per accidens
et per se et per accidens
et per se et per accidens
et per se et per accidens
et per se et per accidens

et talis est vltima diuisio dicitur. qz est eadē dicitur realis que genus diuidit et ipem constituit. s3 alia rōe dicitur diuisiua et constitutiva. vt patuit.

Ar Genus totū est in qualiter spē. qz nō diuiditur in spē p dicitas. Consequētia tenet. qz si diuidere tur. tūc fm vna parte esset in vna spē. et fm alia partes in alia. Nō probat. qz predicatur vt totū de qualiter spē ergo etiā vt totū cuiuslibet inest. qz predicari de fundat sup inesse. **Qdm** qz genus est in qualiter spē fm totā cōnitiā que in diuisibilibus est. sed nō totalr vel fm totā potestatem. et iō nō diuidit fm essentiā. s3 fm potestate. **Et** qm dicitur dicitur ptenent in potestate generis. vt dicit Porph. qz nō sunt diuisiue potestatis eius. Consequētia tenet qz qd ptenet in alio nō diuidit ipm. **Qdm** qz dicitur non diuidunt genus inqz tū sunt sub pte generis. sed inqz tū s3 accepte p intellectu. et educere de pte generis

Ar Differentie sinistri lateris. vt incorporeū inaias tū et cetera sunt diuisiue generū. et nō s3 pstitutiue specter. vt p3 in arborē porphiriana. qz nō spē eadē dicitur ferētia est diuisiua generis et pstitutiua spēi. **Qdm** qz iste differentie vtiqz pstituit spē. licet noia ppositiua earū sint nobis incognita. et ergo etiā differentie ille significant nobis noibus priuatiuis

Ar Quare differentie magis vocantur specificae a constitutoe qz generice a diuisione. Dicendum qz ideo qz pstituire et diuidere sunt duo actus differentie cōuenientes sibi quodā ordine. sic qz vnus presupponit aliu et quia constituere est vltimus actus. ideo ab illo sumit denominatio. **Et** est aduerredum qz facere differre magis pte dicitur effectus sequens ad actus differentie. qz dicitur differentie actus. quia ex eo qz differentia ratione oppositionis quā habet ad altam diuidit genus et diuisendo cōstituit spēm habet qz facit differre specie constituta p ipam a specie pstituta p oppositā dnam

Ar Sensibile est differentia diuisiua generis. et talis me non est constitutiva spēi. ergo non omis differentia dicitur specificae a specie quam constituit. Secūda pars antecedētis probatur. quia constituit genus scilicet animal. **Dicendum** licet animal non sit spē specialissima. est tamē spē subalterna. quod sufficit ad hoc qz differentia constituit ipsuz vocetur specificae. **Et** qm dicitur. habemus in pmi vfu loquēdi qz quedaz sunt differentie specificae. et quedā generice. **Dicendum** qz tunc differentia dicitur specificae que constituit spēm specialissimā. et nō subalternā. s3 hic dicitur specificae a spē. nedum specialissima. sed etiā subalterna

Queritur Utrum genus posset predicari de suis differentijs diuisiuis dicēdo. rationale est animal. irrationale est animal. **Dicendum** qz non proprie loquēdo vt dicit philosophus quarto metaphisice. et quarto thopicorum. quia fm **Auicenna** nam genus intelligitur sicut ens extra essentiā eius. eo qz conceptus generis est alius a conceptu differentie. **Dicitur** notāter (proprie) quia si capiatur differentia improprie pro spē quam constituit. sic genus de ea pdicari posset sicut pdicatur de specie.

Ar Omne diuisum predicatur de suis mēbris diuisiuentibus. sed genus est diuisum respectu suarū differentiarum. igitur rē. **Dicendum** qz maior est vniuersaliter falsa. vt patz de diuisione in partes inie

grales. Posset tamen dici qz genus etiam vt genus est aliquo modo predicetur de suis differentijs diuisiuis.

Ar Et quando queritur. qua predicatione. dicitur fm doctore sanctū in libro de ente et entia. qz predicatur in ordinata. Illa que assimilatur predicatōi qua subiectū predicatur de sua passione propter duplicē pueniētiā hinc inde rege am. sicut ergo vna est inordinata ita et alia. **Prima** pueniētia. quia sicut subiectū est extra primariū intellectū passionis. et passio est omnino extra intellectū subiecti. ita sicut genus est extra pceptū primariū differentie. et econtra dicitur est penitus extra pceptū generis. **Secūda** cōueniētia est. qz sicut pceptū est qle spēi fluens ex eo pncipijs ita dicitur est qle generis egrediens ex gnis pte.

Ar Pbs tercio metaphisice dicit. qz ens nō est genū ideo qz pdicatur de suis dicitis diuisiuis. **Qdm** cedum qz pbs nō interimit absolute ens ideo eē genū qz pdicatur de suis differentijs. sed iō qz pdicat de suis differentijs quidditartine. eo qz nihil est quod rōnem entis subterfugere potest. modo nullū genus sic pdicatur de differentijs qsi existens de rōe et primario intellectu dicit. qz genus sumitur a materia. dicitur vero a forma. sed materia nō est de primario conceptu forme.

Quas etiam determinātes dicit. differentia est qua spē abūdat a genere. homo em ab aiali plus habet rōnale et mortale. aial em neqz ipm nihil horum est. **Ar** vñ habebunt spē dicitas. neqz enim oppositas habet. nā in eodem simul habebit opposita. sed quēadmodū probat potestate quidē omes habz qz s3 sub se differentias. actu vero nullam. **Et** sic neqz ex his que non sunt aliquid fit. neqz opposita circa idem sunt.

Ista est tercia ps huius capituli. in qua Porphirus ponit diffinitiones dicit magis pte. **Et** diuidit in qnas pres fm qz qna: ponit diffinitiones. qz patebunt in pcellu. **Prima** ps sub diuidit in duas. quia pmo ponit primam diffinitionē. secundo mouet dubiū. et soluit ipsuz ibi. **(Nā vnde)** Quo ad primū dicit qz peripathetici determinantes. i. diffinites dicitur dicitur est qua abūdat spē a genere. quod probat exemplariter et inductiue. qz hō cum sit species em abundat ab aiali. quod ē genus his differentijs rōnale mortale. aial em fm qz genū est siue fm se acceptū nihil horū est actu. quia si aial fm seipsum esset rationale vel mortale. tūc non posset ptrahi per illā differentiam irōnale. et si fm se eēt irōnale non posset contrahi per istam dicitur rōnale. **Sed** circa hoc posset esse dubiū. vnde species habeat illas differentias qz nō possunt eas habere a genere. quia sic essent in genere. et opposita essent in eodē. quod est impossibile. non etiā a nihilo. qz nihil nullus est causa. neqz a seipsis. qz nihil est pstitutiū sui pps. **Ad** hoc responder Porphirus. qz spē illam differentias qua a genere abundat habz a genere. et opposita sunt in eodem fm potētiā siue fm potestatem. quia fm qz peripathetici probant genus habz

De qz pte pte quibz dicitur dicitur qz pte dicitur dicitur

ps pte dicitur dicitur qz pte dicitur dicitur

ps pte dicitur dicitur qz pte dicitur dicitur

ps pte dicitur dicitur qz pte dicitur dicitur

ps pte dicitur dicitur qz pte dicitur dicitur

ps pte dicitur dicitur qz pte dicitur dicitur

ps pte dicitur dicitur qz pte dicitur dicitur

z pte dicitur dicitur qz pte dicitur dicitur

ps pte dicitur dicitur qz pte dicitur dicitur

prima diff

Questiones

ambas dicitur potestate actu vero nullā. z sic nō sequitur in convenientes. s. q̄ habeat differentiam a nihilo. vel q̄ opposita sint in eodem

Ar Sola spes diffinit fm Boetii. s. dicitur nō est spes. q̄ nō p̄t diffiniri. Sior probatur. qz spes et differentia sunt distincta predicabilia. Dicendū qz sola spes diffinitur diffinitōe eēntiali capiēdo diffinitio nē. p̄p̄ie. tamē alta multa possunt diffiniri diffinitōe accēntali z descriptiva. z sic etiā eiusdem possunt esse plures diffinitōnes descriptivae nōtificātes diversas p̄p̄ietates diffinitō. z hoc modo ponuntur a Porphyrio quinqz diffinitōnes differentie.

Queritur Quomō exponitur ista prima diffinitio dicitur q̄ dicitur q̄ p̄t dupliciter exponi. Uno modo sic. dicitur est quā abundat species a genere. dicitur est v̄le quod ponit in diffinitōe speciei v̄tra genus. sicut cum dicitur homo est aīal rōnale. ibi rōnale est dicitur hominis. z ponitur v̄tra genus in diffinitōe hōis. Sicut exponitur. dicitur est quā spes actus in intellectu plura includit q̄ genus. Nā spes includit actum in intellectu omnes dicitur que includuntur in suo genere actu z intellectu. z v̄tra hoc spes includit actum z intellectu illam dicitur per quam genus contrahitur ad esse sp̄i. Unde aliquid includi in alio actu est. z ip̄m ibi includi v̄t formam essentialē. i. includi essentialiter z formaliter. Sed aliquid includi intellectu est ipsum includi tāq̄ illud sine quo nō potest intelligi.

Ar Ista diffinitio conuenit alteri. ergo nō est bona abundat. quia species habet propriū z nō genus. Dicitur sicut dicitur est q̄ abundare in proposito est actus in intellectu plus habere. sed propriū nō est de intellectu speciei. ergo p̄ ip̄m spes nō abundat a genere. sicut p̄ differentiam. que v̄tra genus includitur in diffinitione qd dicitur a speciei.

Ar Genus plus p̄dicatur de pluribus q̄ spes v̄t dicitur in de cōmunitatibus. ergo nō abundat species a genere. sed magis e contra. Dicendum qz conuenit quia non valet. quia abundare in proposito non ē plus predicari de pluribus. s. est plus habere v̄t includere. species autem includit vnam differentiam quam genus eo modo nō habet. ergo p̄ differentiam ab eo abundare dicitur.

Et quādo replicatur. Porphyrius postea in de cōmunitatibus differentia sexta inter genus z sp̄m dicit qz genus v̄tra sp̄m abundat differentijs. ergo hic inconueniēter dicit oppositum. cum hoc videatur implicare. Dicitur qz abundare capitur dupliciter. Quo modo cōmunitate v̄t est quocūqz modo plus habere. z sic loquitur Porphyrius postea. quia v̄t sic genus habet duas dicitur ad minus potestate. Alio modo capitur proprie v̄t superius diffinitum est. z sic in proposito spes dicitur abundare in quārum plus continet p̄tinentia actuali. licet genus plus conueniat p̄tinentia virtuali.

Ar Genus h̄z v̄nā dicitur actu. z duas potestate ergo abundat dicitur a specie. Tenet p̄sequētia quia spes habet solum vnam dicitur actu z nullā potestate. cum consistat in arthamo quando est specialissima. Antecedens probatur in exemplo. quia animal est genus. z h̄z actu v̄nā dicitur. s. sensibile. z duas potestate. s. rōnale z irōnale. Dicitur qz sensibile nō est dicitur

Predicabilia

diffinitio aīalis. neqz actu in aīali includitur in quā nō est nus est. s. in quārum sp̄s. z tō aīal in quārum genus est nullā h̄z dicitur actu. licet p̄tate habeat duas.

Ar Si spes abundaret dicitur a genere. vel illaz haberet a se a genere. vel a nihilo. sed nullum illorū est dicendū. agitur. Dicitur ex sufficienti inductōne relinquitur nota. S̄ minor probatur inductiue. nō a se. quia sic idem est qz p̄stituit seipsum. neqz a genere v̄t sufficienter p̄ Porphyrium p̄batur. nec etiā a nihilo. qz nihil nullius cā esse potest. Dicendū qz Porphyrius illā instantiam in textu mouet z etiā soluit dicens. qz species non habet illā dicitur a se. nec a nihilo. sed a genere. Et ad improbatōnem responderet. qz due differentie op̄positae sunt in genere potestate. non autem actu. z ex hoc nullum sequitur inconueniens. Et est realis potestas nō cause materialis efficientis vel finalis. sed formalis. quia v̄t beatus Thomas dicit. genus significat aliquam formā. non tamen determinare illam vel illā. Et tamē verum qz v̄nitas generis assimilatur v̄nitate materie. z potestas eius sue potestati. quia sicut potestas materie for̄mabilis est per formā naturalem ad esse p̄fectū z distinctum in re naturali. sic potestas generis contrahibilis est p̄ dicitur perficiētem speciem.

Ar Idem est esse in genere z sub genere. sed dicitur nō sunt sub genere. q̄ nō sunt aliquo modo in genere. Sior probatur. quia si essent postre sub genere. tūc p̄ciparent ip̄m genus. z sic nō essent simplices. quod tūc supius probatum est. Dicendum qz eē in genere z sub genere vno mō idem sunt. sed nō omnibus modis. Unde quinqz modis dicitur aliquid esse in ḡne. Uno modo sicut p̄cipas est in participato z sic spes sunt in genere. z isto modo est idem esse in ḡne z sub genere. Alio modo sicut via est in genere terminū. z sic motus est in genere p̄ suum terminū quia p̄ hunc terminatur ad res certorū. generum. z eē sic sicut constitutus est in constituto. z sic materia z forma sunt in genere substantie. Quarto sicut p̄cipia a quibus fluunt nature generum. z sic v̄nitas z punctus s̄t in genere q̄nitate. Quinto aliquid est in ḡne fm potestate. et sic differentie sunt in genere.

Diffiniunt autem eam. z hoc modo differentia est que de pluribus z differentibus specie in eo quod quale sit predicatur. rationale eē et mortale de homine predicatur in eo quod quale est homo dicitur. sed non in eo quod qd est. quid est eē homo interrogatis nobis. conueniens est dicere animal. quale autem aīal in quiliti: quoniam rationale z mortale est conueniēter assignamus. Rebus eē ex materia et forma constantibus. vel ad similitudinē p̄portio nemqz materie ac forme cōstitutōem habētibus. quē ad modū statua ex materia ere. ex forma aut figura. sic z homo communis et speciatilis. ex materia qdē similitē p̄portionabē

abundat dicitur
v̄t q̄ dicitur de forma hōis
q̄ dicitur de hōis q̄ dicitur
aliquid nō h̄z

Quid aliud abundat v̄t
nō p̄tentialiter alio mō
autē h̄z q̄ dicitur abundat
in p̄p̄ie h̄z p̄tentialiter
nō abundat

abundare in proposito p̄tentialiter
v̄t q̄ dicitur abundat
plus p̄tentialiter

Idem est esse in genere
z sub genere. sed dicitur
nō sunt sub genere. q̄ nō
sunt aliquo modo in genere.

Dorphyrii

Folio xxvi

literq; consistit ex genere. ex forma aut differen-
tia. totū aut hoc animal rōnale mortale hō est
quemadmodū illic statua.

De anima

¶ Sic ponit sed am diffinitōem differētie datā de ea in
rōe p̄dicabilis. Et diuidit in duo. nā p̄mo ponit diffi-
nitōem. sed o p̄bat d̄rām predicari in q̄le ibi (Quid est
eū) **¶** Dicit p̄mo q; logici etiā diffinitū d̄rām hoc mō. dif-
ferētia est qd p̄dicat de plurib; sp̄e d̄rām in eo q; q̄le.
sicut rōnale z mortale p̄dicāt de hoie in q̄le. z nō in eo
qd qd est. Et hoc p̄bat dupl̄. p̄mo q; illud p̄dicat
in q̄le qd p̄uenitēter n̄ d̄rām ad interrogatōem factā p̄
q̄le. s; lic est de d̄rām. q; cū interrogat a nobis. quid ē hō.
p̄uenitēter r̄ndetur aial. sed in interrogatōe. q̄lis est hō. p̄ueni-
enter r̄ndemus est rōnalis mortalis. **¶** Sed o probat idēz.
q; d̄rām in compōe sp̄e h̄z se per modū forme. ergo h̄ter
se p̄ modū q̄lis. forme eū q̄ q̄lificare. Antecedens p̄-
bat ut simile. q; sicut in artificialib; res cōstituit ex ma-
teria z forma. vel ex his q; proportōem habent cum matē-
ria z forma. sicut statua componitur ex ere tanq; ex ma-
teria. z figura tāq; ex forma. sic sp̄es logica p̄ponit ex res-
nerē tāq; ex materia. z ex differentia tāq; ex forma. **¶** In
de hoc totū. animal rationale est sicut es z figura ex quis-
bus p̄ponit statua. q; sicut figura determinat z acuat ip̄-
sum es. ita d̄rām p̄rabit z acuat ip̄m genus.

¶ Queritur **¶** Utrum ista diffinitio d̄rām in ra-
tione p̄dicabilis data sit in om-
nibus conuenienter assignata. **¶** Dicendum q; illa diffi-
nitio debite intellecta est sufficiens z bona. **¶** Q; q; con-
uenit p̄ omni contento sub diffinito. z facit diffinitū differ-
re a quoliter alio. nā per hoc q; d̄r (quod) intelligitur vni-
uersale loco generis. vel etiā intelligitur per illud quādo
dicitur de pluribus. q; p̄p̄riū vniuersalis est de plurib;
bus predicari. s; per hoc q; d̄r (de pluribus sp̄e d̄rām.)
differētia sp̄e. z p̄ hoc q; additur (in eo q; q̄le) differt a ge-
nere quod p̄dicatur in qd. z p̄ hoc etiā differt a p̄p̄o z
accidere. q; illa p̄dicātur in q̄le accidentale. differentia vero
in q̄le essentialē. quod est principalis. q; sumitur a for-
ma substantiali. z sic ponitur h̄c q̄le

¶ Omne p̄dicabile debet dicere totū esse illius de
quo predicat. sed d̄rām nō dicit totū esse sp̄e. q;
non est p̄dicabile respectu sp̄e. **¶** Sinor probat. q; si sic
sp̄es possit diffiniri p̄ differentia absq; genere. q; ad diffi-
nitōem sufficit q; dicat totū esse diffinitū **¶** Dicendum
licet differentia non dicat totum esse sp̄e simpliciter z om-
nibus modis. quia sic genus sup̄stueret in diffinitōe spe-
ciei. dicit tamen totum esse eius s̄m illū modū eēndi quo
dat esse sp̄e. z est p̄dicabile respectu sp̄e. quia dicit totū
esse formas z contrahēs sp̄em.

¶ Pars nō predicat de toto s̄m p̄m quarto tho-
picorum. sed differentia est pars sp̄e. q; nō predi-
catur de sp̄e. **¶** Dicendum q; differentia comparatur ad
duo. vno modo ad genus quod contrahit. z sic h̄z rōem
p̄ris. **¶** Alio modo comparatur ad sp̄em de qua predicatur
et sic h̄ter rōnem totius v̄lis. **¶** Vel dicendū q; duplex est
pars. sicut dicitur est de genere.

¶ Bona diffinitio cōuenitēter d̄rēt omī p̄nto sub
diffinito. sed ista nō est h̄mōi. ergo nō est bona.
¶ Sinor probat. quia nō conuenit differētie vltimē. que
conuertibilis est cum sp̄e. quia nō predicatur de plurib;

*De anima
p̄p̄riū
+ de anima*

¶ differētib; specie **¶** Dicendum q; duplex est differētia
Una est que cum aduenit generi constituit sp̄em subal-
ternā. z illa differētia vocatur generica seu conuertibilis
cum genere. sicut sunt ille differētie que mediāt inter ges-
nus generalissimū z genus subalternū. quod immediatē
te ponitur supra sp̄em specialissimā. **¶** Alia est differentia
que cū aduenit generi constituit sp̄em sp̄ealissimā. sicut
rōnale respectu hominis. **¶** S; h̄c solum diffinitur differ-
rētia generica. que sumitur ab actu perfectissimo ipsius
differētie qui est diuidere diuisum ad infra z nō ad lat̄
soluta vt facit differētia specifica. ergo etiam p̄fectissime
est differētia. sed nomē per se positum stat pro suo signifi-
cato principaliori z famosiori. **¶** Unde duo actus p̄uenit
unt differētie. **¶** Primus est diuidere seu facere differre. z
ab isto actu nomē differētie est impositū. z p̄mo conuenit
differētijs generalibus. quia plura faciunt differre. q; fa-
ciunt differre generaliora ab inuicēz. **¶** Secundus actus
est constituere. quia d̄rām cum genere constituit sp̄em.
z ille actus p̄p̄us cōuenit specificis d̄rām. s; nomē d̄rām
vt p̄dicabile est magis sumitur ab actu p̄mo q; secū-
do **¶** Et quādo replicat. q; Dorphyrius dat exemplū
de d̄rām specifica. ergo videt q; ista diffinitio. **¶** Dicens
dum q; rōnale positum loco exempli s̄m Dorphyrius nō
est differētia vltimā. q; ipse loquit s̄m opinionem Plato-
nis. qui posuit aial rōnale genus hominis z deoz. **¶** Nam
in libro de deo Socrates dicit. q; demones s̄t aialia cor-
pore aerea. mētē rōnalia. r̄pore eterna. **¶** Sed q; hoc supe-
rius rep̄obatur est. iō ponēda sunt alia exempla vt s̄t sen-
sibile corporeū aiarum zc.

*De anima
p̄p̄riū
+ de anima*

¶ Differētia specifica est p̄dicabile z nō nisi d̄rām
tia. ergo diffinitio d̄rām debet sibi conuenire
¶ Dicendum q; hoc nō oportet. q; sufficit q; diffinitio cō-
munit analogi cōueniat p̄ncipaliori p̄cato s̄m se totā. z
posteriori quo ad aliq; eius p̄res. neq; p̄t dici q; d̄rām
specifica p̄rimeat sub sp̄e. q; h̄z diffinitū modū p̄dicandū
qui p̄ncipal̄ distinguit p̄dicabilia. **¶** Etia q; sic eadē rōe
differētia generica poss; contineri sub genere. z sic essent
tū quatuor p̄dicabilia.

*De anima
p̄p̄riū
+ de anima*

¶ Illud quod dicit eēntiam z quid dicitatem alicui
ius hoc predicatur de eo in quid. sed differentia
dicit quid dicitat sp̄e. ergo predicatur in quid de sp̄e.
¶ Dicendum q; quis d̄rām s̄m rem dicat quid dicitatēz
et essentia sp̄e. nō tamē dicit illā s̄m modū p̄cādī. q; d̄r
cit eā p̄ modū forme. cuius est q̄lificare. q̄re etiā in quale
p̄dicatur. nō ēdem accidentale s; essentialē

*De anima
p̄p̄riū
+ de anima*

¶ Notandū **¶** duplex est q̄le. s; essentialē z
accidentale. **¶** Quale essentialē est illū
qd est de eēntia z diffinitōe quid dicitatū illius de q; p̄dī-
catur p̄cās p̄ modū forme. sicut rōnale est q̄le essentialē
hois. quia ponitur vt ps formalis in diffinitōe hominis
dicēdo. homo est aial rōnale. **¶** Sed quale accidentale est
illud quod non est de essentia eius de quo predicatur. **¶** Et
est duplex. s; sp̄eie quod s; sicut ex p̄ncipijs eēntialib;
bus sp̄e. sicut risibile respectu hominis. z q̄le indiuidū.
quod sicut ex p̄ncipijs p̄plexionalib; indiuidū. sicut est
accidēs p̄mune vt album nigrum

¶ P̄hs dicit septimo metaphisice. q; omēs p̄res
diffinitōis sunt formales. ergo nulla ps eius po-
rest esse materialis. **¶** Et confirmatur. quia s̄m Aristotle
lem secundo phisicor. p̄res diffinitōis reducunt ad ges-
c 19

Questiones

Predicabiliū

115 debet p 102 l 28.1
Hic gōnōm pōtē 77.^a
gūmā

mus cause formalis. p qd videt inmut q materia nō pōt
tur in diffinitōe. **Q**dm ad ambo sit q licet omnes ptes
ppare ad diffinitū sunt forme vel formales. quia de ipsa
formaliter z quid dicitur p dicitur. tñ ptes sibi inuicem
ppare nō sunt forme. s; vt ait Porphyrius. genus in pōt
tutōe spēs h; se vt materia. dicitur vero vt forma. **U**el si
loqmur de diffinitōe physica dōm est q duplex est. mate
ria. s; spēs sicut carnes z ossa in cōi. z talis est etiam formā
lis. q; ipa in cōi accepta cōicabilis est sicut forma. **A**lia
est materia indiuidui. vt hec carnes hec ossa. z vocatur
materia signata existens omnino irreceptibilis. z illa nō in
gredit diffinitōem spēs

Sic scdo de aia noiat formā qd quid est eē rei.
id est diffinitōem. nō autē materiā. **Q**dm q; for
ma dicit qd quid est eē. nō quia materia concurrat.
sed iō q; forma est principalior p s z completiua diffiniti
onis. nīl pōt minus tamen materia ponitur in diffinitōe
substantie sensibilib; tāq; ad essentiam eius pertinens fm
mentem doctoris sancti.

Al; z figura in statua reat; distinguunt. s; ge
mus z dicitā nō realiter distinguuntur in spēs. **E**rgo
ista ppatio Porphyrii est falsa. **S**inoz probatur. qz
genus spēs dicitā in eodem dicūt eādem essentia. vt h; z
doctor in plerisq; locis. **Q**dm q; nō est p omnia sile de
gñe z dicitā respectu spēs ex vna pte. z de eē z figura res
pectu statue ex pte alia. s; est sile in isto. q; sicut es in stat
tua est in potētia ad figuratū esse. z figura terminat illā
potētia. ita genus est in potētia ad spēm. z p dicitā illa
potētia terminat. s; in alio est dissimile

Describunt autē hmoi dicitā hoc modo
Differentia est quod apum natum est diuide
re ea que sub eodem genere sunt. rōnale em̄ z ir
rōnale hoīem z equum que sub eodē genere s; z
vt quod est animal diuidunt

Hic ponit terciā diffinitōem dicitā. z cum hoc decla
rat eā in exemplis dicit. q; p; archetici describunt dicitā
am isto modo. **O**mnia est quod apum natum est diuide
re ea que sub eodē genere posita sunt. vt rōnale z irrōna
le diuidūt hoīem z equū. q; s; spēs eius dēz gñis. s; aialis.
Et vtrū Porphyrii? illo noie p; nativo irrōnale loco dicit
opposite p; eam p; dicitā. z dar intelligere dicitā po
sitiuā q; pōt dicitā b; rōnalitas. eo q; brutū p; tituit. vñ si nō
eēt aliq; aial ab hoīe z equo. z hūmibile ess; dicitā cētri
alis p; titutiua equi. tūc aial diuideret p rōnale z hūmibi
le noiendo vtrāq; dicitā positīue.

Queritur Quare Porphyrius in ista diffi
nitōe vtrū aptitudine. cum tñ
in alijs sp; sit vsus actu. **Q**dm q; ideo. q; actualis diui
sio accidit dicitā. z non conuenit sibi nisi fm q; est actualis
liter accepta per intellectum. s; aptitudinalis diuisio ē de
essentia dicitā. quare p illam diffinit. **E**t est rō diffinitō
nis. q; p; mus actus dicitā a quo sumitur nomē dicitā est
diuidere genus. z p hoc q; diuidit genus cū sua opposita
dicitā h; sub gñe spēm p; tituere. z hoc idē facit sua op;
posita dicitā. ergo illa que sunt sub genere posita s; p dicitā
riarū diuisione diuisa z constituta.

Notandū Q; dicitā diffinitio solet etiā sic
poni. **O**mnia ē que est apra nata

diuidere genus z ea que sub genere posita sunt. i. spēs. s;
aliter differentie diuidunt genus z spēs. **S**enus em̄ diui
dunt quia potestas generis p ipsas p; titur. sed diuidunt
spēs positas sub gñe. quia p diuisionem potestatis gene
ris quam faciūt dicitā spēs constituunt. z ab inuicem se
pantur rōne sue oppositionis.

Al; Sortes z plato ponuntur sub eodem gñe. quia
sub aiali. z tamē nō diuiduntur oppositis dicitā
rijs. quia illas non habēt. **Q**dm q; dicitā est apra na
ta diuidere ea que ponuntur sub eodem gñe positōe for
malis. sicut sunt spēs. quia suis dicitā diuiduntur. i. ab
inuicē distinguunt. s; sortes z plato solū ponūtur sub ge
nere remore z positōe materiali. **E**st tamē verū q; sortes
et plato etiā ab inuicē distinguuntur suis dicitārijs. **U**nde
fm aliquos dicitā substantialis est triplex. i. indiuidual
quam alij ponunt hecēitatem. nos vero materiā signa
tam. **A**lia est specificā. vt rationale. **T**ercia est genericā
vt sensibile. sed hic diffinitur solum differentia genericā
vel specificā.

Al; Illa que sub eodem genere posita sunt s; spēs.
sed dicitā nō est apra nata diuidere spēs. s; dif
finitio erit falsa. **S**inoz probatur. quia spēs est indiuidi
bilis z consistens in arthamo qñ est spēsissima. **E**tiam
spēs est forma. sed forma est indiuidibilis fm Gilbertum

Qdm licet spēs sint indiuiduales. i. formalit; impribi
les. s; tñ diuisibiles. i. distinguibiles. **U**nde diuisio spēs
est alterius rōis q; diuisio gñis. qz genus diuidit. i. partit
rōe ambitus sue cōitatis. spēs vero diuidit rōe sue op
positōis. quā inter se habēt p dicitā p; titutas. **E**t qñ
dicitā vna dicitā nō est nata diuidere genus. s; male diffini
tur dicitā in singulari numero. **Q**dm q; vna dicitā cum
alia sibi opposita est nata diuidere genus z ea q; sub gñe
posita sunt. z sic dēter intelligi diffinitio.

Al; Accidētia p; titia sunt apra nata diuidere genus z
ea que sub genere posita sunt. s; ista diffinitio cō
uenit alijs. **N**is probatur. quia risibile diuidēs animal
distinguit hominem ab omnibus alijs animalibus.

Dicendum q; duplex est diuisio generis. scilicet essen
tialis z accidentalis. **U**nde accidens propriū z simili
ter ipsa accidētia communia possunt diuidere genus di
uisione accidentali z ea que sub genere ponūtur. nō tñ di
uisione essentiali. de qua hic est ad p; titutū. **U**el dōm
q; propria passio est solum apra nata distinguere spēm a
posteriori z accūtaliter. nō tamē a priori z centialiter. s; z
cut faciunt differentie.

Assignant etiam hoc modo. Differentia est
qua differunt a se singula. nam fm genus non
differūt. sumus em̄ aialia nos z irrōnalia. sed
additum rationale separat nos ab illis. **R**atio
nales enim sumus nos z dicitā. sed mortale ap
positum diuincit nos ab illis

Hic ponit Porphyrius quartam diffinitionem diffi
ferentie. que conuenit sibi fm q; est actu in specie. z darur
de differentia fm propriū eius effectum. qui est facere
differre speciem quam constituit. dicens q; dyalectici eti
am diffiniunt differentiam hoc modo. **D**ifferentia est

Ves z figura sunt eodē
ind p; titur z lib; diffinitio
p; gñis z dicitā in spēs
diffinita

Tercia diffini

ut dicitur
pōtētia
diffinitio
habet

ut dicitur
diffinitio
diffinitio
diffinitio
diffinitio
diffinitio

diffinitio
diffinitio

gout

qua dicitur a se singula. i. singule spes. et hoc patet quod spes non dicitur secundum genera ergo dicitur secundum diuersas. Tercia pars. quod species nihil aliud inducit quam genus et diuersam. Sed contra probatur. quod spes in genere conueniunt. nos enim animalia sumus sicut et irrationalia sunt animalia. sed non tale dicitur additum nobis se parat nos ab illis animalibus irrationalibus. Et etiam nos et diuersi sumus rationales. sed mortale additum nobis separat nos ab illis. et hoc secundum opinionem stoicorum qui dixerunt deos esse animalia corpore aerea mente rationalia impassibilia et eterna

Queritur Et per diffinitio dicitur (de quo loquitur textus) sic bona. **Adm** quod sic. ut patet per aditiones bone diffinitionis. Et potest aliter unde sic probatur. quod illa quod sub eodem genere ordinatur in ipso non differunt sed conueniunt. ut dicitur in textu. quod oportet quod inter se differant diuersi illius generis quod inueniunt diffinitio dicitur diuersa est. quod differunt a se singula. Et potest diffinitio illa dupliciter intelligi. Uno modo sic. diuersa est qua dicitur a se singula. i. singularia in respectu ut spes. y singularia simpliciter. ut indiuidua que ex se sunt abinueniunt diuersi differentijs. Et exemplum. sicut rationale in homine facit differre singulas species brutorum ab homine. et ex se sunt distinguit etiam oia indiuidua hominis a brutis. Secundo intelligitur. diuersa est qua dicitur a se singula. i. tota quod dicitur differentijs dicitur. Et tunc sumitur differre. proprie. puta est quoddam minus. eodem ad diuersum esse et distinguere. sed tunc ut est magis commune ad contrarietatem

Ad Singula dicitur a se inueniunt suis proprijs passionibus ergo non solum diuersa. **Ad** his probatur. quod per rationale non dicitur leo et asinus. et sic de alijs. Tercia pars per legem subalternam. quod bene sequitur. Nullus homo currit. ergo homo non currit. **Adm** quod diffinitio non debet sic intelligi. quod una determinata diuersa differant omnes spes. sed debet ita intelligi. quod unaqueque spes. ab alia differat per diuersam qua constituitur. Verbi gratia homo et asinus dicitur non tamen per unam differentiam positam. sed homo ab asino et alijs speciebus animalis differt per suam diuersam nobis innotentiam differt ab homine et alijs speciebus. Et ergo dicitur ad argumentum negandum. quod dicitur fallacia figure deonis propter variationem suppositi. ergo non est simile de illo quod argumentum assumit

Ad Singula sunt infinita saltem quo ad nos. sed differentia non facit differre infinita. ergo non facit differre a se singula. **Ad** hoc probatur. quia ad hoc requiritur cognitio infinitorum que nobis est impossibilis. Primum patet. quod si quis nouerit unum oppositum. noscet et reliquum. si ergo homo noscet suam differentiam qua differt a singulis sequitur quod noscet infinitas singularium differentias quibus ab ipso differunt. Secundo probatur. quia nostra cognitio intellectiva dependet a sensitiua. sed sunt aliquae spes quarum indiuidua a nobis nunquam sunt cognita. **Adm** quod spes per differentiam (qua constituitur) differt ab omnibus speciebus eiusdem generis. ut homo per rationale ab omnibus alijs animalibus differt. Hoc tamen propter hoc sequitur illud inconueniens. quod non oportet alias differentias cognoscere proprie natura. sed sufficit quod eas cognoscat in generali. in ratione oppositiois qua habent ad differentiam illam. **Ad** omne quod oportet

talē sic cognoscere cognoscere oēs alias diuersas non simpliciter et positue. sed solum per uarietate cognoscendo. sed quod nulla aliam differentiam. cum sua differentia conueniat et hoc est possibile.

Ad Materia prima (que est pura potentia et prima causa purissimum actus) maxime differunt. et tamen non differunt differentijs. quod impossibile est predicta habere differentias. ergo differentia non dicitur a se singula. i. oia. **Adm** quod oia quod differunt. differunt differentia. sed materia prima et deus proprie non differunt. sed seipsis sunt diuersa quia differentia proprie in aliquo eodem conueniunt. sed hoc non oportet de diuersis.

aliquid per se

ad hoc probatur per se
diffinitio
ad hoc probatur per se
diffinitio
ad hoc probatur per se
diffinitio

Interius autem perscrutantes et speculantes differentiam dicunt non quolibet eorum que sub eodem sunt genere diuidentium esse diuersam. sed quod ad esse conuenit et quod est (quod est esse rei) pars est neque enim quod aptum nati est nauigare erit hominis diuersa. et si proprium sit hominis. Dicimus enim animalium hec quidem apta nata sunt ad nauigandum ille vero minime diuidentes ab alijs sed aptum esse ad nauigandum non est completiuum substantie nec eius pars. sed aptitudo quedam eius est. Idcirco quoniam non est talis quales sunt que specificice dicitur differentie erunt: ergo specificice dicitur: quoniam altera faciunt spem. et quoniam in eo quod quale est accipiuntur. Et de differentijs quidem ista sufficient

diffinitio

Hic Porphyrius ponit quartam diffinitioem differentie ut secundum alios magis propter tertia diffinitioem superius positam. quod illa sicut iacet non solum conuenit differentijs magis proprijs sed etiam alijs. Et dicit quod per se intrinsece perscrutantes et speculantes dicunt differentia esse non quolibet eorum quod diuidentur ea que sub eodem genere sunt posita. quod hoc conuenit proprio distinguimus enim homines ab alijs animalibus per hoc quia est aptus natus nauigare et alia animalia non. Sed dicitur differentia esse illud quod ad esse rei conuenit. et eius quod est esse rei per se est. Ex quo patet quod aptum nati ad nauigandum non potest esse differentia specificice hominis quod non est completiuum quidditatis eius nec pars eius sed solum est quedam aptitudo. et ergo non est talis diuersa quales specificice dicitur sicut ille que alteram faciunt spem. et que in genere essentiali participant. Et hec quidem de differentijs sufficient

Queritur Quomodo ista quinta diffinitio dicitur esse differentia ab alijs. **Adm** quod sic quia quilibet quorum descriptionum premissarum aliquo modo potest conuenire alijs differentijs a magis propria diuersa. et hoc patet transcurrendo omnes. quia prima est. Differentia est qua spes abundat a genere. et hec etiam aliter conuenit proprio. quia spes etiam per proprium abundat a genere. i. qualitercumque plus habet. Similiter predicari in quale de pluribus specie diuersis conuenit proprio et accidenti. Sed tertia que est quod differentia est

Questiones

Dicēdū q̄ sic ratio quia tale propriū p̄sequitur p̄ncipia p̄pria sp̄ci necario z intrāsimu rabiliter. z quia conseq̄tur p̄ncipia p̄pria ideo p̄uenit soli. et quia necario illa p̄ncipia p̄sequitur sic p̄uenit omni. q̄ vero intrāsimu rabiliter. sic sc̄z q̄ nō oportet ip̄m subiectū dīspōnī ad suscipiendū illud. ideo p̄uenit sibi semp. Et p̄pter hoc etiā dicitur p̄dicari p̄uersim sive p̄uertibiliter de specie id est vlt̄er z affirmatiue. quo mō dicimus omnis homo est risibilis. z omne risibile est homo.

Notandū ad p̄prium quarto modo requirit̄. tria sc̄z vniuersalitas suppositozum. vlt̄as tempozum. et conuertibilitas siue exclusio eiusdem passionis ab omni alio. Primum innuitur p̄ hoc quod dicitur (omni) supple supposito illi sp̄ci ex cuius p̄ncipijs emanat. Secundū patet per hoc qd̄ dicitur (semper) hoc em̄ aduerbium semper omne differētia tēpōris excedit z necessitate inducit. Sed tertium patet ex hoc qd̄ propriū q̄rto mō dī cōperere soli sp̄ci. per p̄mū dīstinguit a p̄prio p̄mo. per sc̄dū a proprio tercio modo. p̄ tertū a p̄prio sc̄do modo.

Ar Nulla bona dīffinitio debet dari p̄ opposita. sc̄z ista datur p̄ opposita. ergo nō est bona. Dāsiōr p̄supponit nota. q̄ dīffinitio explicat vni esse dīffinitū. sc̄z oppositōz nō est vni esse. Dīnoz p̄batur. quia dī: omni et soli que opponitur. Dōm q̄ iste p̄ncipale referuntur ad dīuersa. q̄ soli referuntur ad sp̄m. sed omni referuntur ad indiuidua eiusdē sp̄ci.

Ar Ista dīffinitio p̄prij p̄uenit alijs ergo nō est bona. Añs p̄bat. q̄ p̄uenit differētie vlt̄ime. que p̄uenit omni soli z semp. sicut rōnale p̄uenit omni homi z soli z semp homi. Dōm q̄ dīntia vlt̄ima excluditur per hoc qd̄ dicit accidit. non em̄ accidit sp̄ci. sed eēntia/ liter sibi p̄uenit. eo q̄ essentia eius p̄stituit sed p̄prij licet aliq̄ mō possit dici de eēntia sp̄ci quasi essentia p̄leques nō tñ est de essentia eius quasi ip̄am constituens.

Ar Esse q̄rūm q̄ritate cōtinua accidit omni soli z sp̄ corp̄i z tamē nō est p̄prium q̄rto mō corp̄is sc̄da ps p̄batur. quia q̄rūm est accidens p̄mune corp̄is z illa est p̄tingens. et per accidens corpus est quātū q̄z ritate continua. Dōm q̄ esse q̄rūm est p̄prium q̄rto mō corp̄is p̄m modū. nō em̄ rem. q̄ nō fluit ex p̄ncipijs sp̄ci. sc̄z indiuidui. Et sicut dicitur de colorato resp̄cū corp̄is mixti. q̄ coloratū nō fluit ex p̄ncipijs cēntialibz corp̄is mixti. sed solum p̄plexionalibus. sed p̄plexio resp̄cit indiuidua. Vel dōm q̄ licet q̄rūm q̄ritate continua accidit semp corp̄i. vt semp idem est qd̄ omni tpe. nō tamen semp accidit corp̄i vt idem est qd̄ necario. et sic capitur semp in illa dīsc̄rptione.

Ar Nam et si non rideat tamen risibilis dicitur non q̄ iam rideat sed q̄ aptus natus sit ad ridendum hoc autem est ei semper naturale. e/quo binnibile.

Ista est sc̄da ps huius capli. in qua autor remouet dubium. quia possit quis dicere. hō nō rideat. ergo hoc p̄prium sc̄z risibile nō p̄uenit omni soli z semper homini. Ad hoc rīdet porphyrus q̄ risibile vtiq̄ est p̄prium homin q̄ licet hō nō sp̄ actu rideat. tñ sp̄ est aptus natus ad ridendū z h̄ est ei naturale sicut eē binnibile est naturale equo.

Predicabilitum

Querit An risibilitas sit propriū hominis sicut risibile. **Dicendum** q̄ nō. q̄ propriū vt hic capitur est vlt̄e predicabile. sed risibilitas de homine predicari nō potest cum sit abstractum. Vñ sepius dcm est sup̄tus q̄ vlt̄e est totū vel forma totius eius de q̄ p̄dicat. dīcēs totū esse. eius. eo mō quo p̄dicatur de ip̄o. qd̄ ideo dī: q̄ aliqua p̄ra dicitur esse essentialē. sicut genus sp̄es z dīa. Alia p̄o dīcunt esse accidentē. sicut illa q̄ denominatiue p̄ntur. vt p̄prij z accūs.

Ar Risibile nō p̄uenit omni soli z sp̄ hōi. ergo nō est p̄prium q̄rto mō hōis. Añs p̄batur. q̄ nō sp̄ hōi rīdet immo aliq̄ sunt hoies qui nūq̄ rīdet sicut agrestes. Dōm sicut dcm est in textu q̄ risibile nō dicitur acrum sed aptitudinē. z sic p̄ adest q̄ causatur effectiue ex eiusdem p̄ncipijs ex q̄bus sp̄es causatur. Sicut exempli grā p̄ hoc q̄ homo est animal rōnale. p̄prium est ei q̄ sit animal ratiuus de visis et auditis z de alijs obiectis cōphensis z q̄ ammiratiuus est p̄cedit in inq̄sitiōne. et inq̄sitiōne facta si apprehēdit aliquid per modū conuenientis sequitur delectatio. sed per hoc q̄ natura delectatur emittit sp̄us et calores ad faciem z ad partes exteriores. ex quo sequitur dilatio oris et alteratio visus. et fit risus. Si econtrario aliq̄d apprehēdat aliquid tanq̄ inconueniens sequitur tristitia. ad quā sequitur retractio caloris z spiritui a d̄co: et cordis p̄trito z p̄sequer̄ cerebri cōmpressio. z tādē humidit̄ lachrimabil̄ expressio z sic fit fletus.

Ar Proprium q̄rto mō nō debz indicare qd̄ est esse rei. sed risibile idicari quid ē esse hois. vt dicēdo hō est animal risibile. ergo nō est propriū quarto modo. Dōm h̄ risibile indicat qd̄ est eē retaccū rāq̄ signū a posteriori p̄ferēs. nō tñ essentialit̄ rāq̄ cā p̄on p̄stituens.

Ar Frigiditas est p̄pria q̄ritas aque q̄rto modo in summo sibi p̄uenies. vt dī: sc̄do de ḡnato e. z tñ nō sp̄ inest aque. Dōm q̄ frigiditas capis dupl̄. Vñ mō vt est q̄dā q̄ritas actu denotans suū subc̄m. z sic nō ē p̄pria q̄rto mō aque. q̄ nō sp̄ actu aqua est frigida. Alia mō capis frigiditas p̄ q̄ritate q̄ aptitudie denomiatur suū subiectū. z sic est p̄pria aque. q̄ sp̄ aqua nata est eē frigidā. Et qñ q̄ritur q̄re frigiditas qñ q̄ actu separatur ab aqua z nō humiditas. cū tñ frigiditas in summo z maxime p̄ueniat aque exis sibi. p̄p̄a q̄rto mō. dī: q̄ ideo quia frigiditas est qualitas magis actia q̄ hūiditas. z ideo ē minoris resistētie. q̄ magis etiā actia sunt minoris resistētie vt dī: sc̄do de ḡnato e. z ergo ignis agēs in aquā p̄calore q̄ directe opponit frigiditati corripit eē frigiditatem z relinq̄t hūiditatem. Sed de caliditate ignis dī: absq̄ dīstinctione q̄ sit p̄pria q̄rto mō. q̄ ignis ip̄ est calidus. licet nō sp̄ calefaciat. Et qñ dī: caliditas etiā p̄uenit alijs sc̄z aeri z soli. Dōm q̄ p̄uenit igni in summo. sp̄ p̄uenit aeri solū p̄ncipatōem. soli p̄o p̄uenit nō formalit̄ sc̄z effectiue.

Hec autem proprie nominantur propria quoniam etiam conuertuntur. quicquid enim est equus est binnibile. et quicquid binnibile est equus.

Ista est tertia ps p̄ncipal̄ huius capli. in q̄ Por. eligit acceptōem. p̄prij h̄nterā. dīcēs q̄ illa q̄ sunt. p̄p̄a q̄rto notant. p̄p̄ie. p̄p̄ia. q̄ p̄uertibil̄ p̄dicantur de suis specibz. Dīcimus em̄ q̄ quicquid est binnibile. est equus.

vera requiritur
p̄m q̄rto mō

quod dicitur
quoniam tamen

lumen
p̄ncipia
p̄ncipia
p̄ncipia

Arta q̄rta
Arta q̄rta
Arta q̄rta
Arta q̄rta

abstract
risibilis
p̄ncipia
p̄ncipia

abstract
risibilis
p̄ncipia
p̄ncipia

abstract
risibilis
p̄ncipia
p̄ncipia

abstract
risibilis
p̄ncipia
p̄ncipia

abstract
risibilis
p̄ncipia
p̄ncipia

quicquid est equus est hinnibile Et sili nō ddm est de alijs proprijs respectu suaz speciez

Queritur Utz pprū in oibz suis modis sic vlt ab alijs distinctū

q no. s. s. solū pprū qro mō ē pdicabile qzū ab alijs dist. tinctū. qre d: pmo thopticozū. q nūhil refert pprū qū er. pprū ad aliqd accidētia dicit. quia vniū z idem potest picipare generalem ratōem pprū z accētis. nō tamen accipiēdo illa in extremis suis gradibz et acceptōnibz in quibus differit z se cōpati nō possunt. **Uū** pprū ratō accētis est adesse et abesse subiecto pter eius corruptōez sed ratō pprū est inesse subiecto et nūq abesse eidem nisi cū corruptōe ipsius. **O** aut pprū sit vniuersale pars quia est vniū in multis z de multis d: qz pprū cōuertitur cū sua specie. z pdicatur de pluribus sicut ipsa species. **Sed** q sit vlt distinctum ab alijs pater. nam primo distinguitur a genere z spēque pdicatur in quid. **Secundo** distinguitur contra differentiā. quia differentia pzedicatur in quale essentialē tanq aliquid de essentia spēi sed proprium predicatur in quale accidentalē. **Sed** ab accidentēte p mūm differt quia pprū applicatur solum illis accidentibus pdicamentalibus que habent necessariā pcedit in et intrasmutabilem causam in suis subiectis. **Accēs** vero p mune dicitur de illis que nō habent tale causaz. et ex diuersitate illaz. causaz sumitur diuersitas in modo essēdi z psequēter in modo pdicandi. qre seqtur q sunt pdicabilia distincta

Ar Proprius z singulare idem sunt. sed singulare nō est pdicabile. ergo nec pprū. Et confirmatur. quia pprū et vlt videtur habere oppositas ratōnes. sicut pprū z p mune quia pprū puenit soli. vniuersale aut puenit pluribus. **O** dicendum ad p mūm qz pprū (vt hic sumitur) nō valet rācum quantū suū singulare. sed quātum ad equatū alicui et cōuertibile enz aliquo. **Ad** pfirmatōem dicendū. qz pprū z vniuersale seu cōmune hic nō opponuntur nec accipiuntur. ad idem. Nam dicitur pprū respectu spēi. sed dicit p mune respectu indiuiduoz spēi. z sic etiā habet ratōem vniuersalis. Et quādo replicatur. indiuidua sunt subijctibilia propria spēi. ergo nō possunt poni pro pluribus subiectiis spēi z pprū. quia ponuntur subijctibilia spēi. s. m qz p dicitur p m suam pformitatem essentialē quaz habent in vno p muni essentiali. sed ponuntur eadem in diuidua subijctibilia pprū s. m qz considerantur s. m eē accidentale per se psequens indifferentiā suppositozum in conformitate sue nature specificē

Ar Omne pdicabile debet predicari de pluribz. sed proprium nō pdicatur de pluribus. ergo non est predicabile. **U**inoz probatur. quia pdicatur de vna sola specie cum qua cōuertitur. **O** dicendum licet pprū immediate pdicatur de vno solo. tamen mediate pdicatur de pluribus quia de indiuiduis spēi. Et quia s. m istum modum proprium videt solum habere subijctibilia per accidens. **I**deo aliter dicendum q licet pprū pdicatur de vna sola spē cum qua cōuertitur. tamen vltra hoc etiā pdicatur de multis indiuiduis que sunt sub illa spē cū quibus cōuertit quando simul capiuntur in quantū in spē cōueniunt. et ex hoc eundo sibi etiā puenit ratō vniuersalis. **Sed** contra. pprū respectu indiuiduoz nō est pprū sed respectu spēi. ergo etiā non est pdicabile nisi in ordine ad spēz

Dicendū qz pprū est pdicabile nō absolute in ordi ne ad spēm nec absolute in ordine ad indiuidua. sed est pdicabile per comparatōem ad spēm s. m qz habet incli narōem ad indiuidua. **P**ro quo notandum qz speciez capis dupliciter. vno modo s. m se z absolute sine ordi ne reali ad indiuidua. et sic nō psequitur ipsam qli quod aliud accidēs nisi solū illd qd est sp ecialitas vel vniuersalitas que non sunt propria eo modo quo logicus incedit de proprio. **A**lio modo capitur. spēz vt esse habet per inclinatōem ad materiam signatam z indiuidua. in quibus realiter existit. z sic pprū fluit ex pncipijs spēi indiuidualiter designatis. **L**uius ratio est. quia pprū non est aliud vlt sp ecialitudo nature specificē ad agere vel pati. sed agere vel pati nō cōueniunt nature specificē nisi prout est in materia z suppositis quia accūs z opatōnes sunt suppositoz pmo metaphisice.

Notandū qz duplicia sunt. ppa. nā qdā s. m qz psequitur spēm ppositaz ex materia z forma grā materie. sicut hōi ex pre materie puenit qz sit carnis mollis z nitida. recte figure z latozū vngulū. brutis aut puenit esse carnis dure. Illis s. m q rapaces sunt) vt leones puenit habere vngues rotundos z acutos. **A**lia s. m qz sequitur spēm rōne forme specificē. vt esse amirantū in qstū esse rīstibile z rāonale sequitur hōiem ex pre aie intellectualis

Ar Omne pdicabile dēt distinctū p pdicari de pluribz. z p suū pprū modū pdicādi. s. m pprū a pprū phirio sic nō diffinit. q nō est pdicabile. **D**in licz pprū phirū? explicite nō diffiniat pprū p suū pprū modū pdicādi. tū h facit iplicite cū ille sufficēter possit trahi ex eius diffinitōe. qz p h qd dicit pprū est qd accidit omni i soli z sp. **I**nnuū qz p mūm pdicatur de re z nō idicatur qd est esse rei. que licet sit diffinitio pprū in ratōne pdicandi. tamē si recte intelligit etiā potest poni diffinitio pprū in ratōne pdicabilis. **E**t quādo querit. quare pprū p mūm modos pdicandi. sicut facit de tribus p mīs. **P**rimo qz sō qz pdicari nō est ita manifestū de proprio z accētē. s. m cur de tribz p mīs. sed inesse manifestus de eis d: quia sunt accētā. z ergo p mūm etiā p illud ipa diffinit

Ar Propriū est accēs q nō est distinctū pdicabile ab accētē. **A**ns pbat. qz diuisio entis in substantiā z accēs est p mediata. s. m pprū nō est substantiā. q est accēs. **D**z qz p mūm est accēs pntale. nō āt opz qz sit accēs pdicabile. vū qū diuidit ens p substantiā et accēs tū capis accēs p accētē pntali z nō pdicabili. **S**z qz pprū sit accēs pntale p mūm. qz pprū naturalr aduēt spēi post suū esse plectū. nā vt pus dem est. pprū nō est nisi naturalr hūdo spēi ad accētē vel opatōnes. s. m opz pus ali quid habere eē anteqz possit agere vt opari.

Ar Utz passio distinguit realr a suo subiecto. **O**z qz sic capiendo distinctōem reale vt simpli citer idēpificat euz distinctōem eēnali et formali. sic s. m q illa (q distinguitur realr) etiā cēntialr z formaliter distinguitur. **E**t h pbat multipl. pmo qz ois distinctio vt est realr vel rōnis. s. m passio distinguit a suo subiecto z nō solū s. m rōez. qz realr. **S**aior. pbat. qz ois passio diuiditur ad diuisiōem sui subiecti. s. m ens diuidit in ens reale z rōis sexto metaph. ergo distinctio q est passio entis diuidit in distinctōem reale z rōnis ita q illa distinctio q est pze

Handwritten marginal note in the top left corner.

Handwritten marginal note in the top right corner.

Handwritten marginal note on the right side.

Handwritten marginal note on the left side.

Handwritten marginal note on the right side.

Handwritten marginal note on the left side.

Handwritten marginal note on the right side.

Large handwritten marginal note at the bottom of the page.

Questiones

ter opus intellectus est realis. sed ista que est per op^o intellectus est rōnis. Sed minor pbat. quia omnis effectus differt realiter a sua causa extrinseca. sed ppria passio est effectus sui subiecti. igitur minor patz. qz ppria passio fluit ex subiecto vt principijs eius. z nō vt a causa intrinseca nec causa finali. igit vt ab efficiere. **Ubi considerādū est.** qz in ista rōne reprobatur due opiones. **Quarta prima est aliquoz.** Scotistarū qui dicūt passionem esse formaliter distincta a suo subiecto. s; nō essentialiter neq; ppe realiter. z sic ponūt aliā diuisione distinctiōis sic scz distinctiōnum alia est ex natura rei. alia rōnis. distinctiō ex natura rei diuidit. quia aliqua est ex natura rei precise alia formalis. alia essentialis. alia realis. s; tamen omnes difficultates saluātur melius z facilius per distinctiōem realem z rōnis. z ergo reputat omni modo superfluum fingere tot gradus distinctiōis. **Alia est opinio nominaliū qui dicūt qz passio solū differat a suo subiecto in pporato. ppter relatiōem anexam.** sic qz s; ipso risibile z homo pennis idem scant. sed in hoc differūt. quia risibile connotat respectum ad actum ridendi qui est aliquid extrinsecū nature humane. **Prima opinio excludit p maioris pbatōem.** z secūda p pbatōem minoris. **Secūda pbat. quia illa distinguuntur realiter de quibus verificatur predicata p ratiōem realia. sed de subiecto z sua passiōe verificatur predicata contradictoria realia igitur.** **Minor probatur duplici. primo** quia subiectum realiter subternitur passioni. sed passio non subternitur passiois ni. **Secūdo** quia passio est in subiecto. sed subiectus nō est realiter in subiecto. sed esse realiter in subiecto z nō esse realiter in subiecto opponuntur contradictorie. **Tercio** probatur. quia passio est accidens sui subiecti. s; idēz nō est accidens sui ipsius. ergo passio nō est idem realitē cū suo subiecto. **Quarto** pbat. quia propter hoc rōnale nō est pprium hominis. quia sibi nō accidit. **Quarto** pbat. quia illud qd est essentialitē idē cū aliquo z p dicitur caatur in quale hoc est dīna. sed ppriū nō est differentia quia alia essentia solū qz rōnes p dicitur. s; ppriū nō est essentialitē cū subiecto suo. **Quinto** probatur. qz risibile est passio hominis. z plus distinguitur ab homine qz intellectus et voluntas quia illa presupponit sed intellectus z voluntas distinguuntur realiter ab essentia hominis. ergo z risibile. **Minor patz.** qz ipsa realiter multiplicat essentia nō multiplicata. **Sexto** pbat. qz passio z subiectū distinguuntur p dicamentaliter. ergo etiā realitē. **Tenz pna.** quia p dicamenta a toto genere distinguuntur realiter. licz nō situatiter z existentialiter. **Antecedens** pbat. quia omnis passio est naturalis potentia de secūda specie qualitatis. sed subiectum plerūq; est substantia

Ar Quęcūq; sunt distincta realiter eēntialiter de^o potest vni separe ab alio. s; de^o nō potest separe passionem a suo subiecto. igitur. **Maioz** pater. quia deus potest omne illud quod non implicat contradictiōnem. **Minor** probatur dupliciter. primo quia si sic sequeretur qz de scientia posset fieri ignorantia. **Secundo** quia etiam sequeretur qz omnis scientia nostra esset solū conditionalis. quia scilicet sciremus passionem de subiecto si deus nō separet eam. **Dicendum** qz illud est argumentum Scotistarum qui dicunt subiectū et passionem distinguuntur propter rationes predictas formaliter sed solum essentialiter propter illud morium. **Sed** dicendum dupliciter. pmo qz probatio maioris nō est vniuersaliter vera. etiā in absolutis maxime in his vbi vni

Predicabilium

habz necessariā cōnexionem ad aliud. vnde licet subiectum sit de se independens habet tamen necessariā cōnexionem ad entitatem passionis. z magis passio habet necessariā cōnexionem ad subiectum. **Quia** tamē in tēti tenent qz deus potest separe omnia aboluta distincta realiter a se inuicem z separe cōseruare qd est factis. p babile. **Ideo** secūdo dicendū est ad minorē. qz est falsa z ad primam. pbatōem est dicendum. qz isto posito hoc nō esset solum possibile. sed necessarium qz de scientia fieret error. quia cōclusio esset falsa z etiam aliqua pmissa. **Et** licet illa qualitas que prius fuit scientia qm pformiter respicit obiectū esse sic erat maneat qz itas destructo obiecto. nō tamē manet scia id est. qualitas pformiter representans obiectū sicut est. **Et** hoc solet aliter dici. qz scientia manet destructo obiecto qz tum ad id qd est absolutum in scientia. licz destructum ad id fm qz dicitur relatiū fm dici. **Ad** secūda pbatōem dicendū qz omnes res sunt contingentes referendo eas ad causam primam. que ptingent omnia producit. s; aut referantur effectus ad causas scias naturales tunc possunt dici necessarij. z sic de necessarijs est scia

Ar Illud (quod puenit alicui secluso omni eo qd nō est idē essentialitē cū ipso) hoc est idē essentialitē cū eo. sed passio respectu subiecti est hmoi igitur **Maioz** est nota ex terminis. sed minor pbat sumendo pro exēplo vnā passionē. vt risibile respectu hominis. secluso em omni eo quod nō est idē essentialitē cū homine vel homo est risibilis vel nō si sic habeo ppositum. si non est risibilis. **Contra** deus potest essentia hominis dare actum ridendi z nō essentia lapidis qd non est nisi quia essentia hominis est risibilis in potentia z nō essentia lapidis. **Dicendū** qz illa est ratio Johānis canonici quā ponit in sua metaphica z nominat eam achille asserēs se nunq; vidisse aliquem thomistaz hanc ratiōem soluere. **Sed** dicendū qz minor illius ratiōis est falsa z ad pbatōem dicit. qz secluso omni eo quod nō est idē essentialitē cū essentia hominis homo non est risibilis formaliter et potentia ppropinqua. licet sit risibilis potentia subiectiva mediata z remota. **Ratiō** pmi est. quia potentia formalis z propinqua ad suscipiendū actum ridendi est p potentiam intellectiua que requiritur ad hoc qz actus ridendi posset dari essentia hominis. sed potentia intellectiua realiter distinguit ab essentia hominis. ideo si ab essentia hominis secludatur nō manz hō formaliter risibilis neq; possz vt sic deus essentia hominis dare actū ridendi per modum actus. licz bene per modū qualitatis licz haberet talis essentia potentiam subiectivam remotam ad suscipiendū actum ridendi. **Et** sic patz qz iste Johānes canonici putans se demonstrasse deceptus est per fallaciā equiuocatiōis eius quod est esse in potentia

Ar Si propa passio esse realiter distincta a suo subiecto sequet qz esset accidens quia inest ipsi subiecto. z per sequeēs esset vnum p dicitur cū accidente quod est falsum. **Ordin** qz accidens accipitur dupliciter. **Uno** modo qz distinguitur contra substantiam. z sic p prium est accidens. **Alio** modo fm qz est vnum p dicitur distinctū contra alia. z sic ppriū nō est accidens. **Est** tamē verum qz aliqui sunt illius opinionis qz passio sit eiusdē p dicamenti cum suo subiecto. et tamen sit accidens subiecti necessario ipsum consequens. sic tamen qz solū reductiue ponat in eodē p dicamento. sed quia cōmunitis opinio oppositum dicit. ideo simpliciter dicendū est

q omnis passio realis sit de se da specie qlitatis

Ar Quecūq; nō pnt separari & separim pseruari illa nō distinguunt realiter. sed passio non potest seipari a suo subiecto. ergo nō distinguunt realiter ab ipso. Maior est articulus parisicis. sed minor probat ex diebus. qz passio habet inseparabilem pncione ad subiectum. Et piz ex pclariter. qz habere tres angulos eqles duob; rectis est passio triāguli. & nō pōt separari ab ipso aliq; potētia. & similiter figura existēs passio quātitatis nō potest separari a quātitate. Dm duplr. Primo qz articuli parisicis nō ligant nisi eos q sunt sub epō parisicis. cu' autem tōtate pfirmari sūt. & sic maior: cū sua autoritate possit negari. Uel dicēdum ad minorē ut prius. qz licet subiectū & eius pna passio nō possent separari potētia dei ordi nata. tamē tene potētia dei absoluta

Ar Illa que eadē generatōe generātur & eadē corrupione corrupūtur sunt idē realiter. s; passio & suū subiectū sunt hmoi. igit. Dm qz maior est vera de his que generātur eadē generatione nature & tempore simul. & sunt absoluta. Licet autē subiectū & passio generent simul tpe. nō tamē simul natura.

Ar Unū est passio entis. & tū non distinguit ab ente. igit. Secda pars pars p p h m qro metaphisice. qz de quid est diuersum ab ente est nō ens. Dm qz nō qlibet passio distinguitur rea lra a suo subiecto. s; passio realis. & maxime passio spēi spēalissime qz met respectu alterius non est passio. qz als iterur in infinitū in passio nō. Et ex hoc mouētur qdā qz passio nō ponat directe in p dicatione ut spēs sed solū indirecte & reductiue reducēdo ipam ad genus sui subiecti.

Ar Eadē sunt pncipia spēi & pncipia qz sunt eadē in ter. igit. Tene pna. qz illa sunt eadē quoq; pncipia sunt eadem. Dm qz eadem s; pncipia spēi & p pncipia. nō tū eodem mō necq; in eodē genere cause. qz illa s; pncipia intrinseca spēi in genere cause formal. sed s; pncipia extrinseca pncipia in genere cause efficientis. qre dicitur lineamentis pmo posterior qz subiectū respectu pncipie passionis. h; se in genere cause materialis in qua & efficiētis. Et qn dicitur efficiēs & materia nūq; coincidūt secūdo phisicoz. Dm qz efficiēs & materia ex qua nūq; coincidunt. qz illa est ens in pura potētia. s; efficiēs & materia in qua sepe numero pueniūt. maxime qn effectus nō efficitur p motū & mutatoz. s; simplicē emanatoz quo mō subiectū est cā passiois. Et ex isto soluit aliud argumētū. efficiēs est pncipiu; motus. & mutatois secūdo phisicoz. si spēs esset cā efficiēs passiones causaret ipm. p motū. et sic ad secūdam spēm qlitatis eēt motus. Dm qz efficiēs non semp agit p motum. sed. quādoq; p simplicē emanatōem ut dicitur est.

Notandū. Duplices s; pncipie passioes. alique sunt q sunt pncipie potētie alicuius subiecti a qbus s; opatiōes pncipales eiusdē subiecti. & sic intellectus & volūtas & nō passiones hois. Et ille passiones causant a suis subiectis qz nisi sic accētia. cōia hēt essentialitōz hūditinē ad sua subiecta qz pncipie passioes cū causent a pncipijs subiecto rū sicut albedo in cigno. & nigredo in coruo causant a pncipijs pncipialib; Alię sunt pncipie passiones q nō s; pncipie potētie subiecti. sed magis adueniunt sibi ab extrinseco quando ipm subiectū est dispositū & aptatum ad ra

les passiones. & sic lucere est propa passio dyaphoni. nō em puenit sibi p naturā dyaphoni effectiue sed p naturā corpis luminosi. sed p naturā dyaphoni ad lucere parat qz h; inclinatioem ad lucē sicut pfectibile ad pfectoēz cum lux sit pfectio dyaphoni ut dicitur de aia

Ar Dans formā dat etiā pna formā ut inq; pncipioroz s; pna passio seqt formā subiecti. qz dicitur dans formā dat etiā pna formā mediante forma & iō qz nō dās s; subiecto formā dat sibi pncipias passioes media tibi pncipijs subiecti & ex hoc nō seqt qz pncipie passiones nō causent a subiecto

Accidens est quod adest et abest preter subiecti corruptionē

Istud est caplm qntū & vltimū h; pmi tractatus i q Porphiriū dēfinit de qnto p dicatione qd ē accēs. Ro ordis superius ē tracta qz accēs h; ipfectioz mō p dicatione di oib; alijs. Et seqt ipsa. vñ accēs pnt in qle accēs nō pueribile. Et hoc qz p dicitur in qle seqt gen' et spēm q in qd p dicitur. Et ex hoc qz p dicitur in qle accēs seqt dīaz q p dicitur in qle eēntiale. Et eo pō qz p dicitur nō cōuertibile seqt pncipia. Et etiā pna est accēs p se accēs autē est accēs p accēs qz ptingent inest suo subiecto. eo qz fas cilit p ab eo separari ut patebit ex eius diffinitionib;. Et di uidit illū caplm in tres ptes pncipales. s; pna pōit vñ diffinitōz accētis in se da diuidit ipm accēs ibi diuidit autē in duo. in tertio ponit duas alias diffinitōes ibi diffinit autē sic. Vno dicit qz accēs est qd adest & abest preter subiecti corrupioēz i q diffinitōe s; intelligit vñ loco gnis sicut in diffinitionib; alioz p dicationib;

Ar Utz accēs sit p dicatione distinctū & alia qruoz. Dm qz sic & qd sit p dicatione p qz apri natū est p dicatione de multis. sicut albi p dicatione de cigno & niue & alijs subiectis. Et sic sit distinctū. p qz h; distinctū modū p dicatione ab oib; alijs q est p dicatione in qle accēs nō cōuertibile p accēs & ptinget & p illū modū p dicatione distīgnit ab alijs ut p p trāscurredo singula

Ar Accēs non est vñ q nō est p dicatione. Accēs p dupliciter. pmo quia s; p h m p h m primo posterioroz vniuersalia sunt ignabilia & in corruptibilia sed accidēs est gnabile & corruptibile ut patet ex pncipia eius diffinitione. Secdo pbat qz qd est in singulari h; est singulare nā omne receptū est in recipiente p modū recipientis. Dicendū ad pna p bationē. qz vñ sunt in gnabilia & in corruptibilia quia p se non tminant accēm gnationis vñ corruptionis. & sic intelligit p h; dicitur suū. Pnt tū esse gnabilia & corruptibilia ex pncipie in alio ad gnationē & corruptionē pncipialitū. & sic est accēs in vñ est gnabile & corruptibile. Sed ad secūdam p bationē dōm qz accēs h; suā in dīaz & cōitate per intellectū acceptū nō ē i singulari vñ in singularib; s; abstrahit ab h; vel illo subiecto & cōparat ad subiectū in cōi. & sic etiā sibi attribuit interio accētis & qz nō est subiectū accētis in cōi. sine hoc vñ illo sic accidit nature accētis vniuersali q sit in singulari vel singularib;

Ar De vñ h; subiectibilia pna secū eiusdē gnis. s; accēs nullū h; subiectibile pncipia. qz dicitur p qz solū h; p subiectibilia ididua d pnto s; h; q s; aliter. qz dōz qz duplicia sunt vñ. aliq; que comparātur ad subiectibilia qz s; sunt s; m rōez. & illa sunt eiusdem predicamenti. cum

Illud dicitur p dicitur p dicitur

De pncipia

De pncipia

De pncipia

De pncipia

caplm diuidit in tres ptes

Questiones

Predicabilium

Illis sicut patet de genere et spe. Alia pro que comparant ad subiectabilia quibus insunt per inherencia reale et illa non debet esse eiusdem generis cum ipsis. et hoc modo primum et accens habent subiectabilia de punto subiecti et in ipsa sunt accensia

Ar Accens non habet propria individua in quibus sit sed est individua subiecti non est per se. **Qdm** quod accens habet individua formaliter distincta ab alijs. licet non materialiter quod individua subiecti sunt sub esse accensii (quod in e per causa contingenter) ponit individua accensii. **Vel** **Qdm** quod accens ut accens est non habet aliquid individua sed paratur solum ad subiecta. si pro capiat in ratione speciei sic habet individua ut si albus habet veniens et illa dependet ad subiecta et sunt individua per subiecta quod accens in proprio genere carum materia

Ar Omne quod est vel est subiecta vel accens sed primum non est subiecta. **Qdm** quod accens et primum non distinguit ab accente. **Qdm** quod paratur quod primum plequetur perfectum esse rei. **Qdm** quod duplex est accens scilicet predicamentale et predicabile accens predicabile est illud quod non est natum per se subsistere. nec est per se centralis rei per se subsistere. et illud accens per se dicitur primum et accens eorum. **Sed** accens predicabile est natura accidentalis indifferens ad multa ad que se habet accidentaliter et transmutabiliter. et illo modo primum non est accens cum sit determinatum ad unum subiectum ex quo principijs sunt

Notandum Quod accens dicitur caput quatuor modis. **Primo** per se ad aliquid quod in quantum ex ipso aliud inferitur. et sic capit in fallacia accidentis. **Secundo** caput accens pro illo quod est casuale et fortuitum et sic dicitur in metaphysica quod de ente per accens non est scia. **Tercio** modo sumitur accens per accens predicamentale sine pro omni illo quod inest extrinsecus quocumque modo et sic scia primum est accens. **Quarto** sumitur accens per forma accidentali que contingenter aduenit subiecto et non plequetur principia speciei individui et sic ponit unum predicabile ab alijs subiectis.

Ar Coloratum est accens et cum hoc est genus albi et nigri et est species quales. **Qdm** quod accens non est distinctum contra alia. **Qdm** quod coloratum sit genus speciei et accidens tamen hoc est respectu diversorum quod respectu sui superioris scilicet quibus species sed respectu suorum inferiorum scilicet albi et nigri. et genus et respectu sui subiecti cuius in se est accidens.

Quiritur **Qdm** quod prima distinctio accens sit bene assignata in qua dicitur accens id est quod adesse et abesse preter subiecti corruptionem. **Qdm** quod sic quia datur per genus subiectum quod est uniuersale per primum modum predicandi de suo subiecto. quod quidem subiectum est extrinsecus ipsi accidenti. **Qdm** quod intelligitur distinctio sic accidens est uniuersale quod adesse et abesse preter subiecti corruptionem. id est quod accidentaliter primum generis de subiecto predicat quia habet causam mutabilem in subiecto eo quod accens eorum plequetur individuum pletum ratione principiorum pletionalium que sunt contingencia et variabilia preter materiam additionem que gratia priuationis anexe non per mittit aliquam formam in ea receptam immutabiliter permanere. ideo bene dicitur quod accidens adesse et abesse quod accidens est aduenientie nature ideo subiungitur preter subiecti corruptionem quia aduenit subiecto post summum esse eorum pletum. neque constituens neque corrupens ipsum. **Ar** dicunt aliqui quod illud complexum preter subiecti corruptionem debeat determinare istud verbum abesse soluendo per hoc argumenta que sunt de morte et pbulstione. que quidem accensia quamuis non assumunt subiecto preter corruptionem

tionem possunt tamen abesse eadem preter eius corruptionem

Ar Sola species distincta vel illud quod habet modum speciei scilicet accens non est species neque habet modum speciei. ergo male distincta. **Qdm** quod paratur per se quod accens habet distincta per paratorem ad suum subiectum scilicet in illa habet distincta non est species. **Qdm** quod accens ut habet distincta habet modum speciei quod ad modum distinctendi quod scilicet distinctio sua datur per aliquid positum in loco generis et aliud positum in loco speciei et non quo ad predicandum carum sic scilicet quod haberet habitudines ad individua ut species in ratione predicabilis

Ar Omne distinctibile habet esse necessarium et finitum primum posteriorum scilicet accens non habet esse necessarium et finitum ergo non est distinctibile. **Qdm** quod paratur quod accens habet causam mutabilem in subiecto quod ipsum est mutabile. **Qdm** quod accens accipit dupliciter unum in quantum ad subiectum et aliud in quantum ad se. **Qdm** quod vel illo quod paratur ad subiectum in eodem ratione est in quantum ad mutabile saltem per se et sic distincta. **Qdm** quod accipit in quantum ad se ut est in se vel illo subiecto et sic est corruptibile ex diversis tamen causis ut in frigiditate tangitur. **Qdm** quod est accens in uniuersali habet distincta per adesse et abesse que nominant corruptionem quod accens in uniuersali est corruptibile. **Ar** dicitur aliquid quod omne accens sit corruptibile in esse existente non tamen in esse eorum. **Qdm** quod distinctio dicitur eorum rei. **Qdm** aliter dicitur est quod accens habet distincta in uniuersali tamen habet ordinem quod accensia particulari ad quorum corruptionem ex parte corrupti et generis quod adesse et abesse distincta

Ar Nulla bona distinctio potest dari per opposita copulatiue sumpta scilicet adesse et abesse in modo sunt opposita quod non sunt ponit in una distinctio. **Qdm** quod paratur quod alii in distinctio et implicaretur distinctio. **Qdm** quod adesse et abesse non capiuntur habet ut opponitur quod non capiuntur in modo instantis ipsis scilicet solum ut ipsa circulo quoniam modum predicandi ipsius accidentis respectu sui subiecti. qui est contingenter et accidentaliter predicari de suo subiecto. **Vel** dicendum quod adesse vel abesse capiuntur hic ut dicunt a prout dicitur sed nihil prohibet opposita in a prout tudinem eidem subiecto inesse. quia non est in conueniens eundem hominem habere a prout tudinem adesse albi et esse nigrum. et sic est in opposito. **Ar** capuntur hic adesse et abesse ut dicunt a prout tudinem ad affirmatiue vel negatiue predicari et per hoc primo excluduntur accidentia in abstracto sumpta. sicut est albedo et nigrum. **Qdm** quod quis enim illa possunt adesse et abesse id est inherere et non inherere subiecto non tamen possunt vere predicari de subiecto. **Secundo** excluduntur partes integrales substantie. sicut sunt vngues et aures. quia partes integrales non predicantur vere et affirmatiue de suis totis.

Ar Hoc album est a prout affirmatiue et negatiue predicari de subiecto. et tamen non est accidens predicabile. ergo distinctio conuenit alteri a distinctio. **Secundo** pars entis paratur quod non est uniuersale. **Qdm** quod tota distinctio accens non conuenit huic albo. scilicet et claudatur per hoc quod quod quod referat uniuersale subiectum sed hoc album non est uniuersale cum sit individuum. **Sed** dicitur distinctio debet conuenire distinctio et cuiuslibet contento sub ipso. sed sub accidente uniuersali conuenit accidentibus particularibus. ergo ista distinctio etiam conuenit accidentibus particularibus. **Dicendum** quod accens in uniuersali per primum intentionem potest capi dupliciter

Handwritten notes in the top right margin, including 'Sola species distincta' and other philosophical terms.

Handwritten note: 'Sola species distincta' with a bracket pointing to the text above.

Handwritten note: 'Sola species distincta' with a bracket pointing to the text above.

Handwritten notes in the bottom left margin, including 'Sola species distincta' and other philosophical terms.

potentia natural. tamē bñ potentia supnatural.

Ar esse quatum & esse colorati sunt accidentia. & tñ diffinitio eis nō conuenit. Secda ps pbatur qz nō pñt nō inesse petro vel corpi. Dñm licet illa accidētia nō possunt abesse fm naturā genericā quāri vl' colorati. tñ possunt inesse & nō inēe successiue fm aliqd susti inferius sicut colorati potest nō inēe fm albedinē. & hoc sufficit ad rationem accidentalem

Ar Inesse & nō inēe sunt p'radictorie opposita. q̄ nō pñt de vno verificari. Dñm q̄uis nō possunt verificari sūl' & in actu. tñ bñ successiue & ap'itudis ne quo mō hie capiunt. qz dicitū est supius q' p'pter h' motiū hoc verbū p'ingit debet repeti cū scda clausula diffinitōis. Sed q' inēe & nō inesse vt dicitū ap'itudinē non sint opposita patet. qz possunt vni & eidez puenire. eo q' accēs subiecto inherēs simul habet ap'itudinem vt non inherēs. sed p'ima ap'itudo est coniuncta actui secūda vero distans ab actu.

Arguitur Omne vlt' p se & nēario inest suis singularibus. sed accēs ē vlt' p se inerte. Dñm q' accidēs in rōne accidentis nō est vlt' compatū ad sua singularia. s; magis p'at ad sua subiecta. & qz p'ingit respicit illa iō p' inesse & nō inēe. Si vero capiat in rōne gñis vel spēs sui p'dicamēti. sic p'le inest suis indiuiduis. sicut albū p se inest huic albo

Queritur T'ria tertia diffinitio accidētis sit pueniēter p negatōes assignata. Dñm q' sic. qz dat p' p'imum genus qd est vlt' subintellectū in hoc relatiuo. quod. & p negatōem alioz p'dicabiliū. Et diffinitur accēs p negatōem alioz p'dicabiliū p'pter duas causas. Prima qz accēs est vlt' p'dicabile. & si aliqd p'cedēs diffinitur p negatōem accētis committeret p'itio p'ncipij diffinido ignoti p aliud ignotū. qz adhuc nō sciretur qd est accēs vel aliud posten' eo. Et qz alia p'dicabilia iā diffinita sunt. sic accēs bñ p' p negatōem ipsoz diffinit. Secda cā est. qz alia p'dicabilia nēcāria sunt quo ad eoz inherētias. vt p'z trāscurrendo singularia. sed accēs quo ad suā inherētia nō cadit sub nēcitate. & sic qd ammō p'iuat nēcitate inherētie in alijs reptam. qre etiā p' abnegatōem alioz diffinit

Ar Nulla bona diffinitio debz dari p negatōem vel p negatōes. s; ista diffinitio est h'mōi. q' dicitur. Dñm nō probat. qz dicitur neg genus neg spēs. & dicitur. Dñm cendū q' nulla bona diffinitio debz dari p purā negatōes ista ar dat p ynā p'iculā affirmatiuā. s; illa. q' est in subiecto subsistēs. Et dñm q' p istas negatōes dat intelligi affirmatōes. qre bñ pñt aliqd affirmatiuū diffinit. Nam qñ dicitur (neg genus neg spēs) q' p'dicant in qd dat intelligi q' accēs p'dicant in qle. Et cū dicitur (neg dicitur) q' p'dicant in qle cēntiale dat intelligi q' accēs p'dicant in qle accētiale

Ar Accēs est oia alia. q' male diffinit p abnegatōes alioz. Ans pbat. qz color est accēs. & tñ est gen' s; albedo est accēs & tñ est spēs. ita dñm esset de alijs. Dñm q' accēs p' capi dupl'. vno mō in p'io'ge nere & abstractiue. p accēte p'dicamēntali. & tñ qz est genus. qñz spēs fm q' h'z aliā & aliā habitudinē ad sua inferiora. Alio mō capis p'cretiue. p accēte p'dicabili. quod fecit naturā accētis p'crenem subiectū qd est extra genus eius. & sic nō est alia. qz alia causant p intellectum ex habitudinē nature ad inferiora. sed accēs causat ex h'z bitudinē nature accētis ad subiectū.

Ar Ista diffinitio puenit aie q̄ nō est bona. Ans pbat qz alia neg est genus neg spēs. s; ar est in subiecto subsistens. Dñm q' alia nō subsistit in subiecto vt hic capis. qz p subiectū intelligit totū ppositū ex materia et forma substanciali aia aut nō subsistit in toto cōposito s; solū in materia fm doctore scm & capis hic subsistere cōiter pro illo quod i alio existit. qz subsistere p'prie dicitū solū p'me substantie puenit

Ar Ultima p'icula hui' diffinitōis videt' repugnare p'me diffinitōi q' male ponit. Ans pbat qz qd semp est in subiecto subsistens nō adest & abest qd dicit diffinitio p'ma. Et pfirmat qz accēs sepe corripit vt calidū in aqua p ignis remotiōne. Dñm q' illud aduerbiū sp' capis duplicat vno vt dicitur p' omni tpe gñaliter & sic nō capis hic qz si sic tūc accēs nūq' possit abesse subiecto cū inesse necārio & nō p'ingent. Alio' sumit' pur dicit' tribuit p omni tpe duratiōis accētis & sic debet hic sūl' mi. vt sit sp' accēs qd dicit' ē. est in subiecto vt h' referendo ad causā naturalem & qñ nō ē nō est in subiecto. Ad pfirmationē est dñm qd accēs sp' ē in subiecto qd dicit' est existens. Unde nihil p'hibz ipm qñq' corripit

Ar Sunt qdā accētia q' cū durāt nō sunt in subiecto. igit' Ans pbat qz in sacramento altaris q' t'ras albedo sapor & figura fm fidei p'itatem subsistunt sine subiecto cū post p'secrationē ibi nō sit substācia panis neq' p'cedē nouo inesse corpi xpi qd est g'losum & ipassibile iō nō alterat ad suscipiēdas h'mōi q'itares. Dñm q' q'uis illa accētia p p'ute diuina sustenāt sine subiecto seruant nihilom' tñ ap'itudinē inherēdi q' cōsequitur in sepabiliter naturam accētis & remanēt p'ute diuina in illo esse indiuiduato quod p'us habebat vnde sunt singularia & sensibilia

Queritur Utz inherētia sit de cēntia accētis. Dñm q' nō q'itertūqz accipiat. Est em duplex inherētia. facturalis & c' acturalis vno accētis cū subiecto & de illa certum est q' non sit de cēntia accētis. qz de facto separatur ab eo vt patz in verabili sacramento eucharistie sed nullares p' esse sine sua p'ecēntiali. Alia est inherētia ap'itudinalis q' est possibilis vno accētis cū subiecto & illa inherētia nō est de cēntia accētis. s; est p'p'ia passio necārio ipm accētis psequens. Et h' p' multiplicat' p'bat' p'mo qz intellectualis acies figi potest in enititate accētis substrata h'itudie accētis ad subz nō cōintelligēdo h'c ipsā h'itudinē qd fieri nō possz si inherētia cēt de cēntia accētis. Secdo p'bat' qz nullum respectū est de essentia absoluti s; inherētia est qd respectū q' est qdā relatio fundamētalis q' nō erit de cēntia accētis saltem absolutōri. Dñm p'bat' qz absolutum est ante respectuum. sed posterius nō est de cēntia p'ioris. Tertio p'bat' qz entitas accētis p' intelligit' p'dicari sine respectu ad subiectū q' etiā p' sic diffinit' & p' p'is h'itudo ad subam nō est de cēntia accētis licz sit illam imēdiate psequēs. Ans p' qz accēs potest p'cipi solū sub habitudinē ad ea que sunt sui p'p'ij generis videlicet sub rōe generis vel spēs sine habitudinē ad substāciam. Consequētia patet. qz in enititate accētis sic considerata possunt considerari genus et d'ā q' sufficienter rem diffinūt. Quarto p'bat' qz inherētia est eiusdē rōis in q'itate & q'itate. si ergo esset de essentia vtriusqz sequeretur q' illa duo puenirent i aliquo f iij

varius p'p' alby
p'p'ius nō p'p'
f' albus

q' dicit' q' dicit'
q' dicit' q' dicit'
q' dicit' q' dicit'

id est q' dicit' q' dicit'
q' dicit' q' dicit'
q' dicit' q' dicit'

alio' dicit' q' dicit'
q' dicit' q' dicit'
q' dicit' q' dicit'

Questiones

omni uniuoco et sic non essent generalissima quod falsum est. **Quinto** patet idem quod sicut se habet per se esse ad substantiam ita se habet esse in alio ad accidentis. sed per se esse non est de essentia substantie sed passio eius. ut patet in predicamentis. igitur

Arguitur Illud est idem essentialiter alicui quod uenit sibi circumscripro oio quod extrinseci essentie sue sed aptitudinalis inherencia siue posse inherere quod idem est. et huiusmodi igitur. **Ratio** est nota ex terminis circumscriprois enim oibus accidentibus quod remanet est eentia. **Ratio** probat quod circumscriprois oibus ab eentia a substantia distinguitur et ergo accens in sacramento altaris quibus separata sunt tamen propter illam aptitudinem accens remanet. **Secundo** quod minor est falsa. Et ad probationem dicitur quod circumscripro ab accente oio quod non est de essentia eius non remanet in eo posse inherere formaliter sed tamen fundamentaliter tibi enim non esset formalis inherencia aptitudinalis sed esset eentia accens quod possit esse fundamentum illius inherencie. et quod illa essentia est diminuta et defectiua idem non uenit sibi per se esse sicut substantie. Etiam illud dicitur per se esse quod habet quidditatem quam presequitur esse non in subiecto quod non est primum de accente

Ad hoc nomen accens implicat eentiam accensibilem cuius habitudo ad substantiam. igitur uidetur quod talis habitudo sit de essentia accensibilis. **Ratio** probat quod accens dicitur quod cadens a substantia vel cadens ad substantiam. Dicitur enim accens quod est a cadens vel ad cadens eo quod cadit a substantia vel ad substantiam. **Ratio** quod in hoc nomine accens ut sic inseparabiliter implicat habitudo ad substantiam tamen in eo quod dicitur accens tamen huiusmodi habitudo substratum non implicat habitudo ad substantiam. sed ipsum precipue sub habitudo generis vel speciei habitudo ad substantiam non eointellecra. Et quod dicitur ad minimum habitudo est de eentia accensibilis respectu. **Secundo** quod illius accensibilis est duplex habitudo. una est habitudo obiectiua ad subiectum relationis illa habitudo est ipsa met natura relationis. **Alia** est habitudo effectiua vel subiectiua et illa intelligitur relationi supradictae quod relatio sub intentione generis vel speciei potest intelligi eius habitudo ad substantiam non eointellecra

Ad illud quod formaliter accens est sibi idem essentialiter. scilicet inherencia est huiusmodi igitur. **Quinto** probat per philosophum septimo metaphisice quod accensia sunt eentia eo quod sunt rationaliter entis id est non sunt formaliter entia nisi quod sunt inherencia. Et confirmatur per Boetium qui dicit quod accensibilis esse est inesse. **Secundo** quod accens dicitur esse entis id est sube in genere cause efficientis et non formalis et igitur eo in autoritate philosophi non reduplicat eam formalem vel materiale intrinsecum sed reduplicat solum eam extrinsecum. **Ad confirmationem** dicitur quod Boetius non loquitur de esse accensibilis eentia. sed de alio esse quod presequitur eentiam quod aliqui uocant esse eentie naturalis. licet enim accensia in sacramento altaris sint sine subiecto tamen hoc non uenit eis nisi ex diuina uirtute sustentante ut dicit sanctus Thomas in scilicet pre

Ad Inherencia est de diffinitione accensibilis. igitur est de eius essentia. **Consequentia** probatur quia que liber pars diffinitionis est de essentia diffinita. **Dicendum** quod verum est de diffinitione quidditatiua et essentiali. modo accens diffinitur per inesse vel inherere diffinitione descriptiua et accensibili. **Uel** dicitur quod secundum philosophum doctorem sanctum esse ens in subiecto non est diffinitio accensibilis neque esse ens per se sine subiecto est diffinitio substantie et loquitur de dif

Predicabilium

initione eentia quod ens non potest esse genus ut patet per Aristotem

Ad Inherencia est de essentia huiusmodi inherencie et illius sed hec inherencia et illa sunt accidentia. ergo inherencia est de essentia alicuius accidentis. **Secundo** quod inherencia est bene de essentia aliquorum accidentium que se non sunt saltem nisi respectus inherendi ut sunt accidentia respectiua subiectiue vel effectiue. sed non est de essentia illorum accidentium que non sunt respectus inherendi ut sunt accidentia absoluta uel etiam respectiua obiectiue uel terminatiue

Ad Illud est de essentia accensibilis per quod accensibilis differt a substantia sed per inherenciam ad minimum aptitudinalem accensibilis a substantia differt igitur. **Uel** dicitur quod accensibilis non differt a substantia per actualem inherenciam quod aliter igitur in sacramento altaris non distinguere a substantia. neque per inherenciam aptitudinalem nisi a posteriori que distinctio licet sit accensibilis est tamen signum distinctionis essentialis

Commune quidem est omnibus de pluribus predicari. sed genus quidem de speciebus et indiuiduis. et differentia similiter. species autem de his que sub ipsa sunt indiuiduis. **At** uero proprium et de specie cuius est proprium et de his que sub specie sunt indiuiduis. **accidens** autem et de speciebus et de indiuiduis. **namque** animal de equis et bobus et canibus predicatur que sunt species et de hoc equo et de hoc asino et de hoc boue que sunt indiuidua. **irrationalis** uero et de equis et de bobus et de his que sunt particulares predicatur. **Species** autem ut homo solum de his que sunt particulares homines predicatur. **Proprium** autem (quod est risibile) de homine et de his que sunt particulares. **Figuratum** autem et de specie coruorum et de his que sunt particulares quod est accidens inseparabile et mouere de homine et de equo quod est accidens separabile. sed principaliter quidem de indiuiduis. **secundo** uero loco de his que continent indiuidua.

Iste est tractatus secundus huius libri in quo Porphyrius determinat de quibus predicabilibus proprie proprie doctores ea ad inuicem penes convenientiam et dynam. **Uel** dicitur quod continet istum tractatum quatuor capitula. in primo agit de compositione omnium predicabilium ad inuicem in generali. **Secundo** dicitur parat in speciali genus ad quatuor sequentia

patet per philosophum in predicabilibus

patet per philosophum in predicabilibus

hec est pars tractatus

*in ca. luy
p. 100
ad*

In tertia differētia ppat ad tria seqntia. In q̄to ppat
spēs ad duo seqntia. In q̄to ppat p̄p̄tū ad accēs. Di
cēs p̄mo q̄ oia p̄dicabilia in h̄ p̄ueniūt q̄ de pluribz p̄
dicant. S̄ differēter q̄ gen? p̄p̄tū p̄dicant de spēbz z
indiuuidis. spēs aut̄ solū de indiuuidis p̄dicat. p̄p̄tū
vero de vna sola spē cui? ē p̄p̄tū. z de indiuuidis illius
spēi. Accēs aut̄ de spēbz z indiuuidis p̄dicat. s̄ p̄ncipa
liter de indiuuidis z sc̄ario de ḡnibz z spēbz q̄ sūt in in
diuuidis. **Exempla** oim̄ istoz ponunt in textu vt aial
p̄dicat de equis canibz z bobus q̄ sunt spēs. z de hoc
equo z h̄ boue q̄ sunt indiuuidia. **Trōnale** aut̄ de equis
et canibz z de his q̄ sunt p̄ticulares res. h̄o vero qui est
spēs p̄dicat solū de p̄ticularibz hoibz. **Bisibile** p̄o q̄
est p̄p̄tū p̄dicat de hoie z de p̄ticularibz hoibz. **Aliz**
aut̄ q̄ est accēs insepabile in coruo. p̄dicat de coruo z
de p̄ticularibz ei? sed mouere z quiescere (que sūt accēs
dentia sepabilia) p̄dicant de hoie equo z de p̄ticularibz
bus hoibus z equis. p̄ncipaliter t̄n de p̄ticularibz z ex
p̄sequēti de his que continent ea.

De cōe s̄r q̄nq̄ p̄dicabilibz de pluribus p̄
dicari. **Od̄m** q̄ sic quia oia p̄dicabilia sūt
vniuersalia. sed vniuersale est illud quod aptum natū
est esse in multis. quia dicit vniuersale quasi vñū verū
in multis. ergo cum p̄dicari sumatur ab inesse quodlibz
ter p̄dicabile est sic de multis dicibile. quod est eis cō
mune. vniuoium in quo oia cōicant sicut homo et asis
nus conueniūt vniuoce in cōi rōne aialis. sic aut̄ nō. cō
ueniunt ista q̄nq̄ vltia. quare etiā non habent aliquod
genus supra se sed bene cōmune analogum q̄ est p̄
dicabile seu vlt. s̄m q̄ habitum est circa p̄ncipiū **Sc̄a
ratio** ē q̄ p̄dicari de plibz est de diffinitōe p̄dicabilis
ergo dz cōuenire omni p̄dicabili **Cōsequētia** tenet. q̄
diffinitio debet cōuenire oim̄ cōtento sub diffinito.

Notandū **Q̄** p̄ueniētia z d̄n̄a de q̄bz
h̄ agit nō sūt p̄dicabilia distin
cta. s̄ sūt solū q̄dā p̄ditōes q̄ sequūt ipa p̄dicabilia. per
accēs p̄p̄tū vñū p̄dicabilis ad aliud. **Et q̄** soler dicit
q̄ d̄n̄a accipit dupl̄. vno mō. p̄ forma qua aliqua est
fential̄ z realiter ab inuicē d̄n̄t. z sic dicim? q̄ rōnale
sūt d̄n̄a hois. z sensibile d̄n̄a aialis. z isto mō est p̄dica
bile ab alijs distinctū. **Alio** cap̄t̄ vt ē q̄dā. relatio ra
tionis q̄ aliq̄ nata sūt ab inuicē differre s̄m rōez. z sic ca
pit̄ h̄ic. z sic suo modo dicendū ē de cōueniētia.

Al̄ Propriū ē p̄dicabilibz de plibz p̄dicari. s̄ nō ē
eis cōe. **z** p̄n̄a. q̄ p̄p̄tū z cōe opponūt. **Al̄is**
p̄bat. q̄ cōuenit oī soli z semp̄ p̄dicabilibz. **Od̄m** q̄
p̄p̄tū z cōe opponūt q̄n̄ referunt ad idē eodē mō sumi
ptū. q̄ nō sūt in p̄posito. q̄ p̄dicari de plibz est p̄p̄tū
vlt̄ q̄n̄ p̄p̄tū ad indiuuidia q̄bz nō p̄uenit. q̄ p̄ h̄ d̄n̄t
vlt̄a ab indiuuidis. sed ē eis cōe q̄n̄ p̄p̄tū inter se. q̄a
oibz p̄uenit. Sicut in sil̄i risibile ē p̄p̄tū hoī z est cōe oī
bus hoibz. **Al̄** od̄m q̄ ē eis p̄p̄tū s̄m sup̄p̄nez simpli
tem. sed s̄m sup̄p̄nem consulam est eis cōmune.

Al̄ Accēs cōe t̄n est in vno subiecto. s̄ solū p̄d̄
cat de vno z nō de plibz. Tenet p̄n̄a. q̄ p̄dica
ri sūt ab inesse. **Al̄is** p̄bat. q̄ si cēt in plibz s̄biectz tūc
ēēt vñū z nō vñū. q̄ iplicat. **Od̄m** q̄ accēs cōe p̄t cas
pi dupl̄. vno s̄m spēm. z sic nō ē t̄n in vno subiecto
sed in plibz. z s̄ etiā p̄ p̄dicari de plibz. **Alio** cap̄itur
s̄m m̄m̄ez. z sic est in vno subiecto vt in pluribus acs

ceptis p̄ modū vñus q̄n̄ sc̄z habēt vñionē ad inuicē s̄
cur patet maxie de q̄titare discreta. sed isto mō accēs
nō ē p̄dicabile. sicut p̄us d̄n̄t est. **Argū** q̄rit de q̄ p̄d̄
cat accēs cōe p̄ p̄us. **Od̄m** q̄ p̄ p̄us p̄dicat de indiu
duis q̄ spēbz. rō q̄ vñū q̄d̄ p̄tur p̄na de illis q̄bz p̄mo
in est. sed accēs cōe p̄mo inest indiuuidis. s̄ p̄us de ill
lis p̄dicat. **Quoz** p̄t̄ ex d̄ictis. q̄ accēs nō leaufatur
ex p̄ncipijs indiuuidis. sed p̄p̄tū p̄ oppositū p̄us p̄dicat
de specie ex cui? p̄ncipijs sūt. z ergo d̄ in textu q̄ ac
cidens cōe tam sepabile q̄ insepabile p̄ncipalr p̄dicat
de indiuuidis. sed p̄o loco de his que cōtinet indiu
dua. id est de speciebus.

Commune aut̄ generi et d̄n̄e p̄tinen
tia spēz. p̄tinet em̄ z d̄n̄a spēs z si nō
oēs quot genera rōnale em̄ z si nō p̄tinet ea q̄
sunt irrationalia vt genus quēadmodū aial
tamen continet hominem et deum que sūt spe
cies et quecūq̄ p̄dicantur de genere. vt gen?
et de his (que sub ipso sunt) speciebus p̄di
centur et quecūq̄ de differētia et de his que
sub ipsa sunt speciebus p̄dicantur. **Nā** cuz
genus sit aial non solum de eo p̄dicant vt ge
nus substantia et aiatum. s̄ etiā de his q̄ sunt
sub aiali speciebus oibz p̄dicant vsq̄ ad indi
uidua cūq̄ sit d̄n̄a rōnalis p̄dicatur de ea vt
d̄n̄a id q̄d̄ ē cōe vt et nō solū de eo q̄d̄ est rō
nale sed etiā de his q̄ sūt sub rōnali spēbus p̄
dicabit rōne vt. **Cōmune** aut̄ est p̄empto ge
nere vel differētia. simul p̄m̄i que sub ipsis
sunt quemadmodum si non sit animal non est
equus neq̄ homo. et ita si non sit rōnale nul
lum erit animal quod vtatur ratione.

*Od̄m ca. luy
p̄n̄a z d̄n̄a quēntū
m̄m̄ez*

Itud est secundam capitulum huius tractatus. in
quo Dorpirius comparat specialiter genus ad quatuor
partes. Et s̄m hoc istud capitulum habet quatuor
partes. In prima comparat genus ad differētia. p̄
mo penes conuenientiam. secundo penes differētia
ibi (proprium autem) Et p̄nt̄ tres conueniētia gen
neris et differētie. **Prima** est. quia genus z differētia
continet sub se plures species q̄uis differētia nō
p̄tinet tot quot genus. quia animal cōtinet sub se ho
minem et alia irrationalia. rationale vero solum con
tinet rationalia. vt hominem et deum. **Secunda** con
uenientia est. quia quecūq̄ p̄dicantur de genere etiā
p̄dicantur de speciebus contentis sub ipso genere sic
etiā quecūq̄ p̄dicant de differētia etiā p̄dicant de
specie cōstituta p̄ illam z de oibz indiuuidis illi? specie

*proas n̄m̄m̄ez z indiuuidis vt h̄t̄ alio
vlt̄o q̄rit in ca. luy*

Questiones

Tercia convenientia. qz sicut pempto gñe destruit oia q sub ipo sūt. vt si nō ē aīal nō erit equ⁹ necqz hō. sic etiā pempta dñia destruit oia q sub ea sūt vt destructo rōnali destruit omne illud quod est vtens rōne.

Quarita. Quare Porphyrius pando pcedit dicabilia ad inuicem pponit dñiam spci cū tñ supius diffiniēdo ipse pposuit spēm dñie. **Ordinē qz hō fecit vt innueret fm vnū ordinē dñiam pcedere spēm z fm aliū ecōtra spēm pcedere dñiam.** quia fm ordinē nature dñia pcedit spēm. qz dñia constituit spēm. sed pstituens naturalr ē aī pstituti. **Ordinē doctrine ecōtra spēs ē ante dñias.** sicut ppositū aī simplex. sūt etiā supius posite cause qre gen⁹ z spēs imēdiate pūngunt quas nunc repetere omitto.

Ar. Sensibile est differētia aīalis. z tamē cōtinet tot spēs quor aīal. Sēda ps pbat. qz pueritū ad inuicē. **Ordinē qz dicitur Por.** intelligit de dñia diuisiua respectu c⁹ genus habet qz sit genus et nō de differētia pstitutiua a qua hz gen⁹ qz sit spēs. Sicut ecēpli grā aīal cōtinet sub se plures spēs qz rōnale. qz aīal pūnet sub se hoīem aīnū leonē zc. sed rōnale solum cōtinet hoīem et deos fm opinionē stoicoz.

Ar. Differētia nō subijciat. Sēda pueniētia p sup/ponit falsum. **Ar.** pbat. qz dñia hz rōnes forme. qz p dīdicari. **Ar.** dñia est oīno simplex. qz nō hō p de ea dīdicari. **Ordinē licet dñia in qz tū differētia habeat rōnem forme z nō subijciat in dīdicatōne saltem directa.** tñ in qz tū ponit loco gñis vel spci hz rōnes materie z potest subijci.

Ar. Quare destructo gñe z dñia destruit ea que sub ipis continent. **Ordinē qz sō qz destructo** priorū destruit posterius z nō ecōtra. sed genus z differētia sunt priora suis ptenis. qz ipis destructis ptenis sub ipis destruit. **Ar.** qz sumit qz arguēdo a destrūctōne supioris ad destrūctōem inferioris bñ valet pñia vt sāt clare p3 i qnto tractatu pe. hī. circa lo^m a rō^m vli

Ar. Destructis pnis substācijs impossibile ē alijs qd alioz remanere. vt dī in pntis. qz ecōtra ad destrūctōnem inferioris sequitur destrūctio supioris. **Ordinē qz differēt supius z inferi⁹** seimicē destruit qz destructis inferioribz qñ sūt idiuuidua destruit etiā supiora q ad esse existentie pncipalr licet ex pñi etiā destrūant q ad esse eēntie. s3 ecōtra destructis supioribz pncipalr destrūant inferiora quo ad esse essentie formale z intelligibile ipoz qd habent a supioribz.

Propriū autē est generi de pluribz dīdicari qz dñia et spēs et pprū et accñs. aīal em̄ de equo et de hoīe z aue et serpēte p dīcat qdru/pes pō de solis quattuoz pedes hñibus hō vero de solis indiuuidis. et hñibile de equo et de bis q sūt particulares. et accñs simlr de paucioribus. oportet autē dñias accipe quibus diuidit genus nō eas que cōplent subaz generis. Amplius genus cōtinet differēcias

predicabilium

potestate. animal em̄ hoc quidem rōnale ē illud vero irrōnale. Ampli⁹ qdem gñia priora sunt his que sub se posite sunt dñiis. ppter qd simul quidez eas auferunt nō autē simul auferunt. sublato em̄ aīali auferit rōnale z irrōnale. dñie vero non auferunt genus. nā si oēs interimant tñ suba aīata sensibilis subintelligit que est aīal. Amplius genus qdem in eo quod quid est p dīcat. differētia vero in eo quod quale quidem ē (quēadmodū dcm̄ est) p dīcat. Amplius genus qdem vnū est fm vnāquāqz spēm vt hoīs id qd est aīal. dñie pō plibz. vt rōnale mortale mētis et discipline pceptibile quibus ab alijs differt. Et genus quidē simile est materie. forme vero dñia. cū at sint et alia cōia z ppa gñis z dñie tūc ista sufficient

Ar. Porphyri⁹ ppar gen⁹ ad dñiam penes eoz differētiā. z ponit sex differēcias. **Prima qz genus p dīcat** de plibz qz dñia aut aliqd alioz p dīcabiliū. z h in intelligēdū ē de dñia diuisiua z nō pstitutiua vt aīal p dīcat de hoīe equo aue z serpente. qdrupez vero qd ē differētia de solis quattuoz pedes habentibz. hō pō de solis indiuuidis z hñibile de equo z pncipalibz equis et accñs sūt p dīcat de paucioribz qz gen⁹. qz nō p eē q vnū accñs oibz (que sūt sub gñe pueniat) vt albū vel nigrū. **Sēda dñia est qz gen⁹ in sua pte pūnet** duas dñias. qd p3 p exemplū. qz aīal gen⁹ ē duoz p p dīcatōne sicut aīal pūnet rōnale z irrōnale z p dīcat de vris qz dñia pō de altero em̄ p dīcat. **Tercia dñia ē** qz gñia qdem pōra sunt natura hīs q sunt sub se differētijs eo q differētie exēit de pte gñis. hūc autē signū est. qz subloris generibz auferunt siml z ipse dñie que sunt sub gñe. sed sublatis differētijs nō oportet q siml gñia auferant. qd patet p exemplū. qz sublato aīali qd ē genus auferūt rōnale z irrōnale que sunt differētie animalis. differētie vero simul ablata non simul auferunt gen⁹. qz si oēs differētie diuisiue aīalis auferant. ad huc tñ potest intelligi substantia animata sensibilis que est aīal fm esse aīalis q ē genus. **Quarta dñia ē.** qz genus in eo quod quid est p dīcat. differētia vero in eo quod quale. sicut supius ex eozundem diffinitōibz patuit. **Quinta differētia ē** qz vnūz genus proximum est vnus speciei tñ quod in ea contrahitur ad speciem constituendam. differētie vero contrahentes sunt plurime. vt rōnale mortale mētis et discipline pceptibile quibus homo ab alijs differt

Sexta differētia est. quia genus quidem in constitutione speciei simile est materie per hoc q est contrahibile. differētia vero similis est forme. quia contrahit et determinat potentiam generis. **Tunc epilogat** dicens q licet possent esse alia communia et propria

Ar. p dīcat de dñia diuisiua z nō pstitutiua vt aīal p dīcat de hoīe equo aue z serpente. qdrupez vero qd ē differētia de solis quattuoz pedes habentibz. hō pō de solis indiuuidis z hñibile de equo z pncipalibz equis et accñs sūt p dīcat de paucioribz qz gen⁹. qz nō p eē q vnū accñs oibz (que sūt sub gñe pueniat) vt albū vel nigrū.

qz gñia z dñia differētia sūt sex.

primum et vni soli et semper. genus vero omni quidem speciei cuius fuerit genus et semper non aut soli. Amplius quidem spes interepte simul interimunt. gna quoru sunt spes. ppria vero interempta sit interimunt ea. quoz sunt ppria et hys quozum sunt ppria interemptis et ipa simul interimuntur.

prims est illud cui accidit qd accidens. Et gna quide q participant eqliter participant. accidētia po no eqliter. Intentionē em̄ et remissionē suscipit accidentium participatio. generum po mime. Et accidentia qdem in indiuiduis pncipaliter subsistūt. genera vero et spes naturalr priora sūt indiuiduis substācijs. Et genera qdem in eo quod quid sit pdicat̄ debis que sub ipis sunt. accidentia vero in eo quod quale aliqd est vel quō se habeat vniqd qd. q/ lis em̄ est ethiops interrogatus. dicit niger et quēadmodū socrates se habeat dicere quoniam sedet vel ambulat. Genus vero quo ab alijs quattuor differat dictum est

gn̄ et actus
dicitur quod
duplicit̄

Nic ponit dngs differentias generis et pprii. pma ē qz genus est prius natura et intellectu omni eo a q pdicat̄ tur. ppriū aut̄ est posterius natura et intellectu spē de q pdicat̄ tur. Cuius rō est. qz oportet genus pns diuidi specificis dicit̄ qz spē pstruit̄ vt causa ppria illius spē pter qd gen^o actu et intellectu pns ē spē. ppriū po causat̄ a spē de q pdicat̄. **Secunda dicit̄.** qz gen^o necessario pdicat̄ de plibz spēbus. pprius vero pdicat̄ de vna sola spē em̄ est ppriū. **Tercia dicit̄.** qz ppriū cōuersim pdicat̄ de eo cui^o est ppriū. si em̄ rōibile est hō est et eōtra si hō est rōibile est. gen^o vero de nullo sigillatim sumptō (cui^o ē gen^o) pdicat̄ vlt̄ et quertibit̄. qz nō sequit̄ si aīal ē hō ē. **Quarta dicit̄.** qz ppriū inest omni indiuiduo soli et spē. gen^o po inest omni et semper s̄ nō soli spē de qua pdicat̄. sicut aīal nō inest soli hōi. sed etiam alijs spēbus hūroz s̄z asino et equo. **Quinta dicit̄.** est. qz spē qdem interempta nō simul interimūt genus. qz nō sequit̄ si hō nō est aīal nō est. ppria aut̄ interempta simul interimūt ea. quoz sunt ppria et eōtra se/quit̄ em̄ si hōibile non est. ergo equus nō est et eōtra.

Ar Sensibile dictū a potētia sensitua est pprium aīalis. et tñ pdicat̄ de homine et asino q dicit̄ specie. Dicendum q Dorpirius in toto isto libro et signanter in de cōtratibus predicabilium loquitur tñ de pprio speciei specialissime. et non de pprio quo ad totum eius ambitum et generalitatem.

Ar Posterius non destruit prius. sed pprium est posterius specie. ergo nō destruit spē. **Dis** nos pbat. qz pprium est effectus speciei et pncipiū eius. **Ordin** q pprium interimere spē intelligit̄ dupliciter. vno mō causaliter. et sic nō interimūt ea. qz spē ē prior pprio vt argumentū pbat. **Alto mō** cōcomitanter. qz s̄z spē et ppriū habent eadē pncipia. q̄ corrupto pprio corumpuntur pncipia pprii. et talia etiam sūt pncipia speciei. et sic per quandaz cōcomitantā corrupto pprio species corumpitur.

Generis vero et accidentis cōe est de pluribz (quēadmodum dictū ē) pdicari siue separabile sit accēs siue inseparabile et em̄ moueri de pluribus. et nigrū de coruis et de oibus ethiopibus et de aliqbus ināiatis pdicat̄. Differt autē genus ab accēte qm̄ genus aū spē est. accēs vero spēbus inferiora sunt. nam si etiā inseparabile sumat̄ accēs tamē

In hac quarta parte Dorpirius cōgat genus ad accidens pmo penes vnam conuenientiam. Dicens qd generis et accidentis cōmune est. qz vtrūq de pluribz pdicat̄ quēadmodū sepius dictum est. hoc em̄ vtrūqz eoz puenit fm q sunt vlla. Et hoc qdem conuenit ram accidenti separabili q inseparabili. moueri em̄ (quod est accidens separabile) de valde multis predicatur. **Nigrū** vero (qd est accidens inseparabile) predicatur de omnibus coruis. et de omnibus ethiopibus. et etiaz de aliquibz inanimatis vt de carbonibz et huiusmodi. **Deinde ibi** differat ponit quattuor differentias generis et accidentis. **Prima** est quia genus est ante spes cetero. sicut principium est ante principiatum. accidentia vero posteriora sunt speciebus et indiuiduis de quibz pdicat̄ tur. **Secunda differentia** est quia omnia illa q participant genera vt genera equaliter et non fm magis et minus participant illa. quia participant illa termino. accidentium autem participatio est fm magis et minus. Sicut enim potest intelligi per naturam coruū albus tra soluo coruo potest intelligi minus niger et magis niger. genera autem participatio minime et nulli modo est fm magis et minus. **Tercia differentia** est quia accidens prius et pncipaliter subsistit in indiuiduis que sunt accidentium cōmuniū pncipia et ppria subiecta. genera vero et species et differentie naturalit̄ sunt priora indiuiduis. Genera enim sunt pncipia essentialia specierū. et species sunt corū esse indiuiduozū. sed qd est pncipiū pncipiū etiā est principium pncipia t̄. **Quarta differentia** ē quia genera predicantur in eo quod quid est de hys que sub eis sunt speciebus. in quo tamen differt a differentia proprio et accidente. s̄z accidentia que habent esse absolutum predicantur in quale vt qualitas et quantitas. ea autem que habent esse comparationis vel comparationi ad mixtum (vt ad aliquid agere et pati et huiusmodi) predicantur in eo qd qmodo se habz. **Un** si qd interrogat̄ fuerit qlis est ethiops. et gaur t̄ dēt ē niger. si po qrat quō se habz

gn̄ et actus

gn̄ et actus

gn̄ et actus

gn̄ et actus

Questiones

fit pdicari. spci vero in eo qd qd est. Na z si ho
velut qualitas accipiat. no simplr erit qualitas
sed fm id qz generi aduenientes differetie eam
pstituerit. Amplius dntia qde in pluribz se/
pe spibus considerat. queadmodum quadru
pes in pluribz aialibus spe dntibus. species
vero in solis his que sub vna spe sunt indivi/
duis. Amplius dntia prima est ab eadem spe
que est fm ipam. simul em ablatu ronale interi
mit hoiem. ho vero interemptus no aufert ro
nale. cu sit deus. Amplius dntia qdem copo
nitur cum alia dntia. ronale em z mortale co
positu est in substancia hois. spcs vero spci non
pponitur vt gignant aliquam aliaz spem. qdam
equus cuida asino pmisceat ad muli generatio
nem. equus autem simpliciter asino nunqz co
ueniens p perficit mulum

De hinc ad hunc

Qua et spes dnt

De Porphiro ponit qtuor dntias spci z dntie. **Prima** est q dntia pdicatur in qle. spcs vero in qd. qzuis em
ho cois velut qltas aliqui accipiat inqrum fcat qle qd
p oppoz ad pma substancia. q fcat h aliqd. no em erit p
ter hoc simplr qltas. sicut dntia est qltas qnis. prium
spci. z accis individut. sz erit qltas qdam ad habitudis
ne fm id q dntie centiales (q qltates sunt) generi ad/
uenientes. vt qle qd esse pstituerit. ome em omne hoc
modo qle qd est in qltate sue omnis forme pstitutum
Secunda dntia est. qz dntia cum sit generalis in pluri/
bus spibus plderat sicut genus. vt qdrupes est in plu
ribz spe dntibus. spcs aut q vere spes est z no genus.
no plderat fm esse in pluribz spe dntibus. sed in hys
solis individuis q sub eade sunt spe. Si vero accipiat
spcs vt genus subalternu. tunc no hic sz in ante habitis
differetia differetie. z talis generis posita est. **Ter**
tia dntia est. qz dntia qdem natura z intellectu por est
spe p dntiam pstituta. sicut pncipium centiale pus est pn
cipiaro. **Quius pbatio est.** qz h modo prius est a q non
puerit subsistedi pntia. sed pstat q ronale qd est dntia
hois ablatu interimit z aufert hoiem que est spcs. hoie
vero interempto siue ablato no necessario seqtur q inte/
rimat ronale. cuz adhuc h interempto fm **Stoycos.** de
us ronale quoddam est. **Auicenna** tm dicit hec omnia p ig
norantiam dicere esse a Porphiro. **Quarta dntia est.**
qz dntia pponit cum alia dntia ad pstituentiu spem.
et h exeplo manifestu est. qz ronale z mortale vnu cu alio
ppositu est in ppositoe siue in pstituoie hois. Spcs ve
ro cu spe no pponit vt gignat alia spem q eadem sit cum
subiectis siue individuis sub arum vel sperum. sicut
dntia cu dntia pponitur ad subam spci pstituentia q ead
dem hz supposita q hz alter duaz dntiarum. eadez em
sunt supposita ronalis z mortalis dntiaru. **Tu circa**

Predicabilium

qntam differentia Porphirus remouet vna obiectoem
qz dicitu est q due spes no pstituit tercia. postet aliqs d
cere q asinus z eq q sunt diuerse spes gignat spem tercia
sz mulu. **Ruder Porphiro** qz quis qda equa p ruculo
ris. cuida asino in p ruculo pmisceat ad muli generatio
ne. equa tm simplr siue vlr accepta asino vltter conuenit
ens nunqz perficit mulum

Quare repugnat duabus spibus
concurrere ad pstituoem tercie
spei. no aut differentis. **Dicendum** q ro diuersitat est
qz spes est id quod in vltimo actu est pfectum. saltem p
fectione formali. vt superius dicitu est. sed ex duobus per
fectis siue in actu no potest fieri aliquid in natura. sic em
no est de differentis. **Et quando dicitur.** due differ
tie sunt etia entia in actu. ergo a simili ex eis no potest fie
ri tercia nisi p aggregatoem. qz pstitutio est ex actu z pos
tentia **Dicendum** q non conuenit duabus differentis
in qntu sunt actus pficere tercium. sed puenit eis in qntu
tm vna est in potetia ad alia. z ergo non debet esse due dif
ferentie opposite diuideres ide genus. sed magis debent
esse differetie subordinate fm Auicenna. sic q vna sit p
oz implicans in suo esse feationem generis. z alia posteri
oz determinans prioram.

De hinc ad hunc
De hinc ad hunc
De hinc ad hunc
De hinc ad hunc

Ex equo z asina generatur burdo. z tm sunt spe
cies. q due spes concurrunt ad tercie spei pstituo
roem. **Prima** pars antis probat p hec metra. **Burdos**
ne generat sonipes. i. equus) iunctus aselle. Sz multa
generat mixtus asellus eque. **Qdm** vt di in textu. q
quis p ruculo equus z p ruculo asina pcurrant ad
generatoem burdonis. no tam e equus z asina in omu
ni. **Et hoc** ptingit in istis aialibus q sunt vicina fm coz
plexione. vel que hnt quadam propinquitatem in semis
ne. sic q semen vnius est alterius reparationum. sicut in p
posito semen equi est calidu. z semen asine est frigidu. id
pmisceat ad burdonis generatoem

De hinc ad hunc

Non repugnat individuis pmisceri. q nec specie
bus. **Tener** pna a simili. **Et pfirmat.** qz bene se
quit. hec equa pmisceat ad muli generatoem. q equa in
omni. **Tener** pntia p locu ab inferiori ad superius.
Dicendum ad pmu q no est simile. quia generatoes
sunt singularium pmo metaphisice. z p actum generato
nis pr aliqd pduci a duobus individuis diuersaz spem
ppter eam dicra. qd no pr pduci a duabus spibus. **Ad**
pfirmatoem ddm q licet equa z asinus in coisario z p
accis pmisceant ad generatoem muli. no tm primo z per
se. **Vel** ddm q textus no vult negare quin equa z asin
in coi pmisceant ad generatoem multi effectiue sicut indi
uidua q accomodant virtute generadi a spibus. sz vult
dicere q in coi no pmisceantur ad generandu mulum for
maliter z intrinsece. sicut pres essentielles dicuntur pmis
ceri z vniu ad generatoem vnius.

De hinc ad hunc
De hinc ad hunc
De hinc ad hunc

Differetia vero z ppruu coe qdem hnt equa
liter picipari ab his que coz picipant: equa/
liter em ronalia ronalia sunt. et risibilia risibi/
lia sunt. et semper et omni adesse coe vtriusqz est
Si aut curtetur qui est bipes. non substantia
perimitur. sed ad id qd natuz est semp dz. nam

et risibile ad id ad qd natu est sp dicit. sed no in eo qd sp rideat. Proprium autem dicitie est qd hec qdem de pluribz spibus dr. vt rationale de hoie r de deo. ppriu vero de vna sola spē cui est ppriu. Et dicitia qdem illis est psequens quoz est dicitia. sz no puerit. ppria vero conuersum pdicant de his quoz sunt ppria.

Dracty quemit du tr

ppria et dicitia dicitur

In hac scda pte Porphirius ppar dnam ad ppriu pene puenientia r dnam. ponens pmo duas puenientias. Prima est qd dicitia r ppriu eqliter participatur a suis subijcibilibus. qz ea q ronata sunt de qbus pdicatur rationale qliter r no fm magis r minus ronata sunt. Sicut ea q sunt risibilia de qbus pdicatur risibile eqliter sunt r no fm magis r minus risibilia. Scda puenientia est qz vtriusq. dicitia r ppriu semp sine vltiter insunt illis de qbus pdicatur. Quis ro est qz dicitia est de eentia rei. sz ppriu essentia. natura. vel nature aptitudine necario psequitur. Tunc ibi (Propriu aut dicitie) ponit duas dicitias inter ppriu r dicitia. Prima est qz aliq dicitia que fz no est vitima r hz vere nome dicitie. semp dr de pluribus spibus sicut r genus. Et hoc probat exemplo. qd rationale qd est dicitia pdicatur de hoie r de deo fm Stoys r Epicuros. q deos r deas ronales esse pofuerunt. ppriu vero pdicatur nisi de vna sola spē cuius est ppriu. r de illius spēi individuis. Scda dicit qz dicitia sequitur vtr ea quoz est dicitia absq puerfione sicut genus. sedq em si ho est rationale est. sed no puerit q sit rationale sit q ppter h necesse sit homine esse fm stoicos. ppria vero puerfim pdicatur de his quoz sunt ppria. si em homo est risibile e. et si risibile est homo est.

Ar Unus homo est magis ronalis q alius. r sicut vnus ho est magis risibilis q alter. ergo dicitia et ppriu suscipit magis r minus. Ans probatur. qz vnus magis vtr roe vel magis ridet q alius. Vm qz vnus vnus impediencia vel expedientia q se tenent ex pte subiecti ad illos actus q sunt vtr roe r ridere magis sunt in vno q in alio. tnc pncipia illa a qbus actus isti procedut eqliter participatur. r illa sunt dicitia r ppriu. no em plus habet potentia naturale qut actu ridet q qui plorat actu. sed aliter hz eam r ad aliud. habuit em sp in equali aptitudine qd no exercet fm actum. Vel ddm ad id qd obicitur de ronali. q licet vnus homo sit ronabilior altero no tm est ronaltior. qz rationale dicit anima ronalem in concreto. r aia illa eqliter participat ab omni hoie. sed ronabile dicit quandā dispoem ad rōcinandū. r illa repit fm magis r minus in hominibus.

Ar Ronabile est ppriu hois. sz ppriu no suscipit magis r minus vt h dr. q neq ronabile. Vm qz ronabile capitur dupli. Vno modo vt dr aptitudinē remotā ad rōcinari. r sic est passio neq suscipit magis et minus. Alio modo capit vt dicit dispoem propinquā r corporis vel anime ad rōcinandū. r sic no est passio r bene suscipit magis r minus.

Differētie aut r accēti cōe qdem est de pluribz dicit. p mune vero ad ea q sunt inseparabilia

accētia sp r oibus adesse. Bipes em sp adest omnibus coruis r nigr ū esse sicut Differt aut qm dicitia qdem ptingit r no cōtinet. cōtinet em rōnalitas hoiem. Accētia vero quodammodo ptingit in eo q in pluribus sunt. quodaz vero ptingit. eo q non vnus accētiis susceptibilia sicut subiecta. sed plurimoz. Et differentia quidem inmensibilis r irremiscibilis. accētia pō magis r minus recipiūt. Et impmixte qdem sicut cōtrarie dicitie mixta em cōtraria accētia. Vniūsmōi qdem cōmuniones r proprietates dicitie r ceteroz sunt. Spēs pō q quidē differat a genere r dicitia dicitū est in eo q dicebam q genū differat a ceteris. r q dicitia a ceteris.

In ista tertia pte Porphirius ppar dnam ad accētiā pene puenientia r dnam. Et pmo ponit duas puenientias. Prima est qz p mune est eis de pluribus pdicari in qstrum vtriusq eoz est vlt. hoc em puenit vlt in qstrum vlt. qd est in multis r de multis dr. Secunda quā habet cum accētiē inseparabili spēalis est. quia dicitia r inseparabile accēdens sp assunt omnibus de qbus pdicantur. Quod pbatur exemplo r inductioe. qz bipes sp adest cū sit dicitia de aibus r hoibus pdicatur. nigrū aut esse qd est tāq accidens inseparabile sp adest coruo. Quāuis em corū passet fieri albus vel cōtate vel arde. qz tamē coruus no noiat em spēm. sz etiā in tali pplexione q est cā nigredinis designat subiectū materiale cui inest inseparabiliter. Tūc ibi. (Differat aut) ponit tres dicitias dicitie r accētiis. Quis ma est. qz dicitia cōtinet ambitu sue cōtatis ea de quibz pdicatur intra suā potestatem. sicut rationale totū hoiem r eius pncipalia. accētia vero non ppingit r vere. sed qdā modo quedā ptingit ea de quibz pdicatur fm q in pluribus sunt r excedit ea de qbus pdicatur. qdā vero quodā modo ptingit. eo q subiecta eozum de qbus pdicant non omnia suscipiunt sed plura. r ideo accētiis ptingit ea qbus inest r excedit ab his qbus no inest. Album em pdicatur de hoibus albis. r quodā modo ptingit. de no albis aut no pdicatur. r ideo aliq ho no est albus r qdā albus est ho. qz pte esse in alio subiecto q in hoie. qz cū dr ho est albus. ho ptingit ab illo albo. r cū dr albus est ho ptingit ab hoie. Hec tm ista ptingentia est ppria. qz ptingere est forme substāntialis. r ideo accētiis in qstrum est forma ptingit. sed in qstrum est accētiis fluidum habet esse corruptibile r ptingit a subiecto. r hunc dr Alterū esse intellectū textus q est h valde obscur. Scda differentia est. qz dicitia no est inensibilis r remiscibilis. sicut passio superius accētiis aut suscipit magis r minus. Tercia dicitia est. qz dicitie ptingit sunt impmiscibiles ad alia cuius vnus spēi ptingentia. sicut ex rationali r irronali no ptingitur aliq vna species. sed duo ptingit accētiis mixta sunt ad alterius ptingentia. sicut miscetur cōtrarij colores r sapores ad mediocrum constitutionē.

Dracty et dicitia quemit dupli

Dracty et dicitia quemit dupli

Dracty et dicitia quemit dupli

Amplius quorum termini sunt dñites. et ipsa sñ dñitia. est autem sp̄ci terminus esse sub genere. et de pluribus et dñitibus numero in eo q̄ qd sit p̄dicari. et cetera h̄mōi. pprii vero soli et semper et omni adesse.

Itud est cap̄l̄m q̄rtum huius tractatus. in quo Porphyrius p̄pat sp̄m ad alia duo sequētia. et s̄m hoc h̄z duas pres. In p̄ma p̄pat sp̄m ad propriū penes uenientiam et dñiam ponēdo duas uenientias. Prima est. quia sp̄s et propriū h̄ commune habēt q̄ de se inuicem uerit̄im p̄dicant. Qd̄ p̄z p̄ exemplū. q̄ si h̄ō est risibile. et e cōtra cū est. q̄ p̄riū ex p̄ncipiis sp̄ci causat. Secūda uenientia ē q̄ sp̄s et p̄riū eōl̄iter p̄cipant. et nō s̄m magis aut minus ab his a q̄bus p̄cipiatur. accipiēdo p̄cipare cōs̄ter. Tūc ibi (Differt aut̄) ponit̄ q̄ruor differētiās sp̄ci et p̄rii dīcēs. q̄ sp̄s differt a p̄prio. quia ea que est sp̄s ad unū ad aliud potest esse genus. qd̄ uerū est t̄m de sp̄e subalterna. p̄rium uero cū sit unius sp̄ci sp̄ealissime p̄rium. impossibile est esse p̄rium aliarū sp̄erum. Si t̄m est p̄rium sp̄ci subalterne q̄ ad illud est genus nō est̄ impossibile ip̄m esse propriū aliarū sp̄erum q̄ p̄tinent sub illa. ut dicit Auicēna. Un̄ in hac dñia accipit̄ Porphyrius sp̄s nō sp̄ealimā. qd̄ an̄ in assignatōe dñiarum nō fecit̄ Propriū etiā refert̄ ad sp̄m sp̄ealissimā cū ante posuerat sub alterna. qd̄ nō est satis s̄m artem dīcū. Secūda differētia est. q̄ sp̄s qd̄dem p̄ naturā et intellectū ante subsistit q̄ p̄riū. propriū aut̄ posterius. q̄ ponitur supposita sp̄e s̄m esse in natura. Qd̄ exemplo probat̄. q̄ hōiem op̄us esse ut ex illo causetur risibile. et iō recipitur in diffinitōe risibilis. sicut subiectū in diffinitōe sue. pprie passiōis.

Tercia dñitia est. quia sp̄s sp̄ actu est in subiecto de q̄ p̄dicat̄. propriū aut̄ non semp̄ inest̄ actu. licet potestare sue aptitudinis sp̄ inest̄. Quod docetur exemplo. q̄ for̄tes est sp̄ actu homo operāz et gēs. nō aut̄ sp̄ rider. q̄uis de natura et aptitudine sp̄ sit risibilis. Quarta dñitia est q̄ quorū termini siue diffinitōes sunt dñites. diffinita etiam sunt differētia. s̄ sic est de p̄prio et sp̄e. igitur. Maior p̄z. q̄ sp̄ci diffinitio est q̄ sit sub assignato genere et sp̄ci sp̄ealissime. qd̄ de pluribus numero dñitibus in eo qd̄ qd̄ est p̄dicatur. et cetera h̄mōi que sup̄ius sunt posita Propriū aut̄ diffinitio est q̄ soli et om̄i et semp̄ adest. que diffinitōes sunt differētes.

Notandū Porphyrius dicit propriū et speciem specialiter differre suis diffinitōibus. cum tamen om̄ia propriis diffinitōibus differant propter duas causas. Prima est. quia species et propriū habent eadem p̄ncipia. et ideo magis uideatur conuenire q̄ alia. Secūda est. quia propriū et sua species p̄dicant de se inuicē uerit̄im et magnam habent uenientiam. ideo ostendit̄ Porphyrius q̄ nō sunt unum et idem. q̄ rōibus propriis differunt.

Sp̄ci uero et accētis cōe qd̄dem est de pluribus p̄dicari. rare uero alie sunt cōitates. propterea qm̄ plurimū distant a se accidēs et cui accidit. Propria uero utriusq̄ sunt sp̄ci quidem

in eo qd̄ qd̄ est p̄dicari de his quorum est sp̄s accētis aut̄ in eo qd̄ q̄le quoddā est vel aliquo modo se habēs. et unāquāq̄ substantiam una q̄dem sp̄e p̄cipare. pluribus aut̄ accētibus et separabilibus et inseparabilibus. et sp̄s quidem an̄ subintelligi p̄t q̄ accētia etiā si sint inseparabilia. oportet em̄ subiectum esse ut illi aliquid accidat. Accētia uero posterioris generis sunt et aduenticie nature. et sp̄ci quidem participatō equaliter est. accētis uero separabilis vel si inseparabile sit nō eōl̄iter. ethiops enim alio ethiophe habebit colorem vel intensum amplius vel remissum s̄m nigredinem. Restat ergo de proprio et accidente dicere. quo em̄ propriū a genere. sp̄e. et dñitia differat dictū est in illorum ad ip̄m differētijs.

Ista est secūda pars huius capituli. in q̄ Porphyrius cōsp̄at sp̄m ad accētis penes uenientiam et differētia. Et ponit̄ unā uenientiam dīcēs. q̄ inq̄rtum sunt v̄ta cōe ē eis de pluribus p̄dicari. Alie uero cōitates sunt rare. eo q̄ accētis et id cui accidit plurimum a se differunt. Tunc ibi (Propria uero) ponit̄ quatuor differētiās eorū. Prima differētia est. q̄ sp̄ci uenit̄ p̄dicari in eo qd̄ qd̄ est accidens uero in quale p̄dicatur. Sicut p̄z de accidēs tibus absolutis. sicut sunt qualitas et quātitas. vel p̄dicatur in eo qd̄ quō se habet. sicut p̄z de alijs accidentibus que sunt mixta cū respectu. ut ad aliqd̄ et om̄ia alia. Secūda differētia est. q̄ unius individui in genere substantie sola est una sp̄s. prima et immediata. s̄ p̄t̄ eius esse plura accidentia et separabilia q̄ inseparabilia. Tercia dñitia est. quia sp̄s p̄t̄ intelligi in se ex illis ex suis p̄ncipijs substantialibus an̄ accētia q̄ sunt in ipsa. q̄uis etiā sunt inseparabilia. Quarta rō est. q̄ oportet supponere subiectum in se p̄pletum esse ut illi postea aliqd̄ accidat. accētia uero supponūt subiectū. q̄ sunt posteriora a subiecto. et ergo uocantur accētia. q̄ ad subiectū eius cadentia tanq̄ entia defectiua. Quarta dñitia est. quia sp̄s p̄cipiatur a suis subiectis eōl̄iter et nō s̄m magis et minus. accētis uero participatio ab illis de q̄bus p̄dicatur. etiā si sit inseparabile accētis est s̄m magis et minus et non equaliter. Conuenit em̄ q̄ ethiops respectu ethiops habet colorem nigrum magis intensum vel nigredinem magis remissam. Tunc eludat̄ Porphyrius q̄ iā solum restat dicere de proprio et accētis. Quo uero p̄riū a sp̄e. genere. et dñitia differat satis dictū est.

Str Nulla forma suscipit magis et minus. s̄ accētis ē forma. ergo nō suscipit magis et minus. Maior p̄batur. quia forma est in simplici et in inuariabili essentia p̄sistens s̄m Hilbertum por. Qd̄m q̄ forma accētalis p̄t̄ accipi dupl̄. Uno mō abstractiue et s̄m essentiam. et sic nō suscipit magis et minus. quia nulla ē larē

Questiones

tudo in accente fm essentia considerato. Alio mo capis con
cretiue 7 fm ee. 2 sic suscipit magis 7 minus fm q subiec
ctu magis est dispositu ad accns illud in eo recepruz. vel
fm q magis vel in in? picipat eandem forma. vt de beat?
Thomas. Et ex isto sumit dicitur inter forma subalem
et accntalem. qz forma substantiat dat ee subiecto vno mo
sed forma accidet alis dat esse variabile. licet essentia sit
simplex 7 inuariabilis.

Quod utrum plura accntia vnus spei pnt esse in eode
subiecto. **R**dm q naturalr est impossibile. qz
fm pfm septimo metaph. accntia numerat ex numerosita
re subiecti. 7 intelligit de accntibus eiusde spei. si q subie
ctu sit vnus accntia no pnt esse plura. Et ide de pmo tho
picoz. 7 re. Et pbatur roe. qz ide no pt esse in actu 7 in
potentia respectu eiusde. sed si in subiecto possent ee plura
accntia eiusde spei simul ide esset in potentia 7 in actu res
pectu eiusde in spe. 7 re. **Q**uod pbatur. qz essz in actu ppe
forma qua habet. 7 essz in potentia ad alia eiusde spei qua
no hz. **S**cdo probatur. qz de scdo de aia q oz receptiuu de
nudari ab eo qd recipit. 7 subiectu eius i actu p vna for
ma no pot alia recipe eiusde spei. **T**ercio probatur. qz omne
susceptibile suscipies distinctas formas fm esse pfectum
pr ab illis denoiari. sz nullu susceptibile pt denoiari di
stincte a distinctis formis eiusde spei. 7. **Q**uod pbatur.
qz sequitur q vnus subiectu diceret multa alba. 7 vn? aer
multa luminosa. quod est falsum.

Rdm in eadem pte dyaphani sz plura lumina. qz sz
canta ex diuersis luminosis. 7 plura accntia vni
us spei possunt esse in eodem subiecto. Et si dicat q non
sz plura lumina sed q ex eis fiat vnus sicut ex pluribz las
padibus vnica solu catur vnus lumen fm **O**yonium.
Contra hoc arguit. qz ibi sz diuersa agentia. i. plura lu
minosa. 7 sz plures actoes 7 plures effectus. **O**dm li
cet ibi sint plura agentia tñ pcurrunt in vice vnus pfec
te agentis. sicut plures hoies ad vnus tractu nauis. 7 ido
no est inconueniens q ibi sit actio vna ex pte passi. licet ha
beat habitudine ad plura a qbus exit

Rdm de pat numero hz ples pntitates tm numero
dntes. 7 re. **A**ns pbatur. qz relatio numerat nre
rositate tmni. sz ptingit eude ptem habere ples filios. 7
Rdm q est eade pntitas q refert pz ad plures filios
qz fm sem Thomā vnitas relatiois vel ei? pluralitas no
attēdit penes terminos. sz fm ei? cam vel subiectuz. Si ei
attēderet fm terminos. tūc qlibz ho hret in se duas filiatōes
vna q refert ad patrem. 7 alia q refert ad matrem. qd falsum
est. qz filius eade relatioe refert ad suu patrem 7 suā matrem
ppter vnitate cam q est natiuitas. qz eadem natiuitate
ho nascitur ex patre 7 matre

Rdm de subiectu nūero est in potentia ad plures al
bedines succedentes diuersis tpbus. 7 hz simul
diuersas potentias ad illas albedines. sz ille potentie sz so
lu nūero distince. 7 re. **O**dm q est vnapotentia nre
ro ad illas diuersas albedines. 7 manent in subiecto. put
substat diuersis formis. 7 corrupta albedine in subiecto
no corrumpitur potentia ad illā

Comune autē ppriū 7 inseparabilis est accntis
q pter ea nūqz cōsistat illa in qbo cōsiderantur
quemadmoduz em pter risibile no subsistit hō

Predicabilium

ita nec pter nigredinem subsistit ethiops. **E**t
quemadmodū et sp et omni adest ppriū. sic et in
sepabile accntis: Differt autē qm ppriū vni soli
spei adest. quemadmodū risibile hōi. Insepabi
le ho accntis (vt nigrū). nō solū ethiopi sed etiā
coruo et carboni 7 ebano 7 qbusdā alijs. Qua
re ppriū conuersum pdicat de eo cui est ppriū
et eqliter. inseparabile ho accntis cōuersum nō p/
dicat. Et ppriū qdē cōlis est picipatio acci/
dētū vero bec qdem magis. illa vero minus.
Sunt qdē et alie cōitates vel pprietates eoz
qz q dicta sunt. sed sufficiat etiā bec ad discre/
tōem eozū cōitatisqz traditionem

Istud est quintū capitulū 7 vicimū istius tractatū. in
quo Porphiri? ppar ppriū ad accntis. Et pmo ponit du
as puenientias. Prima est q ppriū 7 accntis inseparabile sp
assunt illis quoz sz ita q pter illa subiecta nūqz poss
sunt pssistere in qbus sunt 7 de qbus predicantur. **Q**uod
piz exemplariter. qz sicut pter risibile non subsistit hō in
natura ita pter nigredine nō subsistit coruus. dūmō cor
uus noie suo importat pplexionē nigredine causantē. **S**e
cūda puenientia q est qsi ea pcedentis est. qz sicut ppriū sp
adest ei cuius est ppriū. sicut risibile hōi ita accntis insep
abile adest omi 7 sp. qz nō solū alit sicut ppriū. ptop
ter quod etiā nō puerim predicatur de eo cui? est. **A**lie
autē cōitates sunt ad quedā sicut nō essentialr predicari 7
in qle. **A**ccntis autē sepabile cōitate ad ppriū non hz nisi p
dicari in qle 7 nō in qd. **T**unc ibi (Differt at) **A**lma
liter ponit tres dās eoz. Prima est q ppriū soli vni spei
adest. quemadmodū risibile adest hōi. inseparabile ho accntis
vt nigrū non solū adest ethiopi vel soli coruo. sed etiā car
boni 7 ebano 7 qbusdā alijs. ita q ppriū subiectuz sibi
non determinat. Et capitur etenus pro arbore que cesa
durefcit i lapidem 7 enigra. vni? **O**tenus est arbor quā
nullus pcremat ardor. **O**tenus est lignū nigrū qd si da
bis igni. **I**gnis nō lignū cremat est mirabile signū. **S**e
cūda dicitur est. qz ppriū predicatur puerim de eo cui
us est ppriū. accntis vero inseparabile. qz nō determinat
tū subiectu respicit. ideo nō puerim pdicat. **T**ercia ē. qz
ppriū eqliter 7 nō fm magis 7 minus est picipatio a su
is subiectis. **A**ccntiū vero picipatio est fm magis 7 mi
nus. vt in accntibus dicitur est. **C**ōcludit qz qz sunt alie
cōitates dntie eoz qnqz vltim. tñ h modo dicte suffici
ant ad noticiā 7 distinceōem eozū

Rdm Accntiū cū ex vulnere occalluerit. 7 sicut cecitas
oculoz sz accntia inseparabilia. 7 tñ nō sp assunt
suis subiectis vt manifestū est. ergo scda puenientia nō est
vtr vera. **O**dm q duplicia sunt accntia inseparabilia. q
dā sunt que adueniunt subiecti suis ab intrinseco. 7 illa sp
assunt posito tali pncipio. **A**lia sz que adueniunt ipis
a pncipijs extrinsecis. 7 illa licet nō assunt sp simplr. at
sunt tñ sp illi cui semel infuerit. **E**t hoc circa libz pdi
cabilū Porphiri dicea sufficiant.

Questiones

Predicamentorum

Uel dōm negando minorē. Et ad pbatōem dicitur qd omne ens per se nature est alicuius determinati generis s; hoc nō oportet de ente rōnis

Ar Liber iste est de decē vocib; p̄m̄s decē rez p̄ ma principia sc̄arib; vt d̄r Boet̄. s; videt̄ qd vox siue t̄m̄n̄ sit subiectū in hac sc̄ia dōm qd ista rōne mouent modern̄. qd ponit p̄ subiecto decē t̄minos s̄m̄ suos decē mōs sc̄arū incomplexos ḡn̄alissimos ab inuicē distinctos z formalit̄ nō coincidentes. qd sc̄ar decē p̄t̄ mas intentiones Sed p̄tra s̄ sic arguit̄ p̄nta s̄z eadez apud omnes. s; decē termini significatiui nō s̄z iudē apud omnes nā greci habēt alios decē terminos q̄ nos. igitur Et si respō deat̄ qd intelligat̄ dem̄ suū de terminis mēra lib; t̄nc p̄tra ipsos est auctoritas Boet̄. qd loquit̄ de vo c̄ib; Quid ergo dōm ad Boet̄. qd ipse intelligit̄ dem̄ suū in instrumentalit̄. z nō p̄ncipaliter. qz p̄ncipaliter est ista sc̄ia de decē generib; significatis p̄ decē voces. Neqz p̄t̄inz p̄sideratio vocū p̄ncipalit̄ ad logicā. s; magis ad gr̄amaticā. qz altera est de p̄mone p̄gruo. altera p̄o de s̄ mone ornato Et q̄n̄ d̄r. logica etiā p̄mocal' sc̄ia d̄r a p̄moue vel voce. Dōm qd verus est. nō t̄n̄ p̄siderat illa p̄ncipaliter. s; solū in quātū sunt signa rez. vel p̄ceptū aut etiā in quātū p̄plexio p̄ceptū correspōdet̄ p̄plexio ni vocū. z veritas p̄ceptū verit̄ art̄ vocum. z sic de alijs

Ar sc̄do. Uerū de decem p̄ntis sit sc̄ia dōm qd sic. qz de illis est sc̄ia qd conueniūt̄ in aliq̄ cōi subiecto. cui dem̄ratur inesse p̄tia passio p̄ verū z adēq̄tuz eius p̄ncipiū. s; decē p̄nta sunt h̄mōi. qd zē. D̄m̄oz p̄ba tur. qz p̄ueniūt̄ in cōi subiecto sup̄ius assignato z illi dem̄ stratur inesse p̄tia passio p̄ verū z adēq̄tuz ei' p̄ncipiū vt p̄z facillit̄r practicant̄. Sc̄do p̄bat̄. qz de illis est sc̄ia qd p̄ueniūt̄ in vno subiecto cōi. qd h̄z p̄ se p̄ncipiā z cās. p̄ qd cognoscat̄ p̄r. z etiā passioēs de ipso subiecto p̄ eadē p̄ncipiā dem̄rābiles. s; p̄nta sunt h̄mōi vt patet. ergo.

Ar Solius p̄ctōnis est sc̄ia. s; decē p̄dicamēta non sunt cōclusio. qd zē. Maior p̄bat̄ qz sc̄ia est habitus p̄ctōnis p̄ dem̄rāōem acq̄situs. vt p̄z p̄ p̄m̄ p̄mo posterioz. z p̄ l̄ incomēsem conformiter hoc dicentes Dōm qd solū p̄ctōnis est sc̄ia tanq̄ sc̄ibilib; p̄p̄n̄q̄tū t̄n̄ alioz a p̄ctōne p̄t̄ esse sc̄ia tanq̄ sc̄ibilib; illū remoz. s; decē p̄dicamēta sunt sc̄ibilib; remoz. nō quidē sicut subiectū z nō dicitū p̄ctōnis. s; sicut p̄tes subiectiue subiecti

Ar Solum de vniuoce est sc̄ia tanq̄ de p̄tib; subiectiuis. s; nihil est cōe vniuoce illis decē generib;. qd sic de eis nō est sc̄ia. D̄m̄oz p̄bat̄. qd sunt met̄ p̄ma p̄ncipiā. vt d̄r Porph̄r̄. Dōm qd p̄dicamēta capiūt̄ur dupl̄. vno' p̄m̄ corū esse reale. z sic nō habēt aliquod cōe vniuoce. s; sunt partes entis. quod analogit̄ ce de eis d̄r. Alio' capiūt̄ur p̄m̄ corū esse intentionale. s; p̄m̄ qd referūt̄ur ad dicit̄ z predicari. et sic p̄ueniunt̄ in illo cōi vniuoce. quod est superius assignatū p̄ subiecto. qd nō est vniuoce reale. sed intentionale Et q̄n̄ dicitur. vnit̄as intentionalis fundatur sup̄ vnit̄ate reali. sed p̄dicamēta nullā habent vnit̄atē realē. qd nō habēt aliquā vnit̄atē intentionale. Dōm qd res nō est cā tota' in t̄cōnis. s; solū occasio. qre d̄r Aucenna. qd intellect' causat vniuersalitatē in reb;. z ideo nō o'z qd vnit̄ati in t̄cōis cor respō deat̄ vnit̄as real'. qre etiā aliq̄ p̄nt̄ habere cōe vniuoce p̄m̄ esse intentionale. p̄m̄ qd referūt̄ur ad intentiones sc̄das. qd t̄n̄ p̄m̄ se capta et p̄m̄ cōe reale sunt p̄mo diuerfa

Ar Omne sc̄ibile d̄z habere passiones p̄ se dem̄rābil̄ les de ipso p̄ diffinitōem suā. s; de p̄dicamentis nō dem̄strant̄ aliq̄ passiones in ista sc̄ia. neqz h̄nt̄ diff̄s nitōes. qd de eis nō est sc̄ia. Minor p̄ p̄ma parte est nota s; p̄o sc̄da p̄te. p̄bat̄ur qd p̄dicamēta non sunt p̄posita ex genere z d̄na. cū sint p̄ma genera. Dōm licet p̄tes in hoc libro nō faciat̄ aliq̄s dem̄rāōes actuales sicut nec in alijs. t̄n̄ sufficienter tradit̄ ea ex q̄bus dem̄strāōnes formari p̄nt̄. sicut ex p̄li gr̄a. cogitō qd subst̄t̄ia sit ens. et qd non esse in subiecto sit passio sube. formaf dem̄rāō talis. Nullū ens p̄ se est in subiecto. sed om̄is suba ē ens p̄ se. s; nulla subst̄t̄ia est in subiecto. Et licet p̄dicamēta nō habeāt̄ diffinitōem quidditatīā. h̄nt̄ t̄n̄ aliq̄d quod habz modū diffinitōis quidditatīue

Ar De plurib; nō est sc̄ia. s; decē p̄dicamēta. s; plus ra. qd de eis nō est sc̄ia. Maior p̄bat̄. qz idē est d̄z cere sc̄ia z sc̄ia vna. h̄o z vnius h̄o. qro metaphisice. s; vna sc̄ia nō est de plurib;. qd zē Dōm qd licet vna sc̄ia non sit de plurib; vt de subiectis. qz vnius sc̄ie est t̄m̄ vni subiectū. t̄n̄ vna sc̄ia b̄n̄ est plurium tanq̄ p̄t̄i subiectiua. mō decē p̄dicamēta nō sunt subiecta. s; partes subiectiue. z reducunt̄ ad duo. sc̄ad subam z acc̄is. z hec duo reducunt̄ ad vniū. sc̄ad subiectū. qd est ens dicibile in cōplexū. z ab hoc h̄nt̄ qd de eis est vna sc̄ia.

Ar Pr̄m̄oz p̄ncipioz nō est sc̄ia. s; p̄dicamēta s; p̄ma p̄ncipiā. qd zē. Maior p̄bat̄ur. qz ipsoz est intellectus. s; sc̄ia z intellect' s; habitus intellectuales distincti. sexto ethicoz Dōm qd duplicia sunt p̄ncipiā quēdā sunt p̄plexa. s; qd stant̄ in forib; intellectus. z illa s; p̄ se nota. qz statim p̄gnosunt̄ cognitōis terminis. sicut ē istud. om̄e torū est maius sua p̄te. Alia sunt p̄ncipiā in p̄plexa. z talia licet p̄m̄ se sint notissima. nō tamē sunt nobis sp̄ nota. Et illa capiunt̄ dupl̄. Vno mō p̄m̄ cōe metaphisicū. z sic de eis est sapientia. Alio mō p̄m̄ esse logicū et sic de eis est sc̄ia. qz sic nō p̄siderant̄ vt p̄ncipiā. s; magis vt partes subiectiue.

Ar Tercio. vtrū ista sc̄ia p̄dicamentoz sit realis vt rōnalis Dōm qd est rōnalis. Probaf̄ p̄mo qz illa sc̄ia est rōnalis qd p̄siderat̄ entia inq̄tuz substant̄ passionib; rōis. s; noticiā p̄ntis libri est h̄mōi. qd est rōnalis. Maior est nota. qz sc̄ie secant̄ quēadmodū z res qd ad formales rōes p̄siderādi. qd plerūqz circūquēmur p̄ passiones. D̄m̄oz p̄bat̄ur. qz p̄dicamēta h̄ p̄side ratur inq̄tū aliq̄ p̄rtetas ab intellectu causata eis attri buit̄. vt qd sube p̄ntū est vniuoce predicari. z ita de alijs. Sc̄do p̄bat̄. qd logica a toto genere est rōnalis sc̄ia. vt in q̄tionib; p̄ambularib; totius veteris artis dem̄ est. sed sc̄ia istius libri est p̄s logicē. qd est rōnalis

Ar Illa sc̄ia est realis qd p̄siderat̄ de entibus realib; s; hec sc̄ia p̄siderat̄ decē p̄dicamēta que sunt ent̄ t̄ia realia. qd est realis D̄m̄oz p̄bat̄ur. qz de eis etiā deter minat metaphisicus qd est artifex realis. vt p̄z q̄nto me taphisice. qd nō esset si nō ponerent̄ entia realia Dicē dum qd decē p̄dicamēta capiunt̄ dupl̄. Vno mō inq̄ tū sūt nature z pres ent̄ nō habēt̄ia an se p̄ncipiā forma lia z vniuoce. z h̄ mō p̄siderant̄ a metaph. quia eiusdem sc̄ie est p̄siderare de ente z de his qd h̄nt̄ coherēt̄ia cū ente sicut sunt pres ent̄s. In signū cuius metaphisica descen dit ad subam. z vtrū ad subam materiale z imateriale et sicut ad pres ent̄s z alioz p̄dicamentoz. Alio' capiūt̄ur p̄m̄ cōe logicū inq̄strum eis attribuunt̄ passioēs p̄ rōem ut

liber iste est de decē vocib; p̄m̄s decē rez p̄ ma principia sc̄arib; vt d̄r Boet̄. s; videt̄ qd vox siue t̄m̄n̄ sit subiectū in hac sc̄ia dōm qd ista rōne mouent modern̄. qd ponit p̄ subiecto decē t̄minos s̄m̄ suos decē mōs sc̄arū incomplexos ḡn̄alissimos ab inuicē distinctos z formalit̄ nō coincidentes. qd sc̄ar decē p̄t̄ mas intentiones Sed p̄tra s̄ sic arguit̄ p̄nta s̄z eadez apud omnes. s; decē termini significatiui nō s̄z iudē apud omnes nā greci habēt alios decē terminos q̄ nos. igitur Et si respō deat̄ qd intelligat̄ dem̄ suū de terminis mēra lib; t̄nc p̄tra ipsos est auctoritas Boet̄. qd loquit̄ de vo c̄ib; Quid ergo dōm ad Boet̄. qd ipse intelligit̄ dem̄ suū in instrumentalit̄. z nō p̄ncipaliter. qz p̄ncipaliter est ista sc̄ia de decē generib; significatis p̄ decē voces. Neqz p̄t̄inz p̄sideratio vocū p̄ncipalit̄ ad logicā. s; magis ad gr̄amaticā. qz altera est de p̄mone p̄gruo. altera p̄o de s̄ mone ornato Et q̄n̄ d̄r. logica etiā p̄mocal' sc̄ia d̄r a p̄moue vel voce. Dōm qd verus est. nō t̄n̄ p̄siderat illa p̄ncipaliter. s; solū in quātū sunt signa rez. vel p̄ceptū aut etiā in quātū p̄plexio p̄ceptū correspōdet̄ p̄plexio ni vocū. z veritas p̄ceptū verit̄ art̄ vocum. z sic de alijs

sc̄ia de illis est sc̄ia qd conueniūt̄ in aliq̄ cōi subiecto. cui dem̄ratur inesse p̄tia passio p̄ verū z adēq̄tuz eius p̄ncipiū. s; decē p̄nta sunt h̄mōi. qd zē. D̄m̄oz p̄ba tur. qz p̄ueniūt̄ in cōi subiecto sup̄ius assignato z illi dem̄ stratur inesse p̄tia passio p̄ verū z adēq̄tuz ei' p̄ncipiū vt p̄z facillit̄r practicant̄. Sc̄do p̄bat̄. qz de illis est sc̄ia qd p̄ueniūt̄ in vno subiecto cōi. qd h̄z p̄ se p̄ncipiā z cās. p̄ qd cognoscat̄ p̄r. z etiā passioēs de ipso subiecto p̄ eadē p̄ncipiā dem̄rābiles. s; p̄nta sunt h̄mōi vt patet. ergo.

solius p̄ctōnis est sc̄ia. s; decē p̄dicamēta non sunt cōclusio. qd zē. Maior p̄bat̄ qz sc̄ia est habitus p̄ctōnis p̄ dem̄rāōem acq̄situs. vt p̄z p̄ p̄m̄ p̄mo posterioz. z p̄ l̄ incomēsem conformiter hoc dicentes Dōm qd solū p̄ctōnis est sc̄ia tanq̄ sc̄ibilib; p̄p̄n̄q̄tū t̄n̄ alioz a p̄ctōne p̄t̄ esse sc̄ia tanq̄ sc̄ibilib; illū remoz. s; decē p̄dicamēta sunt sc̄ibilib; remoz. nō quidē sicut subiectū z nō dicitū p̄ctōnis. s; sicut p̄tes subiectiue subiecti

solum de vniuoce est sc̄ia tanq̄ de p̄tib; subiectiuis. s; nihil est cōe vniuoce illis decē generib;. qd sic de eis nō est sc̄ia. D̄m̄oz p̄bat̄. qd sunt met̄ p̄ma p̄ncipiā. vt d̄r Porph̄r̄. Dōm qd p̄dicamēta capiūt̄ur dupl̄. vno' p̄m̄ corū esse reale. z sic nō habēt aliquod cōe vniuoce. s; sunt partes entis. quod analogit̄ ce de eis d̄r. Alio' capiūt̄ur p̄m̄ corū esse intentionale. s; p̄m̄ qd referūt̄ur ad dicit̄ z predicari. et sic p̄ueniunt̄ in illo cōi vniuoce. quod est superius assignatū p̄ subiecto. qd nō est vniuoce reale. sed intentionale Et q̄n̄ dicitur. vnit̄as intentionalis fundatur sup̄ vnit̄ate reali. sed p̄dicamēta nullā habent vnit̄atē realē. qd nō habēt aliquā vnit̄atē intentionale. Dōm qd res nō est cā tota' in t̄cōnis. s; solū occasio. qre d̄r Aucenna. qd intellect' causat vniuersalitatē in reb;. z ideo nō o'z qd vnit̄ati in t̄cōis cor respō deat̄ vnit̄as real'. qre etiā aliq̄ p̄nt̄ habere cōe vniuoce p̄m̄ esse intentionale. p̄m̄ qd referūt̄ur ad intentiones sc̄das. qd t̄n̄ p̄m̄ se capta et p̄m̄ cōe reale sunt p̄mo diuerfa

liber iste est de decē vocib; p̄m̄s decē rez p̄ ma principia sc̄arib; vt d̄r Boet̄. s; videt̄ qd vox siue t̄m̄n̄ sit subiectū in hac sc̄ia dōm qd ista rōne mouent modern̄. qd ponit p̄ subiecto decē t̄minos s̄m̄ suos decē mōs sc̄arū incomplexos ḡn̄alissimos ab inuicē distinctos z formalit̄ nō coincidentes. qd sc̄ar decē p̄t̄ mas intentiones Sed p̄tra s̄ sic arguit̄ p̄nta s̄z eadez apud omnes. s; decē termini significatiui nō s̄z iudē apud omnes nā greci habēt alios decē terminos q̄ nos. igitur Et si respō deat̄ qd intelligat̄ dem̄ suū de terminis mēra lib; t̄nc p̄tra ipsos est auctoritas Boet̄. qd loquit̄ de vo c̄ib; Quid ergo dōm ad Boet̄. qd ipse intelligit̄ dem̄ suū in instrumentalit̄. z nō p̄ncipaliter. qz p̄ncipaliter est ista sc̄ia de decē generib; significatis p̄ decē voces. Neqz p̄t̄inz p̄sideratio vocū p̄ncipalit̄ ad logicā. s; magis ad gr̄amaticā. qz altera est de p̄mone p̄gruo. altera p̄o de s̄ mone ornato Et q̄n̄ d̄r. logica etiā p̄mocal' sc̄ia d̄r a p̄moue vel voce. Dōm qd verus est. nō t̄n̄ p̄siderat illa p̄ncipaliter. s; solū in quātū sunt signa rez. vel p̄ceptū aut etiā in quātū p̄plexio p̄ceptū correspōdet̄ p̄plexio ni vocū. z veritas p̄ceptū verit̄ art̄ vocum. z sic de alijs

omne sc̄ibile d̄z habere passiones p̄ se dem̄rābil̄ les de ipso p̄ diffinitōem suā. s; de p̄dicamentis nō dem̄strant̄ aliq̄ passiones in ista sc̄ia. neqz h̄nt̄ diff̄s nitōes. qd de eis nō est sc̄ia. Minor p̄ p̄ma parte est nota s; p̄o sc̄da p̄te. p̄bat̄ur qd p̄dicamēta non sunt p̄posita ex genere z d̄na. cū sint p̄ma genera. Dōm licet p̄tes in hoc libro nō faciat̄ aliq̄s dem̄rāōes actuales sicut nec in alijs. t̄n̄ sufficienter tradit̄ ea ex q̄bus dem̄strāōnes formari p̄nt̄. sicut ex p̄li gr̄a. cogitō qd subst̄t̄ia sit ens. et qd non esse in subiecto sit passio sube. formaf dem̄rāō talis. Nullū ens p̄ se est in subiecto. sed om̄is suba ē ens p̄ se. s; nulla subst̄t̄ia est in subiecto. Et licet p̄dicamēta nō habeāt̄ diffinitōem quidditatīā. h̄nt̄ t̄n̄ aliq̄d quod habz modū diffinitōis quidditatīue

De plurib; nō est sc̄ia. s; decē p̄dicamēta. s; plus ra. qd de eis nō est sc̄ia. Maior p̄bat̄. qz idē est d̄z cere sc̄ia z sc̄ia vna. h̄o z vnius h̄o. qro metaphisice. s; vna sc̄ia nō est de plurib;. qd zē Dōm qd licet vna sc̄ia non sit de plurib; vt de subiectis. qz vnius sc̄ie est t̄m̄ vni subiectū. t̄n̄ vna sc̄ia b̄n̄ est plurium tanq̄ p̄t̄i subiectiua. mō decē p̄dicamēta nō sunt subiecta. s; partes subiectiue. z reducunt̄ ad duo. sc̄ad subam z acc̄is. z hec duo reducunt̄ ad vniū. sc̄ad subiectū. qd est ens dicibile in cōplexū. z ab hoc h̄nt̄ qd de eis est vna sc̄ia.

Pr̄m̄oz p̄ncipioz nō est sc̄ia. s; p̄dicamēta s; p̄ma p̄ncipiā. qd zē. Maior p̄bat̄ur. qz ipsoz est intellectus. s; sc̄ia z intellect' s; habitus intellectuales distincti. sexto ethicoz Dōm qd duplicia sunt p̄ncipiā quēdā sunt p̄plexa. s; qd stant̄ in forib; intellectus. z illa s; p̄ se nota. qz statim p̄gnosunt̄ cognitōis terminis. sicut ē istud. om̄e torū est maius sua p̄te. Alia sunt p̄ncipiā in p̄plexa. z talia licet p̄m̄ se sint notissima. nō tamē sunt nobis sp̄ nota. Et illa capiunt̄ dupl̄. Vno mō p̄m̄ cōe metaphisicū. z sic de eis est sapientia. Alio mō p̄m̄ esse logicū et sic de eis est sc̄ia. qz sic nō p̄siderant̄ vt p̄ncipiā. s; magis vt partes subiectiue.

Tercio. vtrū ista sc̄ia p̄dicamentoz sit realis vt rōnalis Dōm qd est rōnalis. Probaf̄ p̄mo qz illa sc̄ia est rōnalis qd p̄siderat̄ entia inq̄tuz substant̄ passionib; rōis. s; noticiā p̄ntis libri est h̄mōi. qd est rōnalis. Maior est nota. qz sc̄ie secant̄ quēadmodū z res qd ad formales rōes p̄siderādi. qd plerūqz circūquēmur p̄ passiones. D̄m̄oz p̄bat̄ur. qz p̄dicamēta h̄ p̄side ratur inq̄tū aliq̄ p̄rtetas ab intellectu causata eis attri buit̄. vt qd sube p̄ntū est vniuoce predicari. z ita de alijs. Sc̄do p̄bat̄. qd logica a toto genere est rōnalis sc̄ia. vt in q̄tionib; p̄ambularib; totius veteris artis dem̄ est. sed sc̄ia istius libri est p̄s logicē. qd est rōnalis

Illam sc̄iam est realis qd p̄siderat̄ de entibus realib; s; hec sc̄ia p̄siderat̄ decē p̄dicamēta que sunt ent̄ t̄ia realia. qd est realis D̄m̄oz p̄bat̄ur. qz de eis etiā deter minat metaphisicus qd est artifex realis. vt p̄z q̄nto me taphisice. qd nō esset si nō ponerent̄ entia realia Dicē dum qd decē p̄dicamēta capiunt̄ dupl̄. Vno mō inq̄ tū sūt nature z pres ent̄ nō habēt̄ia an se p̄ncipiā forma lia z vniuoce. z h̄ mō p̄siderant̄ a metaph. quia eiusdem sc̄ie est p̄siderare de ente z de his qd h̄nt̄ coherēt̄ia cū ente sicut sunt pres ent̄s. In signū cuius metaphisica descen dit ad subam. z vtrū ad subam materiale z imateriale et sicut ad pres ent̄s z alioz p̄dicamentoz. Alio' capiūt̄ur p̄m̄ cōe logicū inq̄strum eis attribuunt̄ passioēs p̄ rōem ut

capitulum et ratio
a gylis et p...
a gylis

multa vni...
a confusa

Aristotelis

Folio eli

ad p... analogi q... ad gen... et reductio ad genus q...
ad subiectum ergo diffinitio vniuocorum p... quam doce
tur prima reductio) prior est secunda. per quam docetur
secunda reductio. et illa prior est tertia. per qua docetur
reductio tertia Sed Boetius in quibusdam predicamentis
assignat altam causam dicens. q... p... hic fuit modus bo
ni ozulanti. quia prius extirpari zizaniam q... inferat bona
semina. sed equoca sunt zizaniam in ozto predicamentali
no ferenda. ergo premititur tunc abijcienda

De vniuocis diffinitio equocorum sit bona **Q**uod m q
sic cuius intellectus est talis (Equoca) sp... eq
uocata p... eandem voce significata (dicunt) sentia (quorum
solum nomen est coe). i. vox sciatia est vna (et raro sub
stantie). i. res significatiua (sunt illud nomen est diuersa)
i. alta et alia. **Uel** sicut alios i. essentia l' p... seu inte
riones anime sunt diuerse. quasi dicat q... omnia illa dicit
tur equoca alicui? vocis q... uenit in illa voce. et no in
re significata illius vocis **Et** quo pars q... h... diffiniunt
equoca equocata. de quibus etiam debent dari exempla

Notandum duplex est equocum. scilicet equi
uocum equocatis et equocum equocatum. **Equocum equocatis** est vna. vox plura scias diuersis
rionibus **Et** est duplex. scilicet a casu et a coe. **Equocum equocatum**
su est vna vox plura scias eque pmo. vt canis respectu
larrabitis piscis et stelle. q... significat vnu sine q... h...
bitudine ad alterum. **Et** vna casu. q... casualiter euenit
q... talia plura p... vnu nomen significatur. **Sed equocum a coe**
silio (q... alio nomine dicit analogum) est vna vox plura scias
no equit. sed vnu per prius et alterum p... posterius. vt aial
respectu aialis vni et respectu aialis p... **Et** dicitur equo
uocum a p... q... in inspicione eius ad significandum illa p...
facta est qdam deliberatio ad imponendum hoc nomen
posteriori significati. p... silitudine quam habet cum
primo. **Et** dicitur vno analogum ab ana quod est sursum. et
logos sermo. quasi sermo duces sursum. in q... minus
principale analogum reductum ad principale. **Equocum**
equocatum est significatum equoci equuocatis. et est du
plex. sicut q... duplex est equocum equuocatis **Est** in alia di
uisio. q... quod dicitur est equocatum p... vt est natura dis
uersimode sicut diuersas d... s... eentiales a speciebus alicui?
generis p... vt natura aialis in hoie cane azimo et
p... **Aliud** est equocum equocatum logice. et est res signi
ficata p... diuersas riones eandem voce. **Et** h... solum fir men
rio de equocis logice. **Sed** de equocis p... loquitur
Aristo. vij. p... cozum

Ad illa no pnt diffiniri q... no hnt vna et eadē rōez
s; sequiuoca sunt hmoi. q... no possunt diffiniri.
Dinoz pbatur. per diffinitioem hic positam **Et** p...
matur. q... diffinitu debet esse quid vni. s; equiuocuz no
est quid vni. ergo male diffinitur. **Quo** pbatur q...
diffinitio debet explicare vnu esse diffiniri. Sed minoz
pars. q... ponitur in pli numero **Q**uod m q... equoca capi
untur duplr. vno mo s... vel etia s... q... conueniunt in
coi nomine equocate. et sic no pnt diffiniri. q... no habet
vnam rōem. **Quo** mo capiuntur s... q... ueniunt in vna in
tentō ne secūda. et sic hnt vna rōem coem hic positā **Et**
p... p... solutio vni? cois sophismatis. scilicet isti? Equi
uocū est vniuocū. quod verū est capiēdo equiuocū secū
do mo et no pmo mo. **Et** sicut etiam equocū equuocatis
p... esse vniuocū vniuocatis. q... omnis dco significans ali
qua f... diuersos conceptus potest significare vnum ip

soz fm vni conceptu. et in ordine ad illum p... esse vniuocū
Ad p... firmatō nem dicit. q... solius vnius est diffinitio verā
et p... dicit. vel etiam pluriū q... accipiuntur p... modum
vnius. scilicet in quatu referuntur ad aliquod vnum in q... pue
niunt **Et** q... dicit. hic diffinitur equiuocū in pli numero
ro. sed terminus plis numeri semp stat p... pluribus **Q**uod
dum h; diffinitum no sit quid vni q... ad supposita. quare
etia ponitur in pli numero. est tñ quid vni quo ad signi
ficatū. quia significat omnia equiuoca equuocata. sicut
q... ueniunt in vna intentione que importat relationem
fundabilem supra quod dicitur equiuocatum sicut nois

Ad In ista diffinitioe no ponitur genus et dicitur. et
go no est bona. **Ans** est manifestū. q... equiuo
ca no habet vnum genus. Sed p... tenet per p... sicut
to thopicoz. et p... Boetius in libro diuisionū **Q**uod m q...
sicut pars ex dicitis q... illa no est diffinitio quid dicitur et
essentialis. sed q... notificatio. quaz no oporet dari
per genus et differentiam. **Uel** dicitur q... hic aliquid ponit
tur loco generis. scilicet dicitur subintellectu et aliquid loco
diffinitio. vt totum quod sequitur

Ad Equiuoca mer sunt noia. ergo no sunt quozuz
sunt nomina. **Ans** pbatur. q... equiuoca dicitur
tur ergo sunt voces. q... vocis est per se dicit. sed voces
sunt noia. s; rē. **Q**uod m q... equiuoca equiuocata (que
h; diffinitur) capiuntur dupliciter. vno mo p... vocibus
significatiuis. et sic sunt nomina. **Alio** mo capiuntur p...
rebus significatis. et isto mo h; diffinitur. et no sequitur illa
dicitur ergo sunt voces. q... p... dicitur et no h; vos
ces h; dicitur p... voces. **Et** dicitur (dicitur) capite h; vt valet
i. ad dicit et predicari referuntur. **Et** ponit dicitur et no est
p... duas causas. p... q... res equoca scate i solo nomi
ne ueniunt. et no in aliq... esse. **Secūda** causa est. q... logic
omnia p... referendo ad dicit et no ad esse

Ad Diffinitio equiuocorum no uenit equiuocatis
verborum. ergo no est bona. **Ans** pbatur q... equo
uocata hui? verbilego no habet nomen commune. sed has
bent verbū coe. **Q**uod m q... nomen no capitur h; p... parte
ozōnis distincta p... verbū vel p... alias partes ozō
nis. sed capitur generalr. p... voce significatiua. et valz rā
tū sicut notamē. i. signum mentis. vt sit sensus (equiuo
ca) sp... equiuocata (dicitur. quoz solum nomen est co
mune). i. vox significatiua. rē. **Et** ponit ibi solum p...
vniuoca. q... illoz etia est cōmunitis rō **Et** debet hoc signi
mū exclusiuū solum referri ad equocans. ad quod etiam
diffinitū referunt. q... per relatiōem ad illud habent soluz
nomen commune. q... inter se habent aliqua alia. s. rōnes
h; no communes. **Et** q... q... quare in diffinitioe dicit
solum nomen. et no sola vox. **Q**uod m q... ideo q... equiuocato
iam p... ponit relatiōem vocis ad actū significati. vox
aut no importat relatiōem sed nomen. q... nomen dicitur vox
ad actum significati relata. ideo nomen dicitur a notami
ne. quia rem notificat p... suam significatiōem

Ad Equiuocata huius nois petrus no habent no
men commune. sep p... nomen. ergo diffinitio
no uenit omnibus equiuocatis **Q**uod m q... commune acci
pit duplr. vno mo capitur p... appellatiuo quod disting
uitur p... singulare vt p... nomen. et sic no sumitur hic. **Alio**
mo capitur vt est idem quod ueniens multis vel vt va
let tantum sicut idem vel eadem. vt sit sensus. quozuz
solum nomen i. dco est commune. i. eadem.

ad dicitur dicitur ad p...
dicitur dicitur ad p...
dicitur dicitur ad p...
dicitur dicitur ad p...
dicitur dicitur ad p...

q... no p...
p... p...
p... p...
p... p...

capitulum et ratio
a gylis et p...
a gylis

Questiones

Predicamentoy

Ar Ista diffinitio nō puenit equocari differētiarū q̄ nō est bona. Ans. p̄bat. qz equocata differētiarū nō hnt rōem substātie qz nō hz diffinitōes. Et iā remini accitales sunt equoci. z nō hnt rōem substātie. q̄ illa p̄cula est male posita (z fm illud nomē rō substātie rē) Dōm ad p̄mū. qz licz equocata dicitur nō habeat diffinitōem. habet tamen rem fcatā per nomen Ad scdm dōz. qz substātia nō debz h̄ capi. pur distiguit cōtra accidēs. sed debet h̄ capi. p diffinitōne. nō quidē essentiali solum que p̄ponitur ex genere z differētia h̄ generaliter. p essentiali intellectu vel re signata. quo mō generalissima z transcendentia habent rōem

Equocari equocari aliq̄ p̄bat

Ar Signum dicitur relatiue ad signatū. sed multiplicato vno relatiuoy multiplicatur z reliquū. ergo signato multiplicato quod est significato multiplicato etia signū quod est nō fcatō Dōm qz duplex est signum. scz naturale z volūtarū. z h̄ duplex est signatū. Un̄ multiplicato signato volūtarū nō oportz signū multiplicari. Et q̄ dicitur significatio ē forma vocis significatis h̄ vni⁹ rei est t̄m vna forma. q̄ vni⁹ vocis est vna significatio Dōm qz duplex est forma vocis. scz essentiali vt est p̄posit⁹ ex litteris z syllabis. vltiā platō aut accētatio vocis z tal est vna in voce vna. Alia est forma accētati vocis. et illa potest multiplicari. qz infinita vni accidunt z significatō est forma vocis cōueniens sibi ad placitū p̄mū imponētis

no rat dicitur h̄o p̄bat magis

Ar Significatio est forma essentialis dēōnis ergo ad minus nullū nomē q̄ est inferius ad dēōnem plura fcat. Dōm qz dēō caput dupliciter. vno formaliter vt dicitō est. z sic non significat plura. Alia mō capitur materialiter pro voce. et sic bene plura significat. z ergo nomē in diffinitōne nō debet capi. p̄prie vt est inferius ad dicitōem. sed debet capi. p voce Et q̄ replicat. dicit p̄b̄ q̄ro metaphisice. qd nō vni significat nihil significat. q̄ impossibile est eandē vocem plura significare. Dōm qz illud (qd ad minus nō vni significat) nihil significat. sicut bu ha bass nihil significat. Et dōm qz hoc quod plura significat etia vni significat. Et si dicitur significat plura. ergo significat nō vni sed quod non vni significat nihil significat. dicit qz vox significat plura significat nō vni. capiēdo non infinitāter. non tamen capiēdo nō neganter. vt intelligat p̄cedere verbū. sed ita intelligit p̄b̄ dēōm suūm

alig qz p̄bat p̄mū nō p̄bat aliq̄ intelligit qz aliq̄ dicit qz p̄bat aliq̄

Ar Contra exemplū textus. Si aial equiuoce cōueniret homini vero z homini picto. sequeretur qz qdlibet nomē esset equocū. Seqla p̄bat. qz quodlibet sic p̄uenit vere nature z eius similitudini. z sic omnis p̄posito esset distinguēda Dōm qz non est simile. qz aial dicit pure equoce de aiali vero z de aiali picto. sed nomen qdlibet dicit analogice de vera natura et eius similitudine. z nō oportz p̄pōz sp̄ necario distingui in q̄ tale ponitur qz analogū p̄ se positū stat. p suo fcatō famosiori

qz dicit qz p̄bat p̄mū

Ar Aial dicit analogice de aiali vero z de aiali picto ergo nō pure equoce. Ans. p̄bat p̄ scdm Tho^m mā in p̄ma p̄e. q. xij. articulo r. ad quartū. Et p̄bat rōne. qz p̄dicatur de eis vno noie et vna ratōe fm prius et posterius p̄ncipara Dōz qz duplex est ratō animal scz qd nominis. fm quā aliquid dicit aial. quia habz figurā aialis z loquēdo de illa aial analogice de illis dicit qz pictura dicit aial. eo qz imitatur animal verum et assimilaf

ei q̄tum ad figuram exteriorē. Un̄ illud fm scdm Tho^m mā dicit p̄dicari analogice qd dicitur de vno p̄ assimilariōes ad alterū Alia est rō aialis veri non aut figurā exteriorē. cui assimilatur animal pictum. et sic predicatur pure equiuoce de illis

Ar Animal est verū vniocū. ergo nō est equocuz vel analogū. Ans. patz p̄ p̄mū qui exemplificat de eo circa diffinitōnem vniocozum. Dōm qz aial caput duplt. vno mō vt cōpatur ad sua inferiora que s̄z homo bos leo rē. z sic est vniocū quia de illis dicit vno nomine z vna ratōe p̄ncipata. Alia modo accipitur vt p̄patur ad sua significata q̄ sunt animal verum et quod pingitur. z sic est equocum vel analogū

Diffinitio vniocū

Vnioca vero dicuntur. quoz nomen commune est. et fm nomē eadē substātie ratio. vt animal homo atqz bos. cōmuni em̄ nomine vtraqz aialia nuncupatur. et est substātie ratio eadem. Si quis em̄ assignat vtriusqz rationē quid vtriusqz sit. quo sint animalia eandem assignabit ratioem

In hac secunda p̄e ponit p̄b̄ scdm diffinitōem. s. vniocoz dicens. Vnioca dicuntur quoz nomē est cōmune z rarō substātie fm illud nomē est eadē vt aial homo et bos. homo em̄ z bos sunt vnioca vniocata. qz cōmuni noie vtraqz aialia nuncupatur. z est eadē ratio substātie. Si em̄ aliq̄ vtriusqz rōem assignauerit. scz qd sit vtriusqz que sunt aialia. i. in q̄ru sunt aialia. assignabit rōem sue diffinitōis. istam. scz. substātia aialia sensibilibis. q̄ vere p̄dicatur de hoie z boue

Queritur Utrum vnioca sint a p̄bo in textu sufficēter diffinita. Dicendum qz sic vt patet per conditōnes bone diffinitōnis Et iam patet idem per declaratiōem p̄mū diffinitōis Unde fm coiter. exponentes diffinitio illa sic intelligit (Vnioca s̄ vniocata dicitur quoz significatoz (nomen) vniocans (est cōmune z ratō substātie). i. res significata (fm illud nomen est eadem). Sed fm Scotū sic intelligitur (Vnioca dicuntur quoz significatoz est nomē vniocans cōmune. quia illud nomē nō significat aliquid vniocatoz. sed (quozū) vt contentozū sub vniocātē (nomen) vniocantis (est cōmune z ratō substātie) vniocatoz (est eadem fm illud nomē) vniocans. qz tamē vniocū vniocans ad minus. secundaria significatiōne significat sua inferiora. p quibz etiam supponit z appellat. Ideo prima expositio etiam est bona quīs Scotus videat eam destruere

patz qz p̄bat vniocans p̄mū p̄bat qz alibi dicitur h̄o p̄bat

Notandū duplex est vniocū. s. vniocū vniocās z vniocātū. Vniocū vniocās est dēō fcatō sua fcatā eadē rōne. Vel est terminus significās naturāz cōmune multīs. vt aial respectu suaz sp̄ez. Unde ad hoc qz termin⁹ sit vniocūcus requiritur qz sit impositus ab vna forma equiter p̄ncipata ab omnibz quibz illud nomē puenit. Sed vniocū vniocātū est res significata per vniocū vniocās vel est inferius nature cōis significare p̄ vniocū vniocās

substantia p̄mū

107 p̄bat p̄mū p̄bat

veho bos respectu aialis. Ex qd patet qd ad hoc qd alii dicant vniuoca requirunt due p dices. qd etia trahunt ex diffinitione vniuocoz. Prima e qd habeat nome coe per qd fecant vl sub qd pmetur. vt dr pma p rcula diffinitiois. sicut spes hnt coe gen^o. z indindua hnt coem spem. Scda e qd eqliter pncipat formam seu qlitate qd e ralis nois impositio. qre dr qd ro sube. i. diffinitio vl pncipalis fecatio e eade. sicut oes p rculares hoies pueniunt in vna natura specifica fm qd dcm est in Porphiro participatioe speciei plures hoies sunt vnus homo.

Ar Ista diffinitio puenit vniuocantibz. qd no e bona. Ans pbat. qd vniuocantiu nome e coe et ro sube est eade. vt pz inductiue de singulis. Odm fm Scotun qd ista diffinitio exponi pot de vniuocis vniuocantibz sic vniuocantia sunt qz nome coe e vniuocatis. z ro sube vniuocatis eade e vniuocatis fm illud nome. No m potuit diffinitio equoqz intelligi de equoqz. qz illoz no e nome coe cu nihil sit equoqz nisi sola vox. Sitr etia no hnt aliqua diffinitioem. q nec diuersam nec eandem. sed neutru impedit hac diffinitioe. Quia m Aristo. magis videt intelligere de vniuocatis. vt pz p exempla. ideo aliter odim e. q licet cuiuslibet vniuocati vniuocatis nome sit coe z ro sube eade. no m snt dabilia plura vniuocantia qz nome e coe. qz diuersoz vniuocantiu numqz nome e coe saltu sub rone vniuocantiu. Vel dr q quoz refert vniuocata. z sic excludit p pma p rculam licet sequens eis pueniat.

Ar Albu p dicitur de hoie et equo vno noie z fm eadem rone. qz als esset equocu. z m no est vniuocu. qd diffinitio puenit alijs. Scda ps antecedentis pbat. qz est denominatiu. Odm duplr. pmo qd albu m et qdlibet p rculam accit ale excludit p vltima p rculam diffinitiois. qz nullu denotiatiu hz roem sube respectu illi respectu cui e denominatiu. licet in suo genere possit habere roem sube. z q nullu denotiatiu p dicitur fm eandem rone eentialem de suis denominatis. Scda dicitur qd hz z equo no snt vniuocata sub albo. nec qcu qz alia sub aliq p dicitur denotiatiu. qz illoz no est vna ro eentialis. qz ro albi no e ro hois. neqz est de essentia ei. qd m requir. qd aialis z hois e vna ro lz non p rca

Ar Ista diffinitio puenit equoqz. qd non est bona. Ans pbat. qd hnt ide nome. scz h nome equuocu. z eade rone sube. i. essentie. fm illud nomen. scz ro nem equoqz. Odm duplr. pmo qd non sequitur equoqz hnt h nome equoqz coe. z ro nem subales huius eandem. qd hnt idem nome z eade roem. sz e falsicia fm qd z simplr. qz habere hac roem eade e habere eade roem fm qd z simplr diuersam. Vel odim pcedendo qd equoqz snt vniuoca. nec p dicitur oppositi de opposito. Pro q nota qd equoqz capis duplr. Uno p illa intentioe scda equoqz. q nihil e nisi respectus equuoci sine equoqz. sine equoqz. z sic sequoqz est vniuocu. qz p dicit eentialiter z vniuoce de p rculis inferioribus. lz p dicit denotiatiue de suis obiectis. Alio capis p materialit m vl p denotiato. z sic itez capis duplici. Uno p denotiato qd e equoqz. z sic no pot pcedi qd equoqz sit vniuocu. Alio capis p denotiato qd e equoqz uocari. z sic pcedit qd equoqz e vniuocu. qz equoqz ta pnt esse vniuoca vniuocata z etia vniuocata. qz licet medicina z vna dicant sana equoqz. m oes me

dicitur dicitur sane vniuoce. z snt oes v rine vniuocacione saltu denominatiua. qz ois v rine hnt silem habitudine indicatiua ad sanitatem. z ois medicine habet similem habitudinem effectiua.

Ar Nomen imponit a forma. sed diuersaz rerum diuerse sunt forme. qd diuersaz rez diuersa snt noia. z p pns inconuenienter dr (quoz nome est coe) Odm q duplex est forma rei. scz spualis z p rca. qd diuersaz rez est diuersa. et sic etia diuersaz rez diuersa sunt noia. que illis formis correspondent. Alia est forma generalis z cois. z illa in diuersis p rca vna. z p pns vna nome gnale qd sumit ab illa forma. sicut aial e nomen coe z generale homini boni z alijs spbz aialis

Ar Nomo z albedo snt vniuoca vniuocata. z m no hnt nome coe. p rca p pbat. qz ho vniuocata cu alio in aiali. z albedo cu nigredine i colore. Odm q illa diffinitio intelligit reddedo singula singulis id e p pando qlibet vniuoca vniuocata ad sua vniuocantia. z m ho z albedo n snt vniuocata vniuocata

Ar Illa q no snt eade eentiali no hnt eade rone sube. i. diffinitioem eentiali. sz vniuoca vniuocata no snt eade eentiali. qd no hnt eade rone eentiali. Odm p pbat. qz ho z albu snt vniuocata aial. z differunt eentiali. Odm q illa q no snt eade eentiali no habet eade rone sube p rca z p rca. pnt m habere eade roem coem. scz roem vniuocatis q nulli vniuocatoz p rca. Et illa vntas fm Herucl est vntas ronis. licet res intellecta q sic vniuoce intelligit sit res p rca extra aiam. sicut cu intelligo hoiem indeterminate. ho dicit re vera exnt extra aiam. sz indeterminate ipa e ens ronis. qz no puenit ho m nisi. pur e obiectiue in intellectu indeterminate ipm intelligente. Et ita snt dr de roe sue diffinitioe eiusdem rei. q est animal ronale.

Querit Utru gen^o sit vniuocu suis spbz. Odm q gen^o accipit duplr. Uno logice fm q fecat pceptu vni pueniente suas spes. z sic est vniuocu ad illas qz p dicit fm ide nome z eade roes de illis q ro e ro sube illis spbz. Alio mo capis gen^o p rca sic fm q reperitur in diuersis ei^o spbz. vel fm q natura generis e diuersimode p dnas eentiales ad spbz illas contracta. z sic e equocu. qre dr septio p rca q in genere latent multa. i. multe equoqz rones. z snt dr in p rca hmo de aia. q ro aialis fm vni qd qz aial est altera et altera. qd verum est de aiali. pur est contractu ad suas species z ab eis participatum.

Ar Species no p rca e qlit sub suo genere. qz g nms no e vniuocu ad illa Ans pbat. qz spes reu hnt se sicut numeri. sed vn^o numerus e p rca z pfectior alio. Tenet p rca. qz vniuocu p dicit vno noie z vna rone eqliter p rca Odm q spes pnt duplr p rca. Uno inter se fm q vna p rca ad alia. z sic hnt se sicut numeri. z vna e p rca z pfectior alia. Alio mo possit p rca ad ipm gen^o. z sic snt coeque sub genere. i. equo pmo sub ipso posite eqliter p rca nom e z rone. generis. z sic etia gen^o est vniuocu respectu spbz. z species vniuoce sub suo genere continentur.

Ar Potest fieri p rca fm omne vniuocu. sed fm genus no sit p rca. ergo genus non est vniuocu. Maior et minor sunt p rca septimo p rca

qz m p rca
z m p rca
z m p rca

qz m p rca
z m p rca
z m p rca

qz m p rca

*Primo p[ro]p[ri]etate n[on] est ab aliq[ua] forma
2o q[uo]d aliq[ui]s n[on] est ab aliq[ua] forma
3o q[uo]d aliq[ui]s n[on] est ab aliq[ua] forma
4o q[uo]d aliq[ui]s n[on] est ab aliq[ua] forma*

Aristotelis

Folio xliii

De Qualis est ista predicatio. Petrus est studiosus
a virtute **Dicendū** q[uo]d est denomiatiua. nō ra
me vt hic diffinitur denotiaria **Primo** nota q[uo]d triplia
sunt denotiaria. scz voce tm significatōe tātū. voce et sig
nificatōe sūt. **Denotiaria** voce tm sūt p[ro]p[ri]a h[er]itā ab
stracta cū q[ui]bus in p[ri]ncipijs p[ro]ueniūt et in fine d[omi]nā litte
raliter vel syllabali. sed dicitur forma accētrale subiecto in
herēre. sicut homo et humanitas. et illis non p[ro]uenit diffi
nitio. q[uo]d nō h[er]it pullione ad alienā naturam q[ui]e excludit
tur per sectidam p[ro]p[ri]etā diffinitōis **U**n cum d[omi]nā fortis
est humanus ab humanitate. denotiāns et denotiariū non
sūt diuersos gen[er]es. sed p[ro]p[ri]et[er] in eodē p[ro]p[ri]o scz sube.
Denotiaria scz d[omi]nā sūt p[ro]p[ri]a h[er]itā abstracta cū q[ui]bus non
p[ro]ueniūt in p[ri]ncipio et d[omi]nā in fine. sed tm scz forma ac
cētrale subiecto inherēre. vt studiosus et virt[us]. sicut grā
matica substantie et adiectiue nā aliq[ui]s denotiariū studiosus
a p[ro]p[ri]e et nō a studio q[uo]d studii s[un]t. **T**ullū ē vehemēs ap
plicatio animi cū sumo desiderio ad aliq[ui]d opus. p[ro]ficiēdū
sue bonū sue malū. sed studiosus d[omi]nā qui applicat se ad p[ro]
ficiēdū opus non q[ui]dē sed bonū. ad q[ui]d inclinā p[ro]
p[ri]o dicitur studiosus a virtute. Si autē capiat studii sp[eci]alr
p[ro] bono studio sic scz esset. q[uo]d tūc dicit studiosus denoti
ariū a studio s[un]t voce et scz d[omi]nā s[un]t. quē admodū meli[us]
parebit circa diffinitōes q[ui]lūm. **E**t denotiariū scz d[omi]nā
tm excludit p[ro] p[ri]mā p[ro]p[ri]etā diffinitōis. q[ui] non differunt
solo casu **Denotiaria** voce et scz d[omi]nā s[un]t p[ro]p[ri]a cū
suis abstractis in p[ri]ncipio p[ro]uenientia et in fine d[omi]nā literas
sūt vt syllabali ter iporatiā d[omi]nā accētrale subiecto in
herēre sicut albu et albedo et illa hic diffinitur

*Primo p[ro]p[ri]etate
2o q[uo]d aliq[ui]s
3o q[uo]d aliq[ui]s
4o q[uo]d aliq[ui]s*

Notandū q[uo]d ad verā denotiariōes s[un]t
vocē et scz d[omi]nā simul req[ui]runt
tria. **Primo** q[uo]d forma denotiāns sit aliena natura
distincta a subiecto denotato sic q[uo]d nō sit de essentia
subiecti. sicut genus respectu speciei. **E**t p[ro]pter defectū
illius ista nō est denotiariua hō est rōnalis a rōnalitate
vel humanus ab humanitate. neq[ue] ista s[un]t rem est de
notariua deus est iustus a iusticia. q[uo]d iusticia nō est alie
na natura distincta s[un]t rem a deo. **Secūdo** est q[uo]d deno
tiariū significet vt ad subiectū cadens et ad ipm depen
dens h[er]itā p[ro]pter q[uo]d nulla abstracta p[ro]dicant deno
tiariū. **Parer** q[uo]d in omni denotiariua p[ro]dicatōne designat
accēs subiecto inherere. cū denotare nō sit aliud q[uo]d sub
iectū aliena natura infor[m]atū designare. sicut denomi
namus aliq[ui] p[ro] accētrā. **Tertio** ē q[uo]d abstractū s[un]t p[ro]p[ri]et[er]
pate et denotiariū s[un]t p[ro]p[ri]et[er] p[ro]ueniāt in p[ri]ncipio et diffi
ferāt in fine. et p[ro]pter hoc studiosus nō d[omi]nā p[ro]fecta deno
tione a p[ro]p[ri]e. sed h[er]itā est p[ro]fecte denotiariua hō est albu
et s[un]t hō est niger. in q[ui]bus s[un]t tria. scz denotiariū vt sub
iectū denotiariū. vt p[ro]p[ri]et[er] accētrale. et forma denomi
nans. sicut est abstractū accētrale.

*Primo p[ro]p[ri]etate
2o q[uo]d aliq[ui]s
3o q[uo]d aliq[ui]s
4o q[uo]d aliq[ui]s*

Ad In ista p[ro]dicatōne homo est risibilis a risibilitate
tate obseruātur p[ro]dicatō tres p[ro]dicatōnes. et tm nō
est denotiariua sed vniuoca. vt p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e. in de cōitatis
bus. vbi dicit d[omi]nā sp[eci]em et p[ro]p[ri]et[er] p[ro]dicari vniuocē.
Debz q[uo]d aliq[ui] excludit eā p[ro] p[ri]mā p[ro]dicatōes. et addit q[uo]d for
ma denotiāns non d[omi]nā fluere ex p[ro]p[ri]et[er] essentialibus
subiecti. q[ui]e dicitur q[uo]d p[ro]p[ri]et[er] q[ui] p[ro]dicabile nō p[ro]dicet
simpl[er] denotiariue. q[uo]d p[ro]dicat p[ro] se in scdo mō p[ro]p[ri]etatis
Sz meli[us] d[omi]nā q[uo]d ois illa p[ro]dicatio est denotiariua q[ui] est
p[ro]p[ri]et[er] vel accēs de suo subiecto inherēntis. et ad p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]et[er] d[omi]nā q[uo]d capie ibi p[ro]dicatōem vniuocā large p[ro] p[ro]p[ri]e

ratione necāria et ordiata. et non est incōueniēs q[uo]d h[er]itā mō
sunt idē predicatio denotiariua et vniuoca

Ad Iste p[ro]dicatōnes aer est tēbrosus. fortis est ecē
sunt denotiariue. et tm subiecta non h[er]itā denotiari
onē ab aliq[ua] forma extrinseca inherente **Dicendū** q[uo]d
in illis non significatur subiectū extrinseca natura infor
matū. sed significatur subiectū eē p[ro]p[ri]et[er] natura extrinseca
et g[ra]duatē sunt denotiariue p[ro]dicatōes. quo mō p[ro]p[ri]et[er]
reducit ad suū habitum

Queritur Qualis est illa p[ro]dicatio cum d[omi]nā
ens est vniū **D**ōm q[uo]d vniū capi
tur dupliciter. **Quomodo** p[ro] vno q[uo]d p[ro]uertitur cum ente
et pur est trāscendens. et sic valz vniū id ē es indiuisū. et
sic illa est p[ro]dicatio s[un]t rem ydep[ro]p[ri]a s[un]t vniuoca. q[uo]d ens
et vniū idē significāt. quarto metaphi. nam vniū h[er]itā mō
non p[ro]p[ri]et[er] diuisione p[ro]p[ri]et[er]. sed dicit negatōes diuisione
formalis. et illo mō vniū inuenit in omni g[ra]de sicut et ens
et non addit eni aliq[ua] naturam. **Alio** mō capitur s[un]t
q[uo]d est p[ro]p[ri]et[er] numeri vel multitudine deg[ra]de q[ui]tatis. et
sic vniū p[ro]p[ri]et[er] diuisione p[ro]p[ri]et[er]. et sic ista p[ro]dicatio ens est
vniū est denotiariua. q[uo]d s[un]t ens est vniū. i. q[ui]tū indiui
sum. et ergo p[ro]p[ri]et[er] accēs de suo subiecto

*Primo p[ro]p[ri]etate
2o q[uo]d aliq[ui]s
3o q[uo]d aliq[ui]s
4o q[uo]d aliq[ui]s*

Notandū q[uo]d vniū q[uo]d p[ro]uertitur cū ente
differt dupl[ic]it[er] ab vno q[uo]d est p[ro]p[ri]e
cipium numeri. **Primo** q[uo]d vniū q[uo]d p[ro]uertitur cū ente
inuenitur in omni ente. vniū vero q[uo]d est p[ro]p[ri]et[er] nume
ri inuenitur in determinato ente. scz in p[ro]p[ri]et[er] ex cui[us] ind
uisione dicitur causari. **Secdo** q[uo]d vniū q[uo]d p[ro]uertitur cū en
te videtur iporare absolutam indiuisiōne. vniū autē q[uo]d
est p[ro]p[ri]et[er] numeri videtur iporare p[ro]p[ri]et[er] aliq[ui]tām toti
us discreti. q[uo]d p[ro]uenienter responderet ad infor[m]ationem
factā per quor. vt cā querit. quot sunt. respo[nde]t vniū vel
duo. et p[ro]stat q[uo]d ibi r[ati]o d[omi]nā vniū q[uo]d est p[ro]p[ri]et[er] numeri

Ad Contra exempla textus. abstractum deriuat
a p[ro]p[ri]e et non ecōtra. **G** male dicit a gramatis
ca gramaticus. a fortitudine fortis. **U**n p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e gramati
cos qui docet formare abstractū a p[ro]p[ri]e. vt iustus iusti
addat cia fit iusticia. **D**ōm q[uo]d aliter loquūtur de abs
tractis et p[ro]p[ri]e gramatis. et aliter logici. nā gramatis
ci attenderes vocalem deriuatōne dicit abstractū deri
uari a p[ro]p[ri]e. sed logici attenderes extraneā denotiatiōne
dicit p[ro]p[ri]et[er] deriuari ab abstracto. q[uo]d illā denotiatiōne
h[er]itā p[ro]p[ri]et[er] ab ipō abstracto. vt albedo est p[ro]p[ri]et[er] ei[us]
q[uo]d est esse album. **E**t p[ro]p[ri]et[er] deriuat[ur] a simplicib[us]
sed p[ro]p[ri]e sunt p[ro]p[ri]et[er] abstractis. **G** ab eis formātur
Dinoz p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e scz q[ui]tāt cū ordie ad subiectū.
abstracta vero scz solam q[ui]tāt. que est p[ro]p[ri]et[er] form
male et ratio essendi p[ro]p[ri]e quare abstractum simpliciter
et natura prius est p[ro]p[ri]e. sicut p[ro]p[ri]et[er] est ante p[ro]p[ri]et[er]
tum q[uo]d attendens logicus dicit p[ro]p[ri]et[er] deriuari ab abs
tracto. **E**t q[ui] d[omi]nā p[ro]p[ri]et[er] multociens diffinit abstra
ctum. vt p[ro]p[ri]e diffinitōe q[ui]tāt. **G** est s[un]t naturā p[ro]p[ri]e. **D**i
cendū q[uo]d p[ro]p[ri]et[er] p[ro]p[ri]et[er] in diffinitōe abstracti sicut nob
noti et p[ro]p[ri]e est q[uo]d vt dicitur est p[ro]p[ri]et[er] est p[ro]p[ri]et[er] abstra
cto. sed p[ro]p[ri]et[er] nobis s[un]t notiora simplicib[us]

*Primo p[ro]p[ri]etate
2o q[uo]d aliq[ui]s
3o q[uo]d aliq[ui]s
4o q[uo]d aliq[ui]s*

De Et p[ro]p[ri]et[er] idē scz q[uo]d abstractum. scz tantū
formam vel aliud. scz subiectum **D**ōm q[uo]d
idē significat. scz tantū formā accētralem. licet alio mō
do scandi. **E**t hoc p[ro]p[ri]et[er] autoritatibus et rōnib[us] p[ro]p[ri]e
autoritate phi in h[er]itā loco dicitis q[uo]d denotiariua d[omi]nā solo ca
h[er]itā

Questiones

predicamentoy

su a suis pncipalibus ex quo inferitur qd no dicit in feato
Secdo. pbat p eundem iferius in pdicamento sube circa ter
cia ppietate. vbi dicit qd nihil aliud albu feat qd qlitate.
er per h differt a se da suba. que feat qle qd. z non qlitate
sed albu est pceretum. Secdo. pbat rō ibi. Prima est. qz
sube et accnti nihil coe est vniuocū si qd pceretum accntiale
featet subiectum et accnti. tunc omne tale esset equiuoq
tum. qd est incōueniens pcedere. qz periret finis sermo
nis. eo qd vix posset aliqds defmīnatum pceptū expmēre.
qz tunc nulla esset ppositio simplicit̄ vera. et nulla fieret i
eis p dicitio et nulla pna. qd oia sunt incōuenientia. Secda
rō est. si pceretū featet subiectū. seqret qd no diffinit̄ per
additamentū qd ē ptra p h m septio metaphi. Seq̄la pba
tur qz tūc qd quid poneretur in eius diffinitōe est z de rōe

Ar Lōmentato: aueroris sup pmo (cēntiali ipi)
phsicoy dicit qd nomē pceretū feat formā z sus
ceptiuū. sed susceptiuū est subiectū. qd terminus pceretus
accntialis feat subiectū. Et silr dicit xij^o metaphi. qd sig
nificat ambo. Dicendū qd pmetator accipit ibi featē cōi
ter z extensue. p significare vel dare intelligere. qz nomen
pceretum pncipaliter et pmo feat formā accntiale. sed er
dat intelligere et p significare aliqd pl^o. scz subiectum. p
Aucennā qd dicit qd pmo feat subiectū z deinde formā.
Uñ dicit qd albu est suba hīs albedinem

Ar Significare est intellectū rei pstituered nomē
pceretū. plari pstituit intellectū subiecti. qd feat
subiectū. Maior est phi pmo per her. caplo de pbo. Si
noy p3 qz pstituit intellectū accntis sed impossibile est iel
ligere accntis sine subiecto. qz vniqds qd sicut habet esse ita
h3 cognosci. scdo metaphi. Dōm qd duplr aliqd dicitur
lectum alicuius pstituered. Unomō pncipalit̄. Alio^o ex
psequētī z minus pncipaliter. Un sicut aliqd pstituit in
tellectū alicuius sic significat ipm. sed pceretū nō pncipa
lit̄ pstituit intellectū subiecti. qz solū ex pnti subiectū feat
Uel dōm negādo minore. Et ad pbarōne minoris dicit
qz accntis nō posse intelligi sine subiecto. intelligit̄ duplr.

Uo^o sic qd accntis sine subiecto naturaliter nō habeat eē
z sic est vera. Alio mō sic qd accntis nō possit intelligi non
coitelligēdo subiectū z sic ē falsa. qz fm Aucennā accidēt̄
irellētū ē absolutū. i. essētia accntis est absoluta eē vero er
est depēdēs. Et h in Por. est ad longū declaratum. qñ
querēbatur. vtz inherētia sit de essētia accntis

Ar Terminus idē feat qd supponit. sed pceretū acci
dētale supponit p subiecto. qd feat subiectū. Ma
ior pbat qz termin^o ex hoc qd supponit h3 nouū feat
tū. Sinoy p3 p p h m pmo posterior dicitur qd hec
est p accntis albu ē lignū. quia significatur qd illud cui acci
dit album est lignum sed illud est subiectū qd supponit p
subiecto. Dōm qd pcereta capiūt duplr. Uno^o adiecti
ue z pro featōe pncipalit̄. z sic copulant et non supponūt.
Allo mō capiūt sub t̄t̄iue scz in qz t̄t̄i includunt sua sub
iecta p qbus accipiūtur. z sic supponūt. Uel dōm ad ma
iore ptra scōtū qd t̄t̄i uis idē feat qd supponit capien
do featōes large vt extendit se ad p significatōes. sicut
er dicitur de t̄t̄i uis qd supponit p suis suppositis. scz
er in suppositōe psonali z t̄t̄i pncipalit̄ featōe nō feat ipa

Ar Idē feat nomē z diffinitio. sed diffinitio pcereti
habz in se subiectū z accntis qd nomē h significat
Dator est phi vij^o metaphi. qz rō quā feat nomen est
diffinitio. Sinoy patz p eundem in eodem libro. vbi dicit qd

accntis h3 diffiniri per subam. Dōm qd duplex est diffinitio
Una est diffinitio simplr. i. hīs quod qd est simplr. vt
substātie. z illa diffinitio t̄m h3 genus z dīam qd se intrāt
intellectū sp̄i. z de illa maior est vera z pbatō eiusdem.
Alia est diffinitio data p additamentū. vbi scz aliqd ad
dit pter eētialia diffinitū. z talis est accntis qd eodē mō
diffinītur sicut pgnoscunt. sed nō pgnoscunt pplete s̄
ne subiecto. ideo nō diffinīunt sine ipso. z de illa maior est
falsa. quia ipsa aggregat aliquid quod non est de eētia
diffinitū. ideo plus feat qd nomē diffiniri

Ar Dicitio exclusiua addita termino pcereto nō exclu
dit subiectū. qd terminus pceretus feat subiectū.
Añs pbat dīcedo. t̄m albu currit vbi nō excludit
corpus currere. imo magis includit. Probat pna. qz dō
exclusiua excludit qdlibet qd est extra p se featum termin
ni. Dōm negādo pnam. Et ad pbatōem dicit qd ipsa
est falsa qñ illud quod includit pparat ad reale p dicitur
tunc em nō excluditur nisi diuersum ab eo respectu p dicitur
ti. Qui^o rō est. qz sicut h3 gregumata disponit subiectū
in ordine ad p dicitur. scz respectu p dicitur realis nō est sub
iectū diuersum ab accntē pcereto. nō excluditur.

Ar P h3 dicit septio metaphisice. qd in dicit fm acci
dēs nō est idē qd qd est cu illo cui^o est qd qd est
ppter duplex featē. scz pcereta accntialia dicunt fm accntis.
q duo feat. i. subiectū z accntis. Dōm qd p h3 intelligi
git ibi dicitū suū de hoie albo z hmoi. de qbus ppositū
dubitātōem in principio capituli. illa em s̄z eētia fm acci
dētis. fm eundem septimo metaphisice.

Ar Qñ aliq feat idē de qnq p dicitur vñ de ill
lo etiā p dicitur aliter. scz pceretū p dicitur de suba de
q abstractū vere p dicitur nō p. qd non feat idē. Sinoy p
batur. qz ista est vera. hō est albo. scz ista est falsa. hō est al
bedo. Dōm fm btm Thomā qd ad verificatōem p
pōnū nō sufficit idētitas rez featari. sed requir̄ pgruetia
mōz. scz nā humanitas feat id quod homo. sub mō
do t̄m forme pris. z h3 hec est falsa. sortes est humanitas.
qz omē p dicitur debet featē p modū forme totius rez
spectu subiecti. scz illa est vera. sortes est homo

Dū (q dicitur). alia qdē fm cōplexio
nē dicitur. alia vero sine pplexione. Et
ea (q fm cōplexione dicitur) sunt vt hō currit
hō vincit. ea vero (que sine cōplexione dicuntur)
sunt. vt homo. bos. currit. vincit

Itud est scdm capitulū pmi tractatus. in q ponūtur
qdam diuisiones necario antecedēs pgnitōem veroy p
dicamentoy. Et diuidit in duas ptes pncipales fm q
ponit duas diuisiones. scda ibi (Eoz vero) Quo ad p
mū dicit sic (Eoz q dicitur alia qdē). i. quedā dicuntur
(fm pplexione). i. sunt pplexa siue pposita (alia p o sine
pplexione). i. sunt simplicia. Et declarat h dices. q ea q
fm pplexione dicunt s̄z. vt hō currit. hō vincit. scz ea que
sine pplexione dicunt s̄z hō bos currit vincit

Ar Ut dicitur in cōsūt puenienter sit p pplexū z
incōplexū diuisum. Dōm q sic. qz membra
illius diuisionis explicāt totū posse diuisi. z non excedit
diuisum. s̄z etiā sunt opposita. ergo diuisio ē conueniens
z bona. In qua quidem diuisione ipm diuisum intelligit̄
in hoc complexo (eorum que dicuntur) z valz. i. dicitū

Handwritten notes in the left margin:
pna pbat qd qd est extra p se featum termin
ni. Dōm negādo pnam. Et ad pbatōem dicit qd ipsa
est falsa qñ illud quod includit pparat ad reale p dicitur
tunc em nō excluditur nisi diuersum ab eo respectu p dicitur
ti. Qui^o rō est. qz sicut h3 gregumata disponit subiectū
in ordine ad p dicitur. scz respectu p dicitur realis nō est sub
iectū diuersum ab accntē pcereto. nō excluditur.

Handwritten notes in the left margin:
p h3 dicit septio metaphisice. qd in dicit fm acci
dēs nō est idē qd qd est cu illo cui^o est qd qd est
ppter duplex featē. scz pcereta accntialia dicunt fm accntis.
q duo feat. i. subiectū z accntis. Dōm qd p h3 intelligi
git ibi dicitū suū de hoie albo z hmoi. de qbus ppositū
dubitātōem in principio capituli. illa em s̄z eētia fm acci
dētis. fm eundem septimo metaphisice.

Handwritten notes in the left margin:
Terminus idē feat qd supponit. sed pceretū acci
dētale supponit p subiecto. qd feat subiectū. Ma
ior pbat qz termin^o ex hoc qd supponit h3 nouū feat
tū. Sinoy p3 p p h m pmo posterior dicitur qd hec
est p accntis albu ē lignū. quia significatur qd illud cui acci
dit album est lignum sed illud est subiectū qd supponit p
subiecto. Dōm qd pcereta capiūt duplr. Uno^o adiecti
ue z pro featōe pncipalit̄. z sic copulant et non supponūt.
Allo mō capiūt sub t̄t̄iue scz in qz t̄t̄i includunt sua sub
iecta p qbus accipiūtur. z sic supponūt. Uel dōm ad ma
iore ptra scōtū qd t̄t̄i uis idē feat qd supponit capien
do featōes large vt extendit se ad p significatōes. sicut
er dicitur de t̄t̄i uis qd supponit p suis suppositis. scz
er in suppositōe psonali z t̄t̄i pncipalit̄ featōe nō feat ipa

Handwritten note in the right margin:
pma diu
yio

Handwritten notes at the top of the page, including 'Sicut dicitur' and 'Sicut dicitur'.

Aristotelis

Folio xliiij

vel vocū significatiua, placet (quidam dicunt cū complexione) dicitur quo sumit q̄ voces nō sciatue nō p̄tine tur sub diuisio, p̄ seōstruit ille gr̄us eoz rōne diuisio is cui? sile habet cū dicitur (Sonus alius vox tē) **Ualer autē** ista diuisio ad cognitiōem entis dicibilis incoplexi ordi dinabilis in genere tē, qd̄ sup̄ius ponebat p̄ subiecto z repletat nobis illud membrū incoplexi ita q̄ ens res ponibile in predicamento erit incoplexum p̄pter causas sup̄erius tactas, q̄ etiā p̄ponit p̄plexū incoplexo, qz̄ solū incoplexum ponitur in p̄dicamento.

Notandū q̄ vox coplexa ē cui i mente corripit cōceptū coplexū, vt cū dicitur hō currit, s̄z̄ vox incoplexa ē cui i mēte corripit cōceptū incoplexū, vt cū dicitur hō p̄ se, vel currit p̄ se. **Quo** rō ē qz̄ voces sciatue ad placitū sūt signa p̄ceptū r̄ā q̄ p̄tinoz signaroz, vt p̄mo perthermenias, qn̄ q̄ cōceptū ē coplexū vox (q̄ ē signū p̄ceptū) erit p̄plexa, si p̄o cōceptū sit incoplexū, vox illū respiciēs erit incoplexa. **Uñ** incoplexū ad intellectū simpliciter refert, q̄ vni? simplicis rei intuitū ē. S̄z̄ p̄plexū ad intellectū cōpositū vel diuisum refert, q̄ est vni? rei ab alia intuitiuis

Ar Coplexū est incoplexū, q̄ mēbra diuisiōis cō incidit. **Ans** p̄bat, qz̄ coplexū nō coplectit ex pluribz̄ vocibus. **Qdm** q̄ coplexū caput dupliciter vno mō materialit̄ p̄ ista voce coplexū, z sic ē qd̄ incoplexū. **Alio** caput formalit̄ z sciatue, z sic ē qd̄ p̄plexū, qz̄ sciat ista ordem vel cōsiliū hō currit, z hō mō possit mēbrū diuisiōis. **Et** qn̄ dicitur incoplexū est p̄s coplexi hō vltimo mō caput, q̄ nō est mēbrū sibi oppositū. **Tenet** p̄na, qz̄ vni? oppositū nō ē p̄s alterū nec in alio cōtinet. **Qdm** q̄ incoplexū caput dupl̄. **Vno** materialit̄, z sic ē p̄s coplexi, sicut illud incoplexū hō ē p̄s huius coplexi hō currit. **Alio** mō formalit̄ incoplexū coplexū est z sic vtriqz̄ opponunt.

Ar Omne dicibile est p̄dicabile, s̄z̄ oē p̄dicabile est incoplexū, q̄ oē dicibile est incoplexū, z p̄ p̄ns male diuidit incoplexū. **Qdm** q̄ dicibile vel dici aut dicere caput qd̄ dupl̄. **Vno** vt tū valeret sicut deriuari vt ibi. **Dicit** autē dialectica a dya z ē, i. deriuat. **Secūdo** caput dicitur i. p̄dicari, vt p̄z̄ in diffinitōe p̄dicabilis. **Tertio** caput vt ē idem q̄ absolute p̄ferri, z sic voces nō sciatue dicuntur, i. p̄feruntur. **Quarto** caput vt ē intellectū rei p̄stitueret vt voce sciatua, p̄ferri, z isto caput h̄c

Ar Nulla res est coplexa, q̄ nulla vox ē coplexa. **Ans** ē notū, qz̄ coplexio ē vocū. **Tenet** p̄na, qz̄ oē signū corripere signato, s̄z̄ vox ē signū rei, ergo **Qdm** dupl̄. **Primo** q̄ licet oporteat signū corripere re signato, nō tū oē qd̄libet attributū signū etiā cōuenit re signato, vt signū sciat signatū, z tū illud nō cōuenit signato. **Secūdo** q̄ licet nulla res sit coplexa, tū vna res in ordine ad aliā est cōposita vel cōponibilis, s̄z̄ ad coplexiōem vocū sufficit cōpositio rez. **Et** qn̄ dicitur vox res sunt signa rerū mediāte cōceptū z actu intelligendi sed ois intellectus ē simplex, q̄ ois vox ē simplex. **Dis** not. p̄bat, qz̄ intellectū nō p̄t simul plura intelligere, se tūdo thopicorū. **Qdm** q̄ licet intellectū actu nō posset plura intelligere p̄ modū plurū, tū b̄n̄ modum vniū qn̄ sc̄z̄ illa plura vniuntur in vno toto.

Di Quot requirunt ad verā z p̄prie dictā coplexiōem. **Qdm** q̄ tria, p̄mū ē q̄ sūt plures voces

significat ineqz̄ coplexio cōnotat voces sicut simitas nasum, q̄re solet dici q̄ coplexio sit vno vocū nō facientū vna voce simpl̄. **Secūdo** ē q̄ res scate p̄ eas habeat in rer se vniōem z coplexiōem, ita q̄ vna se habeat vt deter minatio, z alia vt determinabile, q̄re h̄c p̄prie nō est coplexio hō asinus, qz̄ nō sunt vniū nec simpl̄ necz̄ aggregatiōe, p̄pter diuersum modū scandi, eo q̄ vniū nō des terminat alterū. **Tertio** ē cōceptū coplexū, qz̄ vox coplexa d̄z̄ scate cōceptū coplexū, qz̄ coplexio z incoplexio s̄z̄ in re cōcepta sicut in subiecto, sed sūt in voce sicut i sil gno, vel etiam sūt in voce vt relata ad conceptū coplexiū vel incomplexum.

Notandū q̄ cōiter solet distingui triplex coplexū, sc̄z̄ voce tū vt est illud qd̄ p̄stat ex pluribz̄ vocibz̄ nō facientibz̄ vna vocem simpl̄, acceptis tū p̄ vna voce, vt corp⁹ aiatū, aial rōnale, qn̄ capiunt circūlocutiue. **Significatiō** ne tū ē vna vox plura scans diuersis rōnibz̄, vt sic coplexū scate ē vna vox simpl̄ cui corripit cōceptū coplexū, vt canis vt p̄silē coplexū voce z scate sil ē qd̄ p̄lectit ex pluribz̄ vocibz̄ diuersas res scantibz̄, vt hō currit. **Et** tale est duplex, sc̄z̄ distās z indistās. **Distās** ē cui? extrema copulans p̄ copulā p̄balē vel cōiuncōnale. **Et** p̄mū vt hō est aial. **Et** sc̄dū, vt fortis z plato, z nullū tale ponit in p̄dicamento. **Et** illud iterū est duplex, qz̄ qd̄dam est p̄ponale, z qd̄dā nō. **Indistās** autē est cui? extrema cōponitur, sicut determinatio z determinabile sine copulā media, vt hō alb⁹. **Et** tale est duplex, sc̄z̄ voce tū, vbi sc̄z̄ solū est coplexio vocū z vniū rei cōcepte, z talis coplexio nō impedit ponibilitatē in p̄dicamento, maxime qn̄ ponit ad circūlocutiōem vna simpliciter naturaz nobis ignora. **Aliud** est coplexū indistās voce z scate nō sil, vbi sc̄z̄ vnaqz̄ vox scate naturā siue rem realit̄ ab alia distinctā, z illud nō ponit in p̄dicamento, vt p̄z̄ in illo complexo homo albus.

Ar Rei attribuit coplexio, q̄ nō vocū. **Ans** p̄bat, qd̄ illa non admittit coplexiōem z p̄plexū, nisi p̄ res scata. **Qdm** q̄ duplex est res, sc̄z̄ ad extra, z in illa p̄prie nō est complexio nisi p̄ dēp̄rice, sed magis cōpositio q̄ p̄portioat coplexiōem. **Alia** est res concepta, et h̄c etiā attribuit coplexio sicut vocū, s̄z̄ differentior, qd̄ attribuit vocū scate, eo q̄ vox est signū coplexiōis, s̄z̄ attribuit rei p̄cepte denotatiue, qz̄ ip̄a ē subiectū coplexiōis

Di Utz̄ aliq̄ diffinitio, vt aial rōnale sit coplexus voce tū, vel voce z scate sil. **Qdm** aial rōnale caput dupl̄. **Vno**, p̄ illo q̄ imēdiare totū scate, s̄z̄ q̄tū aial scate gen⁹, z rōnale d̄m̄az, z sic ē complexū voce z scate sil, qz̄ ei corripit cōceptū complexū, quia fm̄ sc̄m̄ Thomā sp̄s cōponit ex ḡne z d̄m̄a sicut intellectus tertius ex duobz̄ intellectibz̄ distinctis, qd̄ tū resoluit d̄z̄ ad res intellectas, q̄ ē alia z alia. **Alio** modo capitur p̄ illo qd̄ mediāte scate, sc̄z̄ p̄ diffinitio ad qd̄ circūlocutiōem quēdū ponit, z sic ē complexū voce tū, q̄re etiā ponit in p̄nto sicut ip̄m diffinitū. **Et** sil d̄z̄ de illo corp⁹ aiatum

Ar Lullibet vocū complexū fm̄ scate z corripit cōceptū p̄ceptū p̄plexū, s̄z̄ diffinitioni nō corripit p̄ceptū coplexū. **q̄** d̄m̄oz p̄bat p̄ p̄m̄o posteriorū, vbi ponit d̄m̄am diffinitionis a sup̄pōne, p̄titione, et q̄stione, qz̄ diffinitioni corripit conceptus simplex sed alijs tribus corripit cōceptū complexus. **Qdm** cōs

Questiones

ceptus p̄r dicitur simplex dupl̄r. Uno q̄ p̄ ip̄m non con-
cipit vnū vniri alteri p̄ copulā. 7 sic p̄ceptus cor̄m d̄s
diffinitioni d̄r simplex q̄ cōcipiēs aīal rōnale nō conct
p̄r vnū sic vniri alteri. Alio d̄r p̄ceptus simplex q̄ sim-
p̄r ē vnū obiecti simplicis. 7 sic intellectio vn̄i termin-
ni d̄r simplex. 7 h̄ mō p̄ceptus diffinitōis nō ē simplex.
q̄ p̄ ip̄m intelliguntur plura. licet ex ip̄is fiat vnū. Vel
d̄m q̄ duplex est in cōplexio. Una q̄ opponit cōplexio
ni enūciatiue. 7 sic diffinitioni cor̄m d̄r p̄ceptus simplex
et in cōplexio. 7 Alia ē q̄ opponit indifferenter cuilibet cō-
plexioni. 7 sic sub̄ cor̄m d̄r p̄ceptus duplex.

*Quod dicitur de
predicamentis*

*Quod dicitur de
predicamentis*

*Quod dicitur de
predicamentis*

*Quod dicitur de
predicamentis*

*Quod dicitur de
predicamentis*

Ex que sunt alia de subiecta q̄dā dicunt
in subiecto p̄o nullo sunt. vt hō de subiecto q̄
dā d̄r vt de aliq̄ hoīe. in subiecto p̄o nullo est
Alia aut̄ in subiecto quidē sūt. de subiecto at̄
nullo dicunt. In subiecto esse dico. q̄d cū in
alio sit. nō sicut q̄dam pars. et impossibile est
esse sine eo in q̄ est. vt q̄dam gr̄matica i subie-
cto quidē est in aīa. de subiecto p̄o nullo d̄r. 7
q̄dā albū in subiecto est corpe. oīs em̄ color i
corpore est. de nullo aut̄ subiecto d̄r. Alia p̄o
et de subiecto dicuntur et in subiecto sunt. vt
scīa in subiecto q̄dem est in aīa. de subiecto
p̄o d̄r vt de gr̄matica. Alia vero neq̄ in sub-
iecto sunt neq̄ de subiecto dicuntur. vt aliq̄s
hō vel aliq̄s equus. nihil em̄ hoīz neq̄ in sub-
iecto est. neq̄ de subiecto d̄r. **Simpl̄r aut̄ que**
sunt indiuidua 7 numero singularia de nullo
subiecto dicunt. in subiecto autē nihil ea phi-
bet esse. q̄dā em̄ gr̄matica in subiecto est.

Ista est sc̄da ps̄ istius capli. in qua declarat sc̄dā
diuisione an̄predicamentale. Et diuidit̄ in duas Nam
p̄mo facit h̄. sc̄o infert q̄dā correlariū. ibi (Simpl̄r
aut̄) dicit̄ p̄mo (Ex q̄ sūt) i. entū in cōplexioz (q̄dā
dicunt) de q̄dā subiecto. s̄ i nullo subiecto sūt) cuiusmo-
di sūt sube vles (vt hō de subiecto q̄dē d̄r). s̄ aliq̄ hoīe
(in subiecto p̄o nullo ē. Alia p̄o i subiecto sūt. 7 de sub-
iecto nullo dicunt) Exponit aut̄ qd sit eē i subiecto dis-
tēs (Dico illud eē i subiecto qd cū i aliq̄ sit nō ē in eo s̄
vt ps̄ in toto. s̄ est ip̄ossibile ip̄m esse sine eo in quo est).
Quis exēplū ē. vt q̄dā gr̄matica in subiecto quidē
est in aīa. de subiecto p̄o nullo d̄r. et q̄dā albū i subie-
cto est. s̄ corpe. oīs em̄ color in corpe est. de nullo autē
subiecto d̄r. **Tercio** (Alia) i. q̄dā (dicunt de subiecto et
sunt in subiecto. vt scīa) est in subiecto. s̄z in aīa. 7 d̄r de
subiecto. s̄z de gr̄matica (Alia vero neq̄ in subiecto
sūt. neq̄ de subiecto dicunt. vt aliq̄s homo aliq̄s equus
nihil em̄ hoīz est in subiecto nec d̄r de subiecto. Postea
infert correlariū dicit̄ (q̄ simpl̄r) i. vlt̄ (q̄ sūt indiuidua
et numero singularia. de nullo subiecto dicunt. in sub-

predicamentoz

lecto aut̄ nihil ea phibet eē. q̄dā em̄ gr̄matica in subie-
cto ē. s̄z nullo subiecto d̄r. cū sit vltimū sue coordinatōis

De vlt̄ sc̄da diuisione (p̄ qua inquirunt p̄ntoz. in
diuidua sp̄s 7 genera) sic sufficit 7 bona.
D̄m q̄ sic. q̄ illa diuisione explicat̄ ens dicibile ordinā-
bile in genere. vel ergo tale ē suba aut accūs. si p̄mū h̄
est dupl̄r. q̄ vel est suba vlt̄. 7 sic ē p̄mū mēbrū aut est
suba p̄ricularis. 7 sic ē q̄rtū mēbrū. si sc̄dm h̄ ē dupl̄r. q̄
vel ē accūs vlt̄ aut p̄ricular. si p̄mū sic ē tertū mēbrū
si sc̄dm sic ē sc̄dm mēbrū. Et q̄ p̄ q̄ diuisione h̄ diuisione
nis ē sc̄dm mēbrū p̄me diuisione. s̄ dicibile in cōplexio.
nō tñ q̄libet. s̄z solū illud qd ē ens reale. qd p̄r ex t̄r
q̄ d̄r Aristo. (Ex q̄ dicit̄). i. r̄rū vlt̄ entū r̄. Et q̄
vlt̄ p̄ q̄ illa ē diuisione subiecti accūs. q̄ dicit̄ d̄ sub-
iecto vel esse in subiecto accidit ip̄is rebz. S̄z p̄mū d̄m
Alberū illa diuisione ē s̄tis diuisione ḡnis i sp̄s. R̄s
det ip̄e q̄ h̄ p̄cal rō subiecti sit alia 7 alia respectu sub-
iecti accūs. 7 superioris. ē tñ vna cōis rō subsistendi cō-
ueniēs subiecto accūs. 7 sc̄de sube fm̄ quā d̄r subiectū
hincinde q̄ si sub̄ iactū qd sufficit ad h̄ q̄ dicit̄ diuisione
s̄tis diuisioni generis.

Notandū Ista diuisione valet ad cog-
nitione veroz p̄ntoz triplicif
Dico ad cognoscēdū d̄nam vltimā a p̄ricularibz q̄ sūt
in eodē p̄nto. Sc̄o valet ad cognoscēdū ea q̄ determinā-
nant ad p̄nta q̄ sūt suba 7 accūs. Tercio ad cognoscē-
dū rōes sub q̄ ordināt ad p̄nta. q̄ sūt vlt̄as 7 p̄culari-
tatis. Et q̄ p̄ q̄ cōueniēs ē diuersimode vt noīe sub-
iecti. q̄ ea q̄ ad p̄nta determināt diuersimode sūt i sub-
iecto. Et subiectū. vno cap̄ p̄me intentionāl̄r p̄ en-
te cōplero 7 p̄fecto. qd ē subiectū accūs. vt cū dicit̄
aliq̄ eē vel nō eē in subiecto. i. inherere alicui. Alio cap̄
p̄ subiectū vt ē ens sc̄de intentionōis. p̄ inferiori. vt cū dicit̄
cū aliq̄ dicit̄ de subiecto. i. de inferiori p̄ dicit̄. sicut ge-
nera de speciebus. 7 sp̄s de indiuiduis.

Ad Illud est hic diuisum cui cōuenit dici de subie-
cto. sed soli voci cōuenit dici de subiecto. s̄z
la vox in cōplera h̄ diuidit̄. D̄m negādo minorē. q̄ li-
cet rebz nō cōueniat dici de subiecto fm̄ se. tñ rebz (vt
sc̄ant vocibz) h̄ cōuenit dici de subiecto. 7 h̄ sufficit.
Vel d̄r q̄ licet dici de subiecto p̄s cōueniat voci. tñ ex
cōsequenti etiā cōuenit rei. qd sufficit.

Ad Quicqd̄ p̄dicat̄ de subiecto ē i subiecto. s̄ p̄
mū mēbrū ē s̄tin. R̄s p̄bat. q̄ dicit̄ de alio p̄s
supponit eē in. sicut passio p̄supponit sūi subiectū. D̄m
q̄ dicit̄ de p̄supponit eē in p̄ortō nabit̄ sūp̄rū. q̄ dicit̄ de
subiecto sicut de inferiori p̄supponit eē i sicut i inferiori 7 d̄
ci de subiecto accūs p̄supponit eē i. sicut accūs ē i sub-
iecto. S̄z i isto mō diuersimode cap̄t̄. q̄ dicit̄ de ē dicit̄
de inferiori. s̄z eē i ē eē i subiecto. sicut accūs ē i subiecto.
p̄mū puenit sc̄dis subst̄arijs. s̄z at̄q̄ ab eis remouet̄.

Ad Differentie subales p̄tinet̄ sub isto p̄mo mō. et
tñ nō dicitur de subiecto. i. de inferiori. sicut rō
nale non d̄r de homie sicut de inferiori. sed sicut de egl̄
d̄r tñ de p̄ctis sub sp̄. Et licet d̄r nō sint sube vles
plere 7 p̄posite. sūt tñ sube simplices. Et de illis etiā
intelligit̄ hoc p̄mū mēbrū.

De subiecto

De subiecto

De subiecto

Questiones

Et vtrū esse superius supra suum inferius. et sic valet ad ordinandum subiecta et predicabilia ad invicem que sunt eiusdem coordinatis. Et isto patet quod oportet ambas propositiones esse essentielles affirmativas et directas. quia talis est predicatio superioris de inferiori. Posset tamen regula extendi secundum omnem modum predicandi quibus universaliū. scilicet ad essentialia et accidentalia. Et tunc ad hoc quod ista regula includat conclusionem sufficit quod prima propositio sit ordinata. et secunda essentialis et ordinata. et tunc sic intelligitur. Quādo alterum de altero predicatur ut de subiecto directam ordinata predicatio siue essentialiter siue accidentaliter tunc quecumque de eo quod predicatur dicuntur affirmativae tunc directe et essentialiter omnia illa de subiecto dicuntur id est omnia predicantur de illo primo subiecto eodem modo predicatois quo primum predicatum de subiecto predicabatur. Et tunc subiectum capitur large non pro inferiori. sed pro omni illo quod subicitur respectu alicuius in predicatione ordinata

Ar Non plus requiritur ad primam propositionem huius regule quam ad bonam minorem propositionem in prima figura. sed ad hoc quod aliquid propositio sit bona minor prime figure non oportet eam esse ordinatam. igitur. Minor pars in hoc argumento. omnis homo currit. quoddam album est homo. ergo quoddam album currit. Dicendum quod subiectum etiam large capitur accipitur dupliciter. Uno modo pro illo quod subicitur in quacumque predicatione siue ordinata siue inordinata. et si sic capiatur in regula argumenti verum probatur. Alio modo capitur pro illo quod subicitur solum in predicatione ordinata secundum ordinem alicuius predicabilis. et si isto modo capiatur oportet primam propositionem esse ordinatam iuxta intellectum superius habitum.

Notandum ad hoc ut bene arguatur penes hanc regulam in quibusdam propositionibus siue affirmativis siue negativis due sunt conditiones observande. Prima est quod prima propositio sit affirmativa. et ideo non sequitur. iohannes non est asinus. asinus est animal. ergo iohannes non est animal. Et est ratio huius conditionis. quod argumentum factum per hanc regulam reducitur ad primam figuram per solam transpositionem premissarum. sed minore existens re. negativa in prima figura nihil sequitur. Secunda conditio est quod secunda propositio sit formaliter vel equivalenter veritas. sic non repugnat eam esse veram. et ergo non sequitur. ethiops est homo. et homo est albus. ergo ethiops est albus. Ratio conditionis est. quod in reductione argumenti ad primam figuram secunda propositio debet fieri maior. sed minore existente particulari in prima figura nihil sequitur.

Ar Non sequitur. fortes est homo. et homo est species. ergo fortes est species. Vel sic homo est animal. et animal est genus. ergo homo est genus. et tamen arguitur penes regulam. Dicendum dupliciter. primo quod omnia illa argumenta peccant penes fallaciam accidentis. quia minor non est essentialis. sicut tamen regula requirit. sed accidentalis. quod species et genus sunt predicata accidentaliter intentionalia. Secundo dicendum. quod hic deficit secunda conditio. quia minor non est veritas. et si fiat veritas ipsa redditur falsa. Nam omnes iste sunt falsae. omnis homo est species. omne animal est genus.

Ar Non sequitur. homo est animal. et animal est asinus. ergo homo est asinus. Sicut non sequitur. fortes est homo. et homo est plato. ergo fortes est plato. Vel sic. fortes est bipes. et bipes est aucta. ergo fortes est aucta. Dicitur sicut nunc dicitur est. quod hic deficit secunda con-

Predicamentorum

ditio. quia minor non est veritas. et si fiat veritas sepe est falsa. Vel dicitur quod ad veritatem regule requiritur quod secunda propositio sit directa. sed in omnibus istis est indirecta

Ar De servatur secunda conditio. et tamen non sequitur homo est albus. et albus est quantitas. Vel sic homo est corpus. et corpus est quantitas. ergo homo est quantitas. Dicitur ad primum quod album potest dupliciter accipi. Uno modo indifferenter pro suis denotatis. id est subiectis et etiam pro suis propriis inferioribus. et sic minor est falsa. Alio modo pro significato. et pro suis inferioribus tamen. ut pro hoc albo vel illo. et tunc licet sit veritas. non tamen simpliciter est universalis. quia non denotat in illo sensu predicatum sed accidentis dicit de omni illo de quo vere dicitur subiectum. scilicet album. Vel dicitur quod equivocatio huius nominis album impeditur quia non est omnino idem quod primo predicatur. et postea subicitur. Et similiter dicitur ad secundum. quia corpus equivocatur ut statim in secunda regula dicitur

Ar Non sequitur fortes est simus. et simus est natus. ergo fortes est natus. et tamen prima est affirmativa et secunda equivocaliter universalis. quia definitio predicatur de diffinitivo. Dicendum quod non bene arguitur. cum ibi equivocaliter sint quatuor termini. Unde cum dicitur fortes est simus. capitur simus prout dicitur subiectum remotum. id est fortes. qui dicitur simus gratia patris. sed cum dicitur. simus est natus. natus capitur in medio. ibi capitur simus ut dicitur subiectum proximum puta natum. et sic aliter capitur in minore prope quam in maiori

Ar Non sequitur ubi termini capiuntur concretive respectu eiusdem. Quidam homo est generandum. et omne generandum est non vivum. ergo quidam homo est non vivum. Et similiter non sequitur. Lucia est masculus. et quilibet homo est masculus. ergo lucia est masculus. Dicendum ad primum quod ibi non servatur debita ampliatio. sed arguitur ab amplo ad non amplum ex parte ly homo. quod ampliat in prima pro presentibus et futuris. sed in ultima stat solum pro presentibus. Ad secundum dicendum est. quod ibi non servatur debita restrictio. ut patet de se

Ar Non sequitur. corvus non est albus. et album est coloratum. ergo corvus non est coloratum. Vel sic homo non est asinus. asinus est animal. ergo homo non est animal. Dicendum quod si regula extendatur ad propositiones negativas. tunc oportet secundam esse negativam. ut bene sequitur homo est animal. et animal non est lapis. ergo homo non est lapis. Et huius ratio est quod per transpositionem premissarum fit bonum argumentum in prima figura. in qua minor non potest esse negativa.

*De in
quodammodo
hinc ad illud
falsum obicitur
3 illud bene dicitur*

*De illa parte
quod dicitur
hinc ad illud
quod dicitur
quod dicitur
quod dicitur*

Ar Non sequitur homo est species. spes e secun-
da intentio. ergo homo est secunda intentio. et tñ
ibi arguitur p regulã servatis cõditio nibz ad regulã req-
sitis. **Q**dm q ibi equivalenter sunt qñnoz terminant
qz in pma ppõe spes capif pcretive. vt pcermit suũ obie-
ctũ. s; in scda capif abstractiue a suo subiecto. als enim
secunda intentio (que est abstractũ ab obiecto) nõ pos-
set de specie verificari. **Q** s; s; soluit illud qñ sic arguit
Quidã pdicat de pdicaro. etiã pdicat de subiecto. s; p-
dicatũ pdicat de pdicaro. qz hec est vera pdicatum
est pdicatum. **Q** etiã pdicabit de subiecto. dicẽdo subie-
ctũ est pdicatum. Quia in pma pdicatum est pdicatum p-
dicaro ne significata. sed in scda est pdicatum pdicatione
exercita.

*2a regula
in pred
b. d. a. f. a. r.
p. d. d. d.
p. d. d. d.
p. d. d. d.
p. d. d. d.
p. d. d. d.*

Diversoz generũ et nõ subalternatim po-
sitorz diverse sunt species et differentie. vt ania-
lis et scie. Animalis quidem differentie sunt
gressibile volatile bipes. Scientie vero nul-
la harum est. neq; em̃ scientia a scia differt in
eo qd bipes est. Subalternoz vero generum
nihil prohibet easdem esse differentias superio-
ra em̃ de inferioribus pdicant. Quare qñq;
predicati fuerint dñe eedem erũt et subiecti

In hac secunda pre ponit pbs scdam regulã antepre-
dicamentale dices. **D**iversoz generũ et nõ subalterna-
tim positorz sunt diverse spes et differentie. **Q**uod replicat
vt aialis et scientie. qz dñe aialis sunt gressibile volari-
le bipes. **S**ed nullum hoz est scie differentia. qz scia non
differt a scia in eo qd bipes. sed in eo qd ronalis realis
vel moralis. **S**ubalternoz vero generũ nihil phibet eẽ
easde differentias. qz superiora pdicant de inferioribus. et tñ
quocũq; dñe pdicant. i. superioris. eedem etiã sunt dñe
subiecti. i. inferioris. **I**stoz aut generũ possunt esse eedẽ
spes. qz qñq; sunt spes inferiorz. etiã sunt spes superio-
roz. **Q**uod valet ista regula ad sciedũ naturas pdicame-
toz esse impmixtas. **D**ocet em̃ nos distinctioes specie-
rum et dñaz vni generis a speciebz et dñitiz alteri.

Querit **U**erũ aliquod idem posset esse in di-
versis generibus. **Q**dm q idem
dicit multiplici. vt patet pmo thopicoz. i. genere specie
et numero. **Q**uod idem numero dz quadrupliciter. i. noie
diffinitõne. p. r. o. et accidente. **T**unc dicit q idem nu-
mero duobus vltimis modis bene potest esse in diver-
sis pdicamentis. vt satis manifestũ est. sed idem gene-
re vel specie nullo modo est in diversis generibus. qd
patet p regulã hie positã. **Q**uius multiplex potest
esse rõ. **P**rima qz em̃ Theomixtũ nature pdicamẽto
rũ sunt impmixte. sed genera diversa nõ subalternatim
posita sunt nature diversoz pdicamentoz. q non poss
sunt habere easde spes. qz tunc pmiscerent in illis easde
speciebz. **S**ecunda rõ. qz ad essentia spẽi prinet genus.
ergo si eadem spes esset in diversis generibz illa ambo
genera essent de eius essentia. et p pñs spes nõ esset eas-
dem essentialiter. qz duo genera nõ subalternatim pos-

stra pdicant diversam essentiam. cum sine penitus di-
versa. **T**ertia rõ. qz diversificato principio diversificat
etiã pdicata. sed genõ e pncipiũ eoz que sub ipõ ponũt
scz speciez et differentiaz. qz generũ penitus diversoz et
nõ subalternatoz diverse sunt spes et differentie.

Ar **C**õtra scdam rõnem. **U**nus rei pñt esse ples
essentie. qz vniũ spẽi pñt esse plura genera di-
versa que illas essentias cõstituunt. **A**nõ pbatur. quia
vniũ rei pñt esse plures diffinitõnes essentielles. et s; p-
plures cõstitutões. quaz qlitẽt essentia pstituit. vt p-
de hoie. qui diffinit phisice et logice. **S**ilr etiam cõpone-
tur ex actu et potentia. et ex genere et differentia. **D**i-
cendũ q nõ est incõueniẽs vniũ rei esse plures diffinitõ-
nes aut etiã ppositõnes. dũmodo vna aliã psupponit.
et in illa fundatur. vel qñ vna est realis et alia rõntis. si
cur sit hic. qz cõpositio ex genere et dñe est cõpositio in-
tellectus spẽi. sed cõpositio ex actu et potentia e cõposi-
tio nature extra intellectũ. et ergo p hoc nõ arguitur di-
uersitas essentiarum.

*qñ qñ rei bñ pñt p
pñt pñt pñt pñt
pñt pñt pñt pñt
pñt pñt pñt pñt
pñt pñt pñt pñt
pñt pñt pñt pñt
pñt pñt pñt pñt
pñt pñt pñt pñt*

Ar **S**ubstãtia et quãtitas sunt diversa genera. et
tñ hũt eandẽ spẽm. i. corpus qd e d genere sub-
stantie. vt p p p Porphirũ. **Q**uod s; in genere quãtita-
tis. vt p p p **A**risto. caplo de quãtitate. **Q**dm em̃
sanctũ **T**hornã q corpõ accipit dupliciter. **U**no mō
vt dicit substãtia. que habet talem naturã q in ea poss
sunt assignari tres dimensiones. et sic est in genere sub-
stantie. **A**lio mō capif p ipis tribus dimensionibz dese-
gnatis. q sunt longitudo. latitudo. et pfunditas. et sic est
in pdicamẽto qñtitaris. **E**t sic solunt multa alia argu-
menta. qz sunt sophistica et peccant penes equocãtõem

Quod qñ replicat. eadẽ spes vniuoce capta e diversoz
generũ nõ subalternatim positoz. igit. **A**nõ pbatur. qz
prudencia est species scie et virtutis. vt p quarto tho-
picoz. **Q**dm q scientia et virtus ponũtur sub eodem
genere tertio. i. sub qualitate vel sub habitu et dispo-
sitione. et hoc sufficit. qz vna spes vniuoce capta non pos-
set esse diversoz generz. que nec ponunt sub se inuicem.
nec sub vno tertio.

Ar **Q**ualitas et ad aliqd sunt genera non subalter-
narim posita. et tñ habet eandẽ spẽm. **P**robat
qz scia p se est in pma specie qlitatis. et est etiã relatiuũ
quia p ipm exemplificat in caplo de relacõne. et similitũ
quõ metaphisice. **Q**dm q scia capif duplici. **U**no
p illo qd pncipalr fecat. scz p habitu pclusionis per de
monstracõem acqũsito. et sic e i pdicamẽto qlitatis. **A**lio
mō capif p illo qd ex pñti cõnotat. scz p respectu quem
h; ad scibile. qd e suũ obiectũ. et sic e in genere relacõis.
Quod ita s; e dñm de cõcretis accidentiũ. q grã pncipa-
lis significacõis sunt accñtia. s; rõne cõnotati (qd e sub-
iectum) sunt de genere substantie. **P**ari mō etiã dicitur
dum est de equali et inequali. simili et dissimili. que sunt
relatiua. et sunt in genere quãtitaris vel qualitaris.

Ar **F**igura est in genere quãtitaris et etiã in gene-
re qualitaris. ergo contra regulã. **P**rima pa
antececedentis pbatur. quia geometer (qui per se em̃ cõ-
siderat quantitates) per se considerat figuram. **S**ed se-
cunda pars parer per **A**ristorelem capitulo de qualis-
tate. **Q**dm q figura accipitur dupliciter. **U**no mō
vt significat supficiẽm terminatã lineã vel lineis. et sic
est quantitas. **A**lio modo capitur vt significat ipsã

Questiones

clausulaz lineaz siue teriaroer. z sic e i q̄ra spē qlitat̄
Ar Quadrati e d̄na figure. vt p̄z p̄mo Eucl̄s
 dis. qz dicit̄ q̄ e q̄dā figura q̄drata. z e d̄na
 numeri. vt p̄z sc̄do Ar̄smetrice. eo q̄ q̄dā n̄er̄ e qua
 drat̄. Odm q̄ q̄dratū nō cap̄t̄ h̄nc̄inde eodē modo
 qz p̄rie rep̄it̄ i p̄n̄it̄s. z feat̄ q̄tuor anguloz p̄posit̄ā
 et q̄tuor lineis eq̄lib̄. Sz p̄ tr̄asump̄t̄ionem z imp̄rie
 d̄ de numeris. sicut̄ est h̄ numer̄ q̄drat̄. bis duo. ter.
 tria. quia causant̄ ex ductu numeri in seip̄m.

Ar Rationale est d̄na sc̄ie z aialis. z intellectuale
 hois et angeli. z sic de multis silib̄. Odm q̄
 rōnale sumit̄ dupl̄r. Qno mō vt idem est qd̄ rōnez ha
 bere. et sic d̄na aialis. vt sup̄ius dem̄ est. Al̄io mō d̄
 quasi d̄rectriuz rōnis in suis p̄cessibus. vel obiectiue
 ext̄is de entib̄ rōnis. i. rōn̄atōnis. z sic e d̄na sc̄ie. et
 constituit̄ logicam. sed hoc est omnino equoce. vt p̄z p̄
 eoz opp̄osita. q̄ sunt alia z alia. qz q̄n̄ est differētia aial̄
 tunc irrōnale sibi opponit̄. sed q̄n̄ est differētia sc̄ie sibi
 opponit̄ reale. Ad alterū d̄m q̄ homo magis p̄rie
 est rōnalis q̄ intellectuālis.

Ar Animatū est d̄na aialis z plante. que tū sunt
 diuersa genera nō subalternatim posita. Pro
 bat̄. qz vnū nō ponit̄ sub alio. Odm q̄ licet non po
 natur vnū sub alio. tū ambo ponunt̄ sub vno tertio. s.
 sub corpore aiato vel sub corpore. z ergo dicuntur sub
 alternatim posita. Vel d̄m q̄ nō e incōueniēs diuer
 sas spē habere eandē d̄nam generālē siue genericā
 et sic e in posito. Et q̄n̄ replicat̄ sub a omnib̄ generi
 bus subalternat̄ cum sit subiectū omnib̄. z tamen sub
 st̄tie z accidētis nō sunt eodē spē z differētie. Oic̄
 q̄ licet subst̄tia sub̄stet oib̄ accidētib̄ vt subiectū ac
 cidētis. non tū vt spē generi. vel vt inferius suo sup̄io
 ri. vt p̄z ex sc̄da diuisione an̄ predicamētāl̄. solum autēz
 illud (q̄d sic alteri sub̄st̄at) d̄z sibi subalternat̄.

Ar Cenare z prandere sūt in p̄dicamēto actōnis
 et q̄n̄. igit̄. Et cōfirmat̄. quia motus est in di
 uersis p̄dicamētis. sicut̄ terminus ad quē motus. vt
 dicit̄ q̄nto phisicōz. Odm ad p̄mū q̄ cenare z pr̄
 dere q̄ ad p̄ncipalem significatōem sunt in p̄dicamēto
 actionis. sed quo ad cōsignificatōem sunt in p̄dicamē
 to q̄n̄. Ad cōfirmatōem d̄m q̄ motus in cōmuni eq̄
 uoce est in illis trib̄ generib̄. z solum reductiue. quia
 reductur ad genera suaz specierum. Et q̄n̄ replica
 tur. dicit̄ de eis s̄m vnū nomen et eandem rōnem est
 sententialem. igit̄ vn̄iuoce. An̄s. p̄batur. quia dicitur de
 eis s̄m illam rōnem q̄ est actus entis in potentia s̄m q̄
 h̄mōi. vt p̄z tertio phisicōz. Odm q̄ tam mor̄ q̄ d̄
 finitio motus. aut etiā partes diffinietes motum equo
 ce conueniunt̄ spectēbus motus. cum sit in diuersis p̄
 dicamētis quib̄ nihil est cōmune vn̄iuocum.

Predicamentoz

Quantitas vt bicubitū tricubitū. Qualitas
 vt album nigrum. Adaliquid vt duplum ma
 ius. Ubi vero vt in loco. Quādo autē vt heri
 Sitū vero esse vt sedet iacet Habere vt cal
 ceatus armatus. Facere vero vt secare vrere
 Pati vt secari vri. Singula autē eoz (que di
 cta sunt) ipsa quidem s̄m se in nulla affirma
 tione dicuntur. Horū autē ad se inuicē com
 plexione affirmatio sit. Videtur em̄ omnis
 affirmatio vel falsa esse vel vera. Eozum autē
 (que s̄m nullam cōplexionem dicunt) neqz ve
 ra neqz falsa sunt. vt homo. album. currit

Iste est secūdus tractatus istius libri. In quo p̄s
 determinat de ipis veris p̄dicamentis. z diuidit̄ in sex
 capitula. In p̄mo determinat de p̄dicamentis in cōsi
 guraliter. z circa hoc p̄bat̄ quoddā sup̄positū. In sc̄do
 exequēdo de ipis in speciali determinat de ql̄ibet. P̄rio
 determinat de suba. ibi (Suba autē e) In tertio de q̄nti
 tate ibi (Quāritatis vero aliud zē) In quarto de ad
 aliqd̄. ibi (Adaliquid vero) In quinto de qualitate. ibi
 (Qualitates autē dico) In sexto expedit̄ se breuiter de
 sex alijs p̄dicamētis. excusando se de vteriozi determi
 natione ibi (Recipit̄ autē facere z pati) In p̄mo caplo
 ponit̄ talem diuisionē (Eoz que s̄m nullam cōplexi
 onem dicuntur) id e p̄dicant̄. vt incōplexa (singulum)
 id e q̄dlibet eoz (aut significat̄ subam. aut quātitatem
 aut ql̄itatem. aut adaliquid. aut vbi. aut quādo. aut se
 rum esse. aut habere. aut facere. aut pati. i. aut actōnem
 aut passionē) Istud autē patet figurat̄. i. ex p̄lariter
 siue sup̄sicialiter hoc mō. Substantia e vt hō equus.
 quātitas vt bicubitū tricubitū. qualitas vt albū nigrū
 adaliquid. i. relatio vt duplū maius. vbi vero vt in loco.
 quādo autē vt heri. situm vero esse vt sedet iacet. habere
 re. i. habit̄ vt calciat̄ armatus. facere vero vt secare.
 vrere. pati vero vt secari vri. Tūc ibi (Singula autēz
 eoz) p̄bat̄ quoddā sup̄positū. scz q̄ oia ista dicunt̄ sine
 cōplexione. nā illa (que dicunt̄ cū p̄plexione) dicuntur
 cū affirmatōne z negatōne. Sed ista s̄m se accepta d̄z
 cunt sine affirmatōne z negatōne. argo dicuntur sine cō
 plexione. Sinor. p̄batu. qz vbiēz est affirmatio vel
 negatio. ibi est veritas vel falsitas. sed ista s̄m se neqz
 verum neqz falsum significant. vt homo. album. currit.
 Et sit hic mentio de veritate propositionis (que nō e
 nisi in cōpositione z diuisione) z non de veritate entis
 que est vera rei entitas. q̄ illa cōuertit̄ cū omni ente. z
 sup̄ addit̄ enti ordinē ad intellectum. sicut̄ bonū ad ap̄
 pentum

Notandū Qz vbi z q̄n̄ hic in enumeratō
 ne p̄cedunt actōem z passionē
 sed postea in executōne sequuntur. Qm̄ ordinis rō est
 qz actio z passio ex vna pre. z vbi z quando ex alia pre
 dupl̄r ad inuicē p̄pant̄. Qno q̄ntū ad eoz entitatem
 et sic ordinant̄ in executōe. qz actio z passio sūt maiors

*Tractatus 10
 de vniuersalibus
 magis p̄r vniuersalibus*

Dum (que s̄m nullam cōplexionē di
 cunt) singulum aut substantiam signifi
 cat. aut quantitatē. aut qualitatem. aut adal
 quid. aut vbi aut quando. aut situm esse. aut
 habere. aut facere. aut pati. Est autē substan
 tia quidē vt figurat̄ dicatur. vt hō equus

*in alio mō
 tua facit
 2o ponit̄ in p̄p̄ta
 3o p̄bat̄ in q̄nti p̄plexione*

*Quo q̄ vniuersalē rōi q̄nto p̄p̄ta ad d̄na
 vbiēz q̄ntū magis in intellectu ad intellectū
 vbiēz q̄ntū magis in p̄p̄ta ad intellectū
 q̄nto ad intellectū q̄ntū magis in p̄p̄ta*

Questiones

compositione realem z requirit dnam realem. s. vel materie z forme. vel entitie z esse.

Ar Principium est in eodē pdicamento cum suo principio. sed deus est principium substantie. ergo est reductiue ad minus in pdicamento substantie. Et confirmatur. qz vnūquodqz mensurat minimo sui generis. z p aliquod sui generis. sed deus est mēsurā omnium substantiarum. ergo videtur qz sit substantia. Dicendū qz duplex est principiu alicuius generis. s. intrinsecum qd est de eēntia generis. z tale est in eodē pdicamento cū suo principio. sicut vnitās z punctum sunt principia quātitatīs. z sunt in eodem gēre cum quātitate. Aliud est principium effectiuum z extrinsecum. z tale nō oportet ēē in eodē genere. maxime quādo est transcendēs. quo mō deus est principium cathēgorie cuiuslibet pdicamenti. Ad pfirmationē dōm qz intelligitur de mēsurā pportionata suo mēsurabili. qualis nō est deus

Ar Beat⁹ Thomas in de potētia dicit deum esse in genere substantie reductiue vt principium. ergo zc. Dicendum qz aliquid est in genere reductiue vt principiu duplr. Vno modo sicut principium eiusdē generis limitatum z restrictum ad illud genus. z sic deus nō est reductiue in genere substantie. Alio modo sine determinatōe. sicut principium transcendens z inadēquatum. z illo modo deus est in genere substantie reductiue. vt loquitur doctor sanctus in de potētia

Ar Vtrū tm decē sint pdicamēta. Dicendum qz sic. vt probat autoritate Aresto. hic z in quinto metaphisice capitulo de ente. Et confirmatur rōe. qz ens diuiditur in diuersa pdicamēta fm diuersos modos eēndi proportionales diuersis modis pdicādi. de prima substantia. s. illoz. modoz pdicādi sunt decē. ergo zc. Quoz p p sufficientiam quā tangit scūs Thomas tercio phisicoz. quia vel pdicamētum pdicatur de pma substantia essentialiter z i quid. aut accidentaliter. Si primum. sic sumitur pdicamētum substantie. Si accidentaliter hoc est dupliciter. quia vel inheret prime substantie. aut extrinsece ipsam denominat. Si pmo hoc est tripliciter quia vel inheret ei gēra materie. sic est quātitas. aut gēra forme. sic est qūtas. vel gēra totius p respectū tamē ad alterū. z sic est adaliquid Si extrinsece ipsam denominat hoc est duplr. qz vel spēaliter puenit hoibus. aut cōmuniter oibus. si pimum sic est habitus. Si scdm h est duplr. quia vel denominat primam substantiam fm rationē cause. aut fm rōem mēsure. Si primum hoc est iterū duplr. quia vel aliquid denominat qz causa agere. z sic est pdicamētum passionis. vel econtra causa agēs denominatur ab effectu. z sic habetur pdicamētum actōis Si vero subiectū denominatur cōiter fm rōnem mēsure. hoc iterū est duplr. quia vel talis mēsurā est successiua aut pmanens. Si primum. sic est pdicamētum quando. Si scdm hoc est iterū duplr. quia vl hz absolute respectum ad locum. sic est vbi. aut fm ordine partium ad totum z ad locum. sic est pdicamētum situs. Est etiaz alia sufficientia quam ponit doctor sanctus quinto metaphisice capitulo de ente. quia pdicamētū z pdicariū idēz sūz vel ergo pdicariū est eēntialiter illud quod est subiectū seu pma substantia. vt cum dicitur. fortis est aial. z sic est pdicamētum substantie. aut pdicariū non est illud eēntialiter quod est subiectum. z hoc est dupliciter. quia vl sumitur ab eo qd inest subiecto. aut sumit ab eo qd ē extra sub

Predicamentoz

iectū. Si primum hoc est triplr. qz vel pdicatum inest ei per se et absolute vt psequens materiam. z sic est qūtas. vel vt psequēs formā. z sic est qūtas. vel inest nō absolute. s. in respectu ad aliud. z sic est adaliquid. Si scdm hoc est duplr. quia vel id a quo sumitur pdicatum est oī no extra subiectū. aut fm aliqd est in subiecto. Si primum hoc est duplr. quia vel est mēsurā subiecti aut non. Si scdm hoc pdicatur per modū habitus Si pmo hoc est duplr. fm qz omnis mēsurā extrinseca vel est temp⁹ vel locus. aut ergo pdicariū sumit ex tpe. sic est quando. aut ex loco. z hoc est duplr. quia vel non z siderato ordine ptiū in loco. sic est vbi. aut z siderato illo ordine. z sic est situs. Si vero id a quo sumitur. pdicatum fm aliquid sit in subiecto de quo pdicatur. hoc est duplr. vel est in subiecto. fm principium. z sic pdicatur vt agens. nam actionis principiu in subiecto est. Aut fm terminū. z sic pdicatur vt patiens. nam passio in subiectum patiens terminatur

Ar Quicquid per suphabundantiā dicitur vni soli puenit vt p p fm pdicamētū sed gēralissimum ē hmoi. ergo tantum vnum est gēralissimum Dicitū qz illud qz p suphabundantiā dicitur tantū vni soli puenit in vno genere. z ita tantū vni est gēralissimum in vno genere. sed non sumit tantū vnum Vel dicendum qz generalissimum dupliciter exponitur. Vno modo p ositiue per excessum omnium alioz. et sic nullum est generalissimum simpliciter. sed tantū in aliqz genere. Alio modo p priuatiue per non excedi ab aliquo alio. et sic quodlibet istozum est generalissimum qz nullum eozum est generalius alio. Et quando dicitur. hoc est contra autoritatem Aristoteli iam assuptam dōm qz illa. habet veritatem qn suplatiū vel illud qd per suphabundantiā dicitur exponitur positiue. z nō qn exponitur priuatiue

Ar Est tantum vnum principium. ergo erit tantū vnum pdicamentum. Tener pna ab eqpollentibus Añs p p ex xij. metaphi. z viij. phisicoz dōm qz duplex est principiu. s. extrinsecum et effectiuū. et illud est tantum vnum. Aliud est principium intrinsecum et formale. z tale non est oim vnum. sed sunt decem Et qū replicat sunt tantū tria principia rez intrinseca. s. materia forma et priuatio. vt dicitur pmo phisicoz. ergo non sūt decem. Dicitur qz principia intrinseca sunt duplicia. s. forma et completa que dant totum esse. et illoz sunt decem. Alia sunt principia intrinseca incompleta siue formalia siue materialia z sic sunt tantū tria. vt p pmo phisic. sed pmo modo hic loquimur de principijs

Ar Tantum vni est principium formale intrinsecū ppterū qz nō decē Añs. p. qz ens est vniū genus ad oia pdicamēta. eo qz oia in eēte pueniūt. de qbus est ens vno noie z eadem rōe pdicatur dōm sicut dicitū est in pdicabilibus. qz ens nō est gen⁹ ad decem pnta neqz vniuoctū. s. equoctū siue analogū. qz nō dicitur vno noie z vna rōe eqūlit picipata. qd tm requit ad vniuoctū

Ar Est tantū vni pdicamentum sube (onem) qz erit tantū vni pdicamētum accidentis. z pna p simile. quia quoz modis dicitur vnum oppositoz. tot modis dicit z reliquū. pmo thopicoz dōm qz non est simile de substantia respectu substantiarū. et de accidente respectu accidentū. quia substantia vniuoce dicitur omnibus substantijs accidēs vero nō dicit vniuoce de oibus accētibus. s. fm prius et posterius. aut fm magis

*1. auro alit
2. co p p ab ag
3. dicitur in p
non multum*

*Primo pna p p p
in gēra p p
p p p p p p
p p p*

et minus. Et ad autoritatem dicendum est. q. ipsa
 habet veritatem in his que sunt opposita fm oēs ratios
 nes cōmunes scz z pprias. sed accūs opponit sube solum
 fm cōmune rōem. Et qñ replicatur oia predicamēta
 accūtū pueniūt in vna cōi rōe et habēt vñū modū
 predicandi. q. sunt vñū. Ans. pbatur quia p dican i qle
 Dicitur q. oia p dicanēta hñt vñū modū p dicanēdi
 generalem equooc p ricipatū. hñt dīverfos mōs p dī
 dicandi spēales. vñ duplex est qle scz cōe et spēale.
 Quale cōe dīuidit p qle simplr. quale quātūz vel qñz z
 qle ad aliud se habes z fm hñt nouē gñā accūtūm

Ar In omni multitudine dēueniendū est ad aliqō
 vñū quod ē prius illa multitudine vt pz. xij. me/
 taphice. sed multitudine accūtū est qdam multitudine. q.
 erie vñū pñū p dicanēta accūtū. Dōm q. autoritas
 pñi intelligit de multitudine subordīnatorū fm p dicanē/
 onē z causalitātē sed multitudine accūtū. nō est multitu/
 do subordīnatorū qz accūs non dē de eis vniuoce sed eq/
 uooc. Alij vero dicit q. dīcatū de eis denotatiue. qz va/
 let albedo est accūs id est alteri inherēs sed inherere est
 passio pueniens oibz accūtū. Nec est icōueniēs q. aliq
 passio fluat eq. imediare a dīverfis subiectis qz sunt a sb/
 tecto in gñe cause efficiētis. sed idē effect. vñs p. fluere
 a dīverfis causis efficiētibus. eque imediare z etiā causis
 totalibz. Sz meli. dicit q. ista passio aprū natū inherere
 nō sit aliqō vñū vt dicitur de oibz accūtūb

Ar Sex vltima predicamenta solū dicit respect
 oia illa sunt in p dicanēto ad aliqō. Ans. pbat
 p. Anthonij andree z Scotū et mgm. Rñdēt
 ipi q. duplex ē respectus. scz intrinsecus z extrinsecus. et
 dicit pñter. q. ois respect. intrinsece adueniēs ē in p/
 dicamēto ad aliqō q. ponit sp. posico sūdāmēto z termi
 no. etiā in q. cūqz dīstātia nullo extrinseco req. s. z res/
 spect. extrinsecus ponit in sex vltimis p dicanētis.
 Sed pñt illa solūtōem sic ar. p. se sequi vel nō p. se seq
 nō variat formā pñti. siue ergo ille respect. sequant per
 se z intrinsece. siue p. accūs z extrinsece nō variat forma
 pñti. Et ē pulchrū sisse de rube die cāta ex verecūdia et
 naturali cōplexione q. sp. ē in eodē pñro. Est gñter dī/
 cendū ad pñm q. ans simplr ē fallūm. qz sex vltima p/
 dicamēta dicit ex pñcipali fēato formas absolutas. sz
 solū pnotant respect. qre nō oportet q. sint in pñto ad
 aliqō. Sed o dōm q. includūt relatōem aliquā. nō tñ si
 cur aliqō pñcipiū formale z vniuoce. sz sicut aliqō ma/
 teriale substratū formali rōni cutuilibet ipoz. Dicitur
 vltra q. illa relatō quā icludūt nō ē fm ēē sz fm dīctū

Ar Actio z passio in aliquo vno cōueniūt qd de
 ambobz p dīcat. q. nō sūt pñta dīstīncta. Ans. p
 bat. qz cōueniūt in motu. vt pz. tertio phisicoy. vbi dē
 q. actio z passio sunt vñū motus. Consequētia tenet.
 qz quecuqz sunt eadē vni tertio. illa sunt eadē inter se.
 Dōm q. actio z passio accipiunt duplr. vno mō mate
 rialiter. p. re acq. s. p. actōem z passiōē. z sic sunt idēz
 scz vñū mot. vñū termin. ad que fit mot. Alio. ca
 piunt formāl. vt actio p. respectu agētis ad patiēs. vel
 etiā p. forma q. agēs formāl. dē agere. z passio p. respec
 ctu vñū forma patiētis ad agēs. z sic nō sūt idē. Et qñ
 replicat agere z pati formāl. sunt duo pñta. q. a sibi has
 bere z haberi erūt pñta dīstīncta. Dicit q. nō ē simile
 qz habere z haberi significāt idē eo q. ē similis modus
 essendi seu se habendi quo res habita habet. z quo hñs
 sam habet. z iō est sūis mod. denotandi z p dīcādi sz sic

non est in actione et passione. non em est similis pparatio
 agentis ad passum et econtra

Ar Scōe intentiones habēt se fm ordīem superioris
 et inferioris. z tamē nō sunt in aliqō istoz genēz
 q. p. ista. decē necē est ponere aliqō gen. Ans. p. pñma pre
 pbat qz intellectus simplex eas p cipit q. sub aliqō rōe sus
 cipiendi z non singularis q. vñs scz vel sub rōe gñis aut
 spēi. Sz scōda ps parz qz ens reale dīuidit in ista decē sed
 scōde intentiones sūt entia rōis. Et pñmat hñ idē p mo
 dernos maxie vienneses q. ponūt pñtum signū. Dōm
 qz in secūdis intentōibz qd amō pñtāz ordo superioris et
 inferioris z sic vidēt habere rōez gñis vel spēi. in illis ta/
 mē nō sunt vera gñā z vere spēs qz nō fēāt ens vñz z p/
 fectum. sed solū ens fm quid quod est ens rōis tantū
 q. ita rōe causatū. Et ad pñmatōez dīcēdū q. autorit
 tas illoz nō est recipiēda vt vera. qz pñta pōebēt esse en
 tia realia iuxta intētiōē pñi qui dīuidit ens reale in decē
 p dicanēta. non tñ qdōlibz sed finitūm et limitatū. vt su
 perius dīctū est.

Substantia aut est q. pper princi
 palit. z maxie substare dē. q. neqz
 de subiecto dē neqz i subiecto ē.

Sedm capitulum
 d' suba

vt aliqō hō vel aliqō equ. Scōe aut substan
 tie dīctur species in quibz ille (que principa/
 liter substātie dīctur insunt) hec et harū speci
 ez gñā. vt aliqō hō in spē qdē est in homie. ge
 nus vero spēi aīal est. scōe aut substantie dīctū
 tur vt est homo atqz animal

Substantia q. a. no
 a pñt dē
 pñt dē
 pñt dē

Istud est capitulū secūdū tractat. scōi in quo D. hñ
 losophus exequendo in spēalibz p dicanētis pmo dēf
 minat de pñro sube. Et dīuidit in duas pres principā/
 les. In pñma determinat de ea q. tū ad eius pñtates et
 accūtū ibi (eodē autē) pñma dīuidit in tres pres nam
 pmo presupponēdo dīuisione substātie in pñmā et secun
 dam ponit dīuisiones veriusqz. secūdo declarat eas.
 tertio cōpar secūdas substāntias ad se. Inuicem. z etiam
 ad pñmas. secūda ibi (manifestum autē) tertia ibi (secun
 datū substāntiā autē) Quo ad pñmū ponit duas dī/
 finitōnes pñe substātie. pñma substāntia est q. pñte et
 pñcipaliter z maxie dīctur supple substare. Secūda
 dīfinitio est pñma substāntia est que neqz dīctur de sub/
 tecto neqz est in subiecto. Cuius exēplum est vt aliqō hō
 mo aliqō equus. Postea dīfinit secūdas substāntiāz
 dicens. q. secūde substāntie dīctur spēs in quibus sunt
 que vocantur pñcipalit. substāntie. i. pñme substāntie et
 harū spērū gñā. vt aliquis homo in spē qdē est in homi
 ne. genus vero spēi animal. est. Secūde ergo substāntie
 dīcunt. vt homo atqz aīal

Queritur An substantia p dicanēta
 ab alijs dīstīnctum conuenienter
 ponatur pñmū. Dicendum ad suppositūm q. sub/
 stantia est p dicanēta quia est gñā. generalissimū ha
 bēs sub se gñā subaltēna spēs spēalissimas z idīuidua q. ē
 pñtū. Lōsequētia t3 p locū a dīfinitōe ad dīfiniētiā. Ans.
 p. idūctie z p. q. sūt gñā. qz nō h3 gen. sup se exēs

Ar Inuocū est p̄us diffiniedum q̄ diuidendū. sed substantia est q̄ dā vniuocū. q̄ p̄us eēt diffinieda q̄ diuidēda. Maior est nota. q̄ in h̄ vniuocū distinguit ab equoco. S; minor. p̄bat. q̄ suba est gen^o generalissimū q̄ d̄ est vniuocū ad suas spēs. Dm̄ dupl̄ p̄mo q̄ vniuocū diffinibile p̄us est diffiniedū q̄ diuidēdū. s; suba fm̄ se 2 in sua cōitate nō ē diffinibil̄ p̄pria diffinīōe. q̄ eius nō est aliqd̄ genus ex q̄ cū d̄n̄tia p̄struere tur eius diffinīō. Nec p̄t̄ p̄ueniēt̄ describi p̄ eius actū qui est sub̄stare. q̄ ille p̄uenit analogice p̄mis substantijs 2 sc̄dis. s; in analogis sicut 2 in equiuocis diuisio est prior diffinīōe. Sec̄do d̄icēdum q̄ substantia vt h̄ diuiditur nō est vniuocum s; analogum

Ar Diuisio p̄uenit sub vno mēbro diuidēte. q̄ diuisio nō valet. An̄s p̄bat. q̄ diuisum est substantia q̄ p̄tinet sub sc̄da suba cū sit genus. Cons̄ sequētia p̄bat. q̄ in om̄i bona diuisioe diuisū d̄z eēt in pl^o q̄ aliqd̄ mēbr̄ diuidēs. Dm̄ q̄ suba vt h̄ sufficit ea p̄t̄ dupl̄. Uno^o p̄ q̄nē ḡn̄alissimo p̄dicamēti sube. 2 sic p̄uenit sub sc̄da suba. s; sic nō est diuisum. Alio^o cap̄ vt d̄z ab actu subst̄adi vt suba idē sit q̄ subst̄as. 2 sic substantia est hic diuisum. 2 nō p̄tinet sub sc̄da suba. s; verificat̄ tā de p̄ma suba q̄ sc̄da. q̄ dicimus. p̄ma suba ē subst̄as. 2 sicut dicimus sc̄da suba est suba.

Ar Dis diuisio d̄z dari p̄ opposita. s; ista nō ē h̄mōt. q̄ nō est bona. Maior p̄bat. q̄ sc̄da suba eētialiter p̄dicat̄ de p̄ma. s; vniū oppositor̄ de alio nō p̄dicat̄. Dm̄ q̄ p̄ma suba 2 sc̄da capiunt̄ dupl̄. Uno mō material̄ c̄p̄tū ad id q̄ d̄ est p̄ma suba 2 sc̄da. 2 sic nō opponūt̄. s; dicit̄ vniū naturā sc̄do in p̄nto subst̄atie t̄m̄

Ar Alio^o capiunt̄ formal̄ in c̄p̄tū s; p̄ma suba est singular̄ re 2 ens in se diuisū 2 a q̄libet alio diuisum 2 sc̄da suba. est plurib; cōis 2 sic opponūt̄. Et p̄ h̄ soluit̄ argumētuz q̄n̄ arguit̄. p̄ma suba 2 sc̄da s; idē real̄. q̄ eis egliter p̄uenit sub̄stare. Tenz q̄nā. q̄ q̄n̄cūq; aliq̄ sunt eadē real̄ q̄ d̄ qd̄ p̄uenit vni etia p̄uenit alteri. Dicit̄ q̄ vtz est q̄n̄ s; idē fm̄ re 2 rōez s;il. Vel d̄m̄ q̄ p̄ma suba etia addit̄ ali qd̄ real̄ sup̄ sc̄dam subam iuxta modū p̄us dem̄

Ar Materia p̄ma est suba p̄mo physicoz. 2 s;ilr for ma subalis. 2 t̄m̄ nec p̄ma nec sc̄da. igit̄. An̄s. p̄bat. q̄ sola ḡnā 2 spēs directe p̄sire in p̄dicamētis sunt sc̄de substantie 2 sola indiuidua p̄ntia sub illis sunt p̄mis subst̄atie. Dm̄ q̄ fm̄ doctore sanctū dupl̄ aliqd̄ est p̄ntibile in p̄nto. Uno^o p̄ se simplr̄ 2 directe. 2 sic ḡnā 2 spēs vel etia p̄ntia sub illis vt s;ilr indiuidua solū s; in p̄dicamēto. Alio mō ex p̄nti 2 indirecte p̄ quādā reductio nē. 2 sic p̄ncipia vel etia p̄uatio reductunt̄ ad p̄nta p̄ncipiatoz 2 habitū. 2 h̄ mō materia 2 forma s; in p̄nto

Ar Al est suba directe reponibil̄ in p̄nto. 2 t̄m̄ nec est p̄ma nec sc̄da. Assumptū p̄bat. p̄ sc̄da p̄te q̄ nō p̄ma q̄m̄ nō est indiuiduū. nec sc̄da. q̄ nō subst̄at se cūdo. s; t̄rcia. s; p̄ mediū prime subst̄atie 2 spēs sp̄calissimē. Dm̄ q̄ licet nō subst̄at sc̄do in ordine subst̄andi t̄m̄ subst̄at sc̄dario 2 ex p̄nti qd̄ sufficit. q̄ ḡnāle ḡnālius et ḡnāliissimum inter ḡnā 2 spēs nō facit̄ graduū sp̄ d̄r̄i tem. s; p̄uenit in h̄ qd̄ est sc̄dario 2 ex p̄nti subst̄are.

Ar Quot sunt diffinīōes prime substantie 2 quō intelligunt̄. Dm̄ q̄ due. 2 diffinīō p̄ma substantia tanq̄ mēbrum diuidēs subam a subst̄ado dictaz tanq̄ suū diuisum quod optime significatur p̄ primā diffinīōem in qua d̄z. Prima substantia est que p̄prie p̄ncipaliter

2 maxime subst̄are dicit̄. Sed sc̄da diffinīō est Prima substantia est que neq; ē in subiecto neq; de subiecto d̄z. vt aliq; h̄o vel aliq; es qu^o. e aut̄ est p̄me diffinīōis. vno^o p̄ma substantia est q̄ p̄prie 2 p̄ncipalit̄ 2 maxime subst̄are dicitur id est subijct̄ in p̄dicatione directa. Alio^o sic p̄ma substantia est q̄ p̄prie p̄ncipalit̄ 2 maxime dicit̄ subst̄are id ē esse subiectū accētū in q̄ diffinīōe ponitur tria per oz dies s; (p̄prie) p̄ter figura vt s;ilr p̄me ra h̄rococeru^o 2 sic de alijs q̄ nō subst̄at p̄prie s; fm̄ q̄ s;it in opinīōe. Dicit̄ etia (p̄prie) p̄ter alia accētū a q̄ritas te q̄ p̄prie nō subst̄ant q̄ neq; vt subiectū qd̄ neq; subiectū q̄. Sec̄do est (p̄ncipalit̄) 2 p̄t̄ ad excludēdū ididua accētū 2 etia inferiora in p̄ntis accētū q̄ nō subst̄at vt subiectū p̄ncipale id ē per se subst̄ans sicut p̄ma suba. Dicit̄ et (p̄ncipalit̄) p̄ter q̄ritate q̄licz p̄prie videatur subst̄are q̄ est subiectū quo oim̄ altiorū accētū nō t̄m̄ p̄ncipalit̄ subst̄at vt subiectū qd̄. Tercū ē (maxie) 2 ponit̄ ad excludēdū sc̄das subas q̄ nō maxime subst̄at in p̄dicatione directa ipsis accētib; Ut d̄z (maxie) ad excludēdū ḡnāle modū subst̄adi oim̄ p̄maz subaz. Et oz maxime exponi negatie q̄ si exponeret affirmatie diffinīō nō p̄ficaret̄ de aliq̄ p̄ma substantia sicut et̄ p̄us dem̄ ē de ḡnāliissimo. Sec̄do diffinīō sic intelligit̄ p̄ma suba est (q̄ neq; est in subiecto) sicut accētū ē in subiecto (neq; de subiecto d̄z). i. de inferiori p̄dicat̄ q̄ ē indiuiduū 2 h̄ aliq; qd̄ p̄ p̄mā p̄riculā significat̄ q̄ p̄ma suba est ens p̄ se s;ilr sustens 2 nō alteri inherens sed p̄ vltimā significat̄ q̄ p̄ma substantia est met̄ infimū subiectū

Notandū Q̄ ad rōem p̄me sube tria re q̄rit̄. Primū q̄ habeat p̄sec̄tū esse in re. natura s; esse reale 2 in vltio actu nature de terminatū 2 q̄ eēt̄ int̄lecto nō sufficit̄ ad fundādū rōem p̄me sube. Sec̄do est q̄ in se subst̄at actu 2 id nō p̄uenit sc̄dis subst̄atis q̄ nō subst̄at in se sed in p̄mis fundant̄. Tercū q̄ alijs tribuat̄ p̄t̄urē 2 rōem subst̄adi 2 h̄ p̄uenit soli p̄me sube p̄ qd̄ et̄ ab alijs distinguit̄ q̄ sibi p̄uenit actus subst̄andi p̄ntitas subst̄adi 2 p̄alitas actus subst̄adi q̄ etia tangit̄ diffinīōem vt p̄ diligēt̄ considerati

Ar Iste p̄ricule p̄prie p̄ncipaliter 2 maxie vidēt̄ sc̄da re idē s;ibi est̄ nugatio. Dm̄ q̄ referūt̄ ad diuersa iuxta modū nūc̄ expositū nā p̄prie valet id est per se p̄ncipalit̄. i. p̄mo. 2 maxie. i. q̄ n̄hil maḡ. Et si referantur om̄nes ad sc̄das subas adhuc nō erit̄ nugatio quia nō est fm̄ vniū 2 eandē rōez

Ar Materia p̄ma p̄prie p̄ncipalit̄ 2 maxie subst̄are d̄z 2 t̄m̄ nō est p̄ma substantia. P̄ria ps̄ assūpti p̄z q̄ materia ē subiectū vniuocū p̄mū p̄rio physicoz. Sec̄da ps̄ p̄bat q̄ nō est indiuiduū de ḡne subst̄atie vt manifestū est. Dm̄ tripl̄. p̄mo q̄ materia p̄ma excludit̄ p̄llā p̄riculā (q̄) nā q̄ refert̄ subaz p̄positā directe reponibilē in p̄nto s; materia p̄ma ē suba simplex 2 solū reductiue in p̄nto. Sec̄do d̄m̄ q̄ materia p̄ma maxie subst̄are forme subst̄atiali nō tamē accētū sicut h̄ cap̄ subst̄are. Tercio d̄z q̄ dupl̄ aliqd̄ d̄z subst̄are vno^o logicalr̄ et sic materia p̄ma nō d̄z subst̄are q̄ t̄m̄ subst̄are ē act^o completi p̄fecti nata. Alio^o p̄hice 2 sic materia p̄ma d̄z subst̄are oī forme reductibili p̄ actū ḡnātōis de ei^o potētia

Ar Terra non est prima substantia et tamē diffinīō sibi p̄uenit q̄ ē falsa. Sec̄da ps̄ a n̄tis p̄bat q̄ p̄prie p̄ncipalit̄ 2 maxime subst̄are dicit̄. Dicendū q̄. i. q̄.

p̄ma suba p̄prie p̄nta ad figurā 2 maxie subst̄are

q̄ d̄m̄ p̄mū p̄rio p̄ntis p̄ntis p̄ntis

2 p̄ma p̄ntis p̄ntis p̄ntis

Questiones

terra nō substat marie qz hec terra vel illa magis substat
 Vel dicitur terra marie substat finem suū locale nō tñ fm p
 dicatōes 2 ordies pñale qz vt dicitur e hec fra vel illa plus
Ar Terra scdas diffinitōez pma suba (substat
 est ens positū. qz hebit diffinitōez positūaz 2 p
 pñs illa scda diffinitō incoūenitēter dat p negatōes. Dicitur
 qz ens positū nō dicitur diffinitū p puras negatōes. s; bñ per
 negatō nes cū aliq pñcula affirmatiua qz h fit qz qz refert
 subaz ppositā qz est qd positū. Scdo dicitur qz ille negatō
 nes equalē affirmatōib; vt p; pearū dē expōem

Ar Ista scda diffinitō pūcit figurā matie pme et
 deo qz nō sūt pme sube qz nō ē bona. An; pbat
 qz nō sūt in subiecto neq; dicitur de subiecto dicitur qz de
 2 matia pma excludit p gen? diffinitū qd ē substātia cō
 posita ppleta a substādo deā. s; de? nō est substātia deā
 a substādo. Et sūt matia pma nō ē ens ppletū neq; suba
 ppleta s; figurā pñt excludi p h qd dicitur vt fiat tal' con
 structio p? suba ē qz neq; i subiecto tē s; figurā nō sūt

Ar Circa exēpla vtz aliq; hō sit pma suba. Dicitur
 dū qz sic 2 illd p? pmo aurozitate pñt qz talit' de
 diffinitōe pme sube exēplificat vt aliq; hō aliq; equ? Et
 infer? vbi intēdit qd subz aliud a pñis dicit de pñis vel
 ē in eis sic arguit aial p dicitur de hoie igit' de aliq; hoie per
 alque hoies intelligēs pma subaz. Scdo p? tōe qz aliq; hō
 suba 2 nō scda qz pma. Tenz pñā qz int' illas nō ē me
 diū An; p? qz si eēt scda suba tūc nō eēt nisi spēs s; h est
 falsū qz hec ē pma null? hō ē spēs igit' sua p dicitōia ē falsa
 qz est aliq; hō ē spēs. Scdarō qz aliq; hō fit p modū p
 se exēris 2 hñtis eē diffictū qz est pma suba exē. detmiaz
 ta lz ponat hō detmiate. tū qz nota pñā apd diuersos s; s;
 diuersa. tū er? qz ex noie suo designat natura specificam
 2 p h sortit quādā pperuitatē id qdāmō cadere pōt sub
 arre 2 sic puenit pñt p exemplo s; Scoruz dē qz aliq;
 qd hō nō sit pma suba qz nō fit tñ vñū suppositū hois
 sicut iste hō. Et qñ qñt qre. Aristo. tūc deo exēplificat
 Dicit qz qd hō de se idifferēs est ad multas acceptōes
 s; p voce intēris 2 suppositū s; illa signa ois null? aliq;
 sibi addita tollit illā indmiaz ad intēris et vocē 2 deter
 minat ipm ad acceptōes p suppositū s; adhuc i illa accep
 tōe est idmiaz ad qdēcūq; suppositū. Et Ar; volēs pma s;
 stātia exēmere vt diffignit ptra scdas 2 tñ qdāmō ignā
 li dixit vt (aliq; hō) id ē qd subz qd ē iste hō. Et s; eludit
 vltēris qz aliq; hō sit ens p acens ppositū ex re pñme in
 tēris 2 scdet sic nō ē pñā suba neq; scda s; ē mediū accū
 tale int' illa 2 tale mediū inq; inuenit int' spēs spēalissimā 2
 idūidū vt hō alio lz nō sit mediū eēntiale. Vel? tñ dicit
 qz illa cōitas (quā hō aliq; hō) solū est ex pre intellectus
 2 nō ab ipa re. qz fm rem aliq; hō fit suppositū aut ad m i
 n? ponit ad circuloquēdū suppositū lz illd sit nob' icertū;

Ar Aliquis homo p dicitur de plurib; qz nō ē pñ/
 ma suba. An; pbat qz dicimus iste homo ē ali
 quis hō 2 iste hō ē aliq; hō. Dicitur dupl'r. pmo qz ali
 qs homonō dicit de isto hoie vt de subiecto vel inferoz
 s; vt da eodē qz idē fecit. Secūdo dicitur qz aliq; hō
 nō p dicitur de multis nisi equoqe 2 fm vocē

Ar Sequit' bene iste homo currit. qz aliq; hō currit
 et nō eonuerso. qz aliq; hō est pñs. id ē sup?
 qz nō est pñā suba. Dicitur qz psequētia nō valēt
 diffictō psequēte et capro subiecto pro alia pñā sub
 stantia ab illa que poitur in antecedēte. Et qñ replicat

Predicamentoz

pma substātia nō p dicitur vere de subiecto distributo sed
 aliq; homo vere p dicitur de subiecto distributo qz nō est p
 ma substātia. Vñoz pbat qz hec ē vera omnis homo
 est aliq; homo qd p; dupl'r pñmo qz sua p dicitōia ē im
 possibilis s; illa aliq; hō nō ē aliq; homo. Scdo pbat
 iduerie qz qlibet singularis est pā. pñā tenz qz p dicitur
 de plurib; vñ dicitur oī hoie dicitur qz illa vñ ē falsa 2 sua p dicitō
 ria vera sumēdo aliq; hō in p dicitō. p pma suba qz aliq;
 homo nō est aliq; hō. vt sotes nō est plato. nec valz in
 ductio sed ē fallaria figura dicitōis pcedēdo a plurib; de
 terminatis ad vnā

Queritur Etz diffinitio scdarū subaz sit
 bona in qd dicitur scde sube sūt spēs in
 qd sūt pme sube 2 hāz spēs gñā dicitur qd sic qz gñā et
 spēs in qd sūt pme sube substat scdario accūtib; qz pue
 nit dicitur scde sube. vt qz aliq; homo ē grāmatic? 2 aliq;
 quis homo est homo iō scdario dicitur? hoies esse grāma
 ticū. Et p; qz dūtaxat gñā et spēs de pñto sube dicitur
 scde sube. Lū? duplex ē causa pma qz gñā et spēs de pñ
 dicamēto sube solū indicat qd sit pma suba 2 fm esse et
 modū p dicitur in qd alia autē p dicitur in qd p dicitur de
 ipa. Scda cā ē qz gñā et spēs de pñto sube substat oib;
 aliq; lz scdario fm modū iam dicitur qz puenit dicitur scde
 sube vt inferius clar? patebit

Notandū qz nō sūt idē eē subsistere 2
 substatre s; hñt se p ordine qz eē
 pūcit oib; siue sint sube siue accūtia 2 possēt sic describi
 esse ē act? entis inq; rū ens qz uis em' sit inl'r act? rei tñ
 null? ē act? entis inq; rū ens nisi eē pñū. 2 qz sicut ens
 puenit oib; ita sūt ei? actualitas qz eē. Subsistere pō
 puenit oib; substātijs tā pñis qz scōis si gñā alit' capiat
 sed si capiat pñie tūc solū pme substātie substatr. quia
 fm scdm Thomā illa subsistere dicitur? qd nō in alio s; i
 scōis existunt qd substātie pme pñū ē. Sed substātie
 puenit substātijs inq; rū hñt ordine ad accūtia cōia qz
 ipis inherēt. 2 sic pmo puenit pñis substātijs. scdario
 vero 2 ex psequēti secundis substātijs

Ar Substātia (vt diuidit' i pma 2 scdas) dicitur a sub
 stādo s; gñib; 2 spēb; nō puenit substatre. qz nō
 dñt dicit sube. 2 p pñs necesse sube. Dicitur qz substatre
 accūtib; cōib; pmo 2 p se puenit pñis substātijs. tñ s;
 cū dario 2 ex psequēti puenit scōis inq; rū s; hñt esse in
 pñis. Et qñ replicat sicut se h; res ad esse ita h; se ad
 substatre qd eē p supponit s; eē pmo puenit scōis sub/
 stātijs 2 p scdas pñis. qz etiā sic erit de substatre. Dicitur
 dū qz eē capif tripl'r. vno? p qd dicitur vt natura aut est
 sentia rei quā diffinitio dicitur 2 tale eē pmo puenit scōi
 dis substātijs. Scdo? capif eē p esse extētie qd est actu
 alitas forme pur existit i vltio actu nature lz possz cōit
 cōcipi 2 ab illo esse extētie dicit suba substatre. Tertio? ca
 pif inq; rū fit pñitātē pñōis. 2 sic h; suū plemētū ab intel
 lectu fab' ricatē pñōne licet habeat fundamētū in re.

Ar Dis substātia est p se exēris. s; gñā 2 spēs nō sūt
 p se subsistētia. qz nō sūt sube. Vñoz pbat qz
 p h differē suba ab accūte qd est alteri inherens. Vñ
 noz p; p pñm vij. metaphice. 2 pmo posterioro. contra
 Platōne. vbi dicit gaudeat gñā 2 spēs qñ li sūt. i. p se
 existūt mōstra sūt. Dicitur qz subaz p se existere pōt ictē
 gi du pl'r. vno? sic qz nō existit in aliq; qd sit alterius ge
 neris 2 sic ois suba dicit p se existere. Alio? sic qz fm re nō
 est in alio qd scētū ē eūl dē gñis quō Plato dixit genera

et spes p se subsistere qz extra singularia subsistit. z hunc modū cōstēdi pbs septimo metaphisice multiplr repro/ bar sed non p̄mum

Scōde sube stz in p̄mis. q̄ nō ecōuerso. Oōsequē/ tia pbat qz als vñū z idē eēt recipiēs z receptum respectu eiusdē. z sic idē estz in actu z potētia respe/ ctu eiusdē qd est impossibile. **O**dm qz dicitur scōde sube/ stz in p̄mis. z p̄me in scōdis. qz scōde substātie stz in p̄mis actu z intellectu z formāl. sed p̄me stz in scōdis p̄ualiter et p̄atiue. sicut omē inferius est in suo sup̄iori. z h̄ nō est incōueniēs s̄m diuersum modū essēdi in. qd h̄ fit vt p̄z p̄siderātī. **E**t q̄n replicat. ex isto sc̄d̄tur magnū incōue/ niens sic arguēdo in barbara. oēs scōde substātie stz in p̄/ mis. oēs p̄me sube stz in scōdis. q̄ omēs p̄me substātie stz in p̄mis. **O**dm qz nō valet. qz arguit ex q̄tuor terminis p̄mis terminus est esse in p̄mis z p̄dicatū maioris. scōs terminus est scōde sube z mediū. tercius terminus est esse in scōdis substātijs. z q̄r̄ p̄me substātie. qz deberet sic ar/ gui. oēs scōde substātie stz in p̄mis. oēs p̄me substātie sunt scōde substātie zē. z tūc minor eēt falsa. **E**t si replicat. pbs in q̄ro libro phisicōz facit hāc p̄riā. terra est in aq̄ et aq̄ in aere. z aer in ethere. z ether in celo. q̄ terra est in celo. q̄ a silt p̄ma p̄na valz. **O**dm negādo p̄riā. qz hic seruat idē modus eēdi in. nō aut in p̄mo argumēto

Deint sube vlex et actua

Manifestum est aut ex his q̄ dicta sunt qm̄ eorū q̄ de subiecto dicunt necē est z nomē et rō nem de subiecto p̄dicari. vt hoīs de subiecto aliquo hoīe. z rō p̄dicat z nomen. hoīem nāqz de aliq̄ hoīe p̄dicabis. rō quoqz hoīs de aliq̄ hoīe predicabitur. q̄dam em̄ hō z hō est z ani/ mal rōnale mortale. q̄re z nomē z ratō predica/ bitur de subiecto. **E**oz vero q̄ de subiecto sunt in pluribz q̄dem neqz nomē neqz rō de subiecto p̄dicabitur. **I**n aliq̄bus aut nomen q̄dem ni/ bil phibet p̄dicari aliq̄ de subiecto rationem vero ip̄osibile est. vt albū cū in subiecto sit cor/ pore p̄dicat de subiecto. d̄r em̄ corpus album rō aut albi nūqz de corpe p̄dicabitur.

2o ista q̄stio dicitur in libro p̄dicam̄

In hac pre declarat diffinitōes p̄me sube. z diuidit in duo. p̄mo ponit d̄m̄ inf subas vlex z accētia. scōdo ostē dit inētū ibi (Alia p̄o) **Q**uo ad p̄mū d̄r q̄ dicitur mani/ festū est. qz eoz q̄ dicitur de subiecto necē est nomē z rōde z de subiecto p̄dicari. sic rō hoīs p̄dicat de aliq̄ hoīe z etiā nomē. qz qdā hō est hō z etiā est aīal rōnale mortale. q̄re nomē z rō p̄dicabit de subiecto. **A**lā p̄o q̄ stz de numero eoz q̄ sunt in subiecto sicut stz accētia. in pluribz q̄de neqz eoz nomē neqz rō de subiecto p̄dicabit. vt in abstractis. in aliq̄bz ār nihil phibet nomē aliq̄ p̄dicari de subiecto. rō nem p̄o p̄dicari est impossibile. vt albū cū sit in subiecto vt in corpe p̄dicat s̄m nomē de corpe. qz dicimus corpus est albū. rō vero albi. i. diffinitio eius nunqz predicabitur de corpe. hoc est de subiecto.

Dicitur solū scōdis subijs z eaz d̄m̄t̄ijs pueniat p̄ dicari nomie et rōe de p̄mis. **O**dm qz sic qz puenit illis et nō accētibz. **P**rima p̄a paret quia aīal et homo p̄dicant de forte z s̄m nomen quia iste sunt p̄e sor/ tes est homo fortes ē aīal. **E**t est s̄m rōem qz h̄c sūt vere fortes ē aīal rōnale fortes ē suba aīata sensibilis. **S**cōda p̄s p̄batur qz accētia scant duplr. vno° abstractie z s̄m se inq̄tū ipoz āt formā accētie absolute z nō vt inherz s̄b/ tecto et sic nullo mō p̄dicatur de subiecto. qz h̄c est falsa fortes est albedo. **A**lōmō accētie s̄m illud esse qd h̄nt z subiecto z sic p̄nt vere noie p̄dicari de subiecto dicēdo sor/ tes ē albz rōe vero non p̄dicant. qz rōe p̄dicari ē p̄dicari eēntialit̄ nulla aut rō accētis p̄r eē eēntialis ip̄i substātijs. **E**t iā p̄creta accētia p̄rie nō h̄nt diffinitōes qz rō cuiuslibz accētis p̄rie d̄z d̄m̄t̄ijs abstracto cū solū sp̄t sit diffinitō s̄z p̄creta accētiū p̄rie nō h̄nt sp̄s cū sint solū

Predicari noie et rōe ē p̄dica (reductio ē p̄nto ri in quid s̄z d̄m̄t̄ijs substātiales nō p̄nt in qd q̄ nō p̄ntur noie et rōe. **S**inoz p̄bat ex his q̄ d̄ca sunt in Por/ phiro z etiā ex diffinitione d̄m̄t̄ijs q̄ ḡnalit̄ datur de oi d̄z. **O**dm q̄uis p̄dicatur in q̄le s̄m modū p̄dicant tū in qd s̄m rem qd sufficit ad h̄ q̄ p̄dicat vniuocē id est noie z ra/ rōe. z h̄ patz ex scōda p̄rietate sube vbi d̄z inest aut oībz scōdis substātijs z eoz d̄m̄t̄ijs vniuocē p̄dicari de p̄ri/ ma suba. **E**t q̄n replicatur d̄m̄t̄ijs nō h̄nt rōez q̄ nō p̄nt p̄dicari rōe. **A**ns p̄bat qz oīs rō seu diffinitio est p̄posita ex ḡne z d̄m̄t̄ijs d̄m̄t̄ijs s̄z simplices. **D**icit qz rō h̄ capis p̄ eēntia scata p nomen z nō p diffinitione eēntialit̄ qz m̄/ ta dicitur de subiecto q̄ nō h̄nt diffinitōez eēntialit̄ vt p̄z de suba in ḡne ḡnalissimo accepta z est de d̄m̄t̄ijs substātia libz. **E**st tū v̄z qz pbs declarat rōez hoīs d̄ci de aliq̄ hoīe p diffinitionē suā vt aīal rōnale. p h̄ tū vult oīdere qz aīal rōnale d̄r eēntialit̄ de indiuiduis hoīs q̄ sufficit ra/ tionē h̄ capi p eēntia scata per nomē

Alā contra scōm mēbz albū p̄tur de hoīe dicēdo hō ē albz q̄ est rō albi. **T**enz p̄na. qz de q̄cūqz p̄ dicat diffinitū z diffinitō. **E**t s̄ loco noīs s̄z ponere diffi/ nitōem. **D**icēdū tripliciter qz argumētū supponit fallū qz vt d̄m̄t̄ijs p̄creta accētiū nō h̄nt rōez id est diffinitōez. **S**cōdo dicit qz illa diffinitō (q̄ p̄r d̄r de albo) maḡ ē rō albedis. **T**erzio dicit qz q̄uis diffinitō accētis p̄cretie s̄m̄pti p̄dicatur de p̄ria suba. nō tū p̄rur vt rō vel diffini/ tio qz sic p̄rur de suo diffinito z p̄rers sub ip̄o. vñ rōez p̄r p̄ modū rōis ē ip̄az p̄dicari eēntialit̄. sed diffinitō albi (s̄i quia sit) p̄rur solū accēntialit̄ de p̄ma suba

Alia aut oīa aut de subiectis dicuntur p̄ri/ cipalibz substātijs aut in subiectis eis sunt s̄b/ autem manifestū est ex his q̄ p̄ singula p̄ponen/ tur. vt aīal de homie predicat q̄ z de aliq̄ hoīe aīalis p̄dicabitur. **N**ā si de nullo aliq̄z hoīm necoīno de homie. **R**ursus color in corpore ē ergo z in aliquo corpore. **F**lam si non in aliq̄ singulorū. nec oīno i corpore. q̄re illa oīa aut de subiectis p̄cipalibz substātijs dicuntur

sunt secūdo topicorū **Tercio** sic vniuersalia sūm omnes
 tā ante rem q̄ in re q̄ etiā post rem dicūt vnā z eandem
 naturā reālī q̄ quicquid puenit vni reālī etiā puenit al
 teri sed vltē in re corruptis omnibz eius indiuiduis cor
 rumpit q̄ q̄ dicitur vltē **Quarto** sic vniuersalia sunt in
 singularibz sūm eētā sūm eē z sūm p̄ncipia. s̄ omnibus
 istis mōis vltē corrūpit ad corruptōem singulariū omniū
 um. **Prima** ps an̄tis pbat. qz p̄dicat eētātr de singu
 laribz s̄ dicit de p̄supponit eē in. **Secūda** ps p̄z qz existētia
 p̄mo puenit singularibz. **Tercia** ps pbat. qz indiuiduum
 p̄phēdit totā naturā vltis q̄ etiā p̄phēdit eē p̄ncipia. si
 cut exēpli grā hō in p̄muni exōmit ex corpore humano z ani
 ma rōnali s̄ iste hō p̄ponit ex hoc corpore z ex hac anima.
Quinto sic sūm p̄mū celi. omne corruptibile de ne
 cessitate corrūpit. sed omne vltē (cuius singulare actu cor
 rūpit) est corruptibile ergo necessarium est quod corru
 patur. **Minor** pbat. quia quod oritur ex p̄ncipijs in
 trīsecis alicuius rei puenit sibi esse n̄taliter sed ex ma
 teria (cui annexa est p̄mū) oritur corruptibilitas ergo
 vbiq̄ est talis materia sibi est corruptibilitas **Ulti
 mo** sic quicquid implicat contradicōem est impossibile
 sed vniuersale sine singularibz manere implicat p̄tra
 dictōem igit. **Minor** patet. quia essent. eo q̄ supponit
 tur remanere. z nō essent. qz nō haberent singulare.

Ad destructōem posterioris nō sequitur destructō
 prioris. sed p̄me substantiē sunt posteriores secū
 dis. ergo ex destructōe p̄marū substantiarū non sequi
 tur destructio secūdarum. **Maior** p̄batur quia prius
 in eo q̄ prius semper potest esse sine posteriori **Dicen
 dum** dupliciter. primo ad maiorem q̄ ad destructōem
 posterioris nō sequitur destructio prioris nisi tale prius
 z posterius habeant necessariā habitudine ad inuicem
 vt p̄z de p̄ria passione ad cuius destructōem sequitur
 destructio subiecti cū tamē sit posterior subiecto sed in p
 posito superioris et inferioris est necessaria habitudo ad
 inuicem. ergo destructis omnibz inferioribz impossibile ē
 superius esse **Ad** s̄lt̄ dicendū est ad p̄barōem maioris
Secūdo dōm q̄ duplex est aliquid prius. scz sūm rē. et sūm
 roem prius sūm rem nō depēdet a posteriori. s̄ p̄us sūm
 roem sicut est vltē qd̄ dependet a posteriori qz tale prius
 corū suū esse tam essentē q̄ existētiē h̄z in singularibz

Ad scdē substantiē h̄nt eē s̄z nō a p̄mis v̄mimo ma
 ḡ ecōuerſo q̄ p̄nt eē sine p̄mis vltē p̄mis corrup
 tis. z p̄ d̄ns possibile aliqd̄ alioz remanere. **Dōm** q̄ s̄
 scdē substantiē nō habeāt p̄rie eē a p̄mis maxime loquē
 do de eē eētē qd̄ h̄nt a p̄ncipijs suis h̄nt eē in p̄mis
 qz s̄ qd̄ dicitares p̄maz q̄s ip̄sibile est separare a p̄mis

Ad Sorte et platone nō existētibz adhuc remanet
 homo ergo male dicit q̄ nō existētibz p̄mis sub
 stātijs zc **Dōm** negādo p̄nam qz ibi est fallacia p̄e
 queris arguēdo ab inferiori ad superius cū distributōe
Secūdo dōm q̄ licz illis duobz vel pluribz nō existētibz
 aliquid maneat. tanē nullis p̄mis substantijs existētibus
 impossibile est aliqd̄ alioz esse. sed ista p̄positio nō existē
 tibus p̄mis substantijs equipollet huic nullis p̄mis
 substantijs existētibus

Ad Nullū p̄peruū depēdet a tp̄ali. sed omne vni
 uersale est p̄peruū. ergo nullū vltē dependeat a
 singularibus. **Maior** p̄batur. quia causa non dependz
 ab effectu sed magis econtra p̄peruū autē est causa tem

poralis. **Minor** patz. qz vniuersale est vbiq̄ z semper in
 generabile z incorruptibile **Dōm** q̄ duplex est p̄p̄
 tuum. scz p̄ se sūm p̄ria naturā. z tale nō depēdet a tē
 porali. sicut p̄z de substantijs sep̄atis z deo. **Aliud** est p̄
 peruū sūm accūs qd̄ sūm se est corruptibile z tale depēdz
 a tp̄ali. scz a singularibz suis. in quibus est **Et** quādo
 replicat nihil est per se corruptibile vltē ḡnabile nisi per se
 habens esse. sed vltē nō habet per se esse. ergo nō est per se
 corruptibile vltē generabile. **Dōm** q̄ corruptibile cap̄it
 dupliciter. vno mō in p̄rie p̄ actuali corruptōe z sic ma
 ior est vera **Alio** mō cap̄it p̄rie vt dicit aptitudinez ad
 corrumpi z h̄ dupliciter sūm duplicē aptitudinem scz p̄
 p̄inquā. z remotam primo mō itez. maior est vera s̄z r̄ic
 cōuenit corruptibilitas p̄mis substantijs. quia p̄me sub
 stantie sunt que actu corrupti p̄nt. sed secundo modo est
 falsa. quia tunc corruptibilitas primo inest vniuersalibz
 sicut quelibet aptitudo z t̄n vltā nō h̄nt p̄ se esse

Ad Positis p̄ncipijs ponitur p̄ncipiat a. s̄ p̄nci
 pia vltū p̄fice manent p̄perue ergo z ipsa vni
 uersalia. **Maior** est nota. z minor pbat exēpliter. qz hō
 est quid p̄positū p̄fice ex corpore humano z anima rāci
 onali. sed anima rōnalis p̄perue manebit z etiā corpus
 quia materia p̄ma est ingenerabilis **Dicendū** q̄ in
 p̄ncipijs res manent nō simpliciter s̄z h̄m qd̄ q̄uis em
 anima rōnalis semp maneat z etiā materia prima tamē
 p̄ter hoc nō potest dici homo manere tum qz p̄ter p̄n
 cipia requirit vniō p̄ncipiorum tuz etiā quia materia
 p̄ma nō est immediatuz p̄ncipium hominis sed cor
 pus humanum. **Et** quando replicatur ergo ad min
 remans aliqd̄ ens p̄dicamentale. p̄batur quia in anima
 rōnali remanēt eius scientie hic acq̄sire sūm doctores sc̄m
Dōm q̄ correlariuz intelligitur nō existētibz p̄mis sub
 stantijs. nec quo ad se totas nec quo ad aliquā p̄tē eius
 impossibile est aliquid ens p̄dicamentale remanere s̄z cor
 rupto hoīe anima rōnal manet qd̄ est singulare in ip̄o.

Ad Scia est solū incorruptibiliū q̄ nō p̄ saluari re
 by corruptis **Dōz** q̄ nō obstāte vltū corrup
 tibilitate p̄ de eis scia manere. qz sc̄ria est habitū p̄clu
 sionis q̄ est p̄perua nō rōne existētiē rez sed rōne habitu
 dinis eētialis extremoz adinuicēz. **Exēpli** gratia illa
 p̄clusio demonstrata equū est humilis est perpetua nō
 q̄ equus sit p̄peruus aut eius passio que simul cū equo
 corrūpit. sed gratia habitudinis z ordinis nature equi
 ad illā p̄ria passionē qz si equus quocūq̄ modo debet
 at p̄ducta parte rei necessariū est q̄ sit humilis

Ad Nō valz p̄na arguēdo ab inferiori ad superius
 negatiue vt tenent cōiter logici. ergo ad des
 tructōem p̄maz substantiarū nō sequit destructio secun
 darū **Tenz** p̄na qz in tali loco illud correlariū fūdarur.
Dōm q̄ dupl̄r p̄t argui ab inferiori ad superius. vno
 ab vno inferiori vltē p̄libz determinate z sic nō valz vt nō
 sequit hoc nō est hō q̄ nō est aīal. **Alio** mō ab oibz infert
 oribz vltē singularibz sufficienter enūeratis ad suū vniuers
 sale z sic valz vltē bene sequit **Sortes** nō est. plato non ē
 z sic de alijs ergo nullus hō est

Ad Interemptis differētis diuisiuis adhuc p̄t in
 telligi gen? q̄ a s̄lt̄ destructis p̄mis substantijs
 possibile est aliqd̄ alioz remanere. **Tenez** p̄na p̄ simi
 le. sed an̄s p̄batur p̄ Porphyrium in de p̄munitaribus
 p̄batur exēpliter. qz destructis differētis (q̄ s̄lt̄

Handwritten notes at top left:
 sunt secūdo topicorū
 sunt ante rem q̄ in re q̄ etiā post rem dicūt vnā z eandem naturā reālī q̄ quicquid puenit vni reālī etiā puenit alteri sed vltē in re corruptis omnibz eius indiuiduis corrumpit q̄ q̄ dicitur vltē

Handwritten notes at bottom left:
 h̄nt eē s̄z nō a p̄mis v̄mimo maḡ ecōuerſo q̄ p̄nt eē sine p̄mis vltē p̄mis corruptis. z p̄ d̄ns possibile aliqd̄ alioz remanere. dōm q̄ s̄ scdē substantiē nō habeāt p̄rie eē a p̄mis maxime loquēdo de eē eētē qd̄ h̄nt a p̄ncipijs suis h̄nt eē in p̄mis qz s̄ qd̄ dicitares p̄maz q̄s ip̄sibile est separare a p̄mis

Handwritten note on right margin:
 si nō p̄me s̄lt̄ corrūpit
 sed p̄p̄ria remanet

Questiones

predicamentorum

rationalis et irrationale adhuc potest intelligi sub aeterna sententia subiecti quod est aeternum. Et confirmatur quod species inter se non sunt intermixtae generis sicut dicit Porphyrius. Sicut prima subiecta inter se non intermiserunt sedas. Omnia ad illa sunt quae duplex est essentia per se. Vnum non reale quod habet in suo inferiori quod est plerumque in ultimo actu nate. et tale est in his generibus destructis primis subiectis non remanent sedae quae ad eas esse reale. Aliud est esse intelligibile. quod scilicet habet apud intellectum. et sic superiora remanent in esse destructis inferioribus. et hoc modo etiam remanent sedae subiecta intermixta primis. Sicut Aristoteles intelligit correlatiua sua primo modo. quia vult quod sedae subiecta non habent esse in re. natura omnium primis subiectis intermixtis.

*Opus admittit
subiecta et primo opus generis
non ad numerum et 2o opus
non in se*

Secundum vero substantiarum magis substantia est species quam genus. propinquior est enim prime substantiae. si quibus enim assignet primam substantiam quod est eui dentius et convenientius assignabit speciem perfectiorem quam genus ut quendam boiorem assignando manifestius assignabit hominem assignando quam animal. illud quidem proprium magis est aliquid hominis hoc autem commune et cum aliqua arborem reddideris manifestius assignabis cum arborem assignaueris quam plantam. Amplius principales subiecta eo quod omnibus alijs subiectis sunt et omnia alia de his predicantur. aut in eis sunt. id est maxime dicitur subiecta. sicut autem principales subiecta ad alia omnia se habent. sic et species ad genus se habent subiecta. cent enim species generis. genera namque de speciebus predicantur. species autem de generibus non convertuntur quare ex his species generis magis substantia est ipsarum vero specierum quoniam non sunt genera nihil magis altera subiecta est. nihil enim familiariter assignabis de aliquo boiis boiorem assignando quam de aliquo equo equum

Ista est secunda pars principalis in qua declarat distinctionem secundarum substantiarum. Et dividit in duas partes. in prima parte ad invicem sedas subiecta. in secunda parte ad invicem primas. ex quibus concludit finaliter distinctionem esse bonam. Secunda ibi (sicut ante) prima subiecta dividit in duas secundas quae probat dictum suum dupliciter. secunda ibi (amplius) prime subiecta. Primo dicitur quod inter sedas subiecta species magis est substantia quam genus. quia species est propinquior prime subiectae quam genus. quia si quibus assignat. id est diffinitur primam substantiam. quod sit ille convenientius et evidentius assignabit. id est diffinitur et proferens speciem in diffiniendo siue ad interrogacionem factam per quid de prima substantia quam genus. ut assignando siue diffiniendo quendam boiorem assignabit manifestius hominem quam aeternum. quia species est magis propinqua alicui boiis generis pro remotior. Tunc ibi (Amplius) principales) probat dist

erum suum secundam rationem. Dicitur sicut se habent principales subiecta ad omnia alia sic se habent species ad genus. quia species subiecta generis. genera etiam de speciebus predicantur. species autem de generibus maxime convertibiliter predicantur. Sicut sic est quod principales subiecta. prime subiecta dicitur sub eo quod omnibus alijs subiectis sunt et omnia alia de ipsis predicantur. Sicut species quae subiecta generibus etiam dicuntur magis subiecta quam genera. Postea dicitur species ad invicem dicitur quod inter species (quod non sunt genera) id est species specialissimas una non est magis substantia quam alia quod patet. quia nihil magis familiariter assignabit assignas de aliquo boiis quod sit hoc quam de aliquo equo sit equus

Ad Subiecta non suscipit magis nec minus quam vna substantia non est magis substantia quam alia. Anus patet ex quibus parte ratione postea dicitur. Omnia quae subiecta caput dupliciter. vno quod ad id quod est eentia. et sic vna substantia non est magis substantia quam alia. quia inesse suo subiecta et quod dicitur non suscipit magis nec minus. Alio modo caput quod ad actum substantiae. et sic vna substantia est magis substantia quam alia eo quod vna pluribus substantiarum quam alia. et hoc modo species est magis substantia quam genus. Et sicut prime subiecta sunt magis subiecta quam sedae. quia subiecta et omnibus substantiarum sedae et cum hoc substantia ipsis sedis. Pro quod nota dicitur quod subiecta caput tripliciter. vno quod dicitur a substantia do. et sic prima subiecta est magis substantia quam sedae. Alio modo pur dicitur a substantia do. et sic e contra sedae substantia est magis substantia quam prima quia dicitur esse perfectior. Tertio modo pur dicitur a parte se essendo. et sic non suscipit magis et minus. ut postea dicitur in textu.

Ad Genus pluribus substantiarum quam species. Sicut est magis substantia quam species. Anus probatur. quia substantia accitibus omnium suarum specierum. sed nulla vna species substantia tot accitibus. Omnia enim aliquid quod illud non dicitur hoc magis substantia quam pluribus substantiarum. sed quod immediati substantia modo species immediatius substantia quam genus. Aliter dicitur et melius quod genus bene pluribus substantiarum quatuor ad numerum eorum quibus substantia non tamen quatuor ad modum substantiae. quia sic species pluribus substantiarum. quia species est subiectum accituum et cum hoc ipsi generis cuius parte et respectu cuius dicitur magis substantiare

Ad Inter species specialissimas vna pluribus substantiarum quam alia. Sicut non sunt equaliter subiecta. Anus probatur quod alius pluribus substantiarum quam hoc. Nam alius omnibus illis substantiarum quibus hoc substantia et cum hoc bruto. Omnia quae ad hoc quod vnum magis sit substantia quam reliquum non sufficit quod pluribus substantiarum sed oportet quod omnibus substantiarum quibus substantia illud. et cum hoc ille respectu cuius dicitur magis substantiare. Sic autem non est inter species specialissimas. quia inter eas vna non substantiare alteri. sed habent se ut quedam disparata non habentia inter se aliquem ordinem.

Queritur An magis assignet quid predicans speciem quam predicans genus. Dicitur tendum quod sic cuius ratio est. quia superius actu et intellectu est in inferiori. ergo qui assignat id (quod est inferius) etiam assignat id quod est superius. sed inferius nec actu nec intellectu est in superiori. sed solum virtualiter et potestative. quare qui assignat superius nec actu nec intellectu assignat quod inferius est.

Ad Inferiora sunt ipsi generis generalissimum in quod predicantur. et sicut species propter genus. Sicut predicans genus magis assignat quod quod predicans speciem. Anus probatur. quia generalissimum est principium omnium predicamentorum eiusdem coordinacionis. et sic se ipsum est predicatum quidditativum et causa formalis inferiorum. sed inferiora per

Questiones

predicamentorum

subiecto. Rōne sic illoz (q̄ sunt in subiecto) nihil prohibet aliquid nōmē ipoz p̄dicari de subiecto s̄ impossibile ē rōne ipoz p̄dicari de subiecto. Rō p̄o r nōmē secundariz substantiarz de subiecto p̄dicat. q̄ rō hoīs r s̄ rō aīal p̄nt de aliq̄ hoīe p̄dicari. s̄ sequit̄ q̄ sc̄da suba nō ē de numero eoz que sunt in subiecto.

Q̄ *Utrum cōe sit oī sube i subiecto non ee.* **Q̄** d̄m q̄ sic. q̄ suba a rōrō ḡnē ē ens p se subsistēs. r alteri nō inherēs. s̄ sibi uenit in subiecto nō ē eo mō q̄ accēs ē i subiecto. **Q̄** ar̄ sensus p̄p̄eraz ē r nō ē in subiecto cōe est oī substantie. i. oī rei q̄ est substantia.

Notandū *Q̄ trier ē depēdētia. p̄ma est effectiua q̄ s̄z oīa alia circa p̄mū depēdēt a p̄mo r illa in q̄tū h̄mōi abstrahit a p se ēē vl̄cē i alio. s̄ ē indr̄ns ad v̄rit̄q̄. Sc̄da ē subiectiua r illa cōis ē oī accēs. q̄ accēs p̄p̄ debilitatē sui esse nō fulcitur nisi p subiectū i q̄ h̄z ēē cū p̄tute creata non possit sine subiecto subsistere. T̄rtia ē obiectiua r cōs uenit sp̄aliter relatiōnibz. q̄ ea (que sūt ad aliq̄d) p̄ter p̄cām depēdētia depēdēt ad obiectū extrinsecū vt p̄ ad filiū r d̄ns ad p̄mū. s̄z suba illis duobz vltimis mōs d̄is ē indepēdēs. q̄ ē ens p se. s̄ sibi uenit in subiecto nō esse vt dicit illa p̄p̄eraz p̄ma*

Q̄ *Operates sūt sp̄z sp̄alissimaz. s̄z suba nō est sp̄s sp̄alissimā. s̄ nō h̄z aliquas p̄p̄erates* **Q̄** d̄m q̄ p̄bat. q̄ p̄mū fluit ex p̄ncipijs sp̄i sp̄alissime. cōit dicit p̄bi rōnales **Q̄** d̄m q̄ p̄p̄eraz accēs duplicat vno p̄ p̄p̄a passiōe q̄ orit̄ ex p̄ncipijs sp̄i. r sic maior ē p̄a. **Q̄** d̄m q̄ p̄p̄eraz accēs p̄ q̄cūq̄ r d̄tōe subiecto uertit̄ b̄it̄ uenitē r illo ḡnā ḡnāllissimā dicit̄ h̄c p̄p̄eraz res q̄ mō dicit̄ q̄ p̄mū ē q̄t̄rati diuici i infirū r sen sibile. vt d̄t̄ apritudinē p̄tē aīaz s̄ctiua ē passio aīal

Q̄ *Non ēē i subiecto ē p̄mū sube. s̄ nō ē cōe.* **Q̄** d̄m q̄ p̄bat. q̄ p̄mū ē cōe oponent. **Q̄** d̄m q̄ nō ēē i subiecto ē p̄ p̄mū sube in cōi accepte. sed ē cōe sube p̄ p̄p̄eraz ad cōrenta sub ipa. r ḡnorat̄ dicit̄ text̄ cōe ē oī sube i subiecto nō ēē. **Q̄** ar̄ q̄ replicat̄ ista p̄p̄eraz nō uenit oī neq̄z solt̄. igit̄ nullo ē p̄p̄ia sube. **Q̄** d̄m q̄ p̄bat. q̄ p̄mū ē ma subalē suba. r nō ē i subiecto. q̄ i materia q̄ ē subiectū vnicūq̄ p̄mū. **Q̄** d̄m q̄ p̄bat. q̄ uenit accēs in subiecto nō ēē. sicut p̄zi venerabili sacramēto eucharistie. **Q̄** d̄m ad p̄mā p̄p̄eraz q̄ alit̄ ē i subiecto forma subalē r alit̄ accēs. q̄ forma subalē ē i subiecto sicut p̄p̄eraz ei p̄ma faciēs cū subiecto suo vnū simplr. s̄z accēs ē i subiecto sicut p̄p̄eraz ei sc̄da faciēs cū eo solū vnū fm̄ qd̄. s̄ tale vl̄ r̄r̄i. **Q̄** d̄m q̄ p̄bat. q̄ q̄uis talia accētia diuina p̄tute acru subsistēt sine subiecto ista tū p̄p̄eraz eis nō uenit. q̄ d̄t̄ n̄alē apritudiez. s̄z illa accētia seruāt naturalē apritudinē ad subiectum.

Q̄ *Illud (q̄d ē i alio vt i ente p̄pleto) ē i subiecto s̄z sic ē d̄ sc̄dis substantijs. s̄ zē.* **Q̄** d̄m q̄ p̄bat. q̄ sūt i p̄mis q̄ s̄z entia p̄pleta ex materia r forma. **Q̄** d̄m q̄ p̄ma suba ē ens p̄pleti r̄ p̄pletoe materiali q̄ forali. s̄z nō uenit sibi sine sc̄da suba. imo ipa nō est intelligi bilis sine secunda substantia. quia non intelligitur inferioris sine superiori.

Q̄ *Dis illa affirmatio est falsa. in qua predicat̄ vl̄cē vl̄ter sumptū. vt d̄r p̄mo p̄p̄eraz. s̄z in ista p̄p̄eraz p̄dicat̄ vl̄cē vl̄ter sumptum. igit̄ur*

Q̄ *Utrum p̄bat. q̄ p̄dicat̄ suba cū signo vl̄.* **Q̄** d̄m q̄ d̄m p̄lex ē p̄dicatū. s̄z distributōis r tale b̄n p̄dicat̄ sup̄rū vl̄ter. **Q̄** d̄m q̄ enūciatōis r tale nō p̄dicat̄ cū signo vl̄. **Q̄** d̄m q̄ affirmatio illa est falsa in qua p̄dicat̄ vn̄s uersale vn̄iuerſaliter sumptū in recto. s̄z nō vbi p̄dicat̄ in obliquo. in p̄posito vero p̄dicatur in obliquo.

Q̄ *Non esse in subiecto uenit chimere r tū ch̄s mera nō ē suba.* **Q̄** d̄m q̄ licet sibi cōueniat n̄ esse in subiecto. tū sibi nō uenit ēē nō in subiecto. quia circa q̄stionē d̄m ē q̄ p̄p̄eraz illa sit sic exponenda. ēē er nō in subiecto uenit oī sube. r ita ēē d̄z affirmari. Et nō negari. q̄r excludunt̄ ficta q̄ nō h̄nt esse in rebz. **Q̄** d̄m q̄ h̄ etiā soluit̄ argumētū entis positū d̄z esse p̄p̄eraz positū. s̄z suba ē ens positū. s̄ h̄bit̄ p̄p̄eraz positū uā. **Q̄** d̄m q̄ p̄bat. q̄ p̄p̄eraz sequitur naturā sui subiecti. **Q̄** d̄m q̄ illa p̄p̄eraz ē positū si b̄n p̄struat̄. **Q̄** d̄m q̄ licet nō ēē i subiecto sit qd̄ p̄uat̄ fm̄ uocē ē tū positū fm̄ r̄s̄ue equalit̄. q̄ equaler ei qd̄ ē p se esse.

Q̄ *Non esse in subiecto est id ē qd̄ p se esse vt iā d̄is n̄ ē. s̄z p se ēē nō est p̄p̄eraz sube. s̄ neq̄z alterz.* **Q̄** d̄m q̄ p̄bat. q̄ p se ēē est de rōne r diffinitōe substantie. cū suba sit ens p se sicut accēs in alio. **Q̄** d̄m q̄ p̄ se esse nō est de diffinitōe sube q̄ d̄t̄rati cū illā nō h̄bit̄ at sed descriptiua r notificatōne eiusde q̄ sit p̄p̄eraz res substantie. r ita p se esse nō ē de essentia sube. s̄z qd̄az mod̄ p̄p̄eraz sube (sicut esse i alio) est p̄p̄eraz accēs eidētis p̄ns ipm̄ imutabilr. vt i Porphyrio larius d̄is sputatū est. **Q̄** d̄m q̄ alij inueniunt̄ maiorē q̄ nō sūt oīno idē nō esse in subiecto r p se esse. q̄ p̄mū addit̄ sc̄do mō dū essendi illū. s̄. q̄ nō ēē nō ēē. r sic fm̄ rōnem d̄m ḡuit̄ a substantia qd̄ sufficit in illis p̄p̄erazibz

Q̄ *Non est aut̄ hoc substantie p̄p̄eraz sed r d̄mē* **Q̄** d̄m q̄ d̄m illud est qd̄ in subiecto nō ē. bipes em̄ r gressibile de subiecto quidem homine d̄r. in subiecto aut̄ nullo est non em̄ in homine est bipes neq̄ gressibile rō q̄q̄z differētē de eo dicitur de quocūq̄ ipsa differētia predicatur. velud si gressibile de homine dicitur et ratio gressibilis de homine predicatur. est enim homo gressibilis.

Q̄ *In hac parte ostendit̄ istam p̄p̄eraz nō ēē p̄p̄eraz substantie.* **Q̄** d̄m q̄ d̄m dicit̄ hoc (quod dicit̄ est) nō est p̄p̄eraz substantie. quia etiam conuenit differētie sube. q̄ d̄mā subalis nō est in subiecto. **Q̄** d̄m q̄ declarat̄ q̄ bipes r gressibile d̄r de subiecto homie sed in nullo subiecto est. nō em̄ bipes in hoīe neq̄z em̄ gressibile sup̄ple sunt in subiecto. q̄ rō id est diffinitio differētie p̄ d̄t̄ r̄at̄ de eo de quocūq̄ ipsa differētia p̄dicat̄. sicut si gressibile de hoīe p̄dicatur tunc ratio gressibilis etiam de hoīe p̄dicatur. quia homo gressibilis est.

Q̄ *Querit̄ An differētia de ḡnē substantie sit substantia.* **Q̄** d̄m q̄ d̄m dicit̄ quod substantia accipitur dupliciter. Uno modo cōmunit̄ vt extr̄dit̄ se ad omē illud qd̄ est in predicamento substantie siue directe siue a latere. r sic differētia substantialis ē sub̄

Q̄ d̄m q̄ p̄bat. q̄ p̄mū fluit ex p̄ncipijs sp̄i sp̄alissime. cōit dicit̄ p̄bi rōnales

Q̄ d̄m q̄ p̄bat. q̄ p̄mū ē cōe oponent. Q̄ d̄m q̄ nō ēē i subiecto ē p̄ p̄mū sube in cōi accepte. sed ē cōe sube p̄ p̄p̄eraz ad cōrenta sub ipa.

Q̄ d̄m q̄ p̄bat. q̄ uenit accēs in subiecto nō ēē. sicut p̄zi venerabili sacramēto eucharistie. Q̄ d̄m ad p̄mā p̄p̄eraz q̄ alit̄ ē i subiecto forma subalē r alit̄ accēs.

Q̄ d̄m q̄ p̄bat. q̄ sūt i p̄mis q̄ s̄z entia p̄pleta ex materia r forma. Q̄ d̄m q̄ p̄ma suba ē ens p̄pleti r̄ p̄pletoe materiali q̄ forali.

na est

Q̄ d̄m q̄ p̄bat. q̄ p̄mū ē cōe oponent.

Q̄ d̄m q̄ p̄bat. q̄ uenit accēs in subiecto nō ēē.

stantia. Quid p[er] multip[er]t. Primo. q[ui]a n[on] suba n[on] e[st] p[ri]m[us] suba. s[ed] d[omi]na naturat[ur] e[st] p[ri]or[um] sp[eci]e. q[ui] e[st] suba. s[ed] differ[entia] est suba. Dator p[er] q[ui] suba e[st] p[ri]m[us] ens. Sec[un]do sic n[on] suba interempta n[on] interimit[ur] suba salt[em] a p[ri]or[um]. s[ed] d[omi]na interempta interimit[ur] sp[eci]e. q[ui] e[st] suba. s[ed] sequit[ur] idem q[ui]d p[ri]us. Tertio sic d[omi]na indicat aliq[ui]d e[ss]ent[ie] sp[eci]e. s[ed] nihil p[er]tinet ad e[ss]ent[ia] sp[eci]e nisi suba. s[ed] d[omi]na e[st] suba. Quarto sic. si d[omi]na esset acc[us] n[on] ip[s]a faceret vni[us] p[er] acc[us] cum genere. z sic o[mn]i sp[eci]e in g[en]e sube esset ens p[er] acc[us]. q[ui]d falsum est. Alio cap[itu]lo suba stricte. put solū d[icitur] de bis que ponit[ur] in recta linea p[er]dicam[en]tal[is] s[ub]i[ect]i sub z supra et sic d[omi]na n[on] e[st] suba. Et sic loq[ui]tur Ar[istoteles] in textu de substantia. Et q[ui] p[er] q[ui] s[ub]i[ect]i p[ro]p[ri]etate suba cap[itu]lo p[ri]mo m[od]o. t[un]c ip[s]a est p[ro]p[ri]a quarto m[od]o. q[ui] t[un]c d[omi]na etiā e[st] substantia. Si p[ro] cap[itu]lo sec[un]do m[od]o sic e[st] p[ro]p[ri]a sc[ilicet] m[od]o. quia p[ro]uenit o[mn]i. sed n[on] solū. eo q[ui] p[ro]uenit differ[ent]ijs substantie que hoc sec[un]do m[od]o n[on] sunt substantie.

Ar Ista p[ro]p[ri]etas n[on] inest solū sube. q[ui] p[ro]uenit differ[ent]ie. s[ed] d[omi]na n[on] est suba. An[te] p[ri]m[us] p[er] p[ro]p[ri]am in littera. Prob[atur] p[ri]m[us]. q[ui] si d[omi]na esset suba posset et incise. z t[un]c solū sube p[ro]ueniret. Et p[ro]firmat. q[ui] d[omi]na subalis nec est p[ri]ma suba nec sc[ilicet] d[omi]na. s[ed] n[on] est suba. Tene[re] p[ri]m[us] a locū a sufficienti diuisione. An[te] p[ri]m[us] p[er] p[ro]p[ri]am p[er] q[ui] d[icitur] de sub[ie]cto. Sed p[er] sc[ilicet] d[omi]na p[ro]bat. q[ui] nec e[st] sp[eci]e nec gen[us] in genere sube. O[mn]i q[ui] p[ro]p[ri]e cap[itu]lo h[ic] subam solū p[er] illo q[ui]d est directe in genere sube. sicut s[un]t sp[eci]e z genus. aut cōtenta sub eis. q[ui] m[od]o d[omi]na subalis n[on] e[st] suba. Et p[ro]firmatio o[mn]i d[icitur] ides. q[ui] p[er] p[ri]m[us] d[omi]na e[st] p[ro]p[ri]e diu[er]s[us] subam a substando d[icitur] a directe reponibile in predicamento in p[ri]m[us] et sec[un]d[us].

Ar Substantie nihil e[st] p[ro]p[ri]um. vt p[er] p[ro]p[ri]am Ar[istoteles] in inferius. sed d[omi]na h[ic] p[ro]p[ri]um. s[ed] n[on] e[st] suba. D[omi]no p[ro]bat. q[ui] h[ic] aliq[ui]d a se maxime distans in eodam genere. z talis distantia p[er] Ar[istoteles] x. metaph[isicorum]. est p[ro]p[ri]etas. O[mn]i q[ui] p[ro]p[ri]etas accipit[ur] duplic[iter]. Vno m[od]o cōt[ra] p[er] q[ui] q[ui] maxima distantia. z h[ic] m[od]o p[ro]p[ri]e op[er]e posita d[icitur] p[ro]p[ri]etas. z s[ub]i[ect]i p[ri]ncipia rerū naturalium. vt d[icitur] p[ri]mo p[er] h[ic] p[ro]p[ri]etas. z illo in o[mn]i g[en]e inter d[omi]nas g[en]is est p[ro]p[ri]etas. Alio sumit[ur] p[ro]p[ri]e vt e[st] repugnātia dua r[ati]o formaz actiua z passiua circa idēle expellentiū et sic sumit[ur] in q[ui] p[ro]p[ri]etas. z d[omi]na hoc m[od]o nihil e[st] p[ri]m[us]

Ar D[omi]na e[st] q[ui]litas. s[ed] n[on] e[st] suba. An[te] p[ro]bat[ur] p[er] p[ro]p[ri]am q[ui]nto metaph[isicorum]. vbi d[icitur] q[ui] p[ri]m[us] m[od]o q[ui]l[is] r[ati]o sit d[omi]na sube. Tene[re] p[ri]m[us]. q[ui] q[ui]litas z suba s[un]t p[er] d[omi]na camēta diuersa. O[mn]i q[ui] illa diu[er]sio q[ui]l[is] sive q[ui]l[is] r[ati]o in q[ui]l[is] r[ati]o modos e[st] diu[er]sio vocis in significatōes. z non est diu[er]sio q[ui]l[is] r[ati]o vt generalissimū e[st]. q[ui] n[on] op[er]e q[ui] d[omi]na sube sit e[ss]entialit[er] q[ui]litas. s[ed] sufficit q[ui] sit vni[us] p[er]t[ur]u et. Vn[de] sicut forma equocat ad substantiale z acc[us] r[ati]o z ita s[ub]i[ect]i q[ui]litas equocat respectu q[ui]l[is] r[ati]o suba z acc[us] r[ati]o

Nō vos p[ro]p[ri]etas subaz p[ro]p[ri]etas q[ui]ta s[un]t in toto q[ui]l[is] in subiecto sint. ne forte cogamur eas n[on] e[ss]e subas p[ro]p[ri]etas. Nō e[ss]e in subiecto dicuntur e[ss]e q[ui] tanq[ui] p[ro]p[ri]etas sunt in aliquo.

Hic p[ro]p[ri]etas remouet dubiū circa p[ro]p[ri]etas p[ro]p[ri]etas. q[ui]a posset aliq[ui]s dicere q[ui] p[ro]p[ri]etas subaz sunt sube. z t[un]c sunt in toto subiecto. R[ati]o d[icitur] p[ro]p[ri]etas (n[on] p[ro]p[ri]etas vos p[ro]p[ri]etas substantiaz) eo q[ui] vident[ur] esse in subiecto. z p[ro]p[ri]etas h[ic] (ne forte

re cogamur eas cōfiteri n[on] esse subas. q[ui] ista n[on] dicunt[ur] esse in subiecto q[ui] sunt in aliquo sicut p[ro]p[ri]etas. q[ui]l[is] velle dicere. alius e[st] modus essendi in s[ub]i[ect]o que p[ro]p[ri]etas e[st] in toto. z accidens in subiecto. Paret extra textum. q[ui] p[er] ablatio[n]em partium totum corrumpitur. sed non p[er] ablatio[n]em accidentiū. sicut ablatio[n]e sessione a forte n[on] p[ro]p[ri]etas hoc se[quitur] quare corruptio eius.

Ar Vt p[ro]p[ri]etas substantie sint substantie. O[mn]i q[ui] dupliciter aliquid est substantia. Vno modo quia est ens per se cōpletum. de quo generalissimū substantie vere z in abstracto p[ro]p[ri]etas. z sic p[ro]p[ri]etas substantie non sunt substantie. Alio m[od]o p[er] quandā reductionem. quia sc[ilicet] est p[ri]ncipium vel pars entis p[er] se. z isto m[od]o partes substantie p[ro]p[ri]etas d[icitur] substantie. Et istud videt[ur] Ar[istoteles]. innuere in littera. aliter n[on] oporteret p[ro]p[ri]etas illud q[ui]l[is] in conueniens ne sequeretur ex dicta p[ro]p[ri]etas. Et hoc ne dum habet veritatem de p[ro]p[ri]etas essentialibus q[ui] sunt materia z forma. vt in forte corpus z anima. sed etiam de p[ro]p[ri]etas integralibus sive cōt[ra]ctiuis. vt sunt manus p[er] et caput. que non sunt absolute substantie vt substantia est. sed incōp[ro]p[ri]etas est quanta z extensa.

Ar Quilibet pars substantie est substantia. nulla pars ho[m]inis est homo. ergo nullus homo est substantia. sed cōclusio est falsa. s[ed] aliqua p[ro]p[ri]etas. n[on] m[od]o ergo maior. z forma arguendū paret p[er] Ar[istoteles]. iij. p[ro]p[ri]etas. q[ui] tali forma vtiur p[ro]p[ri]etas ponentes tempus esse circularionē celi sic arguendo. q[ui]l[is] p[ro]p[ri]etas est temp[us] et n[on] q[ui]l[is] p[ro]p[ri]etas circularionis est circulario. igit[ur] temp[us] n[on] est circulario. Et cōfirmat. q[ui] substantia est p[er] se ens. sed nulla pars substantie est p[er] se ens. igit[ur]. D[omi]no p[ro]bat[ur] quia dum p[ro]p[ri]etas est. est ens in alio. Item de materia d[icitur] vj. metaph[isicorum]. q[ui] nec est quid nec quale nec q[ui]ntum. ergo non est substantia. O[mn]i ad p[ri]m[us]. q[ui] n[on] est s[ub]i[ect]i quia p[ro]p[ri]etas assumit ea q[ui] ab antiquis dicunt[ur] penit[ur] idem sed h[ic] assumit ea que se habent sicut sup[er]ius z inferius sc[ilicet] homo z substantia. Solutio aut[em] alia obiectionum et cōfirmatō que fieri p[ro]p[ri]etas paret ex d[icitur] in corpore q[ui]l[is] r[ati]o. q[ui] p[ro]p[ri]etas sube n[on] sunt sube. pur suba est gen[us] generalissimū. et p[ro]p[ri]etas diuidit[ur] in p[ri]m[us] z sec[un]d[us]. s[ed] sunt substantie incōp[ro]p[ri]etas omne illud est substantia q[ui]d n[on] est accidēs sive sit pars substantie sive tota substantia. z h[ic] m[od]o suba diuidit[ur] in materia formā z totum cōp[ro]p[ri]etas

Inest aut[em] substantijs et differentijs ex his o[mn]ia vni[us]oce predicari. omnia e[ss]e que ex his predicata sunt. aut de indiuiduis predicantur aut de speciebus. A p[ri]ncipali namq[ue] suba nulla exit predicatio: de nullo e[ss]e subiecto dicit[ur]. Sec[un]daz p[ro]p[ri]etas substantiaz sp[eci]e de indiuiduo predicat[ur]. genus aut[em] et de sp[eci]e et de indiuiduo sicut at[er] et d[omi]na et de speciebus z de indiuiduis predicant[ur]. r[ati]o[n]em namq[ue] suscipiūt p[ri]m[us] sube sp[eci]e et generū. et sp[eci]e generis. Quocirca e[ss]e de predicato dicit[ur] et de subiecto dicit[ur]. Sicut

Questiones

autem et differentiarum rationem suscipiunt species et individua. Uniuoca autem sunt quorum nomen commune est, et ratio eadem. Quae omnia ista (quae a substantiis sunt et differentiis) uniuoce dicuntur.

Nota proprietatis sube

Recipiens ponit secundam proprietatem sube. Et dividit in duo. primo ponit proprietatem, secundo probat eam (ibi omnia enim) dicens quod inest substantiis et eorum differentiis uniuoce predicari de primis. **E**t differet hoc proprietatem a prima, quod prima uenit omnibus substantiis et eorum differentiis, quod secundum ista posololum uenit secundum substantiis et eorum differentiis. **Q**uod probat quod omnia predicata aut predicata de indiuiduis aut de speciebus, sunt a principio substantiis nulla est predicatio, quod de subiecto nullo dicitur. **S**ed intersecas subas species tamen predicat de indiuiduis et generis de speciebus et de indiuiduis, quod primo sube recipiunt differentiam speciem, et species recipiunt differentiam generis, quod quod tunc dicitur de predicato illa omnia dicitur de subiecto. **S**icut species et in indiuidua recipiunt differentiam dicitur, et ideo omnia (quae sunt ex his substantiis et differentiis substantie) uniuoce predicant de primis ut dixit proprietatem.

Dico. Quo modo proprie ista proprietatem est propria. **O**mnis quod illa proprietatem per dupl. probat. uno ad substantias yles cuiusmodi sunt se de sube et eorum differentie et sic est propria quod modo quod uenit omni soli et sp. et de uniuoce predicari capis ut dicitur aptitudine ad actum. **A**lio ad substantias in co. et sic est propria primo modo quod uenit soli sed non omni eo quod non uenit primis substantiis, quod predicari uniuoce presupponit predicatorem sed indiuidua non predicant ut inferius probabit. **S**ed non predicant uniuoce. **P**ro quod notandum quod predicari uniuoce capis tripl. uno modo coiter per omni illo quod finem uniuocum predicat de multis, et sic prius sub se deo uniuocum predicari, et sic accens predicat uniuoce de prima suba, ut fortes est albi plato est albi. **A**lio modo capis minus coiter soli, per illo quod predicat uno nomine et una ratione de multis sine hoc sit ratione additativa sine descriptiva, et sic prius predicat uniuoce de primis substantiis. **T**ertio capis per se ut soli uenit illi quod predicat finem uniuocum quod eentia inest suo subiecto, et sic prius et accens non predicatur uniuoce de primis substantiis sed solum substantie uniuocales cum suis differentiis.

In uniuoce predicari de primis substantiis et differentiis

Recipiens uniuoce predicari uenit omnibus speciebus et differentiis alioque predicamentorum a suba, quod non est proprie substantie. **A**liis probat, quod omne superius predicat uniuoce de suo inferiori. **O**mnis dupl. primo licet in predicamentis accensum superiora de inferioribus uniuoce predicent non tamen uniuoce predicant de prima substantia, uniuoce uniuoce predicari, et aliud predicari uniuoce de primis substantiis. **S**ecundo dicitur quod in predicamentis accensum superiora de inferioribus predicatur non ita proprie et perfecte uniuoce sicut superiora substantie de inferioribus suis, quod non habent perfectas rationes, sicut nec habent perfectas essentias, sed per additamentum differuntur septimo metaphisice.

Recipiens predicari uniuoce est predicari nomine et ratione, sed differentie non habent rationem, quod non predicant uniuoce. **S**ecundo probat, quod differentie sunt simplices. **O**mnis sicut prius dicitur est quod licet differentie non habent rationem capiendo rationem per differentiationem, habent tamen bene rationem capiendo rationem per entitatem essentiali significata per nomen que ratio, quod essentialiter inest primis substantiis, sic etiam differentie uniuoce de eis predicantur.

Predicamentorum

Quodrum a prima substantia nulla exeat predicatio sicut dicit philosophus. **O**mnis quod duplex est predicatio scilicet proprie dicta in qua predicat maius de minore aut equaliter de equali, ut dicit Porphyrius. **E**t illa iterum est duplex, scilicet essentialis et accidentalis, essentialis est ubi predicatum est de ratione subiecti et principium constituendum ipsius, aut est tota essentia subiecti. **A**ccidentaliter est quod predicatum est accensum subiecti et neutro istorum modorum prima substantia predicat. **A**lia est predicatio improprie dicta que non est alicuius uel sed eiusdem de seipso, in qua subiecti intelligitur idem gratia materie et predicari ratione forme uel etiam si illud sit commune tunc subiecti in quantum stat per suppositum, et predicatum in quantum stat per naturam. **E**xemplum ut hic habet hoc est homo intellectus id (quod potest a pre subiecti) trahit ad pre suppositum quod uero ponit a pre predicari trahit ad naturam forme, suppositum existens finem quod dicitur quod predicata tenent formaliter et subiecta materialiter, et ideo fortes est fortes ubi subiectum habet rationem materie, et predicatum rationem forme et ualeat illa anima fortis est in materia fortis uel fortitudo est in forte, sed philosophus loquitur in reuere de predicatore proprie dicitur in qua dicit de supposito esse in sed nihil proprie et per se primo est in seipso ut dicitur quod philosophus, quod nihil predicat de seipso.

Recipiens est predicatio fortes est fortes, plato est platonis et non est alicuius quod uel uelium, quod est primo substantie. **E**t confirmat per Boetium dicens quod non est predicatio uerior illa in qua idem predicat de seipso. **O**mnis ad primam sicut nunc dicitur est quod est duplex predicatio, scilicet directra et ordinata, et loquendo de tali sic prima substantia de nullo predicat. **A**lia est predicatio indirecta et inordinata quod est eiusdem de seipso, et sic prima substantia bene predicatur. **E**t confirmat dicitur dicitur quod nulla est uerior illa re ueritate rei, quod habet ueritatem a se ipso non tamen ueritate predicatois quod oportet omne predicatum aliquo modo esse superius ad id de quo predicatur, sed cum dicitur fortes est sua fortitudine fortes predicatum non est superius aliquid ad fortem sed est singularis forma sicut fortes singulari suppositum.

Omnis autem suba uidet hoc aliquid significare, et in primis quidem substantiis indubitabile et uerum est quod hoc aliquid significat, indiuiduum enim et unum numero est quod significat. **I**n secundis uero substantiis uidet quod dicitur sub appellationis figura hoc aliquid significari quando quis dixerit hominem uel animal, non tamen uerum est sed magis quale quod significat, nec enim unum est quod subiectum est quemadmodum prima substantia sed de pluribus homo dicitur animal. **N**on autem simpliciter qualequid significat quemadmodum albi, nihil enim aliud significat albi quam quantitate, genus autem et species circa substantiam qualitatem determinat que enim quada substantiam significant, plus autem in genere quam in

Nota proprietatis sube

Specie Determinatio fit .dicens enim animal plus cōplectitur q̄s hominem

Hic p̄s ponit tertiam p̄teritam sube. Et dicitur in duas pres. In p̄ma ponit istam p̄teritam. In secunda ostendit eam non cōuenire secundis substantijs. ibi (In secundis aut) Dicens p̄mo q̄ ois substantia vis det scire hoc aliqd. z illud indubitabile ē in p̄mis substantijs. Et verū est q̄ hoc aliqd p̄ma substantia significat. q̄ est indiuiduū z vnū numero. qd̄ significat p̄ eam. Sed secunda suba videtur significare hoc aliqd sub appellatōis figura. id est sub similitudine noiationis. Sic si aliqd̄ dicitur aliquem homines z animal. tamen s̄m veritatem non significat hoc aliquid. sed magis quale quid. quia significat p̄ secundam substantiam (sicut per hominē vel animal) nō est vnū numero. sicut significat p̄ primā substantiam. p̄dicatur em̄ homo de pluribz sicut z animal. Tunc ibi (Non aut̄ significat) P̄hus remouet dubiū. quia posset aliqd̄ dicere q̄ significare quale cōueniat secundis substantijs eo modo q̄ conuenit concretis accidentiū. Responder. p̄s q̄ secunda substantia nō significat simpliciter quale. sicut album vel alia concreta de genere accidentiū. q̄ albū n̄ h̄t aliud significat q̄ qualitatem. sed secūde substantie significant qualitatem circa subam. i. qualitatem essentiale siue quale qd̄. Genus em̄ z sp̄s circa subam des̄ terminat qualitatem. significant em̄ quādā subam qualem. In hoc t̄n est d̄na inter genus z sp̄m. quia in genere est plus determinatio q̄ in specie. eo q̄ genus ē cōmunius. Quod patet. quia dicens aial plus cōplectit̄ q̄ hominē predicans. Et ita vult p̄s q̄ genus plus significat quale quid q̄ sp̄s. quia est plus determinabile. z p̄ oppositū sp̄s magis est suba q̄ genus. vt d̄s cum fuit superius.

Utrum sola prima substantia significet hoc aliquid. D̄m q̄ sic. quia significare hoc aliquid est significare indiuiduū z vnū numero de predictamento substantie. vel est significare substantiam singulariter. sed hoc solū conuenit p̄me substantie. ergo z̄ pro illo notandū est q̄ ad hoc q̄ aliquid significet hoc aliqd̄ requiruntur tres cōditiones. Prima est q̄ sit indiuiduū z singulare z ergo nullū vniuersale significat hoc aliqd̄. Secūda est q̄ sit ens p̄ se subsistens ratione cuius nulla accidentia significant hoc aliqd̄. nec etiam secūde sube. q̄ tales nō subsistunt vltima subsistentia nisi in suppositis. Tercia est q̄ sit ens cōpletū in natura z specie. ob hoc aia rōnalis extra corpus (licet sit indiuidua z p̄ se subsistens) nō t̄n est hoc aliqd̄. quia non est ī specie vltima cōpleta. sed est pars sp̄i humane. Et p̄mū istoz̄ t̄riū impozratur cum dicitur (hoc) quod ē p̄ nomen demonstratiuū. Secūdu notatur cum dicitur (aliquid) Aliqd̄ em̄ dicit̄ q̄ d̄ditatem sube distinctam ab indiuiduis alterius sp̄i. Terciu prouenit ex vnione illoz̄ duoz̄ ex se inuicem. Quis posset sumi talis rō sola p̄ma substantia est simpliciter ens in vltimo actu nature cōpletū in se. z p̄ se subsistens. ergo solū p̄me substantie cōuenit hoc aliquid significare.

Prima suba est hoc aliqd̄. q̄ nō significat hoc aliquid. Cōsequētia tenet. q̄ idem nō significat seipm. etiā signū z signatū d̄n̄ ē diuersa. D̄m

3a p̄terita
iube
quod app. h̄t
h̄t aliqd̄ p̄ter
p̄ter aliqd̄ p̄ter
p̄ter aliqd̄ p̄ter
h̄t aliqd̄ p̄ter

3a p̄terita
pullig
3a p̄terita
3a p̄terita
3a p̄terita
3a p̄terita

q̄ p̄ma substantia sumitur dupliciter. Vno mō materia liter p̄ re substrata. z sic ē hoc aliqd̄. Alio mō formaliter p̄ intentione secunda cum habitudine ad rem substratam. z sic significat hoc aliquid. Et ad primā p̄batio nem p̄sequētie d̄m est. q̄ idem eodem modo sum ptuz non significat seipsum. sed diuersimode. quia idem s̄m esse qd̄ habet in intellectu significat seipm s̄m illud esse qd̄ habet a parte rei extra intellectū. sicut d̄s p̄mo per h̄rmenias. q̄ passiones anie sunt signa rerum ad extra. z sic est in p̄posito.

Hoc album est accidens. z tamē significat hoc aliquid. ergo significare hoc aliquid cōuenit alijs a substantia. Secūda pars antecedentis p̄bat. quia significat indiuiduū z vnū numero. D̄m q̄ in illa p̄teritate supponitur substantia. scz q̄ illud (quod significat hoc aliquid) sit substantia. et ergo significare hoc aliquid est significare substantiam indiuiduam. et vnā numero.

Sortes significat hoc aliquid. ergo homo significat hoc aliquid. Tenet cōsequētia ab inferiori ad sup̄ius. vel a parte subiectiua ad sup̄iū totum. Dicendū. q̄ ille locus non tenet respectu predicari ponentis differentiam inter terminū inferentem z terminū illatum. sed tunc cōmittitur fallacia accidentis. et hoc modo hic arguitur. Et quando replicat quies quid significat p̄ma substantia. hoc etiam significat secūda substantia. sed p̄ma suba significat hoc aliqd̄. q̄ etiā secūda. D̄m q̄ in isto argumento est fallacia si gure d̄ctōnis. quia sub termino de p̄dicamento substantie. scz qu. qd̄. subsumit terminū d̄ p̄dicamento relatiōis.

Quid appellat hoc aliquid. sed secūda substantia appellat hoc aliquid. ergo significat hoc aliquid. Dator probatur. quia appellatio presupponit significationem. sicut posterius presupponit prius. Vltimoz̄ patet in textu vbi dicitur q̄ secūda substantia videtur significare hoc aliquid sub appellatiōis figura. Dicendū q̄ duplex est significatio secūde substantie scz p̄māria quā habet ex p̄ncipali z p̄māria eius impositione. z sic omnis secūda substantia significat naturam vniuersalem multis cōmunicabilem. z ab illa habet q̄ significet quale quid. id est quid non limitatuz sed cōmunicabile pluribus. Alia est significatio secūda quā habet solum ex consequenti. et loquēdo de tali significatione terminus cōmunis etiā significat singularia. quia terminus cōmunis significat naturam cōmunē sicut habet esse. sed solum habet esse in singularibus. vt superius ostensum est. ergo etiam ex consequenti significat singularia. Et hoc modo secūda substantia etiam appellat hoc aliquid. Quod volens textus innuere dicit (In secundis substantijs videtur quidem similiter sub appellatiōis figura hoc aliquid significare) et hoc solum secundis substantijs conuenit.

Accidentia concreta videntur hoc aliquid significare sub appellatiōis figura. ergo non ē proprium secundis substantijs. Antecedens probatur quia appellant p̄mas substantias z predicantur de eis. Dicendū licet videantur sophisticē significare hoc aliquid ex aliqua causa apparentie. non tamen ex hac causa que est figura vel similitudo appellatiōis. id ē noiationis. quia nō noiantur eodez noie cū aliqua p̄ma sub

Questiones

stantia. sed omnis secunda substantia nominatur eodem nomine cum aliqua prima substantia. ut patet de homine et alio homine. de animali et aliquo animali.

Notandum Quia ista particula (sub appellationis figura) potest tripliciter exponi. Uno modo sub appellationis figura. id est sub similitudine nominis nominatis. id est vocis fecantis. quod omnis secunda substantia per eodem nomine nominari cum prima substantia. Alio modo sub figura appellationis. id est sub similitudine rei nominate vel fecare. quia prima substantia et secunda conveniunt in re fecata. et differunt in modo significandi. Tertio modo sub appellationis figura. id est sub similitudine huiusmodi vocis que est substantia. quia hoc nomen substantia dicitur de secundis substantiis. et videtur potestare aliquod substantiu. et in ultimo actu completum.

Queritur Utrum fecare quale sit primum secundis substantiis et eorum differentijs. Respondetur quod sic ut patet per textum. Et probatur ratione. quod significare quod est fecare substantiam ulterius. sed sola secunda substantia vel eius propria fecat substantiam ulterius. ergo ipsa sola fecat quod est. Unde fecare quale quid est fecare naturam de predicamento sube multis concipibile. quod determinabilis est et contrahibilis aliqua qualitate. ita quod de ipsa non cessat questio querentis quod est hoc. sicut genus fecat quod omnium speciem. quod centrali qualitate (quod est propria) est determinabile ad esse perfectum in specie. et species sequenter dicitur quid omnium individuum. quod per materiam signatam quantitate sunt in esse constituta. et sic contingit querere de genere et specie que est hoc. quia non dum ad ultimum determinata sunt. Sed de in dividuo cessat talis questio. non enim quod est quod est plato. sicut queritur quale animal vel qualis homo.

Ad Illa proprietates non conveniunt substantie in genere generalissimo accepte neque conveniunt differentijs substantialibus. ergo non conveniunt omni secunde substantie et differentie. Ad hoc probatur. quod genus generalissimum fecat quod est. quod non includit propriam. sed propria solus est essentialis qualitas. Unde secundum Avicennam quod genus generalissimum habet in se propria potestate. gratia cuius dicitur quod est. sed propria in suo nomine solum importat quod est. et ipsum quod quod est subiectum determinabile non dicit nisi per effectum. quod est facere genus in actu.

Ad Album fecat quale quod et tamen non est secunda substantia. Antecedens probatur. quia significat substantiam qualificatam. Unde secundum textum quod album non sic significat substantiam qualificatam. quia non significat substantiam. sed solam quantitatem. secunde vero substantie circa substantiam qualitate determinat qualitate quid est essentialem non distinctam essentialiter a substantia determinata per eam. ideo secunde sube non solum fecant illam qualitatem. sed etiam fecant substantiam determinatam per ipsam. ideo dicuntur fecare quale quid.

Ad Si album significaret solam qualitatem tunc non differret ab albedine. Unde quod verum est quod ut superius ostensum est per textum et abstractum non differunt in significando. sed solum in modo significandi. quod per textum in secundo qualitate connotat subiectum. per quo etiam quod superius maxime in supposito ne personali. in quo terminatur quod pro alio supponit quod significat. sed abstractum in hoc quod qualitas rem fecat a subiecto abstrahit.

Inest autem substantiis nihil illis esse contrarium

predicamentorum

Primum enim substantie quod erit contrarium. alicui enim homini nihil est contrarium. atvero nec homini nec animali nihil est contrarium. Non est autem hoc substantie proprium. sed etiam multorum aliorum. ut quantitati. bicubito pro nihil est contrarium. Atvero nec decem nec alicui talium. Nisi quod forte multa paucis dicat esse contraria vel magnum parvo. Determinatorum pro nullum nulli est contrarium.

Hic philosophus ponit quatuor proprietates sube. Et dividitur in duo. quod primo facit hoc. Secundo ostendit istas proprietates non esse proprie propria. Secundum ibi (non est autem hoc) duo ad primum dicitur quod substantia inest nihil esse contrarium hoc est non habere contrarium esse proprietates sube (Primum enim sube quod erit contrarium) quod diceret nihil. Alicui autem homini nihil est contrarium. nec animal est aliquid contrarium. Non est autem istud proprie proprium sube. sed multorum aliorum. etiam primum est ut quantitas quod declarat. quod bicubito nihil est contrarium. Atvero nec decem est aliquid contrarium nec alicui talium. Postea remouet dubium. dicens (nisi forte quis dicat multa paucis esse contraria vel magnum parvo) quod tamen sunt quantitates. Rursum philosophus quod (determinatorum). id est predictorum vel eorum que sunt quantitates determinate nihil est contrarium ut dicitur in capitulo de quantitate.

Ad Utrum sube primum sit non habere contrarium. Respondetur quod sic. ut probatur in textu inductive de primis et secundis substantiis. Sed extra textum probatur duabus rationibus. Prima est subiecto contrariorum nihil est contrarium. sed suba est subiectum contrariorum. ut habet in sexta proprietate ergo et nihil est contrarium. Maior probatur. quod vnum contrarium non subijcit alteri. sed potest expellit ipsum. Et sic tunc idem esset contrarium sibi ipsi. Secunda ratio est. suba est ens per se cuius primum est in subiecto non esse. sed contraria se sunt in subiecto. quod suba non habet contrarium. Est tamen aduerendum quod illud non dicitur primum sube quod est. quod etiam conveniunt quantitati. sed secundo modo. quia conveniunt omni sed non soli.

Ad Secundum philosophum primo philosophorum in vnoquoque genere est vna prima contrarietas. sed suba est vnum genus ergo in suba est contrarietas. Unde quod contrarietas tribus modis accipitur. Uno modo pro formali distantia differentiarum oppositarum aliquid genus immediate diuidentium in cuius potestate continentur. et quod probatur ad ipsas ut subiectum. et ideo ipsum genus nulli ipsarum dicitur contrarietas. et casus piendo sic contrarietas maior est vera. et sicut conclusio. Verbi gratia in genere sube est vna prima contrarietas inter corpus et incorporeum. quod sunt prime dicitur ex opposito diuidentes hoc genus quod est suba. Secundo accipitur contrarietas per oppositionem privationis et habitus quod fieri habent circa idem subiectum quod verique substantia. ideo neutri eorum contrarietur. et illo modo iterum conveniunt sube. quod principia sube. quod sunt privatio et forma quantum ad fieri contrariantur. ut dicitur primo philosophorum. Tertio sumitur contrarietas per completa distantia passio nisi aut qualitates quod habent fieri circa idem subiectum vicissim et ab eodem mutuo se expellunt. nisi alterum in sit a natura. et hoc modo album et nigrum contrariantur. et tali modo proprium est sube non habere contrarium.

ita per

6. d. 1.
per 1. 1. 1.
quod

Questiones

predicamentoz

neq; remittit. **Q**uod probat p̄ria. q; susceptio magis z minus in formis habetib; p̄ratiu caulat ex depurato ne p̄rarij a dno. vel p̄mixtione p̄rarij cū dno. sicut albi us fm̄ p̄m scdo thopicoz d; qd est nigro impmixtus. seu magis a nigro separam. Et ex opposito minus albi d; quod est magis proximi cū opposito suo scz nigro Et est p̄rium substantie non suscipere magis z minus secun do modo. quia conuenit omni z non soli. cū etiam pueni; ar q̄ntitati z multis alijs.

Notandū q; aliqd suscipere magis z minus intelligit dupliciter. **U**no modo formaliter. z sic q̄libz forma (cuius eē est variabile fm̄ magis z minus p̄fectū remanere essentia inuariabili) d; suscipere magis z minus. Istud tñ magis p̄rie possz dici suscipi in subiecto fm̄ magis z minus q; suscipere magis et minus. q; forma talis d; suscipi in subiecto fm̄ magis z minus z p̄rie loquēdo nō suscipit magis z minus. s; si d; suscipere magis z minus. hoc d; intelligi formaliter. q; est forma susceptibilis fm̄ magis z minus. **A**lio modo materialiter z subiectiue. q; est subiectū forme que fm̄ magis z minus in eo recipitur. z isto modo suba suscipit magis z minus. q; suba est subiectum talis forme. sed nulla substantia suscipit magis z minus formaliter. q; nulla substantia forma nec; individual nec; specifica in eē suuariari p̄ p̄ magis z minus. licet p̄mentator minus pueni enter dicat tercio de celo z mundo. q; forme subales elementoz suscipiāt magis z minus.

Subā p̄ma est magis suba q; scda. vt sup̄ dicitur fuit. q; suba suscipit magis z minus. **O**dm q; substantia capis dupl̄r. **U**no modo fm̄ h̄ ipm qd est id est fm̄ suū esse subale. z sic nō suscipit magis nec; min; q; sortes fm̄ q; sortes tā non est magis substantia q; prius **A**lio modo capis prout est a substando dicta. z sic vna substantia est magis suba q; alia. vt p̄me sube. q; plurib; substanti; scde dicunt magis substantie q; scde.

Substantia suscipit maiore z minore quātitates et etiā suscipit magis z minus aliquā quātitatem. ergo substantia suscipit magis z minus. **A**ns probat. q; gigas est maioris quātitatis q; gnau; est. z similiter posset probari de quātitate. **O**dm q; substantia tene suscipit magis z minus nominaliter vel etiam magis z minus ad uerbaliiter subiectiue in aliquo accidente. vt in qualitate aut; quātitate. nō tamē formaliter. q; ipsa in suo eē suba; li nō intendit nec; remittitur. Sed p̄ra arguit. d; p̄hs scdo de generatōe q; ignis est magis suba q; terra. z vlt; ter omis substantia spūalis est magis substantia q; corporalis. ergo substantia suscipit magis z minus formalit̄. **O**scendū q; aliqd dicit magis substantia q; aliud p̄r dupl̄r intelligi. **U**no modo q; ipm in se z grā p̄rie nature est p̄fectior substantia q; aliud. z sic vna substantia est magis substantia q; alia. sicut hō est magis suba q; asinus. q; p̄st; tuitur p̄ d̄rā m̄ p̄fectiore z formaliore. **A**lio modo p̄r intelligi q; ipm sic magis substantia in esse ipsius substantie q; aliud. z sic vna substantia nō est magis substantia q; alia quia substantia in suo esse substantiali nō suscipit magis et minus. ergo eūliter p̄cipatur

Substantia est p̄fectior alia. q; vna substantia est magis substantia q; alia. **T**ener p̄sequētia. q; illud est magis substantia quod est p̄fectior substantia. **A**n cedens p̄r; q; spēs rerū habēt. vt n. meri. ita q; species

numeri que est propinquior vnitati semper est p̄fectior. sic etiā inter spēs eius de generis semper vna est p̄fectior alia **O**dm q; vnam substantiam esse p̄fectiorem alia p̄r intelligi dupl̄r. **U**no modo inesse sube. et sic falsum est. **A**lio modo in natura p̄ria et sic conceditur. q; hō in natura p̄ria est p̄fectior q; sit equ; vel asinus

Substantia generatur z corrūpitur. q; intendit et remittitur. **P**ar; p̄ria q; generatio et corrūptio sunt mutationes. sed in omni mutatione est remissio eius. q; abijcitur et intensio illius qd acq̄ritur. **D**icē dum q; gnatio et corrūptio capiunt dupl̄r. **U**no modo fm̄ p̄rias rōes fm̄ q; ab alijs moribus distinguūt z sic non sunt in tēpoze. sed in nūc tempis. q; sunt mutatōes instantanee absq; omni successione cum sit inter esse z nō esse. inter que nō est medium. nec oportz illud qd generatur hoc modo intendi nec; remitti qd corrūpitur **A**lio p̄r accipi fm̄ q; imixte sunt alteratōi p̄rie. sicut cū de semine alterato paulatim fit homo et h̄ modo sūt mutatōes successiue et intrinsece terminātur ad quāitates z nō ad substantias. q; non distinguūt eēntialit̄ ab alteratōe. et sic in generatōe z corrūptione est intensio et remissio fm̄ quāitates actiuas et passiuas alterantes materiaz ad ipsius susceptionem

Una substantia miscibilis est cum alia. s; miscibilis necē est. intendi et remitti q; substantia suscipit magis et minus. **D**ator p̄r de quoz elementis q; ad inuicem miscentur. vt p̄r primo de generatōe **D**inoz. p̄r q; miscibilia in suis excellētis non possunt se simul p̄cipit

Odm q; elementa non miscentur in mixto formaliter. s; solum virtualiter z eminenter in forma altiori. nec remanēt in mixto fm̄ suas formas substantiales actualiter et si intendant et remittantur. hoc est fm̄ suas quāitates ex quibus resultat vna quātas media que suscipit magis et minus **S**ed p̄mentator dicit q; forme elementoz sunt media inter formas actiuales et substantiales. que bene suscipiūt magis et min;. **N**oc tamen incōuenient dicitur cū sit contra **A**ristotelem in p̄risq; locis. z maxime hic vbi videtur inuere q; n̄ ulla suba suscipit magis et minus. siue sit substantia p̄fecta siue imp̄fecta

Silbertus porritanus dicit q; rōnale est aianet; us irrōnali **E**t similiter aial est animantius pl̄ta. sed aiatū et rōnale sunt sube ergo substantia suscipit magis et minus **O**dm q; rōnale non est aiantius irrōnali fm̄ essentiam aie sed solum quo ad opationes cōsequētes essentiam quia sunt plures et p̄fectiores opationes in rōnali q; in irrōnali. q; vltra opationes q; habz irrōnale homo habet opationes intellectiuas. **U**el dicē dum q; licet vna suba rōe forme specificē sit. p̄fectior q; alia. tñ vna substantia non est p̄fectior alia grātia alicui; p̄m̄nis p̄fectius et intensius rep̄ri in vna q; in alia. **S**z susceptio magis et min; non habet fieri per aliquod p̄p̄riū sed p̄ aliqd idē cōe quod p̄fectius et minus p̄fecte a pluribus p̄cipatur. sicut par; in accitibus

Maxime vero sube p̄p̄riū videtur esse q; cum vnum et idem numero sit: contrariorum susceptiuum est **E**t in alijs qdem nō habebit q; quā quid p̄ferat quecūq; non sunt substantie

Substantia suscipit magis et minus formaliter et materialiter

Dea p̄p̄riū magis et minus

quod cum sit unum et idem numerus susceptibile contrariorum sit. velut color. quod cum sit unum et idem numero non erit album et nigrum. Neque eadem actio et una numero erit prava et studiosa. Similiter autem et in alijs quocumque non sunt substantie. Substantia vero cum unum et idem sit numero capax est contrariorum. ut quidam homo cum unus et idem numero sit. aliqui quidem est albus. aliqui niger. et calidus et frigidus et pravaus et studiosus. in alijs autem nullis aliquid tale videtur

Hic sequenter ponit sextam proprietatem subiectionis. Et videtur in duo primo facit hoc. Secundo ponit unam objectionem et illam soluit. Secunda ibi (Nisi aliquid forte) Quo ad primum dicit quod maxime proprium videtur esse subiectionem quod unum et idem numero sit susceptibile contrariorum. Et probatur dicens. hoc non habebit se sic in alijs quod non sunt subiectionem quod unum et idem numero manens susceptibile sit contrariorum. sicut color cum sit unum et idem numero non erit album et nigrum. nec eadem actio una numero erit prava et studiosa et eodem modo est in alijs quocumque non sunt substantie. Substantia vero cum sit una et eadem numero vel aliud unum et idem numero capax est contrariorum. ut quidam homo cum sit unus et idem numero aliqui est albus aliqui niger. calidus et frigidus. et pravaus aut studiosus. in alijs autem nullis aliquid tale videtur.

Deinde tertio maxime proprium sit substantie esse susceptibile contrariorum secundum sui mutationem. Dicitur dum quod sic. ut patet in terra. Et ratione probatur sic. quia suscipere in se contraria subiective convenit omni substantie predicamentali soli et semper. Et est proprium substantie. Unum nulla substantia ex ratione subiectionis habet suscipere contraria licet aliqua ex sua propria forma determinetur ad unum contrarium. Et quod nulli aliorum predicamentorum conveniat probatur inductively. quod nec quantitas una et eadem numero permanens suscipit sine sui mutatione contraria. nec qualitas nec actio. et sic de alijs. Reperitur autem bene quod in substantia unum et idem numero permanens contraria suscipiat secundum sui mutationem. sicut unum et idem homo in numero aliqui est albus aliqui est niger. Est tamen hic considerandum quod maxime in dicta proprietate patet sumi dupliciter. Uno modo nominaliter. et sic determinatur ista dictioem (subiectionem) ut sit sensus proprium est maxime substantie. id est prime substantie. et tunc est propria secundo modo quia convenit omni prime substantie. et non solum cum etiam conveniat secundis. Sicut tamen aliqui qui dicunt eas esse propria prime subiectionis primo modo. quod verum est loquendo de subiecto primo et principali. Dicitur notanter loquendo de subiecto primo modo ad excludendum contrarietatem que est subiecti primi et non autem primi. Et addit ulterius (principali) propter se cunctas subiectiones. que substantie qualitatibus contrariis. non tamen principali et per se. sicut sequenti per primas. Alio modo casus (maxime) adverbialiter ut refert per modum determinationis ad proprium. ut sit sensus. maxime proprium. id est proprie primum est subiectionem. volens quod hec proprietates conveniat tamen prime subiectionis quod se

eiusdem. et hec expositio videtur esse secundum intentionem philosophi.

Ad secundam subiectionem non est susceptibile contrariorum una et eadem numero manens. Et non convenit ista proprietates omni substantie. Nisi probatur. quod nulla secunda subiectionem una numero. Dicitur quod illa pericula (unum et idem numero) non est proprie proprietatis. sed solum est una pericula requisita ad hoc quod aliqua subiectionem actualiter suscipiat in se contraria. Pro quo considerandum quod actu suscipere contraria et actu mutari de contrario in contrarium primo convenit ipsi prime subiectionem. et solum ex consequenti secunde. quod actus et operationes sunt singularium sed susceptibilitas et mutabilitas. et aptitudo ad suscipere contraria et mutari de uno in alterum primo convenit secunde subiectionem. et per secundam subiectionem convenit prime. Sicut esse corruptibile per se convenit homini licet actu corruptibile primo conveniat alicui homini particulari. Et sicut risibilitas primo convenit homini in communi. et per posterius in personis singularibus. sed actus ridendi primo convenit particularibus hominibus.

Ad omne proprium quarto modo convenit alicui subiecto communi. et postea individuis. sed esse susceptibile contrariorum est proprium quarto modo. Et primo convenit secundis substantiis. Maior probatur per se. quia risibile primo convenit homini in communi. et postea particularibus hominibus. Minor patet ex dictis. Dicitur quod totius argumentum vix concludit. quod esse susceptibile contrariorum notat aptitudinem. sed aptitudo suscipiendi contraria primo convenit generalissimo. et sequenter per media convenit primis substantiis. Si pro capiat susceptibile ut noiat actu. sicut suscipere. sic ista proprietates primo convenit primis substantiis

Ad Angelos sunt subiectionem et tamen non susceptibile contrariorum sunt. Et non convenit omni substantie. Secunda proprie angeli antecedentis probatur. quod non sunt albi et nigri. Dicitur licet angeli non sint susceptibiles contrariorum sensibilium et phisicalium. sunt tamen susceptibiles contrariorum insensibilium et spiritualium. Et quod replicatur. angeli autem sunt in bono confirmati. aut in malo obstinati. et ita non possunt vereri de contrario in contrarium. Et non sunt susceptibiles contrariorum spiritualium. Dicitur quod angeli (ut dicit Damascenus) relictis proprie nature mutabiles sunt de bono in malum et e converso. et sic susceptibile illos contrariorum que sunt bonum et malum sed non in quantum sunt in bono confirmati vel in malo obstinati. Et si iterum replicetur. deus est substantia et tamen non suscipit in se aliquid contrarium. Secunda proprie probatur. quod in contraria sit transmutatio. sed deus est intransmutabilis et invariabilis. Dicitur quod ista proprietates intelligitur de subiectionem predicamentali. sed deus non est subiectionem predicamentalis a substando dicta. ut superius probatum est

Ad omnes et forme substantiales sunt substantie. et similiter materia. et tamen neutrum illorum suscipit contraria. De differentiis et formis substantiis patet. quia sunt simplices. et sic non possunt esse subiecta contrariorum. Etiam de materia manifestum est. quod materia non potest informari accubibus. sed contraria sunt accidentia. Dicitur quod ista proprietates est propria quarto modo respectu substantie compositae que est vltimè predicabile. sed materia et forma substantiales sunt substantie simplices. et solum reductive ponunt in predicamento in quantum principium reducitur ad idem predicamentum cum suo principio.

Ad susceptibile contrariorum non convenit celo. Et non convenit omni substantie compositae. Nisi probatur quod ce

Questiones

predicamentoy

lum. vt dicit pbs nō est susceptiuū peregrinaz. impresh
 sionū. que sunt calidū. frigidū. humidū siccū zc. Dis
 cendū q̄ duplicia sunt p̄raria. quedā sunt actiua z pas
 siua que corruptō nē inducūt. z talia nō sunt in celo. cuz
 ipm̄ sit incorruptibile. Alia sunt cōtraria fm̄ sicut cu
 tusmodi sunt dextrum. sinistrū. ante. retro. sursum. deoz
 sum. z talia sunt in celo. Etia sunt ibi raritas z densi
 tas saltem fm̄ diuerfas pres orbis. Et q̄ replicat
 raritas z densitas sūt q̄litatez secū de causate ex mutua
 actōne q̄litatez p̄max admice. q̄ nō p̄t reperiri in celo
 Tener p̄na. qz ibi nō reperit̄ur cōtraria actiua z pas
 siua. Odm̄ q̄ raritas z densitas a toto genere nō cau
 santur a qualitatez p̄mis actiuis z passiuis. sed p̄t re
 periri in aliquo sine omni actione. Et si arguatur nō
 est dabilis vna ps celi que prius fuit rara z postea den
 sa. q̄ celum fm̄ sui mutationem nō est susceptibile cōtr
 rariōz. Rūderur q̄ licet celum nō suscipiat contraria
 fm̄ sui mutatioez. tñ est aptum natum suscipere. sicut
 etiā dicit de igne qui semp est calidus z nunq̄ frigidus
 verū est tamen q̄ in celo successiue p̄t esse cōtraria fm̄ lo
 cum. vt vbi sursum z vbi deorsum

¶ Numerus non est substantia sed quantitas. et
 tamen suscipit contraria. quia numerus dicit
 par vel impar. Similiter actio non est substantia. z tñ
 suscipit cōtraria. qz eadem actio q̄nq̄ d̄t p̄raua. z q̄n
 qz studiosa. vt p̄z de eo qui vadit ad ecclesiā diuersa i
 tentione. p̄mo vt orat. secundo vt furet. Odm̄ ad p̄s
 mū. q̄ idem numerus fm̄ sp̄m nō p̄t esse par z impar
 sed alius sicut numerus binarius est par z ternariū im
 par. z specie differunt. Ad aliud dicendū. q̄ eadē actio
 in genere nature p̄t esse bona z mala. vt patz in exēplo
 adducto. nō tamē in genere moris. vel etiā eadē actio
 potest dici bona fm̄ qd. scz bonitate nature. z mala sim
 pliciter scz malicia moris. vt p̄z de adulterio quia inq̄
 tum actio est quoddā bonū. sed inq̄tuz caret ordine rō
 nis. scz qz est cū nō sua. sic est malū. Circa qd̄ querit̄
 veruz sit aliqua actio moralis indifferens. scz nec bona
 nec mala. Odm̄ fm̄ doctore sanctuz. q̄ actio moralis
 d̄t eadē dupl̄. Vno nō fm̄ sp̄m quā habet ab obie
 cto relato ad p̄ncipiū actiūū humanū qd̄ est rō. z sic eadē
 dem actio q̄nq̄ nec est bona nec mala. q̄ scz obiectum
 non includit aliqd̄ cōueniens vel disconueniens rōni. scz
 cur parer in eleuatione festuce. Alio mō fm̄ indiuiduū
 q̄n scz in ea cōsiderant̄ circūstantie que sunt quasi accē
 dentia indiuidualia. z sic nulla eadem actio moralis est
 indifferens. i. nec bona nec mala. qz oportet q̄ quilibet i
 diuidualis actus habeat aliquā circūstantiā p̄ quā tra
 harur ad bonū vel malum ad minus ex parte intentio
 nis finis.

¶ Superficies non est substantia sed quantitas.
 et tñ suscipit cōtraria. q̄ ista p̄rietas nō est pro
 pria q̄ro mō sube. Aliis p̄bat qz suscipit in se cōtrari
 os colores. vt albedinē z nigredinē. cū eadez superficies
 p̄mo sit alba z postea nigra. Odm̄ q̄ superficies vel
 alia q̄ritas est susceptibilis p̄rariōz. vt subiectū imē
 diatū z quo. nō tñ sicut p̄mū z qd̄. sicut sub a vt hic loq̄
 mur de subiecto p̄rariōz. vt p̄us dictū est.

¶ Nisi aliquis forsitan instet dicēs orōnem
 et visum b̄mōi esse. eadem em̄ orō et idē visus

verum et falsum esse videtur. Veluti si vera sit
 orō sedere aliquē. surgente eo falsa erit. Simi
 liter autem et de visu. si q̄s em̄ vere putet sede
 re aliquem. surgente eo falsum videt̄ ei eundē
 hūi de eo visum. Sed si quis hoc suscipiat
 tñ mō differt. nam ea (q̄ in substantijs sunt) ipsa
 mutata susceptibilia sunt cōtrariōz. frigiduz
 em̄ ex calido factum mutatum est. alterū em̄
 factū est et nigrū ex albo et studiosuz ex p̄rauo
 Sicut aut̄ et in alijs vnūq̄qz mutatioem susci
 piens est susceptibile cōtrariōz. Oratio autē
 et opinio ipsa quidē oīno imobilia persenerāt
 cū vero res mouet̄ cōtrariū circa eam sit. ora
 tio nāqz p̄maneat eadē. eo qz sedeat aliq̄s. cuz
 p̄o res mota sit. aliq̄n quidē p̄a. aliq̄n quidem
 falsa sit. Similiter aut̄ et in opinione. quapro
 pter solūmō propriam est substātie qz fm̄ sui
 muatōnem susceptibilis cōtrariōrum sit. Si
 q̄s autem hoc recipiat opinionem et orōnem.
 dicens susceptibilia esse cōtrariōrum non est
 verū hoc. orō nāqz et opinio nō in eo qz ipsa
 aliqd̄ recipiant cōtrariōrum susceptibilia esse
 dicuntur. sed in eo qz circa alerū aliqua passio
 facta sit. Nam eo qz res est aut non est in eo
 orō vera vel falsa dicitur. non in eo qz ipsa su
 susceptibilis sit cōtrariōz. Simplic̄ em̄ a nullo
 loco neqz oratio mouetur neqz opinio. quapro
 pter non erunt susceptibilia cōtrariōz. cum
 nulla in eis passio facta sit. Verū substantia
 in eo qz ipsa cōtraria suscipiat. in hoc cōtrari
 orū susceptibilis esse dicitur. languorē em̄ z sa
 nitatē suscipit et candorem et nigredinem. et
 vnū quoqz talū ipsa suscipiendo cōtrariōz
 dicitur susceptibilis esse. Quare p̄prium erit
 substantie cū sit vnū et idem numero fm̄ sui
 mutationem susceptibilē esse cōtrariōz. Et
 de substantia hec quidem dicta sunt.

*ling. nō nō 3 p̄p̄t̄ioz
 q̄ritas t̄m̄ p̄p̄t̄ioz
 alio t̄m̄ alioz*

*Quo p̄t̄ioz p̄p̄t̄ioz
 p̄p̄t̄ioz p̄p̄t̄ioz
 p̄p̄t̄ioz p̄p̄t̄ioz
 p̄p̄t̄ioz p̄p̄t̄ioz
 p̄p̄t̄ioz p̄p̄t̄ioz*

*Quo p̄t̄ioz p̄p̄t̄ioz
 p̄p̄t̄ioz p̄p̄t̄ioz
 p̄p̄t̄ioz p̄p̄t̄ioz
 p̄p̄t̄ioz p̄p̄t̄ioz*

*ponit dicitur
 p̄p̄t̄ioz p̄p̄t̄ioz*

Hic inter plures monet instantiam contra dictam pro-
 etatem. et dividitur in duo. quod primo ponit instantiam secun-
 do soluit eam. ibi (Sed si quis) Quo ad primum dicitur. quod
 forsitan quis instaret contra predicta dicens orationem et visum
 .i. opinionem esse huiusmodi. et susceptiva contrariorum. cum tamen pre-
 dicta non sint subiecta. Quod si susceptiva contrariorum per se eadem
 oratio et idem visus siue opinio videtur esse successiue vera
 et falsa. ut ista oratio fortes sedet. ipso sedente est vera. ip-
 so autem surgente est falsa. Et similiter deum est de opi-
 nione quam quis habet de ista oratione. quia si vere putet
 siue opinetur aliquem sedere. surgente eo falsum videtur
 et eundem huiusmodi de eo visum. Hanc instantiam soluit plures du-
 pliciter. Primo per distinctionem. ibi (Sed si quis) di-
 cens si quis huiusmodi susceptiva. .i. si quis hoc consideret quod sub-
 stantia est susceptibilis contrariorum et quod oratio et opinio sic ille
 videbitur quod non sunt eundem modum suscipiunt contra se in qua
 substantia. quod ea que in substantiis sunt. .i. ipse substantie
 suscipiunt contraria mutata. .i. in sui mutatione sicut quan-
 do frigidum factum calidum mutatum est. quod est alterum factum.
 Similiter nigrum factum ex albo mutatum est. et si-
 diosum ex prauo. Similiter et in alijs uniuersis suscepti-
 uum contrariorum est susceptiuum mutationum. Oratio autem
 et opinio inueniuntur immutabilia. sed cum res mutatur fit
 contrarium circa orationem. Hoc est. veritas et falsitas ora-
 tionis mutantur ad mutationem rei per orationem signifi-
 cante. Et similiter dicendum est de opinione. et ergo solum
 proprium est substantie quod in sui mutationem susceptibilis
 sit contrariorum. Tunc ibi (Si quis autem) secundo soluit in-
 stantiam per interemptionem dicens. Si quis ex hoc reci-
 piat id est consideret illud quod dicitur. ille non dicit hoc
 esse verum quod oratio et opinio sunt susceptibilia contrariorum
 Non enim oratio et opinio in eo quod aliquid recipiant vera
 vel falsa dicuntur. sed in eo quod circa alteram aliquam passio. .i. mu-
 tatio facta sit. Quia ab eo quod res est vel non est oratio dicitur ve-
 ra vel falsa et non in eo quod ipsa susceptibilis contrariorum.
 Si plures enim a nullo neque oratio mouetur neque opinio. que non
 erit susceptibilia contrariorum. cum nulla in eis passio facta
 sit. Substantia vero susceptibilis est contrariorum in eo quod ipsa
 suscipiat contraria. quod aial est subiecta et suscipit languorem et sa-
 nitatem candorem. .i. albedinem et nigredinem. et uniuersis ta-
 lium suscipiendo talia dicitur esse susceptiuum contrariorum
 Quod si ergo finaliter dicitur que proprium sit subiecto cum sit uniuersum
 idem numero in sui mutationem esse susceptibile contrariorum

Queritur Utrum ex rei mutatione mutetur
 veritas et falsitas que sunt in oratione.
 Dicendum quod sic. quia ex mutatione cause in esse
 et conservari sequitur mutatio effectus. sed res in se
 existit aut semper nata est existere sic est causa veritatis et
 falsitatis. ergo ad mutationem ipsius sequitur mutatio
 veritatis et falsitatis. Vnde probatur ex rebus quia di-
 citur Ab eo quod res est vel non est oratio dicitur vera vel fal-
 sa quod patet in ista oratione fortes sedet. quia quod hec est vera vel
 falsa circa sedere est transmutatio. verum est tamen quod esse
 rei in se quod existit non est causa prima veritatis sed remo-
 ta et fundamentalis. quod veritas immediate causatur a con-
 formitate vel habitudine rei significare per subiectum ad
 rem secatam per predicatum. Secundo probatur. quod nullo curren-
 te hec est falsa aliquid currit. et aliquid currente ipsa est vera
 sed illa mutatio non est in re concepta neque in oratione. ergo
 erit in re ad extra. Non in re concepta. quod currere idem
 hec quod cursum est et quod non est. cum res non fuerit ut existit
 sed ut intelligitur per intellectum intelligibilem

Illud non mutatur ad mutationem alterius quod
 in se habet. sed oratio in se habet semper unum
 modo se habet. siue res sit siue non sit. ergo non mutat
 ad mutationem rei. Vnde probatur. quia hec propositio. fortes
 sedet semper significat forte sedere siue se deat siue non se deat
 ar. et quod plus est siue fortes sit siue non sit oratio semper fecit illud
 quod accepit in prima eius institutione. Dicendum
 quod propositio accipitur dupliciter. Uno modo ut est absolute si-
 gnificata per ipsam. et sic non mutatur ad mutationem
 rei in se quod existit extra intellectum. Alio modo accipitur ut
 est signum rei significare vel preceptum per intellectum per ad
 equationem rei extra intellectum. et sic non habet se uno mo-
 do. sed mutatur in veritate et falsitate ad rei mutationem

Ex isto patet quod veritas non est accidens inherens pro-
 positioni. quia tunc vera non fieret falsa sine sui mutatione
 sed propositiones dicuntur vere solum significantiue. quia
 sunt signa veritatis sicut in simili vana dicitur sana. quia
 est signum sanitatis

Omne signum est verum quando sic significat si-
 cut est institutum ad significandum. sed oratio semper sig-
 nificat sicut est instituta ad significandum. ergo semper signifi-
 cat verum siue res mutetur siue non. Vnde patet. quod veritas
 signi est quod vere et recte fecit id quod habet significare
 re. et in hoc non fallit. Vnde probatur. quod hec propositio. fortes
 sedet instituta est ad significandum forte sedere. et hoc
 semper significat siue se deat siue non se deat. Dicendum
 quod est duplex veritas. .i. proprie entitatis. et sic pro est veritas
 signi quando significat illud ad quod instituta est. Alia
 est veritas conformitatis seu adaequationis. et sic pro non est
 vera quando fecit sicut imposita est ad significandum. sed tunc
 est vera quando fecit sicut est in re. et falsa quando significat sicut
 non est in re.

Queritur Utrum veritas sit subiectiue in
 obiecto intellectus vel in ipso in-
 tellectu. Vnde quod veritas potest tripliciter accipi. Uno modo ma-
 terialiter. penitente uniuersalitate rei. in se quod dicimus illud esse
 de veritate rei. quod est de eius entitate et quid dicitur. et illa
 est fundamentum veritatis formalis. et est in re. Alio modo
 do accipitur significantiue pro re repunitiue veritatis. et illa
 lo modo propositio siue scripta siue dicta est vera vel falsa. quod est
 signum veritatis formalis. Tercio modo accipitur formaliter pro
 conformitate rei in se id quod est ad illud quod de ea intelligitur in
 intellectu enunciatiuo. ut cum dicit affirmatiue. hoc est aial. vel ne-
 gatiue. hoc non est aial. ibi est formalis veritas. et loquendo de
 veritate huiusmodi modo ipsa est subiectiue in obiecto intelle-
 ctus enunciatiuo. et non in ipso intellectu. Vnde sic probatur. quod
 illud est verum formaliter quod correspondet ei quod est verum repunitiue.
 sed obiectum intellectus enunciatiuo correspondet propositio.
 est vera repunitiue. ergo veritas formaliter est in obiecto
 intellectu. Vnde probatur. quod propositio immediate est signum
 rei preceptum. prout adaequatur rei ad extra. Secundo probatur
 idem. quod esse quod dicitur proplexione predicati cum subiecto est esse
 quod dicitur veritate formaliter in se in se pro metaph. et in se-
 cundo per hermeneas. sed tale esse est in obiecto intellectu enunciatiuo.
 etiam veritas. Vnde probatur. quod tale esse nihil aliud
 dicit nisi unitatem predicati cum subiecto quantum ad affirmati-
 uum. vel diuersitatem quantum ad negatiuum

Notandum Obiectum intellectus
 in omnes eius operatio-
 nes consequitur aliqua accidentia que ipsum denomi-
 nat et subiectiue sibi inheret. quia in obiecto intellectus

Questiones

simplicis sunt vlt singularare z similia. sed in obiecto intellectus enūciatiui sunt oppositio dicitio veritas et falsitas. Et in obiecto intellectus discursiui sunt antecedes sequens sylogismus et similia. Ex quo patz qz veritas differenter est in ppositione in intellectu z in obiecto intellectus. qz est in ppo sic in signo. sed est in obiecto intellectus vt in subiecto. z est in ipso intellectu qm ad se/ctūdam eius operationē sicut in cognoscere qz veritas est cōformitas vel adēctio rei (que est in intellectu) ad rem que est extra intellectum. sed illam cōformitatem solum cognoscit intellectus in secunda eius operatione

Ar Veritas et falsitas cognoscuntur ab intellectu sicut sunt subiectiue in intellectu. Teneo pna. quia cognitio fit sicut qz cognitū est in cognoscente. Et confirmatur. qz sicut p h m. sexto metaph. verū et falsum non sunt in rebus sed in intellectu. Dicendum ad primum qz cognitio fit sicut qz cognitū est in cognoscente obiectiue per suam speciem representantem que est propria similitudo rei cognite. et non subiectiue nisi intellectus intelligit gerer suū actum qui est subiectiue in ipso. Ad aliud vñ qz intellectus vt ad ppositum sufficit. accipitur vñ p h m. vno modo. p animā vel potentia intellectiua. et sic verū z falsum sūt in intellectu sicut i cognoscente. Alio capitur p obiecto intellectu. z sic verum z falsum sunt in intellectu subiectiue. z causant ex adēctione rerum et intellectuū. i. rez extra intellectuū z rerum intellectarum. Est tamen verum qz aliqui ponunt veritatem esse i intellectu primo nō formaliter z subiectiue. z in re causaliter nō qualitercūqz accepta. sed in re abstracta p actū intellectus agentis. qz ponūt qz omnes causas suas habeat apud intellectuū. Sed hoc nō potest stare. tum qz intellectuus non est formaliter verus. tūc iā qz res extra intellectuū nihil faceret ad veritatem. qz manifeste ē p h m.

Ar Ab eo qd res est vel nō est orō dicit vera vel falsa. vt dicit in textu. z loqur ibidem de re extra intellectuū. vt patet p exempla. ergo veritas magis est in rebus ad extra qz in rebus intellectis. Vñ sicut doctorē sanctorum. qz licet veritas intellectus nostri a re ad extra causetur. nō tamē oportet qz in re p prius inueniat rō veritatis. sicut neqz i medicina prius inuenit rō sanitatis qz in animali. virtus em̄ medicine nō sanitas eius causat sanitatē cum non sit agens vniocū. Et si militer esse rei non veritas eius causat veritatem intellectuū. i. in re intellecta. Vñ p h s. dicit. qz opinio z orō vera est ex eo qz res est. nō ex eo qz res vera est. Sūt tñ aliqui (vt Occanniste) qui dicunt veritatem esse in re ad extra. non quidem denominatiue sed ydemice. qz ponunt qz non sit accidens. sed met ipa res vera. quod omnino irrōnabiliter dicitur.

Ar Omne denominans est in subiecto quod denominat. sed veritas denominat pōnem vocalem. ergo est in pōne vocali vt in subiecto. Vñ sicut p h batur. quia illa ppositio homo est animatū denominatur vera. Vñ sicut duplex est denominās. quia aliquid est denominās formaliter z denominatōne intrinseca. et illud est in eo quod denominat. Aliud est denominās significatiue z extrinsece. z tale nō oportet esse in eo qd denominatur. z hoc modo veritas denominat pōnez quia ppositio est signum veritatis. z est veritas in pōne. sicut signum in signante.

Predicamentoz

Quantitatis aliud continuū aliud discretum. Et aliud quidē ex hūtibz positionē ad se inuicē suis pti

*Nota
quantitatis*

bus cōstat. aliud autē ex nō hūtibz positionēz

Itud est caplm tertiū. in quo plus determinat de p dicatione qz veritatis. Et diuidit in duas pres pncipales. In prima determinat de qz veritate qz ad eius cēntialia. In scda determinat de ea qz verū ad eius accūralia ibi (amplius autē) Prius pncipal sub diuidit in duas. qz pmo diuidit qz veritatem. scdo declarat membra ibi (Est autē discreta) Quo ad primum ponit duas diuisiones. Pna est qz veritatis aliud prinuū aliud discretum. i. quāritas diuidit in prinuā et discretam qz veritatem. Scda diuisio ē. Quāritatis aliud stat ex tribus positionē ad se inuicē habēribus. et aliud ex tribus nō hūtibz positionēz sp^o i prinuū

Ar Vtz quāritas congruo ordine ponatur pmo inter p dicationes accūtiū. Vñ sicut qz sic ppter plures rationes. Prima est qz quāritas inter cetera accūtia immediatius inheret sube matiali. qz sic patet. qz substantia non est mobilis ad aliquā formam accūtiā nisi per quāritatē. cum sicut p h m. sexto physicozū nihil mouetur nisi quātum. qz oportet ipam pcedere omnia alia accūtia. Scda rō est. quia qz veritas est simillima sube a substando dicte in hoc qz sicut illa est subiectū qz oim accūtiū ita ipsa est subiectū quo eozū dē. ergo immediate ordinatur post substantiam. Et iam substantia puenit i pluribus ppterantibz cum qz veritate qz cū alijs. qz sicut substantie nihil est p h m. ita similit qz veritati. z substantia nō suscipit magis neqz minus sic similit qz veritati. Tertia rō est qz oēs forme accūtales numerant et diuidūtur p materie diuisionem sed materia solū est pōtētia diuisibilis. actu ac diuiditur per qz veritatem

Ar Ad aliquid est maxime accūralitatis z minime entitatis. sicut in ordine p dicationoz accūtiū dēberet esse primum. Dicendum qz ppter illam causam ad aliquid vtz pcederet quāritatem nisi rōes p dictione et alie obstarent. quia qz veritas est p dicationem absolutum. ad aliquid vero est respectū. sed absolutū a toto genere ē ante respectū. Et qz dicitur. qz veritas psequit substantiam grā forme. ergo deberet pcedere qz veritatem. que pmo inheret materie. Teneo pna. qz forma dignior est materia. Vñ sicut qz ordine pfectionis forma pcedit materiam. sed ordine generatōis eoztra materia pcedit formam. Et iam qz veritas grā multaz suarū spēz inest sube mediāre quantitate. adeo puenienter eam sequit sed ipa pmo inheret materie inter formas accūtales p supposita tñ ppositio e materie cum forma subali. qz ppositio secunda p supponit primam. Et sic dicit doctor sanctorum in quodam loco vbi dicit qz qz veritas dimensiuā pmo inheret materie. z p h m. dicit qz de^o nō sit ppositū ex materie z forma

Queritur Vtz quantitas sit genus vñ ab omnibus alijs distinctum. Dicendum qz sic. Et primo probatur qz sit genus. qz p dicitur de pluribus specie dicitibus in quid. i. de quāritate continua et discreta. quia quesito de vroz eozū quid sit conuenienter responderetur qz veritas. Et est generalissimū qz nō hz gen^o supueniēs sup se nihil em̄ de eo p dicit in qd. Scdo pbat qz sit gen^o vñ. qz sicut vñā cōm

rōnem dicit de oib; suis spēs. q̄ rō vel est rō mensura. vel rō diuisibilitatis in pres eiusdē rōnis fm diuersitate ē p̄merōnis variant spēs q̄ntitatis. vt infra patebit. s; scōdā rō videt magis essentialis q̄ntitati fm q̄ et attris huius rō generis. quare etiā p̄hs quinto metaphisice no tificat q̄ntum p̄ diuisibile. cum de. Quantū est qd̄ ē diuisibile in ea q̄ insunt. quoz̄ singulū natum est esse hoc aliqd̄. Et iā quāritas cōtinua z̄ discreta nō diffiniunt hīc p̄ mensura rōem sed p̄ hoc (quoz̄ pres copulant z̄) igit̄ de eoz̄ cēntia ē eē p̄ribile Tertio. p̄bat q̄ sit p̄dica menti; ab alijs distinctū. qz̄ h̄z̄ distinctū modū p̄dicari dī de p̄ma suba. qui est p̄dicari i q̄ntū generaliter caprū

Ar Quāritas nō dicit aliquā vnam naturā eq̄lī ter p̄cipatā a suis speciebus. q̄ nō est gen^o. Lō sequentia p̄bat qz̄ omne genus dicitur dicere vna naturā eq̄līter a suis spēs p̄cipatā. cū de eis vniuoce p̄ dicit. His p̄z̄. qz̄ discretū causat a diuisione cōtinuū. s; quicqd̄ p̄uenit cause et causato. prius p̄uenit cause q̄ causato. vt dī Commentator secūdo metaphisice. Et p̄firmatur. qz̄ illa vna natura videt esse rō mensura q̄ in equaliter p̄uenit q̄ntitati cōtinue et discrete. Dōm ad p̄mū q̄ quicqd̄ p̄uenit cause vt causa ē. z̄ causato vt causatū ē hoc p̄us p̄uenit cause q̄ causato. S; q̄ntitas nō dicit de p̄tinuo z̄ discreto fm q̄ h̄nt se in rōne cause et causati. s; fm q̄ h̄nt se in rōne speciez̄ eq̄līter suū gen^o p̄cipantū. Et ad p̄firmatōem dōm q̄ quantitas capī dupliciter. Vno^o in rōne generis generalit̄ simi. z̄ sic rō eius essentialis est diuisibilitas. z̄ equaliter p̄cipatur a suis spēs. Alio mō capī quāritas vt est cōtracta ad suas spēs. z̄ sic rō mensura videt sibi aliq̄līter cōuenire. quare Aristoteles postea p̄bat orōem eē quāritatē. qz̄ ē mensura. z̄ hoc mō sicut vna spēs prior est alia. sic etiā rō mensura prius p̄uenit vni q̄ alteri. Vñ esse mensurā maxime p̄riū est p̄ncipio numeri qd̄ est vñ. z̄ ab illo deriuat rō mensura ad numeri. et deinde ad continua.

Ar Nullum genus p̄dicatur denotatiue de suis speciebus fm p̄m scōdō thopicoz̄. sed quāritas denominatiue p̄dicat de suis speciebus. q̄ non est genus. Vñoz̄ p̄bat dīcēdo linea est quātra numerus ē quātra Dōm fm aliquos. q̄ maior est veta in oī alio genere a q̄ntitate. z̄ nō de illa specialiter. quia quantitas nō tm̄ est p̄ncipiū mensura vel diuisionis alijs. s; etiā sibi. z̄ ideo se denominat z̄ suas spēs. qd̄ nō est veta de alijs. Scōdo dicendū q̄ linea capitur duplici. Vno mō absolute et in abstracto. z̄ sic quāritas non p̄dicat de ea denominatiue. sed in quid z̄ vniuoce. Alio mō capitur p̄cretiue. vt est in materia. z̄ sic quāritas etiā cōcretiue sumpra denominatiue de ea p̄dicatur. nec ē mirum cōcretū generis p̄dicari denominatiue de cōcreto specie. vt pater dicendo album est coloratum.

Ar In qualiter p̄dicamento vel genere debet esse vñm̄. minimū quod est mensura alioz̄. sed in quantitate non est vñm̄ primū z̄ minimū. sed duo scz̄ vñitas z̄ punctus. ergo quantitas non est p̄dicamentū Vñoz̄ est p̄bi decimo metaphisice Dicendum dupliciter. primo q̄ vñitas z̄ punctus sunt duo minima respectu speciez̄ q̄ntitatis. nō tm̄ respectu generis quantitatis. qz̄ sic minimū formale (quod est mētrum z̄ mensura alioz̄ in hoc genere) est essentia quantitatis. p̄ cu/

lus replicationē causant omnes spēs istius generis. Secundo dōm fm Scotum. q̄ licet sint duo p̄ma et minima in genere quāntitatis. tamen ibi ē tm̄ vñm̄ p̄mū et minimū qd̄ ē mensura alioz̄. punct^o est nō ē mensura cōtinuū. qz̄ tunc aliquotiens sumptus redderet cōtinuū. et esset cōtinuū cōpositū ex indiuisibilib; s; vñm̄ essentia aliter ē mensura numeri. z̄ vñm̄ applicatū alicui parti cōtinuū est mensura cōtinuū. vt dicit decimo metaphisice et sic est tm̄ vna mensura in hoc genere.

Ar Nullum generalissimū debet habere aliqd̄ ante se. sed quāritas habet aliqd̄ ante se. q̄ z̄ dī noz̄ p̄bat. quia habet ante se substantiā. Et confis marur. qz̄ etiā habet ante se sua p̄ncipia Dōm q̄ licz̄ quāritas habeat aliqd̄ ante se in genere cause efficientis nō tamē in genere cause formalis. Et ergo solet dicit quāritas habet aliqd̄ ante se. sed nō supra se Ad cōfirmatōem dicendū. q̄ quāritas habet ante se sua p̄ncipia materialiter. sed non formaliter

Ar Vnum genus predicamentale z̄ accidentale debet habere vnum denominatiuū. sed quāritas habet duo denominatiua. ergo nō est vnum gen^o Vñoz̄ p̄bat. quia habet quantū z̄ quorum. Dicendū q̄ quāritas in genere habet vñm̄ denominatiuū in genere. s; q̄ntum generaliter caprū. z̄ cōriner sub se duo denotatiua. s; quāritas discrete qd̄ est quorū. z̄ continue cui nō est nomē impositū. sed vñm̄ generalit̄ loz̄ cō specialis per regulam thopicam.

Ar Vnius generis est tm̄ vna diuisio prima per duas vias. sed quāritas diuidit̄que primo duplici diuisione. ergo nō ē genus vnum. Vñoz̄ p̄bat p̄ Aristotelē p̄mo thopicoz̄. quia si p̄positi sunt diuise differentie (vt coloris in voce z̄ in corpore) ipm̄ ē equiuocum. Et p̄ Boetū in libro diuisionū dicit q̄ omnis diuisio generis ē per duas differentias. Vñoz̄ p̄bat per p̄m̄ supius in textu. qui ponit duas diuisiones. quarum neutra est sub diuisio alterius Dicit̄ q̄ duplex est diuisio. Vna est diuisio per differentias formales cōstituentes spēm. z̄ illa vnius generis est tm̄ vna. Alia est diuisio per differentias materiales et illam potest etiam genus habere vltra primā. sicut corp^o in genere substantie preter diuisionē eius formale in animatū z̄ in inanimatū. potest diuidi in corruptibile z̄ in incorruptibile. z̄ sic est in p̄posito. quia p̄ma diuisio quāntitatis est formalis. z̄ secūda est materialis.

Ar Quāritas vere p̄dicatur de generibus z̄ speciebus alioz̄ p̄dicamentoz̄. ergo videt q̄ non sit p̄dicamentū ab alijs distinctū. Vñoz̄ p̄bat. quia actio dicit̄ quanta. z̄ albedo dicit̄ magna. Dōm q̄ actio dicit̄ quanta p̄ accidens. z̄ s̄tr̄ albedo dicit̄ magna p̄ accidens z̄ nō p̄ se. quare adhuc remanet predicamentū distinctū. quia nō predicat de alijs essentialiter vt inferius magis declarabitur.

Querit Vtrū quāritas cōueniēter notificetur alogice p̄ diuisione q̄ diffinitione Dōm q̄ sic p̄ter tres causas. Prima ē. qz̄ logic^o considerat quāritatē sub rōne mensura. que nō eodē mō cōuenit continuo z̄ discreto. nec eq̄līter s; analogice vt p̄us dicit̄. in equiuocis autē z̄ analogis diuisio precedit diffinitionem. Secūda causa ē. quia quāritas est gen^o generalissimū. z̄ sic nihil h̄z̄ supra se q̄ notificari potest

Questiones

quid dicitur. nec posset describi per actum mensurandi substantiam. cum ille non eſſet quantitati conueniens et discreta. Tertia causa. qz notificatio q̄tatis in eoi facillime habet ex notificatione q̄tatis continue et discrete. Et si queratur q̄re logic⁹ considerat q̄tate ſb rōe mēſure. Odm q̄ ideo. qz logic⁹ considerat p̄dicamēta put referunt ad dici et p̄dicari. ſed modus denotandi z p̄dicandi q̄tatis de ſubiecto in eſt ſibi rōe mēſure p̄ quā habz habitudiez ad ſubiectum. g.

Notandū qz p̄hs notificat quantitatem per duas diuisiones quarum p̄ma eſt. Quantitatis. aliud continuū aliud discretum vt clare patz i exemplis textus Et potius dicit q̄tatis in ſingulari numero q̄ q̄tati in plurali numero. Tum p̄mo ad deſignandū unitatem illius p̄dicamēti. Tum ſcdo ad deſignandū q̄ iſta eſt diuiſio generis in ſuas ſpēs qd̄ poni debet in ſingulari numero Et ſubiūgit (aliud) ad deſignandū diuerſitatē eſſentialē inter q̄tatem continuā et discretam. Nec eſt iſta diuiſio in eo grua qz li aliquid relatiū neutri generis non refert aſſe expreſſum. ſed ſubintellectum. ſc̄z genus ſubalternū. vt ſit ſenſus. quantitatis aliud genus ſubalternū eſt p̄tinuū. z aliud discretum. Sc̄da diuiſio eſt. q̄tatis aliud eſt ex p̄ribus poſitione ad inuicē h̄ntibus. aliud vero ex non habentib⁹ poſitione ad inuicē Exemplū p̄mi vt linea ſup̄ficies corp⁹ et locus Exemplum ſc̄di. vt tempus numer⁹ z oīdes. Et p̄hs non declarat membra hui⁹ ſc̄de diuiſionis anteq̄ ſubdiuidat membra p̄me diuiſionis ideo. qz habere poſitionem i p̄rib⁹ accidit q̄tati continuē q̄ ad aliq̄s ſuas ſpēs. z quo ad aliquas nō. Et nō habere poſitionem in continuo ſiue in p̄rib⁹ nō conuenit q̄tati discrete. ḡ oportuit quātitatē p̄tinuā z discretā in ſuas ſpēs ſubdiuidere. z poſtea membra alteri⁹ diuiſionis declarare

Ar Omne vniuocum prius eſt diſſiniendū q̄ diuidendū. ergo quātitas p̄mo male diuidit. Diſſiniendū qz logic⁹ considerat quātitatē ſub rōe mēſure et ſub tali cōſideratione non eſt vniuocū. ſed analogum. Vel ddm qz aſſe eſt verum q̄ illud vniuocum magis notificatur p̄ diſſinitionē q̄ diuiſionē. ſed q̄tatis magis notificat diuiſionē q̄ diſſinitionē. ḡ zc. Et ſi diſſiniendū q̄tatis diſſiniat. ergo a ſimili videt qz q̄tatis poſſet diſſiniat. qz ambo ſūt generaliffima. Odm qz nō eſt iſte qz q̄tatis habet vniū modū denominandi p̄mā ſubſtantiam. quia denominat eam ſimpliciter qualem. z p̄ illū modū notificari poteſt. quātitas vero ad min⁹ ſm̄ cōmune vſum loquendi nō habet vniū modū denominandi. ſz denoiat ſubam quantā vel quorā. Si vero q̄tuz capiat vt eſt denoiatiū a q̄tate. q̄ eſt cōe gen⁹ ad quātitatē p̄tinuā z discretā. ſic poſſet p̄ ipm̄ quātitas in genere generaliffimo diſſiniat hoc mō. Quantitas eſt ſm̄ quā quanti eſſe dicimur.

Ar Contra p̄mā diuiſionē. Discretū eſt prius continuo. ḡ in diuiſione male poſtponit. Aſſe p̄bat. qz principū quātitatis discrete (qd̄ eſt unitas) prius z ſimplicius eſt puncto. q̄ eſt principū p̄tinuoz: In cui⁹ ſignū rō mēſure p̄us p̄uenit discrete. z deinde continuo. Et cōfirmatur. qz in executione discrete p̄cedit continuo. Odm qz inter quātitatē discretā z cōtinuam eſt duplex ordo. Unus eſt ordo notioritatis q̄ ad nos. z ſic p̄tinuum p̄cedit discretū. qz capiēdo vtriq̄z ſm̄ eſſe p̄b̄licū z materiale qd̄ habet in re. qd̄ eſt in noſ.

Predicamentoz

bia magis notū. ſic quātitas discreta cauſat a q̄tate p̄tinua. Alius eſt ordo notioritatis quo ad naturā. eſt ſic cōtra discretū eſt aſſe p̄tinuū. qz reſoluēdo p̄ intellectū vtrāq̄z q̄tate i ſua principia q̄tatis discreta ſimpliciter or z p̄or inuenit ex ſimplicitate z poſitate ſui principij Ad p̄firmatōem ddm qz p̄hs ſō variat ſuū ordinē vt innuat qz ſpēs coequane ſūt ſub ſuo genere z non refert que illarum alteri p̄ponitur.

Ar P̄hs quinto metaphiſice diuidit q̄tate in magnitudinē z multitudinē. ḡ in cōuenient vſu deſic diuidit in cōtinuā z discretā. Odm qz illa diuiſio q̄nto metaph. ſiſtis eſt hui⁹ que hic ponit in p̄dicamentis. quia ſi multitudo capitur nō in cōi. ſed vt ex diuiſione cōtinuū ſiue magnitudinis cauſata ſic idē in re dicūt cōtinuū z discretū i magnitudinē z multitudinē.

Ar Unitas z punctus videt eſſe de genere q̄tatis. z tñ nō ſunt q̄tatis p̄tinua vel discreta. Secūda pars p̄batur. qz non habet p̄tes. Odm qz unitas z punctus ſunt de genere q̄tatis redactiue. ſicut principij adequatū reducit ad gen⁹ ſui principij. qz unitas eſt principij discrete. z punctus eſt principij p̄tinuū.

Eſt autē discreta quātitas vt numerus et orō. p̄tinua vero vt linea ſup̄ficies corpus. Amplius autē p̄ter hec locus et tempus. Partū em̄ numeri null⁹ eſt termin⁹ cōis. ad quē copules p̄ticulas eius. vt q̄nqz et q̄nqz cū ſint ad decē p̄ticule ad nullum terminū copulant cōem. ſz ſemper discreta ſunt. ſz et tria z ſeptē ad nullum terminū p̄ticulaz copulantur. ſed ſp̄ discreta ſunt et ſepata. Quapropter numerus quidem discretez eſt. ſiſt autē et orō discretez eſt. qz etenim quātitas orō eſt manifeſtum eſt. Meſuraz em̄ ſyllaba longa et breuis. Dico autem orōnem cum voce platā ad nullum enim terminum cōem p̄ticule eius copulant. nō em̄ eſt cōis termin⁹ ad quem ſyllabe copulant. ſz vnaq̄z diuiſa eſt ſm̄ ſcipſam.

In iſta p̄te p̄hs declarat p̄dicatas diuiſiones. z diuiſio dicit in duo. p̄mo facit hoc declarādo membra p̄me diuiſionis. ſc̄do declarat membra ſc̄de diuiſionis. ſbi (Amplius alia) Prima in duo. qz p̄mo oñdit quid ſit quātitas discreta. ſc̄do oñdit qd̄ ſit quātitas cōtinua. ſbi (Linea p̄o) Quo ad p̄mū dicit ſic quātitas discreta eſt vt numer⁹ z orō. ſz q̄tatis p̄tinua eſt vt linea ſup̄ficies corp⁹. Amplius autē p̄ter hec locus z temp⁹ ſūt q̄tates p̄tinue. Q̄ autē numer⁹ ſit q̄tatis discreta ſic p̄bat. qz null⁹ eſt termin⁹ cōis p̄tinū numeri. vt q̄nqz et q̄nqz (q̄ ſunt p̄ticule ad decē) ad nullum terminū cōiſmunē copulant. ſed tria z ſeptē non copulant ad aliquē terminū cōem. ſed ſp̄ discreta ſunt z ſepata. quapropter p̄ter numer⁹ eſt ſp̄ discretez. ſiſt autē et orō discretez eſt.

est discreta q̄ritas. Quia autem orō sit q̄ritas manifestum est. quia syllaba longa et brevis mensuratur in orōe s̄m breue et longum. Et istud intelligitur de orōe vocalis plara. in qua vna syllaba scz lōga hz duo tpa. i. duas moras plationis. Alia vero syllaba. s. breuis hz vna moram vel vnu tempus in quo p̄fertur. Quia autē orō sit q̄ritas discreta p̄bat. quia illius orōis p̄tes ad nullum terminum cōem copulantur. qz non est terminus cōis ad quē copulentur syllabe sed vnaqzq; syllaba s̄m sonū suū distincta est ab alia

Queritur Utrum numerus et orō sint q̄ritates discrete ab inuicem distincte **Orō** q̄ sit. et q̄ sunt q̄ritates p̄batur p̄mo de numero. qz illō est q̄ritas quo mensurante formalit̄ red dicitur et certificatur quantitas aliquoz vel alie. sed numerus est h̄mōi. igitur. Maior p̄z qz rō mensura est rō quantitatis. Minor p̄batur qz numero denario accipit et certificatur nūerus decē h̄mōi vel canū. Et q̄ per se diuisibile in ea que insunt quozū q̄libet natum est esse vna materia est quantitas. sed numerus est h̄mōi. igitur Maior p̄z p̄ diffinitionē quanti. Minor p̄bat. qz omne p̄positum per se est diuisibile in ea ex quibus p̄ponit sed ois numerus cōponitur ex vnitatibus. q̄ ois numerus est diuisibilis in vnitates. qz q̄libet nata est esse vna natura. Et quoad modū dictum est de numero. ita sumis liter dōm est de orōe. p̄t stat sub aggregatiōe sonoz et vocis platione. qz omne accūs mensuratiū sui subiecti ē quantitas. sed orō est h̄mōi. igitur Maior est nota ex passione q̄ritatis. que est esse mensuratiū substantiē. Minor p̄batur qz orōe mensuratur vox. que est subiectum i mediatarum. Secōdo p̄batur in textu q̄ sunt q̄ritates discrete per abnegatiōe p̄mitutatis qz continū est cuius p̄tes copulantur ad aliquē terminū cōem. qui sit finis p̄ris p̄cedentis. et p̄ncipiū sequentis. ergo per oppositiū quantitas illa cuius p̄tes nō copulantur ad aliquē t̄mōi nū cōem sed semper manēt ab inuicem discrete est q̄ritas discreta. Sed sic est de numero et orōe vt sup̄ius p̄batum est. q̄ sunt q̄ritates discrete Tercio p̄batur q̄ sunt q̄ritates discrete qz numerus causatur ex reiteratiōe vnius et eiusdē indiuisibilis qd est vnitatis. sed in orōe nō est vniū indiuisibile. ex cuius reiteratiōe causatur tota orō rōis q̄ritas. sed s̄t multa indiuisibilia s̄m sonū litterarū. Alia dicitur qz nūerus causatur ex diuisione p̄mitū per manentis. et ob hoc indiuisibilia ex quozū aggregatiōe ordinata causatur numerus s̄m ul p̄manēt. sed orō cāf ex diuisione continū successiū. s. r̄pis vel moze mensuratis plationē vocis. Et istō sequitur tertia d̄ra qz numerus est multitudo discretorū p̄manentium. orō vero est multitudo discretorū sibi inuicem succedentiū. quare dicit p̄bus postea Quod semel dictum est amplius. resusmi non debet

Ar Homo canis bos sunt numerus et tamen non sunt quantitates. q̄ numerus non est quantitas. Et confirmatur. qz numerus est transcendens. ergo nō est spēs q̄ritatis. Consequētia est manifesta. sed aīis p̄batur qz numerus est multitudo ex vnitatibus aggregata. sed vniū est transcendēs qz conuertitur cum ente q̄ **Orō** ad p̄mū q̄ numerus accipitur dupl̄. Vno p̄ nūero formali q̄ formalit̄ nūeram? vt cū dicitur vniū duo tria quatuor. et sic est spēs q̄ritatis discrete. Alio modo p̄ nūero numerante effectiue. et hic numerus vel est aīa

sic est in q̄ne sube. vel intellectu? et sic ē i q̄ne q̄ritatis. **Tercio** caput p̄ numero numerabili q̄ dicitur numerus? numerus vel res numerata. et h̄ mō hō et asin? sunt numerus? vt etiā res alteri? p̄nti. qz cuiuslibet p̄dicamēti res numerari p̄t. Ad p̄firmatiōe dōm. q̄ duplex ē vniū qdā ē vniū trāscēdēs. qd̄ p̄uertit cū ente. vt d̄. iiii. metaph. et sumit ab vnitare cēntiali. q̄ p̄ se sequit̄ entitatē cuiuslibet tanq̄ passio entis s̄m modū. et tale vniū nō ē p̄ncipiū nūmeri de genere q̄ritatis. licet possit eē p̄ncipiū multorum d̄mōi trāscēdētis. Aliud ē vniū qd̄ sumit ab vnitare accēdērali. scz ab vnitare indiuisiōis q̄ritatis. et tale ē p̄ncipiū vniū numeri q̄ ē q̄ritas. et ponit i genere q̄ritatis p̄ modū p̄ncipiū.

Ar Et nō quantis non potest fieri quantum. vt patz sexto phisicorū. s. illa (ex q̄b p̄ponit numerus) s̄t nō q̄ta. q̄ numerus nō ē q̄ritas vel q̄ritas. Minor p̄bat. qz numerus p̄stituit̄ ex vnitatibus. q̄ nō sunt quante. Dōm dupl̄. p̄mo qz ex nō q̄ritas nō p̄stituit̄ q̄ritas cōtinua. sicut p̄bat p̄bus sexto phisicorū. t̄n q̄ritas discreta bene pōt cōponi ex nō q̄ritas. nec sequit̄ cōueniēs i p̄ncipitate discreta sicut i p̄tinua. Secōdo dōm q̄ dupl̄ aliqd̄ d̄ nō q̄ritū vt nō q̄ritas. Vno qz nō ē q̄ritas nec hz reductiōne ad q̄ritatē. et sic maior ē vera. Alio qz nō ē q̄ritas actu hz t̄n reductiōne ad illā sicut p̄ncipiū ad p̄ncipiū atū et sic vnitates dicunt̄ nō q̄ntē. et ex eis b̄n fit q̄ritas. Et q̄ replicat̄. ex p̄uatiōibz nō pōt p̄stitui spēs positiua. s. numerus constituit̄ ex vnitatibus que sunt p̄uatiōes q̄ numerus non est spēs q̄ritatis. Minor p̄batur. qz tota rō vnitariū in p̄uatiōe diuisionis p̄sistit. Dicendū q̄ vnitatis ex qua p̄ponitur numerus qui est quantitas nō dicit̄ p̄uatiōe t̄m diuisionis. sed dicit̄ aliquid positiū i quo est talis negatiō

Ar Quelibet q̄ritas constituitur ex p̄ribus eius de rōis s. vnitates non sunt eius de rōis cū nūero. q̄ nō p̄stituit̄ nūerū. Minor p̄batur. qz vnitatis nō est numerus sed p̄ncipiū numeri. Dōm q̄ maior solum hz veritatem in quantitate p̄tinua. in qua quelibet pars est eiusdem rōis cum toto. quia quelibet pars linee est linea sed non oportet in numero. Vel dicendum q̄ licz vnitates nō sine eiusdem rōis cum toto numero. sunt t̄n eiusdem rōis inter se. quod sufficit

Ar Nulla spēs debet p̄uerti cū suo q̄ne. sed numerus p̄uertit̄ cum q̄ritate. q̄ nō est spēs q̄ritatis. Minor p̄batur. qz omnis numerus est q̄ritas. et ois q̄ritas est numerus. vt p̄z inductiue p̄mo de orōe. qz illa est numerus litterarū et syllabarū. S. de q̄ritate p̄tinua p̄z qz ois talis diuisibilis est in p̄tes. q̄ videt̄ q̄ sit numerus suarū p̄rium. Dōm sicut dicit̄ solet q̄to phisicorū. qz duplex est nūerus numerās. s. formalis et materialis. Numerus numerās formalis est q̄ aliqd̄ format̄ numeratū est. Sed nūerus numerās materialis d̄r quod numeratū est p̄ ali quod et vlt̄erius etiā numerat aliud. et sic tempus est numerus motus. i. numeratū p̄oris et posterioris motus. et p̄nter numerat motū. Vel dōm q̄ duplex est nūerus. s. actualis et potērialis. Actualis est rez. actu a se inuicē distinctarū. sicut nūerus duoz hoim vel canū. et tal nūerus solum est spēs q̄ritatis discrete. S. potērialis est q̄ est ali q̄rū p̄rium p̄rimū exitiū in suo toto. sicut p̄z de bipes d̄ ali qd̄ fecit numerū in ali q̄ p̄rimo actuali nō diuisio. et hoc mō etiā t̄ps est numerus motus. vt d̄r p̄bus q̄to phisicorū. De orōe dicit̄ inferius quō est numerus.

Handwritten notes in the right margin:
22
q̄ritas p̄tinua
q̄ritas discreta
q̄ritas cōtinua
q̄ritas p̄tinua
q̄ritas discreta
q̄ritas cōtinua
q̄ritas p̄tinua
q̄ritas discreta
q̄ritas cōtinua

Handwritten notes at the bottom right:
p̄nter numerat motū
p̄nter numerat motū
p̄nter numerat motū

Questiones

¶ Multitudo non est quantitas, sed relatio secundum primum, sed numerus est multitudo. Sed numerus non est quantitas. Unde per primum per diffinitionem numeri, quod numerus est multitudo ex unitatibus aggregata. Unde quod multitudo accipit dupliciter. Uno modo materialiter secundum se et ab solute, et sic omnis numerus est quidam multitudo. Alio modo capitur formaliter ut comparata ad alterum, sicut multum comparatur ad paucum, et hoc modo multitudo est relatio, sed solum primo modo ponitur in diffinitione numeri, et est quantitas sicut numerus.

¶ Numerus non distinguitur ab oratione, ergo male ponuntur species quantitatis discrete ab invicem distincte. Hinc probatur, quod oratio non est aliud quam numerus litterarum et syllabarum in voce, placet. Unde quod quod dicitur, oratio est numerus, ibi numerus debet capi per quantitatem discretam in genere, ut non distinguitur contra orationem. **¶** Et tunc verum quod numerus et oratio ut hic dicitur quantitate discretam conueniunt in hoc quod verum est multitudo discretorum et indiuisibilium, sed tamen species differunt penes successivum et permanentem, quod de ratione quantitatis est mensurare et certificare quantitatem aliquid cuius, sed mensura debet esse unigena, id est uniformis cum mensuratur, sed successivum et permanentem sunt mensurata distincta, ergo habebunt mensuras distinctas, et sic per mensurata que habent se ut materia circuloquuntur differentias formales nobis ignotas.

¶ Omnis vox est qualitas, sed oratio secundum Petrum hispanum non est vox, ergo videtur esse qualitas. Maior probatur, quod vox est obiectum auditus, sed omne obiectum potest esse sensitive exterioris est qualitas, ergo. Et iteque, quod oratio est quod complexum et etiam secundum intentionem, ergo non est de predicamento quantitatis. Unde quod oratio vocalis de qua habet ad propositum, potest multipliciter considerari. Uno modo ut importat vocem complexam, et sic capitur dupliciter, primo per significatum, id est pro prima intentione, secundo per obiectum illius intentionis, et istis duobus modis non capitur hic, nec ponitur in predicamento. Alio modo capitur oratio pro voce que est species quidam soni, secundum quam oratio mouet auditum, et sic est qualitas de tertia species qualitatis. Tercio modo capitur per actum orandi quo vox formaliter designat agens, et sic est in genere actionis. Quarto capitur ut est in passio et denominatur ab agente, et sic est passio. Quinto capitur pro motu qui est fundamentum talis actionis et passionis quorum vnus est ad vocem, et sic est reductiue in illo genere predicamentali in quo est vox. Et alius motus est ad vbi que est localis, et sic est reductiue in genere vbi. Sexto capitur per successione continua secundum primum et posterius, et sic est quidam primum sicut ipsum tempus. Septimo capitur ut in oratione consideratur discretio et multitudo partium, id est litterarum et syllabarum et sonorum sibi muticam succedentium, et hoc modo accipitur hic, et diffinitur sic a simplicitate. Oratio est discretio elementorum sibi muticam succedentium, quod vnus non est alteri mixtum. Sed ab Alberto sic diffinitur, Oratio est quidam forma numeri adherens discretis partibus vocis sibi muticam in prolatione continua succedentibus. In qua diffinitione numerus et primum debent capi conuener, ut numerus per quantitatem discretam in genere, et continuum ut valz, id est interpolatum placet, et oratio hoc ultimo modo ut est quidam discretio sonorum aggregatio sub longitudine et breuitate abstrahit a significatone, quod pars coniungendo voces non significatiuas.

¶ Oratio non predicatur de prima substantia in quantum est, ergo non est quantitas. Hinc probatur, quod non est

Predicamentorum

danda prima substantia de qua predicatur. Dicendum quod licet non predicetur de prima substantia per se et gratia sui, tamen bene ex parte et per accessum. Nam primo et immediate predicatur de sonis et vocibus, sed ex consequenti predicatur de prima substantia in qua subiectus ille vocis, sicut binarius verificatur per se de illis syllabis homo, et ex parte potest dici denominarie de aere in quo sunt ille syllabe, ut iste aer est numeratus binario syllabarum. Vel dicitur quod licet vox de qua predicatur oratio et qua mensuratur non sit vera substantia, habet tamen modum subiecti quod sufficit. Unde oratio est mensura vocis plate in quantum est in ipsa discretio litterarum vel syllabarum, sed tempus est mensura prolationis vocis in quantum illa prolatio est continua.

¶ Omne per se mensurans secundum has duas breue et longum est primum, sed oratio est huiusmodi, ergo est quantitas continua. Maior probatur, quod breue et longum sunt conditiones continui, ut dicitur quarto philosophorum. Unde per primum per primum in tertio dicentem, mensurat enim syllaba longa et breuis. Unde quod longum et breue capiunt dupliciter, vno proprie et sic dicitur solum de continuo. Alio capitur transumptiue, et sic potest dici de discreto in quantum, ex diuisione continui causatur, in qua diuisione potest alique partes esse breuiiores alijs, et alique longiores. Vel dicitur quod longitudo syllabe et continui mensurati a tempore non est vna nisi equo, quia syllaba dicitur longa vel breuis per accessum sed gratia temporis discreti interrupti quod applicat vocibus sed mensuratum a tempore continuo est longum vel breue per se.

¶ Quid est formale ipsius numeri. Unde quod est aggregatio unitatum. Et probatur primo auctoritate Boetii qui dicit quod numerus est multitudo ex unitatibus aggregata. Secundo probatur ratione, quod illud est formale numeri quo variatur per se variatur numerus et que existente eodem modo est numeri esse eundem, sed sic est de aggregato unitatum, igitur ratio. Unde probatur quod variata aggregatione unitatum variatur numerus, et ipsa manere eadem est numerus.

¶ Aggregatio est quidam respectus, ergo non est formale numeri qui est de predicamento absoluto. Hinc probatur quod dicit respectum vnus aggregati ad alterum. Et confirmatur quod nullum aggregatum constituit species vnus, sed numerus est vna species quantitatis, ergo non potest constitui formaliter per aggregationem. Maior probatur quod aliquid acruus lapidum esset vna species. Unde ad illud quod aggregatio capitur dupliciter vno modo significatiue, et sic est quidam respectus et non est formale numeri. Alio modo capitur circuloctiue, per entitatem habente numerum ad certam species puta ad binarium vel ternarium et sic est quidam absolutum et formale numeri.

¶ Illud est formale numeri quo variatur variatur numerus, sed sic est de vltima unitate, ergo vltima unitas est formale numeri. Unde quod vltima unitas potest accipi dupliciter. Uno absolute et sic non est formale numeri. Tum primo, quia non informat totam materiam numeri, id est unitates precedentes. Tum secundo, quia nulla pars materialis alicuius totius est forma eius, sed vltima unitas est pars materialis numeri sicut alie precedentes igitur. Alio modo capitur, potest habere definitam distantiam ad priores unitates, et sic potest poni pro forma, sed ydepificatur cum aggregatone. Vel dicitur quod ad variatorem unitatis non variatur per se numerus sed per accidens ex hoc quod ad variationem unitatis sequitur variatio aggregationis unitatum.

Linea vero cōtinuorum est. potest em̄ sume
re terminū cōem ad quem particule copulētur
id est punctū. 7 superficies lineā. plāni nāq; parti/
cule ad quendā cōem terminum copulantur.
Sūtr aut̄ et in corpe poteris sumere p̄munem
terminū superficie aliquam q̄ corpis particulas
copulet. Est aut̄ taliz et tps et locus. presens
em̄ tps copulat ad preteritū et futurū. Rursus
locus cōtinuorū est. locū em̄ quendā corpis
pticule obtinent. que particule ad quendā com
munem terminū copulant. ergo et loci pticule
que obtinent singulas corpis pticulas ad eun
dem terminū copulant ad quē et corpis pticu
le. q̄ propter p̄tinuus erit et locus. ad unū em̄
p̄munē terminū eius pticule copulant.

Hic p̄hs ostēdit qd sit q̄ritas p̄tinua. 7 hoc facit in
suis sp̄ibus dicens (Linea p̄tinuorū est) .i. est quāritas
p̄tinua. q; aliquis pot̄ sumere cōem terminū ad quē co
pulant eius pres. .i. punctū continuārem. sicut particu
le plani. .i. superficie copulant ad terminū cōmune scz lineā
Et si t̄m corpū est q̄ritas cōtinua. q; pres eius ad
cōmune terminū copulant. scz superficiem. Tale est aut̄ 7
tempus 7 locus. De tpe p̄tina pars. quia tps p̄sens co
pulat ad p̄teritū 7 futurū. .i. p̄teritū 7 futurū ad se in
uicē copulātur p̄ p̄sens nunc iustans mediū. qd est em̄
nus cōis copulatio Rursus etiā locus p̄tinuorū est. qz
particule corpis obtinet quēdam locū que particule ad
quendā cōem terminū copulātur. ergo etiā particule los
ci q̄ obtinent singulas pticulas corpis copulantur. ad
eundē terminū cōmune ad quē particule ipsius corpo
ris. quā propter cōtinuus erit 7 locus. ad unū em̄ termi
nū cōmune eius particule copulātur

Queritur Quot sunt species quāritatis
cōtinue. **Adm q** quinq; scz
linea. superficies. corpus. tempus. 7 locus. **Quar** suffici
entia sic sumit. quia quāritas cōtinua est mensura cōti
nua substantie. vel ergo est mensura intrinseca mēsuratō.
aut est extrinseca. Si p̄tinū hoc ē tripliciter. quia vel mē
surat fm̄ vnā dimensionē em̄. 7 sic est lineā. aut duas. et
sic est superficies. vel tres. 7 sic est corpus. Si extrinseca
hoc est dupliciter. quia vel est propria aut cōmunis. p̄
mo modo est locus. secundo modo est tempus **Et dicit**
locus mēsuratō p̄p̄a. qz est em̄ vnus mēsuratū. Solet ra
mē distingui de loco. .i. aliq; est p̄p̄ius. 7 est vnus corpis
p̄tentiū. 7 aliū cōis. q̄ p̄tinet plura corpa. sed temp
solū est cōe. qz idē tēpus est mēsuratō multorū t̄paliū. **Se**
cūdo sic datur sufficiētia. qz om̄is q̄ritas p̄tinua est mē
sura substantie fm̄ aliquā extēsiōne. v̄ ergo est mensura
fm̄ extēsiōne duratōis aut magnitudinis. si duratōis
sic est tempus Si magnitudinis hoc est dupliciter. quia
vel mēsurat extrinsece. 7 sic est locus. aut intrinsece. hoc

est tripliciter. quia vel mēsurat fm̄ vnā dimensionē
em̄. 7 sic est lineā. aut fm̄ duas. 7 sic est superficies. v̄ fm̄
tres. 7 sic est corpus.

Ad De ratione diuisionis debent esse opposita.
sed lineā nō est opposita superficie. neq; superficie
es corpis. ergo 7c. **Adm** probat. quia lineā est de p̄sti
tutione superficie. 7 superficies cū lineā sunt de p̄stitutione
corpis. **Et confirmat.** quia vbi cū est terminus cōis
ibi repitur id cuius est terminus. sed lineā est terminus su
p̄ficie. 7 superficies est terminus corpis. ergo vbi cūq; re
perit lineā ibi repitur superficies. 7 vbi cūq; repitur sup
ficies ibi repitur corpus. **Adm** probatur. qz terminus
est in coluius est terminus **Adm q** vna sp̄es nō con
stituit aliā formaliter. sed t̄m materialiter. sicut binarius
materialis est de p̄stitutione ternarij **Pro quo p̄siderā**
dū q̄ lineā p̄siderat dupl̄. **Uno modo** formalit̄ fm̄ se 7
absolute. pur est quēdā dimēsiō suis terminis terminata
et sic est sp̄es q̄ritatis p̄tinue distincta. 7 vt sic nō p̄stitui
t superficies. **Alio modo** capit materialit̄ in quātrū substar
suo fluxui. 7 vt ex eius fluxu potest cārī latitudo vltra lō
gitudinē. 7 sic est materiale superficie. 7 hoc mō non acci
pit in rōne sp̄is quāritatis. sed in rōne principij alteri. di
mēsiōis. 7 sic suo modo d̄m est de superficie respectu cor
pōis. **Ad p̄tinuā cōem** d̄m q̄ licet nō repiatur longi
tudo sine latitudine. vel latitudo sine p̄funditate fm̄ eē
in re. tū vtriq; repitur separata fm̄ rōnem distinctiū et fm̄
intellectū. 7 sic etiā ille dimensionis habent subiecta ade
q̄ra per intellectū apprehensa nō extra intellectum. vt in
ferius magis patebit circa declarationē diffinitionum
istarum sp̄erum **Et quādo replicat.** p̄fectū 7 imp̄fec
tū nō variat sp̄em. sed lineā 7 superficies habent le ad cor
pus. sicut imp̄fectū ad p̄fectū. ergo nō distinguunt sp̄e a
corpe. **Adm** licet p̄fectū 7 imp̄fectū fm̄ esse nō variant
sp̄em. tamē bene variat sp̄em fm̄ essentia. sed lineā 7 sup
ficies distinguunt a corpe fm̄ imp̄fectiōem essentie. **Et**
sic etiā ordine p̄fectiōis pensando essentias absolutas il
larū sp̄erum corpus est sp̄es p̄ior alijs. licet ordine gene
rationis 7 p̄siderando esse earum materiale quod habet
in substantia 7 a p̄ncipijs substantie alie sunt p̄ores corpe.
sicut principium est prius principiato.

Ad Nō ens nō est sp̄es quāritatis p̄tinue. sed tps est
nō ens. q̄ 7c. **Adm** probat. qz illud nō est ens
ius ptes nō sunt. sed ptes tēporis nō sunt. q̄ tēpus nō est
Adm sub. in p̄ta p̄z. qz ptes tps sunt p̄teritū 7 futu
rū. sed p̄teritū abijt 7 futurū non est. **Et p̄firmat** rōe
p̄ht. qz cuiuslibet diuisibilis dū est necē est aliquā partē
esse. aut om̄es simul. sed tps nullā est pars. q̄ tps non est
Adm probat vt supra **Acc** valet si dicat. nunc ē vt d̄
q̄rto p̄hsicorū. qz p̄teritū 7 futurū copulant ad nūc in
diuisibile. q̄ nō p̄t esse ps tēporis qd est diuisibile **Di**
cendū q̄ eodē mō quo tēpori p̄uenit esse. ita etiā p̄uenit
p̄t̄o tps. sed tempus ex q̄ est totū successiū h̄z etiā esse
in successiōne. 7 sic ptes tēporis nō sunt in p̄manētia
sed in successiōne. **Dicit** aut̄ totū successiū quod nō hab
bet ptes suas s̄l. sed s̄b̄h̄nuicē succedentes. 7 p̄ oppositū
v̄ totū p̄manens. **Ad p̄firmatōem** d̄m q̄ nunc dupl̄
accipit. **Uno mō** fm̄ se 7 p̄p̄ie. 7 sic est indiuisibile copu
lans ptes tēporis. 7 hoc modo nec est tps nec ptes tē
poris. **Alio modo** accipitur improprie pro nunc fm̄ alre
rum. et sic est omne tempus quod est propinquum p̄sen
ti nunc. et sic nunc est tempus

De loco
p̄p̄io d̄p̄
lia. ex p̄p̄
a. t̄p̄z

q̄nq; sut
sp̄es 7
p̄t̄i

29 p̄p̄

Ad ad d̄m rōe d̄m
p̄p̄io d̄p̄
lia. ex p̄p̄
a. t̄p̄z

Questiones

Ar Nullū ens rationis est spēs q̄ntitatis p̄tinue. s; tps est ens rōis. ḡ rē. Maior est nota. q; ens reale diuidit̄ in decē p̄dicamenta. Minor pb̄atur p̄ p̄m q̄rtol̄phīscorū. vbi dicit q; si nō est aīa nō est tps. vel si est a parte rei. tūc est vtrūq; ens. i. imperfectū. vt ibidē exponitur. Et p̄firmat̄ rōe. q; tps est numerus morus. s; nū; merus nō est sine aīa numerante. ḡ nec tps. Et de rōe tps est p̄us t̄ posterius. s; p̄us t̄ posterius nō s̄t sine aīa ma. ḡ nec tps. **Q̄dm̄** s̄m̄ Dominicū de s̄dria in sua metaphīca. q; tps potest dupl̄r capi. Uno modo quo ad eius actualē numeratōem s̄m̄ p̄us t̄ posterius in tpe reptum. t̄ sic depēdet ab aīa. Alio modo capī s̄m̄ suū esse specīficū t̄ p̄mū. t̄ sic p̄t ad duo p̄pari. Uno modo ad res p̄manētes. t̄ sic est imperfectum t̄ ens qualecūq; Alio modo p̄t p̄pari ad alia entia successiua sicut ē motus. t̄ sic in suo genere est ens p̄fectū t̄ sine aīa p̄pletum. vt probat sanctus Thomas in quodā opusculo de tpe. Et dōm̄ vt habetur in copular̄s doctoris Lambertī circa quartum phīscorū.

Ar Spēs debet p̄tineri sub genere. sed tps nō est p̄ se p̄tinuū. ḡ nō est spēs q̄ntitatis p̄tinue. **Q̄i** nor probat. q; tps capit suā p̄tinuitatem a motu t̄ magnitudine. **Q̄dm̄** q; aliquid esse p̄tinuū p̄ accidēs potest dupl̄r intelligi. Uno modo. i. p̄altud formaliter. t̄ sic rēpus nō est p̄ accidēs continuū. sed per se. quia habz suā continuitatē a nūc. sicut quelibet q̄ntitas continua a suo termino p̄mū. Alio modo. i. p̄ aliud effectiue t̄ extrinsece. t̄ sic tps potest dici p̄tinuū t̄ quantū p̄ accidēs. q; effectiue capit suā essentia t̄ suā quantitatem a motu et motus vterius a magnitudine. sicut d̄t p̄b̄s quarto phīscorū. Et quādo replicat̄. tps est q̄ntitas t̄ p̄tinuū p̄ motū. ḡ motus magis erit q̄ntitas t̄ p̄tinuū. **Alī** redens p̄. q; rēpus est diuisibile p̄ motū. vt iā tactum est. **Probat̄** p̄na. q; propter qd̄ vniūquodq; tale t̄ illud magis p̄mo posterioꝝ. **Q̄dm̄** ad aīa t̄ ad eius probatōem q; tps per se est quantū diuisibile t̄ p̄tinuū. q; est q̄ntum diuisibile eēntialiter t̄ intrinsece. sed non a se. q; effectiue h̄z illa a motu. **Nec** valet p̄na p̄ regulā p̄bi p̄mo posterioꝝ. q; illa nō habet veritatē in caū sequuoc̄s s; vniuocis motus aīa nō est caūa vniuoca t̄ p̄is. s; equuoca

Ar Om̄is q̄ntitas per se debet eē diuisibil̄ p̄ se in p̄tes integrales. sed sic nō diuidit̄ tps. ergo nō est q̄ntitas per se. **Minor** probat. q; p̄teritū t̄ futurū non vident̄ partes integrales tēporis. sed subiectiue. cū recipiunt p̄dicatōem totius. **Dicendū** q; tēpus est totum homogeniū siue p̄tinuū. t̄ quelibet p̄s p̄tinui est cōtinua quare etiā totū recipit p̄dicatōem p̄tinuū. t̄ sic p̄teritū est tēpus. t̄ futurū est tempus.

Ar Contra p̄mā sufficientiā. Illa mensura est intrinseca q̄ mēsurat illud in quo est. sed tēpus mēsurat motū in quo est etiā subiectiue. vt d̄t quarto phīscorū. ḡ tempus est mēsurā intrinseca. **Dicendū** q; tēpus potest dupl̄r copari ad aliq̄m motū. Uno modo sicut accidens ad subiectū. t̄ sic solum coparat̄ ad motum p̄m̄ mobilis. cuius est passio intrinseca. Alio modo p̄parat̄ ad motū sicut mēsurā ad mēsuratū. t̄ sic p̄prie refert̄ ad motus istoz inferioroz. q̄bus est extrinsecus quare etiā vocat̄ mēsurā extrinseca.

Ar Locus p̄ se d̄t ad locatū. ergo est in genere relatiōnis. t̄ iterū q; nulla q̄ntitas est de genere actiuoꝝ t̄ passiuoz. sed locus est h̄mōi. ergo nō est q̄ntitas sed qualitas. **Minor** patet. quia p̄seruat locatū. **Preterea** ad quantū inquantū q̄ntū nihil mouet naturaliter. s; ad locū p̄tinū q̄dlibet mouet naturaliter. vt p̄ q̄rtol̄phīscorū. ḡ. **Minor** pb̄atur. q; mobile nullā p̄uenientiā habet cū q̄nto inquantū tale. **Q̄dm̄** ad oīa simul q; locū tripliciter accipit. **Uno** mō pro habitudine corpis locantis vel eius superficie ad locatū. t̄ sic est de genere relationis. **Secundo** modo capī p̄ virtutē infusa ipsi loco a p̄mo locante. q; est generatiua t̄ p̄seruatiua locati h̄is p̄uenientiā virtualē cum ip̄o. t̄ sic est in genere qualitatis. **Tercio** capitur p̄ superficie corpis continētis. t̄ sic capitur hic. t̄ est; quantitas.

Predicamentoz

Ar Locus est quedā superficies concava corporis p̄t quadrupl̄r p̄siderari. **Uno** mō vt est quedā ps entis. t̄ sic p̄siderat̄ a meta phīscō. **Secundo** mō vt est superficies abstrahens s̄m̄ rōnē a q̄ntitatib; sensibilib; t̄ sic cōsiderat̄ a mathematico. **Tercio** vt est q̄dam superficies p̄iuncta materie sensibili t̄ q̄ntitatib; sensibilib; s̄m̄ que modū habet virtutē generandi t̄ p̄seruandi locatū. t̄ sic p̄siderat̄ a naturali ph̄loso. **Quarto** i rōe p̄dicabilis t̄ sub rōe mēsure. t̄ sic p̄siderat̄ a logico. t̄ ponitur spēs q̄ntitatis p̄tinue. q; locus p̄ se est mēsura. ergo p̄ se est q̄ntitas. **Patet** p̄na p̄ Aresto. q; sic arguit de orōe. **Etiā** loco conuenit proprietates quantitat̄is p̄prie propria. similiter locus per se est diuisibilis ergo est quantitas.

Ar Locus est quedā superficies. ergo nō distinguit̄ specie a superficie. **Ans** p̄t p̄ p̄m q̄rtol̄phīscorū dīcentē locū esse terminū. i. superficiem corpis p̄tinētis. **Q̄dm̄** s̄m̄ aliq̄s. licet materialiter sint idē locus t̄ superficies. distinguunt̄ tū formaliter in rōe mēsure. quia d̄t superficies in q̄ntum mēsurat intrinsece corpus p̄tinētis et h̄z duas dimensiones. **Et** eadē superficies d̄t locus in quantū mēsurat intrinsece corpus locatū. t̄ sic s̄m̄ illos h̄z trinā dimensionē. loquendo de loco iā s̄m̄ actū cōpletū. q; sic intelligit̄ q̄ntitas h̄is tres dimensiones s̄m̄ dimensiones locati. **Contra** hoc replicat̄ se. mēsurare extrinsece t̄ mēsurare intrinsece sunt rationes mēsurandē respectiue. sed differētiē respectiue nō possunt facere dīstinctōem specīficā in predicamento absoluto. q̄le est q̄ntitas. **Preterea** quecūq; sunt eadē numero essentiali nō possunt specificē distingui. sed locus t̄ superficies s̄t h̄mōi. ḡ nō distinguunt̄ spēs. **Minor** probat. q; eadē q̄ntitas numero d̄t locus t̄ superficies. **Preterea** om̄is locus ē ambīens rē locatā. sed superficies corpis p̄tinētis est ambīens rē locatā. ḡ est locus. **Minor** probat. q; p̄ quarto phīscorū. **Preterea** locus h̄z retinere rē locatā. s; superficies corpis p̄tinētis h̄z p̄tinere. ḡ superficies est locus. **Preterea** illud qd̄ ponit̄ in dīstinctōe accētis vel est subiectū eius vel de eius essentia. sed superficies ponit̄ in dīstinctōe loci. non vt subiectū. ḡ vt aliqd̄ de ess. ncia eius. **Minor** probat. q; p̄ illa habet accētis dīstincti. septimo metaph. **Minor** patet q; locus est subiectiue in corpe locante. **Preterea** locus nō enumerat̄ quinto metaph. inter spēs q̄ntitatis. vt ḡ est insufficientis vel locus nō est q̄ntitas distincta. **Sicut** cōmmentator assignat̄ cām quare Aresto. omittit̄ locū dīcēs q; locus nō est q̄ntitas supple distincta a superficie s̄m̄ op̄monē Aresto. sed tū famose. t̄ sic loq̄tur Aresto. h̄ in predicamentis. **Q̄dm̄** est ergo p̄cedēdo p̄tinū argumentū t̄ replicas post eius solutōem adductas. q; nō sunt nisi q̄ntitas spēs q̄ntitatis p̄tinue. q; locus t̄ superficies idē

sum. Et habet locus ad superficiem sicut inferius ad superius. qz triplex est superficies. scz p̄caua. p̄uexa. z plana. h̄ locus idē est qd superficies p̄caua. z superficies p̄caua est inferius ad superficiem. vel fm̄ alios pars in modo. Et ad Aristo. hic (qui ponit locū sp̄m̄ distinctā p̄tra superficiem) v̄dm̄ fm̄ doctore sanctū z sc̄orū pariformiter hoc sententiē. qz non loq̄tur h̄ de loco fm̄ p̄p̄tā opinionem. s̄ fm̄ falsam opinionē antiquoz ponentiū locū esse sp̄a ciuz dimensionatū equale locato p̄tentū inter latera corporis. Quod p̄t̄z ex illo. qz dicit qz partes corporis z loci copulens ad eundē terminū. pura ad superficiē. sed h̄ ostendit falsum ex duobz. Primo. qz locus est superficies. z partē culē superficiē nō copulans ad superficiē. ergo nec partes loci. Secūdo locus est diuisus a locato p̄ Aristo. q̄to phisicōz. ergo nō est idem terminus p̄tinuās partes v̄rius q̄. Patet p̄t̄tia. qz terminus ab illo cuius est nō est diuisus. ergo non est idē duoz diuisoz. Et si querat. quare Aristo. v̄t̄ h̄ illa falsa opinione. V̄dm̄ qz ideo. quia Aristo. frequēter q̄n̄ loquit̄ de aliquo vbi nō est p̄t̄tia locus determinādi veritatē de illo v̄t̄ cōi sententiā alioz v̄t̄q̄ alibi vbi locus est de illo veritatē determinare. d̄is modo ars possit dari fm̄ sententiā. sicut z fm̄ veritatē p̄t̄iam. Ita est pene de omnibz exēplis in logica. qz si sic sit vel nō sit nō curat. sed qz ars sit vera in istis si hoc sine ralia. Sicut h̄ sufficienter manifestat q̄ntitatē esse gēs. qz habet sub se multas sp̄es intermediās z sp̄cialissimas. siue locus sit aliqua istarū siue non

Queritur Quā diffinitur quelibet harum sp̄erūm̄ quāntitatis p̄t̄tia. Dicendū qz sic. quia linea est longitudo sine latitudine z p̄funditate. cuius extremitates sunt duo puncta. Et huius rō est. quia linea fm̄ ymaginatōez mathematicā causatur ex fluxu puncti in longū non intelligendo latitudinem. sed ille fixus in longū est aliquod diuisibile z vocatur linea. ergo linea est longitudo sine latitudine z p̄funditate. Et d̄r beatus Thomas. qz illa nō sit diffinitio. h̄ nec inquantū linea. qz nō puenit om̄i. sed solū lineē recte. que est terminata duobus punctis. q̄ puncta s̄ sub̄stantia subiectiua lineē. sed p̄t̄ntio puncti in longū est eius forma. Si vero omittat illa clausula (cuius extrema zc̄) ip̄a etiā puenit lineē circulari. **Superficies est longitudo sine latitudine sine profunditate cuius terminus s̄ lineē.** P̄caua est. qz superficies ymaginat̄ causatur ex fluxu lineē indiuisibilis fm̄ latū in latū. z cū lineā diuisibilis fm̄ longitudinē a lineā habet longitudinē. latitudinē vero h̄z ex ductu seu fluxu lineē in latū. Et sic p̄t̄z qz linea est suba materialis superficiē z p̄t̄ntio lineē ad latū est forma superficiē. z quia fluxus lineē in latū incipit a lineā z terminat̄ ad lineā. ideo extremitates superficiē sunt due lineē. Dicitur aut̄ superficies plana seu planities. qz superficies intelligit̄ causari a lineā nulla eius partū super alterā eminentē. Sed planū d̄ cuius vna pars alteri nō supereminet. **Corpus** ut dicitur actuales dimensiones p̄sequentes formā corporeitatis est profunditas cuius longitudo z latitudine. cuius extremitates sunt due superficies. quia corpus ymaginat̄ p̄poni ex fluxu superficiē i profundū et sic a superficie habz longitudinē z latitudinē. z a fluxu p̄funditatē. z quia ille fluxus incipit a superficie z terminatur ad superficiē. h̄ extremitates eius sunt due superficies. Et ponit in illa diffinitōe (p̄funditas) in recto. quia vere in corpore predicat̄ in recto. sed longitudo z latitudo ponunt̄ in obliquo. qz nō possunt vere predicari de corpore in recto. sed latitudo predicat̄ in recto de superficie. q̄ est terminus corporis. z longitudo de lineā q̄ terminat̄ superficiē. **Tempus** est numerus motus fm̄ prius z posterius. vt d̄r quarto phisicōz. que diffinitō fm̄ doctore sanctū sic intelligit̄. qz in quolibet motu ē successio. sic qz vna pars est post alterā. z ex hoc qz numeramus fm̄ prius z posterius in motu apprehēdimus tempus quod est numerus motus. z sic tempus est mediū inter numerū nūeratū z numerū numerantē. magis p̄t̄t̄ d̄r mēsurare motū q̄ numerare. z sic numerus capit̄ pro mēsurā. **Locus** est terminus corporis p̄t̄ntis immobilis fm̄. Et ponitur ibi (terminus) p̄ superficiē. Et est triplex superficies. scz p̄caua q̄ est interior. p̄uexa q̄ est exterior. z plana que nō est altera illarū.

Linea nō est relatio. ergo nō est longitudo. **Te**ner p̄t̄tia. qz arguitur a superiori ad inferius negatiue. V̄dm̄ qz hic superius z inferius nō designatur eodem modo fm̄ p̄t̄ntem z abstractōem. quia relatio est abstractū a fundamento. longitudo vero est cōcretū ad fundamentū. z capitur longitudo hic fundamētalit̄ p̄ quantitate fundante longitudinē. pura pro ip̄a lineā. Et si dicat̄. tūc ibidem diffinitur per seipm̄. Dicendū qz h̄ nō est incoueniēs sub noīe notiori. licet est incoueniēs sub nomine eque notō

Nulla longitudo est sine latitudine z p̄funditate. h̄ linea male sic diffinitur. V̄dm̄ qz (sine) in diffinitōe lineē nō negat latitudinē z p̄funditatem eē simpl̄. sed negat illa eē de essentia lineē. Vel v̄dm̄ qz licet ille tres dimensiones nō separerent fm̄ tē separātur tamen fm̄ intellectū. quia qd nō est de eētia alicuius p̄ ab eo fm̄ intellectū separari. h̄ latitudo z profunditas nō sunt de eētia longitudinis lineē. h̄ zc̄.

Punctus terminat z copulat partes lineē ad inuicē. vt dicit diffinitio. h̄ nō est p̄ncipiū materia le lineē. **Tener p̄t̄tia.** qz copulare z terminare s̄ actus ip̄suis forme. z nō materie. V̄dm̄ qz punctus p̄t̄r dupl̄t̄r p̄siderari. Uno mō vt copulās z p̄tinuās partes lineē inter se. z sic habz modū forme. qz linea ab ip̄o acq̄rit formā malē rōem p̄tinuatis. z h̄ modo nō est punctus in actū. s̄ in potētia. Alio modo capit̄ vt ex suo fluxu ymaginatio causat̄ lineā. z sic ē p̄ncipiū materiale respectū lineē. **Uex** ē tamē qz illi ymaginatioi nihil corrūdet in re. qz punctus nō causat̄ lineā fluēdo. cū sit indiuisibilis. est tūc qdam inductio in p̄gnitōem lineē. qz si p̄ctus flueret in longū describeret̄ solum longitudinē z nō in latitudinē neqz in p̄funditatē. Et si dicat̄. in lineā est forma z etiaz materia. ergo nō erit actus sed suba. V̄dm̄ qz ibi est aliqd qd se h̄z p̄ modū forme. z etiā aliqd qd se h̄z p̄ modū materie. sed ibi nō est vera materia. **Essent** q̄plura alia argumenta ponēda. z p̄cipue p̄tra diffinitōes loci z r̄gis sed illa satis patent in phisica.

Amplius alia qdē constant ex p̄tibz q̄ in eis s̄ positionē ad se inuicē habētibz. Alia autem ex nō habentibz positōez. vt lineē qdem p̄ticule positōem ad se inuicē h̄nt. singulū nāqz corū situm est alicubi. z habes vnde sumas z assignes v̄nūqdqz vbi sitū est in plano. z ad quam

tempus

locus

diffinitio linea

superficies

corpus

Repetitio z am̄ d̄cū s̄ p̄t̄ntē z eam d̄clara

Questiones

particulam cetera copulens. Similiter autem et particule plani positioem quandam habent. Sicut namque ostenditur unumquodque ubi iacet et quod copulatur ad seinvicem. Sed et soliditatis quoque sicut et loci. In numero autem non poterit quisque perspicere tanquam eius particule positionem aliquam ad seinvicem habeant ut sint site alicubi. aut alique particule ad seinvicem connectantur. sed neque ea que temporis sunt. nihil enim permanent particule temporis. quod autem non est permanens quomodo positionem aliquam habebit. sed magis ordinem quandam particularum dices habere. ut aliud quidem prius sit tempus. aliud vero posterius. Sed et de numero similiter. eo quod prius numeret unum quod duo et duo quod tres. et ita ordinem quandam habebunt. positionem vero non multum percipies. Sed et oratio sicut nihil enim permanent eius particule. sed dictum est et non potest amplius hoc sumi. quod propter non erit positio particularum eius si quidem nihil permanent. Alia itaque constant ex particulis que in eis sunt positioem ad seinvicem habentibus. alia autem ex non habentibus positioem

Hic philosophus declarat membra secunde divisionis quantitatis prius posite. ostendens quod quantitates constent ex suis partibus habentibus positioem in continuo in suis partibus. Primo dicens sic. Amplius autem quedam constent ex particulis que sunt in eis et que habent positioem ad seinvicem. et quedam constent ex partibus non habentibus positioem ad seinvicem. Exemplificat de primis dicens (Linee quidem particule habent positioem ad seinvicem. quod singulorum horum). id est unumquodque harum partium si necesse est situm alicubi. et per hateri et assignari unumquodque ubi situm est in plano. et habent particulam ad quam cetera partes copulantur. Et similiter particule plani. superficies habent quandam positioem. quod similiter ostendit ubi unumquodque istorum iacet. et quod copulantur ad seinvicem. quod copulantur ad lineam. quod linea est terminus corporis. Soliditatis vero siue corporis particule eodem modo et eadem causa habent positioem et permanentiam et copulationem. Et loci particule finem quod mathematice sumitur locus habent positioem in partibus suis et copulationem. Tunc ibi (In numero autem) ostendit quod quantitates non habent positionem in suis partibus. et dicit quod de numero non potest quisque perspicere. scilicet quod particule eius copulantur ad aliquem terminum communem qui alii positioem aliquam ad seinvicem haberent ut sint site alicubi. aut quod alique particule tales ad seinvicem copulentur. Neque ea. scilicet parte partes que sunt temporis habent positioem ad seinvicem. quod particule temporis

Prædicamento 12

non permanent. quod autem non est permanentis non potest habere aliquam positionem. sed magis quandam ordinem particularum dicitur habere. ita ut istud dicatur prius et reliquum posterius. Et similiter est in numero. eo quod in numero prius numeratur unum. postea numeratur duo. postea tria. postea quatuor etc. et habebunt quandam ordinem. scilicet in numero. sed non multum percipiant positionem. Sed oratio similiter non habet positionem. quia particule eius non permanent. quia quod dictum est semel amplius resumere non potest. et propter hoc non erit positio partium eius. quia partes eius nihil permanent. Et istis concludit divisionem prius positam esse bonam. que fuit. Quantitatum alie constant ex partibus que sunt in eis ad seinvicem positionem habentibus. sed alie quantitates sunt ex non habentibus ad seinvicem positionem

Queritur Quot requiruntur ad hoc quod aliquid qua quantitas habeat positionem in continuo. Dicendum quod tria. Primum est quod partes habeant determinatum situm signabilem in toto. scilicet utrum sint posite ante vel retro. sursum vel deorsum. quia positio dicit ordinem quare oportet partes esse in continuo ordinatas. Secundum est quod tales partes debent esse permanentes. quia quod situm est oportet esse fixum et immobile. Tercium est quod debent copulari ad invicem per aliquem terminum communem. qui est principium unius et finis alterius. quia positio in continuo dicit positionem unius cum alio. et cuiuscumque aliquid quod istorum deficit. sequitur quod positionem non habeat. Et his conditionibus clare patet quod linea. superficies. corpus. et locus constant ex partibus positionem habentibus in continuo. sed numerus. oratio. et tempus non. quia prima et tertia conditiones deficiunt numero. scilicet similiter secunda et tertia deficiunt oratione. et secunda deficiunt tempore.

Ad Positio non est nisi locum habentium. scilicet linea et superficies locum non habent. ergo etc. Dicitur non probatur. quia soli corpori datur locus. Dicendum quod aliquid dicitur habere locum dupliciter. Uno modo. quia finem omnes dimensiones loci continetur et comprehenditur. et sic solum corpus locum habet. Alio modo quia habet principium medium et ultimum inter aliquid qua vel aliquas loci dimensiones. et sic linea et superficies habent locum.

Arguitur Ordinem partium in toto et ad locum. sed hoc provenit loco. ergo etc. Dicitur non probatur. quia loci non est locus. aliter tunc in infinitum. Dicendum quod positio ut hic sumitur solum dicit situm permanentium et copulationem. Et non requiritur quod tale totum habeat locum continendum. sicut quando positio est unum prædicamentum ab alijs distinctum.

Ad Numerus habet ordinem in suis partibus. ergo etiam habet positionem. Antecedens patet quia in numero unum est prius duobus. Dicendum quod quis partes numeri habeant quandam ordinem. non multum tamen participant positionem. quia eis etiam deficit tertia conditio. dictum est autem quod si alicui quantitati deficiat una predictarum conditionum ipsa non habet positionem in continuo

Proprie vero quantitates sunt, hec sole quae diximus, alia vero omnia secundum accens. Ad hec enim aspicientes et alias dicimus quantitates, ut multum dicitur album, eo quod superficies multa sit et actio longa, eo quod tempus et longum et multum sit et motus multus. Neque enim horum singulum per se quantitas dicitur, ut si quis assignet quanta sit actio tempore diffiniat animam. Vel sic aliquo modo assignans et album quantum sit assignans superficiem diffiniat, quanta enim fuerit superficies tantum esse album dicitur, quare sole proprie et secundum se quantitates dicuntur que dicta sunt, aliorum vero nihil per se, sed forte per accidens.

Hic philosophus per modum correlarii subdit quod hec quantitates solummodo quae diximus sunt proprie quantitates, sed alie ab illis sunt quantitates secundum accens. Aspicientes enim ad hec et alias aliter quae sunt per se quantitates dicimus etiam quantitates. Et hoc modo multum dicitur album aliquid et multa albedo, eo quod superficies in quo est albedo est multa. Et sicut actio dicitur longa, eo quod tempus mensurat eam quod est longum et multum, et hoc modo motus etiam multus dicitur, quibus tamen de motu aliter sic quod de predictis. Non enim singulum horum per se quantitas dicitur, sed quae quantitates iuncta sunt, sicut si quis interrogatus quanta sit actio assignet quantitate eius quantitate tempus dicens eam esse annualem vel diurnalem vel aliquo alio modo assignans, ut quod dicitur esse mensuram. Et si illi modo quae assignamus quantum est album, i. quantitate albi, iste diffiniat superficiem quantitate, quae quanta fuerit superficies tantum dicimus esse album. Oculi dicitur ergo dicens, quare hec sole quantitates que dicuntur sunt proprie et secundum se, nihil autem aliorum dicitur quantitas per se, sed forte per accidens. Et isto correlario quidam inferunt tertiam divisionem quantitatis, scilicet quantitates que sunt per se, et quedam sunt per accidens, ut nunc exemplariter ostensum est.

Queritur Tertium motus sit quantitas per se vel dupliciter considerari. Uno modo secundum suam substantiam, et sic est quantitas per se vel quantitas vel ubi. Alio modo per considerationem esse seu durationem eius, et isto modo est quantitas continua ad minus per accens, quae in quantum motu proprie dicitur est successio per se esse, sed in successione sumitur pars post partem, quod solum in quantitate locum habet. Et hoc modo philosophus in quanto metaphysice de motu et quantitate, et non discretam, ergo continuam, scilicet philosophus loquitur de motu primo modo, quod logicus considerat ad quod genus unum quod per se suam essentiam reducit. Dicitur fuit quod aliter sit de motu quod de alijs, quod motus secundum aliquas eius species est quantitas secundum substantiam et per se, sed secundum alias, scilicet secundum alterationem et loci mutationem est quantitas solum per accens gratia magnitudinis temporis. Unde illa dicuntur quanta secundum accens quibus quantitas non est intrinseca secundum illud quod sunt, sed solum denotant quanta per habitudinem ad ea quae per se et intrinsece sunt quantitates, sed sic est de motu, quod cuius volumus significare quantitate durationis motus significamus per tres rationes, sic ut cum dicimus motum esse di-

urnum, scilicet si loquimur de quantitate extensionis, sic habet suam quantitate a magnitudine.

Ad Tempus per se est quantitas continua, et etiam motus. Tunc dicitur quod tempus habet suam extrinsecam continuitatem a motu, et motus ulterius a magnitudine, sed intrinsece habet a sua propria substantia quod est nunc, ut habet quatuor philosophorum, sed ut nunc dicitur est motus secundum substantiam non per se continuus, ideo enumerat inter quanta per accidens.

Considerandum est tamen quod quantum per accens dividitur in duos modos. Uno modo aliquid dicitur quantum secundum accens, quod accidit subiecto quanto, ut musico. Alio modo, quod non solum accidit subiecto quanto, sed etiam dividit ad divisionem quantitate et sic motus dicitur quatuor, quia dividit ad divisionem magnitudinis vel temporis.

Amplius quantitati nihil est contrarium, in diffinitis enim manifestum est quod nihil est contrarium ut bicubito vel tricubito, vel superficie vel alii talium nihil est contrarium.

Ista est secunda pars principalis huius capituli, in qua philosophus incipit determinare de proprietatibus quantitatis. Et dicitur dicitur in tres partes, secundum quod tres ponit proprietates, scilicet ubi dicitur non videtur. Tercia ibi (Proprium autem maxime) Prima dividit in duo, quia primo ponit proprietatem, secundo ponit instantias contra eam ibi (Nisi quis dicat) Primo dicitur quod quantitati nihil est contrarium, et hoc manifestum est in quantitatibus diffinitis, i. determinatis, quod sic fit, quod bicubito et tricubito vel superficie vel alicui talium, i. similium nihil est contrarium.

De Quare philosophus non ponit illam proprietatem, prima ne est omni quantitati in subiecto esse. Dicitur quod propter duas causas. Prima quod sufficienter potest intelligi ex prima proprietate subiecti, ubi dicitur fuit quod non esse in subiecto conuenit soli substantie, sic quod non conuenit accensibus, quod per oppositum commune est omnibus accensibus esse in subiecto. Secunda causa est, quod esse in subiecto non conuenit quantitati in quantum quantitas sed in quantum accens, et ideo non potest poni per proprietatem quantitatis in quantum quantitas. Nec potuit poni per proprietatem uniuoce per dicitur de primis substantijs, quod hoc non conuenit quantitati nec alijs alijs accensibus, quod quibus predicatur uniuoce de suis inferioribus, non tamen de prima substantia. Et si dicatur, ergo uniuoce predicari de suis inferioribus debet hic poni per proprietatem, dicitur quod hoc non conuenit quantitati ut quantitas est, sed ut genus vel species. Etiam proloquendo accidentia non predicant uniuoce, quod solum habent incompleta et imperfecta diffinitionem in proprio genere, sed predicari uniuoce est per dicitur nomine et ratione, i. diffinitione.

Quantitas non habet proprietates, et illa definitio est superflua. Ans. probatur, quod proprietates sunt accidentia que sunt in aliquo subiecto, sed quantitas non potest esse subiectum, quod unum accens non est subiectum alterius.

Dicitur quod quantitas accipit dupliciter. Uno modo per copiam eodem ad subiectum, et sic est accens, nec ipsius est accidens, nisi tamen ut subiecti quo. Alio modo comparatur ad aliquam passionem vel proprietatem sibi conuenientem, et sic habet rationem subiecti, sicut per primo posteriori, quod triangulus exiens passio figure est subiectum huius proprietatis habet tres angulos equales duobus rectis.

Questiones

Queritur Que est ratio prime contrarietatis
q̄ q̄ntitati nihil est contrariū.

Dicendū q̄ huius contrarietatis sunt tres rōnes. Prima est. quia subiecto contrarietatis nihil est contrariū. s̄ q̄ntitas est subiectū quo omniū contrarietatis. ergo sibi nihil est contrariū. Maior probat̄ vt prius dictū est circa predictam contrarietatis substantie. Secunda ratio est. q̄ quod est an omne contrarietate nō potest habere contrariū. sed q̄ntitas est ante omne contrarietate. ergo sibi nihil est contrariū. Minor probat̄. quia contraria sunt actiua et passiua. s̄ actio et passio sunt sine motu. vt dicitur Gilbertus. et omne quod mouetur est diuisibile sexto physicorum. sed omne diuisibile est actus. ergo substantia nō ē susceptiua contrarietatis nisi sit actus. ita q̄ntitas est in substantia ante omne contrarietate. Tercia ratio est. quia contraria sunt que maxime distant sub eodem genere. sed loquendo logice siue metaphisice inter q̄ntitates nō est dare maximā distantia. quia quicūq̄ distantia data adhuc potest dari maior. sicut daretur quocūq̄ numero potest semper dari maior per additionem unitatis. quia in numeris nō datur maximū. licet bene datur minimū. sed e contrario in continuis datur maximū vt celi. nō autē minimū. quia omne continuū diuisibile est in infinitū. loquendo de diuisione in partes eiusdem proportionis.

Ar Omnis motus est a contrario in contrarium. vel a medio in extremū. q̄nto physicorum. sed ad q̄ntitatem est motus. vt patet ibidem. ergo in q̄ntitate s̄ contraria vel media contrarietatis. Dicendū q̄ omnis motus est de contrario in contrarium loquendo de contrarietate physica. nō r̄ loquendo de contrarietate logica. Est autē contrarietas physica repugnātia duarū formarū sensibiliter acquisibilium nō p̄mittentū se simul in eodem. et sic due q̄ntitates bene contrariantur. Sed contrarietas logica est repugnātia eorum que sunt posita sub eodem genere. et a se inuicē maxime distāt. et eide susceptibilibus vicissim insunt a quo mutuo se expellūt. nisi alterū insit a natura. et sic q̄ntitates nō contrariantur. sed solū qualitates de terciā sp̄e. Vel dicendū q̄ q̄ntitas dupliciter considerat̄. Vno modo mathematice s̄ in sua simplice essentia. et hoc modo in q̄ntitate non est motus nec contrarietas. Alio modo physice. put est terminus corporum naturalium. et hoc modo in q̄ntitate est motus. q̄ est de contrario in contrarium. vel magis. p̄t̄ ab imperfecto ad perfectum. quia ratio perfecti et imperfecti circa quantitatem contrariantur.

Ar In singulis sp̄ibus q̄ntitatis est contrarietas. q̄ r̄. Ans p̄bat̄ inductiue. q̄ linea recta et curva contrariantur. et in superficie superficies aspera contrariatur plane. et corporum quoddam est densum et quoddam rarū. Locorum quidam est sursum. quidam deorsum. Temporum quidam est calidū et quidam frigidū. Numerorum quidam est par. quidam impar. Rationū quedam est vera et quedam falsa. Dicendū q̄ quantitates considerantur dupliciter. Vno modo s̄ in suas proprias naturas. et sic in eis nō est contrarietas. Alio modo sumuntur gratia diuersarum dispositionū accidentium talium q̄ntitatibus inherentiū. et tunc bene contrariantur. sed illo modo nō important simplices formas de predicamentis q̄ntitatis. sed important q̄ntitatem sub qualitatibus. sicut linea recta et curva contrariantur gratia rectitudinis et curuitatis. que sunt qualitates circa q̄ntitatem existentes. Simili modo dicendū est de superficie et corpore. De tempore dicitur q̄ per se et s̄ esse q̄ntitatis nō

Predicamentorum

habet contrarium. sed solū p̄ qualitates quas habet ex accessu et recessu solis. sed hoc est p̄ accessus. Sicut locus sursum et deorsum nō contrariantur s̄ in suas essentias. s̄ s̄ in suas influentias que sunt in illis locis. Et vnus numerus s̄ in rationem paritatis et imparitatis contrariatur alteri. Etiam verū et falsū contrariantur orōi. vt q̄ntitates et nō vt q̄ntitates.

Ar Nō habere contrarium non conuenit soli quantitati. ergo nō est propriū quantitati. Tenet p̄tia per differentiam propriū. Nec dicitur probatur. quia conuenit substantie et multis alijs. Dicendū q̄ nō habere contrarium nō est proprie propriū quantitati sed est propriū secundo modo. q̄ conuenit omni sed nō soli. quia conuenit etiam substantie. Et q̄ dicitur. omne quod corrumpitur a suo contrario corrumpitur. sed q̄ntitas corrumpitur. ergo a suo contrario corrumpitur. et p̄tis habet contrarium. Sed vt prius dictū est de substantia. q̄ntitas nō corrumpitur per se. s̄ p̄ accessus s̄ in subiecto. q̄d subiectū substantie contrarietatis q̄ntitatis a quibus h̄ suam actualem corruptionem.

Nulli multa paucis dicat quis esse contraria vel magnū puo. horū autē nihil est q̄ntitas. sed magis ad aliquid sunt. nihil enim per seipsum magnum dicitur vel puum. sed ad aliquid referuntur. Flammons quidem puus dicitur. miliū vero magnū. eo q̄ hoc quidem sui generis maius sit. illud vero sui generis minus. ergo ad aliquid est eorum relatio. Flam si per seipsum magnum vel paruū diceretur nunquam mons quidam aliquando puus miliū vero magnum diceretur. Rursus in vico quidem plures homines esse dicimus. in ciuitate vero paucos: cū sint eorum multiplices et in domo quidem multos. in teatro paucos. cum sint plures. Amplius bicubicum vel tricubicum et vnūquodque talium quantitates significat. magnū vero vel paruū nō fecit quantitatem. sed magis ad aliquid. quoniam ad aliud spectat magnū vel paruū. quare manifestum est quoniam hec ad aliquid sunt. Amplius siue aliquis has q̄ntitates siue nō ponat. nihil eis erit contrarium. quod enim nō potest sumi per seipsum sed ad solam alterius relationem refertur. quomodo huic aliquid erit contrarium. Amplius si erunt magnū et puum contraria contingit idem ipsum simul recipere contraria. et eadem sibi met esse contraria: contingit enim idem simul puum

esse et magnum. aliquid enim est ad hoc quidem paruum. ad aliud vero hoc idem ipsum magnum. quare idem magnum et paruum et in eodem tempore esse contingit. quare simul contraria suscipit. Sed nihil est quod videatur simul contraria posse suscipere. ut substantia quodammodo susceptibilis contrariorum videtur. sed non suscipit vno et eodem tempore. nam nullus simul sanus et eger est. nec albus et niger simul. nihilque aliud simile contraria suscipiet. et eadem sibi ipsi contingit esse contraria. Nam si est magnum paruum contrarium. ipsum autem idem simul est magnum et paruum. ipsum sibi erit contrarium. sed impossibile est ipsum sibi esse contrarium. Non est igitur magnum paruum contrarium. neque multum exiguum. quare vel si non relativorum hec quilibet dicat. tamen quantitas nihil contrarium habebit

Nunc philosophus contra predictam proprietatem movet duas instantias. et primo ponit primam. secundo secundam ibi (Diximus autem) Prima in duas. nam primo ponit instantiam secundo solvit eam ibi (Horum autem) Dices primo. supple illud tene dictum est. scilicet quod quantitati nihil est contrarium. nisi quis dixerit multa esse contraria paucis. et magnum esse contrarium parvo. ergo quantitati aliquid est contrarium. Istam instantiam solvit dupliciter. primo negando consequentiam. quia horum predictorum nihil est quantitas. id est nullum predictorum est in genere quantitatis. sed predicta sunt ad aliquid. id est relationes. Et hoc primo probat inductive. scilicet secundo ratione. Inductive sic. quia nihil invenitur in omnibus magnis et parvis quod per se ipsum absolute dicatur semper magnum et ad omnia magnum. quod enim simpliciter est ad aliquid ad omnia est calidum. et simpliciter album ad omnia alia est album. et sic de alijs. Sed magnum non est ad omnia magnum. quia alicui parvum dicitur non magnum. Sequitur igitur quod magnum non est simpliciter et per se formam absolute dicere magnum dicitur. Quibus autem probatio est per inductionem. quia mons qui simpliciter videtur magnum dicitur parvus ex eo quod comparatur ad alium montem maiorem. quod non esset si mons esset magnum per se. Similiter siue granum minus (quod simpliciter videtur parvum) dicitur magnum comparatum grano papaveris vel rute. non sic quod simpliciter sit magnum. sed ideo quia comparatur rebus sui generis maius est. Et sicut mons non dicitur parvus simpliciter. sed quia parvus rebus sui generis. puta alijs maioribus moribus minoribus. Nihil ergo absolute magnum vel parvum dicitur. Et simili modo dicendum est de multo et paucis. quia idem homines per eandem numerum quantitate dicuntur multi in vico. et pauci in civitate. Eodem modo est de his que sunt in domo et theatro. quod est locus ad videndum ludos. spectacula vel

facta tyroni. quia multi in domo sunt pauci in theatro. Et tamen ibi plures veniunt quod in alia domo. Pars igitur quod multum et paucum. magnum et parvum sunt ad aliud comparata. et non dicuntur formas specierum contrariarum absolute. Secundo probat hoc idem ratione. quia bicubitum tricubitum. et vniquodque talium significat quantitatem per se. sed magnum et parvum non significant quantitatem per se. sed magis sunt ad aliud. et ad alterum dicuntur. Et est hic idem modus quo probavit in prima ratione. sed solum variatur hic modus arguendi. quia arguitur a destructione prout ad destructionem antecedentis. quasi sic argueret. si predicta essent contraria. sequeretur quod essent entia absoluta. sed non sunt entia absoluta. ergo non sunt contraria. Deinde ibi (Amplius siue aliquis) solvit instantiam (negando antecedens) dupliciter primo ostendit sic siue aliquis ponat predicta esse quantitates. siue ponat ea non esse quantitates nihil erit eis contrarium. puta vnum non erit alteri contrarium. quia quod non potest sumi per se ipsum non dicitur per se tale. sed refertur ad alterum siue ad relationem alterius. quo modo huic aliquid erit contrarium. quasi dicat nullo modo. Secundo per impossibile sic. quia si magnum et parvum erunt contraria. tunc sequitur quod idem simul actu recipiet contraria et quod eadem sibi ipsi essent contraria. Et hoc declarat. quia contingit idem simul esse magnum et parvum. quia vnum in idem respectu alicuius dicitur parvum. et respectu alterius dicitur magnum. Et propter hoc idem dicitur magnum et parvum in eodem tempore. sed nihil potest simul recipere contraria. igitur magnum et parvum non sunt contraria. Quod autem idem non potest simul recipere contraria probatur per inductionem dicens. Substantia videtur esse susceptibilis contrariorum. sed tamen in eodem tempore contraria non suscipit. quia vnus homo non est simul sanus et eger nec simul est albus et niger. ergo nihil simul contraria suscipit. Et tamen eadem sibi ipsi erunt contraria. quia si magnum parvum est contrarium. et idem simul est magnum et parvum. igitur idem erit sibi ipsi contrarium. sed hoc est impossibile. ergo magnum et parvum non sunt contraria. Et propter eandem rationem multum non est contrarium exiguum siue paucis. quia sequeretur quod contraria essent simul in eodem. et quod vnum et idem sibi ipsi esset contrarium. quod sunt impossibilia. Concludit ergo philosophus quod si predicta non dicantur relativa siue relationes. non consequitur quod quantitati aliquid sit contrarium

Arguitur Concretum et abstractum sunt eiusdem predicamenti. sed magnitudo et multitudo sunt quantitates. ergo eorum concreta scilicet magnum et multum erunt quantitates. Quod probatur per philosophum quinto metaphysice ubi ponit magnitudinem per se speciem quantitatis. Etiam ibidem quantitas dividitur in magnitudinem et multitudinem. Dicendum quod magnitudo. et multitudo capiuntur dupliciter. Uno modo fundamentaliter pro quantitatibus fundantibus magnitudinem et multitudinem. et sic sunt quantitates. Alio modo capiuntur magnitudo et multitudo formaliter pro respectibus magnitudinis et multitudinis quos formaliter signant. et sic magnitudo et multitudo sunt ad aliquid. Et ita similiter magnum et multum possunt pluribus modis considerari. Uno modo considerantur absolute. et sic magnum est idem quod contrarium parvum. sed magnitudo est materialiter quantitas prima

Questiones

et multum idē est quod quātum discretū. et sic magnum et multū sunt in genere quātitatē. et non habent contrariā aliqua. nec hoc modo opponunt p̄uo et pauco. q̄ nō s̄t eiusdē generis. cū p̄uum et paucū solum sunt de genere ad aliquid. Quod p̄s. non em̄ dicit parū quod nullas habet quātitatē. q̄ sic punctus dicitur parū quod nullas habet quātitatē. Nec parū dicit aliquā habēs quātitatē. q̄ sic totus mundus dicitur p̄uus. et sic magnum et paruum p̄uerterent. Relinquit ergo parū esse quod alteri p̄paratū habet quātitatē minore. et sic est ad aliquid. Et simili modo ostendit de pauco. q̄ vel paucum dicitur nullam habens multitudinē. et sic vnus est paucū. et vnitas paucitas. vel paucū dicit aliquā habens multitudinē. et sic maximus numerus dicitur paucus. Relinquit ergo q̄ paucum d̄ quod alteri comparatum habet multitudinē minore. et sic est ad aliquid. Alio modo capiunt magnum et multū inquantū un portat excessum. prout magnus im̄ portat magnitudinē excedentē. et multū multitudinē excedentē. Et sic vtrūq̄ eorū d̄ dupliciter. Vno modo simpliciter prout magnum dicit magnitudinē excedentē ea magnitudinē que p̄muniter reperiri solet in rebus sui generis. et sic est magnum homo cuius magnitudo excedit magnitudinē in alijs hominibus p̄muniter reperta. Et p̄ oppositū dicit parū cuius magnitudo deficit q̄ in rebus sui generis inueniri solet. et sic homo dicit parū qui deficit in magnitudinē que est in alijs hominibus reperta. Et multū s̄m istū modū dicitur. cuius multū do excedit illā multitudinē que p̄muniter inueniri solet in rebus sui generis. et sic centū in vna domo dicunt multi. Sed p̄ oppositū d̄ paucū. et sic magnum et multū sunt in genere quātitatē. et opponunt parū et pauco p̄uariatue. Alio modo capiunt in p̄paratione ad aliqd. prout magnus d̄ alicui minori p̄paratum. et sic granū milij minori grano p̄paratum dicit magnum. Et p̄ oppositū parū dicit maiori p̄paratum. et sic mons maiori monti p̄paratus d̄ parū. Et s̄m modo dicendū est de multo et pauco. et sic sunt de p̄dicamento ad aliquid. vt p̄s in lrā ostendit

Ad Contra rōnē ostensiuā. Relatiō inest contrarietas vt inferius patebit. Et huic qd̄ ad alterū refert potest aliquid esse contrariū. Dicendū q̄ relatiuū et suū correlatiuū opponunt cōtrariē. et in hoc fundat se Aristoteles. nihilominus vnum relatiuū contrariatur alteri relatiuo gratia fundamentorū. et sic cōtrariū vni potest esse relatiuū alteri. vt scientia p̄trariatur ignorantie. et relatiue opponit scibili

Ad In rōnē per impossibile p̄mittit fallacia ignorācie elenchi. ergo nō valz. Accedens probat. quācum sic arguit. mons est magnus per respectum ad montem minore. et idem mons est parū per comparatōem ad montem maiore. ergo est magnus et parū. Est s̄m similis modus arguendi si ita argueret s̄m istā formam. celū mouetur circulariter. et non mouetur recte. ergo mouetur et non mouetur. Dicendū q̄ non similiter arguitur. vt p̄s in p̄clusionē illata vtriusq̄. q̄ in vno refert affirmatiue. et in alio negatiue. Vel dicendū s̄m alios. q̄ iste modus arguendi nō est formalis. s̄ quo ad formam est fallacia ignorācie elenchi. q̄ tñ illud argumentū ad impossibile sic sufficit ad suū propositū. accipit em̄ vnum manifeste falsum cū manifeste vero. ex quibus infert suū propositū. quia sumit ex suppositiōe aduersarij istā falsam. magnum et parū contrariatur. cum illa vera. contrariatur

Predicamentorū

trietas est solum inter formas absolutas et tunc infert suā p̄clusionē. q̄ p̄traria sunt s̄m in eodē

Maxime autē circa locū videtur esse cōtrarietas quātitatē. Sursū em̄ ad id quod ē deorsum contrarium ponunt: locū qui est in medio deorsum dicentes eo q̄ multa mediū distantia ad terminos mundi sit. Videntur autem et aliorum contrariorum diffinitōem ab his proferre. que em̄ a seinuicem multum distant eorum (que sub eodem genere sunt) contraria determinant.

Hic p̄s ponit scdam instātiā p̄tra dictam p̄rietatē dicens. q̄ maxime videt aliq̄bus philosophis antiquis q̄ circa locum (q̄ est q̄tritas) sit p̄trarietas ita q̄ locus loco sit p̄trarietas. Sursū em̄. prout est loc⁹ siue loci distantia ponit aliqui p̄trarietas ad locum qui est in medio que vocat deorsum. Ratio autem quare p̄dicata loca dicunt esse p̄traria. est q̄ multa et maxima distantia loci mediū deorsum est ad indiuisibiles terminos. s̄. circūferētias. q̄ circa circūferētias est vbiq̄ sursū et circa centrum est vbiq̄ deorsum. Et ita antiqui videntur etiam p̄ferre aliorum contrariorū diffinitōem. per hoc quod dicunt ea esse maxime distantia transūmēres distantiam localem ad eam que est essentialis repugnantia formarum. determinant em̄ siue diffiniūt illa esse cōtraria que sub eodem genere posita multum a seinuicē distant. Vult ergo p̄s ex textu. q̄ sursū et deorsum videntur esse contraria. quia diffinitio contrariorum eis conuenit. ista scz Contraria sunt que sub eodem genere posita sunt et maxime a seinuicē distant. Et istam instātiā nō soluit p̄mo. ideo q̄ determinare de loco spectat ad physicum. cui istam questionem relinquit. Secūdo quia eius solutio satis ex p̄cedentibus haberi potest in simili de magno et paruo. prout magnum et parū habent rationem p̄fecti et imp̄fecti circa morum augmenti et decrementi. Et ita sursū et deorsum nō maxime distant. quia polus arcticus et antarctic⁹ plus distant. quare nō p̄trariantur

Ad Notus sursū et deorsum p̄trariantur. ergo et ita locus sursū et deorsum. Tenet p̄na. q̄ inter illas differētias loci est motus localis. Dicendū q̄ sursū et deorsum capiunt dupliciter vno mō mathe matice siue logice pro naturis suis proprijs. et sic nō cōtrariatur. nec causant motus contrarios. Alio modo capiuntur physice pro influentijs que fiunt in locis sursū vel deorsum et sic contrariantur. et etia faciunt naturas vel formas cōtrarias in istis locis. pura naturam densi grauis et frigidī. ad quas se h̄tur p̄trarietas in motib⁹.

Sed nō videtur quātitas suscipere magis et minus vt bicubitum. neq̄ em̄ est aliud alio maius bicubitum. neq̄ enim in numero vt ternarius quaternario. nihil enim tria magis dicuntur q̄ quinq̄. neq̄ tria potius quam tria

et inferius de loco

Handwritten notes in the left margin, including 'et inferius de loco' and other illegible scribbles.

Handwritten notes at the bottom of the page, including 'et inferius de loco' and other illegible scribbles.

nec tempus alio maius et minus dicitur. Nec in his (que dicta sunt) omnino magis et minus dicitur. quare quantitas non suscipit magis et minus.

Hic phs ponit secundam proprietatem dicens. q. quantitas non videtur suscipere magis et minus siue intensiorem et remissionem. sicut nec substantia. Et hoc patet ex plarum inductione in quantitate continua et discreta. q. bicubitum non est alio bicubitum magis bicubitum. nec bicubitum est magis quantitas quam tricubitum. Nec in numero est magis vel minus. vnus enim ternarius non est magis vel minus ternarius quam alius. nec tria magis vel minus dicuntur tria quam quinque dicuntur quinque. Nec tempus vniquodque dicitur magis vel minus quam aliud. vt dies non magis dicitur tempus quam hora. vel hora minus quam dies. Nec in his omnibus (que supius dicta sunt) omnino est magis et minus. q. sunt linea superficies ordo etc. Concludit ergo ex sufficienti inductione. q. quantitas non suscipit magis nec minus siue intensiorem et remissionem.

Queritur Que sit ratio huius proprietatis. Dicendum q. ista q. susceptio magis et minus causatur ex permutatione contrarij eius contrario. et ex depuratione contrarij a contrario. sed quantitas non habet contrarium vt dicitur proprietate precedens sequitur ergo q. non suscipiat magis et minus. Et addit alij aliam rationem. quia suscipit magis et minus est aliquid perfectum in suo proprio esse specifico. sed quantitas non potest magis et minus perfici in suo proprio esse specifico. ergo. Dicitur patet. q. esse eius in diuisibili consistit. vt patet in numeris. q. in ipsis addita vel subtracta unitate de necessitate variatur species. Sicut in quantitate continua remota vel addita aliqua parte quantitas quantumcumque parua sit variatur species quantitatis continue sub ratione mensure. quia fit ibi inaequalitas. et talis semper est in diuersis speciebus.

Ad vnus numerus est maior alio. et vnus corpus maius alio. Sicut etiam vnus linea est maior alia et tunc sunt quantitates. ergo quantitas suscipit magis et minus. Dicitur q. vnus numerus est bene maior alio et vnus corpus maius alio nominaliter et extensiuue. non tamen est vna quantitas magis quantitas quam alia aduerbialiter et intensiuue. Pro quo nota differentiam talem. quia maius et minus attenditur secundum maiorem et minorem adiectiorem partem quantitatis. que acquirunt per augmentatorem et diminuatorem. Sed magis et minus dicuntur intensiorem et remissionem forme. secundum q. magis et minus est in subiecto radicali. q. magis vel minus eandem formam participat. Et si dicatur. quantitas secundum esse quantitatis magis et minus perficitur. ergo suscipit magis et minus intensiuue. Ans. probatur. quia habet perfectum esse in quaternario quam in ternario. Dicendum licet quantitas possit magis et minus perfici in esse diuersarum specierum eo q. vna species est perfectior alia. non tamen potest magis et minus perfici in proprio esse vnus species. sicut albedo que eadem secundum speciem habet perfectius esse in subiecto.

Ad Quantitas est terminus motus successiuue actus quilibet. ergo suscipit magis et minus aduerbialiter. Ans. patet de quantitate respectu augmentatōnis. Consequenter probatur. quia terminus motus qui successiuue acquiritur secundum suum esse suscipit magis in fine motus

in principio vel in medio. Dicitur ad probationem preloquentie. q. vera est si talis forma que motum terminat possit intendi et remitti. et si non tunc non potest suscipere magis et minus. sic autem de quantitatibus saltem per se quia quantitates per accidens bene possunt suscipere magis et minus.

Ad Ubique reperitur maximum et minimum. ibi reperitur magis et minus. sed in quantitate reperitur maximum et minimum. ergo etc. Dicitur probatur. quia entia naturalia ex parte quantitatis sunt ad maximum et minimum determinata. primo philosophorum. Dicitur q. tale maximum et minimum in quantitate reperitur presupponit maius et minus secundum extensionem et capacitatem maiorem vel minorem. sed non magis et minus intensiuue. Et per hoc soluitur argumentum. quantitas preparatur grammatica liter. vt patet per Donatum. ergo suscipit magis et minus. Negatur contra. q. ad grammaticalem preparationem sufficit quoadque susceptio maioris et minoris secundum extensionem. et sic etiam magnum et paruum preparatur. Possit tamen dici q. comparatio pueniat eis in quantum sunt qualitates extra intellectum prius datum.

Ad Superficies est quantitas. et tamen suscipit magis et minus. Probatur. q. habet quoadque in se albedinem secundum esse extensum. et quoadque secundum esse remissiuum. Dicitur q. superficies suscipit magis et minus subiectiue. q. est subiectum illorum que intenduntur et remittuntur. non tamen formaliter. q. ipsa in suo esse non perficitur nec remittitur.

Proprium autem maxime quantitatis est. q. equale et inaequale dicitur. singulum earum (que dicte sunt) quantitatuum et equale dicitur et inaequale. vt corpus equale et inaequale. et numerus equalis et inaequalis dicitur. et tempus equale et inaequale. Sicut autem et in alijs (que dicta sunt) singulis. et equale et inaequale dicitur. In ceteris vero que quantitates non sunt. multum videbitur equale vel inaequale dici. Namque affectio equalis et inaequalis non multum dicitur sed magis similis. et album equale et inaequale non multum. sed simile. quare quantitatis proprium est equale et inaequale dici.

Hic phs ponit vltimam proprietatem quantitatis. dicens q. maxime proprium quantitatis est secundum eam equale vel inaequale dici. quia omnis quantitas aut est alteri quantitati equalis vel inaequalis. Quod probatur inductiuue. quia corpus aut est equale aut inaequale alteri corpori. et vnus numerus est equalis vel inaequalis alteri numero. et tempus aut est equale vel inaequale alteri tempore. et sic in omnibus alijs quantitatibus. In ceteris vero que non sunt quantitates non multum videbitur equale vel inaequale dici. quia affectio non dicitur equalis vel inaequalis alteri affectione. sed potius dicitur alteri similis. sicut album vnus non dicitur equale vel inaequale alteri albedo. sed magis simile. Ex illis philosophis concludit

3^a Metaphysica quatuor

Questiones

Quantitatis proprium est eque vel ineque dici. quia conuenit omni et soli ut iam ostensum est

Ad Tertium. proprium sit quantitati in eam equale vel inequale dici. **Ad** quod sic. probatur primo. quia ut dicit philosophus decimo metaphisice sicut idem et diuersum causantur ab uno et non uno in substantia. ita equale et inequale in genere quantitatis causantur ab eis. et simile et dissimile in genere qualitatis. **Ad** hoc idem patet secundo per diffinitiones equalitatis et inequalitatis. quia equalitas est res differentium eadem quantitas. non quod dem numero cum hoc sit impossibile. nec sufficit eadem quantitas in genere. sed debet esse eadem in specie. Inequalitas vero est res differentium diuersa quantitas. ita quod ille res dicuntur eque qui habent eadem quantitates. et ille dicuntur ineque qui habent diuersas quantitates. **Tercio** probatur. quia equalitas sunt que sibi inuicem comparata nec excedunt nec exceduntur. et inequalitas sunt quorum unum excedit aliud. sed excessus sumit ex parte mensure. et mensura sumit ex parte quantitatis et solum in ipsam. et omni quantitati et soli uenit in eam equale vel inequale dici

Notandum quod illa proprietates per dupl. exponi possunt. **Primo** sic. proprium est quantitati in eam equale vel inequale dici. et proprium est quantitati ut in eam una res dicatur equalis vel inequalis alteri. quia due res vel habent se sic quod una excedit aliam et sic una est inequalis alteri. aut non. et sic sunt equales. quia equalitas sunt contra quorum unum non excedit aliud. **Secundo** sic exponitur. **Proprie** proprium est quantitati quod ipsa alteri quantitati comparata est sibi equalis vel inequalis. ut unus numerus est equalis alteri numero vel inequalis. ut deducitur est circa tertium quod una quantitas alteri comparata excedit ipsam aut non. si primum sic una est inequalis alteri quod excedit est maior et excessus minor. si secundum sic una quantitas est equalis alteri. et utraque expositio est bona licet tertius magis videatur pretendere secundam

Ad Nullum accidens commune per dici proprie proprium. sed de nominare substantiam eque vel inequale est accensio commune. et non est proprie proprium. **Ad** quod accensio denominandi substantiam eque vel inequale est accensio commune quantitates. et aptitudo denominandi est sibi proprium. **Et** quod dicitur passio non est eiusdem predicamenti cuius est passio. sed equalitas et inequalitas sunt quantitates. ergo non sunt passiones quantitates. **Minor** patet ex diffinitionibus eorum. **Ad** quod minor est falsa. quia equalitas et inequalitas non sunt quantitates. sed relationes equiparationis. **Et** ad probationem dicendum. quod ille diffinitiones sunt causales. quia equalitas et inequalitas causantur a quantitate eadem et diuersa. **Vel** dicitur quod equalitas vel inequalitas non sunt proprietates quantitates sed denominare substantiam equalem vel inequalem

Ad Quilibet res mundi est equalis vel inequalis alteri. ergo non solum uenit quantitati. **Ans.** probatur quod equale et inequale opponuntur contradictorie. sed de quibuslibet ente mundi verificatur alterum contradictorium. **Dicendum** quod inequale sumit dupl. uno modo pure negative ut ualeat tantum. et non equale. et sic contradictorie sibi opponitur equale. et hoc modo non est tantum in quantitate. sed in omnibus alijs. **Alio** modo sumit positive. ut ualeat. et quantum non equale. et sic non contradicit equali. sed sibi priuatiue opponitur. nec verificatur sic de quolibet ente mundi. **Dicitur** hoc ultimo modo sumitur inequale hic. et diffinitur

Predicamento

ut sic. Inequale est quod excedit alterum. ut ab altero excedit. **Ad** Equale vel inequale dici non uenit quantitati ergo non est proprie proprium. **Ans.** probatur. quia linea non dicitur equalis vel inequalis re. nec ordo corpori. **Ad** quod quibus quantitas est alteri equalis vel inequalis sed non omnis quantitas est cuiuslibet quantitati equalis vel inequalis. sed solum illi cui est comparabilis. et quia in philosophia septimo philosophorum diuersae species ad inuicem comparari non possunt ideo linea non est comparabilis temporis. nec ordo corpori

Ad Una substantia est equalis alteri. ut fortis est equalis paroni. et non uenit solum quantitati. **Dicendum** quod dupl. aliquid est equale vel inequale alteri. **Uno** modo materialiter. quod est subiectum equalitatis vel inequalitatis. et sic uenit substantijs. **Alio** modo fundam. taliter. quod est fundamentum primum equalitatis vel inequalitatis. et sic uenit solum quantitati. **Et** quod replicatur esse fundamentum primum equalitatis vel inequalitatis conuenit etiam qualitatibus. **Ans.** probatur quia dicimus Achille et Hercules esse equales fortitudine. et sicut dicimus Ciceronem esse equalem in uirtute Socrati. **Ad** quod haberes eadem qualitate puta uirtute vel sciama potius dicitur similes quod equales. et si dicantur equales hoc non est in quantitate dimensionis vel molis. sed in quantitate uirtutis quod est magis qualitas quam quantitas. dicitur tamen qualitas per comparationem ad subiectum. sed dicitur quantitas per comparationem ad obiectum. quia quantitas prout meliatur per partes quas habet in uirtute obiecto. ut si quantitas quantitas est Hercules. dicitur quod est tamen fortitudinis quod potest in rotam rari sicut Achilles.

Ad Secundum equalitatem dicuntur equales et in inaequalitate dicuntur inequales. sed equalitas et inequalitas sunt relationes ut dicitur. ergo proprie non est uera. **Ad** quod licet in equalitate vel inequalitate dicuntur equales vel inequales. putat in fine dicitur in causa formalis. tamen in fine solam quantitatem dicuntur equales vel inequales fundamentum. quia sola quantitas fundat equalitatem vel inequalitatem.

Ad Utrum equalitas sit relatio realis ut in ratione. **Ad** quod in fine doctorum sancti quod in creaturis est relatio realis. **Ad** hoc probatur. quia illud est aliud positum nisi reale quod percipitur per sensum. sed equalitas percipitur per sensum. **Et** est aliud reale. **Major** est manifesta quod entia rationis non sunt sensibilia. **Minor** probatur. quia aliquid per rationem quod duo sunt equales. **Secundo** probatur. quod illa relatio est realis quod percipitur in referentibus. omni opere intellectus cuius scripto et remore. sed sic est de equalitate. **Ad** quod minor probatur. quod si ponatur homines eiusdem quantitatis in specie. illi sunt equales. etiam si nullus eos intelligat. **Tercio** probatur. quod nisi hoc esset uerum tunc personarum primum uniuersum si in qua decor uniuersum existit esset solum rationis

Ad Illa relatio non est realis quod non habet fundamentum reale. sed equalitas in creaturis non habet fundamentum reale. igitur non. **Minor** probatur. quia equalitas fundatur in unitate quantitates. sed illa unitas non est numeralis cum sit in duobus quantis. ergo est specifica sed unitas specifica est tantum rationis. **Dicendum** dupliciter. primo quod unitas specifica. non est tamen rationis sed est realis. quare etiam potest fundare relationem realem. **Vel** dicitur quod equalitas in creaturis non fundatur super unitatem specificam. sed super unum et unum reale.

Handwritten notes at top right:
Sicut ad comparationem
quod non est in equalis
Sicut ad comparationem
quod non est in equalis
Sicut ad comparationem
quod non est in equalis

Handwritten notes at bottom left:
Vnde ad hoc
quod non est in equalis
Sicut ad comparationem
quod non est in equalis
Sicut ad comparationem
quod non est in equalis

Handwritten notes at bottom right:
Sicut ad comparationem
quod non est in equalis
Sicut ad comparationem
quod non est in equalis
Sicut ad comparationem
quod non est in equalis

Questiones

Predicamentoꝝ

Quoniam ad aliquid sit predicamentum unum ab omnibus alijs realiter distinctum. **D**icitur quod sic. et primo probatur quod sit unum. quod in unum dicitur de oibus suis inferioribus. quod est ratio siue habitudo unum ad aliud siue ratio referendi unius ad alterum. **E**t ad aliquid saltem unum esse dicitur una natura ad unum genus predicamentale determinari. ergo est predicamentum unum. **S**ed quod sit predicamentum distinctum patet. quod habet distinctum modum predicandi de prima substantia. quia predicatur in quale relatum. seu ad aliud se habet. quod predicandi nulli alteri dicitur. **E**t eius quod est quod se habet hoc ad aliud. **E**t quod sit realiter distinctum ab alijs maxime suis fundamentis (que sunt quantitas actio et passio) probatur primo. quia nulla res accidit sibi ipsi sed relatio accidit realiter suo fundamento. quod est alia res ab eo. **S**ecundo probatur. quia nulla sic non esset predicamentum distinctum ab eo. **S**ecundo probatur. quia que sic se habet quod unum potest manere reliquo corrupto illa distinguunt realiter. sed sic est de relatio et suo fundamento. **I**tem probatur quia si ponantur duo hoies albi sunt similes. et si in uno corrupta albedo tunc similitudo destruitur. et tamen in alio manet qualitas eadem. que in ordine ad quantitatem fuit fundamentum similitudinis. **T**ercio probatur. quia diuisio entis extra animam in entia extra animam debet esse in diuersas res. sed diuisio entis in decem predicamenta est hmoi. ergo est in diuersas res.

Respondeo. Omne predicamentum debet esse primum principium sed impossibile est relatio esse primum principium. quod non est predicamentum. **S**ecundo patet quia ipsa est maxime dependens. cum dependeat effectiue subiectiue et obiectiue. **D**icendum quod non oportet predicamentum esse principium primum in omni genere cause. sed sufficit quod sit primum in genere cause formalis. et sic etiam relatio in genere generalissimo accepta est principium. ratione cuius suscipit hanc vel illi habere correlatum et dicitur relatiuum.

Respondeo. Omne predicamentum debet esse ens reale extra animam. sed ad aliquid est ens rationis ergo ad aliquid quid non est predicamentum. **S**ecundo patet per primum quinto metaphysice. ubi diuidit ens reale in decem predicamenta. **S**ecundo probatur. quia ad aliquid non est nisi comparatio unius ad alterum. sed illa est ab anima comparante. **D**icitur quod duplex est comparatio. actualis siue exercita. et illa est ab intellectu comparante. et non est nisi in ratione. **A**lia est comparatio aptitudinalis siue habitualis. et illa potest esse extra omnem intellectum. **U**el dicitur quod ratio ut est predicamentum non est comparatio. sed est quedam habitudo et forma secundum quam una res est comparabilis alteri. quam habitudine presupponit comparatio. quod est actus rationis comparantis.

Respondeo. Nullum ens reale potest acquiri in aliquo sine sui mutatione. sed relatio potest acquiri de nouo sine noua mutatione. ergo est non ens reale. et per consequens non est predicamentum. **S**ecundo probatur. quod (ut dicitur quinto philosophorum) columna que alicui prius fuit de extra sit sinistra sine sui mutatione et ita de alijs. **D**icendum quod nullum ens reale absolutum potest alicui de nouo aduenire sine sui mutatione. et tamen bene ens reale respectuum dummodo tamen facta sit mutatio in illo ad quod referatur. **U**el dicitur quod licet ad aliquid possit in aliquo acquiri sine mutatione sensibili illius in quo acquiritur tamen non potest acquiri sine mutatione insensibili. puta per

quandam generationem secundum quid. per quam acquiritur aliquid ens reale de nouo. quod prius non erat.

Respondeo. Ad aliquid non est tamen unum generalissimum. ergo non est unum predicamentum. **A**ns. probatur. quia ad aliquid est relatiuum habens correlatum. quod etiam est generalissimum. **D**icendum quod ad aliquid in generalissimo non habet correlatum. sed habet terminum in eodem. qui dicitur de omnibus terminantibus relationes. et nec est relatiuum nec correlatiuum. sed est communis tam respectiuis quam absolutis. que possunt terminare relationes ut terminus paternitatis est homo ille qui est filius et equalis terminus naturae ad quantitatem. et gratia illius ad aliquid in genere generalissimo dicitur etiam terminari ad quantitatem.

Et quod dicitur. omnis respectus intrinsece adueniens habet correlatum cum quo est simul natura. ergo ipsi sunt ad aliquid habet correlatum. **D**icitur quod ans est verum solus de respectibus qui sunt species. et non de respectibus qui sunt genera. et maxime qui non est genus generalissimum. **E**t quod arguitur. omnis respectus est ad aliquid. et illud aliud est correlatum sed ad aliquid in generalissimo dicitur respectum. igitur. **D**icitur quod ad aliquid in generalissimo est ad aliud tanquam ad terminum. sed ille terminus non est correlatiuum neque genus generalissimum. quia non est quid unum. quod sic ostenditur. quia ad aliquid non habet terminum nisi gratia suorum inferiorum. et illa terminantur ad res diuersorum predicamentorum.

Respondeo. Ad aliquid est immixtum omnibus alijs predicamentis. quod non est predicamentum distinctum. **A**ns. probatur. quia in quolibet predicamento est verum in omnibus rebus inuenitur relatio ut patet ex tribus substantiis quia dicitur caput capitari caput. **E**t sic dicitur de scientia que est in predicamento qualitatibus quod sit scibilis scientia. **D**icitur licet in alijs predicamentis reperiatur relatiuum finitum dicitur non tamen relatiuum secundum esse nisi fundamentaliter. sed relatiuum secundum esse est predicamentum ab alijs distinctum.

Pro quo notandum. quod duplicia sunt relatiua. scilicet secundum esse et secundum dici. **R**elatiua secundum esse sunt quorum totum esse est ad aliud se habere. sicut pater vocatur relatiuum secundum esse. quia totum esse patris est ad filium. et e contra totum esse filij est ad patrem. **S**ed relatiua secundum dici sunt illa que solum connotant respectum. scilicet principaliter et significat absolutum sicut scilicet secundum se et quo ad principalem eius significationem nominat qualitatem in anima existentem. scilicet minus principaliter connotat respectum ad seipsum.

Respondeo. Omne predicamentum distinctum debet habere proprias species et differentias. sed relatio non est hmoi igitur. **S**ecundo patet autoritate philosophi quinto metaphysice. qui species assignat et dicitur secundum dicitur absolute. **D**icendum quod non sunt eadem species et differentie nisi equoce. **E**t dicitur dicitur quod ille species et differentie absolutorum non sunt species et differentie relatiuorum. sed secundum accidit de thoma ponitur et ex illis species et differentie relatiuorum nobis innouentur. quod accidentia respectiua habet esse nimis debile. et sic deficient a nostra cognitione intellectu aliter que oportet eorum species et dicitur circulo quod absolute cognita.

Respondeo. Relatio non differt a suo fundamento nisi per terminum ad quem. sed relatio non ponit terminum ad quem in suo subiecto. in quo est etiam fundamentum. ergo relatio non ponit in suo subiecto aliquid diuersum a suo fundamento. **S**ecundo probatur. quia relatio non differt a fundamento nisi per illud per quod differt ab absoluto sed non differt ab absoluto nisi per hoc quod importat ter

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including:
 - "Ad aliquid non est tamen unum generalissimum..."
 - "Ad aliquid est relatiuum habens correlatum..."
 - "Dicendum quod ad aliquid in generalissimo..."
 - "Et quod dicitur. omnis respectus intrinsece..."
 - "Et quod arguitur. omnis respectus est ad aliquid..."
 - "Dicendum quod ad aliquid in generalissimo..."
 - "Respondeo. Ad aliquid est immixtum omnibus..."
 - "Dicendum quod non est predicamentum distinctum..."
 - "Pro quo notandum. quod duplicia sunt relatiua..."
 - "Respondeo. Omne predicamentum distinctum..."
 - "Dicendum quod non sunt eadem species et differentie..."
 - "Respondeo. Relatio non differt a suo fundamento..."

Handwritten marginal note on the top right:
 - "Ad aliquid non est tamen unum generalissimum..."

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including:
 - "Ad aliquid non est tamen unum generalissimum..."
 - "Ad aliquid est relatiuum habens correlatum..."
 - "Dicendum quod ad aliquid in generalissimo..."
 - "Et quod dicitur. omnis respectus intrinsece..."
 - "Et quod arguitur. omnis respectus est ad aliquid..."
 - "Dicendum quod ad aliquid in generalissimo..."
 - "Respondeo. Ad aliquid est immixtum omnibus..."
 - "Dicendum quod non est predicamentum distinctum..."
 - "Pro quo notandum. quod duplicia sunt relatiua..."
 - "Respondeo. Omne predicamentum distinctum..."
 - "Dicendum quod non sunt eadem species et differentie..."
 - "Respondeo. Relatio non differt a suo fundamento..."

Questiones

Predicamentoz

su aliquotiens differunt fm locacione. vt dis/ ciplina disciplinari dr disciplina et discipliatum disciplina discipliatum. et sensus sensati sen/ sus et sensatum sensu sensatum

In hac pre pbs ponit veras proprietates ipsius adali/ qd. Et dicitur in duas ptes fm q duas ponit pprieta res scba ibi (videtur aute) pma diuidit in duo. pmo po nit pprietate z circa ea est remouit dubiu. Secdo poit qd a impedimeta ptra illa pprietatem scba ibi (at vero) Quo ad pma dicit q oia relatiua ta fm esse qz fm dici qd relatiua sunt dicunt ad puertertia. Et h declaratur ex ppari/ ter dices vt seruis dñi suus dr. et dñs serui dñs et du/ plu dimidiu duplu et dimidiu i dupli dimidiu et maius minore matus et min? maiore minus sicut aut et in alijs. Tunc remouit dubiu qz possit alijs dubitare an correlatiu sep referatur ad relatiu in eode casu in q relatiu referatur ad ipsu vel qñs mures casus. Dicit pbs q in ista con uertentia aliquoties fit mutatio casus cui? est exemplum vt disciplina dr disciplinari disciplina z discipliatu dr ad disci pliaz in abltio casu qz est discipliatum disciplina discipli/ natu. Et h mo etia sensus dr sensati sensus in grio casu sed sensatu dr sensu sensatu in abltio casu. et istud fit ppter diuersa hitudies relatiu ad correlatiu z ecotra

Notandū

Dicitur ad puertertia e aliq res/ fertur in se fm mutuā dependēt am sub habitu dine obliq casus. vel e relatiu significari de seipso mediante obliq sui correlati. vt cū dicim? dñs serui dñs z ecotra. Et illa puertertia e pfectu illa q trāspōit cor relatiu in grio casu quā sedq illa q mutat grem in dñm. qz illa e pfectior qz illa q mutat grem in abltm. sed illa e iper fectissima qz ad circūlocutioes acci se trāffert. Et ista mu tatio fit ppter diuersū modū scandi relati et sui correlati. sed qñ hnt vñū modū scandi referūt ad iuicē i eode casū

Dr Itz dicit ad puertertia sit relatiu pma ddm q loquedo in generalitā fm ee qz fm dici pprie ras est pma qto modo. qz o soli et semp puenit dūmō fiat bona relatiu assignatio. qz p3 p inductione. primo de relatiu fm ee qz dicim? pater filij pater z filij pater filius z dupli dimidiu dupli z dimidiu dupli dimidiu. De relatiu fm dici est ex ppari qz dr scia scibūis scia z scibile sci entia scibile sicut dicim? disciplina disciplinari disciplina. et ex ptra discipliatu disciplina discipliatu. Et q sol puenit p3 qz sola relatiu pter dependētia subiectiuā (q est cois oibz accitibz) dependēt obiectie ad finimum correlatiōis sicut patuit ex diffinitōe. Si p loquimur de relatiu fm esse. tā tum tunc ista pprietas est pma scdo modo qz sic puenit alijs. scz relatiu fm dici

Ar Dicitur ad puertertia nō conuenit oibus relatiuis q non e pma quarto modo. An pbarur. quia ad aliqd in cōi non habz correlatiu cū q dicat ad puerter tiam ddm mltipliciter. primo q ista pprietas puenit oibz bus relatiu fm spēm z sic excludit gñalissimū cui nō cō/ uenit. Secdo ddm q ad aliqd in gñalissimo dr ad puerter tiam cū seipso sicut ad aliqd est ad aliqd recte sicut eq/ le est ad eqle. Tertio dr q ad aliqd in cōi referatur ad ali ud tanq ad terminū cui si fingat nomē referē econuerso ad ipm sed erit solū relatio rōnis. qz i nra pbs declarata ille terminus non est aliqd vñū sed est in diuersis pntis

Ar Pater z filij sūt relatiua z nō nō dñr ad con/ uertentia. An pbat qz stat aliquē esse patre et nō filij sed filie. z sicut stat aliquē ee filiu z nō pater sed matris. Ddm q logie? illa dñm nam sex? nō attendit qz ipe p ptem intelligit parere. z p filiu itelligit ple. z sic pē et filij? absoluunt a conuocatione sexus.

Ar Dicitur ad conuertentia conuenit solis pponibus q male assignat p pprietate relatiu. An pbat. quia sole pones conuertunt. Ddm licz sole ppositio nes conuertunt vt conuerti dicit mutacionem subiecti i pdicatu. nō pones nō dicunt ad puertertia vt e referri ad aliud sub habitu dine obliq casus. Et qñ replis cat dicit ad puertertia salte puenit passiuu z subiecto. p3 qz subiectu z pma passio adiuicē ad seom ita scdm bñ dicunt ad puertertia ite nō ad puertertia. Pro q norandū q dñm e inter puertertia puertertia z con uertentia. qz puertertia est passio pponū puenit eis fm trāspōitōez termioz. Sz puertertia e passio termi norū q pnt vltter z vere de seinuicē pdicari sicut p3 de pmo z eius spē. qz sicut pma sequit ad seom ita scdm sequit ad pma. vt sicut sequit homo est. qz nō sicut ita ecotra. Sed conuertentia est eoz q ad seinuicē referuntur sub habitu dine obliq casus. z e solū passio relatiuozum. Dicitur notatē (sub habitu dine obliq casus) qz in rē nō pnt fieri puertertia. Cui? rō e. quia in his que dicunt ad puertertia denotat aliq trāsitio q nō pnt fieri p rōis cū illi fm pntianū sūt absoluti. Lintrāsitie pstruunt.

Ar Vas z vinū nō sūt relatiua. z nō dicunt ad cō uertentia p3 qz dicim? vas vini vas z vinum vas vinū. Ddm q dupli aliq pnt dicit ad conuertent tiam. vno mō p se z gfa sui. z sic sola relatiua dicuntur ad puertertia. Alio mō scdario z p accūs gra alterius z sic ee puenit illis d qz argumētū assumit. qz vas z vñū gra istoz relatiuoz pntes z pntes dñr ad puertertia z

Ar Unū z multū dicunt ad puertertia. q illa ppos ptietas puenit alijs. An pbat. qz habet ad iuicē mutuā dependentia. Et sicut mō possit argui materia z forma. Ddm q ista dependentia non est eiudē rōnis cū dependētia relatiuoz. qz si capiat vnitas materialiter tunc multitudo dependet ab vnitate sicut a suo pncipio. Si p capiat formali p indiuisione sic vnitas dependet a multitudine. sicut puatio ab habi tu. Ad aliud sicut ddm q forma dependet a materia nu meraliter. qz forma p materiā indiuiduat z numerat. sz ecotra materia dependet a forma specificatiue. qz for ma in materia est speciet pncipiū.

Atuero aliquoties nō videbit conuerti nisi cō uenitēter (ad quod dr) assignetur. sic em pec/ cet is qui assignat vt ala. si assignetur auis nō conuertit vt si auis ale. neqz em prius conueni enter assignatum est ala auis. neqz em in eo q auis est. in eo ala auis dr. Sz in eo q alata e mltioz em z alioz ale sunt que non sunt aues quare si assignet conuenienter. z puertertia vt ala alati ala z alati alia alati. Aliquotiens autē

qz si ul gnd pma qz ddm dicit ad puertertia qz dicit ad puertertia qz dicit ad puertertia

Sicut dicitur pta puertertia qz dicit ad puertertia qz dicit ad puertertia

qz oibz illis qz dicit ad puertertia qz dicit ad puertertia qz dicit ad puertertia

forte et nomia fingere necesse erit si non fuerit
 nomē positū. ad qd cōueniēter assignet vt re/
 m⁹ nauis si assignet nō erit cōueniens assigna/
 tio. neq; em̄ in eo q nauis est in eo remus
 eius dī. sunt em̄ naues quaz remi non sunt lq̄
 re non conuertit nauis em̄ nō dī remi nauis
 sed forte cōuenientior assignatio erit. si sic qd
 dā mō assignet. remis remite rei rem⁹ aut q/
 modolibet aliter dcm̄ sit. nomē em̄ nō est po/
 sitū cōuertit aut si cōueniēter assignet remitū
 em̄ remo remitū ē. sili autē in alijs: vt capu
 pueniētius assignabit capitati q̄s si aial assigna/
 netur neq; em̄ in eo q aial est caput h3. **mul**
ta em̄ sunt aialia capita nō habētia. sic autem
 fortasse facilius sumit qbus nomē nō est posi
 tū si ab his que p̄ma sunt. et ab his ad q con/
 uertunt nomina ponantur. vt in his que p̄dcā
 sunt. ab ala alarū a remo remitū.

nō sibi sed alteri siue alterius est. et ita dī puenienter ca
 put capitati caput et nō caput aialis caput. qz nō in eo
 q aliqd aial est in eo caput h3. et q multa sunt aialia
 capita nō habētia vt oia gna ostrea et cōchay. Sic at
 facili⁹ fortasse sumit pueritētia qm̄ noia nō posita for/
 mant ab illis qbus noia posita sūt. vel fingant ab his
 q cōuertunt. sicut p3 in his q dca sunt. sicut formatū est
 ab ala alarū. et a remo remitū.

Notandū Pro faciliōri intellectu hui⁹ i
 pedimēti q si aliq assignent re
 latio et nō sit assignatio cōueniēs tūc nō dīr ad puer
 ritētia. vt dixit p̄prietas p̄cedēs. nec sūt p̄a relatio q aliq
 gnāf p̄relatis. Verbi gr̄a. si ala assignet aut tāq suo
 correlatio assignatio nō ē pueniēs. nec dicūt ad puer/
 ritētia. qz nō ois ala ē autis ala. qz mlte sūt ale q nō sunt
 autis. vt ale musca et vt serpētū. sili si caput assignet aia
 li tāq suo correlatio incōueniēs ē assignatio. qz caput et
 aial nō dīr ad pueritētia. qz nō oē aial h3 caput. Sunt
 em̄ mlta aialia nō hntia caput. vt ostrea marina cōchē
 lia et silla. Sili si rem⁹ assignet nauī tāq suo correlatio
 est assignatio incōueniēs. rem⁹ em̄ et nauis nō dīr ad
 pueritētia. verūm si pueniēs fiat assignatio oia relatio
 dīr ad pueritētia. Quātr autē dī fieri assignatio docet
 p̄s et documētū ē tale. si alteri relatio nomen deficiat
 o3 tūc fingere nomē et denoiando a noie relati hntis
 nomē. Verbi gr̄a si rem⁹ dī relatiē et nō dicat relatiue
 ad nauē cū sint multe naues remos nō hntes. Etia si
 caput dicat relatiue ad aial cū mlta sint aialia nō habē
 tia capita ad h3 qd i talibz relatio sit pueniēs o3 fingere
 noia vt remo remitū fingat. et a capite capitati fingat
 et ab ala alarū. et sic relatio assignatis cōpetit p̄prietas
 dicra s3 dicit ad cōuertentiā.

Ad Omne aial h3 sensū et marie sensū tact⁹ p cutus
 puatōez necē ē aial mori. vt dī scdo de aia. sed
 oēs sens⁹ sūt i capite. q oē aial h3 caput. **Quo** p̄bat
 qz dī caput a capio. qz capite i se oēs sens⁹. **Quo** dī
 p̄t p̄mo q sens⁹ tact⁹ nō solū ē i capite s3 ē expāsus p
 totū corp⁹ ad modū subtil⁹ rethys et necario ē i q̄lter p
 te corpis. vt aial posset fugere nocua. si q̄ ponant aliq
 aialia capita nō hntia adhuc p̄ i eis saluari tactus. vt
 de cōchēlibz q p̄seruāt i aq salia q calidior ē q̄ aq dulc
 scdo dīm q illd dcm̄ Aristo. mlta sūt aialia capita nō
 hntia h3 p̄tate q ad sensibile cognitōem qz in illis non
 apparet caput ab alijs p̄tibz corpis distinctū q̄uis fm̄
 p̄tate capita habeāt. Sicut i sili dicim⁹ talpā nō habē
 re oculos. qz nō h3 eos extra pelle nobis appāretes.

Dīa ergo que ad aliqd dicuntur si cōueni
 enter assignentur (ad cōuertentiā dīr. **Nā** si ad
 quodlibet aliud assignentur et nō ad illud dicat
 nō cōuertuntur. Dico autē qm̄ neq; hoz que in
 dubitanter cōuertibilia dīr. et noia eis posita
 sunt. nihil cōuertit si ad aliqd eoz que sunt ac
 cidētia assignet et nō ad ea ad q dīr vt sensus
 si non dī assignet sed hominis aut bipedis
 aut alicuius talū. nō puerit. nō em̄ erit cōue
 m̄ iij

*p̄m̄
 impedi
 ala
 nauis
 remi
 caput
 ala
 rem⁹
 caput*

*colligim
 ad rōmētia
 p̄tate
 p̄tate
 p̄tate*

Questiones

Predicamentoy

niens assignatio. Ampli⁹ si cōueniēter assignet ad id qd̄ d̄r oibus alijs circūscriptis que cūq; accētia sunt relicto ꝑo solo illo ad quod assignatū est. sp̄ ad ip̄m dicet. vt si seruus ad dñm dicat circūscriptis oibus que sūt accētia dño vt eē bipidē. vel scie susceptibili est. vl̄ hoīem relicto ꝑo hoc solo qd̄ dñs est. semp̄ seru⁹ ad eū dicet. seru⁹ em̄ sp̄ dñi seru⁹ ē. et si vero seru⁹ nō cōueniēter dicatur id ad qd̄ d̄r circūscriptis oibus alijs relicto ꝑo solo ad qd̄ assignatū est. nō dicet ad ip̄m assignet em̄ seru⁹ hoīs. et ala auis z circūscribat ab hoīe esse dñm. nō iam seruus ad hoīem dicet cum em̄ dñs nō sit. seruus nō est. Silt̄ autem z de auī adimat eā alata esse et ampli⁹ nō erit ala adaliqd̄. Cū em̄ nō sit alatu nec ala erit alie⁹ quare o; assignari ad id ad qd̄ pueniēter d̄r et si sit nomē positū facilius erit assignatio. si aut̄ non sit fortasse erit necessariū nomē finge re. Si aut̄ sic reddatur manifestū ē quoniam omnia relatiua conuersim dicuntur.

assignatū est nō dicet sicut si assignet seru⁹ hoīs z ala auis et circūscribat ab hoīe esse dñm. Pars iā q̄ seru⁹ ad hoīem nō dicat cū em̄ nō ē dñs nō erit seru⁹. z silt̄ d̄ alijs adimat em̄ alatu ē ampli⁹ non erit ala adaliqd̄. et ita scitur q̄ ala est auis vt alata est z h̄ manifestum est ex dictis cū em̄ nō sit alatu nec ala erit alie⁹ qz ala nō ē suis sed alteri. Eocludit igit̄ ex dictis q̄ o; illud qd̄ ē adaliqd̄ pueniēt assignare ad id qd̄ ē z nō ad aliū ud. Et si vtriq; se; tam relatio q̄ correlatio sit nomen impositū facit̄ erit assignatio fm̄ cōuertētia. si aut̄ non sit nomē impositū vtriq; relatio; fortasse erit necessariū nomē fingere h̄; modū h̄;us positū. z illo facto tūc maifestū est. qm̄ oīa relatiua fm̄ puertertia dicūt̄ ad inuicē.

Ad Suba nō accidit relatiōi imo magis ecōtra sed hō ē suba. q̄ nō accidit dño qd̄ est relatio. Dñm q̄ accēs accipit dupl̄. vno p̄rie p̄ illo qd̄ adest et ab est p̄ter subiecti corruptōem. z sic repugnat sube. qz suba a toto gñe ē ens p̄ se subsistens. Alio⁹ capitur cōiter p̄ omī illo qd̄ ē extraneū alteri inq̄rū illud atre; stat sub aliq̄ tertio. z h̄ mō relatio accidit sube z ecōtra et hoc vltimo mō capit̄ accēs in littera.

Videtur aut̄ adaliquid sil̄ esse natura z in alijs q̄dem plurib; vez est. sil̄ em̄ ē duplū z dimidiū z cū sit duplū dimidiū ē z cū sit seruus dñs ē. silt̄ aut̄ his et alia. Insimul autem hec sese auferūt inuicē. si em̄ nō sit duplū nō ē dimidiū. si non sit dimidiū duplū non est. Similiter autem et in alijs quecunq; talia sunt.

In ista pre p̄hs ponit scōm p̄rietatē relatiōis. Et diuidit̄ in duo. qz p̄mo ponit p̄rietatē scōm format cōtra eā qd̄ d̄a instārias ibi (nō aut̄ in oib;) Dicēs p̄mo q̄ relatiua vidēt̄ eē sil̄ natura. z istud ē vez in pluribus relatiōis. qz duplū z dimidiū sūt sil̄ natura. qz positō duplo ponit̄ dimidiū z ecōtra. z silt̄ seruus et domin⁹ sūt sil̄ natura. qz cū seru⁹ est vt seru⁹ necessario dñs est vt dñs z silt̄ est in alijs. Et q̄ infer̄ illo correlatiū q̄ relatiua posita se ponit̄ z adlata sese auferūt. qd̄ pater inducōe z exēplo cū em̄ duplū sit. nec ē q̄ etiā sit dimidiū um et cū nō sit duplū nec ē q̄ nō sit dimidiū z ecōtra si non sit dimidiū nec ē q̄ nō sit duplū. Et silt̄ est in oibus alijs q̄ fm̄ p̄rietatem alioz sunt.

Ad Terrū relatiua sunt simul natura. Dñm q̄ sic vt dicit̄ ista p̄rietatē scōm cū; triplex dat̄ expositio. p̄ma est (relatiua sunt simul natura) id est sunt sil̄ orru et occasu cum aliq̄ qd̄ non est eā eoz qz relatiua eē cor; relatiua ex naturali dependentia sil̄ oriunt̄ z sil̄ cor; runpunt. Scōa ē relatiua puerunt̄ cū aliq̄ scōm subis; stendi p̄nam vbi neutz ē eā alteri⁹ z iste ē scōs mod⁹ sil̄tratis. vt parebit̄ in postp̄ris. Tercia ē Boeciū q̄ sic exponit̄ relatiua sūt sil̄ natura. i. sunt sil̄ naturali inelligētia. qz vnū nō cognoscit̄ sine altero sine determinare se ue indeterminare. Nā si scōo indeterminate hūc eē partem. indeterminate scōo eius esse filium. z si determinate scōo hūc esse patre. determine scōo ei⁹ esse filium.

*Scdm impeditur
p̄rie
nihil nō p̄
ipse p̄ia afflū
p̄rie
p̄rie
p̄rie*

*quidam blag
p̄rie
p̄rie
p̄rie
p̄rie
p̄rie*

*2^a p̄rie
tas
cor^m*

*p̄rie
p̄rie
p̄rie
p̄rie
p̄rie*

Ar si Porphyrii genus refert ad spem et eorum
 solz hec noletur simul natura. q ista prietas no
 puenit oibz relatis. Dmox pbat qz genus plus est spe
 cu ab eo no puerat subsistendi pna. z similt possz argui
 in alijs intentionibz relatis sicut sicut vlt et pculare. Di
 cendu qz gen^o et spes capiunt duplt. vno modo formalit^r
 p intentionibz scdis et sic snt relata rois z snt sil^r natura.
 Alio mo capiunt materialit^r p illo qd subest interoi gnis
 z spci z sic no referunt ad inuice nec o3 ea sil^r ce naturo. Et
 ita snt ddm est de alijs itentoi b

Ar Sortes senex z sortes puer referunt ad se iuice z
 no snt sil^r natura iust. Pna ps autz p^o qz h3 Por
 phiriū sortes senex differit a se puero s3 dca est qda relatio
 Ddm qz duplt aliq^o dicitur ee relata vno^o p se quoz
 sez vnu fm pna forma refert ad aliud z reliquū eorum
 ad ipm z illa dnt sil^r natura. Alio^o p accis vt illa q no
 fm suas formas dnt ad inuice et illa no o3 ee sil^r natura
 z sic sortes senex z sortes puer dicitur ee relata. qd sic patz
 qz in relatis eqd parte vtriusqz p se extremū e aliqd eodem
 noie nominatū qd no fit h sed p se extrema h^o relatiois
 sunt differēs z dca z illa sunt sil^r natura vt differēs e dca
 differēs h ea q snt dca no snt forte sil^r

Ar Pater z filius snt relata z tñ no snt simul nata
 z snt ca z caro qz pater por est filio z ca caro
 Ddm qz pater z filius capiunt duplt vno^o materialit^r p sub
 lecto vlt suba pmitat^r z sic pater por est filio z p manere
 pater destructo filio. Alio^o capiunt formalit^r q ad formale ef
 ferelatiois z sic est sil^r natura cu filio et eiusde erat^r vt de
 eoe sophisima qd h fieri solz. Et sil^r modo ddm est de ca
 z caro qz causa material^r z p denomiato est por caro s3 for
 malit^r z p significato sunt simul. Et qñ dca pater formalit^r
 z in ee relatiois p manere destructo filio q no snt sil^r natu
 rura. Pna p^o duplt. prio qz p aliqz hfe dece filios z vno
 corrupto no ppter h corruptif pafnitas in patre. Secdo
 pbat qz destructo filio possibile e nullā mutatoez fieri cir
 ea hiectū pafnitas. sed impossibile est aliqua formam
 tolli a subiecto ipo no mutato ddm ad primā pbatōez
 qz hns plures filios no referit p se ad huc vel illū filiū h ad
 filiū in coi quisqz manz manere isto vlt alio filio. Ad scda
 pbatōez ddm qz vera e in formis absolutis no aut respec
 tiuis qz ibi sufficit fieri mutatoez in altero. Vel ddm qz
 h no fiat mutatio sensibilis in subiecto pafnitas fit ra
 menti mutatio insensibilis per qua cessat esse pater fi
 lio corrupto

Ar Prius fm q prius refertur ad posterius iqtū
 posterius et tamen no snt simul natura. patet
 quia prius semp est posteriori prius. et videt implicatio
 dicere prius sil^r ee cu posteriori. Ddm q ille intentōes
 que sunt prius et posterius sunt sil^r sed no ea que subiecti
 untur intentionibz istis. Et qñ replicatur illa non sunt
 simul natura qz vni potest esse alio no existente. sed p^o
 potest esse etia formalit^r qñ posterius no est ergo non
 sunt simul natura. Dmox pbat qz hec dies est por die
 crastina et tamen posteritas diei crastine adhuc no est.
 Ddm q h solū est relatio rōis que potest fundari p itel
 lectum supra aliquod quod non est. Unde omnis illa
 relatio est rōis que fundatur super ens in rōe acceptum
 in altero vel vtroqz extremoiū in altero. vt h in vtroqz vt
 est relatio secunde intentionis ad secundā intētionem

Ar Diffiniens est plus diffinito sed vnu relatiū est
 diffinitū alterius q vni prius est alio. Et pbat
 matuz qz pncipiū est plus termino sed relatiū in habitu
 dine respectiua habz se in rōe pncipiū q est plus correlatiū
 vo qd est eius terminus. Ddm ad pncipiū q maior est ve
 ra in absolutis et non in respectiuis vbi vni ponitur in
 diffinitione alterius ppter mutua dependētia et sic v^o
 qd amo videtur esse plus alio tamen in esse relatiōis vel p
 ut referuntur ad formā relatiōis mediā simplt sunt simul.
 Et sic etiā soluit argumētū qñ arguit spe dca no pnt ee
 simul natura sed relatiū et snt correlatiū spe differit igit^r
 Dator pbat qz intellectus no pnt simul plura intelligere
 Dicit q illa auroitas habz vitatem in absolutis et no
 in respectiuis vbi vni qd qz habz intelligi sicut h3 ee. Ad
 pfirmatoez ddm qz pncipiū est ante tminū in successiuis
 sed in pmanētibz nihil. phibz ea ee simul sicut p3 de linea

Ar Esse simul natura no puenit solis relatis. ergo
 no est ipis pncipiū. Pna pbat qz fm p h m in post
 pdicamēt^r sil^r natura dicitur qñ qz ex opposito diuidit ge
 nus aliqz sed talia repiunt i oibz pncis. Ddm qz rela
 tia dicitur ee simul scdo modo sil^r tatis q aliqua puerunt
 fm eēdi pnam. et neutriū est causa alterius sicut no est
 de illis q ex opposito diuidit aliqz genus licz dicat ee sil^r
 fm terciū modū. Et si arguat^r subtile et flebile puerunt
 fm subsistendi pnam et neutriū est causa alterius. ergo
 sunt simul natura et tamen no sunt relata. Ddm h3 puer
 tant fm eēdi pnam gratia vni^o terciū ad qd hnt necari
 am habitudiem. non tamen puerunt per se et grā suarū
 pncipaz naturarū sicut relatiua que fm suam formam et
 natura relatiōis sunt simul

Ar Contra correlatiū ex ista ppietate illatur. Illa q
 opponit non posita se ponit. sed relata sunt op
 posita ergo non ponunt se. Ddm licet relata respectu
 eiusde subiecti opponant et se destruant tamen respectu
 diuersorū subiectorū posita se ponit et illa virtus positi
 ua nec est pnie relatiū nec correlatiū sed est potius ipis
 cois p formā medie habitudinis ea ambientem

Non autem in omnibus relatiuis verum
 videtur simul esse natura. scibile enim scientia
 prius esse videtur. namqz in pluribus substi
 stentibus rebus scientias accipimus. in pau
 cis vero vel nullis hoc quis reperiet simul cu
 scibili scientiam esse. Amplius scibile sublatiū
 simul aufert scientiā. scientia pō non aufert sci
 bile. Nā si scibile no sit. no est scientia. scientia
 vero si non sit. nihil prohibet esse scibile vt cir
 culi quadratura si est scibile. scientia quidem
 eius nondum est illud vero scibile est. Ampli
 us aiali si qdem sublata no ē scientia. scibilium
 vero plurima esse contingit.

Handwritten marginal notes on the left side of the first column, including 'p' and 'q' with various annotations.

Handwritten marginal notes on the left side of the second column, including 'p' and 'q' with various annotations.

Handwritten marginal notes on the left side of the third column, including 'p' and 'q' with various annotations.

Handwritten marginal notes on the left side of the fourth column, including 'p' and 'q' with various annotations.

Handwritten marginal notes on the left side of the fifth column, including 'p' and 'q' with various annotations.

Handwritten marginal notes on the left side of the sixth column, including 'p' and 'q' with various annotations.

Handwritten marginal notes on the right side of the second column, including 'p' and 'q' with various annotations.

Questiones

predicamentoy

*prima instātia
de p[ro]p[ri]etate
sup[er] d[omi]n[um] p[ro]p[ri]etate
p[ro]p[ri]etate
p[ro]p[ri]etate*

De forma quadā instātia p[ro]p[ri]etate fe
cunda. Et diuidit in duo. p[ri]mo ponit instātia de scia
et scibili. scdo ponit instātia de sensu z scibili ibi (Sic
autē) Quo ad p[ri]mū dicit q[ue] nō videt[ur] v[er]o in oib[us] relatiuis
q[ue] ipsa sunt s[ic] natura q[ue] scibile qd est scia scibile id est res
latiū ad sciam nō videt[ur] esse s[ic] cū scia sed p[ro]p[ri]etate ea. Et h[ic]
p[ro]bat trib[us] rōib[us]. P[ri]ma q[ue] nos v[er]o in plurib[us] nō accipit
mus scias de reb[us] nisi reb[us] iā in natura subsistentib[us] ex
quo scias reales nō possum[us] accipere nisi ex p[ri]ncipis re
rū in intellectu acceptis. z sic o[mn]es res scibiles p[ro]p[ri]etate esse q[ue] sit
n[on] scia de reb[us]. Ad d[icit] v[er]o in plurib[us] s[ic] Alber. q[ue] si est
aliq[ue] scia q[ue] nō est de reb[us] q[ue] extra nos sunt. s[ed] de h[ic] q[ue] sunt
a nobis in illis scia p[ro]cedit scibile. sicut in eth[ic]is ad h[ic] r[ati]o
existētia p[ro]cedit scibile. sicut in eth[ic]is ad h[ic] r[ati]o
mō scibile v[er]o p[ro]p[ri]etate q[ue] nō v[er]o in esse positiū est aut sciaz
s[ed] in realib[us] scietis generat[ur] v[er]o est q[ue] scibile s[ic] h[ic] qd est
p[ro]cedere videt[ur] sciam q[ue] est de ipso scibili. In paucis p[ro]p[ri]etate v[er]o
forte in nullis p[ro]p[ri]etate sit respire sciam cū scibili. Dicitur
(in paucis) p[ro]p[ri]etate subas sep[ar]atas. q[ue] in illis s[ic] inceperunt
esse scibile z scia. Scdo q[ue] scibile ad sciam nō p[ro]uertit
p[ro]p[ri]etate scibile em sublati aufere sciaz. nā si scibile nō est scia
nō est eo q[ue] nulla scia est q[ue] nō est de aliquo scibili. Si p[ro]p[ri]etate
ecōtra scia nō sit nihil p[ro]hibet scibile esse. q[ue] v[er]o de Boet
us. multa s[ic] scibilia quoz scie nō s[ic] inuente. Et exēpl
ficat p[ro]p[ri]etate de q[ue] d[icit]ur a circuli. qd z si scibile sit scia t[ame]n ei
nō d[icit]ur est inuēta. Tercia r[ati]o. q[ue] a[li]i s[ic] h[ic] sublati s[ic]
aufert scia. q[ue] corrupt[ur] nobis corrupunt ea que in nobis
s[ic] z t[ame]n nihil p[ro]hibet nullo a[li]i ex[em]p[lo] multa scibilia eē.
Grelinquit q[ue] scibile p[ri]us sit scia.

h[ic] r[ati]o p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etate

De d[omi]n[um] p[ro]p[ri]etate

Theronimus dicit in epla ad Paulinū. discam[us]
in terris quoz scia nobiscū p[ro]feret in celo. q[ue] ad
corruptōem hois p[ro]p[ri]etate nō sequit[ur] corruptō sci
entie. Et p[ro]firmat. q[ue] dupl[ic]i corruptit[ur] aliq[ue] forma. Uno
mō p[ro]p[ri]etate q[ue] corruptit[ur] a suo p[ro]p[ri]etate. v[er]o calidū a frigido. Alio
mō p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etate. p[ro]p[ri]etate corruptioem subiecti. s[ed] inuēto i[n]telligi
bilit[ur] nihil est p[ro]p[ri]etate. z s[ic] subiectū scie qd est intellect[us] est
incorruptibile. q[ue] scia est incorruptibilis. Dicit q[ue] scia
p[ro]p[ri]etate capi dupl[ic]i. Uno mō q[ue] t[ame]n ad id qd h[ic] ex p[ro]p[ri]etate scietina
rū v[er]o in q[ue] est acc[us]at[ur] intellect[us] material[is] z dispositiue.
et sic corruptit[ur] a[li]i corruptio. Alio mō cap[er]it q[ue] t[ame]n ad
id qd h[ic] in ipso intellectu. z sic s[ic] m[en]te doctozis sancti
necarium est q[ue] scia rem aneat in aia sep[ar]ata v[er]o p[ro]p[ri]etate argu
mentū h[ic] p[ro]p[ri]etate p[ro]firmatōe assumptū. Vel dicit q[ue] in aia se
p[ar]ata manet scia q[ue] ad habitū. s[ed] quo ad modū scietū z q[ue]
t[ame]n ad cognitōis actū sic corruptit[ur]. q[ue] t[ame]n nō intelligit p[ro]p[ri]etate
discursum sic nūc. q[ue] dicit Egidius de thoma q[ue] aia se
p[ar]ata nō indiget logica. q[ue] illa est maxime discursiua. fa
cet t[ame]n q[ue] aliquo mō p[ro]p[ri]etate z diuidit.

*2a instātia
de p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etate*

Sic autē his sese habent z ea que de sensu
scibile em p[ri]us q[ue] sensus videtur eē. Nā
scibile interemptū s[ic] perimit z sensus. sensus
vero scibile nō simul perimit. sensus em cir
ca corpus z in corpore est. scibili autē perem
pto perēptū est z corpus. scibile em corp[us] est
cū vero corpus nō sit perimit z sensus. q[ue] sit
perimit scibile sensus. sensus p[ro]p[ri]etate scibile nō

simul p[ro]p[ri]etate. A[li]i em p[ro]p[ri]etate sensus. quidē p[ro]p[ri]etate
tus est. scibile vero erit v[er]o corpus calidū. v[er]o
ce amarū z alia oia quecūq[ue] talia sunt. Ampli
us sensus quidē simul cū sciatō fit simul em
a[li]i fit et sensus. Scibile vero ante est q[ue] est
set sciatū. ignis em et aq[ue] z alia h[ic] mōi (ex q[ue]
ipm a[li]i cōstat) a[li]i sunt q[ue] a[li]i. sic omnino vel
sensus. q[ue] p[ri]us q[ue] scietis scibile eē videtur

Hic ponit scdm instātia de sensu et scibili. Dicens
q[ue] s[ic] sicut se h[ic] scibiles scia sic h[ic] scibile z sensus
q[ue] scibile (quod ad sensū refert) p[ri]us videt[ur] esse q[ue] scietis
Quod p[ro]bat dupl[ic]i. p[ri]mo q[ue] scibili corrupto corrupti
tur sensus. sensus autē interempt[us] scibile nō simul inter
rimit. Quis causa est q[ue] sensus est circa corpus et in
corp[us]e. cū q[ue] nullum est corp[us] scibile necariū est q[ue] null[us]
sit sensus p[ro]p[ri]etate q[ue] scibili p[ro]p[ri]etate sensus. sed sensus non
simul aufert scibile. q[ue] a[li]i destructo destruit[ur] sensus ra
men adhuc multa remanēt scibilia. v[er]o corpus calidum
dulce et amarū et alia que sunt p[ro]p[ri]etate q[ue] scibiles dist
posita que oia sunt scibilia. Scdo ē sensus s[ic] sit cum
sciatō id est cum a[li]i h[ic] scietis. sed scibile est p[ri]us
us sciatō id est a[li]i h[ic] scietis. quia ignis et aqua
et alia elementa ex quib[us] fit a[li]i p[ro]p[ri]etate suas q[ue] scibiles sunt scietis
scibilia et sunt a[li]i a[li]i est. q[ue] videt[ur] q[ue] scibile sit anteq[ue]
sensus. et per consequēs videtur q[ue] non omnia relatiua
sunt simul natura

Queritur Quare Aristoteles mouit istas
duas instantias et eas non soluit
Dicit q[ue] idea quia verum p[ro]cludunt neq[ue] sunt illa relati
ua s[ic] esse sed solum s[ic] dici. quia ex p[ri]ncipali significa
ro non impozit[ur] respectum sed naturas absolutas alteri
us p[ro]dicamentū et sic non oportet q[ue] illa p[ro]p[ri]etate eis coue
niat. Est tamen dicit s[ic] doctozem sanctū. q[ue] scibile et
scibile capitur dupl[ic]i. vno modo s[ic] p[ro]p[ri]etate et sic
non sunt simul natura cum scietis et sensu. Alio modo
s[ic] actum et sic sunt simul cum ipsis. Est t[ame]n quidā qui
has instācias sic soluit. dicens licet scia non sit simul cū
scibili est t[ame]n simul cum scietis et licet sensus non sit simul
cum scibili est t[ame]n simul cum sciatō et debet t[ame]n acc[us]at[ur]
cipi sensus non v[er]o dicit p[ro]p[ri]etate m[en]tendi sed actum et
sciatum v[er]o est sensu p[ro]p[ri]etate

Ad Sensatum est idem cum scibili si ergo sensus
et sciatum sunt simul etiam sensus et scibile
erunt simul. Dicendum q[ue] idem sunt in re significata
differunt t[ame]n in modo significandi. quia sciatum cap
itur participialiter et nominat[ur] actum. sed scibile capi
tur nominaliter et dicit[ur] aptitudinem et ergo sciatum ē
simul natura cum sensu maxime. v[er]o nominat[ur] actum sens
tendi non autem scibile. Quod etiam dicit ad
questionem q[ue] scibile et scibile capiuntur dupliciter
vno modo materialiter p[ro] illo quod habet in se talem
naturam q[ue] p[ro]p[ri]etate scietis vel scietis et sic non sunt simul
cum scietis et sensu. Alio modo capiuntur formaliter p[ro]
ut scibile dicit[ur] actuale h[ic] r[ati]o ad sciaz z scibile ad scietis

Et sic sunt simul natura cum scientia et sensu.

Habet autem questionem verum nulla suba ad aliqd dicat queadmodum videt. an hoc cotin/gar fm quasda scdas subas. Flam in primis substantijs veru est sz qz no dicunt adaliquid Flam aliquis homo non dr alicuius aliquis hamo. neqz aliqs bos alicui? aliqs bos. Si militer aut z pres. quedam em manus no dr alicuius quedam manus sz alicui? man?. z qddam caput n dr alicui? quoddam caput sz alicui? caput. Silr aut z in secundis substarijs atqz hoc qdem in pluribz. vt homo no dr alicuius ho nec bos alicui? bos. nec lignu alicui? lignu. sz alicuius possessio dr. In hmoi ergo manifestu est qm non sunt adaliquid. In aliqbz scto scda substantijs habet aliqua dubitationem. vt caput alicui? caput dr. z manus alicuius man? dr et singula hmoi quare bec fortasse adaliquid esse videntur.

Ista est scda ps pncipalis hui? capli. in q incipit de remiare de relatoe fm opinionem ppria. Et diuidit in duo. qz pmo mouet vna qstione. scdo pfectu intentu ibi (si ergo. Quo ad pmiu tria facit. pmo pbat qz pme sbe nullo? dicunt adaliquid. scdo facit h idem de scdis substarijs q ad se totas. tertio arguit dubitative de tribz secun/daz subaz. Dicit qz hz dubitationem siue qstionem vtru nulla suba dicat adaliquid queadmodum (videt). i. apparet supple ex rone siue diffinitone sube que e suba e ens p se siue absolutu (vel vtz hoc cotingat fm aliqs substantias scdas) id e vtz scde sube dicunt adaliquid. Tuc arguit pmo in pms substarijs. dices qz veru est i pms substarijs qm no dicunt adaliquid qd pater indu ctue. quia nec pme sube totales neqz fms uas pres. qz nec aliqs ho dr alicui? aliqs ho. neqz aliqs bos alicui? aliqs bos. Silr aut z pres. qda em man? no dr alic? q da man?. sed dr alicui? man?. z qddam caput no dr alicuius qddam caput. sed dr alicui? caput. Oem pbat qz scde sube totales no dicunt adaliquid, dicens. silr se hz h i plibz scdis substarijs pura qz ipe no dicunt adaliquid qd sic ondit. qz ho no dr alic? ho. nec bos dr alic? bos. nec lignu dr alicui? lignu. sz bii dr possessio alicui? fm scdis substarijs manifestu e qz ipe no dicunt ad aliquid. Tuc tertio arguit ad pre affirmatiua questionis more dices qz in aliqbz scdis substarijs (q pda snt) hz aliqs dubitationem qz caput alicui? dr caput. z man? alicui? dicat man?. z sic de alijs q sunt hmoi sicut alic pres se/ cude sube. z p hoc fortassis pdicta videt esse adaliquid

Si ergo sufficienter eorum (q sunt adaliquid)

diffinitio assignata e. aut nimis difficile aut impossibile est solvere q nulla substantia eorum (q sunt adaliquid dr. Si aut no sufficienter sed snt adaliquid qto hoc ipm esse e ad aliud q/ dam se habere. Fortasse aliqd cotra ista dicitur. Prior vero diffinitio sequitur qd eoia re latua no tame hoc eis est esse quo sunt adali/ quid qz ea ipa que sunt alioru dicunt.

Hic pbs ad soluenda deam dubitationem reprobat diffinitionem ipius adaliquid pus posita. Et facit tria pmo ponit diffinitoem relatonis fm ppriam opinionem scdo ex illa diffinitoe inferit vnu correlatiu p modu pp raris. Tertio ondit magis ad positu qz pres scda sbe stantiaz no dicunt adaliquid. scda ibi (ex his ergo) tertta ibi (caput vero) Dicit qz pmo sic. si diffinitio illoz (q sunt adaliquid est) sufficienter pus assignata tuc difficil/ le aut impossibile est solvere q nulla substantia dicat ad aliqd si aut no sufficienter e assignata tunc facile e solues re istam questionem. Et ppter hoc (quia diffinitio plato nis no e coueniens) assignat diffinitoem ppriam dices qz adaliquid sunt quibz hoc ipsum esse est ad aliud quo dammodo se habere. Et tunc fortassis contingit aliq quid dicere ad dictam dubitationem. dicitur enim qz p ma diffinitio data est de omnibus relatiuis tam fm ee qz fm dici. quia omnibus conuenit que aliquo modo re feruntur ad aliud. hoc tamen non est omnibus esse sis ue essentialiter sed aliquibus solum conuenit fm dici. ista autem diffinitio datur tantum de veris relatiuis que fm totum esse aliorum dicuntur z non conuenit illis q referuntur ad aliud fm dici cuiusmodi snt partes se/ cundarum substantiarum.

ponit eam diffini/ tione adaliquid

Querit utrum preter primam diffinitioem adaliquid superius positam necessaria fuit superaddere secundam. Dicendum qz sic. quia prius diffinitum est adaliquid pur est comune ad omnia relatiua tam fm esse qz fm dici. z quia relatiua fm dici non sunt istius predicamenti. ideo necessarium fuit ponere diffinitionem propriam relatiuorum quosolum sunt istius predicamenti quorum essentia non est nisi respectus per quam adaliquid ab alijs distinguitur predicamenti. Unde solet triplex assignari differen/ tia inter primam diffinitionem z istam secundam. vna est quia prima datur per distinctionem non autem secunda. Alia est quia in prima dicitur (dicuntur) in secunda vero ponitur (sunt) ad innuendum qz prima non est fm opinionem propriam Aristotelis tradita sic ut secunda. Tertia est. quia prima diffinitio conuenit omnibus relatiuis tam fm esse qz fm dici in qua dicitur (adaliquid dicuntur aliorum) Sed secunda conuenit solum relatiuis fm esse ad que non sufficit qz sint alios rum sed requiritur (qz sint fm esse) id est essentialiter aliorum. Est ergo intellectus istius diffinitionis secun/ de adaliquid sunt quibus hoc ipsum esse id est quos rum tota quiditas et essentia est ad aliud quodam/ modo se habere. id est sub aliqua speciali habitudine

Questiones

et si non capit quodammodo ut diminuit esse habitudinis

Ar Prima diffinitio conuenit relatiuis sicut esse ut manifestum est ex dictis superius. Sed non fuit necessarium supradere secundam. **Ordinatio** quod prima diffinitio conuenit relatiuis sicut esse sed non tamen quia etiam conuenit relatiuis sicut dici. Sed non distinguit istud generalissimum ab alijs. **Et** quoniam replicat ista diffinitio secunda conuenit relatiuis sicut dici sicut prima. Sed omnino est superflua. **Ans** probatur quod esse relatiuum sicut esse quodammodo se habere ad aliud. ut esse capitatis est quodammodo se habere ad capitatum. **Ordinatio** quod duplex est esse relatiui sicut dici. unum est minus principale quod connotat vel est significat et illud quodammodo ad aliud se habet. Aliud est esse principale quod principaliter ex se caro importat. et tale est absolutum et non habet se ad aliud.

Ar Esse forme substantialis est ad aliud se ad materiam. et sicut totum esse accidentale est ad subiectum et tamen illa non sunt relatiua. Sed diffinitio conuenit alijs. **Ordinatio** quod esse essentiale forme substantialis est absolutum licet connotet respectum. sicut dicitur secundo philosophorum. **De** formis accidentibus dicitur quod sunt ad aliquid solum subiecte si sunt per dicamentis absolutis. sed esse relatiuum est ad aliquid obiecte et terminatiue.

Ar Oculus est ad aliquid. scilicet ad uidentem et securis ad secandum. et tamen esse oculi uel securis non est ad aliquid quodammodo se habere ut patet de se. Sed diffinitio non conuenit uultet preterito sub diffinitio. **Ordinatio** quod illa non sunt ad aliquid sicut per se. patet de se ipso loquimur. **Pro** quod notandum quod multis modis aliquid dicitur ad aliquid. uno sicut materia dicitur ad formam et contra quod dicitur quod propria materia dicitur ad suam propriam formam et quod isto modo est ad aliquid non oportet esse in isto predicamento. **Secundo** modo aliquid dicitur ad aliquid sicut ad finem et ut ad actum propter quem est ut oculus est ad uidentem. et sic multes sunt ad aliquid. **Tercio** aliquid dicitur ad aliquid ex connotato tamen sicut manus caput et illud circuit omnia per se. **Quarto** dicitur aliquid ad aliquid denotatiue sicut sicut predicato est accidentale. et sic hoc est ad aliquid quod est per se. **Quinto** dicitur aliquid ad aliquid per se et de preterito quod generaliter et sicut totum esse suum principale est ad aliud sicut duplum et dimidium. patet et filius. et hoc modo proprie dicitur ad aliquid. et sic hic diffinitio.

Ar Ista diffinitio conuenit secundis intentionibus. scilicet generi et specie. et alijs que non sunt istius predicamenti. Sed non est bona. **Ans** probatur quod totum esse illorum etiam principale est ad aliud se habere. **Ordinatio** quod secunde intentiones excludunt a diffinitione per se quod esse quod dicitur restringi ad esse reale principale ut ipso tamen. primum dicitur propter secundas intentiones. secundum additur propter sex ultima predicamenta que sunt respectu sua sed non ex principali significato.

De his ergo manifestum est quod si quis aliquid eorum (que sunt ad aliquid) diffinitio sci et. et illud ad quod dicitur diffinitio sciurus est. Quoniam eorum est que sunt ad aliquid. Esse enim relatiui est quodammodo se habere. Palam itaque ex hoc est si enim nouit aliquis hoc quidem quod ad aliquid est. est autem esse eius quod ad aliquid est. ad aliquid quodammodo se habere et illud non

predicamentorum

uit omnino ad quod hoc quodammodo se habet

Si enim non nouit omnino ad quod hoc quodammodo se habet neque si ad aliquid quodammodo se habet non uult sed in singulis hoc palam est. ut si quis hoc non uult diffinitio quod est duplum. et cuius duplum est mor diffinitio nouit. si uero nihil diffinitio nouit (ipsum cuius duplum sit. neque si est duplum) omnino non uult diffinitio. **Sil** autem et hoc ad aliquid si nouit quia melius est diffinitio. et quod melius est diffinitio necessarium est nosse. Quia propter palam est quod necessarium est si nouerit quod aliquid relatiuum diffinitio. et id ad quod dicitur diffinitio nosse.

Philosophus infert unum correlatiuum per modum proprietatis. Et diuiditur in duo. quia primo facit hoc secundo soluit rationem superius moram. ibi. **L**aput uero. **Quo** ad primum dicitur quod ex his manifestum est quod (si quis diffinitio) id est per diffinitionem sciatur aliquid eorum (que sunt ad aliquid) diffinitio sciurus est et illud ad quod dicitur quia esse eorum est se habere ad aliud. **Et** possit sic formari ratio. si quis nouit quoddam quod est ad aliquid. et esse ad aliquid est ad alterum esse. et ad aliquid quodammodo se habere. ergo nouit illud ad quod hoc quodammodo se habet. **Consequencia** probatur. quia illa consequencia est bona. ubi cum opposito consequentis stat oppositum antecedentis. sed sic est hic. quia si non nouit omnino ad quod quodammodo hoc se habet. neque sciurus est si quodammodo illud se habet ad alterum. **Et** istud probatur. inducitur dicens. quod si quis diffinitio nouerit quia hoc est duplum et non finitur in intellectu quid dicitur eius nisi assignetur sicut certum nomen ad id cuius est duplum. quia hoc certa nominatio ne exprimitur in dupli diffinitione cum dicitur duplum dimidij duplum. **Si** uero nullo modo diffinitio et certum te nouit cuius est duplum. sequitur etiam quod non omnino nouit si istud est duplum quod duplum esse dicebat. **Similiter** etiam si nouit in comparatiuo. quia hoc melius est uel minus est. sequitur etiam quod diffinitio cognouit quod melius est. quia alio comparatio uaga esset que significatur in comparatiuo cum nulla possit esse comparatio nisi finita terminis. quia alio non habet comparationis intellectum. **Propter** quod concluditur generaliter quod necessarium est si quis nouit diffinitio unum aliquod relatiuum eorum etiam necessarium est diffinitio cognoscere id ad quod sicut relationem dicitur.

Ar Utrum relatiuum habeat diffinitio per eius correlatiuum. **Dicendum** quod sic. quia dicitur **Philosophus** in textu. quod (si quis diffinitio) id est per diffinitionem cognoscit relatiuum. per diffinitionem cognoscit correlatiuum ad quod ipsum relatiuum dicitur. **Et** huius ratio est. quia unum quodque habet diffinitio eo modo quo habet esse. sed totum esse relatiui est ad aliud se ad correlatiuum uel terminum. sed per illud debet diffinitio

2^m cor^m

quod dicitur per...
...
...

Aristotelis

Folio lxxi

Secunda rō qz impossibile est intelligere aliquam habi-
tudinem vel respectum ad aliud nisi agnoscat id ad qd
est habitudo vel respectus. sed totū esse relatiū est hīc
do vel respectus ad aliud scz correlatiū vel terminū. qz p
illud aliud hz agnosci et diffiniri. Sunt tñ aliq̄ dicentes
qz relatiū nō diffinitur p̄ suū correlatiū sed ad correlatiū
qd verū est eēntialiter qz correlatiū nō ingredit̄ diffiniri
onē relatiū s̄m p̄dicatōez eēntiale et in recto. s̄z tñ exprise-
te et in obliquo qz nō dicim⁹ pater est filius aur ecōtra
qz tales locutiones eēnt false. s̄z dicim⁹ est filij pat̄ et ita
vrūqz ad alterz diffinit̄ vr̄ ad fīnās depēdētiā Sed
qz p̄ illud alterz circūloqm̄ vr̄ relatiū nobis ignoram
p̄ dīci qz relatiū p̄ correlatiū diffinit̄

relatiū
...
...

Ar Si vñū relatiū diffinit̄ per reliquū z econtra
tūc p̄mitteret̄ circūlus in diffinitionibz q̄ ē. p̄hi-
bit⁹ p̄mo post̄riorz. Dōm qz circūl⁹ ē p̄hibet⁹ in absolu-
tis nō aut̄ in respectiuis vbi ē mutua depēdētia vñ⁹ ad
alterū. qre vñū hz p̄ reliquū diffinit̄ z ecōtra. Et si dicat̄
ip̄licat̄ p̄dicatōne idē eē p̄ns z post̄eriorz not⁹ et ignot⁹
seipō. q̄ oīno ē impossib̄le in q̄buscūqz aliqd̄ diffiniri per
alterū z ecōtra. Dōm qz nō ē icōueniēs idē material̄ accep-
tum z s̄m diuersas rōes eē not⁹ z ignot⁹ seipō. q̄uis et
set̄ impossib̄le formal̄ z s̄m eandē rōez. Un̄ relatiū sub
esse p̄ncipiū correlatiōnis ē post̄eriorz seipō accepto sub
rōe termi ralis relatiōis. p̄mo hz diffiniri p̄ correlatiū
et scdo⁹ correlatiū diffinit̄ p̄ ip̄m.

diffinitio
...
...

Ar Diffinitio indicat eēntiā diffinitā. s̄z vñū rela-
tiū nō ē de eēntiā alterius. q̄ vñū relatiū non
hz diffiniri p̄ alterz. D̄mior p̄bat qz relatiū eēntiā ē ad
aliud se h̄re. s̄z aliud d̄r diuersitatē eēntialem. D̄m qz
maior ē vera loquēdo de diffinitōe q̄ d̄at p̄ eēntialia cu-
tusmodi nō ē diffinitio relatiū nec alicui⁹ accētis. diffe-
renter tñ. qz in diffinitōe accētis absolute ponit̄ tñ sub-
iectū. s̄z in diffinitōe relatiū ponit̄ vltra h̄ correlatiū. q̄a
relatiū ad sui intellectōem necārio requirit̄ intellectōem
correlatiū. nō tñ cognoscit̄ p̄ correlatiū r̄ā p̄ aliquod
essēntial̄ notificans ip̄sum. sed solum circūloquutiue
ad circūloquendum differentiā nobis ignoram.

oppositio
...
...

Ar Unū oppositōez nō diffinit̄ alterū. sed relatiua
sunt opposita. q̄ nō diffinit̄ se. Maior p̄bat̄
qz q̄libet p̄s diffinitōis p̄dicat̄ de diffinito. s̄z vñū oppo-
sitōz vere nō p̄dicat̄ de altero. S̄z minor p̄z. qz sūt acci-
dentia specificē distincta i diuersis subiectis existētia.
D̄m qz maior ē p̄a in absolutis z nō i respectiuis. Et
d̄r qz eo mō quo vñū oppositōez ponit̄ i diffinitōe alteri
us. etiā p̄dicat̄ de altero. s̄z correlatiū solū ponit̄ i diffi-
nitōe relatiū i obliq̄. q̄ etiāz in obliq̄ de ipō p̄dicat̄
qz et si nō dicim⁹ pater ē filij. dicim⁹ tñ pater ē filij pa-
ter. Et d̄m tertio negādo minorē. qz relatiū se mutuo
diffinit̄ nō opponit̄. qz nō referit̄ ad idem subiectum.

relatiū
...
...

Ar Aliqua est bona diffinitio relatiū vbi nō po-
nit̄ correlatiū. t̄ḡ. Alis p̄bat̄ de ista. spēs ē
qd̄ p̄dicat̄ de pluribus numero differentibz. vbi nō po-
nit̄ genus ad qd̄ relatiue d̄r spēs. D̄m qz argumen-
tum p̄supponit̄ falsum. qz spēs nō diffinit̄ p̄ scda inten-
tione sed p̄ p̄ma. vr̄ ad longū ostēsum est in Porphy-
rio. vr̄ tñ ē qz p̄gnitio sp̄i in rōne subiectibilis depen-
det ex p̄gnitōe gnis. s̄z nō in rōe p̄dicabilis. z q̄ in ista
diffinitōe speciei genus nō ponit̄ sicut tñ ecōtra i diffi-
nitōe generis ponitur species.

caput
...
...

Caput vero et manus z hoz singula (q̄ sub

stantie sunt) hoc ip̄m qd̄ sūt potest sciri diffini-
te. ad qd̄ antē dicantur non! est necārium scire
Lui em̄ h̄ caput vei cui⁹ hec manus sit nō est
dici diffinite. qre non erūt hec a daliqd̄ Si p̄o
hec non sunt relatiōz vez erit p̄dicere qz nulla
substantia relatiōz est fortasse aut̄ difficile sit
hmōi rebus cōfidēt̄ declarare nisi sepe p̄rac-
tata sint dubitare de at̄ de singul⁹ nō erit iutile

soluit itaq
nōne absolut
fuit

Hic p̄hs ondit qz pres subarū non dicūt ad aliqd̄. Et
diuidit̄ duo. qz p̄o fact̄ hoc scdo excusat se d̄r defm̄tiōe
demonstratiō ip̄i p̄nti scda ibi (fortasse aut̄ (Quo ad p̄s
mū dit qz cap⁹ et man⁹ z hoz silia q̄ sūt in substantijs s̄m
ip̄m qd̄ sunt p̄nt̄ sciri diffinite. qz tñ nō sciant̄ illa ad que
dicūt. nō em̄ ad sciendū caput vel man⁹ necāriū est scire
id ē h̄ cap⁹ vel hec man⁹ qre ista nō erūt ad aliqd̄ Tūc
finalit̄ excusat se de vltiori defm̄tiōe dicēs (qd̄ fortasse
difficile ē de hmōi rebz). i. relatiū p̄fider̄ (declarare) p̄si-
derare siue defm̄iare siue ondere q. s̄z relatiū s̄z dici tñ z
q̄ s̄z eē nisi ista sint sepius p̄tractata. Philomin⁹ de sing-
gulis sp̄s. s̄z n̄l̄t̄ et cū rōe dubitare nō erit iutile

Ar Quare defm̄tiō p̄tatis de ad aliqd̄ ē difficil̄.
D̄m qz iō qz eadē est dispō entitat̄ z p̄tatis
vbi ē q̄ paz de entitate ibi paz est d̄ p̄tate. s̄z vr̄ sup̄ ē
onū relatiū s̄z m̄ime eritat̄ qz ēticas ipoz p̄sistit i ordie
ad aliq̄ h̄er̄ s̄z difficilis p̄gnitōis qre dicit̄ text⁹ q̄ diffi-
cile ē d̄ illis (p̄fider̄ declarare. nisi sint sepe p̄tractata) z q̄
vtilis sum⁹ dubitatōes circa naturā h̄ p̄nti incidentes
qz de singulis dubitare nō est iutile

Ar De singulis dubitare ē singula ignorare. s̄z sin-
gula ignorare ē maxime iutile q̄ zc. D̄m qz du-
bitario de singulis p̄r dupl̄ fieri. vno sine rōe et cā z sic
ē maxime iutilis Alio mō cū rōbz z moris z sic ē maxie
vtilis. z solū illius q̄ de singulis aliqd̄ nouit̄ p̄tractare

est q̄tio...
...
...

Ar In patre habente decem filios sine decem
paternitates vel vna tñ. D̄m s̄m doctorz sciri
qz est vna numero tantum. sed plures filij pluribz filiatō-
bus numero referūt̄ ad vnum patres. Ratio p̄mi q̄ta
accidēs nō multiplicat̄ m̄erialiter nisi per subiectū in quo
est. vr̄ dicit̄ Boet⁹. sed in p̄r̄ h̄nt̄ decē filios ē vñū pat̄
nitatis subiectū scz suba patris q̄ est vna paternitas. Et
vñus pat̄ nō est decem patres. h̄ in vno patre nō sūt decē
cem paternitates. Consequētia p̄bat̄ qz q̄libz paternitas
denomiat̄ suū subiectū eē patrem. Rō scōi est qz accētia
capit̄ nūerositate a suis subiectis sed plures filij habent
plura subiecta filiationis. ergo plures filij pluribz filiatō-
nibz nūero distinctis referūt̄ ad vñū p̄rēz

Ar Multiplicatis finimis alie relatiōis necē ē ip̄sā
relatiōez multiplicari s̄z in p̄r̄ h̄nt̄ decē filios m̄l-
plicat̄ finimi paternitatis q̄ necē est paternitatē esse m̄l-
plicatam. Maior probatur. qm̄ eadem relatiō numero
non potest terminari ad distinctos terminos. D̄m
qz vñitas relatiōis vel eius pluralitas non attenditur
s̄m terminos sed s̄m causam vel subiectum si enim atten-
deretur s̄m terminos tunc necēssario oporteret qz quilibet
liber homo haberet in se duas filiationes. vñā q̄ referē

...
...
...

Species. Alia est diffinitio descriptiva z qd nois qscz explicat qd per nomen significat. z tali diffinitione etia generalissimu diffinit. sicut hic qlitas diffinit p suu pro priu actu. qui e facere subiectu quale. Ad confirmandez dicendū q ipa qualitate e aliqd prius z notius quo ad nos. scz ipm quale. qz omne cōcretū e nobis notius suo abstracto. ideo p hoc potest qualitas diffiniri.

Ar Idem non potest diffiniri p seipm. scz qlitas et quale idem sunt. q. Dinos pbarur. qz pcretū et abstractū dicūt eandē formā. vt circa diffinitionem denotatiuoz pbarū est. Qdm licet sint idē fm rem differūt tñ fm rōnem. z sic etiā vni ponit in diffinitioz ne alterius. Et si dicat. quale est magis ignoz qz qlitas. et posterius ea cū sit effectus qualitatis. q non potest ipam diffiniri. Qdm q qualitas diffinitur per qle tanqz p prius z notius quo ad nos. qz qle et q est ppositū? cū significet qlitatē pnotando subiectū sed rō q sit nobis notius. sed postea diffinit quale p qualitatē tanqz per notius simpliciter z quo ad naturam

Ar Vultre sunt qualitates fm qz non dicimur q les. ergo diffinitio non est bona. Rñs patet. quia fm albedinem cigni nos non dicimur quales. neqz fm albedine parietis zc. Qdm tripliciter. primo q (nos) subintellectū in hōbo prime psonē (dicimur) nō demonstrat homines sed primas substārias. Scz cūdo dices dū q sit (nos) referat ad hōiem adhuc diffinitio ē bona. quia homo est principale subiectū qlitatis eo q est pluriū qualitatū susceptiuus qz qcuqz alia substātia. z sic nō excluditūr alie substātie. sed magis i eludunt. qz solus hō est ppositus ex duplici natura. scz spūali et corporali. rōne nature spūalis suscipit accidentia spūalia. vt intellectum z voluntatē. in quibus partcipat cum angelis. sed rōne nature corporalis suscipit accidentia corporalia z partcipat accidentia corporis. Tercio qdm q licet sint multe qualitates fm numerū fm quas nō dicimur quales. tamē nulle sunt qlitates fm spem substāternā. fm quas nos hōies nō dicimur q les. qz tam fm qualitates corporales qz spūales. vt de claratū fuit. gratia cuius homo dicit microcosmus qsi minor mundus. z iterū hō fm p hōm tertio de aia ē quos dāmodo omnia. qz puenit cū angelis in intelligendo. cū brutis in sentiendo. cū plāris in vegetādo. z cum alijs oibus in essendo. qz esse est cōmune omnibz tñ animarū qz inanimatis.

quod dicitur in 1o qd dicitur in 1o qd dicitur in 1o

Ar Ista diffinitio puenit alijs. ergo non est bona. Rñs pbarur. quia fm ignem dicimur quales scz calidi. z tamen ignis non est qualitas Dicendū q ignis dupliciter exercetur. Primo per genus diffinitū qd est forma accidentalis. quia ignis est substātia. Secūdo excludit p istā ppositionem (fm) que hic nō dicit circūstantiam cause efficientis. sed formalis. ignis autē est causa efficiens caloris.

Ar Ista diffinitio cōuenit forme substāntiali. ergo nō est bona. Rñs pbarur. quia fm rōnale qd est forma substāntialis dicimur quales. scz rōnales. Qdm q forma substāntialis excluditūr per genus diffinitū. Et etiā fm formam substāntialem pzie nō dicimur qles. sed sumus (dicere pot phino) rōnales sumus nos z dū. Vel dicendū q duplex est quale. scz essenziale z accidentale. sed fm formā substāntialem dicimur quales essent

et aliter. non autē accidentaliter vt hic accipitur quale Et si dicatur analogū per se positum stat pro suo significato famosiori. sed quale est quoddā analogū per prius dictum de quali essentiali. qz hic pro eo sumitur. Qdm q sermones hic sunt intelligendi fm materiā subiectam sed hic loquimur de formis accidentalibz z sic i pposito sumit quale pro quali accūrali

Ar Ista diffinitio nō puenit omni qualitati. q nō est bona. Rñs p qz nō puenit qlitatibz remissis. sicut caliditati in aqua tepida. neqz illis que insūt fm pte. sicut ē albedo i detibz ethiops Et nō puenit qlitatibz qz istz subiecto vt nūc sicut ē rubedo causata ex verecūdia. qz ab illis subiecta nō denotant. Qdm q subiectū duplī denotiat ab aliq forma Uno mō simplr et pfecte et sic oportz q sibi isit satis intēle extense et pzetēse. Alio modo fm quid et iperfecte. et sic sufficit q insit iperfecte fm partem et vt nunc. sed diffinitio intelligit de vtroqz modo denominandi. vt superius fuit declaratum

Ar Albedo in sacramento altaris est qlitas. z tñ nō denotiat subiectum quale. cū illud nō sit Dicendum q quis non denominat subiectū qd qle. tñ denotat subiectum quo qd est qlitas. Vel ddm q (dicitur) in diffinitione dicit aptitudinem. z valet i. nati sumus denominari. et hoc etiam puenit actūtibz i sacramento altaris. cū fm ea subiecta sint apta nata dici qlita quia si esset in subiecto tūc fm ea subiecta diceret qlita

Est autem qualitas de numero eorum que multipliciter dicuntur

Diuidit qlitate

Postqz arist. determinauit de qlitate diffinitie. hic pñr icipit definire de ea diuisione Et diuidit in duo. qz pō ponit pualit diuisiones. Scdo pfect d mēbris diuidētibz ibi (Et vna qdē) Quo ad pō dicit q qlitas fm qz i pnum accipit z vt ē pdicamentum ē d numero eoz que multiplī dicūtur supple q ad supposita. z non q ad signifi cata qz quoz sunt spes qlitatis. qz prima est habitus z dispositio. scda naturalis potentia vel impotentia. terciā passio et passibilis qualitas. quarta est forma. et circa h alqd pñans figura.

Ar Quor sunt species qualitatis. Dicendum q quatuor iam enumerare sunt quaz sufficiētia fm doctozem sanctum sic sumitur. quia qualitas est modus et determinatio subiecti ad esse accidentale. vel ergo talis determinatio z dispositio sumitur in ordie ad ipsam naturā rei aut in ordie ad ea q psequūtur naturā Si primo modo sic est habitus z dispositio. Si secūdo modo hoc est dupliciter. quia vel disponit subiectum p vt habet ordinem ab quantitate aut ad actionem et passionem. Si primo modo sic est quarta species quas litatis. Si secūdo modo hoc est iterū dupliciter. quia vel est principū actionis. et sic ē scda spes. aut est terminus et sic est tercia. Passet et aliter sufficiētia sic expositi. quia omnis qualitas psequitur substāntiā vel ergo pfect eam gratia materiē vel gratia forme. Si primum sic est quarta species. Si scdm h est dupliciter quia vel est principū actionis. vel terminus eius. Si scdm sic est scia spes qlitatis Si p mū hoc est duplī qz vel est principū um ppiquum. z sic est prima spes. vel remotum. et sic est secūda. Unde licet naturalis potentia sit principū agēs

quod dicitur in 1o qd dicitur in 1o qd dicitur in 1o

Questiones

di. habitus tamen est pncipium immediarius et pncipio disponens ad actionem

Ar Nullum multiplex habz spes sed qlitas est multiplex q qlitas non habz spes. Maior pbat. qz genus predicat vniuoco. vt pz circa diffinitioes vniuocorum. Maior pz in littera. Ddm q aliqd dicit multis pliciter potest duplr intelligi. **Uno modo** sicut equocū vel analogum qd per p̄us et posterius dicitur. et tale nō habz species neqz dicit qlitas hoc modo multiplici. **Alio modo** sicut genus qd p̄ diuersas dnas dividit i ea q̄ s̄ sub ip̄so eq̄liter p̄nta. et hoc modo qlitas est de numero eoz que multiplici dicitur. Et si dicatur. cuiuslibet vnius generis sunt tantū due spes p̄ime. sed qlitas est vniū genus. q̄ non habet q̄tuor species p̄imas. Maior pbat qz omnis diuisio generis est per dnas dnas. vt pz per Boetium in libro diuisionum. et est per p̄m in decimo meo ep̄bi. sed t̄m vniū vni est d̄m. vt pbat p̄m ibidem. **Deinde** hęc ista diuisio non sit binēbris est t̄m reducibilis ad binēbrem. vt patet p̄ sufficiētias sup̄ius d̄as. Et omnis diuisio generis in species per dnas p̄imas est binēbris. non autē illa que est per dnas remotas. sicut h̄. Sed alij dicit qz duplex est diuisio generis. **Una** est p̄ differentias essentialiter spes p̄stinentes. et talis ē binēbris. **Alia** est diuisio qua genus dividit per species. sive accēs per modos q̄bz afficit sub̄a. et talis diuisio potest fieri per multa mēbra. qz tales modi sunt multi. Et possunt sic dicentes hęc dnam inter spēm et modū. qz spes super illud (cuius est) addit dnam essentialē. modus vero dnam accidentalē. s̄ p̄ meli⁹ dicit qz Aristoteles frequēter vocat spes modos generis et sic illā differentia non attendit.

Ar Ista diuisio qualitatis fit fm diuersos modos essendi in subiecto q̄bz sub̄a afficit. sed isti modi sunt accidentales qualitati. q̄ non est diuisio generis in suas species. Ddm qz p̄te spes qlitatis sunt inuicē. s̄ circa cūloquuntur nobis per modos inherētie. q̄bz subiecto inherētie. et sic illa quatuor sunt vere species. licz nō sunt sub p̄te noibz noīate. et nō solum modi sicut alij qui volunt. Et si dicat genus habet modū materie. s̄ qualitatis nec est materia neqz habet modū materie. q̄ non potest diuidi vt genus. **Minor** pbat qz qlitatis est qlificare et denoiare subiectū. qd est p̄nietas forme. **Ddm** qz qlitas p̄ ad duo p̄ari. **Uno modo** ad subiectū qd qlificat. et sic habet modū forme. **Alio modo** p̄at ad suas dnas q̄ ipsū determinat. et sic h̄z modū potentie et determinabilis

Ar Impossibile est duas species eiusdē generis vere predicari de eodē. sed habitus et dispositio q̄ assignat̄ pro p̄ma specie et passio et passibilis qualitas q̄ assignant̄ pro tertia specie p̄dicant̄ vere de eadem qlitate q̄ non sunt species distincte. **Minor** pbat qz predicantur de calore et frigiditate. cum vtrōbzqz ponant̄ pro exēplis vt pz per p̄m in littera. **Ddm** fm aliquos qz calor et frigus non sunt de p̄ma specie qlitatis. sed ponunt̄ ibi ad declarandū per simile qd dispositiones sunt qlitates factiter mobiles a subiecto. Sed melius dicendū fm mēre doctoris sancti qz calor et frigus capiūt dupliciter. **Uno modo** pro qlitatibus alteratiuis tactus. et sic sunt i tertia specie. **Alio modo** capiuntur pro p̄mensuratōe illaz qlitatum vt p̄uenientes vel non p̄uenientes nature rei

Predicamentoz

et vt p̄inet ad sanitatem. et sic sunt in p̄ma spe qlitatis

Et vna quidem spes qualitatis habitus dispōbz dicit. Differt autē habitus a dispōne qz p̄manētior et diuturnior ē st. tales vero sūt scie vel virtutes. scia em̄ videt̄ p̄manentium et eoz q̄ difficile mouent̄. vt si quis vel medio criter sciam sumat. nisi forte grandis p̄mutatio facta sit. vel ab egritudine. vel ab aliquo hmōi. **Silr** autē et virtus et iusticia et castitas et singula talia nō vident̄ posse moueri neqz facile p̄mutari. **Affectōnes** vero dicunt̄ q̄ sūt faciles et cito permutabiles. vt calor et frigiditas. egritudo et sanitas et alia hmōi. afficitur em̄ qdāmo circa eas hō. cito autē permutat̄ et ex calido frigus fit. et ex sanitate in egritudine transit. **Silr** autē et in alijs. nisi forte in his q̄ cōtingunt p̄ p̄is longitudinē in naturā cuiusqz transferri. vt insanabilis v̄ difficile mobilis existat affect⁹. quē iā quilibet h̄mūdī nē vocet. **Manifestum** est autē qm̄ hec voluntitudines noīari q̄ sūt diuturniora et difficile mobilia: **Flāqz** in disciplinis non multum retinētes sed facile mobiles. dicūt̄ habitū nō habere q̄uis sunt ad disciplinā peius melius vt dispositi. **Quare** differre h̄tus a dispōne qz hoc qdē facile mobile ē. illud vero diuturnius et difficile mobile. **Sūt** autē h̄tus etia q̄ dispōnes. dispōnes vero nō necē ē h̄tus esse q̄ em̄ retinēt h̄tum et qdāmo dispositi sūt ad ea que h̄nt p̄ peius vel melius. qui autē dispositi sunt non omnino retinent habitum.

Hic consequenter p̄sequit̄ de speciebus qualitatis. Et diuiditur in quatuor partes. fm qz quatuor ponit̄ species qualitatis. **Secunda** ibi (Aruero) **Tertia** ibi (Tertia vero species) **Quarta** ibi. **Quarta** vero genus) **Prima** diuiditur in duo. Nam p̄mo ostendit̄ qz qualitates sunt in p̄ma specie. et cum hoc istas qualitates cōparat penes differentia. **Secundo** cōparat eas ad inuicem penes cōuenientia. ibi (Sunt autem) **Quo ad p̄mū dicit** qz vna id est p̄ma species est h̄tus et dispositio. q̄ sic differūt. quia habitus est p̄

p̄ma p̄te dicit

Ar qz dicitur qz vniū genus p̄te dicitur qz vniū genus

De t̄m vniū vni est d̄m. vt pbat p̄m ibidem. Deinde hęc ista diuisio non sit binēbris est t̄m reducibilis ad binēbrem.

in p̄mo modo afficitur vniū subiecto p̄te dicitur qz vniū subiecto

qz familiarē vniū subiecto p̄te dicitur qz vniū subiecto

tomūm tam

manētorz & diurniorz dispositione. tales autē habitus sunt scientie & virtutes. quia scientie videntur esse de numero permanētorz & eoz que difficulter mouerūt a subiecto. quia si quis sumat aliquā scientiā mediocriter. i. paulatim siue morose sicut Boetius illa nō separāt facilliter ab ipso sciente. nisi forte gradus permutatio fiat. vel ab egritudine vel ab aliq̄ hmoi. scz amentia. apoplexia vel morbo letargico. Et sicut dicitur est de scia. ita de virtutibus est dicendū. cuiusmodi sunt. iusticia. castitas. & singula que sunt de numero talium. i. q̄ sunt pfectiones potētiarū ad p̄riū & generalē actū. q̄ talia nō videntur facile posse moueri nec pmutari. **Affectores vero.** i. dispōnes dicuntur que facile mobiles sunt a subiecto & cito. i. quis occasio/ nibus pmutabiles in p̄riū. **Sicut calor quando.** p̄mo afficit corpus & nō transiit in habitū. sicut in ethico. in q̄ calor est habitus. & sicut frigiditas. q̄ primo afficit id qd tangit & nō transiit adhuc in habitū. sicut in eo qui frigiditate paralesi dissolutus est. & sicut egritudo. que ē mediocratis discrepācia vel discretia. & sanitas que est medicras temperata ad naturā complexiōis. & alia huiusmodi. **Quia em̄ talia que dispositiōes sunt afficitur hō. i. dispōnit q̄ dāmodo. i. aliquo modo. cito em̄ & facili occasione pmutat hō. talibus. sicut cū ex calido fit frigidus. aut e cōuerso. & sic facile de sanitate in aliquā discretie egritudinem trāsit. Sicut autē est si alius q̄libet habitus. nisi forte de his sit dispositiōibus que contingit per longitudinē tēporis. i. que diu sunt indurate. & solent trāsferri in naturā cuiuslibet. sicut est aliqua egritudo insanabilis. vel egritudo que difficulter est a subiecto mobilis. quā quilibet vtriqz habitum vocabat. **Concludit igitur dicens q̄ manifestus est q̄litates que sunt diurniores & difficile mobiles. hominari habitus. Quod p̄z inducitur in sciētijs disciplina bilibus. qz discipuli non multū retinentes. sed facile mobiles a scia sunt. q̄ non dicunt habere habitus. quibus sint ad scientiā melius vel peius dispositi. Propter hoc igitur differt habitus a dispositiōe. qz dispositiō est de facili mobilis. & habitus est diurniorz & difficile a subiecto mobilis. Tunc ibi. **Sunt autē habitus.** philosophus p̄parat habitū ad dispositiōem penes conuenientiā dicens. q̄ habitus sunt etiā dispositiōes. sed dispositiōes non est necesse esse habitus. **Quia autē habitus sunt dispositiōes partz que hnt habitū quodamō dispositi sunt ad ea q̄ habent. i. ad habitū melius vel peius. Qui autē dispositi sunt ad habitū non necessario hnt habitū. & sic omnis habitus est dispositiō. sed non e contra.******

Queritur **Utrum prima species q̄litaris** sit habitus & dispositiō **Dicē dū q̄ sic. Quis ordinis ratio est.** q̄ sicut dicitur in sane/ tū de rōe habitus est q̄ respiciat naturā. sed natura est p̄mū quod considerat in re. ideo habitus ponit prima species q̄litaris. **Quia cōtra sunt priora.** s. habitus & dispositiō est spēs cōior ceteris. q̄ est pot. **Quia p̄z.** qz habitus & dispositiō pueniunt sub statijs tā corporalibus q̄ sp̄iali/ bus. alie vero scz tertia & q̄tra solū pueniunt sub statijs corporalibus. **Sz q̄ habitus p̄cedit naturalē potētiā vel impotētiā iō est.** qz habitus terminat & q̄lificat naturales potētiās vel impotētiās ad oparōes. & ideo rōe pfectiōis p̄cedit naturalē potētiā vel impotētiā. **Etia sicut dicitur in sacrum habitus p̄ponit potētiā sicut p̄pletū in cōpleto & ac tunc potētiā. ac tunc em̄ naturalē est pot. quibus potētiā prior sit ordinē generationis & tēporis. vt dicit Aristoteles in septimo & nono metaphisice.**

Ad Inter omnia accēta q̄litas p̄mo in p̄erit subie q̄ ille qualitates q̄ immediatus p̄sequit q̄litaritatem sunt potes naturaliter. sed q̄litates quartē speciei cōse quāt subam grā q̄litaritatis. q̄ deberent esse prime. **Dicē dum q̄ spēs q̄litaris non ordinat sicut h̄ qd est immediatus. sed q̄litaritatem vel subam. s. sicut alias rōes p̄dictas.**

Ad habitus et dispō p̄supponunt oēs alias q̄litaras q̄ deberēt poni vltie spēs. **Alius p̄z inducitur qz p̄us naturaliter est hō figuratus h̄is q̄litaras sensibiles et potētiā naturalem vel impotētiā. etiā q̄litaras elemētorū dicuntur eē prime q̄litaras. sed ille sunt tertia. q̄ tertia spēs deberet eē p̄ma. **Dōm ad p̄mū vt p̄us. quia hec spēs cōior est ceteris min⁹ supaddens q̄litarit. iō des buit pot eē ceteris que nō sūt ita cōes. Ad scdm dōm q̄ q̄litaras tertia spēs non sūt tū q̄litaras elemētorz. s. m̄re alie. vt oēs q̄litaras q̄ sūt immutabilis. & q̄ p̄rioritate q̄litarū elemētorz nō sufficēt p̄cludit potētiās tertia spēs.****

Ad Scdm Aristot. scio thopicozū. p̄us est illud qd est a natura. eo qd non est a natura. s. q̄litaras. q̄ spēs sūt a natura & nō q̄litaras aliarū spēs. q̄ scda species deberet esse p̄ma. **Dōm q̄ ille ordo. h̄ nō attendit s. alie scz cōtras. que p̄bat sō supius posita. Et si dicat. sicutū est p̄us eo qd ē in subiecto sed potētiā q̄ p̄tinē ad secūdā spēs q̄litaris est subiectum habitū. q̄ ē pot. Et confirmat qz potētiā naturalis est p̄ncipiū opandi immediate conse quēs formā subalem s. habitus eā p̄cedit mediate. qz mediate potētiā que est eius subiectū q̄ ē dōm ad illa simul q̄ duplex est ordo. scz generatiōis et sicut talē potētiā est ante habitū. vt p̄bat argumenta. **Alius ē or do p̄fectionis sicut quē ē habitus est aut potētiā qz ē p̄fectiō potētiā. s. ois p̄fectiō potētiā ē p̄fectibili.****

Ad Qd plus habz de entitate habet p̄ de bonitate et p̄fectione. s. sic est de potētiā. **Dōm p̄z qz potētiā est p̄p̄inquit essencie q̄ habitus qz potētiā mediat int̄ essenciā et habitū. Et confirmatur quia illud qd est finis alterius est nobilius illo qd est ad finē. sed potētiā est finis ipoz habitū. et eō q̄ dōm probatur quia habitus sunt p̄pter potētiās opatiuas. **Dicē dū q̄ habitus vt est p̄fectiō potētiā est nobilior & pot. quia omnis p̄fectiō in q̄ p̄fectiō est nobilior suo p̄fectibili. alis em̄ non eēt p̄fectiō. s. simplr potētiā est nobilior & p̄fectior habitu sicut in simili ois cā in q̄trū causa ē nobilior suo effectu s. nō ois cā simplr loquē vt p̄z a cā instrumēti.****

Ad Utrum habitus et dispō nominent vnā q̄litarē in spē ab alijs distinctā. **Dōm sicut sane. tho. qz dispō duplex accipit. **Unomodo sicut qd est genus habitus nam in quinto metaphisice. dispositiō ponit in distinctiōne habitū. et similiter plus septimo philoquēs d̄ habitū. cozpis & aie d̄ q̄ sunt dispositiōes q̄ dā p̄fecti ad optimū & sic noiant vnā formā siue vnā q̄litarē sicut cōniam. & sic possz p̄ma spēs poni tū dispō. **Aliamō capis dispō sicut qd est aliqd p̄tra habitū. Et h̄ duplex. **Unomō** sicut ip̄fectū diuidit p̄tra p̄fectū in eadē spē. vt scz dispō dicat rertnēs nomē cōe q̄ ip̄fecte inest. ita qd d̄ facili amittatur. habitus autē q̄ ip̄fecte inest vt nō de facili amittatur et sic itez vnā q̄litaras in numero p̄r dicit habitus & dispositiō imo sic h̄t sicut dispō sicut puer fit vir. **Aliomō p̄tra** qui sicut diuersē spēs vni⁹ generis subalterni. vt dicatur dispōnes ille q̄litaras p̄me spēs h̄t p̄ueit sicut p̄riam rōem nam vt de facili amittatur. qz h̄nt causas trāsmutabiles.******

*Quis habitus & effectus
p̄p̄rius est habitus
sicut dicitur in p̄riū
p̄fectiōis*

*habitus p̄fectiōis p̄p̄rius
est habitus p̄fectiōis
sicut dicitur in p̄riū
p̄fectiōis*

*Quis habitus & effectus
p̄p̄rius est habitus
sicut dicitur in p̄riū
p̄fectiōis*

*Quis habitus & effectus
p̄p̄rius est habitus
sicut dicitur in p̄riū
p̄fectiōis*

*Quis habitus & effectus
p̄p̄rius est habitus
sicut dicitur in p̄riū
p̄fectiōis*

*Quis habitus & effectus
p̄p̄rius est habitus
sicut dicitur in p̄riū
p̄fectiōis*

*Quis habitus & effectus
p̄p̄rius est habitus
sicut dicitur in p̄riū
p̄fectiōis*

*Quis habitus & effectus
p̄p̄rius est habitus
sicut dicitur in p̄riū
p̄fectiōis*

dicimus. et simplr q̄cūq; fm potentiam natu-
ralē vel impotentia dicit. nō em̄ qm̄ sūt. dispo-
siti aliq̄ mō vniq̄dōq; h̄mōi d̄r. sed q̄ habeant
potentia naturalē. vel facere qd̄ facile vel nihil
pati. vt pugillatores vl̄ cursores dicuntur. nō
q̄ sunt dispositi. sed q̄ habeant potentiam na-
turalem hoc facile faciendi. Sanatiui aut̄ di-
cunt eo q̄ habeat potentiam naturalem vt ni-
hila quibuslibet acc̄tib; patient. egrotatiui
p̄o q̄ habeant impotentia nihil patiēdi. Silr
aut̄ bis et durū et molle se h̄nt. durū em̄ d̄r qd̄
habeat potētia nō citius secari. molle vtro qd̄
eiusdem ipsius habeat impotentiam

Hic ponit sc̄dam speciem qualitat̄is. Et diuiditur
in duo. Primo ostēdit q̄ modū exēpli q̄ sic sc̄da spēs q̄
litatis. Sc̄da remouet qd̄ d̄a dubiū. ibi (Nō em̄) P̄ri-
mo d̄r sic (Aliud p̄o gen?) supple subalternū ē fm q̄
pugillatores vel cursores vel opatore medicine salu-
bres vel insalubres dicunt (et simplr). i. vlr q̄cūq; fm
naturalē potentia vel impotentia dicunt. Tūc remouet
uer dubiū dicēs. q̄ h̄mōi nō dicunt de ista spē p̄ter h̄
q̄ dispositi sunt ab arte ad ista. sed p̄ter h̄. q̄ h̄nt na-
turale potentia vel ydoneitatez h̄ facile facere. i. de faci-
li. vel nō pati de facili. Exemplificat. vt pugillatores
et cursores dicunt nō p̄ter hoc q̄ sint dispositi. sed p̄-
pter hoc q̄ h̄nt naturalē potentia hoc facile faciēdi. Si-
militer sanatiui sive salubres dicuntur p̄ter h̄ q̄ h̄nt na-
turale potentia vt nihil patient ab aliq̄bus acc̄tib;. s; egrotatiui
dicuntur ex eo q̄ h̄nt naturalē impotentia faci-
endi vel patiēdi. et semp. supple patiunt et nō p̄nt res-
sistere q̄bulibet acc̄tib;. Et silr mō se h̄nt durū et mol-
le. q̄ etiam sunt q̄litatez sc̄de spēi. q̄ durū est naturalis
potentia. molle p̄o naturalis impotentia. Et q̄ d̄r durū
qd̄ h̄z naturalē potētia qd̄ nō cito secari vel diuidit
molle vero h̄z eiusdē naturalē impotentia. nō ex eo tū
d̄r aliq̄d impotens q̄ impossibile ē ipm̄ facere. sive q̄a
nullo mō p̄t facere. s; ex eo q̄ cū difficultate p̄t facere. et
illud d̄r potēs qd̄ faciliē et expedite potest facere.

Hic d̄r utrius sc̄da spēs q̄litatez cōuenient̄ dicat na-
turalis potentia vel impotentia. D̄m q̄ sic
ita tamen intelligendo q̄ nō sic vna spēs specialissima
p̄ter oppōnem quā h̄nt. sed ponunt ad circūloquēdū
nobis vniū modū generalē inoiariū cōem ad oēs q̄litatez
res. q̄bus sumus naturaliter potentes vel impotentes
ad agendū. P̄o q̄ considerandū q̄ naturalis potētia est
qd̄a q̄litatez inexistēs rei q̄ ipa nata ē exercere suas opas
toēs a natura sibi debitas et resistit suis p̄trarijs. Exē-
plū sicut intellect̄ est qd̄a naturalis potentia. de hac
spē fm quā h̄ns ipm̄ p̄t opari opatoēs sibi debitas. s; vt
vtrū bene vl̄ male opet hoc habit̄ determinat. Et silr
duricies est potentia naturalis fm quā aliq̄s resistere
p̄t nocuis et p̄trarijs. sicut lapis p̄ duriciem resistit vo-
lenti diuidere lapidē. Dicit aut̄ (naturalis) q̄a ra oīca

tur in quodā p̄ncipio nature. qd̄ est forma. q̄ p̄fecte ac-
tuat et terminat materia. et eam terminatam tenet sic q̄
rōne materie nō impeditur forma in suis opatoē ibi. q̄a
rūc sibiectū ē potēs ad faciliē opandū. **Sc̄da (potētia)**
q̄ ē causata ex victoria forme sup̄ materiam. **Forma**
aut̄ tūc h̄z victoria sup̄ materia q̄ nō materia nō sūt ali-
q̄ dispōnes p̄trarie. ipediētes opatoēs p̄p̄tas ip̄i? for-
me sic s; q̄ materia fm exīgētā ip̄i? forme totalit̄ est
disposita. **Ter. ē tū q̄ multe reperit̄ naturales potēs**
rūc q̄ nō cānt̄ ex victoria forme sup̄ materia. vt i angel
et aīa rōnali. **Naturalis h̄z impotentia ē qd̄a q̄litatez in-**
existēs rei a natura q̄ ipa res ipotēs ē ad exercendū suas
opatoēs et ad resistēdū p̄trarijs sive nocuis. vt molle
et egrotatiui. **Et d̄r p̄mo naturalis non q̄si natura sic**
p̄ncipiū illi? impotentie. s; q̄a natura impedit̄ p̄trarijs
dispōnib; a suis oparōnib;. **Sc̄da d̄r impotentia. q̄ cā-**
tur ex victoria materie sup̄ formā. vñ materia tūc h̄z
vigore supra formā. q̄n in materia sūt qd̄a dispōnes cō-
trarie dispōnib; debitis impediētes p̄p̄tas opatoēs
ip̄i? forme a natura sibi debitas. **Et q̄ d̄r d̄na inrer**
habitū et potētia. q̄ p̄ habitū dispōnit̄ sibiectū ad b̄n
vel male opandū. sed p̄ naturalē potētia dispōnit̄ sibi-
iectū ad resistēdū p̄trarijs et nocuis. vel ad opandū
opatoēs sibi a natura debitas nō bonas vel malas.
Et ideo naturalis potētia est indeterminata et determi-
nat̄ p̄ habitū supra d̄ditū. sicut p̄ intellectū disponimur
ad intelligēdū absolute. et p̄ habitū supra d̄ditos dispos-
nimur ad b̄n vel male operandum.

Notandū In hac specie reponunt om-
nes aptitudines naturales que
bus res inclinatur vel disponuntur ad
aliquid operandum. vt sunt omnes p̄p̄ie
passiones speciem sequentes
sicut risibile. flebile. susceptiuū
discipline. rēijs. Similit̄
ter omnes potentie anime vegetatiue.
que sunt nutritiuū. augmentatiuū.
et generatiuū. et potentie sensitie
s; q̄nq; sensus exteriores et quatuor
interiores. s; sensus cois imaginatiua.
estimatiua. et memoria. **Et etia om-**
nes potētie aīe intellectiue. vt intellect̄
voluntas. **Re-**
ponunt etia in hac spē oēs inclinatio-
nes nominate nos in mibus habituum
vt sunt libertas. iusticia. fortitudo
curios. pugillator et c̄ijs fm q̄ noīant
naturales inclinatioes ad act̄. **Dicit̄ em̄**
p̄ha. vi. ethi. q̄ a naturitate nobis
insunt qd̄a inclinatioes inclinātes nos
ad bonū et alie inclinātes nos ad malū.
fm tū istas inclinatioes h̄o nō est
laudādus vel vituperandus. **Et silr oēs**
potētie et ipotentie ad aliq̄d opandū
vel alicui resistēdū ponuntur in hac
spē. vt potētie p̄sequetes p̄ncipiā p̄le-
tionalia indiuiduoz. vt durum molle.
forte debile. rosbustum sanatiuum et c̄.

Ar Naturales potentie aīe sunt p̄tes ei. vt d̄r in
p̄ncipio terciū de aīa. sed p̄tes sunt in eodē p̄dis-
camento cum toto. q̄ potētie aīe sunt in p̄nto sube. sicut
ipa aīa. **Dinoz p̄bat.** q̄ p̄tes cōponit̄ totū. sed totū et
p̄tes sūt in eodem p̄nto. **D̄m q̄ p̄tes** integrales et
subiectiue sunt in eodem p̄nto cū toto. non aut̄ potesta-
tiue. et sic potētie aīe dicuntur p̄tes eius. et sunt natura-
liter posteriores ipa aīa. sicut acc̄tis posterius est suo
subiecto. **Et si dicat̄ q̄litatez non insunt** sube n̄si me-
diare p̄ritate. sed potētie aīe ad minus
intellectiue immedate fundant̄ in suba
aīe. q̄ nō sūt q̄litatez. **Dicent̄**
d̄ū q̄ duplices sunt q̄litatez. qd̄am sūt
sensibiles. et ille

quid d̄na impote

remane
dubiu

ad p̄
ad p̄
ad p̄

quid
na? p̄te

Questiones

predicamentorum

fundantur in substantia mediante quantitate. Alie sunt qualitates speciales, sicut sunt potentie anime intellective, et tales non fundantur in substantia mediante quantitate. Et quoniam replicat potentie anime intellective non sunt dicti naturales, sed non dicitur hic comprehendit. Sicut probatur, quod si rationales sunt rationales dicitur fringuntur per naturale. Unde quod licet non dicantur naturales quo ad modum agendi, quod non agunt modum nature, quod de terminata est ad unum, prout tamen dicitur naturales in quantum se quoniam naturalia principia rei et in eis fundantur.

Ar Potentia materie ad formam est naturalis, et tamen non est qualitas sed substantia. Unde quod duplex est potentia, quod dicitur ad formam et ad esse, et talis est materia et est in puncto se. Alia est potentia ad agere et ad operationem, et talis est in hac specie, de qua est solus hic ad oppositum.

Et si dicatur potentia habet secundo modum ens respectum, sed non erit species prout absolute. Sicut patet, quod de respectu ad actum. Unde quod potentia capit dupliciter. Uno modo formaliter, per se, et sic se referat ad actum. Alio modo fundamenter et per denotatio, et sic non referat se ad actum, sed ens absolute. Et hoc dicitur quod potentia habet ad proprietatem nominis de respectu ad actum, non tamen cuius de respectu ad actum, id quod est ens absolute disponens subiectum ad operandum.

Ar Nulla pars videtur esse species qualitatis, sed naturalis potentia est quod dicitur pars. Sicut dicitur probatur, quod omnis species nominis quod dicitur positum. Unde quod naturalis in potentia secundum nomen dicitur partem, tamen secundum rem nominis qualitatem positam per quam subiectum suum potest agere vel resistere, sed debet valde, eo quod si sua actio ne resistere succumbit et vincit. Et si dicatur omnis potentia est per naturam, primo dicitur et quanto physico, sed non dicitur dicitur naturalis. Dicitur quod potentia dicitur in naturalis, eo quod impedit operationes nature, de tamen naturalis quod tenet se circa principia naturalia, et circa operationes nature.

Ar Curiosus et pugillator sunt in prima specie qualitatis, sed male hic ponitur, per exemplum in secunda. Sicut patet, quod sunt nomina substantia terminata in ore, quod dicitur habitum ex actibus reiteratis generati. Unde quod curiosus et pugillator capiunt dupliciter. Uno modo ut fecerit arte vel habitum curandi vel pugillandi per doctrinam vel exercitium gentium, et sic pertinet ad primam speciem. Alio modo capiunt prout nominis et donec rates vel naturales potentias ad currendum vel pugillandum et sic pertinet ad secundam speciem, vel aliquid tactum fuit circa continuationem textus. Tertium est tamen quod primo modo capiunt proprie, quod nomen substantiale in ore terminatum si capiat proprie fecerit habitum sed quod multis qualitatibus de hac specie non sunt nomina propria in puncto, sed circulo quod mur illis nominibus habitum.

Ar Naturalis potentia opponitur naturali potentie quantum ad formam et materiam, sed non sunt una species. Tercium dicitur quod species nominis una forma vel materia. Unde quod naturalis potentia et potentia inter se secundum proprias naturas sunt diversa, sed ponuntur ad circulo quod unum generum subalternum, et inde est quod phis in textu dicitur (Aliud genus qualitatis est) et non de alia species, et generis non copulativa sed distinctiva coniunguntur coniunctione, sunt enim forme solus genere convenientes et specie differentes, conveniunt enim in hoc quod esse in actu et esse principium operandi. Unde illud posset ponit secundum modum quod qualitates istius modi accipiuntur in subiecto ex causis mera naturalibus.

Tertia pars species qualitatis est passibiles qua

litates et passiones, sunt autem homini ut dulcedo et amaritudo et austeritas et omnia his cognata amplius color et frigus et albedo et nigredo. Et quoniam he qualitates sunt manifestum est, quod cumque enim ista susceperint qualia dicuntur, ut mel quoniam dulcedine suscipit de dulce, et corpus album eo quod albedine suscipit, sicut autem sese habet et in ceteris. Passibiles vero qualitates dicuntur, non quod ea (quod illas susceperint qualitates) aliquid patitur, neque enim mel quoniam aliquid passum sit idcirco de dulce, nec aliquid aliud homini. Similiter autem his et calor et frigus passibiles, qualitates dicuntur non quod ipsa (quod eas suscipiunt qualitates) aliquid patiantur, sed quoniam singula eorum quod dicta sunt secundum sensum qualitates passionum perfectiva sunt passibiles qualitates dicuntur, dulcedo enim passionem quadam secundum gustum, efficit, et calor secundum tactum. Similiter autem et alij colores non similiter his quod dicta sunt passibiles qualitates dicuntur, sed quod he ipse qualitates ab aliis passionibus innascuntur quoniam ergo fuerit per aliquam passionem mulce colorum mutationes manifestum est, erubescens enim aliquid rubens factus est, et timens pallidus, et unum quodque talium. Quare vel si quis naturaliter aliquid talium passus est, similem colorem oportet eum habere, que enim affectio nunc ad verendum circa corpus facta est, et secundum naturalem passionem eadem fiat affectio ita ut naturalis color similis sit.

In ista parte ponit phis tertia species qualitatis. Et dividit in duas partes, quod primo determinat de tertia specie qualitatis sub duplici nomine. Secundo ponit divisionem inter illa ibi (Quocumque igitur talium) Prima iterum in duas. Primo dicit quod sunt de tertia specie qualitatis, et declarat ista per exempla. Secundo probatur inter ibi (Et quoniam he) Prout dicitur quod tertia specie qualitatis sunt passibiles qualitates et passiones. Et per exemplum est, ut dulcedo et amaritudo austeritas et omnia his cognata, sicut salcedo, sapor, pinguis, ponticus, stipitens, et similiter calor et frigiditas, que sunt qualitates tangibiles, et albedo et nigredo, que sunt qualitates visibiles.

Curiosus et pugillator sunt in prima specie qualitatis, sed male hic ponitur, per exemplum in secunda. Sicut patet, quod sunt nomina substantia terminata in ore, quod dicitur habitum ex actibus reiteratis generati.

Curiosus et pugillator capiunt dupliciter. Uno modo ut fecerit arte vel habitum curandi vel pugillandi per doctrinam vel exercitium gentium, et sic pertinet ad primam speciem.

Tercia pars species qualitatis est passibiles qua

albedo amaritudo austeritas calor frigus nigredo
 et ponit ad speciem
 de his passibilibus
 quod ipse passus est
 et in ista parte ponit phis tertia species qualitatis.

*Prima, voluntas applicata ad bonum
 secundum se, et voluntas applicata ad bonum
 secundum se, et voluntas applicata ad bonum
 secundum se, et voluntas applicata ad bonum*

Aristotelis

Folio lxxvii

a iusticia inest? et sicut in alijs. Si in alijs qualitas
 non sicut tenet. quod pringit quod dicitur quia non denotat ab
 alijs qualitate. et hunc dupliciter primo quod talis qualitas non sicut
 noia iposita. a quo solo casu differret denotativa. sicut cur
 sor aut pugillator. non quod ab arte currendi vel pugillandi
 sed ab ipsa qualitate que est naturalis potentia hunc facienda. hec enim que
 litas noie proprio non est descripta. ita quod non sicut naturalis val
 ligudine ad hec exercenda hec illa propria qualitate. non enim
 sicut talibus validudine noia propria iposita. et si noia iposi
 ta sicut illa disciplinaz sicut. et noia illaz qualitatibus quo alii
 qui dicitur quod a qualitate que est naturalis potentia ad ista faci
 enda. Secundo pringit quia dicitur non denotat quod qualitate
 quod qualitate sicut noia iposita. sed tamen ab eis non sicut deno
 tiatio. hunc est non dicitur aliqd quale. Et tunc est quod prute non dicitur
 aliqd pruosus sed studiosus. non tamen denotat. quia non
 dicitur solo casu. Sed tamen illud non est in pluribus qualitatibus. in
 pluribus non sicut isto modo denotatio. sed denotativa format a
 noib qualitatibus. que ipis insunt. Et dicitur quod quecunq
 dicitur qualia. dicitur denotat a predicis quatuor spe
 ciebus qualitatibus. aut aliquo modo aliter ab eis.

De utrum diffinitio qualium a pho postea puenies
 sit et bona. Dicitur quod sic quod ipsa conuenit oibus qui
 bus. et propter multitudinem ipsorum dicitur in pluribus (Qualitas sicut) et
 subditur (quod sicut hec). i. qualitates predicatas. et ita hic caput
 substantiue et in neutro genere. ad denotandum quod sicut oes
 spes qualitates dicuntur quod. et non sicut aliquas tamen (deno
 tiatue dicitur) ipse denotat talis que substantiue simpliciter
 denotat (vel quolibet aliter ab his). i. aliq alio modo quod ve
 re denotat sicut re et voce sicut. Et illa dicitur (vel) pos
 nit ad innuendum diuisione qualitatibus. quod duplicia sicut quia. que
 da que dicitur denotat sicut re et voce sicut. ad que requiruntur
 tres ditiones. Prima est quod pueniat in eadem principali. Se
 cunda quod pueniat in principio dionis. Tertia quod differat
 sine. Alia sicut quia que non dicitur denotat et hunc dupliciter. pri
 mo quod dicitur ab alijs qualitate cui non est non ipositu vel cur
 sor et pugillator. Cur sor enim dicitur que est naturalis dispositio ad
 bene currendum. et pugillator dicitur que naturalis dispositio est ad
 bene pugillandum. et sic cursor dicitur a qualitate cui non est nome
 ipositu. Secundo aliqua dicitur qualia non denotat. quod non
 puenit in noie cui qualitate a qua dicitur. sicut studiosus
 dicitur a prute. et tamen prute et studiosus non puenit in noie.

Ad In pnto qritar non determinat qritis. qritia
 hic non dicitur determinari de qualibus. Dicitur quod non est
 sicut de qualitate et qritate. quod oia denotativa qritatis
 sicut dicitur denotatue a qritate. id est de illis non distinguit
 sed sic non est de qualitate. Vel dicitur in Buridanus dicitur
 quod sufficiebat Aristotele describere qualitate et quale non
 describendo qritate et qritum ad virandum plixitate. que
 ex diffinitioe vni? pr proportionabiliter elicit diffinitio alteri?

Ad Qualitas plus diffinita est per quale. qritia
 quale non dicitur diffinitio qualitate. Tenet pnta.
 quod circulario in diffinitioibus est prohibita. cum sit inconueniens
 id est respectu eiusdem esse notius et ignotius. Dicitur quod
 circulario est prohibita in absolutis. et hoc in eodem genere
 noticie. sed non in diuersis. que modo quale et qualitas se mu
 tuo diffiniunt. nam quale prius positum est in diffinitioe qual
 itatis tanquam nobis magis notum. et in diffinitioe qual
 itatis dicitur eadem esse essentia. et differat solum in modis
 significandi. que modi non pnt distinguere entitates predicatas
 mento. Et quod error eorum que dicitur Aristotele vel
 le innuere. quod quale et qualitas sicut duo predicamenta redu
 cibilia ad vnum modum generale predicandi seu significandi.

Ad Omne quale sumit a qualitate. sed qualitas est
 natura denotans. qritia nulla quale dicitur a qualitate
 non denotatue. Dicitur quod probatur. quod qualitas in subiecto est
 natura denotans. Dicitur quod omne quale sicut re sumit a
 qualitate. quod quibusda abstractis non est non ipositu. et sicut
 quod eis sicut noia iposita. non tamen dicitur qualia directe
 ab ipis denotatue. Et non est sicut de secretis. quod ipsa non
 pnt esse innotata. quod alis non possent predicari de subiecto

Ad Diffinitio qualium conuenit alijs a diffinitio. qritia
 non est bona. Primum probatur. quod sicut dicitur ab aliqua qua
 litate denotatue. sicut coruus dicitur sicut alteri sicut nigredi
 nem. et tamen sicut est ad aliqd. Dicitur sicut dicitur effectie
 ab aliqua qualitate. non tamen formalit. sicut intelligit diffi
 nitio. Et quod replicat duo ligna colorata sunt qualia
 formalit. et tamen non sicut qualitates. Dicitur quod duo ligna sunt
 sicut quia denotatue et accitralit. non tamen vniuocet et eentitit
 sicut quia capiti? hunc esse. per his que vniuocet hunc ydeptice sicut quia

Inest autem contrarietas sicut quod que est. ut iusti
 cia iniusticie contraria est. et albedo nigredini et
 alia. Sicut autem et ea que sicut eas qualia dicuntur
 ut iniustum iusto: et album nigro. Non autem in
 omnibus hoc est. rubeo enim et pallido et huiusmodi
 coloribus nihil est contrarium qualitatibus extrinsecis
 Amplius si ex contrarijs vnum fuerit que. et reli
 quum erit quale. Hoc palam est. pponenti ex simi
 gulis alia predicamenta. Nam si est iusticia iniusti
 cie contrarium. quale autem est iusticia. quale ergo
 et iniusticia. Nullum enim aliorum predicamentorum
 aptabit iniusticie. neque quantitas neque adali
 quid neque vbi. neque omnino aliud quicquam nisi
 quale. Sic autem et in alijs que sicut quale sunt

Ista est secunda pars principalis istius capituli. in qua philosophus determinat
 de qualitate qritis ad eam accitralia. et diuidit in tres particulas
 las sicut quod tres ponit particulas. Dicitur primo. quod contrarietas
 inest qualitate. ut iusticia est contra iniusticie. et albedo est co
 traria nigredini et alia huiusmodi. Sicut autem puenit ista particula
 tas his que dicitur qualia. ut iniustum contrariatum iusto. et album
 nigro. Ista tamen particula que est particula prima. eo quod non conuenit
 oibus qualitatibus. sicut patet per exempla. que non conuenit rubeo pal
 lido et alijs medijs coloribus. que illis nihil est contrarium. et tamen
 sunt qualitates. Tunc ibi Amplius si vnum fuerit ex
 ista particula vnum correlatum dices. Si vnum ex contrari
 ijs fuerit quale et reliquum erit quale. Quod tunc est quod tria
 opposita dicitur ponit sub eodem genere. si sicut vnum sit quale. et re
 liquum erit quale. id est pnto qualitates. et hunc manifestum est pro
 necti sicut inducitur alia tria ab his que dea sicut in singul gene
 ribus tria suscipiuntur. sicut enim tria sub eodem genere sicut. Nam
 si iusticia est iusticie tria. et iniusticia qualitas sicut. sed quod in
 iniusticia est sicut quod aliter nulli enim aliorum generum potest aptari
 iniusticia ut spes vel individuum. nisi cui iniusticia aptat ut
 spes vel individuum Iniusticia enim neque est contraria neque ad
 aliqd. neque oino quicquam aliorum predicamentorum nisi quale vel
 qualitas. et sic est in oibus alijs trijs que sicut sicut qualitate vel que

*prima proprietatis
 qualitatis*

albedo et rubeo

*quod dicitur de
 contrarietate
 vniuersali
 vniuersali
 vniuersali
 vniuersali
 vniuersali
 vniuersali
 vniuersali
 vniuersali*

hanc

Questiones

predicamentoz

Querit Anum habere contrarium sit qualitas
 rari, proprium. **Q**dm qd no. sed e solu
 qdam coitas qlitatis. p q no uenit oi qlitari. na me
 dij colores sut qlitares. z tu no sut p rarij. vt dr in tex
 tu. nec uenit soli qualitati. qz repit in actoe z passione.
 Snt tn alij dicetes. q sit p rari qlitati pmo mo. z dicit
 q no uenit actioni z passioni nisi p accidēs gra qlitaz
 tu ad qs sut. z sic e p rari qlitati habere p rariu primo
 et gra sui. **Q**u? rō e. qz forme actiue z passiue mutuo
 se expellentes ab eode subiecto p rariant. sed qlitates
 sut hmoi. igit. quare dicit Boetius. q p rarietas i om
 ni genere queritur. s in sola qlitate repitur. Et istud
 per p rarietates p rarietates. q explicatur in eorunde diffi
 nitione. non em repitur p rarietas in substantia. qz ipsa
 habet p se esse. sed de rō ne p rarietates e subiecto uicissim
 inesse. Neqz in p rarietate. cum ibi non sit maxima distan
 tia. z qz p rarietas sunt forme absolute. ad habere contra
 rium no uenit ad aliqd. neqz se p rarietatis p dicitur

Notandū Qz in qlitatis qdrupl pōt
 accipi p rarietas. Uno mo p
 qcuqz repugnātia aliquaz qlitatu no p mitteri se sit z
 semel i eode. siue ille qlitares expellat se ab eode sbiecto
 siue no. z h mo inter aliqs qlitares p me spēt. sic sut scie
 tia et ignozātia est p rarietas. Secdo accipit p repugnā
 tia qlitatum aliq modo se expellentiu ab eode subiecto
 siue ille qlitates maxime distent sub eodem genere siue
 no. z sic medij colores p rariant extremis. vt rubedo
 contrariat albedini z nigredini. Tertio mo accipit pro
 repugnātia qlitarum no se p mitteri in eodem subie
 cto. siue h sit actione p rarietate siue suaz causaz. z hoc mo
 albedo et nigredo p rariant. Quarto accipit p rarietate
 me p repugnātia qlitarum semitice ab eodem subiecto
 expellentiu actoe p rarietate. z talis p rarietas repitur soluz
 inter quoz qlitates pmas q sunt caliditas frigiditas
 humiditas z siccitas. z illa sunt pma p rarietas simplici
 licet in dispositione materie rari z densum sint priora.

Ad Dia p rarietas sub eode genere posita sunt. sed q
 litas no ponitur sub aliq genere. ergo qualitas
 ti nihil est contrariu. **S**inoz p batur. qz qualitas est
 genus generalissimū. **Q**dm licet qlitas in eoi non
 ponat sub aliquo genere. capiēdo tame qualitate p cō
 tentis sub ea bene ponit in aliq genere. z sic ei e aliqd cō
 trariu. **E**t p hoc erit soluz argumētū. nihil existēs
 in genere qlitatis pōt p rarietate qlitatu. ergo qlitatu ni
 hil est cōtrariu. **A**ns p rari. qz qualitas in qlitatu raliū ac
 tu p p hēditur. **Q**dm q nihil existēs in genere qlitaz
 tis p rarietate qualitati in cōmuni. tū no est in cōueniens
 q vna qualitas fm spēm sit cōtraria alteri fm spēm.
Et qn replicat. maxime distantiū nulla est cōuenientia
 sed cōtraria maxime distant. s ipsoz nō est in aliq ge
 nere cōuenientia. **Q**dm q cōtraria no maxime distant
 simpliciter. sed tm sub vno genere.

Ad Iusticia z iniusticia opponuntur p rarietate. s n
 cōtrarie. **A**ns p batur. quia iniusticia impos
 tat p rarietatem iusticie. **Q**dm licet iniusticia fm
 nome imposat p rarietatem. illa tū p rarietate fundat in
 qda hiru positioe p rarietate iusticie. z ita iniusticia i p
 positioe nō notat p rarietatem iusticie. s notat hiru quedā posi
 tiuū p rarietate iusticie. **E**t cū replicat inter qlitates

p rarietas sit motus alteratōnis. sed inter qlitates de s
 ma specie non est motus. s inter illas nō e cōtrarietas.
Sinoz z minor sunt pbi septimo phisicoy. **Q**dm
 q non quecuqz cōtrarietas sufficit ad motum phisicū
 cum z p rarietate dicitur. sed requiritur q sint illa cōtraria
 que sunt actiua et passiua. qd non habet locum in pma
 specie qualitatis. **S**icut ergo in eis est cōtrarietas cō
 muniter dicitur. ita potest dici q in ipsa sit alteratio. que
 est quando (subiecto manente eodem) sit mutatio in
 qualitatibus.

Suscipit autem qualitas magis et minus
 albū vero magis z minus alterum altero dr
 et iustum altero magis et minus. **S**ed z ipsa
 clementuz suscipiunt. cum calidum namqz sic
 amplius contingit calidum fieri. **N**ō tū om
 nia. sed plura. **I**usticia namqz si dicatur. a iusti
 cia magis et minus pōt quilibet ambigere.

Similiter et in alijs affectibus. quidam em
 dubitant de talibus. iusticia aut a iusticia nō
 multum a iusticia magis et minus dici. nec sani
 tatem a sanitate. **M**inus autem habere alterum
 altero sanitate a iusticia magis et minus alterū
 altero habere. **S**ic autem et grammatice z ali
 os affectus. sed tm ea (que fm eos affectus di
 cuntur) indubitanter recipiunt magis et mi
 nus. **G**rammaticior em alter altero dr. et iusti
 or. et sanior. sic et in alijs. **T**riangulus vero z
 quadrangulus nō vident magis z minus susci
 pere nec aliquod alia z figuraz. **Q**uecuqz em
 triangulū diffinitionem suscipiunt et circuli
 omnia similiter trianguli vel circuli sunt. **E**ozū
 vero (que non recipiunt) nihil magis alterum
 altero dr. **N**ihil em quadratū magis qz parte
 altera longior forma circulus est. **N**ullū em
 hoz recipit rōnem. **S**imiliter autem si vtraqz
 nō recipiunt huius ppositi rōnem. nō dicet al
 terum altero magis. non ergo omnia qualia
 recipiunt magis et minus. **H**orum igit (que
 predicta sunt) nihil est p rarietate qualitatis.

Nec ponit sedam p rarietatem qlitatis. **E**t diuidit
 in duo. qz pmo ponit p rarietate. sed oñdit ea nō esse p rari
 etate p rarietate. (Non tū omnia) **Q**uo ad p rarietate dicit

Handwritten notes:
 p rarietate in genere
 p rarietate sub genere
 p rarietate in p rarietate
 p rarietate in p rarietate
 p rarietate in p rarietate

Handwritten notes:
 z p rarietate
 tab
 albū
 ostendit
 p rarietate
 p rarietate

Questiones

Predicamentorum

3ta petas

totius qd est magis ppositu qd bus. Dicoz pbatur. qz nisi sic forma pfectior esset ppositior qz imperfecta forma qd falsum est. vt pz in angelis z deo. Quarto. qz illi gra dus ad inuice pincti vel sz equal pfectois vel no. si pri mu tuc neuter hz se in rde poterit raris. si ineq. ruc. im pfectior erit in poteria ad pfectiore qd isti negat. qz dicit fere omes qz vt rcs qdus hz se in ratione actus

Ar Impossibile est qd idē sit realiter pfecti⁹ se vel ex cedēs seipm in pfectōe. hz forma intēsa excedit for mā remissa. hz est ipossibile qz sit penit⁹ eadē for mā intēsa z remissa. **Qd** ad maiores qz est ipossibile idē fm eētia z fm eundē modū eēndi eē realt pfectius se. hz est hū possibile qd idē subalter dms in mō essendi et in esse sit pfectius seipm. immo hoc est de facto.

Ar Omnis forma fm quā est realis mot⁹ necario hz pres. sed fm formā intēsam z remissam ē mo tus. hz pres siue qdus. Maior est Quercis Et pbaf rōe. qz in motu intētionis nō acqrit realitas forme. hz pre supponit. qz dicere qd aliqua ps forme acqritur. qz im possible est fieri reale nouū motū sine reali nouo termino

Qd omnia forma fm quā est motus hz pres in mō eēndi vel in ee. hz nō in eētia. z sic in motu intētionis habet antiqu⁹ terminus in nouo mō essendi vel sub noj uo esse. z sic ille motus pr dicit nouus

Ar Impossibile est idē bis pduc. hz forma remissa p existit motu intētionis siue augmēto forme. qz nō acqrit in forma intēsa. z p pns oz ponere nouum qdum qz tale motū acquirif. **Qd** illud arguē tū soluti est. qz forma fm se nō terminat illū motū. hz vt stat sub ee. z sic nouus mod⁹ eēndi forme acqrit

Ar si dicat esse nō p variari ab hz hoc qz eētia nō varietur qz intimus sequit eētia qz passio seqtur suū subiectum **Qd** m licet esse de hz hz loqmur nō est pzie eē exētie sed est ee inētia. qd multiplicat in eodē subiecto fm nu mez accētiū. z sicut idē subiectū illud eē picipat fm ma gis z minus pfectū. qz esse forme accēntalis est variabile fm successione. qz vna forma accēntalis pr succelline dare vni subiecto diuersa ee. nō obstante propinqrate z intri mitate esse cum essentia.

Ar Omne excedēs aliq⁹ excessum ē diuisibile in rez qz excedit. z in re fm quā excedit. hz forma intēsa ex cedit remissam. hz forma intēsa est diuisibil⁹ in re fm quā excedit z in re excessam. Maior est manifesta. z pz exemplanter de numero ternario z senario **Qd** m qz maior est vera qū vtrūqz. excedēs z excessum sz diuisi bilia. qz tunc excedēs est diuisibile in id fm qd excedit. et in re excessam. hz quādo abo vel atre est indiuisibile. tūc maior est falsa si loqmur de reali diuisiōe. vt pz in formis subalibus. qz aia sensitina excedit vegetariū. z tūc aia sensitina est phisice imptribilis. quia nō habet partes

Ar Forma nō intendit nisi aliq⁹ a gente. hz oīe agēs aliqd facit in subiecto patiēte. qz nō p intētio hies ri nisi aliq⁹ fiat additio. Dicoz pz. qz als nō dice ret agere in ipm. z qz calefaciēs facit calore in calefacto **Qd** m fm doctore sanctū qz in actōe qua forma intendit agēs sp facit aliqd in subiecto. nō aut nouā formā. sed fa cit qz subiectū pfectius pceptet formā pēxistentem aut qz amplius se extendat.

Silia pō z dissilia fm solas dicūt qūitates simile aut z dissimile alterm alteri non est fm

aliud. nisi fm id qd quale est. qre pprim est qū litatis fm eam sile z dissimile dici.

Hic phs ponit vitium qz ppteratē qūitatis qz est pzie p pria **Ar** dicit in duo. qz dmo facit hoc. scdo remouet dubiū. Scda tbi (Aucto) **Qd** m dicit qz pzie pprim est qūitatis. qz uenit oīi z soli fm eā qūa silia vel d dissimilia dici. nūq em est alteri sile vt dissilia. nisi p qūitare. qre relin qur qz pprim est qūitati fm eā sile vel dissimile dici

Queritur **Ar** pzie pprim sit qūitati fm eā sile vel dissimile dici **Qd** m qz sic. qz oīi soli z sp qūitati uenit fm eā sile vt dissimile dici fm pte vel fm qd. **Qu** rō est qz sicut vni in suba facit idē et in qūitate egle. ita silt vni in qualitate facit silt. **Et** etiā pz p diffinitōem silitudinis quā dat Boetius. qz silitudo est rez dntū eadē qualitas. z dz intelligi diffi nio de p dicitōe casuali. quā cā p dicit de suo effectu. si cur h. dies est latio sol. **Ar** dz intelligi de eadē qualitate in spē z nō in genere vel nūero. qz vna qualitas in genere nō sufficit. als em pna essent silia. qz in vno genere quoz nūit sicut albū z nigrū in colore. hz vna qualitas in nūero nō est in rebz dntibus. **Ar** dz p oppositū dissilitudo est rez rum dntium diuersa qualitas. **Unde** si in rebz differen tibz est vna qualitas spē vt diuersa. si vna. sic sunt similes si diuersa sic sz dissimiles.

Ar Albedo qz est in ethiope est qualitas. z tū fm eā nō dz siltis cigno vel niui. qz nō uenit oī qualita ti **Qd** m licet ethios fm albedine qz est in et⁹ dentibus nō sit simplr siltis cigno vel niui. qz albedo nō est in ethio pe simplr. est tū ill siltis fm qd. sicut etiā est albu fm qd

Ar Spēs est silitudo suo z indiuiduo. fm Boeri um. z genus est tenuis silitudo sperū. hz genera et spēs replunt in oibus p dicitōem. qz nō est pzie qro mo qualitati. **Ar** p pma qz fm rōnalitate hoies dicūt siles. z tū rōnale est suba. **Qd** m qz silitudo capis dnt pte. **Qd** m pzie pur distinguit ptra idē pteitē vel etiā equalitate. z sic sumit hz. z nō cōuenit ill de hz assumit argumentū cū sua pfirmatōe. **Alio** mō capis generalit pur exēdit se ad p dicitōem ppter uententiā quā habz qz litas cū p dicitōis in mō p dicitōis. uel in hoc qz sicut quali tas ē forma accēntalis. ita p dicitōe sz forme accēntales. **Ar** **Qd** m qz duplex est silitudo. scz essentialis que vocat idē ritas. z tali silitudine indiuidua eiusdem spēi sz similia. **Alia** est silitudo accēntalis. de qua loquit proprietates. z non conuenit alijs a qualitate.

Ar Scdm silitudinē dicimur siles. z fm dissilitudi ne dissiles. z tū nō sz qualitates hz relatōes. ergo **Qd** m qz fm silitudinē dicimur similes z fm dissilitu dine dissiles formaliter. hz fm qualitatē effectiue z fm damentalr. quia qualitas est fundamentū illius relatōis qz dz silitudo vel dissilitudo. z sic illa p pō (fm) sequoca tur. qz vno mō dicit circūstantiā cause formalis. z alio⁹ dz circūstantiā cause material⁹ fundamentalis vel effici entis. z sic debet hic capi

Ar Ista p pteas nō uenit alledim parietis. qz nō est bona. **Ans** pbaf. qz fm eā nō dicimur siles. **Qd** m qz nō dicimur similes fm illā qualitatē in numero. tū bñ in spē. qz habemus in nobis idem accēto in spē fm qd alijs similes vel dissiles dicimur **Uel** d d m qz (nos) nō refert homines sed substantias. vt sit sensus q

no aliq⁹ ppositio

no aliq⁹ ppositio

no aliq⁹ ppositio

no aliq⁹ ppositio

no aliq⁹ ppositio

no aliq⁹ ppositio

no aliq⁹ ppositio

muti est q̄litari nos subst̄tias fm eā simile vel dissimile dicit. Et si referat hoies hoc nō est ad excludendū. s; magis ad includendū. q; hō h; puenientia cū oib; reb;

2 mouet dubiū & suppleuit

Auero nō decet conturbari ne q̄s dicat de qualitate. ppōnem faciētes multa de relatiuis interposuisse. **H**abitus autē et dispōes horū q̄ ad aliquid sunt eē dicebamus. pene em̄ in omnib; talib; genera ad aliquid dicunt. nihil autē horū q̄ singularia sunt. nā cū disciplina genus sit ip̄m. qd̄ est alteri? dicitur. alicuius em̄ disciplina dicitur. eoz; vero q̄ singularia sunt nihil ip̄m qd̄ est alterius dicitur. vt grāmatica nō dicitur alicuius grāmatica. nec musica alicuius musica. s; forte fm genus hec aliquid dicunt. vt grāmatica dicitur alicuius disciplina. non alicuius grāmatica. et musica alicuius disciplina nō alicuius musica quapropter q̄ p se q̄dem s; singula nō sunt ad aliquid. Dicimur em̄ q̄les fm singula. hec vt habemus sciētes em̄ dicimur q; habemus scientias singulas. q̄re hec erunt etiā q̄litates q̄ singularit̄m sunt fm q̄s et q̄les dicimur. hec autē nō erūt eoz; q̄ s; ad aliquid **A**mplius si stringat hoc ip̄m q̄le et relatiuū eē nihil est incōueniēs in vtriusq; generib; hoc annumerare.

Nic p̄hs circa p̄dicta remouet quādā dubitationes. **E**t diuidit in duo. q; p̄ mouet illud dubiū. **S**ecūdo soluit ip̄m ibi (Pene em̄) **P**rimo dicitur nemo de hoc p̄terit q; de qualitate. p̄positum facientes et tractantes multa de relatiuis interposuimus. habitus em̄ et dispōes que s; in p̄ma sp̄e qualitatis s; de numero eoz; q̄ sunt ad aliquid habitus em̄ est alicuius habitus. et dispō alicuius dispō. **E**t male dicitur est q; sint qualitates. **I**ta dubitacōem **A**risto. soluit dupl̄r. **P**rimo q; in omnib; pene talib; ip̄a genera ad aliquid dicunt. singularia vero que s; sp̄es nō dicuntur ad aliquid. **E**t huius exemplū est. vt disciplina cū sit genus intellectuāliū habitū. hoc ip̄m quod est alteri? dicitur. et ad aliquid dicitur em̄ disciplina alicuius disciplina. s; disciplina cū sit species eius vel singularia ad aliquid non dicunt. vt grāmatica nō dicit alicuius grāmatica. nec musica alicuius musica. quare non sunt ad aliquid. s; dicimur quales fm singulas species scientie. quare s; qualitates. et non de numero eoz; que sunt ad aliquid. **S**ecūdo soluit eandem dubitacōem dicens. q; etiam est alia causa quare non oportet ex talibus conturbari. quia nihil est incōueniēs si coningat idem et quale et relatiuū esse fm diuersa que sunt in ip̄o.

Remouet

Altra p̄mā solutōes. habitus. dispō. disciplina et similia fm genus dicunt ad aliquid. **E**t etiā fm sp̄es **T**enet p̄mā. q; qd̄ puenit generi puenit etiā sp̄es bus in q̄bus genus actualit̄ p̄inet. **S**ed dicitur q; qd̄ puenit p̄mā generi in q̄strū genus est s; etiā cōuenit sp̄es bus puenire. et sic est in p̄posito. q; referri ad alterū nō cōuenit illis in quantū genera s; et rōe p̄ncipalis fecit. s; cōuenit eis ex p̄notato. sicut ex p̄l̄ grā. scia ex p̄re p̄ncipal̄ fecit est genus ad grāmaticā et musicā. s; ex p̄re p̄notati h; q; ad aliud referat. s; ad scibile.

Altra scdā solutōem. diuersoz; genēz et non subalternatum positoz; diuersē sunt sp̄es et dicit vt dicit scdā regula an̄predicamentalis. **E**t male hic dicit q; vni et idem sit in diuersis generib;. **S**ed dicitur q; idē esse in diuersis generib; p̄t intelligi dupl̄r. **U**no mō fm nomē tm̄. et sic est incōueniēs. **A**liamō fm nomēz rē sit. et hoc dupl̄r. vno fm idē. et sic est impossibile. **A**liō fm diuersa. et sic nullū sequitur incōueniēs. q; grāmatica vt est scia scribēdi nos quales faciens est in genere q̄litaris. s; vt disciplina est in eo qd̄ est ad aliquid. **E**t sic disciplina in ḡnē grā p̄ncipalis fecit est in p̄dicamēto qualitatis. s; grā cōnotari vel p̄significari est in genere relatiōis.

Ecipit autē facere et pati contrarietatem et magis et min⁹. **C**alefacere em̄ ad frigidum facere contrarium est. et calefieri ad frigidum fieri. et delectari ad contristari. idcirco recipit cōtrarietatem. **S**ed et magis et minus calefacere em̄ magis et minus est. calefieri magis et minus. cōtristari magis et min⁹ recipit ergo magis et minus facere et pati. de his itaq; tanta dicunt. **D**ictū est autē et de sitū eē in his q̄ ad aliquid sunt. qm̄ denotatiue a positionib; dicitur. de reliq; autē s; qm̄. et vbi. et habere eo q; manifesta sunt nihil de eis aliud dicitur q; que in p̄ncipio dicta sunt. q; habere qd̄ fecit calceatus eē armatū eē. vbi autē in loco eē. sed et alia q̄ de eis dicta sunt. de p̄positis itaq; generibus q̄ dicta sunt sufficiant

Istud est capl̄m sextum et vltimū istius tractat⁹. in q̄ p̄hs breuiter et sub quodā ep̄logo determinat de sex vltimis p̄dicamētis. **E**t diuidit in duas p̄es p̄ncipales. **I**n p̄ma ponit duas p̄rietates actōis et passionis. **I**n secūda excusat se breuiter de sitū et aliis trib; p̄dicamētis scdā ibi (Dictū est autē) **Q**uod ad p̄mū dicit q; facere. et agere cōiter accipiēdo nomē et pati reddendo singulari similit̄ recipit p̄rietatem. et magis et min⁹. **E**t hoc declarat exemplariter. q; calefacere et frigefacere sunt p̄traria. similiter et calefieri et frigefieri. et delectare p̄trarius est et quod est p̄tristare. et delectari cōtristari. **E**t q; habere

sex vltimis p̄ dicamētis de sitū et aliis trib; p̄rietates de actōis et passionis

Questiones

primum est ea suscipere magis et minus. etiam agete et pati in quantum sciant res tales magis et minus suscipiunt. De calefacere et frigiditate sicut magis et minus dicuntur. De his igitur duobus predicamentis tunc dicitur. **Tunc dicitur** (dicitur est autem) excusare se de alijs predicamentis dices. quod de situ. i. positioe sicut ordine primum ad invicem et in toto et in loco in his que ad aliquid sunt quodam sunt dicuntur. **De reliquis autem predicamentis** que sunt. ubi. quando habere. eo quod manifesta sunt nihil aliud dici in hoc loco oportet que in principio huius libri dicta sunt. dicitur est enim quod unumquodque istorum significat unum predicamentum per se. quia habere significat calciatum esse. armatum esse. ubi autem in loco esse. sed alia sunt prius dicta. quia quando significat esse in tempore. De propositis igitur generibus que dicta sunt sufficiant.

Queritur Quare philosophus non determinat ad longum de sex ultimis predicamentis. **Omnia** propter duas causas. **Prima** est. quia ista sex ultima causant a quatuor primis. non quidem formaliter sicut inferiora a suis superioribus. sed materialiter et effectiviter. et ergo noticia ipsorum potest aliquo modo haberi ex noticia predicamentorum. que admodum in tertio fuit ostensum. **Sed secunda** est quia species illorum in quibus essent dividenda sicut sunt genera non sunt nota sicut in alijs. nec etiam passiones eorum que eis insunt. sicut quod consideratur a ratione. **De his autem passionibus** que insunt eis sicut esse naturale plenius determinat in naturalibus. quia de actione et passione agit in tertio philosophico. et primo de generatione. **De quando et ubi** tertio philosophico. quia ibi determinatur de loco et tempore ex quibus noticia illorum dependet. **De positioe et habitus** et aliquantulum in quinto metaphisice.

Ad illa sex ultima predicamenta sunt ultima principia. ergo male dicitur quod sint ab alijs causata. **Tercia** propter quod quod est ab alio causatum non est primum. **Omnia** quod unum predicamentum carum ab alio potest intelligi dupliciter. **Uno modo** in illo genere in quo ipsum est primum. sicut in genere cause formalis. et sic est falsum. quod quodlibet predicamentum in genere cause formalis est primum principium. **Alio modo** in alio genere. sicut in genere cause efficientis. et sic sex ultima causantur ex parte aliorum quatuor. et quod quodlibet illorum aliquid de absoluto. et aliquid de respectivo includit. quare sunt nonnulli dicentes ea essentialiter respectiva esse. **Unum** quod causatur a naturali potentia activa comparata ad illud quod agenti sicut potentia talem subijacit. et passio causatur a naturali potentia passiva comparata ad ipsum agens. **Quando** causatur ex adiacentia temporis ad rem temporalem. et ubi ex circumscriptione activa loci et passiva locati. positio vero ex partibus ordinatis in toto et loco. et habitus ex comparatione rei habitae ad rem habitentem. **Ex quo patet** quod cognitio istorum predicamentorum quantum ex logica haberi potest est satis manifesta. ne tamen noticia ipsorum quo ad diffinitiones. divisiones. et proprietates in logica nos penitus preteriret. **Silbertus** Porretanus librum quemdam edidit. in quo prolixius de eis tractat. ubi enumerat duas illas proprietates actionis et passionis hic positas. **Et ergo** de clarificationem circa illas fieri consueta missum facio versus ad locum ubi de eiusdem determinandi maior conceditur oportunitas. **Sed nunc** de ordine textus philosophi requiritur statim expositionem postpredicamentorum agredi

Predicamentorum

Notans autem solus opponi dicendum est. Dicitur autem alteri opponi quadrupliciter. aut ut ad aliquid. aut ut contraria. aut ut habitus et passio. aut ut affirmatio et negatio. opponitur autem unumquodque istorum ut sit figuratum dicere. ut relativa. ut duplum dimidio. ut contraria. ut malum bono. ut sicut in privationem et habitum. ut cecitas visui. affirmatio et negatio. ut sedet et non sedet.

Iste est tertius et ultimus tractatus istius libri. in quo philosophus determinat de postpredicamentis. **Et dividit** in quatuor capitula sicut quatuor species postpredicamenta. **Primum** capitulum est de opposito. **Et dividit** in quatuor partes. sicut quatuor species oppositis. **Primo** patet in prelo. **Prima** inter in duas sub divisiones. **Secundo** persequitur de illis speciebus determinando de unaqueque ipsarum sicut se. **Secunda** ibi. **Quarta** de quibus dicitur quod quatuor species. **Et subdit** quod alteri opponi quadrupliciter. scilicet aut ut ad aliquid. i. relatio. aut ut contraria. aut ut habitus et passio. aut ut affirmatio vel negatio. i. ut contradictoria. **Sed** quod unumquodque eorum opponitur alteri ostendit figurative. i. exemplariter. quia relativa opponitur. ut duplum dimidium. et contraria. ut malum bonum. et sicut in privationem et habitum. ut cecitas visui. et affirmatio et negatio. ut sedet non sedet.

De istis postpredicamentis ad cognitionem verorum predicamentorum sunt necessaria. **Primo** sicut a posteriori. quod ducit nos in noticia ordinis istius futuri vel presentis. quod ordo predicamentorum dicitur. et ducit nos in cognitionem proprietatum predicamentorum. quod species postpredicamenta. et per hoc dicitur ab antiquis predicamentis. **Quia** ista a posteriori valent ad cognitionem presentium per primo de opposito. quod in unoquoque genere facta est in distinctio de generare. sed veritas est species oppositis que non potest cognosci nisi per genera opposito. id est opposito est postpredicamentum. **Secundo** per de postpredicamentis plus et minus. quod dicitur est quod relativa species sit naturalis. ita quod unum non est plus altero. ideo plus et minus ponuntur postpredicamenta. **Tercio** per de motu. quod dicitur fuit in sexta proprietate subiecti. quod subiectum sui mutationem susceptibile est contrarium. quod mutatio est species motus. et vocatur alteratio que non potest cognosci nisi cognoscatur motus. id est motus est unum postpredicamentum. **Quarto** per de habitus. quod subiectum dicitur in se habere accidentia. ut videtur quodlibet presentium habet in se proprietates. etiam habitus est unum genus generalissimum. id est habet ponit presentium. **Unde** presentium est quod dicitur supplementum traditum ab Aristotele. immediate post presentia valens ad cognitionem eorum de a posteriori. **Et huius** ratio in dicta fuit. quod valent ad cognitionem proprietatum. quod proprietates nos ducunt in cognitionem ipsorum predicamentorum a posteriori.

Notandum quod quinquaginta sunt postpredicamenta scilicet oppositio. plus. simul. motus et habitus. unum. **Oppositio** simul habet cor sunt postpredicamenta. **Quorum** sufficientia parum servit iuvenibus. communiter tamen sic solet dari. quia omne postpredicamentum valet ad noticiam verorum predicamentorum. vel ergo valet ad cognoscendum ea quo ad fieri. vel quo ad

Tercius tractatus de p. p. p.

Handwritten notes in the right margin.

de p. p. p. no

de p. p. p. p.

de p. p. p.

de p. p. p. p.

de p. p. p.

in conspectu de de alijs de p. p.

ad esse. si p̄mū sic est motus. Si scdm hoc est triplr. quā vel valet ad p̄gnoscendū p̄uenientiam. dnam. v̄l ordinē si scdm sic est oppō. si rercū sic est p̄ius. Si p̄mū hoc ē duplr. quia vel valz ad p̄gnoscēduz conuenientiam inferi/ orum cū superiori. z sic est simul. vel accidentium cū sub tecto. z sic est habere.

Ar Illud qd nos ducit in p̄gnitōem alterius p̄cedit ipm. s̄ post p̄dicamēta sequunt̄ noticiā verorum p̄dicamētoz. q̄ nō ducūt nos in p̄gnitōem ipsoz. Maior p̄barur. qd ducit in p̄gnitōem alterius est no ticiā ea. s̄ innata est nobis via a notiozibz nobis ad igno riora p̄cedere. Ddm qd p̄gnitio post p̄dicamētoz valz ad p̄letā noticiā p̄dicamētoz habēdam a posteriori. va let em ad p̄gnitōem aliq̄rum p̄prietatū q̄ assignare sunt generibz p̄dicamētoz. Et dicunt̄ post p̄dicamēta. qz se/ quāt̄ vera p̄dicamēta. sic an̄ p̄dicamēta ea p̄cedunt

Ar Posteriorius etiā est post p̄dicamētum. s̄ p̄ plu ra q̄ q̄ncz. An̄s probat. qz nō videt̄ rō qre pus sit post p̄dicamētū z nō posterius. Ddm qd po sterius possz poni post p̄dicamētum. sed p̄p̄hēdit̄ sub p̄ozi. qz sunt relatiua. z dū ponunt̄ modi p̄ozi simul s̄qz ponunt̄ modi posterioris. Et q̄ d̄. si p̄ius esset relati uū ad posterius poneret̄ in p̄dicamēto relatiōis. z p̄ cō sequēs nō possz poni post p̄dicamētum. Tenet̄ p̄ia. quia als idē traderet̄ post noticiā p̄dicamētoz z in noticiā ip soz. z sic idē traderet̄ post seipm. Ddm qd nō est incōue niens vñū z idē fm cēntiā esse in p̄dicamēto. z tñ valere ad noticiā p̄dicamētoz q̄ ad suas spēs z p̄prietates.

Ar Proprietates p̄dicamētoz s̄ post p̄dicamēta. s̄ sunt plura q̄ q̄ncz. An̄s p̄z. qz s̄ quedā do cumēta trādita post noticiā p̄dicamētoz. z valet a posteriori ad habēdum p̄letā noticiā ipsoz. Ddm qd p̄prietates cuiuslibet p̄dicamēti ponunt̄ post noticiā illis us p̄dicamēti cuius s̄ p̄prietates. nō tñ oēs p̄prietates ponūt̄ post noticiā oim p̄dicamētoz sicut post p̄dicamē ta. q̄z determinatio ibi incipit. (Quoties autē)

Ar Illud qd p̄cedit res oim p̄dicamētoz nō ē post p̄dicamētū. s̄ potius an̄ p̄dicamētū. s̄ motus est h̄mōi. s̄. Ddm qd p̄z. qd p̄dicamēta acq̄runt̄ p̄ motuz et q̄ motus est via ad res. Ddm licet motus p̄cedat aliq̄s res p̄dicamētales rpe. sequit̄ tñ ipas p̄fectione. q̄a terminus motus p̄fectior est ipo motu. qz mot⁹ ordinat̄ ad ipm. Vel ddm. licet motus fm esse qd habet in nat̄ tura p̄cedat res p̄dicamētoz q̄ acq̄runt̄ per motum. tñ vt a logico p̄sideratur eas sequit̄. qz valz ad noticiā p̄dis camētoz a posteriori z in fieri. qz valz ad p̄gnoscēdum qd aliq̄ causant̄ p̄ motū rōis. sicut spēs sub genere. z aliq̄ p̄ motum realē. sicut accētia. vt inferius circa capituluz de motu clariuz patebit

Queritur Utrū oppō p̄uenienter diuidat̄ in quatuor spēs. Ddm qd sic. cuius rō est. qz oppō vt hic sumit̄ est repugnātia aliquoz nō p̄mittentū se s̄l in eodē respectu eiusdē. vel s̄ talis re pugnātia est inter extrema positiaua. vel inter extrema q̄z vñū est ens z aliud nō ens. Si p̄mū hoc est duplr. q̄a vel illa extrema positiaua s̄ relatiua z ad alterū. sic est oppō relatiua. vel sunt entia ad se z absoluta. z sic est oppō con traria. Si scdm hoc est duplr. qz vel extremū nō ens determinat̄ sibi certū subiectū. z sic est oppō p̄uatiua. qz p̄uatio est carentia forme in subiecto apto nato. aut ex tremū nō ens nullū subiectū sibi determinat̄. z sic est op

positio p̄radictoria. Possit etiā sufficiētia. Illaz spēm aliter sumi. qz oppō est repugnātia duoz extremoz non p̄mittentū se in eodē simul respectu eiusdē. vt ergo illa ex tremā sic se habet qd mutuo se ponūt̄. aut sic qd vñū remouet̄ alterz. si p̄mū sic est oppō relatiua. Si scdm hoc est duplr. qz vel vñū remouet̄ alterz simplr. z sic est oppō p̄dic toria. aut fm qd ita qd aliquid relinq̄t. z hoc duplr. qz vel solū relinq̄it subiectū cū aptitudine. z sic ē p̄uatiua. aut relinq̄it subiectū cū forma opposita positiaua. z sic est oppō positio p̄traria. Et est ista diuisio generis in spēs. si cas piat̄ oppō fm rōem sumptā ab interiori. vel est analogi in sua analogata si sumat̄ fm rez vel fm esse qd h̄z in his q̄ opposita sunt. Et istis p̄z p̄uenientia z differētia sp̄itū oppōis. z p̄mo inter relatiua z p̄traria. qz in eis vtrunqz extremoz est ens. Sed differēt̄ qz extrema p̄traria sunt entia absoluta. z extrema relatiua sunt entia respectiua. Sicut p̄uatiua z p̄radictoria p̄ueniunt. qz vñū extremū est negatio z nō ens. s̄ d̄m. qz in p̄dictione vñū extremū est nō ens simplr. z negatio extra genus z in p̄uatiua est nō ens fm quid z negatio in genere

Notandum qd oppō fm Boerū sic descri bit. oppō est repugnātia aliquoy rō nō p̄mittentū se s̄l in vno z eodē subiecto respectu eiusdem. Et ponit̄ ibi (repugnātia loco generis. qz cōis est ad oēm repugnātia tā materialē q̄ formale. z ad om nē oppōem tā rez q̄ etiā p̄p̄num. z p̄ hoc qd d̄. (aliquo rō) rangit̄ subiectū z terminus oppōis. qz oppō est forma rōis respectia extis in vno sicut in subiecto. z in alio sicut in termino. Sed qd sit forma vel ens rōis p̄z. qz oppō z eius spēs inueniunt̄ in oibus generalissimis. s̄ nihil reas le in oibz generibz reperit̄. Sub d̄it̄ (nō p̄mittentū se s̄ mul in vno z eodē subiecto) p̄pter oppōem p̄radictoria p̄uatiua z p̄traria. z addit̄ (respectu eiusdē) ad includē dū oppōem relatiua. q̄ p̄mittit̄ se in eodē. s̄ respectu dis uersoz. Solz etiā sic diffiniri. oppō est repugnātia per se duoz extremoz nō p̄mittentū se simul in eodē respectu eiusdē. Dicit̄ (p̄ se) ad excludendū disparata que repug nāt̄ non per se. s̄ p̄ suas differētiā oppositas. addit̄ (du oz extremoz) z nō formaz. qz nō omnis oppō est inter du as formas. qm aliqua extrema oppositoz sunt non entia. Ultimo d̄. (respectu eiusdem) p̄pter relatiua que p̄mit tunt̄ se simul z semel in eodem. sed non respectu eiusdem vt postea dicit̄ur.

Ar Oppō est passio p̄p̄num. s̄ male hic de ea agit̄. Et p̄firmatur. qz p̄hs in p̄mo peribermētiāz determinat̄ de oppōne. s̄ videt̄ qd inconuenit̄ hic de ea determinet̄. Ddm qd duplex est oppō. quedā est p̄le roz. que est repugnātia duaz p̄p̄num in q̄itate z q̄nti/ tate. in veritate z falsitate. z sic in libro peribermētiāz de eo determinat̄. Alia est oppō incōplexoz. vt rerum vel terminoz. z hoc dupliciter consideratur. Vno modo in q̄ntum valet ad cognoscēduz habitudines locales. z sic p̄hs in th̄opicis determinat̄ de oppōe. Alio mō in quāz rū valet ad cognoscēduz diuersitatē z repugnātia dicit̄ bilū q̄ in diuersis p̄dicamētis ordinant̄. z sic determinat̄ p̄hs hic de spēsbus oppositionis.

Ar Hō z asinus opponunt̄ z tñ nō aliq̄ istaz oppō num. s̄ diuisio est insufficiens. Ddm qd hō er asinus p̄p̄ie nō opponunt̄. sed magis debet̄ dici disparata q̄ opposita. si vero disparata dicāt̄ur opposita debz talis oppositio reduci ad p̄traria p̄pter conuenientia z

aliquo rō nō p̄mittentū se s̄l in vno z eodē subiecto respectu eiusdem. Et ponit̄ ibi (repugnātia loco generis. qz cōis est ad oēm repugnātia tā materialē q̄ formale. z ad om nē oppōem tā rez q̄ etiā p̄p̄num. z p̄ hoc qd d̄. (aliquo rō) rangit̄ subiectū z terminus oppōis. qz oppō est forma rōis respectia extis in vno sicut in subiecto. z in alio sicut in termino. Sed qd sit forma vel ens rōis p̄z. qz oppō z eius spēs inueniunt̄ in oibus generalissimis. s̄ nihil reas le in oibz generibz reperit̄. Sub d̄it̄ (nō p̄mittentū se s̄ mul in vno z eodē subiecto) p̄pter oppōem p̄radictoria p̄uatiua z p̄traria. z addit̄ (respectu eiusdē) ad includē dū oppōem relatiua. q̄ p̄mittit̄ se in eodē. s̄ respectu dis uersoz. Solz etiā sic diffiniri. oppō est repugnātia per se duoz extremoz nō p̄mittentū se simul in eodē respectu eiusdē. Dicit̄ (p̄ se) ad excludendū disparata que repug nāt̄ non per se. s̄ p̄ suas differētiā oppositas. addit̄ (du oz extremoz) z nō formaz. qz nō omnis oppō est inter du as formas. qm aliqua extrema oppositoz sunt non entia. Ultimo d̄. (respectu eiusdem) p̄pter relatiua que p̄mit tunt̄ se simul z semel in eodem. sed non respectu eiusdem vt postea dicit̄ur.

ut in p̄p̄o a p̄p̄o

q̄ est ita diuisio

quoniam a d̄a p̄p̄o

Questiones

Medicamentorum

Ar Odor & sapor sicut posita sub eodem genere. quod est passio & passibilis qualitas. & maxime a se invicem distat. & tamen non contrariatur. igitur. Secunda pars antea probata. quod patet eadem esse & semel in eodem. Unde quod illa & ista dupliciter excluduntur a diffinitioe. primo quod non ponuntur sub eodem genere. primo. quod tamen requiritur ut in eodem deum est. Secundo excluduntur per illam particulam (& eadem susceptibilitate vicissim in sunt) per quod intelligitur quod tria se mutuo expellunt. sic quod non patet eadem esse sicut successivae

Ar Medium tria extremis. ut dicitur quinto philosopho in textu. & tamen non maxime distat ab extremis. Secunda pars patet quod extremum ab extremo plene distat quod medium ab extremis. Unde quod medium tria unum extremorum in se habet rationem alteri. quod maxime distat ab altero. et sic etiam ipsum medium dicitur maxime distare. Et quod arguitur. Dictionaria magis distat quod tria. Probatur. quod distat sicut ens & non ens. Unde quod quibus dictionaria magis distat distantia simpliciter dicitur. non tamen maxime distat sub eodem genere et distantia posteriorum. tria autem sub eodem genere maxime distant quod sub illo genere sub quo ponuntur non est dare maiorem distantiam

Ar Par & impar circa numerum contrariatur. ut dicitur philosopho in textu. & tamen non patet eadem subiecto vicissim inesse. quod numerus binarius est par & numerus primus fieri impar. Unde quod quibus par & impar non habeat fieri circa unum numerum in se vel in individuo. tamen sunt circa eundem numerum secundum genus quod sufficit. Vel dicitur quod aliqua dupliciter dicuntur tria. uno proprie ut illa quibus conveniunt omnes dictiones triorum. & sic par et impar non contrariatur. Alio generaliter. puta illa dicitur tria quod maxime a se invicem distat sub eodem genere non curando an vicissim patet eadem inesse vel non. & sic par & impar contrariatur

Ar Contra ultimam particulam. Omnia tria habent fieri circa unum subiectum. & nulli subiecto inesse unum trium. unde cui non possit inesse alterum. Aliis probatur per philosophum in libro de generatione & corruptione. ubi dicitur quod si aliquid subiecto assignat aliquid predicatum inesse. si trium predicatum non possit inesse. nec oppositum inesse. Unde quod ista consideratio philosophi intelligenda est secundum aptitudinem quod si unum trium inesse. reliquum a se non inesse. non enim omnia reliqua inesse actu. si aliud inesse per naturam subiecti

Ar An divisio trium in mediatam et in immediatam sit bona. Unde quod sic. unum tria mediatam sicut illa iter quod mediat aliqua species eiusdem generis principis aliquid veriusque extremi. sicut inter album et nigrum mediat rubrum & croceum. quod participat cum albedine & nigredine. Sed tria immediata sicut inter quod non mediat aliqua species sui generis. ut sanum & egrum. iter quod non est data aliqua species sui generis. sed necesse est se unum illorum inesse proprio suo susceptibili. & hoc posita distantia subiecti. Cur non est. quod sanitas consistit in adaequatione humorum. sanguis flegmaticus colere et melancolicus. ex quo corpus aial consistit. Laguar non consistit in inequalitate predicatum humorum. id sicut iter equale non est medium per participationem. ita nec inter sanum & languidum est aliquid medium per participationem. Possit tamen esse aliquid medium per abnegationem. sicut de lapide ambo tria negantur. eo quod lapis neque est sanus neque eger cum illa soluta sunt circa corpus aialis

Ar Illa iter quod non est medium sunt dictionaria. sed tria non sunt dictionaria ut ex supra dictis patet. & nulla sicut contraria immediata. Maior probatur per philosophum in posteriorum dicitur. quod dicitio est cur per se non est dare medium. Unde quod aliquid non esse medium potest intelligi dupliciter. uno sicut quod illa negatio medij sit negatio simpliciter. & sic soluta que nitet de contrariis. quod ipsa nullo modo habet medium. Alio modo quod sit modus negationis. quod se negat medium per extremorum participationem. et sic convenit contrariis immediatis

Ar Inter quatuor tria potest esse motus. sed motus est de extremo in extremum per medium. quod tria contraria sicut mediatam. Vel sic. inter tria immediata potest esse motus. sed motus est in motu est sub neutro terminorum. & impossibile est subiectum esse sub neutro trium immediatorum. Unde quod probatur per philosophum in libro de sensu. quod mobile dicitur in motu primum est in termino a quo. & primum in termino ad quem. Unde quod non inter quatuor tria est motus. capiendum motum proprie sicut soluta est motus iter tria mediatam quod sunt sibi invicem miscibilia. sic sunt calidum & frigidum. Inter tria sicut immediata sicut per se fundatur super eque & in eque non est motus. saltem per se. quod ut dicitur philosopho in libro de habitibus. quod spiritus (quod sunt sanitas et egritudo) non est motus. Vel dicitur in libro de sensu. quod iter tria immediata potest esse motus. & in toto tempore subiectum est sub forma posteriorum & in ultimo termino motus sub forma posteriorum & ita sicut est sub altera forma. Sed ista solutio non est in ultimum conformationis dicitur philosopho. ideo standum est cum prima

Ar Inter quatuor triorum immediatorum possibile est non inesse suo susceptibili. & hec est falsa. aliter contrariatur immediate necesse est inesse subiecto susceptibili. Tercium tria per legem dictionarium. quod prima est in edentuli. & secunda est in purpurea quod traditur. Aliis probatur per inductionem. quod possibile est habere trium demorando sanum non inesse subiecti. & etiam possibile est alterum demorando egrum non inesse subiecto. Unde quod ista (alterum contrariatur immediatorum necesse est inesse subiecto susceptibili) est multiplex. secundum quod dicitur in divisione. quod si capiat in sensu diviso. ut seque modus intelligitur mediate iter pres dicitur. sic ipsa est falsa. & sua contradictione est per se. veriusque triorum immediatorum potest vel possibile est non inesse subiecto susceptibili quod sic est una preclaris ex pre dicti cuius nulla singularis est per se. Alio capitur in sensu composito. ut ille modus necesse intelligatur esse predicatum propriis. & non mediate inter pres dicitur & tunc ipsa est per se quod sensus est necesse est alterum contrariatur immediatorum inesse subiecto susceptibili. hoc est quod talis propter (alterum triorum immediatorum est in subiecto) est necessaria. quod est vera. Sed sic non habet pro dictionaria ista divisiva. veriusque contrariatur immediatorum potest non esse in subiecto. quod modalis proposita non dicit modalis divisiva. sed traditur isti de possibili. & dicitur de dicto dictionario. ut possibile est neutrum contrariatur immediatorum inesse subiecto susceptibili. & illa est falsa

Ar Inter sanum & egrum est aliquid medium quod non sit contraria immediata. Aliis probatur. quod corpus neutrum secundum medicos. Unde quod de sano & egro possumus loqui dupliciter. uno secundum medicos. quod dicitur per philosophum in libro de experimentibus. & sic quantum ad sensibile iudicium medicorum ponitur corpus neutrum tanquam medium inter sanum & egrum. quod tamen secundum veritatem non est medium. sed magis est egrum non multum distans a sano vel sanum non multum distans ab egro. Alio modo secundum philosophum quod capitur sanum & egrum. puta fundatur in eque & in eque in parte de humorum. & sic sanum dicitur in quo est omne proportio humorum. & egrum dicitur in quo est quilibet excessus a proportione eorum. & sic non est medium inter illa. quod illud corpus quod medici vocant neutrum secundum veritatem dicitur egrum non multum distans a sano quare hoc non dicitur esse quod sanum et egrum sunt contraria immediata.

Ar Quotuplicia sunt contraria mediatam. Unde quod per philosophum in libro de duplicia. quod dicitur quod tria medij sicut noia posita. ut album & nigrum. quod media sunt nominata. sicut rubrum & croceum & alia sunt quod medij non sunt noia posita. ut primum et studiosum. Quod autem ista habet medij patet. quod non est necesse hominem aut primum aut studiosum esse. sicut iste quod ad virtutes sui actus est indispotus. nec rati men contrariatur habitum habet. quod modo dicitur. Quotuplicia sunt quod

ad ciuitatem non est dispositio. nec malus. nec prius nec studio
 p. et media illorum. Prius circulo quod p. abnegationes am-
 borum extremorum. ut medium iter bonum et malum est non bonum
 et non malum et ita in philosophia. Et solus datur quodam alia diuisio. s.
 ista Contrariorum immediatorum. quodam habet plura media. ut in co-
 loribus et aliquid unum tamen ut iter matius et minus solum mediat
 equale. Eius ratio est. quod negationes Prius aut cadunt super aliquid
 unum eiusdem generis cum extremis. aut non cadunt super aliquid
 unum susceptum. ut dicitur in metaphysice Si prius tunc iter Prius
 est unum medium. Si secundum tunc plura sunt media

Ad Si inter prauum et studiosum esset medium. sequeret
 quod aliquid esset quod nec esset bonum nec malum. et sic non
 esset dignus gloria nec pena. Sed ista sunt obuia orthodoxe
 fidei. Si inter prauum et studiosum non est aliquid medium
 Dicitur quod de bono et malo contingit dupliciter loqui. Uno modo
 theologice. prout bonum dicitur illud quod est prout perfectum ad actum
 et malum dicitur cum ab illa deficit. cum debeat esse perfectum. et hoc
 modo. inter bonum et malum nullum est medium. quod ois homo vel est
 in gratia et veritate dei. et sic est bonum theologice aut non est
 in gratia. et sic dicitur malum. Alio modo quod inueniuntur in moralibus
 Et sic secundum Doctorem secundum malum capit dupliciter. Uno modo pro illo
 quod est solum deordinatum. sicut bonum dicitur quod est ordinatum et
 sic inter bonum et malum non est medium. Alio modo malum dicitur quod non
 solum est deordinatum sed etiam nocuum alteri. et sic inter bonum
 et malum est dare medium. secundum quod dicitur philosophus quarto ethicorum. quod
 pro digno vanum quoddem est. sed non malum. et sic vanum est mes-
 dium inter bonum et malum

Ad Bonum et malum opponuntur prout tunc. non Prius
 Anus probatur quod noie mali fecerit quodam absentia boni
 ni. et malum secundum Dionysium dicitur non ens vel non ens sicut
 in sibi cecitas importat remotionem potentie visive. que est
 perfectio oculi. Dicitur quod malum capit dupliciter uno modo for-
 maliter et abstractiue. et sic solum opponitur bono prout tunc
 quod non dicitur nature vel forma positua. Alio modo capit ma-
 terialiter et concretue prout habet in se malicia. et sic malum est
 quoddam positum bono Prius oppositum maxime in moralibus in
 signum cuius ex malo moris prout tunc fieri redditum in bonum

Ad Unum Prius non est subiectum alteri. sed bonum est
 subiectum mali. sed non est contrarium malo. Dicitur
 probatur per Augustinum dicere quod malum non est nisi in bono
 Dicitur quod malum non est in bono quod ei opponitur sicut in sub-
 iecto. sed est in quodam alio bono. sicut subiectum cecitatis
 non est visus sed aial. Videtur tamen ut Augustinus dicitur hic falle-
 re de selectiois regula. quod dicitur Prius si esse non posse sed in ve-
 ritate non fallit. quod malum et bonum secundum eodem acceptionem
 circumferunt oia genera. unum unum bonum prout sit esse cuius prout
 tunc alteri boni et sic bonum est subiectum illi prout prout tunc. quod
 est quoddam malum. sed huc non contrariatur

Prius et habitus dicitur quod dicitur circa idem ali-
 quod ut visus et cecitas circa oculum. Aliter autem
 dicere est. in quo nascitur habitus. fieri circa hoc
 idem dicitur utriusque eorum ordine Prius aut tunc
 dicimus unum quodque habitus susceptibilium. quoniam id
 quod natum est habere nullo modo habet. Edentulum enim
 dicimus non qui non habet dentes. nec cecum qui
 non habet visum. sed qui (quoniam contingit habere) non habet

Quedam enim generationes sunt que neque dentes ne-
 que visum habent. sed non dicuntur edentati neque
 ceci. Prius vero et habere habitum non est habitus et
 prius. habitus enim est visus. prius pro cecitas.
 Habere visum non est visus. nec cecum esse
 cecitas. Prius enim quedam est cecitas. cecum
 vero esse prius non prius est. Nam si idem esset.
 cecitas et cecum esse. utraque de eodem predica-
 rentur. nunc vero minime. Sed cecum quod dicitur
 habet. cecitas vero homo nullo modo dicitur. Opposita
 autem hec videntur esse. id est prius et habere habi-
 tum tanquam prius et habitus. Sed enim op-
 ponis idem est. nam sicut cecitas visui opposita
 est sic cecum esse ad visum habere opposita est

Ista est tertia pars principalis huius capituli in qua philosophus des-
 minat de prius oppositis. et diuidit in duo. quod primo des-
 terminat de prius et habitu in abstracto. secundo in concreto
 ibi (Prius pro) Dicitur primo quod habitus et prius sunt que
 habent fieri circa idem subiectum. ut visus et cecitas circa
 oculum. Et sic intelligitur vel de tali subiecto. quod apertum natum
 est suscipere habitum et prius. quod tunc in quocumque est habitus
 circa idem prout esse prius. ordine tamen irrefragabili. id est quod de
 prius non prout fieri redditus in habitum. Et hoc declara-
 rat. quod nos dicimus unum quodque prius et prius esse seu prius
 uationem habere. quod est susceptibile ipsius habitus. et quoniam id
 quod. apertum natum est habere nullo modo habet. quod nos non dicimus
 illud edentulum qui non habet dentes. nec cecum qui non habet visum. sed illum
 dicimus edentulum qui non habet dentes quoniam prout tunc hinc. et illud cecum
 qui non habet visum quoniam prout tunc hinc. quod quidam sunt generati-
 ones. id est res generate que neque visum neque dentes habent
 et tamen non dicuntur cecum vel edentule. Tunc ibi (Prius pro)
 determinat de habitu et prius in concreto. et diuidit
 in duo. primo prout habitum et prius in concreto ad habitum
 habitum et prius in abstracto penes diuinitatem. secundo penes
 diuinitatem ut patet. Primo dicitur quod prius. id est prius esse
 et habitum habere non est prius et habitus. quod sic ostendit. quia
 visus est habitus. et cecitas est prius. sed habere visum non
 est visus. nec cecum esse est cecitas. quod si idem esset cecum esse
 et cecitas tunc posset ambo de eodem predicari. sed hoc mi-
 nime prout tunc. quod dicimus vere bonum est cecum. sed nullo modo
 dicimus homo est cecitas. Quia tamen posset aliquis putare quod
 predicta opponeretur alia specie opponis. subdit quod prius et
 habitum habere opponunt eodem modo sicut prius et habitus
 quod sicut cecitas opposita est prius visui. sic cecum esse
 oppositum est prius ad visum habere.

Ad Ut prius opposita sint bene diffinita. cum
 dicitur. Prius opposita sunt illa. que habent
 fieri circa idem subiectum ordine irrefragabili et tunc deter-
 minato a natura. Dicitur quod sic. ut patet per Petrum hinc
 et per philosophum in textu. ex cuius philosophia illa diffinitio prius
 oppositorum facit sumi. Et tamen guntur in hac diffinitione
 tres diuisiones prius oppositorum. Prius. quod habent fieri cir-
 ca idem subiectum. et id cecitas et auditus non dicuntur prius
 opposita. sed cecitas et visus que habent fieri circa oculum

Questiones

Secūda est q̄ sūt circa tale subiectū or̄ die ir̄regressibilis q̄ a puatōe in habitū nō possit fieri mor̄ fm naturā. Quis bñ ecōtra. 2 p̄pter h̄ q̄es nō est puatio respectu mor̄. cū a q̄ete in morū possit fieri regress̄. 2 h̄ dico de puatōe p̄fecta. Tercia ē. q̄ tēp̄ sit determinatū a natura q̄ habit̄ nat̄ est in eā 2 iō. Quis carul̄ ante duodecim diem nō videat. tū in eo nō ē puatio vis̄ eo q̄ nō ē apt̄ nat̄ videre ante h̄ temp̄. Cū refert Thomas brabāzin̄ in libro de naturis rez. q̄ canes generalit̄ nascūt cec̄. 2 manēt cec̄ xij. dieb. 2 q̄dā p̄ tres mēses. imo fm eū dē optim̄ in feru est q̄ nouissime videre incipit

Notandū q̄ puatio 2 negatio d̄nt qz puatio (a q̄ dicit̄ puatiue opposita) nega^o forme in subiecto apto nato. 2 determinat sibi certū subiectū. sicut cecitas oculū. s̄ habit̄ sibi opposit̄ ē forma informās aliq̄d subiectū determinatū. vt visus oculū. Negatio vero nullū subiectū determinat. 2 glapis bñ d̄: nō vidēs negatiue. s̄ nō p̄t dici cec̄. qz nō vidēs d̄ absolute negatōem forme seu habit̄. s̄ cecus addit aptitudinē ad eādē formā vel habitū.

Ar Rōnale 2 irrōnale puatiue opponunt̄. 2 tū nō h̄nt fieri circa idē. s̄ diffinitio puatiue opposito rū nō est bona. Ans. p̄ sc̄da pte est manifestū qz habent fieri circa hoīem 2 brutū. D̄m q̄ rōnale et irrōnale vt sunt or̄e diuidētes aīal. et constituētes spēs diuersas sub aīal opponūt̄ puatiue fm modū 2 nō. sed nō fm rem significatā. qz ambo dicūt formas positiuas. als nō possent p̄stituere spēs

Ar Circa hoīem cecū a natiuitate fit cecitas. 2 circa eundē nō fit visus. s̄ male d̄ q̄ h̄nt fieri circa idē subiectū. D̄m q̄ puatiue opposita nō sp̄ h̄nt fieri circa idē subiectū numero. s̄ q̄ in specie. vt in forte q̄ est cecus nat̄. visus 2 cecitas habēt fieri circa idē in sp̄e. circa hoīem. Et q̄ replicat̄. cecitas inest talpa. 2 tū visus nō p̄tingit circa idem nec in numero nec in specie. cū talpa nūq̄ p̄t videre. D̄m q̄ talpa nō ē ceca. s̄ h̄z organū visus et oculos sub pelle. 2 ita habz potētiam vidēdi. s̄ nō p̄t duci in actū. p̄pter pelliculā suppositā. Alij tū dubitantes circa h̄ q̄ talpa oculos habeat dicūt. q̄ h̄nt 2 puatio q̄ fieri h̄nt circa idē in genesi. vt cecitas et visus circa aīal in talpa

Ar A puatione p̄t fieri redit̄ in habitū. s̄ sc̄da p̄t cula diffinitionis non est h̄a. Ans. p̄bat. qz puatio est termin̄ a q̄ in trāsmutatione naturali. vt d̄ p̄mo physicoz. Et affirmat̄. qz motus 2. q̄es. lumē et tenebre scia 2 ignorantia opponūt̄ puatiue 2 p̄tingit fieri regressū a quiete in morū a tenebris in luce. 2 ab ignorantia in sciām. vt de se p̄z. D̄m ad p̄mū. qz puatio hic nō capit p̄ p̄ncipio trāsmutatōis rez. naturalū. s̄ capit p̄ negatōe vel carentia forme in subiecto apto nato.

Ad p̄firmatōem d̄m q̄ duplex est puatio. q̄dā est q̄ causat̄ ex corruptiōe p̄ncipioz hitus. 2 a tali puatōe nō fit regress̄ in habitū. sicut cecitas tollit visum 2 p̄ncipia p̄tima p̄ que p̄t inesse visus. Alia est puatio q̄ causat̄ ex corruptiōe alicui⁹ extrinsece p̄ducentis habitū in subiecto. vt ignorantia causat̄ defectu magistr̄. et a tali puatōe bene fit regressus in habitū

Ar Dentatus 2 edentatus sunt opposita puatiue et tū inter ipsa est or̄do regressibilis. Pars qz alius d̄ntat̄ p̄t fieri edentat̄. 2 iterū dentatus d̄icendū q̄ illa duo capiūt̄ dupl̄. vno⁹ vt d̄ntat̄ est qui

De medicamento 2

h̄z dentes. 2 edentat̄ q̄ nō h̄z dentes. sed aptus nat̄ est habere dentes. 2 sic inter ipsa est or̄do regressibilis. s̄ non s̄ puatiue opposita. de q̄b̄ h̄ic loq̄mur. Alio⁹ capiunt vt dentatū est idē q̄d h̄nt potētā h̄ndi d̄tes. 2 edentatū est idē q̄d carēs potētā h̄ndi d̄tes cū aptitudinē ad talē. vt in vetulis in q̄bus natural̄ potētā habēdi d̄tes corrupta est. 2 sic opponūt̄ puatiue. vt h̄ic loq̄tur textus

Ar Catulus p̄mo die nō videt. 2 tū apt̄ nat̄ est videre. s̄ est cecus. Tēner p̄ncip̄ diffinitō em ce. Sc̄da ps̄ aīntis p̄bat. qz si nō est apt̄ natus videre se q̄tur. qz nūq̄ videbit. qz nihil sit nisi fm q̄ aptū natū ē fieri. vt d̄t p̄hs sc̄do physicoz. D̄m licz catulus sit p̄mo die aptus natus h̄re visum. nō tū illo die apt̄ natus est h̄re visum p̄us q̄ natura determinat vt catulus habet visum. vñ illa p̄p̄o (canis mox nat̄ tūc est apt̄ natus videre) est distinguēda. qz hec determinatio tunc p̄t deficiat h̄oc p̄bum est. 2 sic est p̄p̄o p̄posita 2 vera. qz sensus est canis tūc h̄z naturalē aptitudinē ad vidēdū. aut p̄t deficere h̄oc p̄bum videre. 2 sic est diuisa 2 falsa sub h̄. Item su. canis aptus natus est qz tūc videat. cum illud temp̄ nō sit sibi a natura determinatum

Nō est aut̄ neqz q̄d sub affirmatiōe 2 negatiōe iacet affirmatio 2 negatio. Affirmatio autem est or̄o affirmatiua. 2 negatio est or̄o negatiua. Horū vero q̄ sub affirmatiōe 2 negatiōe ne sunt nihil est or̄o. Locedant̄ aut̄ 2 hec esse opposita alterutris tanq̄ affirmatio 2 negatiōe. Nā in his modis oppōis idem est sicut em̄ affirmatio aduersus negatiōem opposita ē. vt q̄d sedet ei q̄d nō sedet. sic 2 res que sub vtroqz posita est. i. sedere ad nō sedere

Ista est q̄ta ps̄ p̄ncipal̄. in q̄ p̄hs determinat de oppōe d̄ictoria. Et diuidit̄ in duas ptes. nā p̄mo facit h̄. sc̄do p̄pat spēs oppōis ad se muticē penes d̄am. sc̄da ibi. D̄m aut̄. Et qz d̄ictoria h̄z fieri tā in p̄p̄oibz q̄ in rebz. ideo p̄hs p̄pat istas duas oppōes ad inuicē. p̄o penes d̄am sc̄do penes p̄uenientā. D̄icō p̄mo qz illud q̄d iac̄ sub affirmatiōe 2 negatiōe (sicut s̄ res sc̄ate) h̄ nō est affirmatiōe 2 negatiōe. s̄ illud p̄bat qz affirmatiōe est or̄o affirmatiua. et negatiōe est or̄o negatiua. s̄ de nūero eoz q̄ sub affirmatiōe 2 negatiōe s̄ nullū est or̄o. Subdit̄ qz in vtrūqz ē cas̄ d̄ d̄ictio. qz illa q̄ s̄ sub affirmatiōe 2 negatiōe p̄cedūt esse opposita. sicut affirmatiōe 2 negatiōe. ex q̄ idē est mod⁹ affirmatiōis 2 negatiōis vtroqz. Nā sicut affirmatiōe opponit̄ negatiōe. sicut fortes sedet. fortes nō sedet. sic opponit̄ res q̄ sub affirmatiōe 2 negatiōe. sive q̄ p̄ affirmatiōe 2 negatiōem sc̄antur. vt sedere 2 nō sedere.

Notandū qz p̄pter duas cās d̄ictio p̄nitur vltima inter spēs oppōis. Quia qz vt p̄us dictum est spēs oppōis h̄ ordinatur fm q̄ extrema earum habēt maiore entitatē. s̄ inter omnes spēs extrema d̄ictiois habēt minorem entitatē cū vnum sit non ens simpl̄. Sc̄da causa est. qz d̄ictio p̄t est inter p̄plexa. s̄ minus videtur p̄tinere ad istū loq̄ cum. vbi determinat de incompletis.

Handwritten notes:
 Notandū qz p̄pter duas cās d̄ictio p̄nitur vltima inter spēs oppōis. Quia qz vt p̄us dictum est spēs oppōis h̄ ordinatur fm q̄ extrema earum habēt maiore entitatē. s̄ inter omnes spēs extrema d̄ictiois habēt minorem entitatē cū vnum sit non ens simpl̄. Sc̄da causa est. qz d̄ictio p̄t est inter p̄plexa. s̄ minus videtur p̄tinere ad istū loq̄ cum. vbi determinat de incompletis.

De Quō diffinitio dicitur. **Om** q sic pmo pot
terioz. **Contradictio** est oppo. cui⁹ fm se nō est
dare mediū. q diffinitio sic intelligit. **Contradictio** est
oppo. sp⁹ terminoz. (cui⁹) sp⁹ oppo. (nō est dare medi
um) sp⁹ p pncipatōem v⁹ abnegatōez (fm se). i. simplr
z absolute. z nō pōtē circa vniū determinatū subiectum.
Vel dicitur (fm se) eo q d dicitōia nō hnt ab alijs oppoibz
q inter extrema eoz nō sit mediū. **Pro** q notā dicitur. q
duplex est mediū. qz quoddā est per abnegatōem de q
scz negat vtrūqz extremoz vere et tale mediū repit inter
extrema cōtrariā immediata. est em aliqō quod neqz est
sanū neqz egrū. **Aliud** est mediū p pncipatōem qō scz p
ticipat naturā vtrūqz extremoz. et sic rubēū mediat
inter et nigrū. et tale nō repit inter cōtrariā immediata.
Inter d dicitōia vero neqz ē mediū p abnegatōem neqz
p pncipatōem. **Qu** rō est. qz d dicitōia semper est inter
affirmatōem et negatōez sicut inter ens z nō ens. s. iter
affirmatōez z negatōez nō ē mediū. s. nec iter d dicitōia

Notandū q duplex est cōtradio. qdam
est iter extrema pplexa sive p
pōes. de q nō est ad ppositū. **Alia** est iter extrema inco
plexa. q scz ē iter ens z nō ens icōplexū. sicut sedere z nō
sedere. s. dicitur pbs q nō solū affirmatō z negatō opponūt vt
d dicitō. s. etiā res q subsunt affirmatōi z negatōi. et de
illa p rōz p d dicitō ad hūc libz. q est de icōplexis

De Omis oppo ē iter duo extrema. s. d dicitō. nō ē
inter duo extrema. s. cōtradio nō est oppositio
vnoz pbat. qz nō ens nō pōt esse extremū cū nihil sit
vbi ad hūc q aliquid sit extremū oppo. nō oportz qip
sū sit natura. s. sufficit q formaliter repugnēt alteri. **Op**
positio em a toto gne nō est relatio real. s. tm rōis ideo
nō o3 abo extrema esse entia realia. **Vel** d dicitō q licet nō
ens nō sit extremū fm rē. est tm extremū fm intellectū. q
pncipit ens p negatōem ens. z s. d dicitō secluso ope itel
lectus nō h3 esse ppletū z in actu. s. tm ipōtētia

De Inter cōtrariā immediata nō est dare mediū. s.
diffinitio puenit alijs. **Om** itez iter cōtrariā
immediata nō sit dare mediū p pncipatōez. tm est ibi mes
dium p abnegatōez vtrūqz extremoz. i. respē subiecti
ri nō susceptibili. s. iter d dicitōia nec est mediū p pncip
patōem nec p abnegatōem. vt iā ostēsum est. **Et** qm
replicat d dicitō ē qdā relatio media iter d dicitōia. s. iter
ipsa ē dare mediū. **Alis** pbat. qz d dicitōia d dicitō sibi
inuitē p d dicitōem vt p cām formale. **Om** q iter cō
tradio. iā bñ est mediū p pncipatōez. qz p d dicitōez p pncip
ad inuitē. nō tm mediū verificatōis. sic scz q de d dicitōe
verificat vtrūqz d dicitōez. v⁹ neutrum. z de illo medio
intelligit diffinitio. **Vel** d dicitō illa relatio nō est mediū nisi
fm rōem. qz in re vniū extremoz opponit alteri sine me^o

De Cōtradio maxime distat. sed iter qlibet
distat est dare mediū p qō distat. s. iter d dicitō
est mediū. **Om** q duplex ē distatā. vna ē loq
calet ppositiua. z talis est p mediū. **Alia** est distatā
p uatiua q vocat repugnācia z in tali nō oportz itelligere
mediū saltē reale. **Et** cū replicat. materia est mediū
reale inter ens z nō ens. s. inter cōtradio. iā est mes
dium. **Alis** pbat. qz materia est ens cū ponat. p m⁹ rerū
naturalū. z ē nō ens vt p3 p p m⁹ qnto p bicoz. **Om**
q illud esse z nō ē iter q mediat materia nō opponūt
p d dicitōe. s. pōtē p uatiue. **Om** materia nō ē simplr non
ens. s. est ens in pōia. z s. clauditur sub analogia entis

De Albū q d dicitōie z nō albū q d dicitōie cōtradi
dicunt. z tamē inter ipsa est dare mediū. igit
Secda ps anris pbat qz fortes nec est albus q d dicitōia
nec nō albus q d dicitōie. **Om** q nō album q d dicitō
tue dupliciter considerat. vno mō vt illa negatio (non)
facit vniū cū illo termino album. ita q solum negat signi
ficatū albi. z nō determinatōē sequētē. pura q d dicitōie
et sic fortes nec ē albus q d dicitōie nec nō albus q d dicitōie
nec sic d dicitō. qz negatio in vno p d dicitōioz. debet
negare totū quod sequit. **Alio** mō caput vt illa negatō
(nō) negat albū z etiā determinatōez sequētē. z sic d dicitō
sed tunc ista est vera fortes est albus quid dicitōie

Quoniā aut p uatiō et habitus nō sic op
ponuntur vt ad aliquid manifestū est. **Neqz** em
dicitur visus hoc ipsum quod est oppositū.
visus em nō est cecitas vis⁹. nec alio vllō mō
ad ipm dicitur. **Silr** aut neqz cecitas dicitur visionis
cecitas. sed p uatiō quidem visionis. cecitas
vero visionis nō dicitur. **Amplius** ad aliquid
oīa reciprocaria dicunt. qre et cecitas si cēt
eorū que sunt ad aliquid vtiqz et conuertitur
ad illud ad quod dicitur. sed nō conuertitur
Neqz em dicitur visus cecitatis visus

De Hic pbs pbat spēs oppositōnis ad inuitē penes dif
ferētā. z diuidit in tres ptes. qz pmo determinat de op
positis p uatiue et relatiue p pando ea ad se inuitē. scdo
pbat oppoem cōtrariā ad p uatiua. tercio pbat d dicitōem
am ad oēs alias. scda ibi (Ipsum aut) tercia ibi (Que
cunqz vero) **Primo** dicit q manifestū est q p uatiō z habi
tus nō opponuntur sicut relatiua. **Quod** pbat duplr
pmo qz relatiua ad se inuitē referūt. habitus aut z p uatiō
ad se inuitē nō referūt. qz cecitas nō dicitur visionis cecit
tas. sed dicitur p uatiō visionis. **Secdo** pbat idem qz relati
ua opposita dicuntur reciproce ad se inuitē. i. dicuntur
ad p uertentiā. sed p uatiue opposita nō dicuntur ad cō
uertentiā. qz nō dicitur visus cecitatis visus. quod vtiqz esse
oportet. si essent de numero eoz q sunt ad aliquid

Quoniā aut neqz vt cōtrariā opponuntur ea
que fm p uationem z habitum dicunt. ex his
manifestum est. **Quorū** em cōtrariōzū nihil est
mediū. nec ē in quibz nata sunt fieri. aut de
qbus p d dicitō alterum ipsoz in eē sp. **Horū**
em nihil erat mediū. quozum alteruz necesse
erat in eē susce p tibili. vt in languore z sanitate
z abundantia z pfecto. **Quozum** vero aliquid
est mediū. nunqz necesse est omni inesse al
terum. **Neqz** enim necesse est omni susce p t

Questiones

bili candidum vel nigrum inesse. neq; frigidum vel calidū. horū em̄ mediū aliquid nihil prohibet esse. Horū autē erat aliquid mediū quoz nō erat necesse alterū inesse susceptibili. preter ea quibus naturaliter vnum inest. vt igni calidum esse. et niui candidum In his autem et determinate necessarium est alterū inesse. et non alterutrum contingit. Nō em̄ possibile est ignem frigidum esse. neq; niuem nigram. Quare omni quidem susceptibili nō est necessarium alterū eoz inesse. sed solis quibus naturaliter vnum inest. et his determinate vnum nō alterutrum contingit. In priuatione p̄o et habitu nihil horū (q̄ dicta sunt) verū est. Nec em̄ semp susceptibili necessarium est alterū eoz inesse Quod em̄ nōdū naturā habet ad videndum. neq; cecū neq; visum habens d̄. ideoq; nō erunt hec talium contrariorū quoz nihil est mediū: S; neq; quoz est mediū. necessariū em̄ est omni susceptibili alterū eoz. Quā enim iam natū fuerit ad habendū visionē aut cecū. aut habens visionē dicetur. et horū nō determinate alterū sed alterutrum contingit: In contrarijs autē quibus est mediū nunq; necessariū fuit omni alterū inesse. sed q̄busdā: et his determinate vnum: Unde palā qz neutrum quia s̄m neutrum modum tanq; cōtraria opposita s̄ ea que s̄m priuatōem et habitū opponunt. Amplius in contrarijs quidē existente susceptibili possibile est in alterutrum fieri mutationem nisi alterū naturaliter insit. vt igni calidū esse. Nā quod sanum est possibile est languere. et candidum nigrū fieri. et calidum frigidum. et ex studio prauū. et ex prauo studiosum possibile ē fieri. Prauus em̄ ad meliores exercitationes deductus et ad doctrinas. vel ad modicum aliquis proficiet vt melior sit si vero semper vlt modicum clementum sumpserit. palam est q̄a

Predicamento 7

aut perfecte mutabitur. aut satis multum clementum sumit. Si em̄ bene no dilior ad virtutem fiat vel quodcuq; clementum sumpserit a principio. et hoc etiam verisimile est amplius eum sumere clementum. et hoc dum semper fit perfecte in contrarium habitum restituetur: nisi forte longo tpe et suspensū sit. Verum in priuatione et habitu impossibile est mutatioem in alterū fieri. Ab habitu em̄ ad priuatōem fit mutatio. a priuatione vero ad habitum impossibile est. Neq; em̄ cecus factus rursus videt Neq; cum esset caluus rursus comatus factus est: Neq; cum esset sine dentibus dentes ei iterum exorti sunt.

Hic cōparat oppositionē contrariā ad priuatōem penes d̄am. Et diuidit in duo. s̄m q̄ p̄bat intentū suū duob; rōnib; scda ibi (Amplius in Prijs) Primo d̄r. q̄ illa q̄ opponunt vt Prijs) nō opponuntur eodē modo sicut priuatōem. et hoc manifestat ex his que sequuntur. q̄a Prijs omnia aut sunt mediata aut immediata. sed priuatōem opposita nec s̄ Prijs mediata nec immediata. p̄mo em̄ manifestū est de contrarijs immediatis. quia illa sic se habet q̄ alterū eoz necario inest subiecto apro nato. sicut patz in languore et sanitate. inter que nullū est mediū Similiter patet idē in abudāti. i. impari et p̄fecto. i. pari que immediate se h̄nt circa numerū. In contrarijs vero mediatis nō est necesse alterū inesse suo susceptibili. quia p̄ inesse mediū quod neutrum contrariorū est. Non em̄ est necesse omni susceptibili album vel nigrū inesse. qz p̄ inesse fuscū aut pallidū. Sicut nō est necesse omni vel alicui susceptibili inesse calidū vel frigidū. qz potest inesse tepidū qd nec est calidū nec frigidū. Et vlt̄ omnium contrariorum (quoz aliquid est mediū) nō est necesse alterum semp inesse susceptibili. exceptis tamē his quibus naturaliter inest vnum contrariorū. sicut igni calidū. et niui inest p̄ naturā cādidū esse. In talibus em̄ necessariū est alterū inesse. et illud oppositū nō p̄tingit sine impossibili inesse nō em̄ possibile est ignē esse frigidū. ita q̄ maneat ignis sub stantia. neq; possibile est niuem esse nigram. sic q̄ maneat niuis substantia In alijs vero vbi alterū nō inest p̄ naturā. nō oportet vnum determinate inesse susceptibili. sed p̄tingit indr̄ter alterutrum inesse. In priuatione vero et habitu nihil horū (q̄ dicta sunt de contrarijs immediatis) verū est. qz nō est necessariū alterū eoz inesse susceptibili maxime ante tempus determinatum a natura. Quod em̄ nondum naturam habet ad videndum neq; cecum neq; visum h̄is dicit. ideo nō erunt hec talium contrariorū quoz nullū est mediū. Quare sequi videt q̄ priuatōem et habitus sunt de numero talium contrariorū. quoz aliquid est mediū. sed non sic est. q̄a in priuatione et habitu post q̄ venit tempus necessario alterū inest determinate In contrarijs vero quibus est mediū nunq; s̄m aliquid tempus est necarium alterū inesse. q̄a potest mediū inesse

nisi sit tale quod inest sibi naturam, ideo manifestum est
 quod sibi neutrum modum tanquam contraria opposita sunt ea quae sibi
 privationem et habitum opponuntur. Tunc ibi (Ampli⁹ in
 contrarijs) probatur per hoc idem scilicet ratione dicitur, quod ita est in omnibus con-
 trarijs sive mediatis sive immediatis quod vno exire et ma-
 nere subiecto sive susceptibili possibile est fieri mutationes
 de vno in alio nisi alter naturaliter insit, quod modo ignis est calidus
 esse per naturam quam ignis est. Et istud probatur exemplariter
 quod quod sanum est possibile est languere, et sicut quod album est
 possibile est fieri nigrum et calidum frigidum et e converso, et ex
 studio pravi et contra ex pravo studiosum, quia prius
 deductus ad meliores exercitationes sive assuefactiones,
 et in virtutibus intellectualibus ad meliores doctrinas vel
 saltim modicum quod proficiet ut melior sit, si vero spiritus modicum
 crementum sumpsit palam est quod aut profectus mutabitur et
 studiosus erit profectus aut satis multum accipiet incrementum
 ut abilius ad virtutem fiat, quod si in principio mobilis fuerit
 ad virtutes verisimile est amplius sumere incrementum si
 perseveraverit in exercitio actu virtuosorum, et cum hoc spiritus
 et tunc sit restituet profectus in contrarium habitum nisi
 forte tempus profectus sui interruptum sit, quia non in eodem tempore
 omnes equaliter proficiunt, eo quod unus minus dispositus est quam alius
 propter quod naturalia moralibus multum cooperantur. In pri-
 vatione vero et habitu impossibile est mutationem in alteru-
 trum fieri indifferenter, quod mutatio fit ab habitu in privationem
 sed a privatione in habitum fieri mutatio est impossibile, quod
 cecus factus nunquam iterum videbit, neque cum quis canis fa-
 ctus est rursus fit canis, neque edentulus sive carus de-
 ibus rursus fit dentatus.

Quaecumque vero tanquam affirmatio et negatio
 opposita sunt palam est quod nullo predictorum mo-
 doz opposita sunt, in solis enim istis necessarium
 est spiritus aliud quidem eorum verum esse, aliud autem falsum
 neque enim in contrarijs necessarium est spiritus alterum verum
 esse, alterum vero falsum, neque in his que ad aliud
 sunt, neque in habitu et privatione, ut sanitas et lan-
 guor contraria sunt et neutrum neque verum est neque
 falsum. Sicut autem et duplici et dimidiu, tanquam rela-
 tiva opposita sunt, et non est eorum neque verum neque
 falsum, sed neque ea quae sibi privationem et habitum sunt, si-
 cut visio et cecitas, omnino autem eorum quae sibi nullam
 complexione dicuntur nihil neque verum neque falsum
 est, porro omnia que dicta sunt sine complexione
 dicuntur. Sed maxime videbitur hoc tale contingere
 in his quae sibi complexione dicuntur contraria, sanum
 namque est socrate ad languere socrate contrarium est, sed
 licet in his duobus spiritus alterum verum, alterum autem falsum
 est, cum enim sit socrates erit aliud quidem verum aliud

autem falsum, cum vero non sit ambo falsa sunt, neque
 languere neque sanum esse verum est, cum ipse socrates
 omnino non sit. In privatione vero et habitu cum non sit
 neutrum verum est, cum ipse non sit non erit alterum verum, habere
 namque visum socrate ad id quod est cecum esse socrate
 oppositum est, sicut privatio et habitus, et cum sit non
 est necessarium alterum verum vel falsum esse, cum enim non
 dum natus est habere, utraque falsa sunt et visum eum habere
 et cecum eum esse. In affirmatioe vero et negatioe
 spiritus sive sit sive non sit aliud quidem erit verum, aliud
 autem falsum, languere namque socrate et non languere
 socrate cum ipse sit palam est, quod alterum verum alterum
 autem falsum est, et cum sit sicut, languere enim cum non sit
 falsum est, non languere autem verum, quare in his solis pro-
 prium erit spiritus alterum eorum verum et alterum falsum esse quodcumque
 quod tanquam affirmatio et negatio opposita sunt

Tunc propter probatur per oppositam contradictionem ad omnes
 alias species, et primo facit hoc, scilicet ponit quaedam additiones si-
 ne proprietates contrariarum ibi (Contrarium autem) Quo ad pri-
 mum dicit, quod quaecumque sunt opposita tanquam affirmatio et negatio
 tunc, id est, contradictione, nullo predictorum modorum opposita oppo-
 nunt, quod sic ostenditur, quod in contradictione necessarium est
 alterum eorum esse verum et alterum falsum, et de nullo sicut ambo,
 sed hoc nec est in oppositis contrariis nec in relative opposi-
 tibus nec in oppositis privatione, non in oppositis privatione
 propter quod sanitas et languor contraria sunt et neutrum neque verum
 esse neque falsum, sicut autem duplici et dimidiu tanquam relative op-
 posita sunt, et non est vnum eorum verum et reliquum falsum, sicut neque
 ea quae sibi privationem et habitum sunt, sicut visio et cecitas, quod
 probatur, quod eorum quae sibi nullam complexione dicuntur neutrum neque
 verum neque falsum est, sed omnia ista dicuntur sine complexione, sed
 neque verum vel falsum habent. Postea probatur probatur per hoc quod si ista
 etiam dicuntur cum complexione non est necessarium alterum esse verum,
 et alterum falsum, nam socrate languere ad hoc quod est socrate
 sanum esse, et ibi dicuntur cum complexione, et tunc non est necessarium
 vnum esse verum et alterum falsum, cum enim socrates est alterum
 est verum et alterum falsum, cum autem omnino non sit neque verum est neque
 falsum est, socrate languere vel sanum esse, sicut in privatione
 oppositis subiecto non exire neutrum est verum etiam subiecto
 exire non est spiritus necessarium alterum esse verum, quod autem tempus definitio-
 rum a natura etiam neutrum est verum, id est, visum eum habere et cecum
 eum esse. In affirmatioe vero et negatioe spiritus sive sit sive non
 sit aliud quidem erit verum, aliud autem falsum, ut cum dicitur, socrates
 languet et socrates non languet spiritus alterum verum est et alterum
 falsum, et hoc manifestum est si socrates sit, si ipse non sit illa est
 falsa, socrates languet et illa per a socrates non languet. Qua-
 re in his solis proprium erit alterum eorum verum et alterum falsum esse
 quaecumque tanquam affirmatio et negatio opposita sunt

Unde veritas alicuius enunciationis sit eterna et im-
 mortalis. Unde quod sic, quod nisi sic illud principium
 de quolibet affirmatio aut negatio vera et de nullo ab omni.

Questiones

nō eēt firme veritatis. z cū illi pncipio innitā demonstratio sequeret q̄ nihil firmiter z certitudinaliter sciret. Secūdo probat. qz nūc sic inter p̄dicatorie opposita eēt me dū p̄ abnegatōem extremoz. Sequeret etiā q̄ demonstratio Aresto. de lege p̄dicatoriarū p̄pōnū nō eēt vlt̄ ter vera. qz dicit. necesse est sp̄ alteram ee veram z alterā falsam. Silt̄ hic dicit p̄hs q̄ quecūqz opposita sunt tāqz affirmatio z tāqz negatio q̄ necessariū est alterum esse verum z alterum falsum. Tercio probatur. quia ad veritatem alicuius enūciatōis sufficit essentialis inclusio p̄dicati in ratione subiecti. quis equaliter est rebus existētibz actu z nō existētibz. ergo veritas alicuius enūciatōis fuit ab eterno.

Ad Nulla enūciatio siue nullū enūciabile fuit ab eo no. h̄ necqz veritas alicui⁹ enūciatōis est eterna. Ans p̄. qz omne enūciabile est aliquod p̄ductū aut creatū. Ose q̄ntia tener. qz veritas sine enūciatōe z enūciatū nō existit. Dm q̄ res a q̄bus est veritas p̄nt du p̄t capi. Uno mō fm ee qd̄ h̄nt in natura. z sic nō fuerūt ab eterno. s̄ vtz possibile sit aliq̄s creatū ab eterno fuis se h̄z alibi videri. Alio mō capiunt fm esse qd̄ h̄nt in ordinabilitate siue vmbilitate iter se. z sic fuerūt ab eterno qz ordinabilitas rerū ab eterno fuit vt p̄ in illa vbi p̄dicatū p̄cipit in rōe essentiali subiecti q̄ causat p̄pōem veraz siue existat siue nō existat. Et si querat. in quo fuit ordinabilitas rerū quādo nō erant res d̄ q̄ fuit in ipsis rebrōibus. q̄ q̄dez rōes fuerūt ab eterno in sapiētia creatis et ordinatis. Et qm̄ replicatur. in sapiētia p̄mi nō potest esse ordinabilitas vnius a d̄ alterū. probat. quia quicqd̄ est in intellectu diuino est ibi simplr z vnitē. idem existens cū ipso. Dm q̄ res in intellectu p̄me cause duplr̄ intelligunt. Uno mō. put sunt idē realr̄ cū intellectu p̄ime cause quo intelligunt. z sic sunt ibi simpliciter z vnitē. Alio mō p̄siderant vt sunt producende vel producibiles. z hoc modo possibles sunt ad pluralitatem z ordinē nō q̄dem in actu ordinatis. sed in ipsis ordinabilibz. z sic veritas fuit eterna.

Ad Si veritas alicui⁹ enūciatōis esset eterna. seq̄ret q̄ plura eēt eterna q̄ vni. quod est falsum et erroneū. Dm q̄ solus deus p̄rie z essentialit̄ est eternus. qz habet suā eternitatē a se z p̄ se. sed p̄pōnes q̄ dicunt̄ eterne veritatis h̄nt suā eternitatē aliūde. et sic nō participant deo in eternitate. Vel d̄m q̄ fm p̄m q̄nto metaph. vtz est in intellectu. z qz veritas est in intellectu eterno qui est intellect⁹ diuinus solus. iō ipa est eterna. Et nō sequit̄ q̄ aliqd̄ extra deū sit eternū.

Contrariū autem est bono de necessitate malum. hoc aut palā est p̄ singulorū inductionez. vt sanitati lāguoz z iusticie iniusticia. z fortitudini debilitas. silt̄ aut et in alijs. Malo at aliquando qd̄ bonum cōtrariū est aliq̄n malū egestati (cū sit malū) supabundātia p̄ria est cū sit z ipsa malū. s̄ in paucis h̄ tale qlibet inspiciet. in pluribz vero sp̄ malū bono p̄trariuz est Ampli⁹ p̄trariuz nō est necariū si alterū sit et

Predicamentorū

reliquū esse sanis. Nāqz oibus sanitas q̄dem erit. languoz vero nō erit. silt̄ at cū oēs sint albi albedo qd̄ erit. nigredo p̄o nō erit. Amplius si socratē sanū esse ad id qd̄ est socratē lāguere cōtrariū est cū nō sit possibile vtraz eidē simul in eē nō erit possibile cū altez p̄riorū sit et reliquū eē. cū em̄ sit socratē sanū esse nō erit lāguere socratē. Palā vero est qz circa idē aut spē aut genere natura b̄nt fieri cōtrarietates. languoz nāqz et sanitas in corpe aialis natura habēt fieri. albedo aut et nigredo simplr̄ in corpe iusticia vero et iniusticia in aia. Accariū at est oia contraria vel in eodē genere eē vel in p̄ijs generibz. vt ipa eē ḡna. albū em̄ et nigrū in eodē ḡne sunt. color em̄ eorū gen⁹ est. iusticia p̄o et iniusticia in p̄ijs ḡnibus. h̄v em̄ p̄tus. h̄v aut neq̄tia gen⁹ est. bonū p̄o et malū nō s̄ in genere. s̄ ipa sunt genera aliorū p̄ntia

De p̄hs ponit aliq̄s p̄rietates p̄trariuz. Et diuisit in q̄ncz fm q̄ q̄ncz ponit p̄rietates. sc̄da ibi (Amplius in p̄trariuz) tertia ibi (Amplius si socratē) q̄nta ibi (Palā vero) q̄nta ibi (Accariū est at) Prima est qz bono sp̄ p̄trariuz malū. vt sanitati languoz z iusticie iniusticia. z fortitudini debilitas. s̄ malo nō solū p̄trariuz bonū. qz q̄ncz malū est malo p̄trariuz. vt viciū supabundātie p̄trariuz vicio defectus. Sc̄da p̄rietates est qz si vniū p̄trariuz fuerit actu in natura nō est necariū altez eē. Si em̄ p̄ h̄y p̄thet̄im ponam⁹ omnia corpa sana s̄t. tunc stāte tali h̄y p̄thet̄im sanitas erit. z lāguoz nō erit. Silt̄ si ponat omne corpus terminatū esse albū tunc albedo q̄dez erit. nigredo aut nō erit. qz si eēt opteret eā esse in aliquo corpore terminato. sed talia posita s̄t omnia alba. Tercia p̄rietates q̄ est declaratiua p̄oris est ista. qz p̄traria nō p̄nt esse in eodē subiecto nūero. Qd̄ sic ostēdit dicit̄. si idem est modus oppōis in p̄trarijs q̄ est in p̄plexis. tūc cū dicit mus socratē sanū esse z socratē languere cū nō sit possibile q̄ hac insint eidē z in eodē tpe nō erit possibile q̄ cū aliter sit q̄ simul cū hoc sit z reliquū. cū em̄ sit z verū sit socratē sanū esse. tunc pro eodē tpe nō erit possibile socratē lāguere. als fm actu in eēnt p̄traria. Quarta p̄rietates est qz naturalr̄ p̄traria habēt fieri circa idē genere aut spē vt sanitas z lāguoz in corpe aialis. albedo z nigredo simplr̄ in corpe. iusticia vero z iniusticia in anima. Quinta p̄rietates est qz omnia p̄traria vel sunt in eodē genere p̄tmo vel in p̄trarijs generibz p̄tmo. vel sunt genera cōtrariorū. Et istud patz inductive. qz albū z nigrū s̄t in eodē genere p̄tmo. color em̄ est genus horū p̄riorū. iniusticia aut z iusticia q̄ sunt p̄traria sunt in p̄trarijs generibz p̄tmo. qz iusticia ē in genere p̄tmo. z iniusticia

in genere vicij. sicut autē et viciū sūt tria genera. Iusticie em̄ gen^o est sicut. iniusticie autē gen^o neq̄cia siue viciū. Bonū vero et malū sūt se accepta et vlt̄ non sunt in aliq̄ sic in genere. s; ipsa sūt seipsa sunt tria gēna. et sic sūt genera aliq̄ or̄. et tria ad q̄ alia multa vlt̄ oia sicut ad gēna reducunt

Ar Valū p̄rariat bono. ḡ malū nō p̄ratur malo. Cōsequētia tenet. qz tū vni vni est p̄rarium p̄mo celi. Odm̄ qz tū vni vni est p̄rium p̄mo p̄ se. s; ex p̄nti et p̄ accūs vni p̄rariat plurib; vt malū p̄ se p̄ratur bono. s; p̄ accūs qz inq̄rū malū est ex singulis defectib; qz vniū maxime distat ab alio sic vniū malū p̄ratur alteri. vt p̄r de vicio ex defectu et p̄ sup̄abundātia. s; bonū vt d̄r p̄bs scdo ethicoz est ex vna sola cā et integra. et est vniiforme. sed vniiforme vniiformi nō opponit neq; op̄ poni p̄r. qz vniiforme cū vniiformi puenit. quare bonum nō p̄rariat bono sed tū malo.

Ar P̄bs in scdo de celo d̄r. qz si vniū p̄riorum est in rez natura et reliquū. s; scda p̄p̄etas est falsa. Odm̄ qz Aristō. nō habet veritatē loq̄ndo de esse in actu tū. s; loq̄ndo de esse in actu vel in potētia. et etiā loq̄ndo de p̄ijs q̄ mutuo se expellūt circa idē subiectū. qz tūc si vniū p̄ior est subiectū ei^o est. et si subiectū eius est. igit̄ reliquū p̄rium est in potētia. qz subiectū illud est in potētia ad alter p̄riū. Vel odm̄ qz p̄bs ibi loq̄t de p̄ijs p̄p̄etuis. Et etiā h; veritatē sūt qz tria p̄siderant q̄rū ad actōem et passiōem quā ad inuice habent

Ar Si bonū et malū essent mer̄ diuersa genera. seq̄ ret qz duodeci eēt p̄dicamēta. Odm̄ qz Ar. loq̄t h; sūt op̄inione p̄tagoricoz q̄ posuerūt duo p̄ncipiā. vniū bonoz et aliud maloz. p̄p̄ h; qz nō p̄siderauerūt cām vltm̄ totius entis. s; p̄ticulares tūc cās p̄ticulārū effectū. et sic ponebāt bonū eē p̄ncipiū bonoz. malū autē maloz. vt h; tāgit p̄bs. p̄suent em̄ Ar. et p̄cipue in logi calib; libris ponere exēpla q̄ p̄abilia erāt suo tpe sūt op̄inione aliq̄ p̄hoz. Vel odm̄ qz bonū et malū nō negant simplr̄ eē in vno gēne cū sint in gēne q̄ratis. s; negāt eē in genere eoz. qz sūt mores determinant. qz sic sunt genera alioz et habent sub se diuersas species

Rius aut̄ alteruz altero d̄r q̄drupl̄r.

Primo qdē et p̄p̄rie sūt tps sūt qz. s. antiq̄us alterz altero et senius d̄r in eo

em̄ qz tps ampli^o est et antiq̄us et senius d̄r. Sc cūdo at̄ qd nō cōuertit̄ sūt subsistēdi p̄nam vt vniū duob; p̄or est. duob; em̄ exētib; mox p̄ns est vniū eē. vno aut̄ exēte nō est neccāriū duo eē. idcirco nō cōuertit̄ ab vno p̄na vt sit reliquuz. Prius at̄ videt̄ illd̄ eē a q̄ nō cōuertit̄ in eo qd est eē p̄nam. Tercio p̄o sūt quēdā ordine p̄us d̄r quēadmodū et in disciplinis et in orōib;. nā in dem̄stratiuis disciplinis ē p̄us et posteri^o per ordines. elemēta em̄ in geometria p̄ora sūt his q̄ describunt̄ p̄ ordinē. s; et in grāmatica elemē

ta p̄ora sunt syllabis. et in orōe sūt. p̄hemium em̄ p̄us est narratōe p̄ ordinē. Amplius super ea q̄ dicta sunt qd melius est et honorabili^o p̄us esse videt̄. cōsueuerūt at̄ et plurimi honozabiliores et magis dilectos a se p̄ores dicere a pud se. Est qdē et pene alienissim^o p̄oris h; modus. Modi itaq; q̄ dicti sūt de p̄ori isti sūt. vi/ det̄ aut̄ p̄ter eos q̄ dicti sunt alter eē p̄oris modus. Eozū vero q̄ cōuertunt̄ sūt em̄ cōsequētia qd alterius quolibet cā est digne p̄us natura d̄r. qz p̄o sunt quēdā h; modū palā est. esse nāq; boiem cōuertit̄ sūt em̄ cōsequētia ad veram de se orōem. Nā si est hō p̄a est orō q̄ d̄r qz e hō et cōuertit̄ hō qz est. nā si vera est orō in q̄ dicat̄ hō est. boiem eē neccē est. Est at̄ vera qdē oratō neq; causa qz sit res Verūm videt̄ res qdam mō cā vt sit orō vera. cū em̄ res est aut non est vera orō aut falsa dicat̄ neccē. Ideoq; sūt qn qz modos p̄us alterū altero dicitur.

Itud est cap̄lm̄ scdm̄ istius tractat^o. in q̄ p̄bs defmit̄ nar de scdo post p̄dicamēto qd est p̄us. Et diuiditur in duas p̄es. qz p̄mo ponit̄ q̄tuor modos p̄oris apud los gicos cōiter vlt̄atos. scdo addit̄ quēdā modū an̄ tps sūt un̄ inuicem ibi (Vidēt̄ at̄) Primo d̄r qz alterz d̄r qdru p̄t p̄us altero. p̄mo et p̄p̄rie vniū est p̄us altero sūt tps si cut id qd est antiq̄us seu senius altero d̄r h; mō p̄us. sic hō p̄. annoz p̄or est hoie decē annoz. Scdo d̄r illud p̄us altero a q̄ nō p̄uertit̄ subsistēdi p̄na. et sic vniū est p̄us du ob; qz duob; exētib; statim seq̄ qz vniū est. vno at̄ exēte nō seq̄ qz duo sūt. et iō nō p̄uertit̄ p̄ntia ab vno ad duo. i. posito vno nō neccārio ponit̄ duo. Tercio aliqd̄ d̄r eē p̄us altero sūt quēdā ordinē. sicut in disciplinis demōstratiuis et orōib; rethoricis. vt in geometria elemēta (q̄ sūt punctū linea circulus angul^o et h; mōi) p̄ora sūt ordinē elemētariū descriptōib; et p̄p̄tib; figurarū angulariū. et in grāmatica elemēta l̄rāz p̄ora sunt syllab; et syllab; decōib; b; et decōes orōib;. et in orōe rethorica p̄hemium p̄us ē narratōe p̄ ordinē. Quarto mō vniū d̄r p̄us altero qz ē honozabil^o et dignius. et sic plurimi qz iudiciū nō p̄t in roz ro esse fallum p̄sueuerūt honozabiliores et a se magis dilectos vocare p̄ores. et iste modus est alienissim^o. Tūc p̄cludit̄ qz isti sunt mōi q̄tuor magis famosi et vulgari. qz bus vt d̄r Goetius Aristō. addit̄ vniū qz an̄ tps sūt nō fuit. et est ille q̄ est inter illa q̄ p̄uertunt̄ sūt em̄ cōndi p̄nam. et vniū est alterius cā quolibet. i. sūt qd cūq; genus cāe. cā em̄ in actu et effectus p̄uertunt̄ sūt em̄ cōndi p̄nam. et tamen dignū est vt cā natura siue naturali ordine prior sit effectū. qz aut̄ qdam h; mōi sunt palā est. qz hoiem esse p̄uertit̄ sūt em̄ essendi p̄sequētia. cū hoc qd est vera orōem eē nā

Questiones

Postdicamentorum

si finem rem habet est vera est ordo quod dicitur habet est, et tunc res est quod dicitur
 modo causa veritatis. quod ab eo quod res est vel non est ordo quod finem re
 fecit dicitur: si vero falsum. si igitur causa potest esse suo causato. tunc ne
 cessesse est quod quicquid motus unum dicitur altero plus

Quarta plus sit unum postpositum sufficienter per quoniam
 modos distinctum. **Quinta** quod sic, et quod sit postpositum
 per quod versus ad quod dicitur dicitur sic in veris presentis. ut per tralcur
 redo oes modos. nam finem versus ad quod dicitur ordinem inter
 subiecta et accidentia eorum. eo quod subiecta est potest esse accidentibus eorum.
 Secundo versus ad quod dicitur ordinem inter superiora et inferiora.
 quod a superioribus ad inferiora non versus ad quod dicitur subsistendi. et ideo superi
 us est plus inferiorum. **Sexta** tunc modus versus ad quod dicitur ordinem
 dicitur inter duas res species. dicitur enim sunt de proprie specie. ideo sunt
 simpliciores. et per quod dicitur potest esse ordine. **Sexta** quod modus habet non
 est principaliter interius. sed ponitur ut per ipsum aliquid manifestetur. quod
 dicitur tunc quod sit alienissimum. postquam tunc dicitur quod valeat ad quod dicitur
 dicitur ordinem inter subiecta et accidentia. eo quod subiecta dignior est acci
 dentibus. sicut aliquid subiecti dignioris et perfectionis nature alijs
 dicitur. **Septima** versus ad quod dicitur ordinem habitudine inter subiectum et passio
 nem. eo quod subiectum et passio quod dicitur finem eandem dicitur. sed sub
 iectum est passiois causa. Et quod isti dicitur motus sufficienter finem quod per
 ad suum proprium deseruit per quod sufficienter. quod oes plus alio
 est plus duratior aut natura. si per se sic est per modum. **Si**
 finem natura habet est quod dicitur dupliciter. quod vel finem natura caliditatis. et co
 nvertibilitatis. sic est quod dicitur modus. aut finem natura caliditatis. et co
 nvertibilitatis. sic est quod dicitur modus. vel finem natura
 turam virtutis. et securitatis unum ad alterum. et sic est quod dicitur modus.
 vel finem natura dignitatis. et honorabilitatis. et sic est quod dicitur mo
 dus. Et est illa dicitur analogi in sua analogata. quod dicitur
 sum per plus dicitur de primo modo. quod inter oes est principalior.

Ad plus quanto metaphisico. multo plus affligit motus quod
 habet postpositos. quod videtur quod ista dicitur definitio sic sufficienter
 dicitur per quod ponit plus in loco. plus finem motum et alios.
Quinta quod plus aliter considerat habet et alibi. nam habet considerat ut est
 passio eorum quod dicitur in generibus presentium. in quibus considerant a tunc
 sed in quanto metaphisico. considerat ut dicitur vel passio entis. et quod
 motus quod hic principaliter inter dicitur alibi omittunt et reconvertio. quod
 re sufficienter plus affligit non est necessitatis sed quod dicitur
 quod plus habet ponit oes motus. nec etiam ad quod oes sed reducibi
 les. tunc enumerat sufficientes ad suum proprium ostendendum. Et
 quod dicitur plus non est relationem ad posterius. quod erit in predicame
 to relationis. et non postpositum dicitur. **Quinta** quod plus capit du
 pliciter. **Quinta** quod formaliter. et sic est quod dicitur relatio ad posterius. sed
 verum sit realis vel realis alibi videri habet. **Alia** quod capit mate
 rialiter et per denotatio. per quod est potest altera. et sic plus est post
 positum dicitur. et reperitur in diversis predicamentis

Ad prius tunc est quod est principio. pinquus. sed nullum est
 in tunc principio. quod videtur quod nihil sit plus finem tunc
 maior est plus in quanto metaphisico. **Sexta** minor per quod tunc est
 per tunc. ut per quod per hunc. **Quinta** sicut dicitur
 plus quanto metaphisico. plus et posterius in tunc sumitur per
 per tunc ad prius nunc signatur. sed contrario modo in presentis
 et futuris. quod in presentis remotius a presentis nunc est plus in fu
 turis aut plus est quod est pinquus huic nunc.

Ad cetera exemplum per motus. decem precedunt viginti. quod
 res decem annorum. dicitur precedere eam quod est viginti annos
 tunc. **Consequencia** tenet per simile. **Quinta** quod decem et viginti ca
 piunt dupliciter. unum in tunc tunc et prius. et sic decem precedunt vi
 ginti. **Alia** quod capit finem se et absolute finem quod tunc species numeri
 et sic per dupliciter per unum ad idem subiectum. et sic ita de

est est aut viginti. quod habet plus decem annos quod viginti. **Quinta**
 modo per partem ad diversa subiecta. et sic viginti precedunt decem
 quod habet quod est viginti annorum potest esse alio quod est decem annorum
 et sic plus intelligit dicitur unum. quando unum re ad alia

Ad consequencia est inter potest. sed plus de quod est habet
 modo est in incompleto. quod dicitur non est quod dicitur subiecti
 stendi dicitur non potest poni modus potest. **Quinta** quod dicitur est in
 ter potest. tunc dicitur incompleto. et tunc illud incompleto in tunc
 quod dicitur dicitur sequitur ad annos. et non reconvertio est plus illo
 autem reconvertio dicitur annos infertur dicitur. **Quinta** maior tunc intellec
 tu considerandum est. quod dicitur nam subsistendi quod dicitur est dicitur
 valere a subsistendi unum ad subsistendi alterius. et econ
 tra ab eodem alterius ad eodem finem. ut cum sit arguitur. habet est. quod rati
 bile est. et eodem ratiabile est quod habet est. **Sexta** quod non quod dicitur ra
 lis dicitur tunc illud a quod non quod dicitur plus. ut habet sequitur. duo sunt
 quod unum est. sed non reconvertio dicitur. unum est quod duo sunt. quod
 dicitur quod unum sit plus duobus. et vltimo ome plus plus est
 inferiorum. ut aial plus est hodie. et habet potest esse suis idem dicitur

Ad unum resultat ex actu et potest. ut dicitur. viii. meta
 phisico. quod unum non exite duo sunt. actus et potest. Et
 per firmat. quod unum est mensura duorum. sed mensura relatiue dicitur
 mensuratum. quod unum exite duo sunt. quod relatiua sunt sicut natura
 ra. **Quinta** ad finem quod unum accipit dupliciter. **Quinta** quod transce
 detur. et sic quod dicitur tunc exite. et de tali non loquitur plus in ter
 tu. **Alia** quod capitur unum ut est principio numeri. et de illo dicitur
 tunc quod unum est plus duobus. Ad per firmationem dicitur quod
 verum est in potest. quod sui replicat tunc per tunc per tunc. et
 per tunc mensurare. sed tunc exite non loquitur quod unum exite. duo sunt

Ad a genere ad spem non quod dicitur subsistendi per quod
 tunc. et tunc genus non est prius suis speciebus. **Secun
 da** per per barur. quod vltimo nihil est aut est posterius suis singu
 laribus. **Quinta** genus et species sunt relatiua quod sunt finem natura
 ra. quod unum non est plus alio. **Quinta** quod vltimo est posterius finem
 via abstractionis vltimo a particulari. tunc finem natura est plus
 dans eodem tunc speciebus. Ad aliud dicitur quod genus et species
 capiunt dupliciter. **Quinta** quod formaliter. per intentioibus. et sic tunc re
 latiua. et tunc simul natura. **Alia** quod capiunt materialiter. per na
 turas quod sub sunt illi intentioibus. et sic genus est aut spem.

Ad ome plus est plus ordine. quod tertius modus non
 distinguit ab alijs. **Quinta** quod ordo capit du
 pliciter. **Quinta** quod generaliter per quod ordine dicitur tunc plus et poste
 rius. et sic oes plus est plus ordine. **Alia** quod accipit specialiter. per or
 dine distinctiois et potest. et sic est prius modus potest.

Ad ordo per non quod dicitur tunc esse rei scate per ipas. quod ex
 amplum dicitur motus non versus. **Quinta** per barur. quod iohannes cur
 rere sepe est quod non statim est actualiter aliquid per enuncias
 iohannem currere. **Quinta** licet res significabilis per ordinem
 vera non quod dicitur finem eandem dicitur nam cum ordo vera. tunc res act
 tualiter scata per ordinem vera et ordo vera quod dicitur finem est
 stendi dicitur nam. ita quod rem esse precedit ordinem vera et tunc ca su
 um effectum. Et quod dicitur. et effectus sunt simul. quod tunc re
 latiua. **Quinta** quod vltimo est quod capiunt formaliter. per respectibus
 non tunc quod capiunt materialiter et per denotatis.

Quinta aut dicitur simpliciter quidem et
 proprie quorum generatio est in eo
 de tempore. neutrum enim neque plus ne
 que posterius est eorum. simul itaque bene dicitur finem

est tunc
 cap m
 qd dicitur
 sit

fil. 23. 6. 2. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

idem tps. Naturaliter aut etiā simul sunt que
cunq; cōuertunt qdē fm qd est eē pnam. s; ne/
quaq; est cā alterū alteri vt sit. vt in duplo z di
midio. cōuertunt em̄ hec. nā cū sit duplum est
dimidiū. z cū sit dimidiū est duplū. sed neutri
est cā alteri vt sit. Dicunt etiā simul natura/
liter. z q̄ ex eodē gñe e diuerso diuidunt a se in
uicē. E diuerso aut diuidi dicūt q̄ fm eādē
diuisionem sunt. vt gressibile volatile a quatile
hec em̄ e diuerso diuidunt q̄ sunt ex eodem ge
nere. aial nāq; diuidit in hec volatile z gressibi
le z aq̄tile. z nihil hoz p̄us aut posteri⁹ est. sed
simul p naturā hec esse vident. diuidit at et sui
gulū hoz in spēs rursus. vt gressibile animal z
volatile z a quatile. erūt ḡ z illa sil naturaliter q̄
cunq; ex eodē gñe fm eandē diuisionē sunt. Be
nera vero sp̄ p̄ora s; necq; em̄ cōuertūt fm qd
est eē pnam vt cū sit qd aq̄tile est aial. cū p̄o sit
aial nō necē est vt aq̄tile sit. Sil ḡ p naturam
dicūt quecūq; cōuertunt qdē fm qd est eē cōse
q̄ntiā. s; neq; cā est alterū alteri vt sit. z ea q̄ ex
eodē genere e diuerso diuidunt ab inuicē z sim
plr sil sunt quoz generatio in eodē tpe est

Istud est terciū caplm. in q̄ p̄hs determinat de terciō
post p̄nto qd est sil. Et diuidit in duas ptes. in p̄m q̄ po
nit tres modos siltratis. in scda remouet qd dā dubiū. s; se
cūda ibi (gñā p̄o) Primo igit d̄r ponēdo p̄m modū sil
tratis. q̄ illa dicunt simplr z p̄rie sil. que sunt coequa. si
ue q̄z gñatio vel esse generatū est in eodē tpe. ita q̄ siml
sunt genita z manētia eodē tpe. z talia dicunt sil fm tps

Secūdo mō dicunt sil naturalr. vt illa q̄ cōuertunt fm
eēndi pnam. ita tñ q̄ neutri est cā alterius. z sic duplū et
dimidiū dicunt esse sil. q̄ si duplū est dimidiū est. z econ
tra. si dimidiū est duplū est. z tñ neutri est cā alteri. q̄ in
forma relatōis sil sunt. Tercio dicunt sil q̄ etiā s; sil
natura. vt d̄r q̄ ex opposito diuidit aliqd gen⁹ sic iste
d̄r. gressibile. volatile. aq̄tile. q̄ nihil istaz videt aut p̄
us aut posteri⁹ altero. sed videtur eē simul fm naturam
Singulū aut hoz rursus vteriori diuisione diuiditur in
spēs. vt gressibile in hoīem z equū. volatile in aq̄lā z vesp
tilionē. q̄z vnū est hñs alas mēdinales. alēz at pēnatas
aq̄tile autē in pisces natātes pēnis. z in ea q̄ natāt motu
pedū sicut rane. erūt igit illa diuideria simul natura in sil
lo qd diuidit q̄cūq; ex eodē gñe vel spē fm eādē diui
sionē supra sunt Tunc ibi (gñā vero) Remouet qd
dā dubiū. z diuiditur in duo. p̄mo facit hoc. secūdo refu
nit dca ibi (Sunt ḡ) Primo d̄r q̄ genera sp̄ sunt priora

differētis z nō p̄uertunt cuz ip̄is. qz bñ sequit. si aq̄tile
est aial est. sed illud nō p̄uertit. si aial est ḡ aq̄tile ē Tūc
recolligit dca fm ordine retrogradū d̄r. sil ergo fm
natura siue naturalr dicunt q̄ p̄uertunt. ita q̄ neutri est
causa alterius. z etiā illa q̄ sunt sub eodē genere. z ex op̄
posito genus illud diuideria z q̄z gñatio est in eodē tpe

Di An mōi siltratis sint sufficient assignati. D̄z
q̄ sic. z alligē p̄hs h illos modos q̄ deseruiūt ad
cognoscēdū aliq; p̄rietates aliq; generū. z maxie ad co
gnoscēdū illā p̄rietatē q̄ relatiua s; sil natura. q̄e. scds
mod⁹ est h p̄ncipalr ad p̄positū. de alijs p̄o determinat
h p̄ter illū. Et p̄t hoz modoz sufficiētia sic sumi. qz q̄
cūq; s; sil vel s; sil tpe aut natura. si tpe sic est p̄m⁹ mo
dus. Si sil natura h est duplū. qz vel p̄uertit ad inuicē
et sic est scds mod⁹. aut nō p̄uertunt fm eēndi pnam. z
sic est terci⁹ mod⁹. Tñ p̄m⁹ mod⁹ reperit in subiectū
et passione. z etiā inter aliq; subas z aliq; accētia. Scds
p̄o mod⁹ p̄ncipalr reperit inter relatiā. qz illa p̄uertit fm
eē. z vnū nō est cā alteri⁹ q̄ formalr capiūt. Tercio aut
mod⁹ reperit in omi p̄nto. z gñat in omi gñe siue gñalissi
mo siue subalino. qz qd gen⁹ est h̄z d̄rās p̄ q̄s diuidit. et
etiā spēs coequas p̄ illas d̄rās constitutas

Ar Sūt q̄ncz mōi p̄oris. ḡ q̄ncz erunt mōi siltratis
Tener p̄na. qz p̄us z sil s; opposita. s; tot mōis
d̄r vnū. oppositoz q̄t mōis z reliquū Odm q̄ p̄us z
sil nō opponūt q̄ ad oēs mōs. vel si opponūt q̄ ad oēs tñ
h solū ponūt famosiores z illi q̄ pl⁹ valēt ad p̄gnitōez p̄n
toz. Alij tñ dicūt q̄ p̄us z sil nō s; opposita. s; mag; dis
pata. qz p̄us z posteri⁹ opponūt q̄ qdam mō sil p̄uar

Ar Aliq̄ dicunt eē sil loco z nō aliq̄ p̄dictoz modo
rū. ḡ itz p̄les. Et p̄firmat. qz vltia p̄tiguoz s; sil
vt d̄r q̄nto p̄h̄icoz. z nō fm aliq̄e dictoz modoz vt p̄
trāscurredo singulos O d̄z ad abo q̄ eē in loco soluz
p̄uente cor̄p̄ibz. z sic sil in loco modici valz ad p̄gnitōem
veroz p̄ntoz. qz vltā nō s; in p̄nto vt in loco. s; vt d̄r
bitia z sub̄icibilia. Vel vdm q̄ sil in loco p̄phendit sub
p̄mo mō p̄ter p̄uenientā hincinde reptam

Ar Primus z scds mod⁹ nō distinguūt. ḡ s; pau
ciores q̄ tres. Tñs. p̄baf. qz illa q̄ p̄uertit z neu
tri est cā alteri⁹ s; sil tpe Odm q̄ isti mōi p̄nt coinci
dere. in eodē materialr. d̄r tñ formalr. qz alia rōne aliq̄
dicunt sil tpe z sil natura. qz illa dicunt sil tpe q̄ p̄ducūt
in eodē instanti tps. sed sil natura sunt q̄ simul intelligūt
tur vel producunt in eodem instāti nature.

Ar Puer z senex mō. viuētes s; simul tpe. z tñ eos
rū gñatio nō est in eodē tpe. Odm q̄ aliq̄ eē
sil tpe p̄r duplū intelligi. Vno⁹ sic q̄ sunt sil fm aliquaz
ptem duratōis tps. z sic puer z senex s; sil tpe. Alio⁹
qz sunt simul fm totā duratōem vt illa q̄ sil esse incipiūt
et desinūt. sicut hō z risibile. z h mō sil tpe dicūt q̄z gñat
tio est in eodē tpe. Et q̄ d̄r. gñatio tminat solu ad for
mā subalem. p̄mo de gñatiōe. s; risibile nō ē forma subal
ḡ nō p̄r dici gñari. D̄z q̄ duplex est gñatio. s; simplr q̄
est trāsmuratio de nō eē subali ad eē subale. z illa solū ter
minat ad subam. Alia ē gñatio fm qd q̄ est trāsmuratio
de nō esse accēntal ad eē accēntale. z illa tminat ad formā
accēntem. Vel d̄r q̄ gñatio p̄mo z p̄ se terminat ad subaz
s; ex p̄nti z min⁹ p̄ncipalr terminat ad accēns.

Ar Cā est ad em̄ esse seq̄tur aliud. s; eē vnū relas
tiū seq̄t ad eē alteri⁹. ḡ vnū est cā alteri⁹. D̄z
p̄ .iij.

Questiones

¶ Vñj relatiuū sequit ad aliū p̄r dupl̄r intelligi. Uno^o in forma relatiōis in q̄ sit s̄ natura. 7 sic v̄z est qz p̄uent in vna forma relatiōis a q̄ h̄nt qz eē vñj sequit ad eē alterius. Alio^o causal̄r sicqz vñj sit cā alteri^o. 7 sic est salūm qz eā natural̄ est p̄r effectū. s̄ relatiua s̄ s̄ natura

¶ Spēs rez h̄nt se sicut nūer̄ octauo metaph. s̄ vnus nūer̄us est p̄r alio. 7 vna spēs ē p̄r alia. Et p̄firmat. qz affirmatio 7 negatio sunt spēs enūcia/ tōis. s̄ affirmatio est p̄r negatōe. D̄m ad illa simul qz spēs dupl̄r p̄pant. Uno^o inter se. 7 sic vna est alia p̄r qz sicut enūp̄fectioz. Alio^o p̄pant in ordine ad genus qd̄ eūliter p̄cipiant. 7 sic dicunt coeque. s̄ aut̄ noiat quā d̄ coequitate. Et qñ replicat. qz cūqz s̄ simul in aliq̄ p̄ue nūer̄. s̄ spēs diuidēs aliq̄d gen^o in nullo p̄uenit. 7 nō p̄nt dici simul. D̄m qz p̄bat. qz opponit̄ disp̄re. q̄ non p̄nt esse in eodem. D̄m qz illa q̄ opponunt̄ disp̄re nō p̄nt p̄uenire in vno nūer̄o vel sp̄e. sed bñ genere qd̄ suffi/ cit ad hoc vt dicantur simul.

¶ Otus autēz spēs sunt sex. generatio corruptio. augmentum. diminutio alteratio. fm locū mutatio. alij ita/

qz motus palam est. quia alij ab inuicem sunt. nō em̄ est generatio corruptio. neqz augmētū diminutio. neqz alteratio fm locū mutatio similiter aut̄ et alij

¶ Istud est q̄rtū caplm̄ in q̄ p̄hs d̄finitur de q̄rto post p̄dicamēto. s̄ de motu. Et diuidit̄ in tres p̄res. p̄mo enūmerat spēs motus. 7 cū h̄ ondit̄ eas eē differētes ab in/ uicē. sc̄do mouet̄ vnā dubitatōem 7 soluit̄ eā. tertio p̄fēq̄ tur de vna p̄rietate motus q̄ est p̄rietates. sc̄da ibi in alteratiōe vero) tertia ibi (est q̄ simpl̄r) p̄mo dicit̄ qz sex sunt spēs motus. s̄ generatio. corruptio. augmētatio diminutio. alteratio 7 loci mutatio. 7 d̄nt̄ iste spēs a se in uicē. qz generatio nō est corruptio. nec augmētatio est di/ minutio. nec alteratio est fm locū mutatio. 7 s̄ sit̄ ē in alijs

¶ Queritur An p̄ueniēt̄r distinguant̄ spēs motus. D̄m qz mor^o capitur dupl̄r. vno mō general̄r fm qz d̄finit̄ tertio p̄hsicoz. qz est actus entis in potētia. 7 sic exēdit̄ se ad oēm mutatōnem tā successiua q̄ instātanea. Et illo mō diuiditur p̄ sex spēs. nō tñ d̄let̄ spēs capi p̄rie. sed p̄ mō sp̄ali. quia motus nō est genus. sed trāscēdit̄ p̄dicamēta. Alio mō capitur sp̄aliter 7 p̄rie solū. p̄ mutatōe successiua q̄ de subiecto in subiectū. vt d̄ q̄nto p̄hsicoz. 7 sic generatio et corruptio nō sunt motus neqz p̄numerant̄ spēs motus. d̄let̄ ergo motus h̄ capi p̄mo mō. qz sic diuidit̄ in sex spēs vt habz̄ textus. Quaz̄ sufficiētia sic sumit̄. q̄a om̄is motus terminat̄ ad aliquā formā. vel ergo termi/ nat̄ ad formā absolutā aut̄ respectiua. s̄ sc̄dm sic est loci mutatio. Si p̄mū h̄ est dupl̄r. qz vel est forma sub alie aut̄ accētalis. Si p̄mū h̄ est dupl̄r. qz vel terminat̄ ad eē illius. 7 sic est ḡnatio. vel ad nō eē eius. 7 sic est corruptō. Si ad accētalem. h̄ est dupl̄r. qz vel terminat̄ ad q̄ritas/ eē q̄ p̄ se est diuisibilis. aut̄ ad q̄ritatem q̄ est diuisibilis p̄ accētis. Si p̄mū hoc est dupl̄r. qz vel terminat̄ ad q̄nta/ rem p̄fectam. 7 sic ē augmētatio. aut̄ imp̄fectā. 7 sic ē di/

Postpredicamentorū

minutio. Si ad q̄ritatem sic est alteratio

¶ Notandū. Generatio est p̄gressio de nō eē ad eē. Et caput h̄ p̄gressio nō p̄ motū p̄gressiuo. s̄ caput trāsumptiue p̄ trāsmutatioē. Et d̄: (de nō esse ad esse) ad explicandū terminos genera tōis. q̄a ḡnatio est p̄gressio a nō eē tanq̄ a termino a q̄ ad esse tanq̄ ad terminū ad quē. Corruptio p̄ oppositū est p̄gressio ab eē ad nō esse. qz corruptio est mor^o dep̄ct̄ riuus. q̄re etiā h̄z terminū p̄uatiuū. ¶ Un notandū est h̄c qz nō eē nō d̄z h̄c capi vt opponit̄ esse p̄dictorie vel pure negatiue. s̄ p̄uatiue 7 p̄uat̄ ens in actu. s̄ p̄supponit̄ ens in potētia materie. Et licet ḡnatio sit q̄z ab eē ad eē. sic qñ ex aere generat̄ ignis. h̄ tñ est p̄ accētis. qz ignis genera tur p̄ se ex nō igne. qz aut̄ nō ignis sit aer hoc sibi accidit̄.

¶ Augmētatio est p̄cessus q̄ritatis maioramentū. Diminutio p̄o est p̄cessus q̄ritatis minoramentū. vñ sicut augmētatio est mor^o de minori q̄ritate ad maiorē. sic diminutio est mor^o q̄ritatis de maiorē q̄ritate in mi norē. Alteratio aut̄ est mor^o de q̄ritate p̄ia in q̄ritates p̄ia vel mediā. Un alteratio sit tripl̄r. p̄mo de extremo in extremū. vt de albedine in nigredine. Sc̄do de medio in extremū vel eē. vt de rubedine in albedine vel eē. Ter cio de vno medio in aliū. vt de rubedine in viride. Locū mutatio ē de vno loco in aliū mutatio. 7 f̄m̄iat̄ ad vbi

¶ Considerare motū p̄inet ad p̄m̄ naturales. q̄ male h̄ assignat̄ postp̄ntū. Ans p̄z. qz est passio intrinseca entis mobil̄. qd̄ est subiectū naturalis p̄hie. D̄m qz mor^o p̄siderat̄ dupl̄r. vno^o fundamētalit̄ et fm̄ qz h̄z esse in natura. 7 sic p̄hsicus d̄terminat̄ de mo/ tu. Alio^o caput formaliter. vt sc̄z est q̄d̄dam ordinabile in diuersis generibz. 7 sic p̄inet ad logicum

¶ Nutritio ē q̄dā mor^o. 7 tñ nō ponit̄ h̄. 7 zc̄. D̄m q̄z nō ponit̄ h̄ explicite. ponit̄ tñ impl̄ cite et p̄phēdit̄ sub ḡnatioē. qz nutritio ē q̄dā p̄ial̄ ḡnatio vt d̄z p̄mo de ḡnatioē. 7 sc̄do de aia. Sit etiā rarefactio et p̄claro p̄phēdit̄ sub augmētatioē 7 diminutioē s̄ suscepto magz̄ 7 min^o p̄phēdit̄ sub alteratioē. Et crez̄ q̄ nō ē mor^o qz nullū s̄bic^o p̄suppoit̄ sic alie spēs mor^o.

¶ P̄hs. v. p̄hs. qz p̄bat qz ḡnatio 7 corruptio non sunt mor^o. 7 male h̄ ponit̄ p̄ sp̄m̄ motus. Et p̄firmat. qz mor^o ē de ḡne successiuorum. s̄ generatio. est mutatio instātanea. 7 s̄ sit̄ corruptio. D̄z qz ḡnatio 7 corruptio nō sunt motus sicut p̄hs loq̄t̄ de motu. v. p̄hsicoz. vt distinguit̄ p̄ra mutatōem. sunt tamē motus vt loq̄tur re, cio p̄hsicoz. vt etiā in corpe tactū est

¶ Q̄is motus ē de p̄tratio. in p̄tratiū. s̄ q̄ritati nihil est cōtrariū vt sup̄ius patuit̄. 7 in q̄ritate nō ē mor^o. D̄m qz q̄ritas p̄ dupl̄r capi. vno^o fm̄ sim plicē ei^o eēnam. 7 sic in ea nō est contrarietas. nec p̄ p̄ns mor^o augmētatiois 7 diminutiois. Alio mō caput vt est termin^o corpi natural̄. 7 sic p̄siderat̄ a p̄hsico. 7 illo mō in q̄ritate ē p̄trarietas p̄fecti 7 ip̄fecti. q̄ sufficit ad funz̄ d̄adū motū augmētatiois 7 diminutiois. Et qñ argu itur in ḡne q̄ritatis est tñ vn^o. 7 s̄ sit̄ in ḡne substantie. et sic nō erūt sex spēs mor^o. D̄z qz v̄z est. s̄ in q̄ritate et substantia nō est noiat̄ nisi in sp̄ebus p̄p̄is

In alteratione vero h̄z quandā questionem ne forte necesse est id qd̄ alterat̄ per aliquam

hic est q̄rtus capm̄ et est motus

¶

¶

¶

reliquarū motionū alterari. hoc autē nō est verū
nā pene sū oēs passiones aut ples alterari ac
cidit nob nulla aliarū motionū cōicante. nam
neqz augeri necārium est qd p passionē mouet
neqz minui. sūt autē z in alijs: Jōz alia crī p/
ter alios motus alteratio. nā si eēt eadē opterz
id quod alterat mox augeri vel minui. vel alia
rū pnam motionū fieri. s; nō est necē. Similr
autē z qd auget aut aliqua alia mutatōe moue
tur alterari oportebit. Sed sunt qdam crescen
tia q nō alterant. vt qdrāgul⁹ circūposito gno
mone creuit qdē alteratū pō nihil est factū. sed
z in alijs hmōi. qre alij s; motus ab inuicē

*mouu
dubiu
d' dicit
tionē al
Paro p d' d'*
Nō pbs scdo mouet vnā dubitarōem quas postea
soluit dicens. q de alteratōe habet dubitarōem. qz non
videt distincta spēs mot⁹. *De qz omz qd alterat videt*
alterari p aliā aliquā mutatōem. S; pbs soluit p inter
emproem dicēs q h nō est verū. qd pbat vnab⁹ roibus
Primo ē qz subiectum videt alterari sū oēs passiones
vel ad minus sū plures nulla alia mutatōe in subiecto
facta. quia illud qd alterat sū aliquā passionē. hoc non
necessario auget. nec necessario diminiuit. z sūt est de alijs
is. ergo alteratio est preter alias spēs motus. quia si eēt
eadem oporteret id qd alteratur mox augeri z diminiui
aut sū aliam mutatōem moueri. *Secūdo rario. quia con*
tingit aliqd augmētari quod tū non alterat de qualitatē
re in qūtatē. q alteratio non est idem cū augmētatōe
Ans p r z ex secūdo Euclidis. qz quadrāgulus circūpo
siro gnomone creuit qdē. sed in nullo est alteratum. qz
de figura in figuram nō est mutatum. est enim magis fa
ctum non tamen alteratum. quia a figura sua sū speciē
em quadrangul⁹ non est mutatum. z ergo non est altera
rum. quia sū aliam speciē qualitatis alterari non pos
sūt qz sū figuram. *Concluditur ergo qz isti motus a se*
sunt distincti.

Queritur Vtrum augmētatio possz fieri
sine alteratione. *Qdm q sic*
sū modum sū dicitū. qz quadratū p circūpositionē gno
monis augmētatur. z tamen nō est alteratū. quia non po
test alterari nisi de figura in figuram. sed per circūpositō
nem gnomonis nō amittit esse pōis figure. q nō est al
teratum. *Unde gnomō. vt dicit Euclides est supple*
mentum qdranguli ad inueniendū qūtatē qdrangul
li. vel est figura que generat ex interfectione duaz linea
rum rectarū sū vnū angulū rectū z duas ptes qua
drati. sicut est instrumentū carpentorū. *Boetius tamē*
dicit. q sit tres partes quadrati. *Sed quadratum est sū*
gura que generatur ex interfectione quatuor linearū sū
quatuor angulos rectos

Ar Quin omni augmētatione est alteratio. ergo
instantia philosophi non est vera. Antecedes
probat. quia philosophus in primo de celo probat qz

lū esse in augmētabile qz est inalterabile. *Et confirmat*
quia multe p dītōes augmētationis nō possunt in ex
emplo textus saluari. ergo nō est vera augmētatio.
Antecedens pater. qz nō quilibet pars aucti augetur
tali additōe. similiter talis additio est per solā iuxta
positionem quā dicit pbs in primo de generatōe nō
esse augmētationem. *Quidē qz omnis augmē*
tatio naturalis et propria dicta presuppōit alteratōem
nihilominus specificē distinguūt quia sunt ad distinc
tos terminos per se. quia augmētatio est per se ad qūta
tatem. sed alteratio est per se ad qualitatem. *Quia sū*
militer dicendum est de generatōe et alteratione. *S; ad*
Aresto. qdm q instantia sua nō est ad propositum de
augmētatione proprie dicta. s; de iuxta positione. que
aliquo modo augmētationi assimilatur. et pro tanto
dicunt Aristotelis saluari *Et per hoc patet solutio*
ad pfirmationem

Est autē simpliciter qdem motui quies con
trarium: his vero que per singula sunt genera
tioni qdem corruptio. augmētō vero dimini
tio. sū locum vero mutationi quies maxime
videtur oppositum esse. et forte in contrarium
locum mutatio. et si que inferius est ea que su
perius est. et ei que superius est ea que inferi⁹
est Reliquo vero assignatorum motuū non ē
facile assignare quid contrarium. Videtur
autem neqz esse aliquid ei contrarium. nisi qz
et in hoc sū qualitatem quietē opponat. aut
in contrarium locum mutationem. Est enim
alteratio mutatio sū qualitatem. quapropter
opposita erit sū quantitatem mutatōni. qui
es sū qualitatem. aut in contrarium mutatio
qualitatis. vt albū fieri ad id quod est nigrum
fieri. Alteratur em in contrarium qualitatis
mutatione facta:

Hic pbs ponit vnā ppteratē motus que est contras
rictas. z primo facit hoc scdo mouet quoddā dubium.
Dicens pmo q quies simpliciter cōtrariatur motui et
vnus motus alteri. vt generatio contraria est corrupti
ōni. et augmētatio diminiutiōni. *Sed motui sū locū*
maxime viderur esse contraria quies. et etiam motus q
est ad contrarium terminum vt loci mutatio que est sur
sum contrariatur ei que est deorsum *Tūc mouet duā*
bitationem de alteratione dicens. q difficile est assigna
re quid contrarium sit alterationi. quia alterationi
nihil videtur esse contrarium. nisi quis dicat q ille altes
rationes sint contrarie que sunt ad contrarias qualitas
tes. vt album fieri ad id quod est nigrum fieri.

Contra motu

*differt
gnomo
diffinit
qdratu*

Ircu incipiū libri sex prin

cipioꝝ Gilberti Porphyrii Queritur qd sit subiectū istꝝ libri Dm qd subiectū hꝝ libri e idē cū subiectꝝ lꝝ bꝝ pntoz Arꝝ qꝝ ista sex principia dꝝ hꝝ Gilberti dicitur etia pntalꝝ dicitur in dicitur pnta istꝝ qdlibet ipoz e vniꝝ p dicabile seu pꝝ dicabile sub se ꝝ mens qꝝ se sue coordinatōis Dicitur tꝝ pꝝ ista sex vltima dicitur oia principia qꝝ pnta. tꝝ pꝝ qꝝ vniꝝ qꝝ ipoz qdāmo e pncipꝝ pꝝ sube qꝝ actum ab aliqꝝ agere recipit vt infra patebit Tū scdo qꝝ pncipiū aliqd extrinsecū vt. iō Arꝝ in phisicis septꝝ p pncipiū itelligit eam efficiēte qꝝ est extrinsecū sed ista sex noībz fecit aliqd extrinsecū. et nō dicitur pncipali ter respectū ad sua inferiora sꝝ magis ad subiectū vel aliꝝ qd extrinsecū. qꝝ pdenoiat qꝝ extrinsecū sumit a formꝝ qꝝ itꝝ extrinsecū ad accētes. vt possꝝ iductie videri i singulꝝ nā actio cū sit in agere dꝝ pncipiū qꝝ agens efficit in passio id qd agit. sꝝ passio cū sit in patiente dicitur pncipiū quo patientis ad formā agentis mouet. Sicut modo vbi pꝝ dicitur a loco qꝝ est extrinsecū locato. et qꝝ ex adiacentia tꝝ in re tꝝ aliꝝ derelinqꝝ. et ita de aliꝝ qꝝ nō noiant aliqd qd sit de substantia alterꝝ vt genus sed nominant pncipia. Et ideo possꝝ poni forma extrinsecū aduenies i rōne pncipij subiectū attributōis huiꝝ scie. qꝝ vniꝝ Anthoniꝝ an dree hꝝ videat ipugnare Ex qꝝ pꝝ qꝝ fuit velle pꝝ tracta dita in libro pntoz definitare in spēali de his sex vltis p dicamꝝ. pꝝ duas cās. Prima qꝝ pbs de istꝝ sex vltis breuitꝝ et solū exēplari definitare. Sēda cā. qꝝ sꝝ in pntꝝ latꝝ definitare sit de istis inqꝝ tꝝ pnta aut ad minꝝ pꝝ g nio ipoz. ex qꝝ tuoz pntis de facili haberi. pꝝ. tꝝ ibi nō e ꝝ plere definitare de ipis inqꝝ tꝝ pncipia. vt qꝝ pꝝ uerū erigant alitꝝ. et istimū attrahat dicitꝝ. et vt vterqꝝ in logi cali scie ntia instruatꝝ citius. Gilbertꝝ Porphyrius in hꝝ libro de istis sex pncipiꝝ. pluriꝝ tractat

Nota qꝝ sufficiētia istoz sex principioꝝ solꝝ sic su mi. qꝝ oꝝ pncipiū velle pꝝ ad esse vel qꝝ ad hū e. si scdo sic e hꝝ. qꝝ hꝝ e pꝝ pꝝ uatōis habētis Si pꝝ hꝝ e duplr. qꝝ vltꝝ pncipiū tenz se ex pte agē tis z sic e actō. vltꝝ pte illiꝝ qd agit. z hꝝ duplr. qꝝ vltꝝ se ex pte morꝝ p que actꝝ agēz recipit in paties. vltꝝ pte mobilꝝ in qꝝ ille actꝝ recipit Si pꝝ hꝝ e duplr. quia vltꝝ dꝝ receptōem morꝝ in mobili. z sic e passio. vltꝝ pꝝ pꝝ nē illꝝ morꝝ ad tꝝ pꝝ z ad pꝝ mo tꝝ in qꝝ tꝝ pꝝ subiecti uē qꝝ est pncipiū alioꝝ moriū. z sic est qꝝ. Si tenet se ex pte mobilꝝ hꝝ est duplr. qꝝ vltꝝ dꝝ ordinē pꝝ mobili in toto

z i loco qꝝ dꝝ ordo e pncipiū existētie rei. z sic e positō vltꝝ dꝝ pꝝ totꝝ mobilꝝ ad mēsurā et qꝝ e locꝝ z sic e vltꝝ

Arꝝ Idē nō e subiectū dicitur forꝝ libꝝ. sꝝ ens dicibile in cōplexū z e. est subiectū libri pntoz Arꝝ hꝝ nō pꝝ e subiectū huiꝝ libri. Dicitur pꝝ. qꝝ aks subiectū nō eēt adēqꝝ scie illꝝ cū e subiectū Dicitur qꝝ scie cū se hꝝ liber ad libꝝ. ita se hꝝ subiectū ad subiectū z eēt uerū. qꝝ scie scie que a dꝝ modū z res. sicut qꝝ i libro pntoz nū definitare de decē pntꝝ pꝝ uenitꝝ in ente ordiabili sꝝ sub z supꝝ. ita hꝝ definitare de sex vltis pntꝝ tꝝ qꝝ eodē cōt pueniūt. et qꝝ subiectū huiꝝ libri hꝝ se ad subiectū pntoz. vt pars ad totū

Arꝝ Oia pnta accētiū pnt dicit pncipia. qꝝ hꝝ de oibꝝ eēt definitare. Pntis pbat. qꝝ oia a sꝝ a effectie eadū z eā tꝝ accē tali qdāmo pncipiat Dicitur vt dicitur qꝝ pncipiū vt i plimū sumit p eā extrinsecū. sicut cā p itꝝ scie. sꝝ ista sex vltis causā sꝝ a extrinsecū. z etiā extrinsecū eā dēnoiat. vt supꝝ. oī sꝝ tꝝ pnta. qꝝ tꝝ ad alitꝝ qd qꝝ lꝝ sꝝ ab intrinsecū adueniūt et magꝝ hꝝ hꝝ dicit ad sua inferiora. ideo pnt dicit qꝝ pnta

Arꝝ Ista sex principia pnt ad pꝝ dēratōez natura lis phisicꝝ z etiā metaphisicꝝ. qꝝ ista definitare in logica e supꝝ. Pntis pbat qꝝ pbs in tercio phisicorū. et in libro de generatōne dēterminat de actōe et passiōe Et etiā sunt ptes entis de qdꝝ tractat metaphisica qꝝ est de ente inqꝝ tꝝ ens. et de his que perse conuentionē ad ipiū habent Dicendum qꝝ ista sex et omnia pꝝ dicitā mēta possunt duplr pꝝ dēratari. vno mō sꝝ in se pro re subꝝ strata intentōne et inqꝝ tꝝ sunt entia. et sic sunt de pꝝ dēratōne phisicꝝ vel metaphisicꝝ. Alio modo inqꝝ tꝝ pꝝ dē rantur a ratione. sꝝ inqꝝ tꝝ aliqꝝ pꝝ dēratas causata ab inꝝ tellectu eis puenit. pura inqꝝ tꝝ in suas species diuidit tur. et ille vltꝝ in alias. et qꝝ nihil est supra ea quod descendat in illa per differētia. et sic de ipis est scie ntia ista. Et licet ista principia nō cōueniant in aliquo vno vniꝝ dēratōe conueniunt tamen in aliquo intentionali quēna dꝝ modū dicitur fuit circa principium libri pꝝ dēratas mentoz. et hoc sufficit qꝝ de eis sit scie ntia vna

Prima est compositioni contingēs simplici et inuariabili essentia con/ sistens.

Iste est liber sex principioꝝ qꝝ diuidit in tres ptes pncipales. in pma definitare de qdꝝ dā antecēdētibꝝ pꝝ gnitōem sex principioꝝ. in scdo definitare de ipis sex pncipiꝝ. z in tercia agit de qdꝝ dā psequētibꝝ pꝝ gnitōez eoz. scdo tꝝ (actio est) tercia tꝝ (dꝝ aut magis) pma in duas sꝝ qꝝ duo pmitit ad pꝝ gnitōez pncipioꝝ scz diffinitōez z diffi sionē. scdo tꝝ (formaz qdē) Prima tꝝ in duas diui ditur ptes. pꝝ duas pmitit diffinitōnes. pma est ipiꝝ us forme quā etiā declarat scdo est ipiꝝ subalis z tā gꝝ tꝝ (subale pꝝ) Quo ad pꝝ dicitur forma pꝝ pntꝝ pꝝ gnitōis sꝝ pꝝ pꝝ inuariabili essentia pꝝ sistens

Queritur Quot modis forma accipitur et que illarum hic diffinitur Dicendum qꝝ forma accipit multis modis. pmo p accē tēte pꝝ qd pꝝ qꝝ ipam rem pꝝ acceptā sub eē pma rio z scdo. z hꝝ modo accipit a donato. Sēdo modo forma dicitur decor sꝝ elegas dispositō exterior. z hꝝ modo dicitur Porphyriꝝ species. id est forma pꝝ pꝝ digna e

Handwritten marginal notes in the left margin, including the name 'Gilbertus' and other illegible scribbles.

Questiones

impero. Tercio sumit p ydea. z sic plato formas y des/as appellauit. Quarto accipit p forma se para fm q di/cum q intelligente sine forme. Quinto caput vt est silu/rudo vl spes intelligibil rei. z sic dicim⁹ lapis no est i aia sz spes. id est forma vl silu/rudo lapidis. Sexto dicitur accns iformas subiectu vt albedo nigredo. Septimo dicitur de for/ma subali qe duplx. scz totu⁹ z pris q fm sniam docto/ris sci reat⁹ distiguat⁹ Octauo forma est ide q qdditas vl eentia. z h mo dicim⁹ spes e tota forma idiuuorū. Ultio e ide q vl e fm que modū dicim⁹ q ois pdicatio sumit a forma. Tūc dicitur ad qntū q fm intentōem logici forma h diffinit vt e notio totu⁹ ee de q pdicat. siue illud ee sit subale siue accntale. et sic no diffinitur p se forma subalis vl accntale. sz diffinit forma i coi. qz sex pncipia de qb h itēdit sz qdā forme. ideo ad h q p gnoscaut oz videri qd sit forma i coi. vt p er⁹ diffinitōem p gnoscaut m⁹ formā de q est hie ad ppositū.

Ad Nullū trāscēdens p^r diffiniri. sz forma in coi est qdā trāscēdens. g male h diffinit. Maior p/bat. qz no hz gen⁹ neqz dnam. z etiā sola spes diffinit. Minor p3 qz forma de q h itēdit e cōis subali z accntali. Et pfirmat qz solū vniuocū diffinit. vt p3 ex lib 20 pncipio. sz forma i coi nō e vniuocū itaqz Minor pbat. qd sube z accnti nihil e cōe vniuocū. Dd3 qz nllū trāscē/dēs p^r diffiniri diffinitōe qd dicitur a z cēntali q daf p ver gen⁹ z verā dnam. p^r tū notificat aliq dēscriptōe p cōes puerates huc pueniētes. z sic vocat diffin⁹ nō a puerare sz pueribilitate. qz pueribilis est cū forma. Ad pfirmatōes dd3 qz suba z accns fm ee reale in nllō vniuoco pueniūt tū i qntū apphēdit p itellctū nihil. p hie ber iof a in aliq intentōnali puenire

Ad Aia huāna e forma subal hois z tū diffin⁹ sz bi nō puenit. g videt q forma i coi h nō diffini at. Scda ps pbat. qz ipa e variabil de ira in gaudiū vt postea mag⁹ declarabit Dd3 sz aia rōnal sit forma p/ tis tū nō e forma totu⁹ qe pdicabil de q h solū e ad p/ postū q mō al dicit forma. qz de totū ee potēiale suaz spēs cterū. z rōnale e forma qz de totū ee formatū spē quā cō/ stituit. Simlr albu de accntibz dicit ee totū accntale idis uidui. nllibile vero dicit ee totū accntale speciei

Ad Ppositō em forma nō est. qm a natura com/ politōnis se iungit. Lōpō etem vna qzqz alte/ ri adueniēs ppositōni maiore se cōiūcta qdā/ modo efficit In forma em bec mūne ē. nā i eo qz corp⁹ albu ē nō dicitur mai⁹ z min⁹ seipo nō al bo neqz si nō albu itelligat destructō vl miora/ tio aliq nō scā ē. sz alteratō sola. Qm at i alijs cōigit fortasse idē pferri additū cōueniēt ex/ itio iuariabili eentia cōsistēs. In aia em alte/ ratō prierat⁹ repit z tristicie z gaudiū. Sz qm vt aiūt qdā simplicitati. nllū pō variatōi sub/ iectū ē (vt ea q mudi aia dissocīas hāc ab omī

Sex principioz

bo addidi cōpōi cōringens Erit itaqz termin⁹ forme dca diffinitio. neqz em supflūū neqz mi/ n⁹ cōtinere si qd subaltr inuestigauerit repiet

Posita diffinitōe forme p^r pncipias diffinitōis des/ clarat Et diuidit in tres pres in pma pbat q forma sit simplr. in scda q sit iuariabil. in tēcia q sit pponi p riges Quo ad p^rmū dicit q forma nō e ppo siue ppositū. quia omne ppositū adueniēs alteri facit ipm mai⁹. sz forma alteri adueniēs nō facit id cui adueit mai⁹. g nō e pposi tū. Minorē istū pbat auroz exēplo. qz corp⁹ albu i eo q albu nō est mai⁹ seipo nō albo. i. pter aduētū alte dī/ nis nō dicitur mai⁹ seipo nō albo. sz dicit esse alteratū p hoc q e albu vel nō albu factū Tūc ibi (qm at) pbat aliā p rī/ culā diffinitōis ostēds a q dīstinguat forma h diffinita. p h q est ee inuariabile. qz ab aia huāna q vtrqz simplex est. iō ad dnam illū additū est inuariabili eentia p sistentis Nā aia huāna variat z alterat a p^rio in p^rium. vt a tristī cia in gaudiū z ecōuerso. z sic nō est forma vt h diffinitur Tūc ibi (sz qm) exponit terciā pncipalē diffinitōis ostē dens qre additū sit ppo i p riges. volēs qz p h dīstingua tur forma h diffinita ab aia mudi. i. intelligētia q mouet celū. qz licz illa sit simplex in eentia z iuariabil. nō tū ē cō pōi p riges. qz nulli alfi pponit. qz nō e forma mafiā in/ formās Cōcludit g Bil. de cām diffinitōez forme ee bonā qz si quis subaliter eā perspexerit nihil dīminutum neqz supflūm p rinet.

Ad Diffinitio forme h data sit bñ assigra Di/ cēdū q sic. qz dīctōes bone diffinitōis sibi pue niūt. z Bilb. eā eodē mō pbat sic Dorph. diffinitōez gnis Est at sensus diffinitōis (forma in coi accepta e p riges) id e act⁹ adueniēs (p pōi). i. pposito de q pdicat. siue ad ueniat eentia r siue accntalr. Et p h dīstinguit ab aia mū di sz qd fēst (simplici z inuariabili eentia) sep ar formatō h intentā ab omī alio vt pdictū est. Et habet ex illa diffi/ nitōe q forma h p siderata e forma totu⁹ i ee vlt accepta

Ad Quedā est forma subalis q eentia r pdicat d ro/ to pposito. g male ponit in diffinitōe p riges Tener pna. qz qd est p riges dicitur alteri accntale. Dd3 qz p riges in diffinitōe pōt duplx exponi. Uno⁹ vt va/ let. i. adueniēs siue adueiat essentialr siue accntaliter. z p hoc nō excludit qn aliq pdicatio sit sub stārial. Alio mō caput (vt valer). i. accns. z sic p^r etiā hie ponit. qz licet for/ ma totius fm ee reale qd hz in pposito nō sit sz p riges qz qns est de eentia eius. tū fm esse inrētionale z abstrac tū qd hz in intellectu dicit esse p riges pposito. qz ppositō ro accidit qz habeat formā sub ali esse acceptā

Ad Nullū diffinibile est simplex. sz forma h diffinit g rē. Maior p3. qz ois diffinitō hz pres cor r nō dēntes p rīb diffinitū septio metaph. Et pfirmat. qz spe cies est forma qdā. z tū nō est p sistent in simplici essentia. qz pponit ex genere z dīna Odm q ppositio reqsita ad diffinitū est illa q est ex genere z dīna. sed illa nō repu gnat simplicitati forme. qz nō est realis sz rōis em. qz ge nus z dīna nō sunt pres diuersē in specie. sed dicunt idem realr. licet fm rōem dīstinguant. z ita similiter dicēdum est ad confirmationem

Ad Omnis quantitas est diuisibilis vt patz quinto metaphisice. sz omnis qntitas est forma. g aliqua forma est diuisibilis. z per consequens nō est simplex

Ad pbat fortasim

Ad pbat for miora

Ad pbat for cōringens

Duplex est totū gnis

Cōpositio duplex realis r rōnis

Omni qd no omnis forma est simplex simplicitate opposita ppositio ni ex pibus qditaribus sz tm simplicitate op/ posita ppositio centrali que est ex materia et forma . vel ex subiecto . et accidente sicut ppenit aia et corp⁹ v⁹ lignu⁹ et alb⁹

Ar Aliq forma recipit magis et min⁹ qd no ois for/ ma est simplex. Ans pz de q⁹itate et agere et pa/ ri vt dictu⁹ est in libro pntoz. Losequerita tenz. qz omne/ rale est diuisibile qd simplicitati repugnat. Dicend⁹ q⁹ forma (q⁹ intedit) dupl⁹ accipitur. vno mo⁹ fm sua cen/ tra. et sic est oimino simplex. et no est pposita ex gradib⁹ eiusde forme. vt aliq⁹ volunt. Alio mo⁹ capitur fm ee qd est realit⁹ ab eentia distinctu⁹ fm doctore sanctu⁹ i pleriq⁹ locis et sic in forma sunt gradus. no qd e fm additionem qz illa repugnat eius simplicitati. sz fm successionem qz forma accidentalis pr⁹ successiue dari subiecto multa esse.

Sed aliq⁹ dicunt qd no ois forma est simplex simplicitate opposita ppositio ni ex gradib⁹. qz multe forme intendit⁹ et remittit⁹ sz simplicitate opposita ppositio ni ex pibus eentia lib⁹ vel ex subiecto et accidente qd no videtur bene sustinend⁹ vt als demonstratum est in predicamentis de intensiombus formarum

forma in
dne vno

zestur de
but de con
opinionu
fm variu

Habet aut⁹ dubitatem ex pcedeti vtz n⁹ la/ forma inuariabilis sit. hoc aut⁹ videt⁹ vt in plu/ ribus: Nam eade oratio veri et falsi susceptua est. et albedo claritatis et obscuritatis. et ratio ei⁹ qd est in re est et no est. Sz no est ita. na nihil differt albedine dicere clara qd subiectu claru⁹ dicere: No est aut⁹ oratio p⁹triorum susceptua vtru⁹ eius qd in re e no est. sz sunt note earu⁹ q sunt in aia passionu⁹. de his aut⁹ alibi dictu⁹ est.

Hic Gilbertus circa diffinitioem forme monet vna dubitatem. Dices qd hoc dictu⁹ in diffinitioe forme .s. qd forma sit in inuariabili eentia p⁹sistes hz qua da du/ bitationem loquedo de forma in coi. pur ad formam sub/ stantiale et accidentalem se extedit. qz oratio est forma variabi/ lis de vero in flm eade numero manes . et sicut albedo sus/ ceptua est claritatis et obscuritatis . et etia ro formalis siue opinio vna susceptua est veri qd est in re. et falsi qd no est in re. Istas obiectoes soluit dices qd forma vtiq⁹ p⁹sistit in inuariabili essentia. Et qd de albedine d⁹ no est ita. qz albedo ex pre sui no est susceptua claritatis et obscuritatis sz solui ex pre subiecti suscipietis clar⁹ vt ob/ scuz. Un dicit qd nihil differt albedine clara d⁹ icere. et subiectu suscipietis clar⁹ dicere. qz albedo fm esse albedi/ nis vna et eade numero manes obscurat et clarificatur ex subiecto. sz eade albedo numero fm se no est clara et obs/ cura. Sili mo⁹ soluit de oratione et opinione. quia no sz susceptua contrarior⁹ fm sui mutatoem. sed fm muta/ tionem alterius. sz rei de qua est talis oratio vel opinio. vt dictum est in sexta proprietate substantie. Q⁹ta oratio significat vt res pater alibi. in libro peribermetas. vbi dicitur qd sunt note earum passionu⁹ que sunt in anima. et ille passiones non sunt susceptue veri et falsi fm sui mu/ tatione. sed fm mutationem rei.

Ar Illud (quod significat pter omnem differetia⁹ temporis) no determinat ad supposita alicu⁹ temporis. sed oratio est hmoi. igit⁹ vno mo⁹ parz quia illa oratio fortes sedet semp significat forte sedere siue sed⁹ deat siue no. vno mo⁹ qz oratio pr⁹ duplici p⁹siderari. vno mo⁹ p respectu ad sui significatu⁹ fm se siue illud sit siue no sic. et sic oratio sp⁹ manz vera veritate signi sic qd idem sp⁹ significat. vt hec oratio me sedere siue sedeam siue no semp idem significat. Alio mo⁹ pr⁹ p⁹siderari p respectu ad sui significatu⁹. vt existens vel no existens inq⁹ti oratio respicit significatu⁹ p adaequatione ad ipsam rem. eo modo quo est vel no est. et illo modo p⁹ mutari de vero in falsum p⁹ mutatoem rei vt hic habet textus

oratio ta⁹ dupl⁹

Substantiale vero est quod esse con/ fert ex quadam copositione compo/ sitioni vt in pluribus et qd impossi/ bile est deesse rei. vt ratio et sensus siue horum similia . vt continuu⁹ et discretu⁹. Hoc vero erit vt materia. illud aut⁹ vt forma . vt corpus qd e est materia hominis . anima vero forma. Er itaq⁹ substantiale vt corpus est homo et ratio. Hec autem in his (que de categorijs dic/ ta sunt) expedita sunt

Hic Gilbertus ponit secunda diffinitioem que est ip/ sus substantialis ex quo ois forma siue sit substantialis vel accidentalis pr⁹ q⁹is dici substantialis. Dicens qd sub/ stantiale est qd p⁹fert esse rei pposita ex quadam ppositioe et qd impossibile est abesse rei illi cui est substantiale (ve ratio) id est rationale dicitur inesse homini et sensus siue sen/ sibile d⁹ inesse aiati. hec em no pnt abesse homini et anis mali ex quo sunt de diffuone ipsoz. In alijs vero vt ac/ cidetib⁹ est exempli sicut p⁹tinuu⁹ est substantiale in p⁹tinu/ is vt in linea et superficie et corpe. et discretu⁹ in discretis . vt in oratione et numero. Et Gilbertus declarans hac diffinitioem p diuisione dicit qd substantialem quoddam est vt materia et quoddam vt forma. quia vtrumq⁹ co/ fert esse rei. et no potest abesse corpus enim organicu⁹ est vt materia (anima vero sicut forma) et corpus erit hos/ mini substantiale et similiter anima. et quia naturali co/ positioni correspondet compositio logica siue rationis. ideo etiam ratio siue rationale erit substantiale homini. hec autem in categorijs sunt expedita

Querit Utrum diffinitio substantialis sit bona. Dicendum qd sic. et primo dicitur in diffinitione (quod esse confert compositio ex quadam compositione) quia duplex est compositio qd dam est realis que est ex partibus realiter distinctis. vt ex materia et forma. Alia est compositio rationis tan/ tum sicut species componitur ex genere et differetia. et de tali principiiter est hic ad propositum. Additur in diffinitione quod impossibile est de esse rei quod explis/ car textus per exempla dicens. Ut ratio et sensus sz ue horum similia . vt continuu⁹ et discretu⁹

Questiones

Ar Substantialia dicitur a substantia ut patet ex ratione nominis. scilicet primi et discreti non sunt substantie et igitur non possunt dici substantialia. **Q**uod substantiale ut habet capitulum non est substantia sed aliquid huiusmodi substantie. sicut forma rei naturalis sit substantia sine accidentibus. Et solet substantiale consistere in accidentibus quatuor modis primo dicitur substantiale quod est substantia secundum se et non dicitur substantiale respectu huiusmodi quod est forma velis substantiale predictabile de homine. Secundo modo dicitur substantiale quod non sunt res et naturae substantiale sunt substantia. scilicet huiusmodi substantie ut color respectu albedinis. et figura respectu trianguli. Tercio modo dicitur substantiale quod est in alio ut sequens substantiam eius per se sicut risibile in homine. Quarto modo dicitur substantiale quod ponitur in diffinitione alterius quod non sit de essentia eius sicut nasus substantiale est simo et tibia clauda. Et propositum ad istos quatuor modos dicitur de accidentibus quod accidentale primo modo est quod habet naturam accidentis secundum rem et modum simul. ut album. Secundo modo quod vere est substantia sed huiusmodi accidentis eo quod est extraneum sicut digitus scriptus in manu. Tercio modo dicitur accidentale quod non est per causam essentialem. scilicet adesse et abesse per se subiecti corruptio sicut accidentis esse. Quarto dicitur accidentale quod non ingredi diffinitionem alterius. ut species respectu sui generis.

pa divisio naturarum

Uidet autem forma a natura esse quedam vero ab actu. ratio enim a natura est. calor vero et passio quedam in actu consistunt.

Distinguitur duabus diffinitionibus. scilicet forme et substantiale per seque ter ponit quaedam divisiones formarum. et hoc ideo ut sciat de quibus intendit in isto libro. Et dividit hec per se in sex partes primam quod sex ponit divisiones. partes patet per primam in duas. quia primo ponit primam divisionem. secundo ex illa divisione quaedam elicit questionem ibi (in quibusdam vero) Dicens primo quod duplex videtur esse forma. quod quidam est a natura et quedam ab actu sive ab operatione artis. Exemplum primum ut ratio sive rationale est forma a natura in ipso rationale producta. Exemplum secundi ut calor et passiones quaedam de genere qualitatibus sunt etiam lectulus domus et similia dicuntur ab arte.

Ar Debra huius divisionis coincidunt quod non debent. **A**ns probat quod quaedam forma ut sanitas simul procedit a natura et ab arte medicine. **D**icitur quod sanitas principaliter causatur a natura. quoniam scilicet natura profert vincit moribus. sed instrumentaliter et ministerialiter solum dicitur fieri ab arte in signum cuius ars medicine nihil facit ad sanitarum nisi natura prius operetur et quod medicina dicitur minister nature. natura vero operatrix. ut inquit Galienus tercio regni.

Ar Aia rationalis incipit esse per creatorem. **G** male dicitur quod producat in rationale a natura. **D**icitur quod duplex accipitur aliquid per naturam vel morum naturale. vno modo intrinsece quod scilicet generans est causa efficiens introductionis illius forme. et sic aia rationalis non producit per naturam. Alio modo dispositivum. quod scilicet materia ab agente naturali disponitur ut forma a superiori agente introducat. et sic aia rationalis accipitur per naturam.

Ar Calor est forma a natura existens **G** male dicitur quod sit ab actu sive ab arte. **A**ns probat quod causatur a natura illius elementi cuius est qualitas propria. **D**icitur quod calor (ut ponitur exemplum secundi moribus) non debet capi per qualitatem sed ante aliquid subiectum. scilicet per qualitatem quaedam superinducit alicui subiecto ab extrinseco. et sic dicitur forma ab arte causata. Et quoniam dicitur omnia naturalia sunt ab arte divina igitur etc. **D**icitur quod illud quod deus facit in

Sex principiorum

rebus est eis naturale et non artificiale. quare res a deo producere non merentur dici artificiales sicut quando dicitur ab arte humana.

In quibusdam vero dubium est utrum a natura aut ab actu incipient esse. ut in figura incisionis. nam nihil additionis fit. sed separatio quedam primum. Dico autem figuram esse a natura. sentire vero ab actu. Sed et que coniunctio est actus est ut domus. manifestum est autem de his.

primo ponit divisionem

Nic Gilbertus circa primam divisionem duas movet dubitationes. secundam ibi (in his) Et primo ponit questionem cum argumeto dicens quod in quibusdam formis est dubitatio an sint a natura vel ab arte que ad modum per se de forma incisionis. puta mercurij vel iouis. **Q**uod autem tales forme a natura sint videtur quod ars in talibus nihil apponit ad materiam. sed totum quod ars facit consistit in auferendo et separando pres quaedam a subiecto. et quod ars nihil apponit non videtur esse opus artis sive forme ab arte producte. **T**unc Gilbertus soluit hanc dubitationem dicens quod materia sive subiectum figuratum non est ab arte seu ab operatione artis sed a natura (sentire autem et apparere) id est exteriori terminatio ratione cuius sensum immutat est ab actu sive operatione artis. Et quod per arte non apponitur aliquid per se materialis tamen separando aliquid pres materie fit illa forma in actu. quod profuit in potentia. sed de formis quod sunt per se coniunctio primum ut domus et files manifestum est quod sunt ab arte.

Ar Utrum figura incisionis sit a natura vel ab arte. **D**icitur quod simpliciter est ab arte. sed quantum ad materiam huius figure subiecta posset dici a natura. **P**rimo quod illa forma cuius principium efficiens est agens aposito per arte est simpliciter ab arte. sed figura incisionis est huiusmodi. **S**ecundo quod si nox per arte artifex a quo inducit talis figura est agens aposito et liber. **S**ecundo quod materia eius est ens a natura. sed huiusmodi improponitur dicitur quod si sic pari ratione domus est a natura. quia tamen certum est esse ab arte. **P**ro isto notandum est quod aliqua forma potest dici naturalis dupliciter. **U**no modo acciue quia deest ab aliquo a gente quod naturam naturalem impingere tale formam in tali passio. et sic clarum est quod figura incisionis non est a natura. **A**lio modo passive. quoniam materia in qua recipitur forma naturalis ad formam inclinatur et sic iterum manifestum est quod materia in qua recipitur figura incisionis non est huiusmodi. quod non magis inclinatur ad istam formam quam ad aliam. et sic auro non est satis proprie locutus.

forma naturalis

Ar Illud quod fit ab arte fit per additionem et appositionem pris ad preteritum. sed talis figura non fit sic. **G** male dicitur ab arte. **S**ecundo probatur quod fit per amotionem et separationem pris a preterito. **D**icitur quod maior est falsa videtur accepta. quod artifex non solum agit in apponendo sed quod in remouendo per quod quidem remotionem. producitur figura et fit in actu quod prius solum profuit in potentia naturali. quod materia non magis ad unam figuram vel aliam inclinatur. **S**unt tamen aliqui dices quod figura procedat iam in materia actuali. sed coopera aliis principibus eiusdem materie hoc pres artifex remouet. et tunc figura apparet. sed quod nullo modo stare potest. quod omnis actio noua positiva et productiva huiusmodi aliquid positum pro termino nouiter producto. **I**llud autem non est sola separatio primum. quod illa separatio non est nisi quaedam partitio. **G** male dicitur a figura. **O**riamur

mouet
sedam de
dubitatione

In eadem parte materie non possunt esse figure incōpos-
sibiles actu. sed in eadem parte materie possunt esse que
cūq; figure in sensu diuisionis. puta hominis leonis ser-
peris. que sunt oīno incōpossibiles. ergo nō sūt ibi actu.

Sed in his q̄ in pluribus sunt palā non est
nā ea que in plurib; sunt in actiōe esse impossi-
bile est. a natura aut nō videtur fieri. qm̄ ea que
a natura sunt a creatura p̄existente sumūt prin-
cipiū. Palā vero est creaturā nō esse. nihil em̄
oīno q̄re hm̄i creature sint poterit explicare.
Natura igitur in his occulte opatur. nā sicut
ex pluriū p̄iunctiōe partiū p̄stitutio quedā p̄p̄-
excedens quantitātē efficitur. sic ex singulariū
diuisiōe vnum quidem intelligitur eorum ex-
cedens p̄dicatiōem. Quapropter cōtras om-
nis naturalis est. qm̄ a singularitate p̄cedit q̄
creationi coequat. Subtiliter autē speculātes
sicut naturam in actionibus latenter operari
inuenimus. sic creaturarū creatorem in natu-
ra ex actu. numero naturā stabilinuit. s; bec ha-
ctenus alterius em̄ p̄sideratiōis sunt.

Hic Gilbertus mouet sedam dubitātiōem de formis
vltibus. dicēs q̄ in his formis que in pluribus sunt. hoc
est in formis vltibus nō est manifestū vtrū sint a natura
vel ab arte. Et q̄ sint a natura manifestum est. qz om̄is
forma que est ab arte est accidentalis. sed forma vltis ē sub-
stantialis suis inferiorib;. Etia actiōes z opariōes sunt
singulariū. sicut dominicator nō facit domū in comuni-
cum q̄ forme vltis nō sunt singulares. sequitur q̄ nō sunt
actu siue ab arte. Nec etiā possunt esse a natura vt vide-
tur. qz quecūq; fiūt a natura a creatura p̄existente sumūt
p̄ncipiū. sed vltia nō sumunt p̄ncipiū a creatura p̄existen-
te. ergo zc. Vinorem probat. quia hūmens p̄ncipiū
ab aliqua creatura est creatura. cui; effectus assimiletur
p̄ducenri. sed vniuersalia nō sunt creatura. quia termi-
nus creationis siue generationis nō est vniuersale s; par-
ticulare. Tunc ibi (Natura igitur) Soluit dictā dubi-
tatiōem dicens. q̄ iste forme vniuersales occulte z im-
nifeste. p̄ducunt a natura. Quod sic patet. qz sicut ex cō-
iunctiōe pluriū partiū. s; p̄nietis z recti z fundamē-
ti fit quedā constitutiō. i. res constituta excedens quita-
tem cuiuslibet partiū. sic ex coniunctiōe z p̄ductiōe sin-
gulariū fit forma vniuersalis excedens p̄dicatiōē cuius-
libet singularis. in eo q̄ quodlibet singulare de vno solo
p̄dicatur. Illud vero vlt de multis. p̄pter quod om̄is ta-
lis cōmunicas naturalis est. quia p̄cedit ex singularitate.
id est singularium habitudine. sed singularia p̄ducuntur
a natura. quia quicq; est causa cause etiam est causa
causati. Singularitas autem creationi siue generationi

adequatur. quia terminus generationis siue creationis
est suppositum. Subtiliter igitur speculantes sicut natu-
ram in actiōib; latenter operari inuenimus. sic etia; crea-
turarum omniū creatorem p̄mū operantē inuenimus
voluntarie in creatura. quod deprehendimus ex ip̄o ac-
tu creatoris. qz numero quodā z p̄p̄p̄tōe totā stabili-
uit naturam. z hoc ē sapientis. sed hec sufficiāt. quia alte-
rius sunt speculationis.

Queritur Utrum forma vniuersalis sit a
natura vel ab actu nostro. Di-
cendum q̄ vniuersale potest accipi dupliciter. sicut quod
libet aliud concretum. Uno modo materialiter siue p̄-
p̄tē p̄ime intentionis cui applicatur intentio vniuersalis
et hoc modo vniuersale est p̄imum obiectum intellectus
et om̄is scientia est vniuersalius. z sic vniuersale est a na-
tura. quia natura occulte operatur. nam p̄ducendo sin-
gulare p̄ducit vniuersale. vt generans sortem ex cons-
sequenti p̄ducit hominem. Alio accipitur vniuersale
formaliter p̄ secunda intentione causata ab intellectu
applicabili rebus p̄ime intentionis. z hoc modo ē ab in-
tellectu siue ab actu nostro. quia fm̄ commentatores in-
tellectus est q̄ facit vltitatem in rebus.

Notandum Vniuersalia dicuntur occulte
vt produci a natura propter di-
as causas. Prima est. quia illud quod generatur a na-
tura est particulare quod notum est sensui. z in illo par-
ticulati p̄ducitur natura vniuersalis. que ē rō sub qua
p̄dicare p̄ducit. quia natura intendit simplex z vni-
uersale. sed illa est occulta sensui z solum cognita p̄ ratiō-
nem. Alia causa est. qz illud quod agit est singulare. z p̄-
agendi est vniuersalis. natura in eo exis q̄ est occulta sen-
sui. iō circa vltia natura occulte opatur.

Ar Vniuersale primo modo nō est a natura. ergo
est ab actu nostro. Consequentia relinquit nos
ra. Sed antecedens probatur. quia ponere vniuersalia
sic esse est ipsa ponere formas separatas z ydeas. Di-
cendum q̄ ad hoc q̄ ponuntur vniuersalia a natura p̄-
ducta non sequitur vniuersalia esse separata fm̄ rem et
rationem simul. sicut posuerunt platonici. sed solum fm̄
rationem. vt patet ex longe declaratis circa Porphy-
riū librum.

Quarum quidem alia est in subiecto
et de subiecto dicitur. vt scientia que in
subiecto est vt in anima. z de subiecto dicitur.
vt de grammatica. Quedam autem est in sub-
iecto. de subiecto vero nullo dicitur. vt albedo
socratis. Similiter aut in his quecūq; forma-
rum sunt indiuidue. Queda; neq; in subiecto
s; neq; de subiecto dicitur. vt humanitas so-
cratis. Quedam vero de subiecto dicitur. in sub-
iecto vero nullo sunt. vt rationale atq; mortu-
le. Eorum vero que insunt de subiecto vero

vniuersali ca du

vniuersalia
occulte p̄duci a natura
duas rōs p̄ma 17

hic mouet sedam
diuisione

Questiones

Indicibilia. alia sunt sensibilia. alia vero insensibilia. Sensibile vero est quod sensu comprehenditur: vt albedo. sonus. sapor. odor. color. et percussio. et dulcedo. Insensibilia vero que ratio sola apprehenduntur. vt doctrina et disciplina. **Sic** autem nihil horum que de subiecto dicuntur sensibilia sunt. **Manifestus** est autem ex his que proposita sunt. quoniam quedam sita sunt alicubi. vt nigredo in oculo. quedam vero difficile erit assignare. vt scientia et paternitas filiationis. nisi fortasse in generantium et componentium complexione sunt sita. **Singulum** vero eorum que dicta sunt incomplexionis eius que in voce est notitia. hoc vero erit vel subsistens vel contingens.

Eorum vero que existenti contingunt singulum autem extrinsecus aduenit. aut infra substantiam consideratur simpliciter. vt linea superficies corpus. **Ea** vero que extrinsecus accidunt. aut actus aut passio. aut dispositio. aut esse alicubi. aut in mora. aut habere necessario hec erunt. **Sed** de his que subsistunt et que solum in quo existant expringunt in eo quod categoriarum libris inscribitur sufficienter disputatum est. **De** reliquis vero continue dicimus

Uic sequenter ponit secundam diuisionem dicens. **Formarum** alia est in subiecto et dicitur de subiecto. vt scia est in anima vt in subiecto. et dicitur de subiecto. scilicet de inferiori. vt de grammatica. **Quedam** vero est in subiecto et de nullo subiecto dicitur. vt albedo socratis. **Quedam** vero neque est in subiecto. neque dicitur de subiecto. vt humanitas socratis et sic alia indiuidua. **Quedam** vero dicitur de subiecto et in subiecto non est. sicut rationale mortale. quia non sunt accidentia

Tunc ibi (Eorum vero) ponit tertiam diuisionem. et subdiuidit formam accidentalem que est in subiecto et de subiecto non dicitur. dicens que quedam rationalia sunt sensibilia. quedam vero insensibilia. **Sensibiles** sunt que sensu proprio vel communi perceptibiles sunt. vt albedo. sonus. sapor. odor. calor. percussio et dulcedo. **Similiter** magnitudo figura. **Insensibiles** vero sunt eo quod nullo sensu proprio vel communi percipiuntur. sicut doctrina scia vel disciplina. que sola ratione percipiuntur. et similiter virtus siue intellectualis siue moralis siue heroyca. **Et** que per se que nihil eorum que de subiecto dicuntur est sensibile. que vltima est abstracta ab hoc vel ab illo sensibili solo intellectu percipiuntur. **Tunc** ibi (Manifestus est) ponit quartam diuisionem dicens. que quedam formarum particularium sunt sita alicubi. hoc

Sex principiorum

est in aliqua determinata parte subiecti cui insunt. sicut nigredo in pupilla oculi. **Quedam** vero difficile erit assignare vbi sunt. vt scientia. paternitas. filiationis. et alie formae similes. nisi forte dicatur que in generantium et in componentium sunt complexione. **Tunc** ibi (Singulum) ponit **Silertus** ponit quartam diuisionem. dicens. **Formarum** que vocibus incomplexis significatur. quedam sunt contingentes. et alteri accidentaliter inherentes. vt forme accidentales. et quedam subsistentes. vt forme substantiales. **Et** dicitur notanter (formarum que significantur vocibus incomplexis) quia ille que significatur voce complexa que sunt partium subsistentes et partim contingentes. vt hic homo albus. **Tunc** ibi (Eorum vero) ponit vltimam diuisionem. que est sub diuisione vnius membri predicte diuisionis dicens. **Formarum** contingendum. et accidentium. quedam extrinsecus adueniunt. quedam vero intra substantiam per se derantur simpliciter. sicut linea superficies corpus. ille vero que extrinsecus adueniunt sicut actio. passio. postio vbi quando habere. **Sed** de illis que subsistunt. et substantiis et de accidentibus que solus exigunt seu requirunt id in quo existunt. et non requirunt aliquid extrinsecus adueniens. dictum est in libro predicamentorum. de reliquis vero nunc dices dum est in hoc libro

Queritur **Utrum** diuisiones formarum in tertio posite sint sufficienter assignate

Ad id que sic. que quatuor illarum datur per membra opposita. et partes diuidentes non excedit diuisum. nec excedunt a diuiso. **Quia** vacat totum ambitum diuisi. sed ille sunt tres partes ad sufficienter diuisionem requiritur. **Et** ponitur ille sex diuisiones hic ad cognoscendum formam. de qua est hic ad propositum. quia ex prima diuisione habet que illa forma est naturalis. ex secunda sumitur que ipsa est existens in subiecto. ex tertia sumitur que ipsa est insensibilis. ex quarta que ipsa non est situata in aliqua determinata parte. ex quinta que ipsa est accidentalis. ex sexta que talis forma est extrinsecus adueniens. **Ex** omnibus predictis partibus que duo sunt anteprecepta in genere. scilicet diuisionis et diuisio. sed octo in specie. scilicet due diuisiones et sex diuisiones.

Utrum vero est forma quam in id quod subicitur agere dicimur. vt secans quis in eo que secet secans dicitur *secans per se per se*

Postquam Silertus determinauit de quibusdam ante principijs. **Hunc** consequenter incipit determinare de ipsis veris principijs. **Et** diuiditur hec pars in sex partes. **Prima** pars est de actione. et diuiditur in duas. quia primo determinat de essentialibus actionis. **Secundo** de proprietatibus. **ibi** (Scire autem oportet) **Prima** iterum in duo. quia primo diffinit actionem. secundo diuidit eam **ibi** (Est autem alia) **Quo** ad primum dicitur que actio est forma que in id quod subicitur agere dicimur. vt aliquis dicitur secans in eo que secat. et docens in eo que docet. **Et** ratio ordinis quare actio et passio precedunt omnia alia est. quia illa magis videntur conuenire cum his que intrinsecus substantie accidunt. quia iuxta predicta actio causatur a naturali potentia prime et a forma originaliter. et passio proxime a naturali impotentia. sed originaliter a materia. **Et** ex his etiam habetur quare actio precedit passionem

taliter

ratio

Deus sub eo *quod aliquid ab igne*

Deus infinitus *propter ab actu*

Gilberti Porritani

Folio cxi

Queritur *Et in descriptio data de actioe*
Quomodo bene fuerit intellecta. *Quod*
sic dūmodo bene fuerit intellecta. *Quod*
tionis (actio est) supple forma accidentalis sūm quā formā
accidentalē (dicimur) supple formalē nos homines vel pme
sube agere (in id qd subijct) .i. in passum qd sp subijct
sūm virtute. *Et in actio vt in logica* considerat est quedā for
ma accidentalis in agente existēs. *Formalis rō agendi trā*
sue sūm quā nos dicimur agere formalit in id qd subij
ctur. *Et in passum. qz omis actio trāsit in passum. Et d*
notāter (in id qd subijct) qz terminus trāsitiōis est accu
satiō. *Et magis d: in id qd supra id. quia ipm agēs pe*
netrat paries ad intra. sed illa prepositio in pprie sumpta
intranseatem importat.

Ad nullū genus generalissimū pōt diffiniri. s; actio
est genus generalissimū, ergo nō pōt diffiniri.
Datoz patz p Boetii. quia sola spēs diffinitur. *Minor*
est manifesta. *Om q nullū genus generalissimū pōt*
diffiniri d; diffinitioe quidditariana z essentialē. qz omis tal
lis debet dari p genus z differentiā. sed diffinitio actio
nis est solū quedā descriptio existens maioris declaratiō
nis qz nomen sūm se sumptū. *Et quando dicitur. omis*
diffinitū debet esse vlt. sed actio nō est vniuersale. s; non
est diffinitū. *Minor pbat. qz sūm p hūm pmo metaphi*
sice. actio est singulariū. *Om licet hec actio. vel illa nō*
sit nisi suppositiozūm. tñ actio sumptū z in p hūm accepta
quo modo abstrahit ab hac vel illa habet ratiōem gene
ris z vltis quod hic. diffinitur.

Ad illud quo agens formalit agit est in eo formalit.
sed actio nō est formalit in agente. s; in passio.
s; actio nō est quo vel sūm quā agens agit. *Minor. pbat*
p hūm tercio physicoz. vbi vult qz actio z passio sunt vnū
motus. s; motus est in passio. qz est actus mobil. s; actio
et passio sunt in passio. *Om sūm doctore sancitū qz actio*
physice inquantū capis p re acta est in patiente z idē
esset cū passione. sed logice. i. inquantū logicus loquit
de actione. sic est in agente existens pncipiū quo formalit
agere d; qz sicut poterit actiua q est pncipiū actiois ē in
agente. ita sūm actio. z isto modo distinguitur realit z p
dicamentaliter a passione

Ad nullus respectus est pncipiū agendi. sed actio
est ens respectiū. s; nō est pncipiū agendi.
Minor pbat. qz actio est habitudo agētis trāsmutat
tis ad passum trāsmutatū. *Om q actio nō est ens*
respectiū essentialit ex pncipali significato. sed soluz
accidentalit ex pnotato. *Sed Anthonius andree in*
suo pimento sup sex pncipia dicit. qz sex vltima predica
mēta sint essentialit respectiua. *Et distinguit de dupli*
ci respectu. qz quidā est intrinsecus qui necessario sequit
ambo extrema posita in actu. z talis est de pdicamento
relatiōis. Alius est respectus extrinsecus adueniens. q nō
necario sequit extrema etiā posita in actu sicut posito ac
tūo z passiuo. puta igne z p hūm ubi nō necessario sequit
tur actio p hūm nec passio. quia impediri possit prop
ter distātiā extremoz. z talē respectū ponit in sex vltimis
pdicamentis. sed illa distinctio in pdicamentis est re. pbara
ideo prima solutio est melior.

Ad actio z agere idē sunt. s; nō pōt actio per agere
diffiniri. *Ans pbat. qz hūm sicut pceretum z*
abstractū. Tenet pna. qz als idem diffiniretur p seipsum

Om licet sine idem sūm rē. differunt tamē in mō sig
nificandi. qz agere dicit actioem vt exercitā. hoc est sūm
quod habet in subiecto. sed actio noiat actionē vt pcep
tam p modū habitus z detis. z ppter illam diuersitatez
actio diffinit per agere. qz agere ex quo est pceretū est no
bis notius qz actio. *Et p hūm loquens de actioe z passio*
ne noiat ea pceretue. qz p hūm dicit de eē predicamēta vt p
dicant de sūma substantia. sed sic p dicitur puenit concretis
et nō abstractis. *Gilbertus vero p hūm dicit ista sex in ras*
tione pncipiū. s; diffinit ea in abstracto. quia abstractum
est formale pncipiū sui concreti.

Ad ista diffinitio nō puenit omib; pntis sub dif
finito. s; nō est bona. *Ans probat. qz creatio est*
actio creatis. z tñ nō est in id quod subijct. cū sit ex ni
hilo. *Om licet creatio sit actio sūm modū. non tas*
me sūm rem. qz sūm rē est substantia dei creatis cū relatiōe
rationis ad creaturā. z ergo creator ad creaturam refert
relatiōe rationis. licet e contra. creatura referat ad crea
torem relatiōe reali.

Ad ista diffinitio puenit alijs a diffinito. s; nō est
bona. *Ans probat. qz sūm formā substantialem*
pura sūm aiām z etiā sūm artē domificatoriā. z sūm sūm in
strumentū. s; securim dicitur agere in id qd subijctur. z
tñ manifestū est qz nō sunt de genere actiois. *Om qz*
sūm aiām dicitur agere effectiue. qz ipsa est pncipiū ori
ginale actiois. sicut qlibet alia forma substantialis sūm qz
d; in libro de generatiōe. forme est agere. materie pō p
ri. tñ solū p actioem dicitur agere formalit. qz actio ē for
ma in agente. q est pncipiū pcellus effectiue p hūm agē
tis in paries. a q hūm agens q formalit agere d;. *Et ita sūm*
mliter soluit de arte z instrumento. qz sūm artē dicitur
agere solū effectiue z directiue seu habituali. z sūm securi
m instrumentali. qz securis est instrumentū domificato
ris separatiū. sicut manus est instrumentū pncipiū. *Et*
qz d;. sūm factione formalit. dicitur agere in id qd subijct
tur. z tñ factio nō est actio. vt p sexto ethicoz. *Om li*
cet agere z facere pprie accepta inter se distinguntur. qz
agere dicit actionē inmagente cui? obiectū est in agente
vt intelligere velle z hūm. *Facere autē dicit actū trāscen*
tē cui? obiectū est extra. vt legare viere. tñ in pposito nō
distingunt. qz vniū modū pdicandi hnt ad que omia p
dicabilia istius coordinatiōis ordinant. *Ans omne quod*
pntine procedit ab agere d; actio. sicut intelligēs ē agēs
et intelligere est actio eius. z sūm calefaciens est agēs z ca
lefactio est actio eius.

Ad Quere. lucere. calere. florere z silia sunt actioes
et tñ nō sunt in id qd subijct. *Seda ps patz. qz*
nō determinant sibi aliq d subiectū extrinsecū. *Om q*
illa pba neutralia pprie nō fecant actioz. qz actio ē trā
sitiua. pcellus forme in passum. s; illoz. actio ē intrāsi
ua. z sic noiant simplices diffusiones forme z sunt in eoz
de pdicamento cū formis qz sunt diffusiones. vt lucere ē
in eodē pdicamento cū luce. z florere cū flore. z viuere cū
vita. qz effect? cause formal z cā formal idēificant. *Sz*
pba actiua z etiā pba deponētia actioem fecantia cū
pncipijs ab eis delectētib; s; in isto pdicamento

Ad Quod subijct actioi est agēs. sed agēs nō agit
in seipm sed in passum. s; inconuenienter d;. in id
quod subijct. *Datoz patz ex dictis. quia dictum est qz*
actio vt hic capitur est subiectiue in agente. *Om q*

Agens dicitur in seipso
Agens dicitur in seipso
Agens dicitur in seipso

Agens dicitur in seipso
Agens dicitur in seipso

Questiones

Sex principiorum

Duplex est subiectum actionis

Duplex est subiectum actionis. scilicet inhesionis et transitionis. Subiectum inhesionis actionis est ipsum agens. scilicet subiectum transitionis quod magis proprie diceretur obiectum est passum in quod recipit actio physica cuius actio logica est principium. Dicitur tamen in diffinitione (in id quod subicitur) ad significandum plenam virtutem agentis sui per passum. quia omnis actio fit ex proportione maioris in equalitatis.

Ar Dicitur sunt actiones secundum quas nos non dicimur agere. sed alie res. ut patet de actione ignis vel equi. quod male ponit in prima persona dicimur. Etiam sequitur quod non diffinitur actio in communi. sed actio nostra.

Quod magis ponit ibi per anthonomastiam sive per excellentiam. quia homo est participative omnis creatura et sic non debent excludi alie res. sed magis includi. Unde plures sunt actiones in homine quam in quacumque alia creatura. quia homo agit actionibus anime et corporis.

Si actio dividitur

Est autem alia quidem anime. alia vero corporis. Differunt autem quoniam ea (que corporis est) movens est necessario id in quo est. Idem enim quod agens corpus est et mobile est. anime vero actio id non movet in quo est coniunctum. Anima enim dum agit immobilis est. movet autem corpus. anime vero immutabilis permanet. quoniam anime quidem nec secundum locum nec secundum aliorum motuum quocumque movetur. nisi forte secundum alterationem. non enim cremetum suscipiendo movetur neque diminuendo. neque ad oppositum locum transiendo. Locus enim corpus est. anime vero corpus non est. Impossibile vero est non corpus corpore moveri. quare nullam loci anime suscipit mutationem. Solum enim corpus in eo quod de loco ad locum transit movetur.

Postea diffinitio actionis. sequenter dividit eam. Et dividit in tres partes. In prima facit hoc. in secunda parat membra ad invicem. ibi (Differunt autem) In tertia movet dubitationem ibi (Procedit autem) Quo ad primum dicitur quod actio non alia est anime. et alia corporis. Et ponit consequenter differentiam inter istas actiones. quia actio corporis necessario movet ipsum agens in quo est. vel sicut in subiecto vel sicut in causa. quia istud non est agens nisi motu suo et in mobile existens non agit. ergo necessario movetur. ut se cans non fecit nisi moveatur. ut viens visione movetur. quia oportet viens accedere ad illud quod videtur. accedere autem est aliquo modo moveri. Sed actio anime non movet necessario in id quod est agens. sed movet coniunctum. Anima enim movet corpus vivificando. et secundum locum in motu progressivo et alijs vite moribus immobilis manet. Quod patet inductive. quia nec secundum locum. nec secundum quocumque aliorum motuum movetur. nisi forte secundum alterationem. Non enim movetur secundum augmentationem. quia non suscipit incrementum. nec secundum diminutionem. cum non suscipiat decre-

mentum. quia non est quantitas. Isti vero motus quantum ad se ponitur. nec movetur de uno loco ad oppositum locum transiret. do. quod locans est corpus cuius sufficientes est locus. et non locat nisi id cuius principium medium et finis assignat secundum pres loci. Anima autem non habet principium medium et finem per locum terminos distincta. cum non sit corpus. quod non potest secundum locum moveri. Quia quilibet locus est corporalis. et anime non est corpus. sed impossibile est non corpus corpore moveri. Non igitur movetur anime aliquid nisi forte secundum alterationem. illa tamen non est anime. sed totius coniuncti ex anime et corpore.

Ar Verum divisio actionis per actores anime et corporis sit sufficienter assignata. Dicitur quod sic. quod membra dividenda evadunt totum posse dividi. et sunt aliquid motus opposita et non excedunt ipsum divisum. Quod est illa divisio accitris in subiecta si attendatur id quod est solum subiectum actiois. ut corpus vel anime. sed quoniam illa duo includitur forma actiois. sic quod dicatur actio anime vel corporalis. sic est divisio generis in species. Cuius ratio est. quod sicut passionibus distinguunt per suos terminos ad quos sunt ita actiones specificiter distinguunt per principia a quibus sunt effectivae. id est actio anime que procedit ab anime. et actio corporis que procedit a corpore ex parte corporis et anime a quibus effectivae causantur capiunt distinctionem specificam.

Notandum Quod actio corporis et anime sic differunt. quod actio corporis necessario est movens illud in quo est sicut in causa. et illud in quo est sicut in subiecto. Quis ratio est. quia agens corporeum non agit nisi per primum. non ad primum requirit motum. quod actio corporis que est per primum movet illud in quo est. ideo bene dicitur quod omne agens corporeale in agendo repetit sed actio anime non movet illud in quo est ut in causa. quod non movet illam animam aut formam ut separata. sed movet totum coniunctum. quod dum anima agit tunc movet corpus. et manet immobilis per se. et non movetur nisi per accidentem. ut convenienter circa primam ostensum est.

Ar Differentie divisionis debent esse in eodem genere cum divisione. sed anime et corpus non sunt in genere actionis. quod inconuenienter dividitur actioem. Quod magis duplex sunt dicitur divisione. quod sunt predicative que solum dicuntur quod de istis verum est quod sunt in eodem genere cum divisione. Alie sunt dicitur causative que causant aliquid in se et distinctionem specificam sub alio genere. et de illis non oportet.

Ar Alia est actio totius calefaciendi que nec est anime nec corporis. etiam calor agit calefaciendo. Ista divisio non est sufficienter. Dicitur quod omnis actio est totius compositi. quod actus et operatioes sunt suppositorum. hoc tamen se est gratia alicuius principii. quod principium vel est corpus vel anime. Ad confirmationem dicendum quod calor et quocumque alia forma accidentalis solum est principium actionis instrumentale id quo aliquid agit. et ergo calefactio principaliter est ab igne. sed est instrumentaliter a calore.

Ar Omnis actio est a forma. quod nulla est actio corporis. Iste probat. quod unum quod agit secundum formam et patitur secundum materiam. Tenet prima. quod corpus est per materiam positum. Dicitur quod actio non dicitur corpus quasi totaliter sit gratia corporis vel materie. sed ideo quia sequitur formam immensam materie. aut formam non habentem operationem absque corpore. ut calefacere. frigidificare. et ceteris. Sed per oppositum dicitur actio anime que procedit a forma non totaliter materie immensa. vel a forma que supplebit naturam corporis suam.

Verum non

Ratio

pulsu nota Ratio

Duplex sunt dicitur de visus

Dicitur actio anime in quodam modo...
actio anime in quodam modo...
actio anime in quodam modo...

Actio est...
est passio...
est passio...
est passio...

Questiones

Sex principiorū

Prima proprietat

Scire autē oportet quōd omne quod in motu est actio est. moueri autem actio est. Si quis igitur moueatur agit necesse est. omnis igitur actio in motu est. oīs itaq; motus in actōe firmabitur. Propriū igitur actionis est in motu esse. sicut propriū motus in actōe. Et in his quod de actōnibus in quibus est generatio aliqua palā est. De his potest quod corrumpunt fortasse obijciatur. nāq; quod destruit domū in motu est. nihil autē agere videtur. nam nihil efficaciter. sed quod est factum destruit. dico autē actionem non quod sed in quid agat exigere. Nō est autē motus actio sed quale. quiescere enim quale ē. quies et motus quod de quies erit. simpliciter enim quicquid contrariorū opponem suscipiunt eiusdem recipiunt generis predicacionē

Postquam Gilbertus determinauit de actione quo ad eius essentialia. sequenter prosequitur de eius proprietatibus. Et diuiditur in tres partes scilicet tres ponit proprietates actionis. Secunda ibi (Naturalis vero) Tercia ibi (Recipit autem) Prima in duo. quia primo facit hoc. Secundo mouet duas dubitationes. Secunda ibi (Et in his quidem) Quo ad primū dicitur quod scire oportet quod omne quod est in motu est actio. moueri enim est actio. quia si quid mouetur ipse necessario agit. Et quod sequitur quod omnis actio est in motu. et omnis motus in actioe firmabitur. quod reprobatur est actionis esse in motu. sicut propriū motus esse in actione. Tunc ibi (Et in his) Gilbertus mouet primā obiectionē dicens. quod in illis actionibus in quibus est aliqua generatio. in quibuslibet agit palā est quod ibi motus et actio sunt simul. sed in illis in quibus fit corruptio videtur motus sine actioe. quia illud quod destruit motus sed nō agit aliquid. immo potius detegit siue quod actus est destruit. Sed ad hoc respondet Gilbertus quod in corruptioe actio et motus sunt etiam simul. siue agere et mouere. quod actio nō requirit tempus id quod agit. sed in sua ratione solum exigit id quo agens agit. scilicet patiens siue subiectū. et tale etiam habet motus de quod dicitur. Tunc ibi (Nō est autē) Gilbertus soluit aliam obiectionē que fieri potest et dicitur. Et quo enim dicitur est quod actio est in motu et motus in actioe. potest aliquis credere quod actio et motus essent unum et idem. Hoc autē remouendo dicit quod motus nō est actio. sed magis quale. quod quiescere est quale. quies autē opponitur motui. sed opposita sunt in eodem predicamento. quod motus est quale seu in genere qualitatis.

B. mouet p am obur

reppot

soluit

Vocū prima proprietat sic vera

Utrum prima proprietat actiois (in qua dicitur quod omnis actio est in motu. et omnis motus in actioe firmatur) sit vera. Dicitur quod sic. quod motus est actus agens in inferi. et ergo fundatur in actioe sicut in principio. et quicquid etiam motus est effectiui principii actus in patiente. et sic actio fundatur in motu. et sic unum nō est sine alio nec e contra. ideo omnis actio in motu et omnis motus in actioe

Quis motus firmat in actioe et motus in actioe

forma for i motu firmat

actio in motu et motus in actioe

actio in motu et motus in actioe

actio in motu et motus in actioe

actio in motu et motus in actioe

actioe dicitur in motu et motus in actioe

actioe dicitur

motus in actioe dicitur

motus in actioe dicitur

motus in actioe dicitur

motus in actioe dicitur

motus in actioe dicitur

Si motus est in genere quantitatatis. ergo non est in genere qualitatis. Tenet prima. quia non potest esse in diversis predicamentis. Ans. probatur per philosophum quinto metaphysice. Etiam tempus est quantitas per motum. ergo motus magis. sed quantitas est tempus per se. ergo et motus. Sed motus quod de quidditate motus sunt. due famose opiniones. Una est que dicit quod motus est finis forme superadditus. et sic certum est quod per se est species invariabilis. Altera est opinio verior. quod dicit quod est forma fluens. et sic est in diversis predicamentis secundum quod diversimode capit ut dictum est. Ad confirmationem dicendum. quod tempus est quantitas et continuu a motu. et non proprie per motum.

duo famose opinio

Seda per tab

Naturalis vero proprietates actionis est passio. et ex se in id quod subicit inferre. Omnis enim actio passionis effectiva est. omnes passionem inferens actio est. Contingit autem actionem ab actione effici. actio eius quod per se mouetur eius actionis que per aliud est generativa est. Actio enim ab animali illata ab ea que animalis principium sumit. Nihil tamen interest siue agere siue pati animalis eius quod est ab animali agere principium dicatur. Et si actio quod dem primordiale principium est. pati vero permixtum. Quamobrem passionis et actionis actus generatiuus est. Facere vero id quod quale est ex se gignit. Qualitas etiam calor est efficit autem eam que calefacere est actionem. Qualitatum vero particularium positio effectrix est et quantitatum. asperitas enim et lenitas et similia qualia sunt. linea vero superficies et soliditas quantitates sunt. Uniuersa autem hec a situ substantiam et generationem habent. Quantitates autem quantitatatis est: ut longitudinis linea latitudinis planum. altitudinis vero solidum est corpus. Qualitas autem est effectrix qualitatis. ut caliditas calor. Situs autem agere et pati. In dispositionis namque compositione quedam generatio simplicium sit. quam in motu actione consistere necesse est. Quando vero tempus causa est. ubi vero locus habere autem corpus. Ea enim que circa corpus sunt habere dicuntur. Eorum pro quo que in subiecto

non sunt indiuiduorum. corruptio quidem est in primis. generatio vero in his que mox post primorum constitutionem consistunt. Eorum vero que de ipsis predicata sunt ea. e quibus oino nulla est predicatio. ut omnes quidem hoies eius hoies que communis et vniuersalis est.

Nic Gilbertus ponit secundam proprietatem proprie proprietatis actionis. Et dicitur in duo. nam primo facit hoc. secundo quasdam remouet dubitationes. Quo ad primum dicit. quod naturalis proprietates actus est ex se inferre passionem in id quod subicitur. quia omnis actio est effectiva passionis. et inferre passionem. Tunc ibi. (Contingit tamen) Gilbertus primam mouet dubitationem. quia postea aliquid dicitur. contingit quandoque actionem inferre ex actione. sicut calefactio ignis causa est quod lapis ignitus calefacit. Et hoc etiam manifestum est ex his que per se mouentur. ut in animalibus que principium sui motus habent in seipsis. Sepe enim contingit quod actio animalis quod per se mouetur effectrix est eius actionis que est actio per aliud. sicut actio illata ab aliquo animali. Hanc objectionem Gilbertus soluit dicens. quod contingit actionem per accidens esse effectiuam actionis. per se autem passio est effectiva et factiva. et ideo diffinitur per hoc quod ei per se conuenit. et non per hoc quod ei per accidens conuenit. Tunc ibi. (Facere vero) Gilbertus ostendit unde generatur actio. et dicit quod quale siue qualitas est principium ipsius agere. quia qualitas que est calor efficit ex se illam actionem que est calefacere. quia nihil est actiuum nisi qualitas. ut dicit philosophus in genere qualitatis. actiue qualitates sunt passibiles qualitates. Tunc ibi. (Qualitatum vero) Gilbertus respondet eadem questionem. que postea fieri quod res vnius predicamenti causaretur a re alterius predicamenti. hoc modo causaretur a re alterius predicamenti. Sed respondet hoc non esse inconueniens. quia sic quarundam qualitatum particularium et quantitatum positio non est effectrix. Asperitas namque et lenitas et similia qualitates sunt a positionibus causate. Similiter etiam quedam quantitates a positione efficiuntur et causantur. ut linea superficies corpus. partibus enim eque in longitudine distans positus causatur linea. Si autem ponantur ad duos diametros. scilicet longitudinis et latitudinis sic causatur superficies. Si autem ad tres diametros. longitudinis latitudinis et profunditatis. tunc causatur corpus. Uniuersa enim que dicta sunt a situ siue positione substantiam et generationem habent. Similiter etiam quantitates effectrix est quantitates. sicut linea corporis facit longitudinem. superficies latitudinem. et tertia corporis dimensio profunditatem. Sit tamen qualitas efficit qualitatem. ut calor ignis efficit calorem aque. Situs etiam quandoque facit agere vel pati. et sic de alijs. ut ad longum textum ostendit. quod ubi causat a loco et quando a tempore. habitus autem causat ab his que sunt adiacentia corpori. Tunc ibi. (Eorum vero) ostendit incidentem generationem substantiarum. et primo primam. secundo secundam. dicens in primis indiuiduis substantie que non sunt in subiecto est corruptio sine generatione nequa. ut patet de adam qui creatus est et non generatus. Et in alijs indiuiduis sequentibus est generatio. quia illa sunt genita a primis indiuiduis creatis. Sed sede subie que sunt viles et de primis predicant causant a primis. sicut omnes homines particulares sunt generatio illius hoies que est oibo vltis.

mouet dubitand

S. poluit

unde gnatur actio

respondit

ostendit incidentem gnatur sub aze

Calor facit calorem aque. Situs facit agere vel pati. Situs facit agere vel pati. Situs facit agere vel pati. Situs facit agere vel pati.

Questiones

Quoniam pprium sit actioni ex se inferre passionem. **Q**uoniam q sic. et vocat in textu pprietas naturalis. quia conuenit actioni secundum suam naturam et substantiam ut dicitur eius distinctio. Et est ratio pprietatis. quia actio est processus actus agentis ab agente. Passio vero est receptio illius actus agentis. sed processus actus agentis (qui dicitur actio) causat et infert receptionem eius in id quod subijcitur. ergo omni actioni conuenit de se inferre passionem. Quod intelligi debet in genere cause efficientis. quia sic non prohibet rem (que est de vno genere) esse causam alterius. ut Gilbertus inductiue probat per ordinem in pluribus predicamentis.

Ad inferre est agere. sed actio non agit. ergo non infert. **S**ed inquit probatur. quia actio est in agere. si ergo actio ageret actio esset in actione. quod est inconueniens. Et confirmatur. quia actio et passio simul fiunt ab eodem agente. ergo vnum non infert aliud. **Q**uoniam q actio non est id quod infert. quia actiones sunt suppositorum. ut dicitur primo metaphysice. sed actio est formalis ratio qua agens formaliter agere dicitur. et sic accidens bene potest esse instrumentum actionis. sed non potest esse agens quod firmationem dicitur. quod licet actio et passio simul tempore causant ab agente. tamen prius natura ab ea causatur actio. et per actionem infert passio. **P**ro quo notandum quod in agere (sicut exempli gratia igne calefacere) quattuor reperitur per ordinem. **Q**uoniam forma substantialis ignis. que est principium effectiui et remotionis actionis. **S**ecundo ibi reperitur naturalis potentia. que etiam est principium effectiui sed propinquum. **T**ercio inuenit ibi calor de tertia specie qualitatis. et nullum illorum est actio. quod patet. quia ista possunt esse in igne absque hoc quod ignis agat. **Q**uarto reperitur ibi vna alia forma que supradicitur igni. que processus dicitur de octo in actu. et de non calefacere in calefacere et dicitur calefactio actiua existens immediatum principium calefactionis passiuæ in aqua. que dicitur passio.

Ad nec pprietas conuenit substantie. ergo non est naturalis actioni. **A**ntes probatur. quia ignis existens substantia infert passionem a que. **Q**uoniam q quibus infert passionem. non quod ex se sed in quantum agens non quod immediate sed mediate ut dictum est. **E**t quando dicitur. actio quibus infert qualitatem vel motum ergo non solum passionem. **A**ntes probatur. quia actio ignis infert calorem. **Q**uoniam q actio infert primo et immediate passionem in id quod subijcitur. sed mediate per inferre aliquam qualitatem siue relationem. sicut exempli gratia calefactionem actiuam que est in igne. que processus dicitur de non calefacere in calefacere immediate sequitur calefactio passiuæ in aqua. postquam ulterius producit calor qui est motus.

Ad spes sensibilis infert passionem sensui. et tamen non est actio. ergo ista pprietas puenit alijs. **Q**uoniam q species non infert immediate passionem sensui sed mediate actioe. quia spes causat passionem in sensu mediantem eius immutationem. sed immutatio est quodammodo actio.

Recipit autem agere et pati contrarietatem et magis et minus. Secare enim ad plantare contrarium est. et vire ad humidum facere contrarium est. Et calefieri magis et minus quidem dicitur et in frigidari et siccare. et humidum fieri. et tri-

Sex principiorum

stari et gaudere magis et minus dicitur.

Hic Gilbertus finaliter ponit duas pprietas communes actioni et passioni. dicens quod agere et pati recipiunt contrarietatem et magis et minus. **E**t exemplificat de actione dicens quod secare est contrarium ad plantare. Sic siccare ad humidum facere contrarium est. et calefacere est actio quedam et potest suscipere magis et minus. sicut ignis potest ex lignis quercibus plus calefacere quam ignis copositus ex lino vel stramine. et calefieri magis et minus dicitur. et ita aliter de alijs.

Queritur. **Q**uoniam actio conueniat habere contrarium et suscipere magis et minus sicut dicit hic Gilbertus. **Q**uoniam q sic. quia ut dicitur est pprium est actioni fundari in motu sed motus est de contrario in contrarium. ergo etiam ex consequenti actioni inest contrarietas. et per consequens susceptio magis et minus. ut ad longum per exempla ostendit in libro. **V**erum est tamen. quod illa prima communitas. habere contrarium nullo modo ppria est ppria. quia nec conuenit omni nec soli. **N**on omni quia non puenit actionibus simplicibus vel spiritualibus sicut sunt exemplari intelligere. que non fiunt secundum aliquam formam contrariam. sed puenit precipue actionibus materialibus quod conuenit a formis contrarijs. sicut sunt frigus facere calefacere. **I**n signum cuius illuminatio et generatio sunt quodammodo actiones. et tamen non habent contrarium quia cause earum contrarijs carent. **S**ecunda pprietas videlicet suscipere magis et minus videtur actioni puenire quia intensio et remissio non solum causantur a contrarietate. sed quibus pueniunt aliunde. scilicet ex parte dispositionis subiecti. vel ex parte agentis. et hoc patet inductiue de omnibus actionibus. nam actiones materiales que causantur a formis contrarijs suscipiunt magis et minus. ut calefacere refrigerare. Sic verberare et vulnerare magis et minus suscipiunt ex parte agentis. quia ille magis vulnerat et verberat qui maiorem infert lesionem. **E**t ouenit etiam actionibus spiritualibus cuiusmodi sunt speculari et intelligere. que secundum magis et minus dicuntur. quia vnum homo magis intelligit quam alius. eo quod lumen intellectuale in eo est magis clarum quam in alio.

Ad inter contraria potest esse motus. sed in actione et passione non est motus ut patet quinto philosophorum. ergo in eis non est motus. **S**ed probatur per philosophum quinto philosophorum. quia ex illo ostendit quod solum ad tria predicamenta est motus. **Q**uoniam q actiones et passionem non habent contrarium nisi gratia fundamenti. scilicet qualitatis. et ideo non oportet quod inter actiones fiat motus. sed sufficit quod inter qualitates (a quibus actio et passio causantur) fiat motus. **U**n calefacere et refrigerare sunt actiones contrarie. eo quod calidum et frigidum sunt contrarie qualitates et sic gaudere et tristari sunt contrarie qualitates. eo quod gaudium et tristitia sunt contrarie qualitates.

Ad contraria expellunt se ab eodem subiecto. sed actio non expellit actionem. ergo actio non est contraria actioni. **S**ed inquit probatur. quia expellere est agere. sed actio cum sit abstracta non agit. **D**icendum quod contraria abstracta a materia non agunt neque patiuntur. sed in subiecto sicut contrarie actiones ab eodem subiecto se expellunt. ut manifestum est ad sensum. **E**t quando dicitur. calefacere et refrigerare sic sunt in eodem subiecto. Pars quod sol calefacit aquam fluentem. et refrigerat aquam putealem. **Q**uoniam q illa bene dicuntur de eodem respectu diuersorum quod sol se calefacit. sed refrigerat per antiparitasim. hoc est per contrarietatem vnius contrarij et aliud contrarium circumscriptionem.

Affio autem est effectus illatioque actionis
 fm quam hec patitur. illa vero mini/
 me. fm q̄ quedam quibusdā animantiora sunt
 vt animantius brutum arbore est. animantius
 vero rationale irrationali est. Omnia vero que
 de generatione dicta sunt. et eadem etiam di/
 ci possunt de ea (que in rebus est) actione. qua
 dam vero prolatione non recta. sed in trans/
 mutatione.

Illud est scdm caplm huius tractat⁹. in quo Gilber/
 tus determinat de scdo principio. s. de passione. Et diuidi/
 tur in duas pres pncipales. In p̄ma ponit diffinitōem
 passionis. et circa hoc excusat se de vltiori determinatōe
 ne. In scda ostendit multiplicatē passionis. ibi (Et em
 pari) Quo ad primū dicit. q̄ passio est effectus illatio/
 que actōis. fm quā hec q̄dem paruntur. illa vero minime
 Quo mō dicitur quedā esse animantiora alijs. vt brut/
 tum animantius est arbore. et rationale animantius bruto

Tunc ibi (Omnia vero) Gilbertus excusat se de vlti/
 riori determinatōe dicens. q̄ omnia que in precedenti ca/
 pitulo de generatōe. s. de actōne dicta sunt. ea dicit p̄h̄r de
 ipsa passione. nō tū recta prolatione. sed trāsmutata. q̄a
 sicut ē actio firmat in motu. q̄ est actus mouentis. ita
 passio firmat in motu q̄ est actus mobilis. Sicut quedā
 sunt passiones sic. vt ille que incipiunt ab anima. vt gau/
 dere tristari. et que dā corpis. vt infrigidari egrotari et hu/
 iusmodi. Propriū est etiā passioni q̄ inferatur ab actio/
 ne. sicut actōi p̄mū est ex se inferre passionē. Sicut habere
 p̄trariū. et suscipere magis et minus pueniūt passioni sicut
 actioni. et in textu actio vocatur generatio. q̄ in actio/
 ne quāq̄ est generatio forme agētis in partē. si agens sit
 viuocū. s. passio vocat actio que est in re. q̄ passioz mo/
 tus sunt res acce per actōem agentis.

Dicendum diffinitio passionis nunc data sit con/
 uenienter assignata. Dicendum q̄ sic. quia
 conuenit omni passioni. et explicat sufficienter quiddita/
 tem ipsius. et distinguit ipsam ab omnibus alijs generi/
 bus. et p̄ferit ab actione. quia descriptio passionis h̄
 data est distincta a descriptione actionis. Et post q̄
 dammodo ratio illius diffinitionis sumi ex secunda pro/
 p̄rietate actionis. et etiam ex diffinitione que data ē de
 actione. quia dictum est q̄ actio est fm quam in q̄ subij/
 cit agere dicimur. illud autē q̄ subijcitur agenti patitur
 ab agente. ergo passio est effectus illatioque actōis. Et
 subiungit in textu (fm quā hec patitur. illa vero mini/
 me) q̄d intelligitur q̄ quedam patientia subijcitur passioni
 cū trāsmutatōe ad formā agentis eādem in specie. vt sc̄
 illa que communicant cum agente in materia. et illa dicitur
 pati. Alia vero sunt subiecta. que non sic trāsmutan/
 tur. nec recipiunt formā agentis. vt celū agit in hec infes/
 riora. et tamen ista inferiora nō recipiūt formā celi. ex eo q̄
 celū habeat materiā alterius rōis a materia istoz inferi/
 orum fm opinionē doctoris sancti magis p̄babilē. Vel
 sic exponit (fm quā hec). s. aiata (pariunt). s. cognoscunt
 se pati (illa vero). s. inaiata (minime) supple cognoscunt
 se pati. Et adhuc inter aiata q̄dam magis et q̄dam mi/
 n⁹ patiuntur. vel fm differentē p̄plexionē et p̄mixtionē

et sic beata q̄ h̄nt molliores cōplexiones et magis cōles
 ex actōe et passione p̄max q̄litari sunt aiantiora plaris
 et hoies eo q̄ sunt optimi tact⁹ aiantiores sunt brutis

Ad q̄d est spēs alicui⁹ ḡtis nō est gen⁹ generalis
 sumū. s. passio ē h̄mōi. igit. D̄inoz p̄bat. quia
 spēs q̄litaris ponit passio et passibil⁹ q̄litas. Et conf̄s/
 mat q̄ febriū pleuretis et p̄siles egritudines p̄ passiones
 dicūt. et tū repunt in p̄ma specie q̄litaris. Sicut risibile
 est passio hois. et ponit i secunda specie q̄litaris. D̄m
 vt inferi⁹ parebit passio a accipit multis modis. h̄ vero
 accipit vt gen⁹ generalissimū. et sic nullius est species

Ad actōem et passioem similia sunt in ḡte. q̄ actio est
 passio. An̄s p̄z p̄ p̄mū in p̄mo de generatione
 S̄z p̄na tenz p̄ locū a iugatis. Et p̄firmat q̄ p̄ria s̄z
 ne odē ḡne decimo metaphisice. sed actio et passio sunt
 p̄traria. igit. D̄m ad p̄mū. q̄ p̄reflo. ibi loquitur de
 ḡne p̄fisco. actū em et passioem p̄municat in materia
 et subiecto. s. nō sunt idē genere logico et p̄dicamentali.
 de quo quiritur p̄posito. Ad p̄firmationē d̄m q̄ actio
 et passio p̄rie nō sunt p̄traria. si tū ponatur aliquo mo/
 do p̄traria. tunc nō sunt p̄traria que ponuntur sub eo/
 dem genere. s. p̄traria que sunt alioz generū.

Ad passio nō est usi receptio forme agentis. sed
 forma talis est q̄dam q̄litas. q̄ passio nō est a q̄
 litate distincta. D̄m q̄ in passione sunt duo. vnu est
 materiale. s. forma recepta in passio ab ipso agente. et illud
 puenit q̄litaribus per actionē in patiente acquisitis
 Aliud est formale et est implicatio cause agētis. nō q̄dē
 habitūis sed actualis. et per illud passio differt ab ois/
 bus alijs Sicut exempli grā. quādo aqua calefit ibi est
 denominatio subiecti ab ipsa passione. nec tū habz hoc
 fieri fm rationē passionis. ex hoc q̄ denoiat subiectum
 sed ex h̄ q̄ implicat causam efficiētē. nā calefieri non est
 denominatio forme absolute. sed est esse calidum calore
 habente causam efficiētē. qui quidē calor in fieri cō/
 rinue ab agente procedit

Ad nullū p̄mū principū est effectus. s. passio est
 vnu p̄mū principū. ergo nō est effectus
 D̄m q̄ maior sic absolute sumpta est falsa q̄a omnia
 nouem genera accitū sunt effectus substantie et tamen
 sunt p̄ma p̄ncipia. S̄z sic intelligatur q̄ nullū p̄mū
 principū est effectus in eodē genere. tunc est vera. quia
 nō est incōueniens aliquod principū in genere cause
 formalis habere ante se principū in genere cause efficiē/
 tis. sicut in p̄posito passio est principū omnū que sunt
 secū eiusdem coordinatōis. sed comparando passionem
 ad aliquod extrinsecum. sic est effectus

Ad effectus et illatio idem sunt. ergo ista diffinitio
 est nugatoria. D̄m dupl̄. p̄mo q̄ illa
 coniunctio (q̄) nō tenetur in diffinitione copulatiue. sed
 expositiue. vt sit sensus (passio est effectus) q̄ id est illatio
 Secūdo d̄m q̄ licet sunt idem. tū referuntur ad d̄s/
 uersa fm q̄ duo in passione repunt p̄mū est act⁹ agē/
 tis in patiente receptus. scdm est cōtinuus fluxus talis
 actus ab agente. Ratione p̄mi passio dicitur effect⁹
 sed ratione secūdi dicitur illatio. quia illatio notat seq̄/
 lam vnius ex alio. ideo puenienter vtrūq̄ in diffinitio/
 ne ponitur Et quia effectus extendit se ad effectum
 in facto esse et in fieri illatio vero ad effectum in fieri tū
 ideo effectus cōuenienter ponitur ante illationem sicut
 magis cōmune ante minus cōmune

Questiones

Est em pati eorum que multipliciter dicantur
Anime em actionum vnaquodque passio dicitur quod sicut
dem sub actione locamus. ut amor odium tris-
tari gaudere. quod omnia passibiles actiones ani-
me appellamus. Dicitur quoque passio que in
naturam agit. ut morbus febris egritudines
et reliqua. que qualia dicta sunt. Passio vero ut
dicitur est prima generatio actionis est. non est autem
in agente passio. sed in quo agitur. et in eo quod
operantis actum suscipit. Percutiens enim pa-
ti non dicitur. sed materia ictum suscipiens. Et
de passione quidem hec dicta sufficiant. Ea autem
que nunc relinquuntur. in eo (qui de genera-
tione est) libro tractantur

Hic prout Gilbertus ponit multipliciter passio-
nem dicens quod passio est de numero eorum que multipliciter dicuntur
quia primo vnaquodque actionum anime dicitur passio. sic ut amor
odii trisitari gaudere. quod tamen sub predicamento actionis ponitur.
quare dicitur passibiles actiones. Secundo dicitur passio id quod
in naturam vel contra naturam agit. ut trariuz vel nocium
nature. quo modo morbi febris egritudines et similia.
Tercio sumitur passio. pro illo quod est prima generatio actionis
omnis. quod primo generat ex actione in ipso patiente et sic
accipitur hic. Nec tamen sequitur ex hoc quod passio subiective
sit in agente. quod forma quod forma illa est in agente est agens et
actio est processus illi in patiente. sed forma quod recepta est in pa-
tiente per actionem agentis. sic est passio. et percipiens non dicitur
pati. sed materia ictum suscipiens. Et hec dicta de pas-
sione sufficiant. ea vero que nunc relinquuntur in eo (qui de ge-
neratione est). in capitulo de actione tractantur. vel ut alijs
placet (in eo qui de generatione est). in libro de generatione
et corruptione. ubi determinatur de tactu agere et pati

De In quod predicamento sunt passiones anime. Dicitur quod
passiones ponuntur multipliciter. Uno modo per actionem
bus et actibus elicitis a vi percipibili et irascibili. et sic sunt
in genere actionis. ut hic agit textus. quia ille vires non
sunt omnino ociose sed sunt prima actiue. et in eis ponuntur
virtutes morales. que sunt principia operationum. Secundo
modo capiuntur per qualitates resultantes et consequentes istos
actus sensualitatis. et sic sunt in tertia specie qualitatis. que
inferuntur passionem. vel inferuntur a passionibus et sic per
se ibidem explicans de passionibus anime ponit exemplum de ira et
dementia. Tercio capiuntur passiones per illas transmuta-
tionibus que mediatur inter actum et materiale subsequens actum
et sic ponuntur in genere passionis. et inde etiam passiones
dicuntur. et sic per se ubi ponit proprietates de actione et passi-
one exemplificat per delectari et trisitari

Ad Pati est proprium materie sicut agere forme.
ut dicitur in de generatione. sed anima est immaterialis
ergo in ipsa non est aliquid passio. Dicitur quod duplex est passio

Sex principiorum

passio scilicet perfectiva. que est salus et perfectio eius in qua est et talis
passio potest esse cuiuslibet existens in potentia. quod sic temporis
tar solam receptionem sine abiectione prout forme. Talis
est passio corruptiva. que est cum abiectione alicuius contra-
rie forme. et illa solam veniunt aie per accidens gratia corporis
a qua derivat passio in animam. Unde duplex est unio anime
ad corpus. vna sicut forma. alia sicut moros. et utroque
modo unionis passio corporis redundat in animam

Quando vero est quod ex temporis adiacen-
tia relinquuntur. Tempus autem quando
non est. vtriusque autem ratio commixta
ta. ut tempus quidem preteritum quoniam non est. Effectus
autem eius et infectio que est forma quod dicitur ali-
quid fuisse. quoniam quidem est. instans quidem quoniam non
est sed forma quod aliquid equale vel inequale dicitur
Eius autem affectio forma quod aliquid dicitur nunc
et in instanti. esse quoniam est futurum sicut tempus quoniam
non est. sed id quod futurum est quoniam contingere necesse
est forma quod aliquid dicitur futurum esse

Istud est capitulum tertium huius tractatus. in quo Gilbertus
determinat de tertio principio. scilicet de quoniam. et dividit in duas
partes. in prima determinat de quoniam quo ad eius essentialia. in se-
cunda quoniam ad eius accidentalibus. Inest autem quando
Prima pars dividit in duas. nam primo ponit diffinitionem
ipsius quoniam. secundo ponit diffinitionem ubi. Est autem quando
aliud. Quo ad primum dicitur. quod quoniam est principium quod ex ad-
iacentia temporis in re temporali relinquuntur. Et Gilbertus de
claras hanc diffinitionem dicit. quod quoniam non est tempus for-
maliter sed vtriusque ratione diuncta est. cum vnum per alterum
diffinitur. et se habet ut causa et effectus. Tempus enim preteritum
quoniam non est. sed tempus preteriti effectus in re temporalia preteritum
tempore derelictus. Sicut instans siue tempus presens non est
sed forma quod aliquid equale vel inequale dicitur effectus illius temporis
equalis vel inequalis quo aliquid dicitur nunc est quoniam. In tempore
vero esse (ut dicitur per philosophos) est quodam parte tem-
poris mensurari. et sic tempus vel esse equale si non excedit. vel
inequale si excedit. et forma quod sic adiacet mensurato sic relin-
quit infectionem in re temporalia. que dicitur quando sicut tempus
futurum quando non est. sed potius id quod futurum est. est
tempus effectus. propter quod iam successione motus et temporis ne-
cessario futurum est contingere. et sic dicimus aliquid
cras esse futurum

Queritur Utrum quando sit principium conuenienter in textu diffinitum.

Dicendum quod sic. Et quod sit principium patet quia est
genus generalissimum habens sub se genera subalterna
species et individua. quibus dat esse formale. In eius
genera subalterna sunt quando presens preteritum et fu-
turum. sed species sunt nunc fuisse. tunc fuisse. hodie esse in di-
uidua sunt hunc fore. istum fuisse. illum esse. Et habet
quando modum predicandi distinctum de prima substantia que
est predicari in hoc quod est esse in tempore. cuius questio est illud
sine aggregata quando. quare sequitur quod sit predicamen-
tum distinctum. Sed quod sit bene diffinitum patet quia in

illa diffinitione ponit aliquid quod huiusmodi generis. et intelligitur in infinito seu indefinito (quod) et ponit aliquid loco differentie. scilicet proprii subiecti et propria causa. causa quidem in hoc quod dicitur (ex adiacentia temporis) quod quod est effectus. temporis in genere causa se efficietis et ab alio vocatur formale vestigium temporis subiectum et o ratio cum addit (in re ipsa). scilicet in re extrinseca fecit tunc mensuratur. Et quod patet quod quod est una forma accidentis talis causat in re reposita ex adiacentia temporis ad ipsam. Et potius dicitur ex adiacentia temporis quod ex inherencia. quod tempus non est mensura intrinseca sibi iberis. sed sibi extrinseca adiacens.

Ad Quando est unum sine cathegoreuma cui sit quantum ergo non est predicamentum Tenet prima. quia decem predicamenta sunt decem prime voces decem rerum prima principia significante. sed sine cathegoreuma significat solum dispositione rei. Unde quod quando accipitur triplex uno modo interrogative. ut dicendo quando venit fortes et sic est quantum huiusmodi predicamentum. Secundo modo accipitur relative. ut cum dicitur fortes currit quod plato disputat. et illis duobus modis quod est sine cathegoreuma. et solum significat modum entis. Tertio modo capitur infinite. pur est nomine indeclinabile. et tantum valz quod. scilicet aliquid vel esse in aliquid tunc. et sic dicitur ens reale. et est predicamentum

Ad Omne predicamentum debet predicari de prima substantia. sed quod non potest predicari de prima substantia. ergo non est predicamentum. Unde probatur. quia illa est falsa. fortes est quod Unde licet quod non predicet in abstracto de prima substantia. tamen bene in concreto quia bene dicam? fortes est ut videri tunc. Et videri dicitur fingens res nomine concretum. fortes est quantitas. cuius abstractum est quantitas vel quodolitas

Ad Tempus non est. ergo ex adiacentia temporis nihil potest relinquere. Ans probatur. quia illud non est cuius partes non sunt. sed partes temporis. scilicet preteritum et futurum non sunt. igitur Unde licet partes temporis non sint in permanentia sunt tamen in successione. et propter hoc constituit etiam totum successivum quale est tempus. ad cuius existentiam sufficit esse unius partis. et successio aliarum Et quando dicitur. preteritum et futurum simpliciter non sunt. sed ex eis non potest derelinqui quando. Ans probatur. quia preteritum non est sed abiit. et futurum non est sed erit Unde quod preteritum et futurum non causant quando nisi in quantum quodlibet illorum aliquid modo est. sed vel in suo fine vel in principio. et ergo dicitur Gilbertus quod tempus preteritum in suo exitu non dicitur preteritum. quod exponit Gilbertus. scilicet in sua extremitate vel fine. quod instans prius finis est preteriti in initium futuri. et ergo preteritum est in suo fine. et futurum in suo principio

Ad Tempus non tangit rem temporalem. sed non agit in eam. et per prius nihil derelinquit. Ans patet. quia tempus solum adiacet primo motui ut passio Dicendum quod tempus solum inheret primo motui. tamen quia primo motus saluatur spiritualiter in omnibus posterioribus sic provenit temporis causare in re reposita una forma debile quod dicitur quod. et provenit sibi solum ex parte ad tempus. si pro illa forma capere absolute possit quodammodo dicitur etas

Ad Quando regitur in ingenerabilibus et perpetuis. quibus non adiacet tempus. ergo non solum causat ex adiacentia temporis. Ans probatur. quia dicimus comparando quod ad unum. quod motus est tunc deus vel angelus est. Dicendum tamen aliquos quod quod hic solum diffinitur pur regitur in re temporalibus. sed in rebus eternis regitur quans

do eternitatis non distinctur realiter ab ipso eterno. et in eternis quando eternitatis. de quibus quando in primo non dicitur univoce. sed equivoce. Et ad probationem dicunt quod talis proportio fit solum per quadam proportionem. quod deus et angelus huic quod non deficiunt. sed solum cum tunc Sed dicitur aliter. quod solum logicum ab istis potest trahi propter univocum generalissimum. et sic tunc debet hic capi generaliter. pur extendit se ad eternitatem et eternitatem tunc Et quia tempus est mensura nobis notior. et etiam res temporalis nobis sunt notiores. id diffinitur quod per illa tamen per nobis notiora. per quod nobis alia immoescunt.

Ad Illa sunt eadem quorum species constituntur eisdem differentijs. sed sic est de quando et tunc. sed sunt eadem Unde probatur. quia sicut prius preteritum et futurum sunt differentie temporis. ita etiam ipsius quando ut dicitur in textu Unde quod ille differentie equivoce sunt ipsius temporis et ipsius quod. quod sunt differentie temporis formales. sed solum differentie quando casuales. Et dicitur quod non eodem modo sunt differentie veriusque. quod in recto sunt differentie temporis dicimus enim tunc presens preteritum et futurum. sed in obliquo sunt differentie ipsius. quando. quod dicimus quod dividit in quando presentis preteriti et futuri. Si vero dicat. quando prius preteritum et futurum illa locutio intelligenda est in obliquo quod dicitur quando prius quasi ex parte tunc causatum. et quod preteritum quasi ex parte tempore causatum

Est autem quando. aliud ex eo quod abiit. aliud vero ex eo quod instat. aliud vero quod contingere necesse est. Dicitur est autem in cathegorijs preteritum et futurum quantitates esse. et id quod magis est pertinere ad presens. De preterito autem hoc dicitur est. quod non in substantia permaneat. sed quod in exitu suo non dicitur preteritum De futuro autem quod necesse est contingere. quod tantumdem est ac si instaret. Nulla enim differentia est in eo quod permanet et futurum est quod nunc abiit. quod obrem et de futuris agit. et solum ea aliquid dicitur. et nuncupationem existentium sortiuntur. ut sol dicitur cras cras erit navale bellum. heri obiit fortes. Et aliquid dicitur solum tempus ad quod futurum est. eo quod nascere in eo quod futurum est. ut callias disputabat cras vel non disputabit. Disputabit enim actionem futuram significat. nihil autem est quod in substantia adhuc sit

Ad Sic Gilbertus ponit divisionem ipsius quando. dicens quod triplex est quando. unum est ex eo quod abiit sive ex preterito quod vocat quod preteriti. aliud est ex eo quod nunc instat. et solum vocat quod presentis. tertium est ex eo quod necesse est contingere. quod vocat futurum. et hoc dicitur quod futurum. Tunc ibi (Dicitur est autem) circa illam divisionem remouet dubium. posset enim aliquid dicere. preteritum et futurum non sunt. sed ex illis non potest relinqui

Questiones

quando hoc dubiū remouens dicit. q̄ preteritum ⁊ futurum sunt aliquid. q̄ probat duabus rōibus ⁊ duobus signis. Prima ratio est. preteritum ⁊ futurum sunt quāritates. vt dicitur in predicamentis. s̄ q̄ntitas est aliquid in re. natura. ergo preteritū ⁊ futurū aliqd sunt. Secūda ratio est. quēcūq; copulant. ad p̄sens sunt aliqd in re. natura. s̄ preteritū ⁊ futurū sunt h̄mōl. ergo r̄c. Maior est natura. q̄ nō ens nō potest copulari. Minor est p̄hi in carhegorijs. nō tamē hoc intelligendū est q̄ preteritum ⁊ futurum p̄pter hoc p̄manentia habeant. s̄ de p̄terito ideo dicitur est q̄ in excessu suo. hoc est in vltimo in q̄ p̄senti p̄nuariū est nō preteritū. sic em̄ nō habet esse quo ad p̄tem initiale sed finale. ⁊ illa est t̄ps p̄sens cui continuatur. Et s̄ multi mō dicendū est de futuro. quod in p̄ncipio sui contrinuat ad p̄sens nūc. q̄uis em̄ ipm nō sit. tamē ex successione necarium est ipm contingere. ⁊ ideo quo ad substantiam ipm ipius quādo accipiendū tantūdem valet ac si instaret. Nulla em̄ est d̄tia in p̄senti p̄terito ⁊ futuro q̄ ad q̄ accipiendū. quia vnū nūc est tota substantia t̄pis. Tūc probat idē duobus signis. Prīmū est. illud est aliquid de quo aliquid agit. sed de futuris aliquid agit. ergo futurū aliquid est. ⁊ p̄ eādem rōem probat q̄ preteritū aliqd est. Secūdū signum stat in illa ratione. illa sunt entia a quibus aliqua denominat. sed a preterito ⁊ futuro aliqua denominatur. igitur sunt entia. Minor vtriusq; signi. p̄batur in littera. q̄ dicitur. cras sol orietur. cras callias disputabit. actiones nostras referimus ad futurū t̄pus sicut ad p̄sens.

Futurum quando bñ diuidatur in quādo p̄teriti p̄teriti ⁊ futuri. Odm q̄ sic. q̄ quādo causa tur a t̄pe s̄m d̄mas t̄pis. sed tres sunt d̄me t̄pis. s̄ p̄sens preteritum ⁊ futurum. ergo tria sunt quando. Unde quādo p̄sentis est simul cū suo t̄pe. quia nihil est de t̄pe accipere nisi nūc s̄ q̄n preteriti sequit̄ sui t̄ps. quia causatur ab extremitate qua p̄nuat ad p̄ns nūc. ⁊ sic nondum p̄teritū. Et quando futuri p̄cedit sui tempus q̄ causat ab extremitate sue futuriōis.

Altera alia diuisio ipsius q̄n p̄or. q̄ ista male ponitur p̄ma. Ans probat. quia diuisio ipsius q̄n sumitur s̄m adiacentia eorū ex quibus causat. sed illa sunt eternitatis eui ⁊ t̄pus. p̄rie dicitur. ergo deberet diuidi in quādo eternitatis. euiternitatis. ⁊ temporis p̄rie dicitur.

Odm q̄ illa diuisio quando non est diuisio alicuius vniuoci. sed analogi. quia vnū quando quod est accidēs nō potest esse in deo ⁊ in creaturis. cum in deum nullum cadat accidēs. Et ergo Gilbertus prosequitur diuisio nem. alia s̄m d̄mas t̄pis p̄prie dicitur. q̄ est in omni eo q̄ incipit esse per naturam.

Altera ex vnica causa vnus p̄cedit effectus. sed vnum est t̄ps q̄ est causa ipsius q̄n. ergo est vnum q̄n.

Minor probat. q̄ nihil habemus de t̄pe nisi p̄sens nūc. Dicendum q̄ duplex est nūc in t̄pe. vnum est signaturum. ⁊ t̄ps ad illud nūc compatum habet diuisionem et interruptionem. quare ad ipso causatur diuisio quando. Aliud est nō signaturum. ⁊ est vnum in substantia. q̄re ab ipso nō causatur diuisio ipsius quando.

Differt autē quādo ab eo quod est vbi. q̄niaz in quocūq; tempus est vel erit vel fuit. in eodē et quādo est vel erit vel fuit. q̄ s̄m t̄ps dicitur

Sex principiorū

Quādo em̄ quidem quod ex instanti est. cum ipso instanti est. et simul in eodē sunt. Quā vero ex eo q̄ abijt vel quod futurum est nunq̄ erūt simul. Vbi vero et locus (a q̄ fit) nunq̄ simul sunt in eodē. vbi em̄ in circūscripto est locus autē in cōplectente. Distat autem quādo quod ex preterito ab eo q̄ ex futuro procedit q̄n quādo (q̄ ex preterito est) futuro posterius est. q̄ vero ex futuro est prius est preterito. Quādo autē vnū et idem p̄mū quidem ex futuro est. secūdū quidem ex p̄senti posterius vero a preterito. Quomāmodū et tempus prius est q̄ futurum est. postea vero p̄sens deinde futurum

Nic gilbertus determinat de ipso q̄n p̄patine. ⁊ d̄s iudicatur in duo. q̄ primo p̄parat q̄n ad vbi. sc̄do p̄parat vnū quādo ad alterū. Quo ad p̄mū dicit. q̄ ipm q̄n differt ab eo q̄ est vbi. q̄ in quocūq; temp⁹ est fuit vel erit in eodē sicut in subiecto q̄ denoiat ē fuit vel erit quādo eo q̄ q̄n s̄m illa t̄pa dicitur. In hoc t̄m d̄nt hec quādo a diuersis d̄ntijs tempoz causata. q̄n quādo p̄teriti s̄l ē cum t̄pe p̄senti sed quādo p̄teriti et futuri nunq̄ simul sunt cum suis t̄pis ex quibus relinquantur. Sicut p̄tendo q̄n legitur vel quando fuit. hic em̄ nominat quādo q̄ est. et r̄ndetur tempus p̄teriti. s̄. ante annū nūc mentem. Et s̄l̄t̄ de futuro Sed vbi ⁊ loc⁹ a quo ipsū causatur nunq̄ sunt in eodem sicut in subiecto. q̄ vbi subiectiue ē in loco. locus v̄o est in corpore locāte cur⁹ vltimum est sup̄ficies locans. Tūc ibi (Distat autē) ponit d̄m̄ speciez ipsius q̄n dicens. q̄ q̄n p̄teriti t̄pis et futuri sic differūt. q̄ quādo q̄ est causatum ex p̄terito est posterius. quādo autē quod est ex futuro est prius. q̄ futurū est ante p̄teritū. Et hoc debet intelligi q̄ accipit vnū et idem q̄n p̄ substantia t̄pis q̄ est nūc q̄ tunc quādo vnū et idē prius est ex futuro. sc̄do ex p̄terito tertio ex p̄terito quēadmodū et temp⁹. p̄mū quidem est futurū. postea p̄sens. deinde vero preteritū

Altera Tempus est subiectiue in motu p̄mi mobilis vt patz quarto phisicor. et q̄n est in re t̄pali. q̄ tempus et quādo nō sunt in eodē. Odm q̄ tempus ⁊ q̄n nō sunt in eodē sicut in subiecto. sed in quocūq; est tempus virtualit̄ sicut mensura in mensurato. in eodem est quādo formalit̄ sicut accidēs in subiecto. Et q̄n instatur. mensura et mēsuratū debent esse cōtigua. Dicitur q̄ v̄z est s̄m p̄ntem. sic in s̄l̄. sic vna ferrea. et s̄m eā fiat vna lignea. tūc quodcūq; mensurat vna lignea. cū illa p̄ualit̄ simul est vna ferrea

Altera Qualis est ordo causarū talis est ordo effectuum. sed tempus p̄teriti prius est t̄pe futuro. q̄ etiā q̄n p̄teriti prius est q̄n futuri. Odm q̄ quādo p̄teriti et q̄n futuri p̄nt ad duo p̄pari. vno mō ad idem sicut ad vnā p̄tem t̄pis. sed ad istam horā. et sic prius est

quādo futurū. deinde sequitur quando presentis. et vlti-
mo ponitur quando preteriti. et sic loquitur Gilbertus
in textu. Alio modo possunt comparari ad diuersas pres-
temporis. et tūc sicut preteritum precedit presens. et pre-
sens futurum. quia dies hesternus est ante hodiernus. sic eti-
am quā preteriti est aut quā presentis et futuri

Sicut autē et tempus aliud quidem compositum
aliud vero simplex. Est autē compositum quod in co-
posita actione consistit. simplex quod in simplici
recedit. Ita et quando aliud simplex. aliud ve-
ro compositum. Simplex quidem ut in momento
esse et non esse. Compositum autē ut in die hora
hebdomada et in similibus. Amplius autē quem
admodum temporis partes sibi sine mora suc-
cedunt. similiter et quā. quādo quidem partes pre-
teriti et futuri ad presens copulate reducuntur. Di-
stat autē tempus ab eo quod quando est. quā si
tempus aliquid mensurabile. ut annus quidē di-
citur temporis diurnus et motus multus dicitur.
eo quod multo tempore permaneat. At si quan-
do nihil mensuratur. sed aliquando dicitur esse
et si idem temporale et variabile aliquid pro-
nunciatur.

Hic Gilbertus ponit aliam diuisionem ipsius quando
dicens. quod sicut tempus quidem aliud est simplex. aliud
compositum. Tempus quidem compositum est quod co-
posita actionis est mensura. simplex vero quod a simpli-
ci actione procedit. Sic similiter quando simplex est ut
in momento esse siue in nunc esse. Compositum vero ut
in hora esse in die. ut hebdomada vel anno. tale enim ex co-
posito tempore relinquatur. Tunc ibi (Amplius autē)
comparat tempus et quando ad inuicem. Primo penes
conuenientiam. secundo penes differentiam. Dicit primo
quod tempus et quando in hoc conueniunt. quia sicut partes
temporis (que sunt presens preteritum et futurum) sibi inuicem
succedunt sine mora. ita et quando ex his partibus causa-
ta. Quando enim quod ex preterito est. et quando quod ex
futuro est copulant ad presens nunc. sicut partes continui
copulant ad punctum. non autē sic copulant nisi esset ta-
lis successio ex preterito in presens. et ex presenti in prete-
ritum. Tunc ibi (Distat autē) ponit differentiam tempo-
ris a quando. dicens quod si tempus est aliquid mensu-
rabile. quia quod in tempore est. in eo est sicut in nume-
ro numerante. et quia numerus est mensura numerati. ideo
si tempus est aliquid mensurabile. sicut dicimus quod al-
quis est annuus est tempore. et aliquis hebdomadalis
et hoc determinate. sed indeterminate dicimus quod motus
est multus. eo quod multo tempore permanet siue du-
rat. sed si quando nihil est mensurabile vel mensurat.

sed simpliciter quando vel aliquando esse vel fuisse vel
fore dicitur. et quā si idem quā tempore et variabile esse
pronuntiat. quia si tempore variatio nem variat tempo-
rale. et si istud etiam quā variatur

De An quando bene diuidatur in simplex et com-
positum. **Ordinatio** quod sic. quia quando et tempus in se
conueniunt quod eodem modo diuidunt. sed tempus diuidit. quia
aliquid est simplex et aliquid compositum. ergo etiam quā quod a re-
pore causat. **Utrum** quā simplex est quod causat a re simplici
et sic a nunc. non sic intelligendo quod res ex ipsis nunc compo-
nat. vel quod nunc sit vere tempus cum oppositum dicat philosophus quod
to philosophorum. sed ita quia nunc est principium temporis. ideo om-
ne principium respectu sui principiatum est simplex. Et quā co-
positum est quod causat a tempore composito. ita re ubi ap-
paret manifesta successio et mora.

Ad Nullum est tempus simplex. ergo nullum est quā sim-
plex. **Ans** probat. quia omne tempus est continuum.
sed continuum est quod habet partem extra partem. et sic esse tale
est diuisibile. **Ordinatio** quod tempus capit diuisibile. **Ans** modo sunt
substantia et esse simul. et sic nullum tempus est simplex. Alio
modo capit si substantia est. et sic est aliquid tempus simplex
scilicet nunc vel momentum a quo causat quā simplex. Et vocat
nunc tempus simplex. quia derelinquit quā sicut res. et non quasi
nunc sit pars integralis temporis. quia res est primum. sed impos-
sibile est primum componi ex indiuisibilibus.

Inest autē quādo non suscipere magis et mi-
nus: non enim dies vel diurnus magis vel minus
die vel diurno dicitur. neque unum quidem diurnus
alio. sicut autē et de alijs. Quare omni quādo
inest non dici magis aut minus. Quando vero
nihil est contrarium. quādo etiam quod ex presenti est
unum et idem ei quod de futuro et de preterito est.
impossibile autē erit duas de eodem predicari
contrarietates indiuiduo. Amplius contraria nū-
quādo in eodem erunt simul. quando autē quod si pre-
sens et preteritum ut futurum est simul in eodem
erunt. idem namque quod est fuisse verum est et perma-
surum. Contrariorum vero ratio est nūquādo in eodem
simul existere neque de eodem indiuiduo dici in
eodem tempore. quare et contrarietas in eo quod quan-
do est non annuntiabitur.

Hic Gilbertus ponit proprietates ipsius quā. Et diui-
dit in tres pres siue ponit tres proprietates. secunda ibi.
(Quādo vero) tertia ibi (Est autē quādo). Quo ad primam dicitur
quod inest quādo non suscipere magis et minus. sicut nec tempus con-
uenit. non enim una dies magis vel minus dicitur dies quādo alia. nec
una hora magis vel minus dicitur tempus quādo alia. Et similit-
ter est in quādo non enim quādo preteriti magis vel minus dicitur quādo
presentis vel futuri. et sicut in alijs. Concludit quod omni quādo
E l

sunt forme. que neq; mouent p se neq; p accidēs. sicut de us. 7 fm Aresto. intelligentie. 7 talib; nō inest quādo. qz nō habent sue receptionis principū. conuenit eis tū qū eternitatis 7 euiternitatis. que distinguuntur per differentias temporis proprie dicti.

Ar Angelus vel intelligentia incepit esse 7 etiā prius mū mobile. 7 tū nō sunt qū. 7. Scda ps. pbat. qz nō mensurant tpe sed euo. **U**dm q tū angelus qz celū aliquo mō stz in tpe 7 qū. licet fm esse formale 7 qd duratiū mensurent euo. **S**el dicendū q Gilbertus loq tur fm opinionē Aresto. qui ponit intelligentias 7 celū esse ab eterno 7 nō incepisse. 7 nō est sise de aia rationali. que tū fm ysaac phm est umbra intelligentiarū. tū quia ipsa est corpori p iuncta. 7 sic in suis actionib; attingit tē pus. tū etiā qz cōicāt cōicanti corpori. s. fantasie. tum rē sio. qz fm phm decimosexto de aialibus intellect. i. anis ma intellectiua est ab extra. i. creata 7 producta de nouo sed sic nō est de intelligentia. ideo anima est magis variabilis q angelus

Ar Omne creatū est mutabile. vt dicit Damascenus 7 Boetius. 7 in omni tali derelinqitur qū tē poris 7 nō solū in his que incipiunt eē. **U**dm q omne creatū est mutabile mutabilitate sue nature. qz omne qd est ex nihilo vertibile est in nihil. ppter quod dicit Plato in thimeo in pfona creatoris. **U** dii deozū quoz opifex paterq; ego luz. hec arrendite que a me facta sunt me ita volente indissolubilia sunt. omē sū qdem qd finitū est solū potest. sed mali est. qd cū pulchre ppositū sit seq; h; te ne. velle dissoluere. qz ppter quia generati estis immoztales quidē 7 indissolubiles oino non istis. nec tū vnqm dissoluemini. nec mortis fatū subibitis. nā volūtas mea maius pstantisq; vobis est vinculū ad vire custodiam qz nexu qd estis ille tū cū gignebamini colligati. Sed nō omne creatū est mutabile mutabilitate tēis. qz sic solū mutabile est qd subest influentie corporoz celestū. sic autem nō est de intelligentiis

Bi vero est circūscriptio corporis a loci circūscriptione procedēs. **L**ocus autem est in eo quod capit 7 circūscribit

Est igitur in loco quicquid a loco circūscribit. nō est autem in eodem locus et vbi. **L**ocus em̄ est in eo quod capit 7 circūscribit. vbi vero in eo quod circūscribit 7 complectitur. **V**idet autem vbi nō omnibus adesse. aia em̄ nusq; est 7 nullū locum occupat nec implet animatū em̄ aliud capere potest. nūq; continere palam est. occupatū quidem aliquo locū aliud cape 7 plecti posse occupante pmanere granū etem̄ modio adueniēs retineri nō poss; aere quo implebat q̄scente. aere autē expulso granūz vtiq; recipere potest. **F**lequaq; igit̄ duo

in eodem esse pūit. nec vnuz 7 idem in diuersis quāobrem nec aia qdem localis erit. cū locus nullatenus occupet. **S**ilt̄ autē 7 quecūq; alia a corpis rōe dissentiūt 7 loci circūscriptiōe carent. **D**ouet autē fortasse quis questionē. id ē esse in diuersis 7 in plurib;. pcludēs etem̄ vox in aurib; diuersoz est. vox autē 7 si nō est. aer eē nō poterit. qre 7 aer in aurib; diuersoz erit qz 7 corpus idē in diuersis locis. vox quidem vna 7 eadem numero in diuersis qdem aeris partib; esse nō p̄t. **L**ocedentib; itaq; nobis vnā 7 eādē vocē numero in aurib; sentiri diuersoz. vtiq; 7 cōfiteri o; oino vnā aeris partem ad aures diuersoz puenire. **S**implr autē vnū 7 idem in plurib; totū ipossibile est inuenire. quāobrem 7 cōcedere cogimur. vel diuersū qdem in auribus sentiri. vel vnū 7 idem in plurib; qdem locis relinq. eligere at̄ diuersozum sensus est qdem ymaginabilr sese generantiū. **E**t silt̄ qre 7 vox qdem nō aial est. qm̄ ab aial nō p̄fertur. ad hoc autē oēm vocē aialis dicemus esse vel pmo vel secundario. q̄s em̄ voces audiūt ab initio in simplr aialium. qre 7 vox qdem cuiuslibet aialis d; q̄cūq; in ipo p̄ferete sit. vnus igit̄ vox ad diuersozū aures dirigit vna autē 7 eadem nō cōtingens est

Istud est quartū capm̄ in q Gilbertus determinat de quarto principio scz vbi. **E**t diuidit in duas partes. in p̄ma determinat de eo quo ad essentialia. In scda quo ad accidentalia. **V**i (Carent autē) **P**rima iterū in duas. quia pmo determinat de vbi diffinitive. **S**ecda diuisiue. **S**ecda ibi (Ubi autē) **L**inea p̄mū tripartite. **P**rimo diffinit vbi. **S**ecdo ponit d̄rām ipsi a loco. **E**t tercio mouet vnā q̄stionē. dicens p̄mo q vbi est circūscriptio corporis locati a loci circūscriptiōe pcedēs. **T**ūc ibi (Locus autē) ponit d̄rām ipsius vbi a loco a quo causatur. dicens q locus est subiectiue in omni corpe qd circūscribit et locat. vbi ip̄o est in illo qd circūscribit siue locatur tāq; in subiecto. quare nō videt vbi omi adesse vel puenire. **A**ia em̄ 7 alie substātie icorpe nusq; sūt nullū em̄ locū circūscriptiue occupat vel implet. als em̄ adueniente aia oporteret corpus cedere. sed hoc nō videmus. **Q**z autē oporteret corpus cedere declarat Gilbertus. dicens q granū modo adueniens vt loco nul

autorectio
platonis

diffinit
vbi et do
quartū
principiū
Et diffinit
duas p̄tes

est simpliciter impossibile idem corpus esse in diversis locis. qz implicat contradictionem. vt in copularis circa qruu phisicor sufficienter est ostensum. Et possit aliunde sic pbant. qz impossibile est idem corpus esse in oibus locis. Simpossibile est idem corpus esse in plibz locis. Tenet aut qz est equalis possibilitas respectu vtriusqz. Ans pbat qz hoc soli deo ppuu est. Et si idem corpus esset in diversis locis. cu in vno loco sit gelu z in alio ignis idem corp simul calefieret z frigereret. sicut in vno loco posset comedere z no comedere. sed ista implicat contradictionem. Sequitur etia qz vnus solus ho posset facere magnu exercitiu. vlt choza magna zc. q omia vident absurda. Simpossibile est qz idem corpus posset esse in diversis locis. Sz ad sedm dicendu qz duo corpora ee in eode loco naturaliter no est possibile. qz sic esset penetratio dimensionu. sed miraculose z p potentia diuina fieri potest qz duo corpora essent in eode loco. z sic xps ianuis clausis irauit ad discipulos. z similiter in eius resurrectione corpus suu erat simul cum lapide monumenti.

Ar Una z eade vox venit ad aures diversor. sz vox cu sit actus no est sine subiecto. scz aere. qz idem corpus est circa aures diversor. Sz alioz pbatur. qz sicut se habet visibile ad visum. ita se habet audibile ad auditus sed vna z idem visibile venit ad visus diversorum. ergo

Dicendum qz eade vox fm spem venit ad aures diversor. z no fm numeru. licet idem sit vocas in numero. et ita sit idem visibile est in diversis oculis. In h rane est dicitur qz visibile est in aere spicua fm ec spirituale. sonus vero est in aere vt mobilis est fm ee magis materiale.

Ar Contra sedm. in eode loco pnt esse plura corpora sit naturaliter. Sz Ans puz de ferro ignito vbi sunt simul ferru z ignis. Od m fm Antonium andree. qz non est ymaginandum igne z ferrum esse simul. sed qz ferru est porous multis poris in quibz ignis capitur. z sic duo corpora non sunt sit. Tenet z alia multa argumera que in alijs locis ad longum sunt tacta. ideo nunc puz terminantur

Ubi aut aliud simplex est aliud copositum.

Simplex qdem est qd a simplici loco procedit. **Copositu** aut qd ex coposito. **Locus** aut simplex est origo z constitutio eius qd continuor est. **Locus** vero vt qdam dicunt copositus hz pticulas qdem copulatas ad eudem terminuz ad que z corpis pticule coniungunt. corpis vero ptes ad punctum. loci vero ptes iuxta punctum fieri necesse est. Er ita qz locus simplex in q punctum adiacere stabit. **Loci** ergo pticule soliditatis pticulas claudunt. etem loca qdem simplicia minimas corpis pticulas occupantia stquare nec locus sine corpore. nec soliditas sine loco erit. **Loentio** autem dicitur de extremi

tate sperere. nihil aut extra idem in eo aut loco esse no poterit. vt dictu est a superioribus qz ab eo qdem loco no abest. **Loentio** igitur nob speram ee localem. **pticere** vtiqz necesse est aliud qdem pter ea esse in quo extremitas loci existat. **Nihil** aut pter idem est. qre extremitas qdem in loco no est. De his aut insolitu est et occultu pnuiciare. et etia contra sensibilia.

Ar Gilbertus ponit diuisione ipsius vbi. Et diuiditur in duas partes. In pma facit hoc z circa hoc declarat qd sit locus simplex. z qd copositus. **Sedo** mouet qstione de vltima spera. ibi **Loentio** aut dicens pmo qz vbi diuidit in vbi simplex z in vbi copositus. **Simplex** aut vbi est qd a loco simplici pcedit. **Copositus** a loco coposito pcedit. **Est** at locus simplex origo z constitutio eius quod de numero primor est. **Copositus** vero sz qd pticulas hz siue ptes q copulant ad eudem terminu commune ad que pticule corpis locati copulant siue terminant. scz ad punctu. loca aut simplicia minimu corpis sunt occupantia. **Et** quo Gilbertus infert correlarie qz nec locus pot esse sine corpore. nec soliditas. i. corpus sine loco ptenere.

Tunc ibi **Loentio** aut dicit **Gilbertus** mouet duz bitardem circa p dicit qz immediate dictu fuit qz no est locus sine corpore. nec corpus sine loco. **In** stat ta dubiu de vltima spera q est corpus qd dicitur z no est in loco. **qz** omne corpus est in aliq loco. **Sz** qz no sit in loco puz. qz locus est superficies corpis ptenentis que est extra locatum. **In** h il est extra superficiem vltime spera. cu ipm sit vltimum z terminus omnium. **Et** Gilbertus soluit ista dubitar dicens qz si nos pteamur vltima spera locale esse. **pticere** oportet qz extra vltima spera sit aliud corpus circudans ea vt locus ptenens. sed stat qz extra vltima speram nihil aliud est pter ipam spera. oportet igit dicere qz vltima spera no sit in alio sicut in loco. **Et** addit in textu qz insolitu z occultu est pnuiciare vtru vltima spera sit in loco. z etia ptra sensibilia.

Queritur vtru diuisio vbi p vbi simplex et copositum sit sufficienter alligata. **Od** m qz sic. **Et** hoc probatur per p ditiones bone diuisionis. **Est** aut vbi simplex quod causat effectus in loco simplici. sed locus simplex est aliqz indiuisibile in loco correspondens alicui indiuisibili ipsi locati. **Ubi** vero copositu est qd causatur a loco coposito. z loci copositus est locus correspondens locato diuisibili. vel loci copositus est cuius partes copulantur ad eudem terminu ad quem ptes locati copulant.

Ar Omne vbi e circumscripio. sed a loco simplici cu sit indiuisibilis nihil circumscribitur. **In** nullu vbi causatur a loco simplici z sic nullum est vbi simplex. **Et** pfirmatur qz punctus no est in loco. qz locus simplex non est locus ptenentis. **Ans** pbatur qz si esset in loco. tunc locus puncti no differet a puncto. vt dz quarto phisicor. **Od** m qz licet a loco simplici q est punctus nihil circumscribit. cu sicut totu locatu refert ad totu locum. z p h de esse in loco. ita indiuisibile locati refertur ad indiuisibile loci. p quod dicitur habere vbi. **Ad** pfirmationem dicitur

diuidit vbi

mouet dubitaco

vtru diuisio vbi p vbi simplex

Questiones

quod punctum non dicitur esse in loco per se ut primum, sed est in loco, quia ad ipsum copulantur partes loci, et ergo non sequitur inconueniens, quod inferri potest scilicet quod idem esset punctus et locus puncti.

Ad Omne ubi est quedam forma relatiua que de se est simplex, ergo nullum est ubi compositum.

Ad Omne quod ubi capit dupl. Uno modo per se, ut est forma existens subiectiue in locato, et sic est simplex. Alio modo capit in actu, procedit et effectiue causat a loco quod est diuisibilis in partes, et sic est etiam compositum.

Queritur Quod ubi ultima spera sit in loco. **Ad** Omne quod circa ista questione diuisi phisici et commentatores diuersa dixerunt, quidam enim ut Averroes et ipsam dicunt esse in loco secundum contrarium. Alii per ultima sui superficie. Alii vero ut Albertus dicunt ultimam speram esse in loco, ut vas continens et saluans quod sunt preterea in ea. Sed omnibus istis relictis dicitur esse secundum doctorem sanctum et veritate, quod ultima spera non est in loco simpliciter secundum se tota sicut in continente exteriori, sed analogice secundum partes, sic quod una pars semper localis ab alia. Et quod illa magis spectat ad quatuor philosophorum, id est rationes probantes ultimam speram solam esse in loco secundum suas partes hic relinquo.

Notandum quod corpora vniuersa sunt in se ordinata ut continentia localiter et prout terra enim continet ab aqua, aqua ab aere, aer ab igne, ignis a spera lune, spera lune a spera mercurij, et sic persequens usque ad ultimam. Sicut ergo non est inconueniens dare in vniuerso aliqd corpus ita prout quod non est locus primus alterius in terra, ita nec est inconueniens dare aliqd corpus quod per se non est in loco nec ab aliqd prout, sicut ultima spera quod vocata per philosophum mobile, supra quod est celus empireu, ut tradit theologus, secundum quos ista questio nunc mota nulla habet difficultate, quia ipsi ponunt primum mobile per se in loco, sed celus empireu est locus beatorum, vltra quod non est neque locus neque morus neque tempus, ut dicitur secundo de celo.

Ad Ultima spera per se mouet localiter, quod per se est in loco. Tenet philosophus, quia motus localis est de loco in locum. Et confirmat, quia nihil sic non esset in ubi. Sequela probatur, quia ubi est in locato, cum locus et ubi non possunt esse in eodem.

Ad Omne quod aliqd moueri localiter potest dupliciter intelligi. Uno modo sic quia mouetur ad locum, et quod sic mouetur localiter est per se in loco. Alio modo quia mouetur in loco, id est in loci distantijs, et hoc non secundum se totum, sed secundum partes, vel etiam quia mouet secundum locum, quia scilicet mouet secundum loci distantias, et sic ultima spera mouet localiter, sed non oportet quod sic localiter mouet per se esse in loco, immo sufficit quod sit in loco secundum partes, quia vniuersum quod est in loco quod mouet secundum locum. Ad confirmationem dicitur in philosopho, quod eo modo quod ultima spera est in loco, sicut etiam est in ubi, sed est in loco solo per accessum, ergo ita sicut dicitur esse in ubi.

Quare autem ubi intensio et dimissio, non enim dicitur alterum altero magis esse in loco vel minus licet tamen maiorem locum vel minorem possideat, non tamen secundum ubi vel quantitatem aliquam, sed secundum id quod quale est. Inest autem ubi nihil esse contrarium, eo quod nec loco quidem contrarietas inest, locus

Sex principiorum

est loco prout non est, quoniam autem nec in alijs manifestum est. **Sursum** autem et **deorsum** esse contraria pluribus esse videntur, multum enim videtur distare id quod sursum est esse, et id quod est deorsum esse, quemadmodum sursum et deorsum, quare ubi contrarietas maxime videtur circa sursum et deorsum esse, quemadmodum et quantitas circa locum. Contingit autem duo in eodem esse contraria sursus enim esse et deorsum esse in eodem sunt, idem enim sursum et deorsus est ad diuersa quidem sumptum, nam turris altitudo sursus est et ad nos sperere vero extremitati comparata inferior est. Amplius contrarium idem secundum formam contingit, si enim sursum esse et inferius esse contraria sunt, cum idem sursum et deorsum sit, contingit itaque sibi met contrarium fieri. Non est igitur contrarietas vlla in eo quod in loco est esse.

Ista est secunda pars huius capituli in qua Gilbertus determinat de proprietatibus ipsius ubi. Et diuidit in duo secundum quod duas ponit contritates. Secunda ubi (Inest autem) dicens primo quod ubi non suscipit magis et minus. Quod probat Gilbertus, quia non dicimus inter ea que in loco sunt alterum aliter magis esse in loco, non enim magis est in loco quod est sursus quam illud quod est deorsum, nec magis est in loco quod mouetur circulariter quam quod mouetur recte, sed aliter et aliter dicunt esse in loco, et non secundum magis et minus. Quamuis enim vniuersum possideat maiorem locum secundum quantitatem quam reliquum, tunc ubi (Inest autem) Gilbertus ponit secundam proprietatem ipsius ubi. Et duo facit. Nam primo ponit proprietatem, secundo mouet instantiam contra eam ubi (Sursum autem) dicens primo quod ubi nihil est contrarium. Quod probatur, quia ubi causat a loci circumscriptione, sed in loco non est contrarietas, quia locus non est contrarius loco, nec etiam contrarius alijs, quia contraria debent esse in eodem genere, nec ubi aliquid est contrarium. Tunc ubi (Sursus autem) Gilbertus ponit instantiam contra dictas proprietates, dicens quod sursum esse et deorsum videntur pluribus esse contraria, quia multum distant, sed ista res in predicamento ubi, quod ubi inest contrarietas. Sed Gilbertus soluit hanc dubitationem dicens, quod si sursum et deorsum procedantur esse contraria, sequitur duplex inconueniens. Primum quia in eodem numero simul essent contraria, idem enim locus numero est sursum et deorsum ad diuersa comparatus, sicut patet in exemplo, quia altitudo turris sursum est ad nos comparata, sed si comparatur ad sperere celestis altitudinem erit deorsum, secundum inconueniens, quia sequeretur quod vnum et idem erit sibi ipsi contrarium. Quod retinetur quia idem locus numero est sursum et deorsum, ut iam ostensum est. Relinquitur ergo quod nulla est contrarietas in eo quod est in loco esse.

Ubi ubi ultima spera sit in loco

corpora vniuersa sunt in se ordinata

aliquid mouet dupl.

aliquid mouet dupl.

ad quod

prima proprietatis

2a proprietatis

mouet mysteria

Summa / Summa / Summa

Questiones

Sex principiorū

Aug 12
Qu 2 vt in d... 113

Ar Positio 2 sit⁹ ide sit. g vni male dicit inif per reliqui. Ans p p p Aresto. q sepe vocat pdica/ mētū positōis sitū. Dm q sit⁹ capis duplr vno⁹ ge/ nera/ put e quodda coe analogū. qd p p p dē de natu/ ralibz. 2 p poster⁹ de mathematicz. 2 sic e qdā mō p mu/ ni⁹ qd positō. qre ponit in diffinitōe positōis. qz post⁹ de/ ordinatōez solū in realibz repā. Alio⁹ capis sit⁹ put p/ uertit cū positōe. q mō solū corpa natālia dicit hie sitū. 2 sic pbs i enumeratōe pdicantoz positū. Et q p p q/ sit⁹ pde solū repit i eoro qritatio 2 in rebz naturalibus

Ar Positio denoiat totū et nō pres. g male dicit in diffinitōe q est ptiū situs. Ans pbat. qz dicit/ mus hōt sedet et nō pres eius. Dm quis positio p/ ueniat tot tanq subieco pncipali qd p illā determinat/ tū puenit p tū tanq subieco p tmo. qā totū non dicit/ habere positōne nisi rōne ptiū. q se habent tanq illū quo positio cōuenit totū

Ar Positio est in celo. 2 tū ibi non est generatōis ordinario. quia. celū est ingenerabile fm p h m Et sitū in rebz artificialibz est positō siue situs. 2 nō ge/ neratōis ordinario. g positio hic male diffinit. Scda ps an tis. pbat qz generatio solū repit in naturalibus. Dm q generatio debet hic capi coiter. put extendit se ad creationem vel quācūqz pductionem. 2 sic in celo et in rebz artificialibus est generatio.

Solet autē questio induci de curuo 2 recto aspero et leni: qdrangulo et triangulo. bicu/ bito et tricubito. magno 2 puo. breui et lōgo et silibus. quādā em ptiū positōnem signifi/ care vident. Asperū em dicit cuius ptiū altera alteri supeminet Lene pō cuius ptiūle cōlit/ porrecte sūt. silr aut et de alijs. Nō sunt autē positōnes ea (q dicta sunt) oia. s3 qualia sunt circa sitū existētia. eo nāqz qz ptes sic disposite sūt. ex eo talia sensibus iudicāt Nō autē ex eo q qlia. id est aspa vel lenia. bicubita vel tricubita sūt. Silr aut et de alijs q h mōi partium hnt dispositionē. Erit igit vniū quodqz pmi/ sorū nō positō s3 qle. qd circa positōez nascitur

Hic Gilbertus mouet qstionē circa diffinitōez posit/ tionis. q talis est. vtru rectū 2 curuū. asperū 2 lenē qdrā/ gūlū 2 triangulū 2 alia silr se hntia sine collocādā in pdis/ camento positōnis. Et q sic videt. qz h mōi noia videt/ tur significare ordinatōne ptiū. qd parz ex diffinitōibus eoru. qā asperū dicit cuius vna ps eminet super aliā. 2 per oppositum lenē dicit. cuius pres in directū sunt porrecte Tūc Gilbertus soluit dubitatōez dices. q p dicta nō sūt positōes. s3 sūt qitates circa sitū siue positōez exites qz ex h p pres sic vllie sunt ordinare taliter vel caliter sensu iudicāt. i. sensu immutat Nō autem in eo q talia aspera vel lenia. bicubita vel tricubita positōnes sunt

Et sili mō de alijs h mōi (q hnt positōne siue dispositō/ onē in ptiibus) dōm est. Quare claudit. q vniū qd qz p/ dicitōz nō est positio. s3 qle qd circa positōes nascitur

Ar Arestoteles dicit in pdicamentis circa qrtā specie/ q litatis. q asperū 2 lenē ex silia sunt aliena a dis/ uisōne q est circa q litatē. g h male dicitur q sunt in pdis/ camento q litatis Dm p p cordia. q asperum 2 lenē rarū et dēsum 2 silia capiūt triplr. Vno⁹ dicit ordinē que facit generatio totius ex ptiibus. et sic sunt in isto p/ dicamento vtrū pbs. Alio⁹ capiūtur fm q acurū 2 hē/ besyl nō angulosū aliter 2 alit immutat sensum. 2 sic sunt passibiles q litates. Tercio⁹ p dicitur fm q ppo/ nit si gurā totū. 2 eam claudit in angulis. et termina/ tione lineaz. 2 sic sunt q litates quarte spēt

Suscipe autē videt situs 2 trarietates: nam sedere ad id qd est stare contrariū esse videtur Cōtraria em sunt q in idiuiduo vno eodē tpe impossibile est silr repiri. vicissim tū possibilis inesse. Sedens em illico p stare. et stans se/ dere. quodā aut sedere impossibile est em sta/ re. Ponētibz aut nobis hec cōtraria esse. in cōuenientia duo recipere cogimur. eo q vnum contrariū sit pluriū. Scdm em collectionis cōtinentiam nō magis sedere ad id qd stare est cōtrariū quidē est qz ad accūbere. Silr aut et quēadmodū sedere et stare nūqz simul in eodē repiuntur. ita nec sedere et accūbere et stare Scdm igit h mōi dispositōnes situi nulla cō trarietas inerit. Fortassis autē nec insolitum videbitur quidē vniū pluriū esse cōtrariū. Pal lidū em ad albū et nigrū cōtrariū videtur esse Nā sub eodem genere cū sint nunqz in eodem inueniūtur. et vicissim trasmutant. Relinqui tur igit vniū pluribus eē cōtrariū. Nō est pal lidū ad albū vel nigrū cōtrarium. Etem cum vtrūqz in eodem est. palloz em et colores reliq ex albo et nigro cōficiuntur: Accārū est g in qcūqz pallidū est. in omni eo quidē esse album et nigrū. silr aut et de ceteris coloribus: Am/ pli⁹ at p rior rō ē circa idē natura existere Se dere at 2 iacere nō s3 circa idē natura. s3 se iūc ta s3 Est em sedere circa rōalia ppe. iacere at

primā
prietatē
positio

Sil mouet vniū du/ sitū de aspa et lena
vt vniū de alijs

Aspa quidē magis dicitur vt aliter magis
Et magis quidē magis dicitur
Dicitur quidē magis dicitur vt aliter magis
Dicitur quidē magis dicitur vt aliter magis
Sedere 2 sub hōis p amobere 2 sub hōis dicitur

et accubere circa aduersa. Vmōi aut signū est equi z bonis siliūdo: quibus sine dubio accubitus probatur esse.

Ita est secūda pō huius capli. in q̄ Gilbertus declarat istud pncipiū p proprietates. Et diuidit in duas pres. in p̄ma ponit aliq̄s proprietates cōes. in sc̄da ponit vnā p̄ p̄rietatē p̄p̄iam. ibi (Bagis autē videt) Pr̄ma in duo s̄m q̄ duas ponit cōitates. sc̄d̄m ibi (Propriū at) Et ponit Gilbertus p̄mo cōitatem p̄mā p̄ modū op̄inis. z simul tangit ei⁹ moriū. sc̄do improbat eam ibi. Ponētib⁹ autē Dicit igit q̄ positio siue sit⁹ videtur suscipere p̄rietatē s̄m appentis. Quod declarat p̄ exēpla. q̄ sedere videt esse p̄rariū ad id q̄d est stare. s̄m quādam p̄rariū rōem. q̄ contraria sunt que vno z eodem tpe in vno z eodē inditudo impossibile est reperiri s̄l. sed vicissim eidē inesse p̄nt. s̄z sedere z stare s̄z h̄mōi. ergo videt p̄rariā. Vmōi probat q̄ sedēs. postq̄s fuerit stare potest. z quocūq̄ sedente impossibile est eū dem stare dū sedeat. z etiā vicissim eidē inesse p̄nt. Tūc ibi (Ponētib⁹ autē) Gilbertus ostēdit q̄ p̄ter predicta h̄mōi nō p̄rariant. sed ponētib⁹ nobis ea eē contraria se quunt duo in cōueniētia. Pr̄mū q̄z si sic. tūc vni eē p̄rariū plurib⁹. Patet q̄ ad id q̄d est stare nō magis p̄rariū est sedere q̄ accubere. eo q̄ nō p̄nt s̄l eidē inesse. Et si q̄s dicat. nō est insolitū vni esse plurib⁹ p̄rariū. q̄z pallidū ad albū z nigrū p̄rariū videt. q̄z sunt in eodē genere. p̄mo. z nūq̄ s̄l s̄m idē inueniunt in eodem. sed mutuo se expellunt ab eodē susceptib⁹. z vicissim p̄nt vnt inesse. q̄d s̄m ea trāsmutat. Respondet Gilbertus q̄ pallidū nō est ad albū z nigrū p̄rariū s̄m perfectam p̄rariū. rāz rōem. q̄ est p̄rariā maxime a se inuicē distant. quia sic vni nihil p̄cipiat de reliquo. sicut sunt album z nigrum calidū z frigidū. S̄z mediū colorē ex albo z nigro p̄stis tuunt. quare necariū est q̄ in quocūq̄ est pallidū. in illo etiā aliquo modo s̄z albū z nigrū. Et s̄l rōem est de ceteris medijs colorib⁹. Sc̄d̄m in cōueniētia. q̄z cōtraria naturalis habet fieri circa idem numero vel specie. s̄z susceptiua illoz. que s̄z sedere iacere z accubere se iuncta sunt. sedere em̄ p̄uenit rōnālib⁹. iacere autē accubere p̄ueniunt irrationalib⁹. q̄z solus homo sedere s̄l. sed equ⁹ z aliu⁹ dicitur rōdem iacere vel accubere. s̄d̄ nō sedere.

Ac iacere z sedere maxime distant. nec p̄nt eidem inesse s̄l. sed successiue. s̄z p̄rariant. Teneo p̄na p̄ diffinitōem p̄rariū. Vmōi q̄uis sedere z iacere expellunt se ab eodē subiecto p̄ accūs. nō r̄n p̄ se p̄mo. Et hoc em̄ q̄ aliqd̄ mouet localit. z acquirit aliu⁹ z aliu⁹ ordi ne ad locum diuersimode situat. z p̄ p̄ns stare z sedere se nō p̄mittunt s̄l z semel in eodem

Propriū aut positionis est neq̄ cum min⁹ neq̄ amplius dici. Sedere aut nō magis est positio q̄ accubere. nec minus. Nec sedēs magis vel minus altez altero d̄z. neq̄ accubens Neq̄ vlt̄er s̄m aliquā aliam positōem.

Itē Gilbertus ponit sc̄dam proprietatem positionis dicens q̄ positio neq̄ cū magis neq̄ minus predicatur q̄ sedere cum sit positio nō magis est positio vel minus q̄ accubere vel stare. q̄ etiā s̄z positiones. z ita s̄l est in

alijs. Rō p̄rietatis ē. q̄ suscep⁹ magis z min⁹ cōitē ratio causat ex depuratione p̄rariū a p̄rio. vlt̄er p̄mixtione cōtrariū cū p̄rio. S̄z v̄t d̄ in p̄o. p̄rietate positio nō habet p̄rariū. ergo nō suscipit magis et minus

Ac Rectū et curuū sunt positōes. et tū suscipiunt magis et minus. Sed a p̄s. p̄bat. q̄z recipiunt p̄p̄ationem. vt rectū rectius rectissimū. Vmōi q̄ p̄p̄atio grāmaticalis nō p̄uenit illis rōe susceptōnis magis et minus. sed grā alterius. Sicut curuū rōe eleuationis mediū ab extremis. sed recto p̄uenit in p̄p̄atione ad curuū. q̄ illud d̄z rectū q̄d magis q̄ curuū recedit. z illud rectissimū q̄d simplr est rectū. Et q̄n d̄z. rectū p̄sistit in eq̄litate. a q̄ nihil p̄t auferri in anere rectitudi ne. s̄z p̄p̄atio in eo simplr locū nō h̄z. Vmōi q̄ verū est tū s̄m cōiter loq̄ntes (q̄ vocant q̄nq̄ rectū q̄d est simplr curuū q̄n nō multū distat a recto) rectū recipit cōp̄atōz

Bagis at videt p̄p̄ū positōis sube prime assistere. oib⁹ q̄dē alijs formis suppositis. Positō at nihil aliū ē q̄ naturalis sp̄s s̄be ordi natō. q̄ ap̄ncipio q̄dē natura ē. z ea q̄ asperis z lenib⁹ z ic̄q̄lib⁹ iest. vlt̄a nature q̄dē motu cōsueto vt sessio z accubitus z s̄ilia. Quicqd̄ igit prime ē sube assistēs id necariū positō ē. z ois q̄dē positio h̄mōi rōnis suscipit p̄dicationem. Sic ponit vltimā p̄rietatē positōis p̄p̄ie p̄p̄iam dices q̄ videt magis p̄riū positōnis sub st̄tie prime assistēs re iter oēs formas suppositas. Q̄d ostēdit p̄ diffinitōez positōnis. q̄a positio nihil aliud est q̄ naturalis ipsius sub st̄tie ordinatio. Et illa naturalis ordinatio ve est a natura p̄p̄ois sicut in aspero et leni. z ic̄q̄lib⁹ s̄m sup̄ficiē. vlt̄ ineq̄lib⁹ s̄m eādē. sicut plana z h̄spida dicimus. Aut est a motu nature p̄suetō. vt flexura mēbrōz. sicut est sessio statio z alia h̄mōi. Concluditur igit q̄ quicquid prime sub st̄tie assistit id necariū positō est. z ois positio h̄mōi rōnis p̄dicationē suscipit.

Ac Quātitas p̄m̄ius sub st̄tie adest q̄ positō. ergo ista p̄p̄etas nō est s̄z. Vmōi p̄bat. q̄z q̄ntitas inest ap̄ncipio extrinseco. q̄d nō p̄uenit positōni. Et p̄firmat. q̄z positō p̄supponit q̄ntitatē. ergo nō p̄m̄ius assistit q̄ntitatē. Vmōi p̄bat. q̄z positō nō ē nisi ordinatio p̄riū q̄ntitatiū. Vmōi s̄m aliq̄s q̄ q̄ntitas z alta accidētia absoluta. p̄m̄ius q̄dem in sunt s̄be. q̄z cōse quū s̄tur p̄ncipia intrinseca sub st̄tie. s̄z positio inter illa p̄ncipia (q̄ assistūt. i. ab extrinseco sub st̄tie p̄ueniūt. i. iq̄ntitū ipsa ē ad illa p̄p̄ata). p̄m̄ius adest s̄be. S̄z meli⁹ d̄z est q̄ assistere hic capis p̄ inherere. als em̄ p̄p̄ietas esset falsa. Vmōi nullū accidēs p̄p̄ie assistit. q̄z assistere p̄p̄e p̄uenit illi q̄d p̄ se habz esse. z p̄p̄at positio solū ad q̄nq̄ alta p̄ncipia. de q̄b⁹ Gilbertus in h̄ libro determinat

Abitus aut est corporū et eorum q̄ circa corpus sunt adiacentia. s̄m quem bec quidem habere. illa vero haberi dicuntur. Hoc aut nō s̄m totum s̄z s̄m p̄ticularem diuisionē sit. vt armatum esse calce

Tercia p̄rietatē positōis

ubi quādo positio habet positio

Ad p̄rietatē positio

Handwritten notes at the bottom of the page, including phrases like 'Handwritten notes at the bottom of the page' and 'Handwritten notes at the bottom of the page'.

Questiones

atum esse. His namq; neq; simplicia quidem nomina posita sunt. quibus appellarentur ea ad sunt eis nomina armatio et calceatio: horum autem ad proportionem. et de reliquis

Itud est caplm sextu et vltimu istius tractatus scdi. Et diuidit in tres ptes pncipales In pma determinat de essentialibus ipsius habitus. in scda de accn talib; in tertia distinguit diuersos modos ipsi habitus. scda ibi (Suscipit aut) tercia ibi (Dicit aut habere) Quo ad pma dicit q habitus est corpus et eoz q circa corpus sunt adiaceria. habitus est accns derelictu in hntie vt in subiecto q habes pp ad habita fm qd accns illa dicitur habere q vocat haberia. 2 illa dicitur haberi q sunt habitus Et istud ptingit duplr. qz vel fm totu vt armatu esse vestitu esse. aut fm pre vt calceatu esse. His autem habitibus no sunt simplicia noia imposita qbus nominant. qz habitus semp fudat sup habens rem et habitia et ideo noiant noibus deriuatiuis. vt armatio calceatio quoz pmi dicit ab armis. et habitudinem significat. qz corpus armis ppatur et proportionat. scdm vero deriuatur a calceo et habitudinem notat. qz ps corpus calceo ppatur. Et ita silt est in oib; alijs.

Notadu q habitus ponitur pmi pncipiū ideo. quia habitus post omnes alias formas vltimo aduenit substantie. quare vltimo loco ponitur Etiam habitus in paucioribus inuenitur qz aliqd aliozum generum. quia solum reperitur in corporalibus. et adhuc no in omnibus. s; solu in corporibus humanis. qz brutis no uenit vestiri nisi fm q assumunt ad vsu hoim. et no h; ho istos habitus conuatos. sicut bruta aialia habet multitudinē piloz et plumaz. qz ista regumera animaliu attestat abudantia terreftris element. q repugnat eqilitati et tenentati cōplexionis humane. et ideo hec hoim no ppetebat. s; loco hoz hēt roem et manus. qbus p; peurare sibi alia regumera et alia vite necaria infinitis modis. Unde et manus in tercio de aia dicit organū organoz. et hoc etiā magis cōpetebat rōnali creature. q est infinitaz. ceptionem vt haberet facultate infinita instrumeta sibi parandi

Diffinitio habitus sit bene assignata fm q est pdicamentū seu pncipiū ab alijs distinctū Dm q sic. et pbat p eius declarationē. qz pmo ponit (adiacencia) loco gnīs Et ponit (corpoz) ad explicadū subiectū ipsius habitus. et etiā causā finalem. nā omnis habitus est ppter decorē aut operimētū co;pozis. Deim addit (et eoz q circa corpus sūt) ad explicadū causā efficiētē et quodāmo materiale. vt p hoc intelligat ea q adiacēt cozpi et applicat ei fm figurā eius. nā in applicatōne rez habitaz ad corpus hīs habitus causat Et p h qd addit (fm que qdē hec habere. illa po haberi dicitur) sūt dīa p;ria et specifica inter adiaceria hntis et adiaceria habiti. qz adiaceria hntis ē in habere vt in agere et causā re figurā. cū ad figurā rei habitis sumat ratio fit gure habitus. sicut rō eoz q sūt ad finē sumit ex ipso fine et illa adiaceria est in re habita passiuē. et rō res habita bene dicitur haberi no habere fm istū modū. qbus tñ habitus bene poss; dici habere eoz; sicut pines h; p rētū S; q habitus sit pdicamentū seu pncipiū distinctum p; qz fm vna rōem ab oib; alijs distincta dicit de suis inferiorib; quoz aliqua sūt genera subalterna. vt vestitū

Sex principiorū

esse armati esse. Alia vero specialissima vt lozicatu esse caputatu esse. et alia indiuidua. vt lozicatio fortis. tum; cario platonis. et sic de silibus. Reponunt aut in hoc pdicamento oia q uentēter rudent ad qstione factā p h interrogatū quō h est habituarū. et silt eoz abstracta

Ar omne pdicamentū est ens reale. s; habitus no est ens reale. q no est pdicamentū. Maior est pbi qnto metaph. qz ens reale diuidit in decē pdicamenta Dm; pbat. qz causat ab actu nostro. et hoc em q vestis aut quodcūq; ornamentū addit cozpori quod fit p actu nostrum aliq; d; habituaras Dm q quodlibet pdicamentū est ens reale. tamē ad sui esse pnt aliqua pdicamenta pexigere actu nostrū. Verbi gratia actio et passio sunt entia realia. tñ ad sui esse pexigunt applicatōnem actiui et passiu. q applicatio potest fieri ab actu nostro. sic etiam est in p;oposito.

Ar habitus est pma spēs qlitatis. q no est pdicamentū distinctū Dm q habitus (vt nunc sufficit) accipit duplr. Uno mō p;o qlitate cozpis vel aie difficulter mobili a subiecto. et sic ponit pma spēs qlitatis. Scdo mō capis vt noiat entitate derelictā ex adiaceria cozpis et eoz q circa corpus sunt. et sic facit vnu pdicamentū distinctū Et qn d; sicut est de agere et pati. ita est de habere et haberi. sed agere et pati sunt duo pdicamenta. ergo etiā habere et haberi. Dm q non est silt. qz p eandē formā vnu d; habere. s. cozpus. et aliud scz circūdans cozpus d; haberi. Sed est eentia p quā vnu dicit agere et reliquū pati. Et tñ adhuc alia dicitur. qz aliqd d; agere denoiatōe extrinseca. et agi denoiatōe intrinseca. Sed p oppositū aliqd d; habere denoiatōe intrinseca. et haberi denoiatōe extrinseca.

Ar Tunica est habitus. et no est adiaceria cozpis et eoz que circa corpus sunt. q diffinitio est mala. Ans p scda parte. pbat. qz est id qd cozpi adiacet Dm licet tunica sit habitus materialr siue fundamentalr. no tamē formalr. immo adiaceria ei ad rē has bene d; formalr habitus Et qn d; visus est formaliter habitus. et tñ diffinitio sibi no cōuenit. Dm q si capiat habitus vt opponit puationi. sic visus bñ est habitus. sed hoc mō no capis hic.

Ar Ista diffinitio uenit alijs. q no est bona. Ans pbat. qz qn est adiaceria tps ad rē tēporale. ergo no solu est adiaceria cozpis et eoz que circa cozpus sunt Dm q ad hoc q aliqd sit habitus no sufficit q sit adiaceria. sed cū hoc requiritur q sit applicatū p modū ornatu vel inornatu. siue p modū vestimentū. quo modo tēpus no est adiacens rei tēporali.

Suscipit autem habitus amplius et minus. Ar; mator em eques pedite d; et calceator q cum caligis et calmentis est. qz qui solum caligis vel calceamētis vti. In quibusdam autem verū no est q cū magis vel minus predicent. vt vestitum ē et siltia Habitui vero nihil cōtrariū est. et em armatio calceationi p;traria no est. Idē em calceat; et armatus. qm aut alijs cōtraria no est palam est. Silt aut et in his similia

Hic Gilbertus determinat de proprietatibus ipsius habitus. Et diuidit in tres partes scilicet primam quod tres ponit proprietates. scilicet ibi (Habitum vero) tertia ibi (Proprietatem autem). Primo dicit quod habitus suscipit magis et minus secundum aliquem modum. ut eques dicitur armatus pedite. eo quod magis paratus est ad defendendum vel impugnandum. Si militer calcetior dicitur qui caligis et calcetis vrit quod qui solus induit caligis. Sed non conuenit omnibus. quia in aliquibus habitibus non est necessarius quod cum magis et minus predicentur. sicut ibi vestitum esse tunicatum esse. Tunc ibi (Habitum vero) Gilbertus ponit secundam proprietatem dicens. quod habitus nihil est contrarium. Quod probatur inductione et exemplo. quia armatio non est contraria calcetioni. cum sint in eodem. quod contrariis maxime repugnat. Quod autem alius habitibus nihil sit contrarium palam est considerandi genera et species ipsius habitus.

Dicitur quod suscipere magis et minus conueniat omnibus habitibus. Quod non. sed tamen illis qui differenter disponunt sua subiecta ad finem tene se habendi. quales sunt habitus totales bellici. vel etiam habitus communes partiales. Exemplum primi. ut armatum esse. locutionem esse. quia illi habitus disponit hominem ad tene se habendum in fortitudine et resistentia contra hostes. Et exemplum secundi. ut calcetio qua preparatur pes ad ambulandum sine periculo offensionis est magis calcetio quam illa qua pedes absolute disponuntur ad ambulandum. et ita sicut est in alijs. qui sunt sicut quedam organa vel instrumenta. et sequendi aliquem actum anime. qui melius vel peius fieri potest.

Hic suscipere magis et minus presupponit habere contrarium. sed habitus ut dicitur secunda proprietate non habet contrarium. ergo non suscipit magis et minus. Quod non modo proprie ex pmissione contrarij cum contrario vel depuratione contrarij a contrario. et sic suscipere magis et minus presupponit habere contrarium. Alio modo generaliter et improprie. propter maiorem vel minorem aptitudinem ad operandum. et sic nihil prohibet habitum suscipere magis et minus. quod per unum habitum aliquid magis vel minus disponit ad actum quam per alium. ut exemplificatum est.

Hic vestitum esse suscipit magis et minus. ergo videtur omnibus puenire. Alius probat. quia ille qui est mollior vestitus dicitur vestitus. vel magis vestitus altero taliter non vestito. Et confirmat. quia dicitur philosophus secundo ethicorum. quod botas ledit pauperem et non diuitem. et non nisi quia diues est magis vestitus quam pauper. cuius vestes sunt tenues et contrite. Dicendum quod duplex est actus habitus totalis. Unus est primus qui est totum tegere et cooperire. et in illo actu non cadit intensio et remissio. Alius est actus secundus qui est defendere et ptegere. et in illo actu bene cadit intensio et remissio. Et quod dicitur. habitibus partibus non conuenit suscipere magis et minus nisi hoc secundo modo. ergo ista proprietate non puenit plus habitibus partibus quam totalibus. Quod magis differenter puenit tegere et defendere habitibus totalibus et partibus. quod habitus totales absolute tegunt et defendunt. sed habitus partiales sua subiecta ad proprias actus disponunt. secundum quod ad fines suarum operationum debet eis specialis sit specialis forma et specialis figura.

Hic An non habere contrarium sit habitus proprius. Dicitur secundum quod sic. quod fundamenta ipsius habitus non habent

contrarium. ergo nec habitus. Alius patet. quod fundamentum ipsius habitus ex prehabitu quarta species qualitaris. que dicitur figura. sed qualitaribus quarte species nihil est contrarium. ut supius ostensum est. Sed ex parte habitus contrarium non est contrarium. quia plura habituum est aliud et aliud subiectum. sicut aliud est subiectum calcetionis et aliud in cyrorecationis.

Hic Vestitum esse et nudum esse contrarium. et tamen dicunt habitus. ergo habitus est aliquid contrarium. Quod magis predicta non opponunt contrarie. sed potius puauiue. eo quod nudum esse dicitur priuationem vestitum. et sicut inermis dicitur priuationem armorum. et sic significat priuationes formarum huius predicamenti. unde cum dicitur fortes est nudus aut inermis. non est predicatio denotatiua secundum rem et modum simul. sed secundum modum tantum ut circa diffinitionem denotatiuorum probatum est.

Hic Calcetio dextra contrariatur calcetioni sinistra. ergo habitus aliquid est contrarium. Alius probatur quod causantur ex oppositioe contraria dexteri et sinistri. Quod magis dextrum et sinistrum secundum quod sunt differentie positionis partium in corpore opponitur relative et non contrarie et oppositio qua ex ipsis contrahunt habitus magis debet dici relativa quam contraria.

Proprium autem habitus est in pluribus quidem (ut in corpore et in his que circa corpus sunt) existere. Adiacet enim corpori et his que circa corpus sunt. Hoc autem ut dictum est fit secundum eam (que in partibus est) diuisionem. In paucis autem alijs principijs huiusmodi inuenies. In quantitate enim solum et in his que ad aliquid sunt simile reperies. Ad aliquid autem ut figuratiter dicatur ut similitudo et dissimilitudo que pluribus similibus et dissimilibus insunt. Quantitas autem et numerus quidem et in numeralibus inest utique secundum quod crescit secundum unitatum multiphariam ascensionem. Simpliciter autem nihil inuenies in tot distributibus post se. ut numerum. Non autem omnis quantitas aut relatio talium est. Habitibus autem omnis in pluribus necessario consistit ut in corpore et in his que circa corpus sunt. Omne enim (quod in corpore et circa corpus est) consistens (habitibus nomen sortitur). Quare magis proprium quidem habitus erit in corpore et circa corpus existetibus secundum eam (que partium est) diuisionem. ut in pluribus est existere

Questiones

Hic Gilbertus ponit tertiam proprietatem dicens. quod proprium est habitui in pluribus existere. scilicet in corpore habente et in his que circa corpus sunt habitata. sicut patet in vestito armis et alijs. **Q**uod autem habitus semper sit in pluribus ostendit Gilbertus. quod habitus adiacet corpori. et his que circa corpus sunt secundum eam divisionem que est in partibus. scilicet secundum divisionem habitus et habitus. que sunt plures et diuersa. quoniam unum est subiectum. et aliud causa habitus. **Hec** autem proprietates in paucis alijs inueniuntur. quod in quodam quantitate et in quibusdam que sunt ad aliquid. **In** ad aliquid ut figurantur dicat sicut similitudo et difficultudo. equalitas et inequalitas que sunt in pluribus similibus et dissimilibus equalibus et inequalibus. que tamen uniuersum in aliquid uno. quod est equalitas vel quantitas eadem vel diuersa. **Et** sicut in quantitate numerus est in pluribus numeralibus. non tamen in ois quantitas vel relatio est de numero talium que in pluribus sunt sicut patet de quantitate continua. et de relatione eiusdem ad se ipsum. sed omnis habitus talis est quod consistat in pluribus actu ut in corpore. et in his que circa corpus sunt. et omne quod sic est in pluribus est habitus. que conclusit quod proprie habitus est huic predicamento secundum eam que est proprium divisionem in pluribus existere.

Quis **Utrum** sit proprie proprium habitui semper in pluribus existere. **Dicendum** quod sic. quia habitus est adiacentia sed adiacentia illa est plurium scilicet corporum eorum que sunt circa corpus. ergo etiam habitus est in pluribus. **Pro** quo notandum quod triplex est adiacentia. Una est corporis ad ea que circa corpus sunt. secundum quam corpus figuratur. et terminatur habitus secundum suam figuram. et hec adiacentia corporis est que dicitur actio. **Alia** est adiacentia eorum que habentur a corpore. que est ad ipsum corpus. et causatur a figuracione et terminacione corporis. et hec adiacentia est quedam passio. **Tercia** est adiacentia que causatur ex istis duabus inquantum utraque adiacet utriusque. et illa importatur per nomina generum et specierum habitus. a qua habet habitus quod dicitur in pluribus existere. et quod hoc nulli alteri uenit ideo concludit quod ista proprietates sit habitui proprie propria.

Ad **Impossibile** est idem accidens numero esse in diuersis subiectis. sed habitus est accidens. ergo non potest in pluribus existere. **Major** probatur. quia accidens numeratur et multiplicatur ad numerum subiectorum.

Omnis quibus idem accidens non potest in pluribus existere tanquam in subiectis. tamen potest in pluribus existere tanquam in causis. vel in uno tanquam in subiecto et in alio ut in causa propria. **Et** sic est de habitu. que est in ipso habente ut in subiecto. et in re habitata ut in causa.

Ad **Existere** in pluribus non uenit soli habitui. ergo non est proprie propria. **Ans.** probatur quia etiam uenit relationibus et quantitatibus. ut circa textum ostensum est. **Om**nis quilla consistit in pluribus non eo modo que habitus. quia non propter adiacentiam que est corporum et eorum que circa corpus sunt. scilicet vestitus. **Et** ita sicut dicitur diu est quando arguitur de quando et ubi. que non sunt in re locata et temporali. nisi circumiacente tempore et loco. sed non est eadem adiacentia hic et alibi.

Dicitur autem habere multis modis. **Ha**bere enim dicitur secundum alterationem. ut albedinem vel nigredinem. et quantitatem ut longitudinem. **Nihil** tamen aliud est dicere albedinem

Sex principiorum

aut longitudinem habere quod album et longum esse. **Dicitur** autem vas aliquid habere ut modus triticum. quod nihil aliud est dicere quod continere. **Habere** quoque et in membro ut in digito anulum. quod iam tantum est dicere quantum et digitum in anulo esse. **Dicitur** autem vir propter rem habere. et recipere propter virum. hic autem insolitus est habendi modus. **Hoc** autem habere nihil aliud significat quod cohabitare. quare modi habendi qui consueuerunt dici quinario numero terminantur. **Fortasse** autem alij modi erunt preter hos qui numerati sunt. sed si quis diligens sit inquisitor inueniet. **Et** quidem de principijs hec dicta sufficiant. **Reliqua** vero in eo qui de analeticis est querantur.

In ista parte finaliter Gilbertus distinguit modos habendi. et primo facit hoc. secundo excusat se de prolixiori determinatione. **Dicit** primo quod habere dicitur multis modis. **Primo** modo secundum alterationem. ut habere qualitatem ut albedinem vel nigredinem. **Dicit** etiam habere secundum quantitates ut longitudinem. **Et** secundum diuisionem horum duorum. ut habere altitudinem in longitudine. sic quod quantitas sit mensura qualitatis. quod nihil aliud est quod album esse longum quod per accidens sibi conuenit. **Secundo** modo dicitur habere sicut vas. ut modus habet triticum et lagenam uinum. **homo** enim habere nihil aliud est quod continere. et haberi nihil aliud est quod contineri. **Tercio** modo dicitur aliquid habere secundum partem et non secundum totum. quibus habitum ad totum de se eorum referat. sicut habere in membro. **Uerbi** gratia. in digito habere anulum et in collo torquem. **Quarto** modo dicitur vir habere uxorem. hic tamen est insolitus modus habendi. ut in predicamentis dicitur est. quia hoc habere nihil aliud est quod cohabitare. et sic vir habet mulierem et mulier virum. **Sic** ergo primus modus in duos diuiditur. tunc modi habendi (qui communius dicitur consueuerunt) quinario numero terminantur. **Fortassis** tamen sunt alij modi habendi preter hos qui dicitur sunt et enumerari. quos diligens inquisitor inuenire potest. **Tunc** excusat se dicens. quod hec de principijs dicta sufficiant. reliqua vero in eo que de analeticis est querantur.

Ad Gilbertus hic non enumerat omnes modos habendi. ergo est diminutus. **Ans.** probatur. quia a philosopho in postpredicamentis ponitur multo plures. **Dicendum** quod Gilbertus hic solum enumerat illos qui magis conueniunt sex principijs. principia enim cum sint accidentia comparationem habent ad subiectum. et hoc congruit primo modo. **Et** tamen sunt entia debilia. ideo indigent ut a subiecto retineantur. et quo ad hoc seruit secundus modus. **Principia** etiam sunt de extrinsecis assistentibus potius quod inherētibus. et ad hoc faciunt tertius et quartus modi. **Sed** alij modi qui sunt sicut totum habet partes vel huiusmodi hic non ponuntur. quia hoc modo non est accidens in subiecto.

Vel dicendum q̄ Gilbertus sub primo modo compre-
hendit duos modos ab Aristotele. positos. q̄ tertium ve-
ro modum hic positum possunt intelligi tres alij modi.
sc̄z habere membrum. habere possessiones. habere ea que
circa corpus sunt adiacentia. Et sic distinguendo mo-
dos habere nec Gilbertus est diminutus nec Aristotele
leo superfluus.

Scitur autem magis et minus suscipere tri-
pl̄. a iure enim quidam sunt incrementum vel
diminutionem eorum que suscipiunt subiectorum
Aliiter autem et alij. ipsa quidem que suscipiunt in sus-
cipiente. et diminui et crescere asserunt. Alij au-
tem sunt in utroque eorum suscipiunt diminutiones et aug-
mentationem. a primis itaque inchoantes que eorum ra-
ta sit et firma sententia manifestabimus. Si quis
autem prima et secundam destruxerit utique et tertia. que ex
vniuersis efficitur coniunctio. Non igitur sunt suscipien-
tium ipsorum incrementum vel decrementum cum magis et
cum minus alij vocantur. Nulla enim ratio obuiant
rit dicenti boiem quidem animal et substantiam et cere-
ra. sicut cum magis et cum minus dici procedentibus
nobis sunt subiecti intentionem et remissionem queli-
bet cum magis et minus dici. Amplius autem equum
quidem augmentum et diminutionis motum sustinet
frequenter. dicitur autem lapis maior vel minor lapi-
de quodam. que nunquam neque intensio neque remis-
sione passus est. mons etiam alio monte maior dicitur
cum neuter crescat et decrescat. Amplius autem et
margarita albiore quam equus dicitur. cui pedes quibus
maiores habere contingit. hoc autem non sunt finem quod equum
quidem in essentia margarita superatur Colligi igitur
optet non margaritam quidem albiore equo pronun-
ciari sunt magnitudinem subiecti vel puritatem. vel
non verum quidem erit albiore equo margaritam esse
vel nihil omnino cum magis cum minus dici sunt
subiectorum magnitudinem vel puritatem: neque sunt
incrementum vel diminutionem. hoc autem palam est
quoniam sunt magnitudinem quidem subiecti margari-
ta albiore equo non dicitur: tamen margaritam non albio-

rem esse equo falsum est. Reliquum igitur nihil finem
subiecti magnitudinem cum amplius vel cum mi-
nus dici. sicut autem et neque sunt finem puritatem. Amplius
autem neque sunt finem ea que inficiunt. si enim quidem sunt finem ma-
gnitudinem albedinis vel alicuius ceterorum accen-
tium aliquid dicitur: albius altero vel sunt puritatem mi-
nus albius. vel quomodolibet aliter utique et magis
albo et equus est: vel quodlibet aliud animal albius
margarita dici. etiam maior albedinis certitas
equo accidit quam margarite. Amplius autem magis et
minus alterum altero dicitur. non sunt finem subiecti neque ac-
cidentis incrementum vel decrementum. quoniam autem non sunt finem
subiecti incrementum vel magnitudinem aliquid per-
vius aliquo dicitur manifestum est nec quoque sunt finem
ampliore ipsius accensum quantitate. Etiam qua-
ntitas ultra subiectum non potest terminus enim quanti-
tatis corpus est: puritas autem quantitati suppo-
nitur. que ultra parvum quidem subiectum puritas
ipsa non porrigitur. Quanto ergo subiectum
purius efficitur tanto et puritatis quantitas mino-
ratur. pariter itaque nihil sunt finem magis et minus pre-
dici. neque sunt finem solius subiecti augmentum vel di-
minutionem. neque subiecti neque accidentis. qua-
re neque sunt finem utrumque.

Iste est tractatus tertius istius libri. in quo Gilbertus de-
terminat de quodam parte naturam principiorum. scilicet de modo suscipi-
endi magis et minus. Et hoc ideo quod quedam predicata for-
marum suscipiunt magis et minus. et quedam non. Et dividit
tur in duas partes. in prima narrat tres opiniones antiquorum
in secunda ponit opinionem propriam. secunda ibi (opozter igitur) prima in
duo. quod primo ponit opiniones. secundo reprobat eas. ibi (a
primis ergo) Quo ad primum dicitur. quod tripliter dicitur aliquid finem
opinionem antiquorum suscipere magis et minus. primo quodam
dicunt accidentia suscipere magis et minus propter augmentum et
reductionem et diminutionem subiectorum. Ita scilicet quod illud accidens
magis et minus suscipiet. cuius subiectum possit maiorari
vel minorari. Secunda opinio fuit aliorum dicentium quod acciden-
tia susciperent magis et minus propter magnitudinem et puri-
tatem formarum. Tercia opinio fuit quod accensum susciperet ma-
gis et minus propter utrumque eorum. scilicet subiecti et forme incremen-
tum et decrementum. Tunc ibi (a primis inchoantes) res
probat predictas opiniones. et tria facit. nam primo resol-
vit has tres opiniones ad duas. secundo reprobat primam. et 3°
reprobat secundam. Dicitur primo quod a primis inchoantes mani-
festabimus quod illarum opinionum sit vera et firma argumentari
omnis affirmatio. si quis autem primum et secundam destruxerit

Questiones

destruet et tertia. que ex duobus primis surgit. Tunc ibi (Nō autē sūm suscipientū) reprobatur prima opinio per tres rōes. Prima rō est. qz si accūtia susciperet magis et minus rōe subiectoz. tūc etiā sube. vt hō. equ⁹. aial et sūmilia susciperet magis et min⁹ qd est incōueniēs. vt in p̄dicamentis onsum ē. Secūda rō ē. qz equ⁹ et alia aialia frequenter augmētāt eōm vel dimīnūtōes suscipiūt. s; lapis nō suscipit augmētū et decrēmētū. et tū equ⁹ dicitur maior vlt̄ minor lapide. q̄ nūq̄ augmētū vel decrēmētū suscipit. et hoc nō fieret si sūm s; esset intēsiō. f̄ falsum est q̄ p̄pter subiecti incrēmētū aliqd suscipiat intēsiōne et remissionem. Et sūm vlt̄ lapis est minor alio. et vlt̄ mons maior alio. cū tū neuter crescat vel decrescat. f̄ nō est p̄partio s; magis et min⁹ penes cremenētū vel decrēmētū subiecti. Tercia rō. qz margarita dicitur albiore eq̄. q̄ tū h; pedē albiū maior margarita. s; at non p̄tē q̄ in q̄ntitate sube equis a margarita superat. cui⁹ etiā pes maior est q̄ rota margarita. Cōcludit ergo q̄ vel margarita sit albiore equo et vincit magnitudinē subiecti qd falsum ē. aut nō sit albiore equo qd est p̄ sensum. vel q̄ nihil sūm magis et minus dicat sūm subiectoz magnitudinē vel p̄tate. quia manifestū est q̄ sūm magnitudinē subiecti margarita nō est albiore q̄ equ⁹. et tū est vlt̄ q̄ sit albiore. q̄re relinquit q̄ nihil dicit sūm magis et minus sūm subiecti. magnitudinē vel p̄tate. Tūc ibi (Ampl⁹ autē) Gilbert⁹ reprobatur scđam opinionē dicens. q̄ nō p̄t dicit magis et min⁹ sūm magnitudinē et p̄tate q̄ntitatū q̄ subiecta afficiūt vt sūm magnitudinē albedinis vel alciū⁹ talium que s; forme eoz p̄ales in maiore maiores. et in minore minores. Qd sic ondit. qz si sic. tūc seq̄ret q̄ hō vel equ⁹ vel q̄dēcūq̄ aliud albiū magnū diceret magis albiū q̄ margarita. qz maior q̄ntitas albedinis accidit eq̄ q̄ margarite. Tunc concludit ex dictis q̄ nō est intēsiō et remissio sūm vlt̄ q̄ isto rō. vt dicit tertia opinio que per illas duas sufficēter relinquitur improbara.

Oportet ergo alia inuenire que cū magis et minus dicant. h̄mōi vero s; ea que s; in voce hoz q̄ adueniunt nō sūm subiecti mobilis cremenētū vel dimīnūtōes. Sed qm̄ eozū q̄ sunt in voce ipositioni. p̄p̄nquiora siue ab eis remotiora sunt. De his em̄ cū magis dicunt q̄ p̄miora sunt ei que in voce est ipositio cū min⁹ vero de his que remotiora cōsistūt. vt albiū dicitur in q̄ est pura albedo Quāto igitur ad voeis quidē impōem q̄s est accedens puriori in ficitur albedinetāto et cādidius assignabitur. Et p̄uius deū qd alijs p̄partum stature dimēsiōne et quāntitate vincit. q̄cquid igitur est qd in q̄ntitatis mēsurā supatur id cōtinuo p̄uius p̄nunciat. Sūm autē et de alijs.

Reprobatis opinionib; falsis antiquorum. dicit Bil

Sex principioz

tertius q̄ oportet alia causam intensionis et remissionis assignare de his que magis et minus suscipiūt. Et vult q̄ forme accidentales que substantie adueniūt p̄p̄p̄s nos inibus designant. et tūc magis et minus suscipiūt sūm maiore vel minore accessum ad verā nois impōnem. qd sic ondit. qz om̄is impō nois est a forma. et ideo nome pura s; car forma. vt albiū pura albedine s; car coloratū. que cūq̄ igitur p̄tate impō nois sunt prop̄nquiora. simplicitatem et veritatem illius forme magis attingunt. et cum magis de illis dicunt. cum minus vero de his q̄ remotiora existunt. vt albius dicitur quod nature significare p̄ albiū in similitudine p̄p̄nquius est. minus autē album qd tali nature est dissimilius. Albiū em̄ simpli dicitur in quo est pura albedo. quāto igitur ad voeis et nominis impōnem accedens aliquid puriori afficitur albedine. tanto etiā can didius et albius p̄nunciat vel predicatur. Et hoc verus est in om̄ibus formis aduenientib; substantie q̄ cuius magis et minus predicant. sed quantitas que magis et minus nō suscipit ab hoc excipitur. qz p̄uius dicitur et sūm q̄ntitate. qd alijs sūm q̄ntitate vere p̄partum ab ipsis in q̄ntitate deficit. et ita similiter est in alijs

Dubitabit autē alijs q̄mobrē hec q̄dem cū magis et min⁹ dicant. substantie vero minime. s; at p̄tingit qm̄ subarū impō in termino q̄dez est. vltra que trāsgredi ipossibile est. Addit autē et de accūtib; q̄buldā q̄ sine magis et minus dicunt. vt q̄drangulus triagulus et silia. Nō em̄ q̄drangul⁹ vlt̄ magis et min⁹ alio dicit. p̄tingit autē qm̄ in subarū quidē significatione vel designatione accipiūtur. Et em̄ quadragulus et quantitas nūcupatur. et corp⁹ q̄drangulatū. vel eadez que in superiorib; est ratio hec negat. qm̄ h̄mōi ipositio in termino quidē ē facta. vltra que trāsgredi nō licet. que admodū est in suplatinis. Et em̄ albiissim⁹ et nigerrimus et h̄mōi sine magis et min⁹ sunt. eo q̄ h̄mōi ipositio in termino est. vltra que porrigi ipossibile est. Possibile em̄ si p̄tingit nullū seq̄ ipossibile. q̄ propter et si oēs p̄cti p̄ponant nullaz faciunt magnitudinē quoniā punctus p̄cto compositus nil auget

Itē p̄t Gilbertus mouet duas dubitationes et soluit eas. Quo ad p̄mū dicit q̄ aliquis dubitabit quare aliq̄ accidentia sūm magis et minus p̄dicat. vt qualitates et q̄dā alia sicut actio et passio. et q̄daz habitus. sube p̄ vlt̄ mīme p̄panit sūm magis et min⁹. Et soluit istā q̄stionē dicens. q̄ h̄ ex eo p̄tingit. qz noia subarū oia in termino imponūt. vltra que ipossibile ē progredi. Tūc ibi

Questiones primi

Perihermeniaru

Perihermenias. i. de interpretatōe

Querit pmo q̄tus sit iste li- ter inter libros logice. Aresto. Dōm fm la neri Tho mā. q̄ ordo libror. logice Aresto. sumi solz penes ordi- ne opationū intellectū. z h̄ rōnabilr. qz logica ē rōnal sci entia. iō ei? Consideratio h̄at circa ea q̄ p̄tinent ad opatio nes rōis. s; vr dr p̄hs in tercio de aia. duplex est opatio. i. relectus. vna q̄dē dr indistibilia intellectio. p̄ quā. s. ap p̄hendit eentiā vniuersaliū qz rei in seip̄a. Alia ē p̄ponen tis z diuidēris. Addit autē z tercia opatio rōcinādi fm q̄ rō p̄cedit a notis ad inq̄stōes ignotoz. h̄az autē opaz tionū p̄ma ordinat in sc̄dam. qz nō p̄t esse p̄pō z diuisio nisi simpliciter apphensoz. sc̄da p̄o ordinat in tercia. qz loz q̄ ex aliq̄ p̄o cognito cui intellectū assentit p̄cedat ad cer titudinē accipiēdā de aliq̄bz ignotis. De his igit q̄ p̄tinet ad p̄mā opatiōem intellectū. i. de his q̄ simpliciter intel lectū p̄cipiant dēterminat Aresto. in li° p̄dicamētoz. de illi p̄o q̄ p̄tinet ad ad sc̄dam opatiōes. s. de enūciatōe afir matia z negatiua dēterminat p̄hs in li° p̄hermenias. z de his q̄ p̄tinent ad tercia opatiōem dēterminat in li° p̄oz z se quitib; in q̄bz agit de diuersis sylloz z argumētationum sp̄ch; q̄bz rō de vno p̄cedit in aliud. iō fm p̄dictū ordine tritū opatiōnū liter p̄ntoz ordinat ad libz p̄hermenias. q̄ vltē? ordi nat ad libz p̄oz z p̄ntes. P̄z igit q̄ iste li ber p̄hermenias est sc̄ds in ordine libror. Aresto. z seq̄ tur libz p̄dicamētoz. sic cōplexū sequitur incōplexū

Notandū

Titulus h̄ libz q̄ p̄ manib; habet est iste. Incipit liber p̄her menias. Ar. i. liber de interpretatōe. Dicit ar interpretatio fm Boetii. vox sc̄artua q̄ p̄le aliq̄d sc̄at siue sit p̄plexa siue incōplexa. vñ p̄iūcōes z p̄pōes z alia h̄mōi nō dicū tur interpretatōes. qz nō p̄le aliq̄d sc̄ant. Silt etia voces sc̄ates naturalr nō ex p̄posito aut cū ymagine aliq̄d sc̄a di. sic voces brutoz aialū i terpratoēs dici nō p̄nt. q̄ em inter p̄at aliq̄d exponere intēdit. z iō sola noia z p̄ba er oīōes dicūt interpretatōes. de q̄bz in h̄ li° dēterminat. s; tñ nomē z p̄bū magis s; interpretatōis p̄ncipia q̄s interpreta tōes. ille em p̄tē interpretari videt q̄ expoit aliq̄d vep̄ vl falluz. z iō sola orō enūciaria in q̄ vep̄ vel fallū inuenit in terpratio vocat. cete p̄o orōes. vr optaria ipatiua magz ordinat ad expmēdū affem q̄s ad iterprā dū id q̄d in itel lēū h̄t. Intitulat q̄ iste liber de iterpratoē. ac si diceret d̄ nūciaria p̄lōē in q̄ p̄m z fallū inuenit. vr dr doctor sc̄us

Ar Tractat De. hyl. corruis isti libro e pot i orz die tractatū. Ḡste liber p̄hermenias deberet eē p̄m i ordie libror. Ar. Lenz p̄na p̄ site Dōm q̄ Ar. z De. hyl. ordinauerūt libros suos diuersi respec tib; qz Ar. suat ordlem nature q̄ simpliciora sunt p̄ora S; De. hyl. ob̄uat ordinē discipline z q̄ ad nos. fm que magz p̄posita p̄cedūt. Et Gargumerū (q̄d sit de ordnie) plerūqz debile ē qm modica p̄uasio sufficit p̄ saluādo ordine

Ar Quid sit subiectū h̄ libz Dōm q̄ enūcia- fm doctor sc̄m. dr em q̄ iste liber sit de it̄p̄atōe nō q̄dē ḡnalr capie it̄p̄atōes p̄ q̄libz voce sc̄aria q̄ p̄le aliq̄d sit siue sit p̄plexa siue incōplexa. s; spealt z p̄p̄e. put sola orō etiā enūciaria dr it̄p̄ta. Dicit em icapto de noie q̄ nō z p̄bū sunt p̄ncipia enūciatōis. q̄ hac sc̄ia po nit subiec. Et possz p̄firmari rōē. qz oia (q̄ h̄ dēterminat p̄t ipaz p̄lōē rōē. q̄ zueit̄ p̄it sc̄ie. An s; p̄z inductie p̄tio de p̄tib; et ite ḡlib; scz noie z p̄bo. z de eius ḡnē. quod ē orō. z de diuisiōe eius in suas p̄mas sp̄es. z p̄e q̄nter de et p̄peratib; scz oppōe z cetis h̄mōi. Etia dif finit subiecti attributōis enūciatōi zueit̄ respecū sc̄ie h̄mōi. z silt oēs p̄ditōes subiecti attributōis illi zueit̄. q̄ ē sc̄ie

Ar Scia denoiat a suo subiecto. s; iste lib dr p̄her. i. de it̄p̄atōe. Ḡ videt q̄ it̄p̄ta sit h̄ subiectū. Et p̄firmat p̄ Boetii q̄ p̄it it̄p̄atōes eē sc̄ie h̄mōi Dōm q̄ it̄p̄ta capis duplrvno ḡnalr vr ē sup̄. p̄ Boetii d̄f̄ finita. z sic nō ē sc̄ie h̄mōi. s; sc̄ie qz dr tā de p̄plexis q̄ incōplexis. qz p̄sideratio p̄tē p̄tinet ad libz p̄ntoz. Alio capis spealter p̄ orōe enūciaria in q̄ verū vel falluz est. qz ille vr inq̄r sc̄is Tho. interpretari videt q̄ exponit aliq̄d eē vep̄ vel falluz. z sic zueit̄ cū enūciatōe z possēt p̄nit subiectū sic enūciatō. Tel dōm negā maiorē fals tē vlt. qz sc̄ia ḡnē denoiat a fine vel ab efficiēte aut ab aliq̄ h̄mōi. z nō sp̄a subiecto. Ad p̄firmatōes d̄bz q̄ in p̄ rario vr eā capis Boetii sc̄ie h̄mōi cōit̄at z n̄ attributōis

Ar Subiectū dz eē cōe oib; de q̄bz in sc̄ia dētermina tur. s; enūciatio nō h̄mōi. q̄ nō ē subiectū. Ha lor est nota ex rōe subiecti. D̄noz p̄bat qz h̄ dēterminat de noie z p̄bo de q̄bz enūcia nō p̄dicat. Dōm q̄ subies trū eē cōe oib; p̄r dupl̄r intelligi. vno cōit̄ate p̄dicatōis q̄no totū vltē cōe suis p̄tib; subiectis. z sic maior est fal sa. qz sic solū est cōe illis q̄ p̄ncipalr p̄siderat in illa sc̄ia. sicut s; pres subiectine z passioēs. Alio cōit̄ate p̄gnis tionis. qz. s. p̄ncipalr q̄nt in sc̄ia in p̄gnitōe oim alioz in q̄tū illa dēterminat p̄t p̄gnitōem p̄ncipalis subiecti. z sic etiā enūciatō ē cōis noi z p̄bo. qz p̄hs h̄ nō agit d̄ noe et p̄bo nisi inq̄stū s; pres integles enūciatōis.

Ar Quid sit sc̄ie ē p̄siderare totū z p̄e. s; enūciatō ē ps sylli de q̄ dēterminat in li° p̄oz z seq̄ntib;. Ḡ in eadē eē dēterminādū d̄ enūciatōe. z p̄ p̄ns male ponitur subiectū h̄ sc̄ie. Et p̄firmat. qz ad eadē sc̄iaz spectat de t̄minare de p̄pōe dyalectica z syllo dyalectico. Ḡ in eadē li° dēterminādū est de enūciatōe z syllo simplr dicto. Di cēdū q̄ enūciatio capis dupl̄r. vno q̄ ad suas pres sub iecturas p̄ncipia z passioēs. z sic nō est ps sylli nisi p̄ores tral. de q̄ p̄t eē alia sc̄ia a sc̄ia totū. Alio inq̄stū actu sc̄at sub forma sylli in rōe p̄misse vel p̄clūsiōis. z sic ē ps acty alis sylli. z p̄siderat in eadē sc̄ia cū syllo. s; tūc magis p̄ p̄tē noiarur noie p̄pōis vel p̄clūsiōis q̄s enūciatōis. qz illa licet sint idē materialr d̄nt̄ r̄si formalr

Carthago...
Querit pmo q̄tus sit iste li-
ter inter libros logice. Aresto.
Dōm fm la neri Tho mā.
q̄ ordo libror. logice Aresto.
sumi solz penes ordi-
ne opationū intellectū.
z h̄ rōnabilr. qz logica ē rōnal sci
entia. iō ei? Consideratio h̄at
circa ea q̄ p̄tinent ad opatio
nes rōis. s; vr dr p̄hs in tercio
de aia. duplex est opatio. i.
relectus. vna q̄dē dr indistibilia
intellectio. p̄ quā. s. ap
p̄hendit eentiā vniuersaliū qz
rei in seip̄a. Alia ē p̄ponen
tis z diuidēris. Addit autē z
tercia opatio rōcinādi fm
q̄ rō p̄cedit a notis ad inq̄stōes
ignotoz. h̄az autē opaz
tionū p̄ma ordinat in sc̄dam.
qz nō p̄t esse p̄pō z diuisio
nisi simpliciter apphensoz.
sc̄da p̄o ordinat in tercia.
qz loz q̄ ex aliq̄ p̄o cognito cui
intellectū assentit p̄cedat ad
cer titudinē accipiēdā de aliq̄bz
ignotis. De his igit q̄ p̄tinet
ad p̄mā opatiōem intellectū.
i. de his q̄ simpliciter intel
lectū p̄cipiant dēterminat
Aresto. in li° p̄dicamētoz.
de illi p̄o q̄ p̄tinet ad ad sc̄dam
opatiōes. s. de enūciatōe afir
matia z negatiua dēterminat
p̄hs in li° p̄hermenias. z de
his q̄ p̄tinent ad tercia opatiōem
dēterminat in li° p̄oz z se
quitib; in q̄bz agit de diuersis
sylloz z argumētationum
sp̄ch; q̄bz rō de vno p̄cedit in
aliud. iō fm p̄dictū ordine
tritū opatiōnū liter p̄ntoz
ordinat ad libz p̄hermenias.
q̄ vltē? ordi nat ad libz p̄oz
z p̄ntes. P̄z igit q̄ iste li
ber p̄hermenias est sc̄ds in
ordine libror. Aresto. z seq̄
tur libz p̄dicamētoz. sic cōplexū
sequitur incōplexū

Ar Scia denoiat a suo subiecto.
s; iste lib dr p̄her. i. de it̄p̄atōe.
Ḡ videt q̄ it̄p̄ta sit h̄ subiectū.
Et p̄firmat p̄ Boetii q̄ p̄it it̄p̄atōes
eē sc̄ie h̄mōi Dōm q̄ it̄p̄ta capis
duplrvno ḡnalr vr ē sup̄. p̄ Boetii
d̄f̄ finita. z sic nō ē sc̄ie h̄mōi.
s; sc̄ie qz dr tā de p̄plexis
q̄ incōplexis. qz p̄sideratio p̄tē
p̄tinet ad libz p̄ntoz. Alio capis
spealter p̄ orōe enūciaria in q̄
verū vel falluz est. qz ille vr
inq̄r sc̄is Tho. interpretari videt
q̄ exponit aliq̄d eē vep̄ vel
falluz. z sic zueit̄ cū enūciatōe
z possēt p̄nit subiectū sic
enūciatō. Tel dōm negā maiorē
fals tē vlt. qz sc̄ia ḡnē denoiat
a fine vel ab efficiēte aut ab
aliq̄ h̄mōi. z nō sp̄a subiecto.
Ad p̄firmatōes d̄bz q̄ in p̄ rario
vr eā capis Boetii sc̄ie h̄mōi
cōit̄at z n̄ attributōis

Ar Subiectū dz eē cōe oib; de q̄bz
in sc̄ia dētermina tur. s; enūciatio
nō h̄mōi. q̄ nō ē subiectū. Ha
lor est nota ex rōe subiecti. D̄noz
p̄bat qz h̄ dēterminat de noie z
p̄bo de q̄bz enūcia nō p̄dicat.
Dōm q̄ subies trū eē cōe oib;
p̄r dupl̄r intelligi. vno cōit̄ate
p̄dicatōis q̄no totū vltē cōe
suis p̄tib; subiectis. z sic maior
est fal sa. qz sic solū est cōe
illis q̄ p̄ncipalr p̄siderat in illa
sc̄ia. sicut s; pres subiectine z
passioēs. Alio cōit̄ate p̄gnis
tionis. qz. s. p̄ncipalr q̄nt in
sc̄ia in p̄gnitōe oim alioz in q̄tū
illa dēterminat p̄t p̄gnitōem
p̄ncipalis subiecti. z sic etiā
enūciatō ē cōis noi z p̄bo. qz
p̄hs h̄ nō agit d̄ noe et p̄bo nisi
inq̄stū s; pres integles enūciatōis.

Ar Quid sit sc̄ie ē p̄siderare totū z p̄e.
s; enūciatō ē ps sylli de q̄ dēterminat
in li° p̄oz z seq̄ntib;. Ḡ in eadē
eē dēterminādū d̄ enūciatōe.
z p̄ p̄ns male ponitur subiectū
h̄ sc̄ie. Et p̄firmat. qz ad eadē
sc̄iaz spectat de t̄minare de p̄pōe
dyalectica z syllo dyalectico.
Ḡ in eadē li° dēterminādū est
de enūciatōe z syllo simplr dicto.
Di cēdū q̄ enūciatio capis dupl̄r.
vno q̄ ad suas pres sub iecturas
p̄ncipia z passioēs. z sic nō est
ps sylli nisi p̄ores tral. de q̄ p̄t
eē alia sc̄ia a sc̄ia totū. Alio
inq̄stū actu sc̄at sub forma sylli
in rōe p̄misse vel p̄clūsiōis. z
sic ē ps acty alis sylli. z p̄siderat
in eadē sc̄ia cū syllo. s; tūc
magis p̄ p̄tē noiarur noie p̄pōis
vel p̄clūsiōis q̄s enūciatōis. qz
illa licet sint idē materialr d̄nt̄
r̄si formalr

Handwritten notes at the top left of the page, including the name 'Aristoteles' and other illegible text.

Handwritten notes at the top right of the page, including the name 'Aristoteles' and other illegible text.

Aristoteles

Folio

ciii

Handwritten notes in the top right margin, including the name 'Aristoteles' and other illegible text.

Ar Enunciatio est quod plerumque non potest esse subiectum. Tenet prima quod de subiecto dicitur presupponi quod est primo posterius. hoc plerumque non est definitio. **Ob** hoc licet enunciatio prima inter eos ut habetur ponitur subiectum sic quod plerumque. quod est plerumque ex nomine et verbo quod plura sunt. tunc illa plura capiuntur ut unum tunc in alio vno. sicut in forma enunciatio. et illud unum habet ponitur subiectum et diffinitur. Sic in sillo domus est quod color plerumque seu ex pluribus compositum. et non diffinitur in quantum plura. sed putat illam in una forma domus sunt unita.

Runum opus constituere quod sit nomen. et quod verbum. postea quod negatio et affirmatio et enunciatio et oratio.

Iste est liber philosophi. Aristoteles in quo definitur de his que spectant ad scientiam operam intellectus. sicut de enunciacione. quod prima sui divisione dividitur in duos libros. praeales. in primo definitur de enunciacione simpliciter considerata. in 2o definitur de enunciacione secundum quod diversificatur per aliquid subiecti additum. et incipit ibi (quoniam est de alio) **Qu**oniam liber dividitur in partes phemiales et executivas. per executiva tangitur cum dicitur (sicut) in parte phemiali ponitur scilicet gallinam ea quod in libro sic tractanda. **Di**ces quod prima oratio necessaria est constituere. et diffinire. quod sit nomen et quod verbum. quod sit presenziatio. postea quod negatio et quod affirmatio quod sunt presenziatione. et supple deinde opus constituere quod sit enunciatio. de qua principaliter intenditur et quod oratio. que est genus enunciacionis.

Ar **U**terque phemialis pro sit ordinata. et in omnibus conveniunt a se invicem. **Or**atio quod sit oratio scilicet univocata. ea quod est principium scilicet. nam ut habetur in phemio philosophorum. in omni scia cum sit principia esse de elementa et tingit scire et intelligere ex eorum cognoscione. presenziatio autem oppositio sit eorum principia. id est oratio antecedente tractare de enunciacione presenziatione de nomine et verbo quod sunt ei presenziationes et principia. **Ar** his phemialibus quod principium subiungit de alio quod pertinet ad principale inter eos dicitur (postea quod negatio et quod affirmatio) quod sit enunciatio nis presenziatio. quod de integritate sicut non est verbum. alioquin operaretur omni enunciacionem ex affirmacione et negacione opposita esse (sicut sit presenziatione). et sic quod de nunc supponit posterius aut manifestabit. **Ar** sic phemialis a principio incipit enunciare. et procedit ad totum. id est subiungit. et supple oratio constituere (quod enunciatio et oratio) **Ar** quod concludit quod ista phemialis pro est phemialis et conveniunt a se invicem. in quo dicitur (prima) ad denotandum ordinem considerandum in hac scia. quod per secat negaciones anterioris. et etiam ordinem ad secundum. postea subiungit (oratio) quod non dicitur necesse est simpliciter et absolute. sed conditionate. quod si debet cognoscere quod sit enunciatio. oratio plus cognoscere quod non est quod verbum. **Ad** idem vltimum (constituere) quod versus. et diffinire. **Ar** de hoc learus **Tho**. quod loco illius verbi constituere in greco habetur ponitur quod idem scilicet. quod ex quo demarationes diffinitiones presupponit. ex quo habet concludit merito dicitur positioes. **Ar** idem ponitur huiusmodi diffinitiones eorum quod habet a gradum. sicut nomine et verbo et alioquin quod vltimum loquitur phemialis. quod ex diffinitionibus alia capitum dicitur.

Ar **A**ristoteles in libro primo constituta a grammatice. non oratione habet constituere ut dicitur pro **Ob** hoc licet non est verbum sine a grammatice ad secundum instituta vel imposita. putat sit presenziatio orationis praeque vel icogruere. non tamen sit constituta logica constituti one. per qua efficiunt presenziationis. et putat debent ad sit

Ar **A**ristoteles in libro primo constituta a grammatice. non oratione habet constituere ut dicitur pro **Ob** hoc licet non est verbum sine a grammatice ad secundum instituta vel imposita. putat sit presenziatio orationis praeque vel icogruere. non tamen sit constituta logica constituti one. per qua efficiunt presenziationis. et putat debent ad sit

Tho. quod simpliciter de omni triplex potest esse consideratio. una quod de se ipso quod absolute scilicet simpliciter intellectus. et sic eorum consideratio pertinet ad librum primo. **Al**io consideratur ut sit presenziatio orationis. et sic definitur de eis in libro 2o. et 3o traditur sub ratione nomine et verbo. de quo dicitur quod potest aliquid cum tempore vel sine tempore et alia huiusmodi quod pertinet ad rationes de omni se ipso quod constituit enunciaciones. **T**ercio consideratur se ipso quod constituit ut eis oratio syllogistica. et sic definitur de eis sub ratione terminorum in libro primo.

Ar **A**llie sit presenziatio orationis a nomine et verbo. quod dicitur huiusmodi numerari sic non est verbum. **Ob** hoc se ipso **Tho**. quod **Ar**. de simpliciter oratione definire intendit. id sibi sufficit ut solas presenziationis tractet. ex quo dicitur necessitate simpliciter oratio potest. potest autem ex solo nomine et verbo simplex enunciatio fieri. non autem ex aliis orationis partibus sine his. et id sufficiens est sicut de his duabus definire. **U**el dicitur 2o se ipso eundem quod sola noia et habet principales orationis presenziationes sub nomine et verbo principium quod sit non noia et personam tunc definitur. sub verbo pro principio quod sit tempus quod sit cum nomine conveniunt habet **Al**ie pro magis sit colligatores partium orationis scilicet habitudine vni ad alia quod orationis presenziationis. Sic in sillo clavi et alia huiusmodi non sit presenziatio

Ar **V**ox est quod dicitur in se ipso per se partem navis constituitur ad exprimendum mentis conceptum. et ponitur in diffinitionibus nomine et verbo. et etiam orationis. quod debuit phemialis in dea pro de meo rones de ea facere. **Ob** hoc se ipso **Tho**. quod vox est quod dicitur natale. et sic magis pertinet ad consideratores naturalis phemialis que etiam phemialis in 2o de anima de voce definitur. **U**el vox non proprie orationis genus est. sed sicutur ad constitutionem orationis. sicut res naturalis ad

Ar **E**nunciatio dicitur in constitutores artificialium categoricam et hypotheticam. sic in affirmativa et negativa. quod illa membra fuissent habentur sic affirmativa et negatio. **Ob** hoc se ipso **Tho**. quod enunciatio hypothetica ex pluribus categoricis componitur. vni non dicitur nisi se ipso dicitur vni et multi et quod cognita categorica facit cognoscit hypothetica. **U**el potest dici aliter et melius se ipso eundem. quod enunciatio hypothetica non pertinet absolute veritate cuius cognitio refertur ad demarationem ad quam liber iste principaliter ordinatur. sed potest aliquid verum esse ex suppositione quod non sufficit in scientiis demarationis. nisi phemialis absolute veritate simplicis enunciacionis et id phemialis pertinet tractatum de hypotheticis enunciacionibus.

Ar **A**ffirmatio naturalis potest esse negatio. et his potest esse enunciatio sic genus. et sit oratio potest esse enunciatio. quod videtur huiusmodi esse postea **Ob** hoc se ipso **Tho**. quod **Ar** **A**ristoteles a principio incipit enunciare procedit a principio ad totum. negacionem autem (quod divisione pertinet) eadem ratione proponit affirmacionem quod consistit in suppositione. quod divisio magis accedit ad presenziationem. pro pro magis accedit ad totum. **U**el potest dici se ipso quod dicitur quod ponitur negatio. quod in his quod ponit esse et non esse plus est non esse quod sit negatio. quod esse quod sit affirmatio. **U**el dicitur genus quod affirmatio et negatio sit spes ex quo dividitur genus. et sit sit natura. vni non refert quod eorum proponatur.

Sunt ergo quod sit in voce eorum quod sit in anima passivo note. et ea quod scribunt eorum que sit in voce.

Quoniam phemialis per se phemialis in parte executiva accedit ad positum exequendum. **Ar** dicitur in tres tractatus. in primo definitur de partibus sine de principibus enunciacionis tamen integritate in essentialibus. in secundo agit de ipsa enunciacione diffinitur et divisione. in tercio definitur de quodam passione enunciacionis quod est oppositio. sed ibi (est autem enunciatiua) tercio ibi (quoniam autem est enunciare) **P**rimus tractatus pertinet tria capitula. in

Tractatus per de se ca voce
Handwritten notes in the right margin, including the name 'Aristoteles' and other illegible text.

Handwritten notes at the bottom of the page, including the name 'Aristoteles' and other illegible text.

Handwritten notes at the top right of the page, including phrases like 'ad placitum' and 'passiones'.

Handwritten notes at the top left of the page, including phrases like 'ad placitum' and 'passiones'.

idem non subsistit realiter secundum se. Aristoteles in solo intellectu non necesse fuit Aristoteles dicere quod voces sunt intellectus...

De voce
secundum
benedictum

Et quoadmodum nec leguntur esse omnibus sunt sic nec voces. quorum autem hec priorum nota sunt esse omnibus passionibus anime sunt. Et quorum hec sicut dies res etiam esse. De his quidem de eodem in his que sunt de anima. alterius enim est negotium.

Handwritten notes on the left margin, including 'inquit' and 'de voce'.

Ista est secunda pars in qua inuestigat secundum meorum ponendum in distinctione nominis et probationem dicitur per similitudinem...

Notandum

Notandum est quod Aristoteles dicitur esse notas in significatione passionum anime...

De voce

De voce signatur et signatur dicitur in terra bene posita dicitur quod significatio litterarum et vocum...

et dicitur ipsa ab ipsis rebus non nature. sunt ipsarum rebus naturalibus similitudines...

Ad hoc voces sunt esse apud omnes. sunt scilicet naturaliter anime per se. quia illa vox homo a quocumque profertur...

Ad hoc diversi diuersas scientias habent de rebus conceptis. anime passionibus non sunt eadem apud omnes...

Ad hoc passionibus anime incomplexis sunt esse omnibus igitur. anime per se de nominibus equoquibus...

Est autem quoadmodum in anima aliquoties quidem intellectus sine vero vel falso: aliquoties autem cum iam necesse est alterum horum inesse...

Handwritten notes on the right margin, including 'de voce' and 'secundum'.

Handwritten notes on the right margin, including 'de voce' and 'secundum'.

De nomine...
De nomine...
De nomine...

Questiones primi

perhermeniaru

actio et passio. id est verbum quod fecit cum actione et passione fecit cum re. Suba autem sunt in considerata. puta significat per nomen. et pronome non habent in quantum huiusmodi ut re tempore mensure. sed solum per quod subiectum motus. puta per principium fecit. que verbum et principium significat cum re. non autem nomen et pronome. Tercio modo per considerari ipsa habitudo temporis mensuratis. quod significat per aduerbia temporis. ut cras heri et huiusmodi

Ar partes nois proprie figure aliquid fecant. ut equus ferus. male dicitur in diffinitioe. nulla pars est fecitina separata. Omnis licet pres nois proprie videtur fecitina. non tamen fecit. quod recipitur eodem conceptu. verum est tamen quod illa que sunt pres proprie separari et fieri totales decies. et tunc fecit id est separata quod fecit autem. licet non eodem modo. quod autem separatum fecit incomplexum. sed post fecit complexum.

Ar ista diffinitio venit alijs a diffinitioe. quod non est bona. Nam perbat. quod venit nois infiniti. et obliquis que tamen non sunt nois apud dialecticum. ut per huius inferius ostendit. Omnis per Armenium que ista diffinitio nois est communis. sed per postmodum ea arreat subrahedo huius nois. Sed melius dicitur per sanctum Thome. quod permissa diffinitio non simpliciter venit huius. nomen enim infiniti nihil determinate fecit. neque casus nois significat per primum placitum instituetis.

partes nominis inhi
stant

perbat nomen per
placitum

quod per huius
apparet

In noie enim quod est equus? per se nihil fecit
Secundum quoadmodum est in ordo que est equus? Aduero
non quoadmodum in simplicibus nois sic se habet et
in compositis. in illis enim nullo modo pars fecitina est.
in his autem vult quod dicitur. sed nulli separati. ut in eo quod
est equus? per se. Secundum placitum vero quoniam natu
raliter noim nihil est. sed quod sit nota. Nam designat
et illitterati soni. ut veraz. quod nihil est nomen

Hic per sebo manifestat permissa diffinitioe. et primo
secundum ad ultimam particulam. et quod sit ad fecitum ibi (per placitum)
Nam per due particule manifeste sunt ex permissis. sed que sit. et
ne re manifestabit in sequentibus. Circa per duo facit. primo
manifestat per noia propria. Secundo ostendit circa huius dicitur
inter noia simplicia et composita ibi (Aduero non quoadmodum
dicitur) Dicitur per primo quod in huius equus? quod est proprie figu
re pres nihil fecit in quantum pres sunt. licet bene aliquid fecit in quod
tamen ponitur in hac ordo equus? per se. Et quod inferit per locum a ma
iori que pres nois simplicis figure nihil fecit. Cuius roem
affert scilicet Thome. quod vniu nois ponitur ad fecitum vniu sim
pliciter conceptum. sed illud a quod nois iponitur sit quod multa. Quod est aliud
id est a quod nois iponitur ad fecitum ab eo quod fecit sic per de hoc
noie lapis. quod iponitur a lesioe pedis quam non fecit. sed ordo fe
id est conceptus proprie. que per ordois fecit per conceptus.
Tunc ibi (Aduero non) ostendit dicitur inter noia simplicia et composita
sita dicitur que non ita se habet in nois simplicibus sic et in compositis
que in simplicibus per nullo est fecitina. neque per peritatem neque per
appertiam. sed in compositis vult quod dicitur. appertiam habet fecitum. nihil tamen
per est? fecit ut dicitur est de huius noie equus? Et est ro dicitur per
scilicet Thome. quod nois simplex sic iponitur ad fecitum conceptum
simpliciter. ita etiam iponitur ad fecitum ab aliquid simpliciter conceptus
tamen nois per compositum iponitur a complexa conceptioe ex quod habet ap
pareriam que per eius fecit. Tunc ibi (Secundum placitum per)
per huius manifestat dicitur diffinitioe nois que sit ad tertiam per

culam dices. quod id dicitur est que nomen fecit per placitum quod nullum
nomen sit naturaliter. quod perbat dupliciter. primo quod tunc nomen
aliquid sit quod sit nota. id est quod ex isturtoe ponit ad fecitum
sed illud quod naturaliter sit non sit. sed naturaliter est signum. ex quod
da affectioe Secundo perbat quod soni illustrati ut ferarum que se habent
fecit non per non sit nota et huius repugnat eis que significant
naturaliter quod nomen non fecit naturaliter

Notandum circa fecitorem noim fuerit
rur diuersa quod dicitur opiones que
da enim dixerunt que noia nullo? naturaliter fecit. nec differt que
res que noie fecit. Alii per dixerunt que noia oino fecerent
naturaliter que noia sine naturales similitudines re. Sed Ar. et
mediu et dicitur que noia non fecit uafat quod ad huius que eorum fecit
ro sit a natura. que sic fecit ad placitum ut perbat. sed per
ad huius naturaliter fecit quod eorum fecit congruit naturis rerum
Nec obstat que vna et eadem res multis noibus fecit. que
vniu et eiusdem rei per esse multe similitudines Et sit
diuersis perierantibus per vni rei multa et diuersa noia iponit

Ar soni aialiu noiant quod usda nois. male dicitur in
tra quoru nihil est nomen Nam perbat. quod dicitur rugi
et leonis et mugit? bouis Omnis quod illud per huius per
rum nihil est nomen non est intelligendum que soni aialiu non
habeat noia sed que null? tal son? est nomen. que ea que fecit non
fecit ad placitum. sed naturaliter. Et per dicitur in tra soni que voces
que quod aialia non habent voce. eo que carere pulmone. sed tamen
busda sonis. proprias passiones naturaliter fecit

Non habet per non nomen: aduero nec positum
nomen est quo illud oporteat appellari. neque ei
oro aut negatio est. sed sit nomen infiniti Carbo
nis autem vel carboni et que que talia sunt non sunt
noia sed casus nois Ro autem eius est in alijs que
dem eadem. sed differt quoniam cum est vel fuit vel erit
adiunctum neque verum neque falsum est. nomen vero
semper ut carbonis est vel non est. nondum enim ali
quid neque verum dicitur neque falsum

per ponit
dicitur in
noua re
et obliqua

Hic per sebo excludit quod a nois roe. et primo no
men infiniti. sebo casus noim ibi (Carbonis autem) Di
citur per primo quod non habet non est nomen apud logicum. nec est nomen
positum sub huiusmodi deo concluderet non enim est oro. que pars
est? nihil fecit separata. sit autem non est negatio. i. oro negati
ua. que huiusmodi oro supradite negatioe affirmatioe quod non
per tingit huius. et id per huius nomen imponit huiusmodi dicitur vocans
ea nomen infiniti per in determinatioe fecit rois Tunc
ibi (Carbonis autem) excludit casus nois. et dicitur que carbonis
et carboni et alia huiusmodi nois. que sol? nris dicitur per
liter no? per que facta est impo nois ad aliquid fecitum. sed
vocant huiusmodi obliqui casus nois. que cadunt per quandam decli
natioe origine a nois que dicitur reclus. eo que non cadit. Tunc
ibi (Ro autem) ostendit quod se habeat obliqui casus ad nomen
et vice per ro qua significat nomen. i. diffinitio. nois super
posita est eadem in alijs. i. in obliquis vel casibus nois. sed tamen
in hoc est dicitur. que nomen adiunctum cum huius per e fuit vel erit
per significat verum vel falsum. quod non est tamen in obliquis.
que si dicat carbonis est vel non est. non dicitur verum vel falsum.
Et ex isto tertio per erabit illa cois autoritas. verum et
falsum presumunt sibi congruum.

De nomine...
De nomine...
De nomine...

Aristotelis

Folia cui

De Aristotelis nomine infiniti sic nomine apud dialecticam
 Omne quod non est illud est nomen secundum logicum quod
 potest esse subiectum enunciationis. et de quo potest aliquid determinari
 et enunciatum verum vel falsum. sed de nomine infinito nihil deter-
 minate enunciatum potest non esse nomen. **Veritas est nota.** quia
 ista scilicet quod est de enunciatore ordinatur ad demonstrationem
 sed omni pro demonstratione fecit aliquid determinate. **Sed mi-**
nor per inductionem. quod nomen infinitum non fecit aliquam natu-
 ram determinatam. ut homo. nec personam determinatam ut pro-
 me. necque veritatem determinatam ut veritas. **Sicut** exemplum quod
 non homo necque determinatam naturam necque determinatam personam
 fecit. quod imponitur a negatione huiusmodi quod equaliter de de ente non
 ente. dicimus enim. equum est non homo. et sic dicimus. chimera
 est non homo. si autem imponeret a privatione requireret subiectum
 tunc ad minus ex his. sed quod imponitur a negatione potest dici de
 ente et non ente. **Veritas** et **Armenius** dicunt. quod tunc si
 significat per modum nominis quod potest subiectum. et predicatum requirit
 ad minus suppositum in apprehensione. **Et** quod per se non
 invenit infinitum nihil ponit a parte rei. quod nulla negatio aliquid
 ponit. **Uterque** est tunc nota infinita in adiectivis ac centralibus
 bus aliquid derelinquitur a parte rei. ut per se cum de. hoc quod
 non est. quod illa derelinquitur subiectum substantialiter completum
 in re natura. et per hoc differunt a nominibus infinitis substanti-
 alibus vel etiam adiectivis substantiis. quod illa nihil relinquunt
 in re natura. sed solum in apprehensione derelinquitur substantia
 etiam infinita. ut **Uterque** satis late pertractat.

re de esse malignantis nature de quod enim post se invenit huiusmodi
 tunc destruit et oppositum est idcirco. cuius duo sunt officia. primum
 est negare. secundum est distribuere terminum super quem cadit
 si sit distributibile. **Negatio** pro privatione est quod remouet forma
 a subiecto apto nato. id est quod tollit habitum et dereliquit sub-
 iectum cum aptitudine que solum de de ente ut ceceus. **Uterque** da
 quod potest ponit est huiusmodi. **Sed** negatio infinitas est huiusmodi
 et differat a negatione negare quod ipsa ponit in deo quod ista
 nitar et cuiusdam. non autem negatio negans. **Et** quod sequitur alia
 dicitur quod negatio infinitas non mutat quantitate necque quantitate per
 potest sicut facit negatio negans. sed a negatione privatione differat
 per huiusmodi quod negatio privationis relinquit subiectum determinatum. sed negatio
 infinitas dereliquit subiectum solum infinitum et determinatam que exigit itel-
 lectum ad aliquid apprehensibilem ut ita sit aliquid que de voce scilicet

De Aristotelis nomine infiniti sic nomine apud dialecticam
 Omne quod non est illud est nomen secundum logicum quod
 potest esse subiectum enunciationis. et de quo potest aliquid determinari
 et enunciatum verum vel falsum. sed de nomine infinito nihil deter-
 minate enunciatum potest non esse nomen. **Veritas est nota.** quia
 ista scilicet quod est de enunciatore ordinatur ad demonstrationem
 sed omni pro demonstratione fecit aliquid determinate. **Sed mi-**
nor per inductionem. quod nomen infinitum non fecit aliquam natu-
 ram determinatam. ut homo. nec personam determinatam ut pro-
 me. necque veritatem determinatam ut veritas. **Sicut** exemplum quod
 non homo necque determinatam naturam necque determinatam personam
 fecit. quod imponitur a negatione huiusmodi quod equaliter de de ente non
 ente. dicimus enim. equum est non homo. et sic dicimus. chimera
 est non homo. si autem imponeret a privatione requireret subiectum
 tunc ad minus ex his. sed quod imponitur a negatione potest dici de
 ente et non ente. **Veritas** et **Armenius** dicunt. quod tunc si
 significat per modum nominis quod potest subiectum. et predicatum requirit
 ad minus suppositum in apprehensione. **Et** quod per se non
 invenit infinitum nihil ponit a parte rei. quod nulla negatio aliquid
 ponit. **Uterque** est tunc nota infinita in adiectivis ac centralibus
 bus aliquid derelinquitur a parte rei. ut per se cum de. hoc quod
 non est. quod illa derelinquitur subiectum substantialiter completum
 in re natura. et per hoc differunt a nominibus infinitis substanti-
 alibus vel etiam adiectivis substantiis. quod illa nihil relinquunt
 in re natura. sed solum in apprehensione derelinquitur substantia
 etiam infinita. ut **Uterque** satis late pertractat.

De diffinitio nominis superposita prout uoluit infinito.
 si nomen infinitum non est aliter prout ordo nec est ordo
 est nomen. **De** diffinitio nominis est quod diffinitio nominis
 sibi non prout et si sibi prout argumentum non prout illa
 diffinitio non est completa nisi addat finita et re. **Ad** primum
 tunc dicitur quod nomen infinitum est nomen prout figure genera-
 lit tunc capiendo nomen ut de eo loquitur grammaticus

De Aristotelis nomine infiniti sic nomine apud dialecticam
 Omne quod non est illud est nomen secundum logicum quod
 potest esse subiectum enunciationis. et de quo potest aliquid determinari
 et enunciatum verum vel falsum. sed de nomine infinito nihil deter-
 minate enunciatum potest non esse nomen. **Veritas est nota.** quia
 ista scilicet quod est de enunciatore ordinatur ad demonstrationem
 sed omni pro demonstratione fecit aliquid determinate. **Sed mi-**
nor per inductionem. quod nomen infinitum non fecit aliquam natu-
 ram determinatam. ut homo. nec personam determinatam ut pro-
 me. necque veritatem determinatam ut veritas. **Sicut** exemplum quod
 non homo necque determinatam naturam necque determinatam personam
 fecit. quod imponitur a negatione huiusmodi quod equaliter de de ente non
 ente. dicimus enim. equum est non homo. et sic dicimus. chimera
 est non homo. si autem imponeret a privatione requireret subiectum
 tunc ad minus ex his. sed quod imponitur a negatione potest dici de
 ente et non ente. **Veritas** et **Armenius** dicunt. quod tunc si
 significat per modum nominis quod potest subiectum. et predicatum requirit
 ad minus suppositum in apprehensione. **Et** quod per se non
 invenit infinitum nihil ponit a parte rei. quod nulla negatio aliquid
 ponit. **Uterque** est tunc nota infinita in adiectivis ac centralibus
 bus aliquid derelinquitur a parte rei. ut per se cum de. hoc quod
 non est. quod illa derelinquitur subiectum substantialiter completum
 in re natura. et per hoc differunt a nominibus infinitis substanti-
 alibus vel etiam adiectivis substantiis. quod illa nihil relinquunt
 in re natura. sed solum in apprehensione derelinquitur substantia
 etiam infinita. ut **Uterque** satis late pertractat.

Notandum quod nomen infinitum est cuius ab-
 lata est quantitas determinata rema-
 nente suba infinita. quod potest per huiusmodi nomen ens. ut non homo quod sig-
 nificat ens non huiusmodi humanitate. **Uterque** sicut in dicitur per huiusmodi ad-
 iectivum sicut duo. sicut generaliter quod fecatur per huiusmodi substantiam
 et actus specialis quod explicat per primum principium. ut currit vas
 ler tunc sicut est currens. ita in nomine proportionaliter sicut duo. sicut
 suba cui nomen imponitur. et quantitas est non huiusmodi in potest. ut cum
 de. hoc per tunc sicut ens huiusmodi humanitate. ubi ens est suba cui
 nomen imponitur. sed humanitas est forma a qua fit nobis imponitur. **Sed**
 negatio infinitas adueniens per potest auferre quantitate a sub-
 stantia et relinquit suba infinita. a qua huiusmodi nomen quod de infinitum

Notandum quod nomen infinitum est cuius ab-
 lata est quantitas determinata rema-
 nente suba infinita. quod potest per huiusmodi nomen ens. ut non homo quod sig-
 nificat ens non huiusmodi humanitate. **Uterque** sicut in dicitur per huiusmodi ad-
 iectivum sicut duo. sicut generaliter quod fecatur per huiusmodi substantiam
 et actus specialis quod explicat per primum principium. ut currit vas
 ler tunc sicut est currens. ita in nomine proportionaliter sicut duo. sicut
 suba cui nomen imponitur. et quantitas est non huiusmodi in potest. ut cum
 de. hoc per tunc sicut ens huiusmodi humanitate. ubi ens est suba cui
 nomen imponitur. sed humanitas est forma a qua fit nobis imponitur. **Sed**
 negatio infinitas adueniens per potest auferre quantitate a sub-
 stantia et relinquit suba infinita. a qua huiusmodi nomen quod de infinitum

De nomine infiniti prout esse subiectum enunciatore. **Et** ma-
 le excludit a diffinitio nominis. **Ans.** probatur quod **Ar.**
 in secundo huiusmodi docet multiplicare potest penes subiectum
 finitum et infinitum. ut dicitur. hoc currit non homo currit. **De** m
 quod nomen infinitum capitur dupliciter. uno modo scilicet absolute et
 negatio infinitas. et sic non potest esse subiectum enunciatore
 ut superius ostensum est. et sic loquitur **Ar.** huiusmodi in tertio. **Alio** modo
 modo modo aliter potest in derelictum in nomine infinito. si sube in
 finite per intellectum tunc apprehensibile. et illo modo potest esse subiectum
 enunciatore. et sic loquitur **Ar.** in secundo per huiusmodi

De diffinitio nominis prout esse obliqua. **De** m
 non sicut excludit per illa periculosa secundum placitum quod per
 ma impositio nominis ad aliquid secundum facta est in recto. et
 sic nota obliqua non fecit secundum primum placitum in finitum
Uterque est tunc per quodam declaratio originis cadit a no-
 inde etiam huiusmodi ad placitum fecit et sic diffinitio videtur eis
 prout prout que fuit necessarium ea huiusmodi a ratione nominis excludere cum non
 sint nota apud logicum. **Et** vocatur casus nominis et nota
 tum quod non potest esse subiectum vel predicatum enunciatore. tunc
 etiam quod si eis addat esse vel fuisse non fecit verum vel falsum

De si nota infinita non sunt nota apud logicum. **Secundum**
 refert quod nota privativa ut ceceitas surditas a sicut non
 sunt nota. per se sicut **De** m quod non est sicut. quod licet non nota
 tunc de fecato suo iporatur non ens. tunc ex notato iporatur
 aliquid determinatum subiectum. ut cum de. ceceus currit statim in
 telligit aial non videns. sed tunc aptum natum videre sed nomen in
 finitum imponitur a negatione quod potest dici de ente et de non ente. ideo
 nihil determinate per ipsum fecit. **De** m quod ut tertio in tel-
 lectu notatum quod triplex est negatio. scilicet negans privationem et infinitas
Negatio negans est quod per videtur potest predicari sub-
 iecto. ut cum de. hoc non currit. ubi non negat actum curredi sed
 huiusmodi. **hec** negatio manet libera quod non addit finem per potest quod

De nominativus etiam est casus ut pars per gratia
 marcos. sed non erit nomen secundum logicum. **De** m
 nomen non de casus eo quod cadat ab alio alio secundum de. uariis
 origine sed ideo quod alii casus cadunt ab eo. **Secundum** tamen
 dixerunt etiam nomen dicit casus quod grammaticus sequitur. eo quod
 cadit id est predictum ab inferiori exceptio metris. **Et** qui
 dicit nomen de recto? eo quod non cadit. **Uterque** quod nihil
 huiusmodi aliquid cadens sic cadere ut rectum iter sicut stilus qui
 cadens ligno infigitur

De obliqua? prout cum verbo facit orationem sig-
 nificantem verum vel falsum est nomen secundum logicum
 gicum. **Antecedens** pars de ista oratione penes sortem
Dicendum secundum sanctorum Thomam quod per signatur inducit
 exemplum de verbo substantivo quia sunt quedam alia
 verba quod cum obliquis significant verum vel falsum ut cum dicitur

De diffinitio nominis
 quomodo obliqua
 non est nota

De diffinitio nominis
 quomodo obliqua
 non est nota

De diffinitio nominis
 quomodo obliqua
 non est nota

De diffinitio nominis
 quomodo obliqua
 non est nota

De diffinitio nominis
 quomodo obliqua
 non est nota

De diffinitio nominis
 quomodo obliqua
 non est nota

Handwritten marginal notes at the top left of the page.

Aristotelis

Folio ciiij

Nec p̄hs sc̄do excludit quedā a r̄ōe verbi. z dno fas
cit. nā p̄mo excludit verba infinita. sc̄do. verba obliq̄ ibi.
(S̄lr̄ aūr) **D**icēs p̄mo q̄ nōcurrūt nō laborat z s̄lta nō
p̄m̄e dicitur p̄ba q̄s̄is p̄dicatā q̄ posita s̄z in diffinitōe
p̄bi eis p̄ueniant. q̄z p̄m̄i est q̄ p̄significat̄ r̄ps. q̄ sicut
agere z patē sunt in r̄pe. ita s̄l̄t p̄uatio eoz. vñ z q̄es r̄pe
mēsurat serro p̄h̄sicoz. **S**c̄do est q̄ sunt nore eozū q̄ de
altero dicunt z s̄p̄ponūt a p̄e p̄dicatū sicut z verbuz. z h̄
s̄o. q̄ negatio reducit ad genus affirmatōis. **E**ritis ver
bis nō est specialiter nomē impositū. sed dicunt verba in
finita. q̄ s̄l̄t sunt in quoliter quod est vel quod nō est.

Vnde ubi (S̄lr̄ aūr) excludit a p̄bo verba p̄teritū
et futuri r̄ps dicens. q̄ sicut p̄ba infinita nō sunt simplr̄
p̄ba. ita etiā curret q̄d est futuri r̄ps. v̄l currebat q̄d est
p̄teritū r̄ps nō sunt verba. s̄z casus p̄bi. et differunt in h̄
a verbo. q̄z verbū p̄significat̄ p̄ns r̄ps. illa. vero p̄significat̄
cāt r̄ps quod copulat ad p̄ns nunc.

Dicitur verba infinita z obliqua sunt simplr̄ p̄ba.
Odm̄ q̄ nō. q̄z p̄m̄i verbi vt p̄siderat a dy
alectico est sc̄are aliqd̄ p̄ modū actōis z passionis. p̄desmi
nate z simplr̄. s̄z verba infinita z obliq̄ nō s̄z h̄mōi. s̄z r̄.
Umoz p̄z. q̄z p̄ba infinita p̄m̄i remouēt actōez v̄l pas
sionē q̄ aliquā dēterminatā. actōem vel passionē significat̄
cent. s̄z p̄ba obliq̄ solū significat̄ agere vel pati p̄m̄ q̄d
q̄z in p̄terito vel futuro. q̄d est agere vel pati p̄m̄ q̄d. **E**t
est hic p̄siderandū q̄ p̄ba dicunt obliq̄ ex p̄e r̄ps z mōi
nō aut ex p̄e numeri z p̄sone. **L**ū r̄o est. q̄z variatio q̄
fit p̄ numeri z p̄sone nō est ex p̄e actōis. s̄z ex p̄e subie
cti. s̄z variatio q̄ fit p̄ modos z r̄pa respicit ip̄am actōez
z v̄rūq̄z p̄stituit casum verbi. **S**icut enī p̄ba p̄teritū et
futuri r̄ps dicunt verba obliqua. ita s̄l̄t verba p̄optatiuū
et p̄iunctiuū modi. s̄z p̄ba p̄ntis r̄ps indicatiuū modi non
dicunt casus p̄bi cuiuscūq̄z sint p̄sone vel numeri

Ar̄ Verbis infinitis p̄uenit diffinitio p̄bi. vt d̄r in
textu. s̄z sunt simplr̄ verba. **T**ener p̄ns. q̄z cuiūq̄
q̄z p̄uenit diffinitio z diffinitio. **O**dm̄ s̄m̄ doctore sanc
tū q̄ diffinitio verbi supra posita daf̄ de p̄ho cōiter sum
p̄to. h̄mōi autē negant esse verba. q̄z deficiūt a p̄fecta r̄ōe
verbi. quia p̄fecta r̄ōe verbi s̄m̄ q̄ verbū est pars formal
enūciatōis nō p̄uenit eis. q̄z nō significat̄ dēterminatē p̄
modū actōis vel passionis. eo q̄ equalit̄ dicunt de ente z
nō ente. **E**t r̄ū hic notādū q̄ verbū infinitū s̄m̄ q̄ h̄mōi
nō p̄r̄ dicit de aliquo. q̄z q̄n verbū infinitū ponit in enūcia
tōe. tūc nō manet infinitū. sed fit simplr̄ negatum. **Q**uā
s̄ r̄ōem assignat Boetius. q̄z in verbo sunt duo actus
s̄z generalis z specialis. actum sp̄ale m̄ q̄ fecatur p̄ p̄rici
p̄iū habet actualit̄ extra p̄pōnem. generalē vero extra
p̄pōem habet p̄tentialit̄ solū. sed fit in actu quādo po
nit̄ inter duo extrema s̄m̄ q̄ d̄r inferius h̄ verbuz est fecat
quādā p̄pōem quā sine p̄positis. i. extremis nō est intel
ligere. **S**i ḡ negatio addat̄ hoc mō verbo in p̄pōe posi
to illa nō agit in actu generalē. s̄z solū in r̄e verbi in p̄dica
to posita sep̄ando ip̄am a subiecto. z sic causat diuisionē
extremoz. quare induit naturā negatōis negat̄is. q̄ neq̄
gat̄ p̄pōem p̄dicari cum subiecto

Ar̄ Verba infinita est nota eoz que de altero dicitur
z etiā equalit̄ d̄r de ente z non ente. vt habet
in textu. s̄z p̄t in p̄pōe eē infinitū. **T**ener p̄ns. q̄z nihil d̄r
nā in p̄pōe **O**dm̄ q̄ verbū infinitū gr̄a actus genera
lis que derelinq̄ negatio auferēdo sp̄ale est nota eozū q̄
de altero dicunt. q̄ actus p̄ncipal̄t̄ exerceat in p̄pōe z ex p̄t

mit. qui actus cū sit generalissimus nō p̄t infinitari. q̄
als nihil remaneret. si tñ sibi addat̄ negatō infinitas. illa
virtute extremoz sit negat̄. **E**t q̄n p̄hs d̄r q̄ verbū infini
tū d̄r equalit̄ de ente z nō ente. h̄ h̄z veritatē non in v̄l
negatōis infinitatis sed negat̄is. q̄z illa est falsa. chimera
est nōcurrēns. **S**i enī eēt vera sc̄q̄ret statim. ḡ chimera
est. sed illa est vera. chimera nō est currēs. quare manifest
stū est q̄ negatio infinitas fit negans

Ar̄ Verba p̄teritū z futuri r̄ps indicat̄ verū vel fa
sum. s̄z sunt p̄ba apud logicū. **F**is. p̄z dicendo.
quādā fut. antip̄s erit. **O**dm̄ q̄ verba p̄teritū z futuri
r̄ps nō indicat̄ v̄z vel fallum nisi in quārum resoluunt̄
in verbū p̄ntis r̄ps p̄ quod significat̄ aliqd̄ inesse. vt illa
nō p̄cedit vera. adā fut nūc q̄z q̄z fut verū. dicere. adā
est. **P**z ergo q̄ multo maior est obliq̄tas modi q̄ r̄ps.
q̄z iste s̄z vere. adā fut. antip̄s erit s̄m̄ intellectum nūc
datū. nō aut̄ ista v̄tina essem bonus clericus.

Ipsa vero s̄m̄ se dicta verba nomina sunt z
fecant aliquid. constituit enī qui dicit intellectū
z qui audit quiescit. sed si est vel nō est nōdum
fecat. **F**ecq̄ enī esse signū est rei vel nō esse. nec
si hoc ip̄m est puz dixeris. ip̄m quidez nihil est
fecat aut̄ quādā p̄pōem. quam sine cōpositis
non est intelligere

Hic p̄hs tercio ostēdit p̄ueniētiam verbuz ad noia.
et circa hoc duo facit. p̄mo p̄ponit q̄d intendit. sc̄do mag
nifestat. p̄positū ibi (Et fecat) **D**icit q̄ verba s̄m̄ se d̄r
era s̄z noia cōiter capiēdo nomē pur̄ d̄r nora mētis. q̄z
p̄uenit cuiuslibz dicitōi imposita ad fecandū aliquā rez. z h̄
p̄bat duplr̄. **P**rimo q̄z verba fecant aliqd̄ sicut noia. q̄ enī
p̄ferē verbū ille p̄stituit intellectū. z ille qui audit q̄scit
Sc̄do q̄z nō fecant eē v̄l nō esse rei. v̄z v̄l falluz. sic nec
noia. **E**t hoc p̄bat p̄ locuz a maiorē. q̄z si aliqd̄ verbū s̄m̄
se sumptū fecat aliqd̄ eē v̄l nō esse. itē s̄z nota veri v̄l fal
si. maxime h̄ verbū est. q̄d est fundamentū oim̄ alioz. u.
ita fecat. q̄d tñ fallum est. q̄z si ip̄m purū dixeris. i. sine
p̄pōe ip̄m q̄dem nihil est. i. nō fecat eē esse. licz fecat esse. q̄a
p̄significat̄ quādā p̄pōem. quā sine p̄positis. i. extremis
p̄ponētibz nō est intelligere. q̄z si nō addat̄ sibi extrēa nō
ē p̄fect̄ intellect̄ p̄pōis vt̄ in ea possz eē v̄z vel fallum

Queritur **U**trū verba s̄m̄ se dicta. i. extra
enūciatōem sint noia. **O**dm̄
q̄ nomē capit̄ duplr̄. vno mō generalit̄. pur̄ d̄r nomen q̄si
notamē s̄tae nora mētis s̄m̄ q̄ accipit̄ p̄ quacūq̄z dicitōne
imposita ad fecandū r̄e aliquā. cuī rei ip̄a vox. plata p̄st̄
tuit intellectū apud audientē. z sic p̄ba sunt noia. q̄z sig
nificat̄ aliqd̄ q̄d p̄stituit intellectū simplicē in aīo audies
tis. sicut ip̄a noia. **A**liō cap̄ nomē sp̄alit̄ r̄p̄rie vt̄
a verbo distinguit̄. z sic p̄ba s̄m̄ se dicta nō s̄z noia. s̄z s̄z
accepta ad s̄l̄tudinē nois. z p̄st̄t illa s̄l̄tudo in duobz
p̄mo q̄z sicut noia extra enūciatōem fecant aliqd̄. ita p̄ba
q̄ fecant actōem vel passionē. **S**c̄do q̄z nō fecant verum
vel fallum sicut nec noia. **E**t hoc p̄bat p̄hs p̄ locū a ma
iori de illo verbo eē. q̄d est fons z origo oim̄ alioz. q̄z illō
p̄significat̄ quādā p̄pōem. z sic videtur fecare verū. vel
fallum. q̄z veritas z fallitas sunt in p̄pōe. **S**ed q̄z illa

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including phrases like 'ponit tōmū mentia nōis' and 'p̄m̄i q̄z nō p̄uenit'.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'Dicitur' and 'p̄m̄i q̄z nō p̄uenit'.

On the first page...
plus la mode de a plus

Aristotelis

Folio rix

aliquid fecerunt est separatum. super autem dicitur est quod per se non
fecerit aliquid per se. sed solum quod est coniunctum ex duabus partibus. Et
sic secundum Thome signatur dicitur (cuius primum) et non cuius per se fecerit
tunc aliquid separatum ad denotandum quod non intelligitur de omni parte
oratio. non enim intelligitur de negationibus et aliis simpliciter
matibus. quod si se non fecerit aliquid absolute. sed solum habitudo
ne vniuersi ad alterum. non intelligitur hoc etiam nisi de partibus im
mediate ordinem constituentibus ut scilicet nomen et verbum. quod per
alicuius torius dicitur parte illud quod immediate venit ad partem
quodam totum. non autem per se. Sed quod duplex est fecerit. vna
refertur ad intellectum positum. alia quod refertur ad intellectum
simplicem. Secunda autem dicitur per se oratio. id est de verbo dictio. non
ut affirmatio. quod dicitur. per se oratio est fecerit sic dicitur fecerit
ut nomen et verbum. non autem ut affirmatio et negatio

Ar Nulla virtus est vox. cum vox sit quodammodo virtus. sed
oratio est virtus. quod male dicitur. oratio est vox. Minor pro
bat. quod oratio est species virtutis discretus. Et affirmatur. quod oratio
est plures voces. quod non est vox. Teneo prima. quod id est dicere
vox et vox vna. sicut id est dicere homo et vniuersus homo. ut dicitur in
libro electorum. Dicitur ad primum sicut dicitur est in predicamentis
etiam. Sed ad confirmationem rident. quod licet oratio non sit vna vox in
complexa. et in vna vox complexa. vox huiusmodi ponitur in diffinitione
oratio ut est quodammodo coe ad vocem complexam et incomplexam.

Ar Hec vocem fecerit est coe partibus orationis et ipsi
oratio. quod non debuit hic poni in diffinitione orationis. sed
supponitur sicut fit in diffinitione verbi. Dicitur quod non est sile
quod esse vocem fecerit equaliter venient non et verbo. sed non equaliter
venit illis et oratio. quia tamen nomen quod per se nota
simpliciter conceptus mentis. sed oratio est vox fecerit a conceptus
tus complexa et quodammodo positum. et in diffinitione orationis res
sumit. Et quod dicitur illud non est significatiuum quod non est ins
titutum ad sciendum. sed oratio non est instituta ad sciendum. et
ergo non est vox fecerit. Minor probatur. quia sola simplex
dictio est ad sciendum instituta. Dicendum licet oratio
non sit instituta ad significandum primum et per se. est tamen in
stituta ratione suarum partium.

Ar Virtutis naturalis operet esse naturalia instru
menta. sed oratio est instrumentum virtutis naturalis. quod est
aliquid naturalis. et non est instrumentum humanae facultatis. Maior
probat. quod natura non deficit in necessariis. Minor probat. quod virtus
interpretatiua est naturalis. cum naturale sit hoc interpretari
mentis conceptus. et illius virtutis instrumentum est oratio.
Huiusmodi dicimus instrumentum quod agens operatur. Dicitur quod
illa ratio dicitur esse platonis. quia Aristoteles soluit dicitur quod oratio est
fecerit. non sicut instrumentum virtutis naturalis. sed fecerit ad
placitum. quod instrumenta naturalia virtutis interpretatiue sunt
guttur et pulmo quibus formatur vox. et lingua et dentes et labia
quibus litterati soni et articulati distinguuntur. oratio autem et partes
eius sunt sicut effectus virtutis interpretatiue per instrumenta
predicta. Et ponit scilicet Thome. sicut quia sicut virtus motiua
virtus naturalibus instrumentis sicut brachijs et manibus ad fa
ciendum opera artificialia. ita virtus interpretatiua virtus gutture
et alijs instrumentis naturalibus ad faciendum orationem. quod est
quodammodo artificialis effectus. Vel dicitur quod duplex est instrumen
tum virtutis naturalis. vnum est primum. et tale dicitur esse natura
le. Aliud est remotum. et illud non est esse naturale. sic primum de
virtute abulatiua cuius instrumenta primum sunt pedes. et sunt
naturalia. sed calopedes sunt instrumenta remota. et sunt artifi
cialia. sic etiam in proposito instrumenta primum virtutis interp
ratiue sunt naturalia. sic guttur pulmo. sed instrumenta remota
sunt artificialia. sicut oratio est eius instrumentum.

Ar Partes orationis sunt littere et syllabe. et tamen ille nihil
fecerit. quod male dicitur. cuius primum aliquid est fecerit sicut
partim. Dicitur sicut dicitur est quod per partes hic debet intel
ligi ille partes quod immediate veniunt ad constituentem orationis
et per hoc excludunt littere et syllabe. que orationem solam me
diare et remote constituent. et ad hoc innuendum per se nota
ter dicitur (cuius primum). id est aliquid pars. quod primum est significa
tina ut dicitur non ut affirmatio

Ar Diffinitio non veniunt omnibus orationibus. quod non est bo
na. Dicitur probatur. quod quodammodo sunt orationes quarum partes
significat aliquid. ut affirmatio sicut ista. si sol lucet super ter
ram dies est. et sic de multis alijs. Dicitur secundum Porphyrium
quod Aristoteles hic solam diffinitio orationem simplicem. cuius partes
tamen significant ut dicitur. quod sic ostendit. quod in quocumque ges
tere inuenitur primum et posterius. ibi dicitur diffinitio primum. sicut cum
dicitur diffinitio alicuius speciei. puta hominis intelligitur diffinitio d
co quod est in actu. et non de eo quod est in potentia. sed in gene
re orationis primum est oratio simplex. quod illa solam diffinitio. Vel
dicitur secundum Alexandrum et Armenium quod hic diffinitio orationis in con
creta debet poni in hac diffinitione id quod est commune orationi
simplici et compositae. sed habere partes significat aliquid per
modum dictionis. et non per modum affirmationis est commune
orationi simplici et compositae. et ideo hoc debuit poni in diffinitione
orationis. Vel dicitur secundum Thomam quod de ratione orationis
non est quod per se eius significet aliquid ut affirmatio. quia
non conuenit omni orationi. sed quod significet per modum dictionis. quod
re in eius diffinitione ponitur.

Ar Illa diffinitio non veniunt orationi imperfecte. quod non dicitur
de oratione in concreto. Dicitur probatur. quod oratio hic diffinitio per
habere partes. sed partes non videntur esse nisi alicuius perfecti
Dicitur quod illa est ratio Johannis grammatici. qui voluit quod
hec diffinitio orationis daret solum de oratione perfecta. Sed ut
inquit beatus Thomas hic decebat. quod quibus omnes partes
referantur ad totum perfectum. tamen quedam referunt ad
ipsum immediate. sicut partes et recta ad domum. et membra
organica ad animal. Quedam vero mediatis partibus principalibus
sicut lapides referunt ad domum mediante pariete. ner
ui autem et ossa ad animal mediante membris organicis. quod sunt
manus et pedes. sic est in proposito. quod omnes partes orationis prin
cipaliter referunt ad orationem perfectam. cuius pars est oratio
imperfecta. quod etiam habet partes fecerit. quare diffinitio con
uenit tamen orationi imperfecte.

Enunciatiua vero non omnis. sed in quodammodo verus
vel falsum est. Non autem in omnibus. ut de
predicatio quoddem est oratio. sed neque vera neque falsa. Et
cetera quidem relinquunt. rethorice enim vel poe
tice convenientior consideratio est. **Enunciatiua**
vero primum speculationis est

Iste est tractatus secundus libri primum. in quo postquam per se de
terminauit de principijs enunciatiuis simplicibus. hinc incipit de
terminare de enunciatiue simplicibus. Et dicitur in duo capi
tula. in primo diffinitio enunciatiue. in secundo diuidit eam ibi.
(Est autem vna) Circa primum tria facit. primo ponit diffi
nitionem enunciatiue. secundo ostendit quod per hanc diffinitionem dif
fert enunciatio ab alijs speciebus orationis ibi (Non autem in om
nibus) Tercio ostendit quod de sola enunciatiua est tractandum

Handwritten notes in the left margin:
Dicitur oratio
est plures voces
quod non est vox
Teneo prima
quod id est dicere
vox et vox vna
sicut id est dicere
homo et vniuersus
homo

Handwritten notes in the top right margin:
Dicitur oratio
est plures voces
quod non est vox
Teneo prima
quod id est dicere
vox et vox vna
sicut id est dicere
homo et vniuersus
homo

Handwritten notes in the middle right margin:
Dicitur oratio
est plures voces
quod non est vox
Teneo prima
quod id est dicere
vox et vox vna
sicut id est dicere
homo et vniuersus
homo

Handwritten notes in the lower middle right margin:
Dicitur oratio
est plures voces
quod non est vox
Teneo prima
quod id est dicere
vox et vox vna
sicut id est dicere
homo et vniuersus
homo

Handwritten notes in the bottom right margin:
Dicitur oratio
est plures voces
quod non est vox
Teneo prima
quod id est dicere
vox et vox vna
sicut id est dicere
homo et vniuersus
homo

Handwritten notes at the bottom left:
Dicitur oratio
est plures voces
quod non est vox
Teneo prima
quod id est dicere
vox et vox vna
sicut id est dicere
homo et vniuersus
homo

rio est vox sciatia de eo qd est aliqd ee qd ptinz ad affirma-
toem. vl de eo qd no est aliqd ee qd ptinz ad negatoem
z ne itelligat solū pms rps (subdit queā dmo dā tpa
sz dūta. l. h. h. locū hz in alijs tpbz sicut in pūci.
Cūctinalr p hz distinte mēbra istū dūisionis dicēs. q
qūfirmatō est enūciatio alicuius de aliq. negatio vero est
enūciatio alicui? ab aliqno

Qual est dūisio enūciatōis in vna simplr et
pūctōe siue fm qd vna Dām fm doctore
scm. qē dūisio analogi iua analogas. qz sicut penes
subam enūciatō nis q dūidit fm pars et. posteri? in sim
plex z ppositū. tenūciatō vna simplex ē que vni de vno
enūciat qd sit duplr. Vno? p mo? pōis vt hō ē aial
Alio? p mo? dūisionis. vt hō nō est alim? S; enūciatō
vna fm qd vl pūctōe est illa qē pōstra ex plbz enūcia
tōibz. vl in q aliqd enūciat de aliq mediāre pūctōe vt i
hypothetis. Et p hz p dēat istos duos mōs enūciatō
nis vni? p duos mōs pūctas. Pūctō mod? pūctatis est
q enūciatōes dūct ples q pla fcat z nō vni. vt h catis
est corp? Sedō mod? pūctas ē. q nō solū enūciatōnes
pla fcat. sz etiā illa pla nullaten? dūigūtur. vt si dicā hō
albz grāmaric? logic? currit. z h sit duplr fm? q illa pla
pūctō pūctas pte subiecti vl a pte pūctōis mod? pūctatis
oppōit pmo? vnitat? z sedō sedō. vt circa textū oīsū est

Sedō mod? vnitat? nō opponit pmo mō plis
rar? q videt ista dūctio cōicō uenies. Pūctō p
bat qz enūciatō (qē vna pūctōe) ē etiā ples penes pūctō
mū modū i. pūctō pūctas z nō vni Dōz fm scm Tho
q Aristō. iō dūliguit illos mōs qz qn? ē enūciatō plu
res qz pla fcat z nō vni q tū nō ē cōmūctōe vna pūctā si
ponat sibi nō mltā fcat. z sic sedō mod? vnitat? vl r
conuicidit cū pmo mō pūctat? qre p hz eos dūliguit

In pmo mō enūciatōnis ples est nugarō. igit.
Dōz qz sedō pūctā idē fcat cū pūctā. z sic vide
tur ibi ee supūctas Dōz fm doctore scm. q sedō pūctā
cūctā addit ppter dūctioem q mltā fcat q sunt vni. et
ideo qū dūctio pūctā de dūctio illa est vna simplr. qā
illa pluralitas noim nō impedit vnitatē.

Qualis est dūisio enūciatōis in affirmatōez z
negatōem Dūctō dūisio gnis in spēs. qz
ē z nō cōst? dūctōe specifice enūciatōis. sz ille pūctūit af
firmatōez z negatōez sicut spēs igit. Et tū pūctā dūct
fm doctore scm. q Aristō. h arāctiois sic pcedit. dūct
dit em gen? nō in spēs sz in drās specifcas. nō em dr q
enūciatō est affirmatō vl negatō. sz fcatia de eo qd est ee
qd est drā specifca affirmatōnis. vl de eo qd nō est in q
tā igit drā specifca negatōis. z iō ex dūctōis adūct? gni
pūctūit dūctioes spēs cū subdit q. Pūctō enūcia
tio alicui? de aliq. p qd fcat ee. z Negatō enūciatō alis
cui? ab aliq qd fcat nō ee. z h dr De. h. sic. ppo affir
matia ē illa. in q pūctū affirmat de suo subiecto. vt homo
currit. Sz negatiua est illa. in q pūctū negat de suo sub
iecto. vt homo nō currit

Ois drā pūctūtia spēs debz ee pūctā. sz nō ee
ē aliqd negatū. g nō pte esse dūctiois vna pōis.
et pūctūtia spēs. Dōz pbat. qz drā fm Por. pūctū ad
ee rei. qre oz q aliquā rē pter Dōz qūis nō ee nō pōit
re aliqm pōit tū spēale mō? p hēre. z iō sufficit dūctō
re ppo em. et pūctūere certā spēcim. Dōz pūctū. q licet
nō esse pte se sumptū nō pōter esse drā specifca neg
spēcē pūctūere tamā bene pūctū alicui pōctūo virtū

re cui? illi nomē imponit. z sic nō esse additū ppoī gene
rali enūciatōis. pūctūit certā spēm ipsius

Nulla orō (i q destruit forā enūciatōis) ē enūci
atō. sz in orōe negatiua destruit forā enūciatōis
nis g nō est enūciatō. Dōz pbat. qz in ea pūctū negat
de subiecto Dōz q in pōe ē duplr vno. sz qūat qū
sz pūctū ē ppositū cū subiecto. pūctū sibi nō dicat (nē. et
tal? pōctōis manz enūciatōe negatiua illa cōmūctā
qn sz pūctū nō solū de pōctō cū subiecto sz etiā sibi inest auc
denorat inē. z tal? destruit in enūciatōe negatiua z for
lum est in affirmatiua

Illa enūciatō qdlibz est vl nō est nō videt esse
affirmatiua vl negatiua. g dūisio ē sufficiens Pūctō
pbat. qz vna mēbz affirmat? z aliud negat Dōz h in
ista qd. abz ē vl nō ē ponat negatō. qz tamē nō pponit cō
ple pūctūit si sit cathegōica de dūctō pūctō negatō dūctō
tōi sit h ppo. hērica dūctōia qre dr ee affirmatiua simplr
S; illa nō hā currit ē affirmatiua si nō captat ifmūct. pūct
ut ē ps subiecti. si hō captat negatōer tūc est negatiua vt
pūctō ee ē pōctōer. Illa autē null? hō nō currit etiā est
affirmatiua. qz due negatōes facit vnam affirmatōem
Item illa. forēs que nō video currit ē affirmatiua. z licz
pūctū pūctū niger fm vocē. nō tū fm vey. ordine pūctū
endit. S; illa forēs currere est impossibile ē simplr negat
tiua quia est vna modalis. sed modus eius habet vim
negandi. vt postea dicet in sedō huius

Uniā autē est enūciare et qd est esse
et qd est nō esse. et qd nō est esse. z qd

nō ē nō ee et circa ea q sz extra pns tps. sūctō
cōtūgū quod quis affirmauerit negare. z qd
negauerit affirmare: Quare manifestū est q
omī affirmatōi ē negatio oppōsitā z oi nega
tōi affirmatio. Et ē cōtūctio affirmatio et
negatio oppōsitē. dico autē opponi cūsdē de
eodem. nō autē equo ce et qūctōz cetera taliū de
terminauiū? contra argumentorū sophisti
cas in oportunitates.

Iste est tere? z vltim? ist? libz. in q p. determinat
de qdā pūctōe intrinseca enūciatōis que est oppōsitio.
Et hz ille tractat? quattuor capla. i. pmo determinat
de oppōnit? m se. In sedō agit de legibz pōctū oppōsitā
ri. ibi (S; iō vero) In terciō determinat de vnitatē z plū
tate. pōctū oppōsitāz. ibi (manifestū est autē) In qūro p
tractat qndā dubitatōez. ibi (in his g h sz) Dūctū ca
plm dūctūit in duas pres pūctūales. i. pma dūctūit de
oppōe affirmatōis. z negatōis absolute In sedō dūctū
oppōez in spēs oīs quō h mōi oppō dūctūificat ex parte
subiecti. ibi (Qū ar. sz) pūctū in duo. nā pōctū qoi affir
matōi ē negatō oppōsitā z cōuērsō. qd o iit. p quattuor
mōs siue drās enūctandi. Sedō dūctūit oppōez affirma
tōis z negatōis. (ibi (Et ē pūctō) Dicit q p. qz qūctū
oz mōis pūctū enūciare. pūctū enūciare ita ē sic ē i
re qd ptinz ad affirmatōez verā. Sedō pūctūit enūciare
aliqd nō ee qd nō est qd ptinz ad negatōez verā. vt cum
dicitur. Ethiops nō est albus. Tercio cōtūgū emūct

Handwritten notes in the top right margin, including "pūctū" and "pūctū" with arrows pointing to the main text.

Textus tractul
De passione hz oppo

qor modo enūctat

Handwritten notes at the bottom left, including "pūctū" and "pūctū" with arrows pointing to the main text.

Handwritten notes at the bottom right, including "pūctū" and "pūctū" with arrows pointing to the main text.

in q̄ p̄dicat aliqd̄ de vlt̄ p̄cl̄ riter. vt qd̄ hō est albus
 Tercū est in quo p̄dicat aliqd̄ de vlt̄ absq̄ determina
 tione vlt̄ raris vel p̄cl̄ raris. z̄ solet h̄mōi enūciatio
 vocari indefinita. totidem aut̄ s̄nt negationes opposit̄e
 S̄ de singl̄ raris q̄ s̄nt aliqd̄ d̄icēta p̄dicent̄ t̄m totum
 refer̄t ad singl̄ raris p̄cipius siue p̄dicet̄ de eo rōne nature
 vlt̄ vr̄cū d̄: fort̄es est hō. aut rōne singl̄ raris. z̄ ideo
 talis diuersitas nō h̄z locū q̄ subiectum est ter minus
 singl̄ raris. sicut q̄ est termin⁹ cois. **¶ Et ad insinuat̄ d̄m**
 illā diuersitatē subiecti vlt̄ t̄mēre sunt aliq̄ d̄cōnes ad
 scādū modū attribuit̄ vlt̄ rōne ip̄tus nature vlt̄ r̄
 hoc d̄: p̄i de eo vlt̄ qz cōuenit ei s̄m totā m̄t̄udine in
 q̄ t̄mēnt̄. z̄ ad hoc designadū in affirmatis p̄dicatōibz
 aduēra est h̄c d̄cō ois. designās p̄t̄ attribut̄ subiecto
 vlt̄ p̄t̄ ad rōtū id qd̄ sub subiecto p̄t̄inet̄ z̄ in negatiuis
 aduēra est h̄c d̄cō nullus. p̄ quā sc̄at q̄ p̄t̄ remouet̄
 a subiecto vlt̄ s̄m totū id q̄ cōtinet̄ sub eo. vnde nullus
 d̄: q̄ nō vlt̄ z̄ in greco d̄: endis q̄t̄ nec vnus. q̄a nec
 vnū solū est accipe sub subiecto vlt̄ a q̄ p̄t̄ nō remoueat̄
 Q̄m̄ aut̄ attribuit̄ vlt̄ aliqd̄ qd̄ remouet̄ ab eo. r̄tōne
 p̄cl̄ raris et ad scādū h̄m affirmatis aduēra ē h̄c d̄cō
 aliqd̄ vel qd̄. p̄ quā designat̄ q̄ aliqd̄ attribuit̄ subiecto
 rō vlt̄ rōne ip̄. p̄cl̄ r̄ saltē vage designat̄ q̄re d̄: id̄
 d̄m vage s̄m negatiuis aut̄ nō. est aliq̄ d̄cō posita s̄z pos
 diuisa d̄cō nō ois in q̄t̄r̄ excludit̄ vlt̄m affirmatiuam

ri. **¶ Cui duplex est ratio quā assignat sc̄us Tho.** Pr̄ia
 qz talis mod⁹ p̄ndi videt̄ repugnare p̄o s̄m p̄t̄ rōes
 quā h̄z i n enūciatōe. d̄m ē sup q̄ p̄t̄ ē q̄t̄ ps formalis
 enūciatōis subiectū ar̄ c̄ps material̄ ip̄ius. S̄z q̄n aliqd̄
 vlt̄ p̄fert̄ vlt̄ ip̄m vlt̄ sumit̄ s̄m h̄t̄udine quā h̄z ad s̄m
 ḡ l̄aria q̄ sub se p̄t̄. S̄z q̄n vlt̄ p̄fert̄ p̄cl̄ r̄it̄ sumit̄
 s̄m h̄t̄udine quā h̄z ad aliqd̄ p̄t̄erōz sub se z̄ sic vtra qz
 signa p̄t̄er̄t ad materialē determinatōez vlt̄ **¶ Ideo nec**
 signū vlt̄ neqz p̄cl̄ r̄are p̄uenit̄er addit̄ p̄dicatō. s̄z ma
 gis subiecto. p̄uenit̄er em̄ d̄: null⁹ hō est azinus q̄
 ois hō est nullus azin⁹. S̄z p̄uenit̄er d̄: aliqd̄ hō ē
 albu. q̄ hō est aliqd̄ albu. **¶ Secūda sp̄cialit̄ h̄z locum in**
 affirmatiōibz que cōtē false si p̄t̄ vlt̄ p̄dicat̄. vt si d̄s
 ceret̄. ois hō est oimē aial. p̄catur em̄ q̄ hō p̄t̄ m̄ singula
 (q̄ sub ip̄o p̄t̄inet̄ur) p̄dicet̄ de singulis q̄ t̄mēnt̄ sub
 hoie. s̄z hoc nō p̄t̄ esse vlt̄. **¶ Ad p̄t̄ in p̄o qd̄ est i plus**
 q̄ in illo qd̄ ē p̄uertibile. oportet̄ em̄ t̄mē q̄ q̄ h̄z vn⁹ hō
 ēē aialia oia. aut oia risibilia q̄ repugnāt rōm̄ singl̄ raris
 qd̄ accipit̄ sub vlt̄. **¶ Et ex isto allegat̄ illa cois regula. ois**
 illa affirmat⁹ est falsa. in q̄ p̄dicat̄ vniuersale vlt̄ sumptū

*ma ca
 p̄t̄ d̄cl̄ r̄at̄ p̄t̄
 h̄t̄udine nō p̄t̄
 p̄t̄ r̄at̄ p̄t̄*

*Adā rā
 p̄t̄ d̄cl̄ r̄at̄ p̄t̄
 h̄t̄udine nō p̄t̄
 p̄t̄ r̄at̄ p̄t̄*

*ad d̄cl̄ r̄at̄ p̄t̄
 h̄t̄udine nō p̄t̄
 p̄t̄ r̄at̄ p̄t̄*

*ad d̄cl̄ r̄at̄ p̄t̄
 h̄t̄udine nō p̄t̄
 p̄t̄ r̄at̄ p̄t̄*

*ad d̄cl̄ r̄at̄ p̄t̄
 h̄t̄udine nō p̄t̄
 p̄t̄ r̄at̄ p̄t̄*

¶ Et aliq̄ oppō subalterna. vt p̄z pp. h̄z sunt
 p̄les sp̄es q̄ tres. **¶ D̄m q̄ p̄t̄ diuidit̄ oppo**
 sitōez solū s̄m formā. s̄z oppō subalterna ē t̄m materialis
 repugnātia. qz p̄t̄es subalterne in q̄litate q̄le (t̄m ex p̄te
 forme) p̄uenit̄. s̄z d̄m t̄mē q̄le tenet̄ ex p̄te mat̄e
 rie. ideo h̄c nō ponitur cū diff̄initio p̄t̄is superi⁹ post̄
 ra sibi nō p̄ueniat. **¶ S̄z p̄t̄ loq̄r̄ de oppōne coiter cap**
 ta q̄ est in q̄litate t̄m. vel q̄litate t̄m aut in his siml̄

¶ In illa p̄t̄one. ois hō est ois hō p̄t̄r vlt̄ vlt̄er
 sup̄t̄ū affirmatiue z̄ t̄m videt̄ ēē veritas. qz idē p̄t̄
 de seip̄o. q̄ nulla est veritas. **¶ D̄m q̄ h̄c. ois hō est ois**
 hō simpl̄r ē falsa in q̄cūqz materia p̄ferat̄. nec p̄t̄r idem
 de seip̄o. s̄z p̄dicat̄ h̄ totū ois hō de hoie distributo p̄ oim̄
 sub suis suppositis quia subiectū est ibi homo. et p̄d̄
 cat um hoc totum. omnis. hō mo

¶ Due singl̄ raris diuerse q̄litate. vt iste sor. cur
 rit. sor. nō currit. s̄z oppō sit̄ nō aliq̄ istarum
 speciez q̄ m̄bz a diuisiōis nō enuaciāt totā naturā diuisi
¶ D̄m q̄ due singl̄ raris d̄ntes penes affirmatōez z̄
 negatōez oppōnit̄ d̄ d̄ctōie s̄m r̄ē z̄ simpl̄r. qz impossibile
 ē eas it̄ ē p̄s. aut s̄t̄ falsas. **¶ S̄z p̄t̄ loq̄r̄ de d̄ d̄ctō**
 r̄is q̄z subiecta s̄z t̄mēnt̄ cōes q̄bz ad d̄ signū vlt̄ vel
 p̄cl̄ r̄are. ideo null⁹ facit̄ m̄t̄ōez de oppōne singl̄ raris

¶ Hic p̄t̄r vlt̄ vlt̄ sup̄t̄ū p̄z. ois hō est ois disci
 pline susceptiua. **¶ D̄m em̄ sc̄m Tho. q̄ d̄**
 disciplina h̄ nō p̄t̄r de hoie. s̄z susceptiua discipline vt p̄z
 p̄ ei⁹ d̄m d̄eres. **¶ Vel d̄m. q̄ regula h̄z p̄t̄ r̄at̄. q̄n vlt̄ vlt̄**
 sup̄t̄ū ē p̄t̄ r̄at̄ale z̄ ponit̄ in r̄cō. s̄z solū ē p̄t̄ r̄at̄ale et
 ponit̄ in obliq̄. qz debz sic ordinari. ois hō est susceptiua
 ois discipline. **¶ Et q̄n replicat̄. h̄ p̄t̄r vlt̄ vlt̄ in recto**
 iste sol est ois sol z̄ t̄m est vera. qz nō sunt p̄les soles. nec
 vnq̄ p̄les erit̄. **¶ D̄m em̄ aliqd̄. q̄ ista regula fallit̄. q̄n**
 subiectū h̄z solū vnū suppositū vt h̄. **¶ Vel melius d̄. q̄**
 etiā ista ē fl̄a s̄m mo⁹ enūciat̄. qz nō ē vlt̄ dicere q̄ iste
 sol est ois sol qui ē z̄ qui aprus natus est esse

¶ Aliq̄ est oppō relatiua et aliq̄ p̄uatiua que nō pos
 nit̄ur h̄ ergo s̄t̄ plures sp̄es oppōnis q̄ q̄t̄uoz
¶ D̄m q̄ ille sunt oppōnes r̄ez vel terminoz. s̄z h̄c lo
 q̄mur de oppōitōe p̄pōit̄. Et q̄n arguit̄ur ille fort̄es
 ē albu. sor. est niger it̄z opposit̄e loquēdo de oppōne p̄pō
 nū. z̄ t̄m nō p̄ aliqua t̄mā speciez. igit̄. **¶ D̄m s̄z ille p̄pōes**
 oppōnat̄ur gr̄a terminoz in eis postroz. nō tamen oppo
 nit̄ur in q̄litate de qua oppōne hic loq̄mur

¶ Contrarie p̄o vlt̄m affirmatōem z̄ vlt̄m ne
 gationē. vt ois hō iustus est nullus hō iustus
 est. quo circa has quidē impossibile est simul
 veras esse. His vero oppositas cōt̄igit̄ eodē
 vt non omnis homo albus est. quidam homo
 albus est

¶ Propōnes subcōt̄rariē nō oppōnit̄ur. s̄z nō s̄z
 tres ip̄es oppōnis. **¶ S̄z p̄t̄. qz in eis nō s̄uat**
 illa p̄t̄cula ad idē. als em̄ subcōt̄rariē nūq̄ essent simul
 vere. **¶ D̄m s̄z illa p̄t̄cula ad idē nō p̄uenit̄ in subcōt̄**
 rarijs in verificat̄ōe. qz in affirmatiua z̄ negatiua p̄t̄i verifi
 ficet̄ de subiecto. p̄ alio z̄ alio supposito. p̄uatur t̄m in enūci
 ciatōe vel supponēdo qz p̄t̄ū in affirmatiua et negatiua
 supponit̄ eodē ḡnē supponit̄. s̄z p̄t̄onit̄

¶ Vlt̄ signū vlt̄ vel p̄cl̄ r̄are possz addi t̄m
 col in p̄o **¶ D̄m q̄ nō. vt p̄t̄s habet in r̄ez**
 vlt̄ siḡ m̄ vlt̄ vlt̄ p̄t̄ r̄at̄ale
 termino cor in p̄to p̄t̄ affirmatiuū d̄m tā

¶ Vlt̄ signū vlt̄ vel p̄cl̄ r̄are possz addi t̄m
 col in p̄o **¶ D̄m q̄ nō. vt p̄t̄s habet in r̄ez**
 vlt̄ siḡ m̄ vlt̄ vlt̄ p̄t̄ r̄at̄ale
 termino cor in p̄to p̄t̄ affirmatiuū d̄m tā

*ad d̄cl̄ r̄at̄ p̄t̄
 h̄t̄udine nō p̄t̄
 p̄t̄ r̄at̄ p̄t̄*

*ad d̄cl̄ r̄at̄ p̄t̄
 h̄t̄udine nō p̄t̄
 p̄t̄ r̄at̄ p̄t̄*

*ad d̄cl̄ r̄at̄ p̄t̄
 h̄t̄udine nō p̄t̄
 p̄t̄ r̄at̄ p̄t̄*

*ad d̄cl̄ r̄at̄ p̄t̄
 h̄t̄udine nō p̄t̄
 p̄t̄ r̄at̄ p̄t̄*

*ad d̄cl̄ r̄at̄ p̄t̄
 h̄t̄udine nō p̄t̄
 p̄t̄ r̄at̄ p̄t̄*

Questiones

*De lege contrariarum
et sub contrariarum*

Istud est capitulum secundum tractatus tertium, in quo philosophus de
firmata et negativa opposita, ostendit quod hec affirmati
hoc capitulum in tres partes in prima ostendit hoc quantum ad
trias. In secunda quantum ad contradictiones ibi quomodo igitur in
tertia quantum ad ea que videntur esse contradictiones. ibi quomodo autem
in vltimo. Quoad primam referuntur que dicuntur propositioes tria di-
ces, que propositioes tria sunt vltis affirmatiua et vltis negatiua sicut
sunt et veras in quocumque materia. tria enim mutuo se expellunt
speciales que contradictiones opponuntur vltis trias sunt sicut
verificari in eodem, sicut non omnis homo est albus, que contradictione
opponit huic, omnis homo est albus, et quod dicitur homo est albus que contradic-
toe opponit huic, nullus homo est albus. Et huius simile
inuenit in proprietate rerum, nam album et nigrum nunquam simul
esse possunt in eodem, sed remotiones albi et nigri possunt esse
potest enim aliquid esse neque album neque nigrum, sicut patet in eo
quod est pallidum, ita sicut tria enunciationes non possunt simul esse
vere, sed earum contradictiones quibus remouetur sicut possunt esse vere,
et in hoc ratio lex subcontrariarum proponitur

De Quare due propositiones tria in nulla materia
possunt simul esse vere. Deum quod ideo, quia si due
contradictiones, propositiones esse simul sequerentur inuitabiliter
duas contradictiones esse sicut veras, quod est contra irrefragabile
veritate primi principii. Quod autem sequitur patet quod contrarie
sunt vltis propositiones, sed ad veritatem vltis sequitur veritas p-
ricularis, et sic propositiones quatuor angulorum essent simul vere
ex quibus proponitur contradictiones, que ille essent simul vere

Notandum Quod lex et natura contrariarum
propositionum consistit in tribus
punctis. Primum est quod in nulla materia contrarie
possunt simul esse vere, cuius ratio iam assignata est. Se-
cundum quod contrarie propositiones possunt simul esse false in ma-
teria contingenti de accidente separabili, quia in tali potest
particularis verificari sine veritate vltis, et sic non sequitur inco-
ueniens. Tercium est quod propositiones contrarie in materia natu-
rali vel remota, aut etiam in materia contingenti de acciden-
te inseparabili nunquam possunt simul esse vere vel false, aliter enim
due contradictiones essent simul vere vel false, quod est contra
primum principium metaphysicalem

Ad Contrarie habent simul potestatem ad hoc quod sint
vere, ergo contrarie possunt simul esse vere. Et confirmat
quia iste due contrarie possunt simul esse vere, cuiuslibet
hominis azinus currit, et cuiuslibet hominis azinus non cur-
rit. Sed quod sint contrarie patet, quia sunt vltis affirmatiua
et vltis negatiua, eiusdem subiecti et eiusdem predicati
Deum distinguendo autem quia ista contrarie possunt simul
esse vere est duplex, eo quod istud aduerbum simul potest vno
modo determinare hoc subiectum potest, et tunc est sensus, contrarie
possunt simul, et habent potentiam ad hoc quod sint simul vere et
hoc est falsum. Et ad confirmationem dicitur, quod ille non sunt
contrarie, eo quod azinus in nulla earum distribuitur

Ad Iste potest simul esse vere, omnis homo currit, nullus
homo currit, et tamen sunt contrarie, igitur
autem probat per casum possibilem, quod possibile est quod omnes
mulieres currant, et quod omnes viri sint mortui, et tunc esset
verum dicere quod nullus homo currat, cum homo captatur per masculi-
lis qui non sunt, et sicut esset verum quod omnis homo currat
Deum quod stante isto casu dicere propositiones non sunt opposi-
te, quia ad opponendum requiritur quod termini eodem modo, super

*Deinde simul
potest
in similitudine
et*

Primi periarmeriarum

ponant et quod eodem modo accipiantur, et eque ample et eque
stricte, quod non fit hic

Ad Due propositiones contrarie in materia naturali
possunt simul esse false, ergo tertium punctum huius
legis videtur esse falsum. Autem patet in istis, omne animal
est homo, et nullum animal est homo. Deum quod hoc dicitur in
tercio puncto debet intelligi secundum predicatorem directam et
ordinatam, et non secundum predicatorem indirectam

Ad Iste sunt contrarie in materia contingenti de acci-
dente inseparabili, omnis nasus est simus, nullus nasus est
simus, et tamen sunt false, Deum quod accidens esse insep-
abile intelligitur dupliciter. Uno modo, quia non separatur a
tota specie et de tali sic loquitur, quo modo album in cigno
est inseparabile, et nigrum in coruo. Alio modo quod non legi-
tur ab aliquibus indiuiduis alicuius speciei, et sic simus dicitur acci-
dens inseparabile, sed de illo modo non intelligitur superius dictum

Ad Si propositiones contrarie possunt simul esse false, sequitur
retur quod contradictiones possunt simul esse false.
Secunda probat quod sicut ad veritatem vltis sequitur veritas
particularis, ita sicut ad falsitatem Deum quod non est simile quia
plus requiritur ad veritatem vltis quam requiritur ad eius falsitatem, et
ergo vltis non inferuntur particulares in falsitate, sed solum in ver-
itate, quod vltis potest esse falsa particulari exite vera

Queritur Quare due propositiones subcontra-
rie possunt simul esse vere in materia
contingenti. Dicendum quod ideo, quia ad veritatem
particularis non sequitur veritas vltis in materia continge-
nti, sed ipsa potest esse vera vlti existente falsa, quare non
sequitur duas contradictiones esse simul veras, sed si due sub-
contrarie essent simul false in quocumque materia sequerentur inuitabiliter
duas contradictiones esse simul falsas, quod ad falsitatem
particularis sequitur falsitas vltis. Et consistit natura subcon-
trariarum similiter in tribus punctis, de quibus habetur
clare in summis.

Ad Impossibile est idem predicatum vere affirmari
de aliquo, et vere negari ab eodem, ergo impos-
sibile est subcontrarias esse simul veras. Et confirmat
quia dicitur Aristotele, de quolibet affirmatio vel negatio
de nullo vero simul, sed subcontrarie sunt affirmatio et
negatio de eodem, ergo non possunt simul esse veras
Deum quod impossibile est idem predicatum vere affir-
mari et vere negari de eodem subiecto singulari et vno nu-
mero, tamen bene de eodem subiecto communi quod accipitur
per alio et alio supposito, quod fit in subcontrariis. Ad con-
firmationem dicitur, quod maior habet veritatem in contradic-
tionibus que maxime opponuntur.

Quocumque igitur contradictiones vltium sunt
vlti necesse est alteram esse veram vel falsam. Et
quocumque in singularibus sunt, ut est socrates
albus, non est socrates albus.

Hic philosophus secundo ponit legem et naturam contradictionum
proponitur dicens, quod quocumque contradictiones sunt vltium vlti-
ter necesse est alteram esse veram, et alteram falsam. Et quocumque
quod contradictiones in singularibus sunt, etiam sic se habent, ut
socrates est albus, socrates non est albus. In quibus verbis
philosophus innuit duplices esse contradictiones, quasdam in terminis

*Deinde simul
potest
in similitudine
et*

*Deinde simul
potest
in similitudine
et*

*lex contra
dictoria*

Aristotelis

Folia xviij

quod sed pns pro qnto aliqd includit pntis

Notandum hec necitas no est absoluta sed ex supoe. qz no pt simpliciter absolute dici qd e quod est necesse esse. qz no idem fecant.

*de qm pntis
aut an qd pntis
dantur qd
dicitur qd
ante sup
tug ad huc
dicitur qd
ante sup
tug ad huc
dicitur qd
ante sup
tug ad huc
dicitur qd*

*Notandum
hec necitas no est absoluta
sed ex supoe. qz no pt simpliciter
absolute dici qd e quod est necesse esse.
qz no idem fecant.
Na quid dicitur qd est e et necitate. fcat necitas ex sup
poe. Si quid dicitur qd est e necitate fcat necitas abso
luta. Et qd dicitur qd est e intelligit dicitur est sicut de no ee.
qz aliud est simplr ex necessitate no esse. z aliud est ex ne
cessitate non esse quando non est.*

*capitulum
prima sup
prima quo
prima
dicitur qd
consequitur*

*Notandum
hec necitas no est absoluta
sed ex supoe. qz no pt simpliciter
absolute dici qd e quod est necesse esse.
qz no idem fecant.
Na quid dicitur qd est e et necitate. fcat necitas ex sup
poe. Si quid dicitur qd est e necitate fcat necitas abso
luta. Et qd dicitur qd est e intelligit dicitur est sicut de no ee.
qz aliud est simplr ex necessitate no esse. z aliud est ex ne
cessitate non esse quando non est.*

Ar Omne pgnitū a deo determinate eveniet. s; oē fu
turū ptingēs est pgnitū a deo. ergo oē futurū
ptingens determinate eveniet. Maior pty. qz deus itua
pgnitōe nō pfallit. rlt: minor: est nota. qz deū nihil las
tz cū sit oia cōtēs sicut est oipores. Odm q futurū pting
gēs p̄t ad duo referri. Uno ad eam p̄mā z sic ē necāriū
z sic p̄pō formata de ipso est determinate p̄t. Alio ad
cās p̄tias z sic non ē necāriū. z ergo p̄pō formata de
t̄pō non ē determinate p̄t. Pro q̄ norādū fm sc̄m Tho q
multū dicitur se hz pgnitō irellectū humani z diuini qz
nrā pgnitō huāna cadit sub ordine t̄pīs vel per se vel
per accidēs. qz aia i p̄pouendo z diuidendo necesse habz
adtingere t̄pīs vr̄ d̄r in 3° de aia. z ergo sub eius pgnitō
one cadūt res sub ratione p̄ntis p̄terenti z fu turr. p̄ntia
pgnoscit rāq̄ actu ex̄t̄n̄t̄z sensu aliq̄liter perceptibilia.
p̄terita ar̄ pgnoscit vr̄ memorata. futura p̄o non p̄g
noscit in seip̄s qz nō dū sūt. s; pgnoscere ea p̄ri caus̄ sus
tis. z h̄ tripl̄. **Pr̄mo** p̄terita dicitur rōtalit̄ in suis cau
sis sint determinata ex q̄bus de necessitate eveniet. sc̄do
p̄ p̄terita si nō sint sic determinata qn impediri p̄nt. sicut
que sūt vr̄ i plurib; sc̄o nullo si in suis causis sint oino
in p̄ntia nō magis determinata ad vniū q̄ ad aliud. vr̄ in
illis q̄ sūt ad vtrūlib; s; deus oino errat ordine t̄pīs
q̄ in arce eternitatis p̄stitit. que est tota sit ut subacet
torus t̄pīs decursū fm vniū z simpliciter intuitū. z ideo
vno intuitu videt oia q̄ agūt fm t̄pīs decursū vniū q̄ fm
qd est in seip̄o ex̄t̄n̄t̄z. nō q̄ sibi futurū q̄rum ad eius ins
turrū put est in solo ordine suaz cāp̄. q̄nis z ipsum ordi
nē cāp̄ videat. s; oino eternalit̄ sic videt vniū q̄ q̄ eorum
q̄ sūt in d̄cūq̄ t̄pē. sicut oculus huān̄ videt forte sedere
in seip̄o. nō in sua causa. s; ex h̄ q̄ h̄o videt forte sedere
z t̄n̄ vtr̄sime z ifallibil̄ videt oculus hōis forte sedere
dū sedz. qz vniū q̄ q̄ pur est in seip̄o iā determinatū. sic
ergo reliq̄t q̄ deus certissime et infallibiliter cognoscat
oia que sūt in t̄pē. et tamē ea q̄ in t̄pē eveniunt non sūt
vel sūt ex necessitate sed contingenter. **Et p̄ntis ex
emplū** h̄az pgnitōnū accipi potest ex ordine loci. Na
fm p̄m̄ in q̄rto p̄hicoz fm p̄us z posterius in magni
tudine est p̄us z posterius in motu. z p̄ p̄ns in t̄pē. Si
ergo sint multi hōies p̄ via aliquā trāsēntes q̄libet eorū
q̄ sub ordine trāsēntiū p̄ntet hz pgnitōem de p̄cedētib;
z succedētib; inq̄ntū sūt p̄cedentes z succedentes qd p̄
tinz ad ordinē loci. z ideo q̄libz eoz videt eos q̄ iuxta se
sūt. z aliquos eoz q̄ eos p̄cedūt. eos ar̄ qd post se sūt vis
dere nō p̄t. Si ar̄ aliq̄ esset extra rotū ordinem trāsēnti
tū. v̄ipote in aliq̄ ex̄t̄n̄t̄z turri p̄stitit v̄n̄ posset tota
via videri. videret q̄dem sil̄ oēs in via ex̄t̄n̄t̄z nō sub ras
tōe p̄cedētis z subseq̄ntis in p̄p̄tōe. s; ad et̄ intuitū s; sil̄
oēs videret z q̄m̄ v̄n̄ aliū p̄cedētis. **Et q̄ hec videt lo
gici negotij mo^o** excedere iō plura de his dicere recuso.

Ar Ita p̄o. fortes est albo forte ex̄t̄n̄t̄z albo est p̄m̄
gēs. ḡ male d̄r q̄ sit necāria q̄n est albo. An s; p̄
bat p̄ oēs logicos dicētes illā esse de materia p̄tingenti.
Odm licet illa nō sit necāria logica. e tamē
necāria necitate p̄sifica. **Pro q̄ notandū q̄ necāriū**
d̄r qd nō est possibile alit̄ se h̄ze. sic q̄ possibile d̄r dupl̄r.
ita z necāriū. **Un̄ possibile vno^o** d̄r illud qd hz realē po
tentā ad eē vel vr̄ sit. z sic accipit p̄sificē. **Alio^o d̄r possi
bile qd ex̄t̄n̄t̄z nō implicat d̄ d̄ctōez. z sic capis logice. z h̄
sc̄do mō ista p̄o. fortes currit t̄pō currere est possibil̄. s;
nō p̄mo mō. Sicut necāriū d̄r dupl̄r. **Uno^o d̄r necāriū**
p̄sificē. qd nō p̄t impediri p̄ aliquā potentā. **Alio^o d̄r
necāriū logice. cur^o** oppositū implicat d̄ d̄ctōez. s; qd qd
est necāriū logice est necāriū p̄sificē. sed non econtra.
qz p̄tingēs p̄ns z p̄teritū est necāriū p̄sificē. z nō logice**

Ar Ex dicta p̄pōe sequitur falsuz. q̄ ipa ē falsa. P̄ns
p̄bat sic arguēdo. oē qd est qn est necesse est eē. forte
res ē qn ē. ḡ forte necesse est eē. qd falsuz est. **Odm q̄ nū
bū** p̄cluditur. sed oppositer addere p̄ditione in p̄clusio
ne q̄ fuit addita in maiore. z tūc oportet sic p̄cludi. ḡ ne
celle ē forte eē qn est. z sic p̄z q̄ h̄ arguitur a dicto fm qd
ad dem̄ simplr. qz arguit a necitate p̄ditionali ad neci
tate absolutā. **Vel d̄m q̄ h̄c arguit a sensu p̄posito ad
sensum diuisum falsum q̄ p̄nā nō valet. Et hec suffi
ciat circa p̄mum libz perihermenias Aristo.**

Incipit liber 1°
Notia autē perihermenias
est de aliquo affirmatio tam consequenter os
fcans aliqd. hoc autē est tendit qd sit affie
vel nomē vel innoabile macio

Notia autē perihermenias

est de aliquo affirmatio
fcans aliqd. hoc autē est
vel nomē vel innoabile
macio

hoc est in affirmatōe. nomē autē dicitur est z ino
minabile p̄us. nōbō em̄ nomē q̄dem nō dico
sed infinitū nomē. v̄nū em̄ quodāmo fcat infi
nitū quēadmodū z nōcurrit nō verbū s; infini
tū verbū. oīs ergo erit affirmatio vel ex noie ec
verbo. vel ex infinito noie z verbo

*Notia autē perihermenias
est de aliquo affirmatio
fcans aliqd. hoc autē est
vel nomē vel innoabile
macio*

Ar Notia autē perihermenias posita (omne qd
est qn est necesse esse) Odm q̄ sic. qz si aliq̄
qd est impossibile est illud simul nō esse. ergo necesse est
tūc illud esse. An s; est notū p̄ illud principū (impossib
bile est sil̄ esse z nō esse) p̄na tenz. qz impossibile nō esse
ē q̄p̄olz huic qd est necesse esse. qz sūt de vno ordine q̄ fca
tur p̄ Purpurea z p̄ oppositū oē qd nō est qn nō est necesse
est nō esse. **P̄t** qz si aliqd nō eipo libile est illud sil̄ esse. er
go necesse est nō esse. p̄na tenet in gl̄ace

Postq̄ p̄s in p̄mo libro determinauit de enūctatōe
simplr p̄siderata. h̄ p̄r in h̄ sc̄do determinat d̄ enūctatōe
fm q̄ diuersificatur p̄ aliqd sibi additū. **Et diuidit iste
liber in tres tractatus fm q̄ tria p̄nt in enūctatione p̄s
derari. Primo ip̄e dicitōes. s; subiectuz z p̄dicatū. Sc̄do
compō fm quā est ver̄ vel falsum in enūctatione. Terc
tio oppositio v̄nius enūctationis ad aliam. In primo**

*de qd p̄ntis
aut an qd p̄ntis
dantur qd
dicitur qd
ante sup
tug ad huc
dicitur qd
ante sup
tug ad huc
dicitur qd
ante sup
tug ad huc
dicitur qd*

*Notia autē perihermenias
est de aliquo affirmatio
fcans aliqd. hoc autē est
vel nomē vel innoabile
macio*

*Notia autē perihermenias
est de aliquo affirmatio
fcans aliqd. hoc autē est
vel nomē vel innoabile
macio*

no est negat ppo / acty
hinc hinc no est negat ppo / acty
hinc hinc ablyon

Questiones

secundi perihermeniaru

tractatu offendit qd accidit enunciatoni. ex hoc qd aliqd
addit ad dictiones i subiecto vl pdicatio positas. **In 2o**
ostendit qd accidat enunciatoni ex h qd aliqd addit ad des
terminandu veritate vl falsitate ppois. ibi (his po de
finitio) **In 3o** soluit quada dubitacionem circa oppo
enunciatoni puenire ex eo qd addit aliqd simpliciter enun
ciationi. vtz scz oppo sumat in enunciatoni penes oppo
sita pdicata vel penes oppositiu modu enunciatoni
(videt aut pna esse affirmatio) **Primo** tractat habz
duo capla. impmo de finitio de enunciatone put recipit
additorem negatois infinitatis q no tollit vnitatem enun
ciatois. **In 2o** de finitio de enunciatone put recipit ad
ditorem aliter tollit vnitatem enunciatoni. ibi (ar vel
ro vnu de plib) **Primo** capla diuidit in duas pres
in pma de finitio de enunciatoni de e sebo adiacente.
In 2a de finitio de illis in qbus pdicatu e terciu adia
cens. ibi (qn aut e terciu adiacens) **Circa** pma duo fac
cit. pmo ponit rones quasda distinguendi. **Secundo** ponit
eaz distinctione z ordine. ibi (qre e pna) **Primo** iterum
in duo. qz pmo ponit rones distinguendi enunciatones ex
pre noim. **Secundo** ostendit q no pr esse eade ro distinguendi
ex pre pboz. ibi (per pbo aut). **Circa** pma tria facit
pmo ponit rones distinguendi enunciatones. **Secundo** ex
ponit qd dixerat. ibi (nome aut est) **Tercio** pcludit i
tentum. ibi (ois ergo erit) **Refumit** ergo illd qd supza
dictu est de definitio affirmatois. **Dices** ex quo affir
matois est enunciatio scas aliqd de aliq. z pbi proprie est
nora eoz que de altero dicunt. psequens est q illud de q
aliqd dicit p tinear ad nome. sed nome vl est finitu vl i
finitu. ideo qli pcludes subdit q illud de q aliqd fcat.
s. subiectu affirmatois e nome scz finitu qd ppe dr no
me vl i pmo dem e. vl inoiabile. i. nome infinitu qd dicit
inoiabile vl inoiatu. qz no fcat aliqd de aliqua fora det
minata. sed solu remouit determinationem forme
Et ne aliqs diceret q illd qd in affirmatoe subiecti sit
sit nome z inoiabile. ideo ad h excludend subdit q illd
qd est pdicatu i affirmatoe. s. vna de q nuc lo qmur opz
e vnu z de vno subiecto. z sic opz q subiectu tal affir
matois sit nome finitu vl nome infinitu **Quid** ar sit no
me finitu z qd nome infinitu dem e pus. **Et** explicat
de nomine infinito dices q no ho no est nome s. e nome
infinitum. sicut noncurrit non e pbi s. e finitu pbum
Et qz aliqs possit dicere q affirmatio i q subiecti nomen
infinitu no fecer vnu de vno. qz nome infinitu no fcat vnu
Dicit pbs q nome infinitu qdamo fcat vnu. no em h
cat vnu suptr sicut nome finitu qd fcat vna forma gnis
vl spci aut ex ididui. s. i qstru fcat negatoes foze aliter
i q negatoe mtra puenit. sic i qda vno fm roez sic qd
damo dr vnu fcare **Et** pdica pcludit positu. s. qd
plex e mod? affirmatois. qda em e affirmatio q pstat ex
noie z pbo. qda aut q pstat ex noie i finitu z pbo. **Et** ea
de dra pr accipit ex pre negatois. qz de qctus p rigit aff
firmare p rigit z negare. vt in pmo habitum est

esse aliq a firmatio vel negatio vt patet si ponat loco no
minis infinitum nomen.

De Quare loco pbi in enunciatone no pr ponit infini
tu verbu. hoc est qre pbi in enunciatone infinitar
no potest **Om** q scis **Tho**. hui? duplice assignat
roem. **Prima** q infinitu verbu pstruit p additorem in
finite p tucule. q qd addita pbo p se dicit. i. extra enun
ciatoe posito remouet ipm absolute. z io extra enunciatio
ne pr accipi pbi infinitu p modu vni? deois. sic z nome
infinitu. **Sz** qn negatio addit pbo in enunciatone posito
negatio illa remouet pbi ab aliq. z sic facit enunciatorem
negatiu. qd no facit ex pre nois. qz enunciatio no efficit
negatiua nisi p h q negat com? q impoztat in pbo. et
io pbi infinitu in enunciatone positu sit verbu negatiu. **Sec
cunda** ca. qz i nullo vana veritas enunciatoni sine vnamur
negatiua p tucula. vt infinitate pbi. vel vt faciente nega
tiua enunciatorez. z io accipitur sp in simplicioze intellec
tu. put est magis in pmpu. **Et** in est q **Aristo**. no dis
uerificauit affirmatoes p h q sit ex verbo vel infinito p
bo. sic diuerificauit p h q est ex noie vel infinito noie

Ar Verbū infinitum pr p ngari. sed pbi in hoc q
p ngat in pms z scdis psonis includit certum
suppositu. z facit enunciatorez. igit. **Dicit** pbat. qz dice
mus. no curro no curris. z s. minor est nora ex regul gra
maticoz. **Et** pfirmat. qz pba excepte actiois infinitari
pnt. z tñ determinata supposita includunt **Om** q
pba pme z scde psonaz. z s. vrba excepte actiois infini
tari no pnt. qz hmoi pba determinant sibi certa z det
minata supposita. ob hoc negatio hui? addita tollit cos
p oem rei verbi a determinato subiecto

Ar Verbu infinitu fun sniam pbi supius in caplo
de pbo est nota eoz q de altero dicunt z pdicaf
eqliter de ente z noente. q p in p pde esse infinitum. pna
pbat. qz nihil dr nisi in p pde. **Et** pfirmat. qz cum pbum
extra enunciatorez sit ia infinitatum. dicedo no currit no
laborat. z addit sibi vtz subiectuz. dicedo. sores no cur
rit. no videt ex hoc auferri infinitatio. q pbum in enun
ciatoe infinitari pr. **Ddm** ad pnum. q pbi infinitu
gra act? general que derelinqt negatio auferedo speale
apritudine est nora eoz q de alio dicunt. q actus pncipa
lis exercetur in p pde ex pmitur. s. si negato sibi addatur
ipm sit negatum. cu tal act? infinitari no possit. **Ad**
pfirmatioem ddm q si pbo infinitu addatur subiectuz
amittit forma sue infinitatois. sed si volum? dicere q ea
retineat. tunc pbum adiectiuu dz resolut in pbum sub
statiuum z ei? pncipium. tunc manifeste appet q nega
tio infinitas cadit sup pncipium. z no sup pbum. **Et**
pli gra. si qs capiat in ista p pde. sores no currit no infini
tate. tunc dz sic resolut. sores est no currit. vt p3 ma
nifeste ex diffinitioe pbi infinitu. **Et** qz negatio in enun
ciatoe sic no occurrit intellectui. io melius dom est q sum
p pbum in enunciatore infinitari non possit

Ar In noibus z verb pter diam finiti z infiniti est
etiā pna recti? obliq. sed sicut pbi infinitu non
ponitur in enunciatore. ita nec pbi obliquum. vt in pmo
habitu. e. g. male dr q ex ill verb. fut. erit. z alijs hmoi
q tps p significat pstituat enunciatio. **Et** pfirmat. qz
enunciatio no pstituitur ex noie obliq. q a silt no pr pnt
tui ex pbo obliq. **Om** sicut supius dem est. q pba
h loqur de enunciatone scda que pstrui potest ex verb
bis obliquis. z non de enunciatone prima. **Ad** cons

groludt

omnt q no infi
mtu p ruit omnt
3 In affie
vnu maxima

remouit dubiu

omnt q no infi
mtu p ruit omnt
3 In affie
vnu maxima

20
pnt qst
paddition
fif te p h

omnt q no infi
mtu p ruit omnt
3 In affie
vnu maxima

omnt q no infi
mtu p ruit omnt
3 In affie
vnu maxima

Præter pbi aut nulla e affirmatio vl nega
tio. em vl fuit vl erit vl qctqz alia huiusmodi
pba ex his sunt que snt posita cōfiant em tps
Dicit pbs q dra enunciatoni non pr sumit ex pre
pbi sicut sicut ex pre nois. **Dices** q pter pbi finitu
pntis pntici vl futuri tps sic qd fuit z erit z alia hmoi
q tps p fcat nulla e affirmatio vl negatio. s. p nome p o

Ar In noibus z verb pter diam finiti z infiniti est
etiā pna recti? obliq. sed sicut pbi infinitu non
ponitur in enunciatore. ita nec pbi obliquum. vt in pmo
habitu. e. g. male dr q ex ill verb. fut. erit. z alijs hmoi
q tps p significat pstituat enunciatio. **Et** pfirmat. qz
enunciatio no pstituitur ex noie obliq. q a silt no pr pnt
tui ex pbo obliq. **Om** sicut supius dem est. q pba
h loqur de enunciatone scda que pstrui potest ex verb
bis obliquis. z non de enunciatone prima. **Ad** cons

Aristotelis

firmatorem dicitur quod non est simile quod in obliquo nois non includitur ipse rectus. sed in casibus includit ipsum verbum prout remporis. prout enim est futurum quod sunt casus verbi dicuntur per spectum ad prout. Unsi dicat hoc erit id est ac si diceret hoc est futurum hoc fuit. hoc est prout erit. et propter hoc ex casu verbi et noie fit enunciatio.

Quare prima est affirmatio et negatio. est hoc docet de non est hoc. deum est non hoc. non est non hoc. rursus est et adiacentis hoc. non est ois hoc. est ois non hoc. non est ois te mul non hoc. et in extrinsecis tribus eadem ratio est

triplex Dicitur phis aduicere ex pmissis distinctioem enunciatio nui in quibus nomine finitum vel infinitum ponit solui ex pre subiecti dices quod prima affirmatio de verbo est secundo adiacere erit hoc est. et prima negatio sibi opposita e hoc non est. Deum ponit secundam affirmatorem vt non hoc est. et secundam negatorem vt non hoc non est. Alteri autem ponit illas enunciatioes in quibus subiectum vel ponit quod sit. quous sicut ille in quibus subiectum non est vel positum. vt ois hoc est. ois non hoc est. ois non hoc est. ois non hoc non est. et subicit quod in extrinsecis tribus. i. in preterito et futuro quod circumscribitur prout est eadem ratio sic in prout vt

triplex triplex est inter pones de est secundo adiacere. et de est de tercio adiacente. quia ille dicitur de est secundo adiacente in quibus vt hoc verbum est nulli sequitur materiale pre dicatu. vt cum dicitur homo est. et dicitur est secundum adiacens non respectu alicuius adiacentis. sed respectu solui vniuersalium ponibile aut ipsum intelligit cui adiacet. Sed prout de est tercio adiacente est quod post hoc verbum est sequitur expresse materiale predicatum. vt cum dicitur hoc est albus. et dicitur est tercio adiacens non quod ponit tercio loco. sed quod intelligit post duo ponibilia extrinsecis quod est vniuersalium subiectum et materiale predicatum et est tercio in ordine intelligendi. Quoniam nulla est prout de est primo adiacere. quia nulla erit de est secundo adiacens. quia tenet. quod secundo dicitur ad prout sit tercio adiacens. quod non est simile. quod prout vt huiusmodi non est adiacere sed secundo vel tercio. quod adiacere est ad alterum iacere. et prout ponit alterum.

Notandum Quia dicitur inter pones de est secundo adiacere. et de est de tercio adiacente. quia ille dicitur de est secundo adiacente in quibus vt hoc verbum est nulli sequitur materiale pre dicatu. vt cum dicitur homo est. et dicitur est secundum adiacens non respectu alicuius adiacentis. sed respectu solui vniuersalium ponibile aut ipsum intelligit cui adiacet. Sed prout de est tercio adiacente est quod post hoc verbum est sequitur expresse materiale predicatum. vt cum dicitur hoc est albus. et dicitur est tercio adiacens non quod ponit tercio loco. sed quod intelligit post duo ponibilia extrinsecis quod est vniuersalium subiectum et materiale predicatum et est tercio in ordine intelligendi. Quoniam nulla est prout de est primo adiacere. quia nulla erit de est secundo adiacens. quia tenet. quod secundo dicitur ad prout sit tercio adiacens. quod non est simile. quod prout vt huiusmodi non est adiacere sed secundo vel tercio. quod adiacere est ad alterum iacere. et prout ponit alterum.

triplex triplex est inter pones de est secundo adiacere. et de est de tercio adiacente. quia ille dicitur de est secundo adiacente in quibus vt hoc verbum est nulli sequitur materiale pre dicatu. vt cum dicitur homo est. et dicitur est secundum adiacens non respectu alicuius adiacentis. sed respectu solui vniuersalium ponibile aut ipsum intelligit cui adiacet. Sed prout de est tercio adiacente est quod post hoc verbum est sequitur expresse materiale predicatum. vt cum dicitur hoc est albus. et dicitur est tercio adiacens non quod ponit tercio loco. sed quod intelligit post duo ponibilia extrinsecis quod est vniuersalium subiectum et materiale predicatum et est tercio in ordine intelligendi. Quoniam nulla est prout de est primo adiacere. quia nulla erit de est secundo adiacens. quia tenet. quod secundo dicitur ad prout sit tercio adiacens. quod non est simile. quod prout vt huiusmodi non est adiacere sed secundo vel tercio. quod adiacere est ad alterum iacere. et prout ponit alterum.

triplex triplex est inter pones de est secundo adiacere. et de est de tercio adiacente. quia ille dicitur de est secundo adiacente in quibus vt hoc verbum est nulli sequitur materiale pre dicatu. vt cum dicitur homo est. et dicitur est secundum adiacens non respectu alicuius adiacentis. sed respectu solui vniuersalium ponibile aut ipsum intelligit cui adiacet. Sed prout de est tercio adiacente est quod post hoc verbum est sequitur expresse materiale predicatum. vt cum dicitur hoc est albus. et dicitur est tercio adiacens non quod ponit tercio loco. sed quod intelligit post duo ponibilia extrinsecis quod est vniuersalium subiectum et materiale predicatum et est tercio in ordine intelligendi. Quoniam nulla est prout de est primo adiacere. quia nulla erit de est secundo adiacens. quia tenet. quod secundo dicitur ad prout sit tercio adiacens. quod non est simile. quod prout vt huiusmodi non est adiacere sed secundo vel tercio. quod adiacere est ad alterum iacere. et prout ponit alterum.

Folia **reix**

in adiacere nome vel verbu in affirmatõe

Postquam phis dicitur enunciatioes de est secundo adiacere. in quibus nomine finitum vel infinitum ponit solui ex pre subiecti. hic accedit ad distinguendum illas enunciatioes in quibus nomine finitum vel infinitum ponit ex pre subiecti et predicari sicut vt in pones de est secundo adiacere. Et diuidit in duas partes. in prima distinguitur huiusmodi enunciatioes. In secunda manifestat quod a que circa eas dubia esse possent. ibi (quod ponit prima) Circa primam duas facit. primo determinat de enunciatioes in quibus nomine predicat cum verbo est. secundo de enunciatioes in quibus alia verba ponit ibi (in his pones in quibus) Prima interres sub diuidit pres se triplicem dicitur. primo namque agit de enunciatioes in quibus subicitur nome finitum vel sumptum. Secundo illi in quibus subicitur nome finitum vel sumptum. ibi (sicut etiam) Terccio de illi in quibus subicitur nome infinitum. ibi (alio autem) Qua itez in duas. in prima ponit diuersitate oppositis talium enunciatioem. In secunda concludit earum numerum. ibi (quod quous) Dicitur primo quod subiectum est adiacens predicat. tunc opposites dicitur dupliciter. scilicet in duplo ples quod de est et adiacere. quod in illi de est et adiacere ex pre subiecti est solui vna opposites ex pre vt subiecti. scilicet quod est et adiacens. predicat opozce duas opposites eodem subiecto exite se dicitur adiam nois predicati quod pre finitum vel infinitum. sicut hec e vna opposites. hoc est iustus hoc non est iustus. alia pones opposites e hoc est nouus. hoc non est nouus. Tunc per se quod dicitur circa eum adiacens dicens quod cum dicitur hoc est iustus. hoc subiectum est adiacet se predicato tunc quod est vel subiectum in affirmatõe. prout enim ipsum e dicitur no. prout quous dicitur de no. et sic est quod no. i. scilicet de no. scilicet se finitum eoz vtus loquendi. deo pones rps magis dicitur subiectum quod non. prout h addit (vel subiectum) quod dicitur ad h quod sit no refert vt dicitur tur nome vel verbu.

Quare quous iste erit. quod due quod ad affirmatõe et negatõe se hnt se pnam vt pua toes. due pones mune. dico at quod est aut iusto ad iacebit aut non iusto. quod etiam negatõe. quous enim sit. intelligimur pones quod dicitur ex his quod subscripta sit e iustus hoc. hoc negatio non est iustus hoc. e non iustus hoc. hoc negatio non est nouus hoc. est enim in loco et non est iusto et non iusto adiacet. hec igitur que admodum in resolutiois dicitur e sic sit posita

Dicitur phis aduicere ex pmissis numerum enunciatioem. et tria facit. Primo ponit conclusionem nieri. secundo ponit eam habitudine. ibi (quod due quod) scilicet ratio e nieri manifestat ibi (dico at quod) Dicitur primo quod due sit opposites que tercio adiacens predicat. et ois opposites e in duas enunciatioes pones est quod sint quous enunciatioes ille in quibus est tercio adiacens predicatur de subiecto finitum non vel sumptum. Tunc ibi (quod due quod) phis ostendit habitudine predicat enunciatioem ad inuicem dices. quod due dicitur enunciatioem se hnt ad affirmatõe et negatõe se pnam sue se correlatõe aut analogia. vt i greco habet sic puationes. alie vero due mune. quod quod breuiter e obscure dicitur eio diuersimode a diuersis exponit. Ad euidetia consideradu e se se m. Primo quod triplex no. prout predicari i hmoi enunciatiois. Primo enim predicat no finitum quod assumit due enunciatioes vna affirmatia et alia negatia. hoc e iustus. et hoc non e iustus. Secundo

Handwritten notes in the right margin, including 'Ondit ut pbat quod' and other illegible text.

Handwritten notes in the right margin, including 'quod due quod' and other illegible text.

Handwritten notes at the bottom of the page, including 'quod due quod' and other illegible text.

Questiones

Secundi perihermeniaru

plices scdo pdicat nome infinitu fm q etia assumunt
 due alie. s. ho est no iustus; ho no est no iustus. q dicunt
 infinite. Tercio vero predicatur nome puatiu fm qd
 assumatur due alie. s. ho est iniustus. ho no est iniustus
 que dicunt puatiue. Qui da ergo sic exposuerit q due
 enuclationes earu quas pmiserat. s. ille q sunt de infinito
 to pdicatio se habent ad affirmatorem z negatione que
 sunt de pdicatio finito fm pnam vel analogia sicut p
 uatones. i. sicut ille que sunt de subiecto puatiuo. Ille etia
 due q sunt de infinito pdicatio se hnt fm pnam ad illas
 que sunt de finito pdicatio fm traspoem quada. s. sicut
 affirmatio de pdicatio infinito. vt ista. ho est no ius
 tus. rñdet fm pnam negatiue de pdicatio finito. s. huic
 ho no est iustus. Negatiua vera de pdicatio infinito. scz
 ho no est no iustus. affirmatiue de finito pdicatio. s. huic
 ho est iustus. ppter quod Theophrastus vocabat eas q
 sunt de infinito pdicatio traspositas. z sicut etia affirmati
 ua de pdicatio puatiuo rñdet fm pnam negatiue de fi
 nito pdicatio. sicut hec ho est iniustus. ei q est ho no est
 iustus. Negatiue vero puatiue. s. ho no est iustus. ei que
 est. ho est iustus. Disponant ergo in figura in pma qui
 dem linea ille q sunt de finito pdicatio. s. ho est iustus ho
 no est iustus. In scda aut linea negatiua de infinito pre
 dicatio sub affirmatiua de finito. z affirmatiua sub nega
 tiua. tunc due scz que sunt de infinito pdicatio se habent
 ad affirmatorem z negationem de finito pdicatio sicut p
 uatones. i. sicut ille q sunt de puatiuo pdicatio. Sed
 due alie que st de infinito subiecto. s. non ho est iust. no
 homo no est iustus minime. i. no habet silem pnam. et h
 mo exposuit Armenius. Sed hoc manifeste est contra
 lrām. nā cum pmisisset quatuor enuclationes. duas scz
 de finito pdicatio. z duas de infinito pdicatio. sub iungit
 qst illas sub diuidens quaz due qdem zc. due vero mi
 nime. Nā darur intelligi q vtreqz due intelligunt in pre
 missis. ille aut que sunt de infinito subiecto no includun
 tur in pmisissis. sed de his postea dicet. vñ manifestum ē
 q de eis nūc non loquit. Et ideo alii aliter exposuerit
 dicentes q pdicaz qtuor propositionū due. s. que sunt
 de infinito pdicatio se se hnt ad affirmatorem z negatio
 nem. i. ad ipsam spem affirmationis z negatōis vt puas
 rationes. i. vt puatiue affirmatōes z negatōes. Hec em af
 firmatio. ho est no iustus. non est simplr affirmatio. sed
 fm quid quasi fm puatōem affirmatio. sicut ho mortu
 us no est ho simplr sed fm puationem. nec illa. ho non ē
 no iustus est simplr negatiua. Ille aut que sunt de p di
 catio finito no se habet ad spem affirmatōis z negatōis
 fm puatōem. sed simplr. quia hec ho est iustus est sim
 pliciter affirmatiua. z hec ho no est iustus est simplr ne
 gatiua. Sed nec hic sensus puenit verbis. Aristo. hec
 igitur que admodū in resolutōis dicitū est sic sum dispo
 sita. vbi nihil inuenit ad hunc sensum ptinens. Et ideo
 Armenius ex his que in fine pmi. prioz dicunt de pro
 poibus que sunt de finito vel infinito vel puatiuo predi
 catio alii sensum accipit. Ad cuius euidentiā consideran
 dum est. q sicut ipse dicit enuclatio aliq virtute se habet
 ad illud de quo rōri id quod in enuclatione scatur vere
 pdicari potest. sicut hec enuclatio. ho est iustus se habet
 ad omnia illa de quoz quolibet vere potest dici q est ho
 iustus. z sicut hec enuclatio. ho non est iustus. se habet ad
 omnia illa de quoz quolibet vere dici pot q no est homo
 iustus. Scdm ergo huc modū loquendi manifestus est

q simplex negatiua in plus ē q affirmatiua infinita q ei
 corruet Nam q sit ho no iustus vere pē dici de qlibz
 homine qui no habz habitū iusticie. s. q no sit ho iustus
 potest dici no solū de hoie no habere habitū iusticie. s.
 etiā de eo qui penitus no est homo. Hec em est vera
 lignū no est homo iustus. tamen hec est falsa. est homo
 no iustus. z ita negatiua simplex est in plus q infinita
 affirmatiua. sicut etiā animal est in plus q sit homo qz
 de pluribus verificat. Sicut etiā rōne negatiua simplex ē
 in plus q affirmatiua puatiua. qz de hoc (qd no est ho)
 no pē dici q sit ho iustus. sed affirmatiua infinita est in
 plus q affirmatiua puatiua p em dicit de puero et de
 quocūqz homine no dū habere habitū pūris aut vicij
 q sit ho no iustus no tamē de aliquo eoz vere dici pē
 q sit ho iniustus. Contra vero affirmatiua simplex
 in min⁹ est q negatiua infinita. qz q no sit homo non ius
 tus potest dici non solum de homine iusto. sed etiā de
 eo qd penitus non est homo. Sicut etiā negatiua puati
 uua in plus est q negatiua infinita. Nā q non sit homo
 iniustus pē dici no solū de hoie hnt habitū iusticie sed
 de eo qd penitus no est homo. de qz qdlibz pē dici q
 non sit ho non iustus. et vterius pē dici de oibus homi
 nibus. q nec hnt habitū iusticie nec hnt habitū iniusticie
 Nis vltis facile est exponere pntem lrām hoc modo
 quaz scz quatuor enuclationū pdicariū due quide scz in
 finite se habent ad affirmatorem z negationem. i. ad du
 as simplices. quarū vna est affirmatiua z altera negati
 ua. fm pnam. i. in modo psequendi ad eas. vt puatio
 nes. i. sicut due puatiue. quia scz sicut ad simplice affir
 mationem sequit negatiua infinita z no conuertit. eo q
 negatiua infinita est in plus. ita etiā ad simplice affirma
 tōem sequit negatiua puatiua que est in plus z no puer
 titur. sed sicut simplex negatiua sequit ad infinita affir
 matiua que est in minus z no pueritur. ita etiā ad sim
 plice negatiua sequit puatiua affirmatiua. que est in mi
 nus z no puerit. Et quo pē q eadem est habitudo in
 psequendo pponum infinitarū ad simplices q est etiā pu
 uatiua. due aut scz simplices q relinquunt remoz dua
 bus. i. infinitis minime. ita se habet ad infinitas in psequ
 do. sicut puatiue se habet ad eas. quia videlicet ex vna p
 te simplex affirmatiua est in minus q negatiua infinita
 sed negatiua puatiua est in plus q negatiua infinita. ex
 alia vero pte negatiua simplex est in plus q affirmatiua
 infinita. sed affirmatiua puatiua est in minus q infinita
 affirmatiua. Sic ergo pē q simplices no ita se habent
 ad infinitas in psequendo. sicut puatiue se hnt ad infinitas
 Quāuis aut fm hoc lrā pbi subtiliter exponat. tñ vide
 tur esse aliquotulū expō extorta. Nā lrā pbi videtur sona
 re diuersas habitudines no esse attendendas respectu di
 uersozū. sicut in pdicta expōe pma accipit similitudo habi
 tudinis ad simplices. z postea similitudo habitudinū
 respectu infinitarū. Et ideo simplr est magis queniens
 sicut Aristo. expō Dorchirū quā Boetius ponit. fm quā
 expōem attenditur similitudo z dissimilitudo fm esse pnam
 affirmatiuarū ad negatiuas. Tñ dicit qrum scz qtuor
 pmissaz. due qdem scz affirmatiue. quarū vna est sim
 plex z alia infinita se habent fm pnam ad affirmatio
 ne z negatōes. vt scz ad vna affirmatiua sequit altera ne
 gatiua. Nā ad affirmatōem simplice sequit negatiua in
 finita. z ad affirmatōes infinita sequit negatiua simplex
 due vero scz negatiue minime. id est no ita se habent ad
 affirmatiuas. vt scz ex negatiuis sequat affirmatiue sicut

Doctor Alti
 adybat Octa
 p. 108

Questiones

secundi perhermenia 7

Dic phs distinguit enūciatōnes q̄ h̄nt p̄ subiecto nomē infinitū dicēs. q̄ alie enūciatōnes s̄t q̄ h̄nt aliqd̄ ad d̄ r̄i ad subiectum. vt ad nom̄ h̄o. i. ad subiectū infinitū. sic s̄t nō h̄o ē iust⁹. nō h̄o nō ē nō iust⁹. nō h̄o est nō iust⁹. Et s̄t intellige fieri multiplicatōes enūciatōnū si nō infinitū sup̄rū in subiecto accipiat cū signo v̄l. 2. nō ēt p̄les oppōes p̄dictis iā noiāt. v̄ez ē r̄i q̄ ille q̄ s̄t de subiecto infinito s̄t se s̄t extra illas. i. distictē ab ill q̄ s̄t de subiecto finito. q̄ s̄t vr̄eres vt noiē subiecto. eo qd̄ est nō h̄o. i. noiē infinito. q̄ si dicat illa h̄z nō infinitū p̄ subiecto. Alie h̄o nō finitū. 2. in h̄o d̄nt. Et iā p̄s de subiecto infinito nō h̄nt p̄nas sic ille q̄ s̄t de subiecto finito. vt sup̄ius paruit. q̄ d̄icūt extra illas ēē. Et iā p̄s nō p̄nt ppōes pl̄ib̄ mōis variari q̄ iā d̄em ē. q̄ sumūt sedeci de ē sc̄do adiacētē. s̄z ille de est 3. adiacētē s̄t in duplo p̄les saltē variādo ppōes penes oēm q̄ntitatē. Ut n̄ studētib̄ magis pateat ordinabo ppōes p̄dictas in duab̄ figur̄s in qb̄ manifeste appēbit n̄merus iā d̄ic⁹ d̄imō s̄t multi p̄licatio s̄t in ym̄ r̄ps. qd̄ ideo dico. q̄ si fieret multiplicatio etiā s̄m extrinseca r̄ga tūc essent in triplo plures

Omnia ppō de est sc̄do adiacente in q̄ ponitur verbum p̄ntis r̄ps. aut est de subiecto

Figura de multiplicatione propositionum de est secundo adiacente.

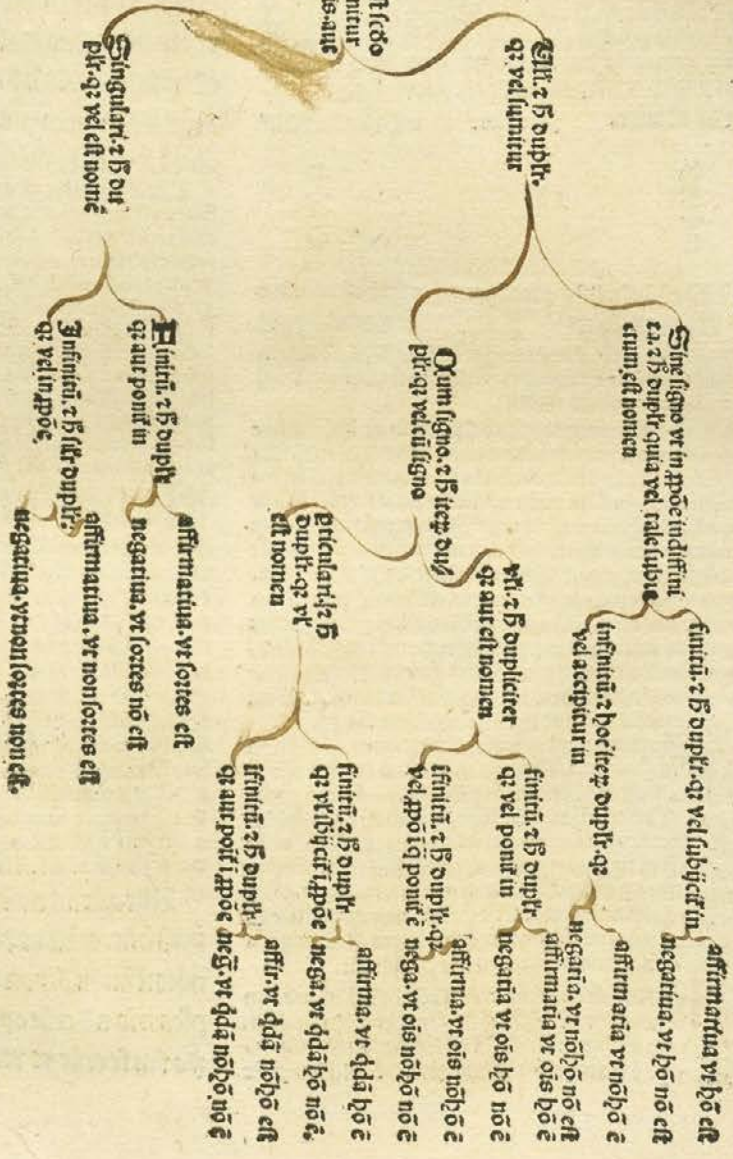

Figura de multiplicatione propositionum de est tercio adiacente.

Omnia ppō de est tercio adiacente in q ponitur verbum pūis egis aut est de subiecto

Et sic et B duplr. qd vel subiectu accipit

Singulari vt in gēitare singulari et B duplr. qd vel est ppō multiplicat et pte

Sine signo vti gēitare in distincta et B duplr. qd vt in multiplicat et pte

Cum signo et B duplr qd aut est signo.

subiecti em. et B duplr qd vt subiectu ē finitū? subiecti et pūis. et B est duplr. qd aut

vti vt in gēitare vt et B duplr. qd vel multiplicat et pte

particulari vt in gēitare particulari et B duplr. qd vel multiplicat et pte

subiecti em B ē duplr qd vt subiectu est nom subiecti et pūis. et B est duplr. qd aut

finitus et B duplr. qd vel subiecti in appōe

subiectu sunt finitū et pūis finitū. et B duplr. est. qd aut appōe est subiecta et pūis. et B duplr. qd vel ponit in

subiecti et pūis. et hoc duplr. quia vel

subiecti em et B duplr. qd vel subiectu ē nomē subiecti et pūis. et B duplr. qd aut

finitū. et B duplr. qd aut subiecti est in ifinitū. et B duplr. vel est subiectu in subiecti est nomē finitū et pūis. et B duplr. qd aut ambo sit B infinita. et B duplr. s. in

affirmatiua vt hō est iustus negatiua vt hō nō est iustus.

affirmatiua vt nō hō ē iustus negatiua vt nō hō nō ē iustus. affirmatiua vt hō ē iustus. negatiua vt hō nō ē iustus.

affirmatiua vt nō hō ē iustus negatiua vt nō hō nō ē iustus. affirmatiua. ois hō nō est iustus. negatiua. ois hō nō est iustus. affirmatiua. ois nō hō ē iustus. negatiua. ois nō hō nō ē iustus.

affirmatiua. ois hō est iustus negatiua. ois hō nō est iustus. affirmatiua. ois nō hō ē iustus. negatiua. ois nō hō nō ē iustus. affirmatiua. vt qdā hō ē iustus. negatiua. vt qdā hō nō ē iustus.

affirmatiua. qdā nō hō est iustus. negatiua. qdā nō hō nō est iustus. affir. qdam hō est iustus. negatiua. qdā hō nō est iustus. affir. qdā nō hō est iustus. negatiua. qdā nō hō nō est iustus.

affirmatiua vt fortes est iustus. negatiua vt fortes non est iustus. affirmatiua. nō fortes est iustus. negatiua. nō fortes nō est iustus. affirmatiua. fortes est iustus. negatiua. fortes nō est iustus.

affirmatiua. nō fortes ē iustus negatiua. nō fortes nō ē iustus.

possunt dupliciter formari vno modo scilicet qd negatio cadat tam ad subiectum qd ad predicatum sicut contingit qm dicitur non est homo iustus et tunc ad negationem non sequuntur affirmationes qz affirmatiue dicuntur positioem subiecti s; negatiue sic formate n dicuntur positioem subiecti s; remotione et. eo qd negatio remouet id totum supra quod cadit et hinc in summebat negatiue superius sicut patet inueniuntur in pbi. Alio modo pnt iste modus negatiue ita formari qd negatio cadat tunc supra predicatum et non supra subiectum sicut contingit cum dicitur homo non est iustus. et tunc ponit subiectum tamen per eas qd per affirmatiuas. et tunc ad talem negatiuam de infinito sequitur affirmatiua de finito et isto modo sumuntur h. vt p; p; exempla Aristotelis

ille locutiones qd continent negationem infinitatem et finitum infinitatum per et ad additionem sunt orationes negatiue absq; alio adiuncto. Hoc Aristoteles volens remouere dicit qd ille locutiones (q; fm noia sunt vt verba infinita sunt p; traiacentes. i. opposito modo se habent de oibus finitis sicut p; i eo qd est non homo vel non iustus. videtur esse qd negationes sine alio verbo adiuncto sed non sunt negationes siue negatiue enunciatiues qz necesse est qd oem negationem esse veram vt falsam. sed qd dicitur non homo sine adiuncto nihil magis imo minus est verum itellectus de homine qd dicitur homo. vñ p; qd tales locutiones non sunt orationes

Notandum est qd casus sit pfecte solus in intellectu ponente tamen aliquid modo etiam in intellectu simpliciter qd de ipso dicitur libro de anima qd est spiritus verus. qz qd pferret de oem finitum pstituitur i audire saltem intellectum simpliciter aliter rei. s; qd pferret de oem infinitum nullum rei intellectum pstituit. eo qd rem non ponit sed remouet tunc dicitur Aristoteles qd magis verus est qd de alio qua re pferret nomen finitum qd qd pferret nomen infinitum. Verum tamen qd pnt intelligi hinc dicitur alta ratio qz videtur ille qd pferret nomen finitum hominis pferret id quod vere dicitur homini. sed qd pferret non homo pferret id quod homini non dicitur

Significat autem est ois non homo iustus nulli eam rui idem nec huic opposita negatio ea qd est non est ois non homo iustus. illa vero qd est ois non iustus non homo. illi que est nullus est iustus non homo idem scatur

Hic pbs remouet quatuor dubia dixerat enim supra qd ille qd sit de subiecto infinito s; extra illas qd sunt de subiecto finito. Quia poterat esse dubium quare h ponit dicitur de istis qd dicatur qd ille qd sit de predicato infinito sicut extra illas qd sunt de predicato finito. Hoc dubium remouens Aristoteles dicit hinc est qd illa qd dicit ois non homo est iustus nulli illa qd sit de subiecto finito sicut idem. nec etiam negatio eius qd est ois non homo non est iustus sicut idem aliter eam qd sit de subiecto finito. qd qd de intellectu si negatio non cadat supra subiectum finitum. s; ille qd sit de predicato infinito aliter se habent qz ista ois non homo est non iustus qd habet predicatum finitum idem sicut illi qd est nullus non homo est iustus qd de predicato finito

Transposita vero noia et verba idem scatur vt est albus homo et est homo albus. Nam si hoc non est eiusdem multe erunt negationes. s; ostensum est quoniam vna vnus est. eius enim qd est albus homo negatio est non est albus homo. eius vero. que est. est albus homo. erit negatio vt ea qd est non est non homo albus vel ea qd est non est homo albus sed altera quidem est negatio. eius que est est non homo albus a lia vero eius que est albus homo. quare erunt due vnus. Quoniam igitur transposito nomine vel verbo eadem sit affirmatio vel negatio manifestum est

Teratium dubium de repositione

Manifestum est autem quoniam etiam in singularibus non est verum interrogatum negare quoniam et affirmare verum est vt putas ne socrates sapiens est. non socrates igitur non sapiens est. In vltimo vero non vera est qd sicut dicitur. vera autem negatio vt puta ne ois homo sapiens est. non igitur ois homo non sapiens est hoc autem falsum est sed non igitur ois homo sapiens est vera est. hec enim opposita est illa vero contraria. Dicimus declarare tertium dubium quod enim deum etiam qd ex affirmatiuis pnt inferri negatiue et ex negatiuis pnt inferri affirmatiue. post hoc dubium est vt h sit verum i oibus tamen in singularibus qd in vltimo. Hoc dubium remouens Aristoteles determinat qd non est ois homo sicut in vltimo. Dicitur manifestum esse ex dicitur qd in singularibus sic verum negare interrogatum predicatum finitum verum est affirmare predicatum infinitum. vt si ad istam interrogatiuem est ne socrates sapiens est verum est respondere qd non verum est etiam tunc inferre affirmatiuam de infinito dicitur igitur socrates non sapiens. Si vltimo affirmatiua de infinito (q; dicitur sicut i singularibus) non est p; s; p; negatio de finito. Sicut si ad istam interrogatiuem qd dicitur putas ne ois homo est sapiens vere rui qd non. verum est ex h inferre qd non ois homo est sapiens. qz ista opposita est contradictorie illi que dicitur ois homo est sapiens. et qz de qd est vera affirmatio vel negatio. id si falsa est ista ois homo est sapiens. qz tamen valet qd ista nullus homo est sapiens est contraria illi ois homo est sapiens. et tunc ista sic falsa non tamen p; terea est p; illa ois homo est non sapiens quoniam contingit materia est falsa vtraq; enunciatiue dicitur contraria. et sic p; qd non opatur idem negatio pposita et postposita in vltimo sicut in singularibus

Quartum dubium

Ille vero. que fm infinita p; traiacentes non inia vt verba vt in eo quod est non homo vel non iustus. qd negationes sine noie vel verbo esse videtur. sed non sunt. sp enim vt vera vt flamm esse negationem necesse est. Qui vero dixit non homo nihil magis de homine sed etiam minus verus vel falsus fuit si non aliquid addatur

Dicemus remouere quartum dubium. possit enim aliquid credere qd

quintum dubium

quod non est iustus non homo idem scatur

Sextum dubium de transpositione

quod non est albus homo idem scatur

ipsum est simpliciter dicti. qz p ptem in mo non ponitur rotu fm qd sz simplr. vt prz dicendo ho albus. sz cu dico ho est aial no pondit q est aial ee simplr sed solum fm qd qz ponit ee qd dicitur. Sed a ro nihil valz. qz pdicatum reale qd ipoztat realitate existentie no pr attribui nisi exi isteri. sed pdicatum reale qd ipoztat realitate entialiter z no realitate existie pr attribui etiaz no existeri in actu z tale pdicatum est aial

Is vero determinat pspiciendū ē queadmodū sese habeant negatio/ nes et affirmationes ad seinuicem hee sz que sunt de possibili esse et nō possibili esse. et de contingere et non cōtingere z de im possibile et necario

Postq supra determinauit pbs qd accidit enūciatō ni ex eo q addit aliqd ad dictōes in subiecto vt pdicatio postitas. nūc in tractatu scdo declarat qd accidat enūciatō ni ex eo qd addit aliqd ad determinandū pitate vt falsitate pōis. qd aut determinat pōem pdicari z subiecti est modus q facit modale enūciatōem. sed ex additōe modi accidit in enūciatōe oppositō z pna distincta ab oppositōe z pna q atredū in enūciatōibz de inee. Unde fm h iste tractatus diuiditur in duo capla. in pmo agit de oppositōe enūciatōnū modalū. in scdo agit de pna ea rū ibi (pne vero). **Tercio pmo duo facit.** qz pmo pponit intentū. scdo mouet dubitatōem quādā de oppōe modalū enūciatōnū ibi (habent em) **Quo pmo qd determinat illis que dicēda erāt de enūciatōe qz ad additōe factā ad dictōes pspiciendū est pnt quo se habet ad iuicē affirmatōes z negatōes que sunt de possibili ee et nō possibili esse. z de ptingere ee z nō ptingere ee. et de impossibili z de necario.** **Ex his ptes q pbs in textu pdicōe innuit quattuor ee modos facientes pōes modales. scz possibile contingens impossibile et necesse**

Queritur **Utrum enūciatio de inesse z de modo differant specificē** **Pro** responsione norādum q modus capitur tripliciter vno modo cōiter vt diffinit a **Petro hispano** q est adiacens rei determinatio. z sic omne adiectm aut nōis aut pbi siue sit determinatio subiecti siue pdicari siue pōis ē mod⁹ z etiā signa vltā z ptecularia que sunt determinatōes subiecti in ordine ad pdicatum dūr mod⁹. z h mō capiendū modū illa est modalis hō est alio. **Secundo caput mod⁹ p pte p illo qd determinat pōem quacuqz modificatōe sz ue illa ppositio ampliet siue nō. z h mō vtz falsuz scitum creditū opinatū sunt mōi. Tercio caput mod⁹ p pte p illo qd determinat pōem z expm iteale hitudis ne extremoz ad inuicē. ita q p ipm modū extrema apliā tur z sic solū sunt qreuz mōi facietes pōem modale. vt prz circa textū **Tūc dōm ad qstū q mō modal mōi ficata aliq istoz modoz spē differt ab illa de inee. prz qz q formal dicit spē differt. sz pō de inee z pō modal formalz distinguūt. spē dūr. Dmōz pbat. qz pō ē forma in enūciatōe sz iste dūr ex pre pōis. qz in vna est ppositio simplr pdicari cū subiecto. z in alia est ppositio modificata mō aliq q trāffert illā ppositionē extra pns tē pus significatum p formam eōem enūciatōis spē dūr.****

Notandū **Qd mod⁹ p pte pte capē sic** diffinit. mod⁹ ē definitario pōis nis dicti inqz: ū pō expmēs spēale hitudinē extremoz ad inuicē. **Dicit pmo definitario pōis ad excludē dum** mōs determinātes re pbi tm. aut mōs determinātes nō vt pbi aut accitā nōis vt pbi. qz tales mōi nō faciūt pōem modale. **Addit vltē dicit qz duplex est ppoz sicut in pōe modalē. scz ppositio priū dicti. inter se z ppo sicut mōi cū re to dicto. sz qz mod⁹ solū determinat piaz pōem z nō scdaz cū illi pōis sic mer ps. iā pueniens ter addit dicti **Quo vltē inqz ppositio. qz sz qdā modi q determinat pōem dicti non inqz pō sz inqz tū enūciatōnes hnt ordinē ad rōem nostrā vt sic istū mōi opinatū creditū imaginatū z siles q non faciūt ppositio ne modale specificē diffictā ab illa de inesse. **Addit vltē mō expmēs spēale hitudinē extremoz ad inuicē ppter illos duos mōs vtz z siles q nō faciūt ppoz modale p pte istime caprā. ruz pmo qz nō apliāt ppositioem vltē rps sue piazertis. tū scdo qz non trahūt pōem in spēale mōs dū. sz dicit gñale modū illoz de inee. qz in eo q res est vt non ē orō dī pā vt falsa. sz nō dī possibil vt nec aīa ab eo sz pōi q res sic se hz ad suaz causaz. z ista diffin⁹ mōs dī solū puenit istis qreuz. scz possibile ptingens impossibile z necē. qre pcludit q solū qreuz sunt mōi facietes ppoz modale qz mōz sufficiētia qrat i coplatz. **De pte********

Ar **Modal z de inee disti guuntur tm penes modū** g non disti guuntur specificē. **Tener pna quia** modus rei non variat spēz ipius **Dm q duplex est** mod⁹. scz accitā z ille nō facit diffictōem specificā nisi forte a posteriori sicut rīibile disti guit hominē specificē ab alino. **Alius est mod⁹** cēntial qui est de integritate rōi cuius est mod⁹. z h modo mod⁹ faciens ppositio nez modalem est de essentia pōis modalis. et eam spe cifice disti guit ab illa de inesse

Ar **Diffictio specificā est p copulā. sz pō de simpli** cū inherētia z modal hnt eādē copulā. qz h pbi ē g nō spē diffictē specificē. **Quo pbat qz copla est for** ma pōis. sz de rōe forme ē specificē disti guere **Dm q** copula fm se accepta nō disti guit. sz inqz vnt extrēa. z qz i modal ē mod⁹ q pūgit ppositioni dēi p copulā g disti guuntur cēntial z specificē **Ar dōm q quis hēant** eādē copulā z eādē formā gñale qz h p m ē nō tm hnt eādē forāz spēale qz illa diuersificat p diuersitatē vmbilitū

Ar **In enūciatione modalē z in illa de inee vniformi** ter sumit affirmatio z negatio que spē enūci atōis vrituz. g nō disti guuntur specificē. **Ar** **is pbat** qz sicut in illis de inee copla pbat supra sine negatōe fas cit affirmatōes pdicari. z supra cū negatione facit negatōe enūciatōis. ita sicut est in modalibz **Ar** **firmat qz ppositio** de simplicī inherētia z modal hnt eadē passiones. scz oppōem z eqpollentiā igit rē. **Dm ad p m m q p** ppositio modal z de inee pueniūt in gñe subalterno quod est pōe categorica. sz etiā pueniūt in affirmatōe z negatōe q diuidūt pōem categoricā in cōi acceptā. sz tū inter se specie dūr **Ad affirmatōem dōm q ille passio** nes non pueniūt eis vninoce sed equiuoce. vt inferius dicit. quare non arguit y demptitatem specificam. **Est** tamen considerandum. q fm opinionem **Gratia deus** de eculo enūciatio modalis potest dupliciter accipi. et fm hoc dupliciter pparatur ad illam de inee. vno modo

Red **trac** **tatus** **modalis**

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including phrases like 'habendo ampliat' and 'pna quia'.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including 'pno' and 'p pte'.

Extensive handwritten marginal notes at the bottom of the page, including 'modalis pbat qz' and 'p pte p pte'.

Questiones

est in enūciatōibus modalibus oꝝ ponere eē z nō eē. sicut
subiecta. sꝫ negatōem z affirmatōem facientē hoc. i. opꝫ
posita opꝫ ponere tūmō ad vnū. i. ad modū. z opꝫ puta
re eē oppositas dicitōes. i. affirmatōnes z negatōes has
que sunt possibile esse. z non possibile esse. z sic de ceteris vt
ponitur in littera.

Queritur *Utrū ad hūcū oppōem in mo*
dalibus negatōe debeat poni ad mo
dū vel ad verbū. **Utrū qꝫ debeat poni ad modū** z non
ad verbū vel dicitū. **Quis qꝫ sunt rōes** que pnt tra
hi ex textu. **Prima dicitur** ad impossibile. z est tal. si suffi
ceret pꝫem dicitū negare. ita qꝫ due modales essent cons
tradictorie. sequeret qꝫ due pꝫictorie eēt simul vere. qꝫ
est impossibile. **Secūda probatur.** qꝫ idē est possibile esse z
nō ē. sicut possibile ē diuidi z nō diuidi. ambulare z nō
ambulare vt hꝫ textus. qꝫ possibile nō semp actu est. vt
manifestū est ad sensum. **Secūda rō.** quia ad pꝫictōem
habet dā in ill' de inec negatio debet ferri ad eē. ergo in mo
dalibus debet ferri ad modū. **Tercia rō.** pꝫ simile. quia si
cur esse z nō eē sunt appōnes. i. predicata. res vero subij
ciunt in ill' de inec. ita sicut in modalibus mōi sunt appōnes
id est predicata. eē vero z nō eē subijciunt. **Tercia rō.** quia
sicut in ill' de inec fm esse z non eē attendit veritas vl fal
sitas. sic in modalibus fm modos. ergo pꝫictio cui sit
repugnātia pꝫonum in veritate z falsitate eodē mō arde
ditur. **Quarta rō.** modalis affirmatiua z negatiua de mo
do eodē mō pnt simul stare in veritate z falsitate. ergo
ipsis pꝫeniet lex pꝫictiozariū. z pꝫ pꝫis pꝫictio debet
attendī penes negatōem mōi

no pꝫta ad vni no mōi
affirmatiua pꝫ pꝫta ad
mōi hūc mōi hūc affirmatiua
pꝫta no pꝫta

Ad Determinatio dꝫ addi suo determinabili. sꝫ nes
gatio est determinatio verbi. qꝫ est ad uerbiū. sꝫ de
bet addi verbo. z pꝫ hoc mō sumēda est. oppō. **Et cō**
firmatur. quia ille pꝫictio. forte currere est possibile.
forte currere non est possibile. z tū ibi negatio ponitur ad
verbū sꝫ est. **Utrū qꝫ in modalibus duplex est** pꝫis.
sꝫ verbū dicitū. z ad illud non debet addi negatio. **Al**
ud est verbū quod est copula totius enūciationis. z ad
tale bene potest addi negatio. que facit oppōnem. quia p
hoc qꝫ additur hūc verbo etiam additur mō. licet medi
ate. **Ad affirmatōem** dicendum qꝫ tale verbū cui ad
ditur negatio est principale. ergo sufficit negatōem sibi
addere. sꝫ quod hic dicitur intelligitur qꝫ negatō non debz po
ni ad verbū dicitū.

Ad Officiū negatōis pꝫictorie est negare qꝫ
quid affirmatio affirmant. sꝫ hoc facit negatio
posita ad verbū dicitū. sive inter partes dicitū. ergo p illā
fit pꝫictio. **Utrū** probatur. qꝫ negatio est malignan
tis nature destruet totum qꝫ post se inuenit. **Utrū**
qꝫ negatio ppter eius naturam malignātem destruit to
tum quod post se inuenit in eadē compōe. sꝫ in pꝫōe mo
dali sunt due pꝫōes. i. compō partū dicitū. z pꝫōitō mo
di cui dicitō. qꝫ ergo negatio ponit inter pres pꝫōis
impedit. sic qꝫ nō potest negare scd am. z sic relinqꝫt pꝫōes
modale simplr affirmatiua. **Et quādo dicitur** negatō po
nita ad modum nō negat illā compōez scd am. ergo non
potest enūciatōem facere simplr negatiua. **Utrū** probat
tur. quia modus nō est illa pꝫōitō. **Utrū** licet modus
nō sit illa compō. est tamē pars illius compōis. z ergo
quādo negatur modus etiam compō negatur. licet hoc
expꝫellius significetur quādo negatio ponitur ad ver
bū illius compositionis

secūdi perihermeniay

Ad iste sunt pꝫictorie. fortes currit pꝫingentes
fortes nō currit pꝫingētes. z tamē negatio nō po
nitur ad modū. sꝫ ad verbū dicitū. **Utrū qꝫ con**
clusio illius questionis hꝫ veritatē de modis quādo po
nunt noialiter. **Utrū dicitur** qꝫ illius pꝫōis (fortes currit
pꝫingētes) est duplex sensus. vnus qꝫ cursus fortis sit cō
tingens z sic non est modalis. qꝫ modus nō determinat
totā compōem. **Utrū est** qꝫ ista compō cursus cum fort
re sit contingēs. z sic est modalis. sꝫ non fit negatiua. nisi
negatio ponat ad modum.

fortes currit
pꝫingentes
z ad modum

Queritur *Quo sumenda est qꝫitas z qꝫ*
tas in pꝫōibus modalibus. **U**
trū ad primū. qꝫ qꝫitas in modalibus pꝫ triplr attendi
di. **Utrū mō ex pꝫ subiecti dicitū.** z sic sumit in eis quārt
tas eodē mō sicut in ill' de inec. z hoc mō iste. oēm homi
nē currere est necē. z nullū hominē currere ē necē sꝫ vles
Secūda mō attenditur quārtitas ex parte totius dicitū. z sic
omnes sꝫ singulares. qꝫ qꝫiter dicitū appellat singulare
rōe pꝫōis quā format nota seu copula indiuisibil' inter
sua extrema clausa z vcata. qꝫ nota pꝫōis inter hec extre
ma eadē numero nō pꝫ poni inter alia. z qꝫ in omni appōne
modali subijct dicitū. qꝫ edpoller termino singulari. **U**
trū exēpl' qꝫ cū dicitur. hominē currere est possibile. scatur qꝫ
illud singulare dicitū sit possibile. **Tercia mō attendit** qꝫ
titas ex pte mōi. pꝫortionādo modos signis. vt habet in
his pꝫōibus. **Utrū necē valz** valer impossibile null' pꝫōis
sibile qꝫ am. qꝫdam nō possibile nō. **Et sic mōes** modales
vel sꝫ vles. vt de necārō z impossibile. aut sꝫ pꝫicub
lares vt de possibili z pꝫingēti. qꝫ eandē virtutē quā hūc
omnis z nullus in distribydo etiā hūc necē z impossibile
in ampliādo. **Et sicut dicitur** quā hꝫ quidā circa termin
nū cui additur hūc vna possibile z contingens. qꝫ scitur quā
dā facit pꝫōem pꝫiculare. ita sicut possibile z pꝫingēs. **S**
qꝫitas in eis dē attendit dupl'r. sꝫ qꝫ in modalibus est dup
plex pꝫō. i. compō partū dicitū inter se. z pꝫō mōi cum die
to. z ergo fm qꝫ vna compō affirmat z alia negat vl eodē
tra. aut ex hoc qꝫ ambe affirmantur vl negant sumitur di
uersimode qualitas in ipsis.

Notandū *Ad cognoscendum qꝫitate in*
pꝫōibus modalibus tres solēt at
signari regule. **Prima pꝫō** modalis in qꝫ nec ponitur ne
gatio ad dicitū nec ad modū est simplr affirmatiua. vt
cū dicitur. forte currere est possibile. forte currere est necē. **Se**
cūda regula. pꝫōitō modalis in qua ponitur negatio
rā ex pte modi qꝫ dicitū est simplr affirmatiua. qꝫ due nes
gatōes equipollent vni affirmatōi. vt cum dicitur. forte non
currere non est possibile. quia ipa equipollent hūc. forte non
currere est necē. **Tercia regula.** qꝫcūqꝫ in pꝫōe mo
dali tū ponitur vna negatio vl ex parte dicitū aut mōi. ta
lis pꝫō est negatiua ex pte illius pꝫōitōis cui negatō
ad iungit. vt cum est tū qꝫ qualitas pꝫicpalr attendit
tur penes copulā. que mediat inter dicitū z modū. qꝫ
si illa est affirmatiua. pꝫōitō est simplr affirmatiua. z si est
negata ipa simplr est negatiua.

Ad Quārtitas in pꝫōitione sumitur penes subie
ctum. sꝫ modus in modalibus sꝫ predicat. sꝫ penes
ipm nō pꝫ attendi qꝫitas. **Utrū** qꝫ duplex ē
pꝫicari. aliqd est cui pꝫus nō redūdat in subiectū z pe
nes illud nō pꝫ ardeōi qꝫitas. aliud est qꝫ hꝫ pꝫitatem sig
ni z se querit ad subiectū. z penes tale bñ potest ardeōi
qꝫitas. **Utrū dicitur** qꝫ duplex est quantitas. i. supposito

hūc modus pꝫō
hūc tūm pꝫō
hꝫ pꝫōitō hꝫ
hꝫ pꝫōitō hꝫ

Utrū dicitur qꝫ duplex est quantitas. i. supposito
qꝫ amplius qꝫ pꝫōitō
qꝫ amplius qꝫ pꝫōitō

si. et illa attendit gratia materie. p. p. q. est subiectu. Alia est q. n. r. t. s. r. et illa tenet se ex pte p. d. c. i. t. h. a. b. e. n. s. in se virtutem signi.

Prima est simplr affirmatiua. forte no currere e im possibile. et in ea ponit vna negatio. Prima ps probat. qz eqpoller affirmatiue. s. h. u. i. c. s. o. r. t. e. m. c. u. r. r. e. r. e. e. s. t. n. e. c. e. c. u. s. u. n. t. d. e. e. o. d. e. c. o. n. o. s. p. u. r. p. u. r. e. a. D. i. c. e. d. u. m. l. i. s. e. r. e. t. i. n. e. a. p. o. n. a. t. s. o. l. u. m. v. n. a. n. e. g. a. t. i. o. e. x. p. l. i. c. i. t. e. e. x. p. r. e. d. i. c. t. i. r. a. m. e. i. m. p. l. i. c. i. t. e. e. x. p. a. r. t. e. i. p. s. i. u. s. m. o. d. i. p. o. n. i. t. a. l. i. a. s. z. d. u. e. n. e. g. a. t. i. o. n. e. s. e. q. u. i. p. o. l. l. e. r. v. n. i. a. f. f. i. r. m. a. t. i. o. n. i. s. i. l. l. a. p. r. o. p. o. s. t. i. m. p. l. r. a. f. f. i. r. m. a. t. i. u. a. p. e. n. e. s. r. e. g. u. l. a. m. s. e. d. a. m.

Consequente pro fin ordine sunt ita ponenti/ bus. illi em que est possibile est ee. illa que e co tingit ee. et hec illi conuenit. et ea que est. non im possibile est ee. et no necarium est ee. illi pro q est possibile no ee. contingens no ee. ea que est no ne cessarium no ee. et no impossibile non ee. illi pro q est no possibile ee et no cotingens ee. illa que est necarium no ee et impossibile ee. illi pro que est no possibile no ee et na cotingens non ee. illa q necce ee et impossibile no ee Consideretur autem ex subscriptoe queadmodum diximus possi/ bile est. ee cotingit ee. no impossibile est ee non necce est ee. possibile est no ee. cotingit non esse non impossibile est non ee. non necesse est non ee. non possibile est ee. non contingit esse. im/ possibile est ee. necce est non ee. no possibile est non ee. non contingit non esse. impossibile est non ee. necesse est ee.

Postquam p. h. s. d. d. determinauit de oppoe enuiciationu mo dalu. nuc in hoc capitulo scdo determinat de p. n. r. i. a. e. a. z. **E**t circa hoc duo facit. qz pmo ostedit quo ordine fiat ta lis p. n. r. i. a. scdo circa determinata mouet quadam dubi/ rarodem ibi (Dubitabit aut) Circa p. n. r. i. a. duo facit. qz p mo ostedit quo ordine fiat p. n. r. i. a. enuiciationu modalu s. m. op. i. n. i. o. n. e. a. n. t. i. q. u. o. r. u. m. scdo declarat quid veritas et qd falsitatis sit in opinione illa ibi (Ergo impossibile) **D**ic tes primo qz psequente modalu sunt fin ordine qui dis cetur quibusdam sic ponentibus. p. q. u. o. d. d. a. t. i. n. t. e. l. l. i. g. e. r. e. qz iste ordo p. n. r. i. a. r. u. m. e. s. t. f. i. n. o. p. i. n. i. o. n. e. a. l. i. o. r. u. m. p. o. n. u. n. t. a. u. t. i. l. l. i. q. i. s. t. a. e. n. u. i. c. i. a. t. i. o. n. e. m. q. u. e. e. s. t. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. s. e. q. u. i. t. u. r. i. l. l. a. q. u. e. e. s. t. p. r. i. n. g. e. s. e. e. i. t. a. qz p. u. e. r. t. i. t. u. r. s. e. c. u. n. d. u. m. e. a. d. e. p. s. e. q. u. i. t. u. r. e. a. q. u. e. e. s. t. n. o. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. e. t. e. a. q. u. e. e. s. t. n. o. n. n. e. c. e. e. s. t. e. e. **E**t s. i. m. u. l. t. e. r. i. l. l. e. p. u. e. r. t. u. n. t. q. s. u. n. t. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. s. t. n. o. e. e. e. t. c. o. t. i. n. g. e. s. e. s. t. n. o. e. e. n. o. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. n. o. e. e. e. t. n. o. n. e. e. e. e. e. **S**e. d. c. u. i. z. i. l. l. a. q. u. e. e. s. t. n. o. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. c. o. n. u. e. r. t. u. n. t. i. l. l. e. n. o. c. o. t. i. n. g. e. n. s. e. e. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. e. t. n. e. c. a. r. i. u. m. n. o. e. e. **Q**u. i. l. l. a. p. r. o. q. u. e. e. s. t. n. o. p. o. s. s. i. b. i. l. e. n. o. e. e. p. u. e. r. t. u. n. t. n. o. p. r. i. n. g. e. s. n. o. n. e. e. i. p. o. s. s. i. b. i. l. e. n. o. e. e. t. n. e. c. e. e. e. **E**t. a. d. d. i. c. i. t. q. u. e. a. d. m. o. d. u. m. d. i. c. i. m. u. s. i. l. l. o. s.

cap m 2m
d' ego
l'emp
modalibus
2 pmo d
antiquis
amabunt
edemulci
share
purgare

supple dixisse considerandum est ex subscriptione figure que ponitur hoc modo.

Primus
Amabuntis
Possibile est ee
Contingens est ee
No impossibile est ee
No necce est ee

Secundus
Edentulu.
Possibile est no ee
Contingens est no ee.
No ipossibile e no ee
No necce est no ee

Tercius
Bliaze
No possibile est ee
No contingens est ee
Impossibile est ee
Necce est no esse

Quartus
Purpurea
No possibile e no esse
No ptinges e no esse
Impossibile est no ee
Necce est esse.

Et q figura manifeste pz q antiq errauerunt in ordinatoe duoz pmoz anguloz. qz ipsi dixerunt amabuntis z edentulu vbi nos dicimus alit z melius sed in ordinat do p. l. a. z purpurea no errauerunt. qd p. h. s. ostedit p. n. r. i. a.

Ergo impossibile et no impossibile illud qd est ptingens et possibile et no cotingens et non possibile sequit qd e p. t. r. a. d. i. c. t. o. r. i. e. s. z. c. o. n. u. e. r. s. i. m. i. l. l. u. d. e. m. q. d. e. s. t. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. s. t. n. e. g. a. t. i. o. i. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. n. e. g. a. t. o. e. m. v. e. r. o. a. f. f. i. r. m. a. t. i. o. i. l. l. u. d. p. r. o. q. d. e. s. t. n. o. n. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. i. l. l. u. d. q. u. o. d. e. s. t. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. a. f. f. i. r. m. a. t. i. o. e. m. e. s. t. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. n. o. p. o. s. s. i. b. i. l. e. v. e. r. o. n. e. g. a. t. i. o. n. e. c. a. r. i. u. m. p. r. o. q. u. e. a. d. m. o. d. u. m. s. i. t. p. s. i. d. e. r. a. d. u. e. s. t. m. a. n. i. f. e. s. t. u. e. s. t. e. m. q. m. n. o. c. o. d. e. m. o. d. o. s. e. d. p. r. a. r. i. e. s. e. q. u. i. t. u. r. p. r. a. d. i. c. t. o. r. i. e. a. u. t. e. x. t. r. a.

Dico declarat p. h. s. d. d. veritatis et quid falsitatis sit in ista opinio ne. et circa hoc duo facit. qz pmo ostedit in quo ista opinio sit p. a. scdo ostedit in quo eadē opinio sit falsa. s. b. i. (Necarium pro) **D**ic. t. e. s. i. n. p. r. i. m. a. p. r. e. q. z. i. p. o. s. s. i. b. i. l. e. z. n. o. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. s. e. q. u. i. t. u. r. a. d. i. l. l. o. q. d. e. s. t. p. r. i. n. g. e. s. z. p. o. s. s. i. b. i. l. e. z. n. o. p. r. i. n. g. e. s. z. n. o. p. o. s. s. i. b. i. l. e. r. e. d. d. e. d. o. s. i. n. g. u. l. a. s. i. n. g. u. l. i. s. i. t. a. s. e. z. q. z. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. s. e. q. u. i. t. u. r. a. d. n. o. n. c. o. t. i. n. g. e. s. z. n. o. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. s. e. q. u. i. t. u. r. a. d. p. r. i. n. g. e. s. z. p. o. s. s. i. b. i. l. e. **Q**u. o. d. q. u. i. d. e. d. e. c. l. a. r. a. t. s. u. b. d. e. s. q. z. e. n. u. i. c. i. a. t. i. o. d. e. i. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. e. q. u. i. t. p. r. o. d. i. c. t. o. r. i. e. s. u. p. p. l. e. e. n. u. i. c. i. a. t. o. e. m. d. e. p. o. s. s. i. b. i. l. i. z. p. r. i. n. g. e. t. e. s. z. p. u. e. r. i. m. q. z. v. i. d. e. l. e. z. c. o. s. e. q. u. e. s. p. u. e. r. t. i. t. c. u. m. i. l. l. a. q. u. a. s. e. q. u. i. t. **E**t. q. u. o. i. n. t. e. l. l. e. r. i. t. q. d. d. i. x. i. t. (p. d. i. c. t. o. r. i. e.) e. x. p. o. n. i. t. s. u. b. d. e. s. q. z. i. l. l. u. d. q. d. e. s. t. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. q. d. e. s. t. a. f. f. i. r. m. a. t. i. o. d. e. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. e. q. u. i. t. n. e. g. a. t. i. o. i. p. s. i. u. s. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. q. e. s. t. n. o. i. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. s. z. n. e. g. a. t. o. n. e. m. i. p. s. i. u. s. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. s. e. q. u. i. t. a. f. f. i. r. m. a. t. i. o. i. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. q. z. a. d. n. o. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. s. e. q. u. i. t. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. a. f. f. i. r. m. a. t. i. o. a. u. t. d. e. i. p. o. e. s. t. i. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. s. z. n. e. g. a. t. i. o. d. e. p. o. s. s. i. b. i. l. i. e. s. t. n. o. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. e. **P**r. i. g. i. t. q. d. f. u. i. t. d. i. c. e. r. e. q. z. e. n. u. i. c. i. a. t. i. o. d. e. i. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. e. q. u. i. t. p. r. o. d. i. c. t. o. r. i. e. e. n. u. i. c. i. a. t. o. e. z. d. e. p. o. s. s. i. b. i. l. i. **H**o. c. e. m. i. d. e. f. u. i. t. a. c. t. i. d. i. c. e. r. e. q. z. a. d. a. f. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e. d. e. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. e. q. u. i. t. n. e. g. a. t. i. o. d. e. i. p. o. s. s. i. b. i. l. i. z. a. d. n. e. g. a. t. i. o. n. e. d. e. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. e. q. u. i. t. a. f. f. i. r. m. a. t. i. o. d. e. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. **E**t. q. u. i. a. h. o. c.

ondt m qd mod
antiqui bnt p. n. r. i. a.
m. e. t. i. p. q. z. p. o. s. s. i. b. i. l. e. m. o. d. u. m. q. d. a. n. t. i. q. u. i. s. n. o. q. z. p. r. i. n. g. e. n. s. z. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e.

Questiones

Secundi per hermeneiaz

idē ponit opinio recitata. sicut p̄z intueri figurā. relinq̄t
 Aresto. q̄rum ad hoc illā opinionē tanq̄ verā. **Des**
 inde cū dicit (Necarium vero) **Declarat** in q̄ dicta opio
 sit falsa. Et circa hoc duo facit. q̄ p̄mo p̄ponit id p̄ quod
 datur intelligi falsitas ipsius. sc̄do hoc p̄bat p̄ rōnem ibi.
 (Nō em̄ negatio) **Dices p̄mo q̄ quādamodū. se habeat**
 necarium ad tale p̄nam p̄siderādū est. 2. p̄ponit verita
 tē dices manifestū eē ex dīcēdis q̄ nō eodē mō (q̄ p̄ponit
 illa opinio) se h̄nt ad istā p̄nam enūciatōes de necario. s̄z
 enūciatōes de necario p̄rie q̄d sequunt̄. s̄z p̄dictorie sunt
 extra p̄nam quā illa opinio ponit **Quia s̄o Aresto. in to**
 ta ista lectōe loq̄tur mirabil̄ obfcurē. v̄r clare intelligant̄
 q̄ dicit. p̄siderādū est q̄ p̄rias enūciatōis est q̄ vna
 v̄lis enūciatio ōpponit alteri enūciatōi v̄l. iō **Aresto. p̄**
 p̄rias h̄ intelligit v̄lem affirmatiuā 2. v̄lem negatiuā. sed
 q̄ p̄ricularis affirmatiua 2. p̄ricularis negatiua suis p̄ria
 cētib; v̄lib; ōpponit p̄dictorie. idcirco ip̄as p̄culares
 appellat h̄ **Aresto p̄dictorias. nō q̄ p̄dicat ad p̄uincem**
 s̄z q̄ p̄dicat suis v̄lib;. q̄ s̄ v̄les de necario s̄z necē esse 2
 necē nō eē v̄r dicit̄ est. s̄z p̄culares s̄z nō necē eē. 2. nō ne
 cesse nō esse. iō d̄r **Aresto. q̄ d̄r sequunt̄ p̄dictorie s̄r ex**
 tra p̄nam s̄z. q̄ d̄r dicit q̄ in p̄na v̄nuersaliū est vera opi
 nio recitata. s̄z falsa in p̄ria p̄ricularium.

Nō em̄ est negatio eius q̄d est necē nō eē nō
 necē eē. p̄tingit em̄ veras eē in eodem v̄trasq̄
 q̄d em̄ est necarium nō eē nō ē necarium eē. **Lā**
 aut̄ cur nō sequit̄ s̄l̄r ceteris q̄m p̄rie impossi
 bile necario redditur idē valēs. **Nā si impossi**
 bile est eē necē est hoc non eē. **Si vero impossi**
 bile est nō eē hoc necarium est eē. **At certe im**
 possibile est sic poni necarij p̄dictōes **Nam**
 quod est necarium eē possibile est eē. **Nā si nō**
 negatio seq̄tur. necē est em̄ aut dicere aut nega
 re. **Quare si nō possibile est eē. impossibile esse**
 quod necē est eē. q̄d est incōueniēs.

Dices p̄mo p̄bat rōem q̄d dixerat. Et circa h̄ duo
 facit. q̄ p̄mo ostēdit q̄ ad possibile eē nō sequit̄ ista p̄ricu
 laris negatiua. nō necē esse. sc̄do ostēdit q̄ ad ip̄am sequit̄
 tur ista affirmatiua. nō necē nō esse. q̄d est p̄tra opinionē
 recitatā ibi (**At vero**) ponit aut̄ in ip̄a p̄ tres rōes ad
 p̄batōem p̄positi. sc̄do ibi (**Lā aut̄**) tertia ibi (**At certe**)
Prima rō quā obfcurē ponit Aresto. est talis. possibile eē
 ōpponit p̄dictorie ad nō possibile eē. s̄z ad nō possibile eē
 sequit̄ necē nō eē. v̄r etiā p̄fiteretur illa opinio. q̄ ad possibi
 le eē sequit̄ p̄dictoria siue negatio de necē nō eē. s̄z negatō
 eius nō est nō necē eē. q̄ p̄tingit v̄trasq̄. s̄. necē nō esse. 2
 nō necē eē veras esse s̄l̄ in eodē q̄ q̄d de necitate nō est id
 nō est necarium q̄ sit. q̄ ad possibile eē nō sequit̄ nō necē
 eē. sicut dicebat illa opinio. h̄ est q̄ q̄d d̄r sup̄le p̄mo ad
 possibile eē nō sequit̄ nō necē eē. q̄r ei? q̄d est necē nō esse
 nō est negatio ip̄m nō necē eē **Quā rōem subiūgit. q̄r cō**
 tingit veras esse s̄l̄ v̄trasq̄ in eodē. q̄ q̄d est necarium non

eē. id nō est necarium eē. 2. sic negatio 2. affirmatio verifi
 cant s̄l̄ in eodē **Sc̄do rō quā magis obfcurē ponit est**
 ista. q̄ illa v̄lis de ip̄ossibili q̄ est. impossibile nō esse idem
 valēt q̄d necē eē. s̄m hoc. ad quā sequit̄ negatio ei? que
 d̄r impossibile nō eē. ad eam sequit̄ negatio de necē eē. ex
 quo impossibile nō eē. 2. necē eē idem valēt. s̄z negatō de i
 possibili non eē est ea que dicit. nō impossibile nō eē. 2. ne
 gatio de necē esse est ea que dicit non necē eē. **Sed dicta**
 opinio dicit q̄ nō impossibile non esse sequit̄ ad possibile
 nō esse. 2. non ad possibile eē. ergo 2. non necē esse nō d̄ct̄
 sequit̄ ad possibile. sed ad possibile non eē. cuius tamē cōf
 trarium posuit illa opinio. **Hoc est ergo q̄d breuiter tan**
 gens dicit. cā aut̄ cur nō sequit̄ necarium ad possibile s̄l̄
 m̄l̄r ceteris que ponit illa opinio est h̄ sup̄le q̄r sumptuz
 impossibile p̄rie. i. s̄m q̄ facit v̄les enūciatōes. reddidit idē
 valēs necario. quia v̄r subdit se exponens si impossibile
 est eē necesse est hoc non esse. vnde ista duo idem valent
 post ea. sup̄le totum quod dicitur est in sentētia **De**
 inde cum dicit (**At certe impossibile**) **addit tertiā rōem**
 ad idē. p̄ponēs p̄mo q̄ impossibile est p̄dictōes neca
 rij. i. p̄culares. q̄ p̄dicunt v̄lib; sic poni sicut d̄r illa op̄i
 nio. **Rō aut̄ quā nunc adducit ad hoc est. q̄ ad necariū**
 eē sequitur possibile eē. quod p̄bat subdens. q̄r si ad necē
 esse nō sequitur possibile eē sequitur ad ip̄m negatio eē
 quia necē est dicere. i. affirmare aut negare. siue quia d̄r
 liber oportet q̄ sit vera affirmatio aut negatio. sed negatō
 de possibili esse est non possibile eē. ergo si ad necē esse
 non sequitur possibile esse ad ipsum sequitur non possibi
 le eē. sed ad non possibile eē sequitur sup̄le impossibile eē
 quare si ad necesse eē non sequitur possibile eē concludit̄
 tur q̄ impossibile sit eē id quod necesse est esse. quod q̄a
 est incōueniens oportet dicere q̄ ad necesse eē sequitur
 possibile esse. sed ad illud quod est possibile esse sequitur
 non impossibile esse. sed ad hoc sc̄licet ad non impossibi
 le eē sequitur v̄r dicit illa opinio non necē esse. **Quare cō**
 tingit. i. sequit̄ ex dīctis q̄ non necarium sit eē id q̄d eē nec
 cessariū eē. q̄d est incōueniēs. igit incōueniēs est ponere q̄
 ad possibile eē sequat̄ non necē esse.

At vero illud quod est possibile esse non im
 possibile eē sequit̄. hoc vero illud quod est non
 necessarium esse. quare contingit quod est ne/
 cessarium eē non necessarium eē: quod est in/
 conueniens. **At vero neq̄ necessarium esse se**
 quitur possibile eē. neq̄ necariū non eē. illi em̄
 v̄traq̄ contingit acc̄dere. horum autē v̄trum
 libet verum fuerit non erūt illa vera. simul em̄
 possibile est eē 2. non eē. **Si vero necē est esse**
 v̄l non eē non erit possibile v̄trūq̄ relinquitur
 ergo non necarium non eē. ei q̄d est possibile eē
Hoc em̄ verum est 2. de necē nō eē. hec enim sit
 contradictio eius. q̄ sequitur nō possibile esse
Illud enim sequitur hoc quod est impossibile

Handwritten notes in a cursive script, likely a student's commentary or correction. The text is dense and difficult to decipher fully, but appears to discuss the same philosophical concepts as the main text, possibly related to the 'sc̄do rō' mentioned in the main text.

Handwritten notes in the left margin, including the word 'ondt' and some illegible scribbles.

Handwritten notes in the right margin, including the word 'p̄rie' and some illegible scribbles.

est. necesse est non esse. cuius negatio est: non necesse est non esse. sequuntur ergo et hee contradictiones secundum predictum modum. et nihil impossibile contingit sic positum. Possibile est esse. contingit esse. non impossibile est esse. non necesse est non esse. Possibile est non esse. contingit non esse. non impossibile est non esse non necesse est esse. Non possibile est esse: non contingit esse. impossibile est esse. necesse est non esse. Non possibile est non esse. non contingit non esse. impossibile est non esse. necesse est esse

Dicitur declaratio enunciatio de necessario sequitur ad possibile esse. Et dividit ista per duas partes. scilicet per duas partes adducit ad probandum quod ad possibile esse sequitur. non necesse non esse. scilicet ibi (Hoc enim verum est) In prima parte intendit talem rationem. ad possibile esse oportet quod sequatur aut necesse est aut necesse non esse. aut non necesse est. aut non necesse est aut non necesse non esse. Sed probaturum est istud quod ad possibile esse non sequitur. non necesse esse. addit autem in littera quod non sequitur ad ipsum id quod est necessarium esse. nec id quod est necessarium non esse. quod probatur per hoc quod illi. scilicet si possibile esse contingit accidere utraque. scilicet et non esse. quia possibile esse dicitur de aliquo quod potest et non esse. scilicet si videtur eorum duorum fuerit verum siue falsum. scilicet necesse est siue necesse non esse non erit vera illa ambobus. scilicet et non esse. Et adiungit exponens quod si mul aliquid possibile est esse et non esse. sed si fuerit ad necessarium esse vel necessarium non esse non erit possibile ipsum posse respicere utraque. scilicet et non esse. Sic ita ad possibile esse non sequitur non necesse esse. nec necesse est esse. necesse non esse relinquuntur ergo non necessarium non esse consequi quod est possibile esse. Deinde ibi (Hoc enim verum est) phis adducit ad idem secundam rationem que est talis. necesse non esse et non necesse non esse opponuntur per contradictionem. similiter possibile esse et impossibile esse opponuntur contra dictorie. sed hoc est verum de necesse non esse quod sequitur ad impossibile esse ergo per locum ab oppositis non necesse non esse sequitur ad possibile esse. Hoc est ergo quod dicit Aristoteles valde obscure cum dicit (Hoc est verum de necesse non esse) supple quod sequitur ad impossibile esse. et ista est minor propositio rationis facere Sed maiorem propositionem que fuit. quod necesse non esse. et non necesse non esse opponuntur contra dictorie. ponit immediate dicens. Hoc enim scilicet non necesse non esse fit contra dictio eius que sequitur ad non possibile esse. quia ad illud sequitur hoc quod est impossibile esse et necesse non esse negatio est. non necesse non esse. Et quibus omnibus concluditur quod Aristoteles quod hee contradictiones. id est particulares de necessario que contra dicuntur universalibus sequuntur ad illas de possibili secundum modum predictum concluditur. non necesse non esse. et ad possibile non esse sequitur. non necesse esse. Et nihil impossibile contingit istis consequentiis sic positis. Alia autem opinio ponebat e contrario. sicut supra patuit.

Et nunc pro correctione figure superioris ponit alia figura talis.

Angulus primus		Angulus secundus	
A	Possibile est esse	E	Possibile est non esse
ma	Contingens est esse	den	Contingens est non esse
bi	Non impossibile est esse	ru	Non impossibile est non esse
mus	Non necesse est non esse	li	Non necesse est esse
Angulus tertius		Angulus quartus.	
I	Non possibile est esse	Qu	Non possibile est non esse
li	Non contingens est esse	pu	Non contingens est non esse
a	Impossibile est esse	re	Impossibile est non esse
ce	Necesse est non esse	a	Necesse est esse.

Queritur An equipollentia seu sequentia sit in modalibus et in illis de in eodem modo sumenda. Dicendum quod non. scilicet sicut oppositum est varia in modalibus et in illis de inesse ut patuit. ita sunt equipollentia que est convenientia propositionum plus et minus positarum. verum est tamen quod hinc inde est aliqua proportio quod sic ostenditur. quod proportionabiliter se habet motus in modalibus sicut verbum in illis de inesse. ut dicitur est plus. scilicet etiam ex parte signi determinatis ipsum subiectum attenditur quantitas in illis de inesse. ita in modalibus ex parte motus ad equipollentiam accipiendam debet attendi quantitas. et sic in illis de inesse equipollentia fuit ex ad idem de negationis ad signum proponendo vel postponendo. ita sunt in modalibus in quibus ponere negationem ad modum se habet sicut proponere signo negationem in illis de inesse. scilicet ponere negationem ad verbum se habet sicut negationem proponere signo. et ponere re ad modum et verbum si se habet sicut proponere et postponere. Et in hoc posuerunt ponere tres regule equipollentiarum propositum modalium. que sufficienter declarant de his. scilicet primo inmutat quod ad faciendum equipollere propositum de possibili et impossibile ponenda est negatio ad modum terminum. quod opponitur. scilicet ratione. Secunda quod ad faciendum equipollere propositum de necessario et possibile ponenda est negatio ad dictum et ad modum terminum. quod opponitur subalterne. Tercia quod ad faciendum equipollentiam de necessario et impossibile ponenda est negatio ad dictum terminum. quod opponitur per contrarium.

Notandum Quod omnes modales que sunt in eadem linea consequuntur se per contrarium per se esse equipollentia. et prout omnes ille de primo ordine sequuntur ad illas de quarto et non e contrario. et omnes ille de secundo ad illas de tertio et non e contrario. et hoc per legem subalternam. ad veritatem enim vltis sequitur veritas particularis sue et non e contrario. et cum ille de quarto sunt vltis affirmatiue. et ille de primo particulares affirmatiue. id est ad illas de quarto sequuntur ille de primo et non e contrario. Sicut cum ille de tertio sunt vltis negatiue. et ille de secundo particulares negatiue id est ad illas de tertio sequuntur ille de secundo et non e contrario.

Ad Proposiciones equipollentes debent esse eiusdem subiecti et predicati. sed propositioes modales de diversis modis habent diversam predicata. et propositioes de diversis modis non possunt equipollere. Minor probatur. quia modus nec predicatur. quare propositioes de diversis modis si etiam am de diversis predicatis. Quod equipollentia debet hic capi ut se extendit ad partem quertibilem. et illa dicitur equipollere que se sequuntur. etiam si sint de diversis modis. Et ex isto apparet manifeste quod non sumit equipollentiam.

Equipollentia est equalitas in duabus propositionibus sicut in nota equipollentia

tres regule equipollentiarum

Quod equipollentia debet hic capi ut se extendit ad partem quertibilem. et illa dicitur equipollere que se sequuntur. etiam si sint de diversis modis.

Unde quod ad...

Questiones secūdi

Perihermeniarum

Ad prem subiectū sequit totū vlt. qd vt com mune genus vt analogū pdicatur de ipa. s3 necā rium est ps subiectūa possibilē q ad necārium sp sequit possibile. **Q**uoz pbaf qz possibile est sicut vlt ad id quod est in actu sicut necārium. z ad id qd est an actu sicut possibile ad vtrūq. **O**dm q ad necārium in for mali pntia semp sequit possibile. sicut ad inferius sequit superius. hoc aut pbs hic nō vult probare. sed vult ostēdere q ad necārium sequit possibile. nō tamē omīno. i. nō fm suam totalitatem. quia nō omīno fm modis verifi cat de necārio vt dictum est.

Si possibile est vniuersali? faceret enūciatōem vltiorē. s3 est falsum. igit. **S**inoz pbaf. qz necāriū facit enūciatōem vltiorē. s3 possibile facit enūciatōem pntialē. **O**dm q possibile z necārium possunt duplr accipi. **U**no mō q ad pntiā suppositōz. z sic possibile est vltius q necē. z vltiorē enūciatōem facit qz de pluribz est verū q necē. z vltiorē enūciatōem facit qz de vltius q possibile. qz necē totalr affirmat qd nō facit possibile. z qntum ad h facit ipm necē vltm enūciatōem. et possibile facit enūciatōem pntialē.

Quo differunt possibile ortū a potētia rōnalis. z ortū a potētia irōnālī. **O**dm fm tertū q dnt sicut potētia rōnalis et potētia irōnālī. vñ potētia rōnalis est dñā suaz opatō num. ita q pr agere z nō agere z agere h z oppositū illi? et h3 hoc ppter suā immaterialitātē ex q trahit rāā literatē. z ita silt possibile dicitū a potētia rōnālī valz ad opz posita. i. ad esse z nō esse. sicut possibile est ābulare. possi bile est nō ābulare. **S**z potētia irōnālī saltē actiua sim pnt est determinata ad vñū. z qntū est de se p est in actu. qz agit p necitatez nature. z si aliquid nō agit h est p accūs qz s3 nō h3 id in qd agit. vt ignis aliquid nō calefacit. quia nō habet calefactibile. **E**t q possibile qd dicitū est a tali potētia nō valet ad opposita. qz tale possibile potest tñ esse z nullo modo nō esse. **D**icebat nos āter. actiua quia potētia irōnālī passiuā est eadē oppositōz. sicut ligz mū potest calefieri z nō calefieri

Notandū q potētia irōnālī dicit cuius natura est pncipiū agēs. vt calefactiuum. sed potētia rōnalis pproprie dicitur de potētīs intellectūs. i. de intellectu z volūtate. vñ differ agēs naturale ab eo qd agit p rōem. qz agens naturale agit p formā naturālē. que est pncipiū essendi. s3 agens fm rōem agit p fōmā apphēnsiā q est rō z pncipiū pgnoscendi. z qz oppositōz h3 opposita eē. iō opozet qz sint ipsōz oppositē forme. vt sic vna eaz der vñū eē de terminare. z alia der eē illi oppositū. z qz vñū quodqz se h3 ad opā sicut se h3 ad eē. vt dr pmetāroz. necārium ē vt queā modū agens naturale p certā formā est determinatū ad certū eē. sic etiā sit determinatū ad certā actōem. z iō nō potest agēs naturale in opposita. **Q**uāuis aut opozita sic sibi mutuo repugnāt in eē. nō tñ sibi mutuo repugnāt in cognōne. qz dr scdo metaphisice q rō scialis pntioroz est vna z eadem. idcirco puenienter dr q potētia rōnalis est factiua pntioroz

Intellectus est potētia rōnalis. z silt volūtas. et tñ nō pnt in opposita. **S**cda ps pbaf. qz intellectus ita assentit ei qd indicat verū q nō pnt sibi nō assentire. z silt volūtas ita vult bonū q nō potest velle

malū. qd est oppositū bono. **O**dm q nulla potētia pnt in oppositū obiecti sui. rñ bñ pnt in opposita contenta sub obiecto suo. **S**icut exēpli grā volūtas habēs p obiecto bonū ita vult bonū q nō pnt velle. qd nō appet bonū nisi pnt velle ābulare qz vtrūqz pnt apperere bonū. silt etiā verū est obiectū intellectus z iō intellectus nō pnt nō assentire ei qd indicat esse. vt pnt tñ p vñā rōem sciale m veri in opposita. sicut p vñā rōem sciale sani pnt dirigere ad inducōem sanitatis z ad inducōem egritudinis.

Si potētie rōnālēs eēt eadē oppositōz sequēt q ille potētie nō agerēt. vt q agerēt ābo opposita. qz vtrūqz eicōueniēs. **E**t pfirmat q pncipiū agēdi potētie rōnālē ē siltitudo rei apphēnsē. z illa vniū rei ē tñ vna. s3 pncipiū agēdi vñū. **O**dm q potētie rōnālēs qntū ē de se silt eadē oppositōz. s3 ad h q actu agāt opoz qz determinēt ad alterū oppositōz. **A**d pfirmat oem vñū q rō apphēnsa de re pns ē siltitudo vniū. s3 habitus z postērius dicit in pgnōem alterius. i. puarōis. quia rō habitus p quādam negatōem z ab negatōem ostēdit siltū oppositū. s3 puarōem.

Potētie sensitīue silt irōnālēs. z tñ sunt oppositē. **P**robat qz vltus est visibilis z nō visibilis. etiam est albi z nigri. z tactus est calidi z frigidī. **D**icendū est qz duplices sunt potētie irōnālēs scz actiue z ille silt p se ad vñū determinare. **A**llē sunt passīue. z ille sunt oppositōz. sed sensus est pnt passiuā. vt patz scdo de aia. **U**el vñū qz vñū potētie sic sensitīue videant valere ad opozita. vt ad ābulare z nō ābulare. rñ vñū sensus est pnt rōem ibi agit p modū nature. z iō videmus q vna rōdo facit midū sicut alia. z in eodē tpe quo alia z silt vna aranea facit relam sicut alia

Potētia nature est irōnālī. z tñ est ad oppositū. **P**otētia irōnālī pnt ad opposita. **S**cda pars anūs. pbaf qz natura p suā potētiā actiua est cā motus z quietis. vt dr scdo phisicōz. **E**t pfirmat. quia suscipit in se formas pntias. **O**dm q motus z quies (quoz natura est pncipiū) nō opponūt. qd qes in termino ad quē (cuius natura est pncipiū) fm pnt qntō phisicōz est psummatō z pfectio motus. **A**d pfirmat atōem vñū. q potētia matērie est passiuā. vt est tñ q materia nō suscipit diuersas formas cōrrarias. nisi sic disposita diuersis dispōtibz. **U**el dicendū q potētia matērie remota sit eadē oppositōz. tñ potētia matērie pntia (sicut est potētia matērie iā disposita ad formā) nō est ea dē sed diuersa in diuersis

Potētia calefactiua solis est irōnālī. z tñ est oppositōz. **P**atet. qz sol iua potētia calefactiua liqfacit cerā z indurat lurū. **O**dm q illi effectus cōrrarij resolūtū in diuersitate suscipiētium. alia em est dispō cere z alia lurī. **D**icit etiā q illi nō sunt effectz p se potētie calefactiue. qz potētie calefactiue p se est calefactere. z ad illā calefactōem sequit in aliqbus induratio in alijs hō liqfactio fm diuersitate matēriaz suscipiētium

Uet bona sit distinctio entū p actū purz p sōlā potētiā. z p actū potētie pmixtum. **O**dm q sic. qz omne ens. aut est pstitūtū in puritate actus z for mē aut in puritate potētie aut in pmixtione media vtri usqz. z fm h sumunt rria mēbra in titulo questionis. enus merata q tale hnt ordinē qz ea q spsunt actu pura sunt ceteris entibus. et illa que sunt in actu potētia pmixto pces dūt illa q silt in potētia tñ. qz illa simplr silt pntingētia

ad vniuersum sequit totū vlt. qd vt com mune genus vt analogū pdicatur de ipa. s3 necā rium est ps subiectūa possibilē q ad necārium sp sequit possibile. **Q**uoz pbaf qz possibile est sicut vlt ad id quod est in actu sicut necārium. z ad id qd est an actu sicut possibile ad vtrūq.

uno mō q ad pntiā suppositōz. z sic possibile est vltius q necē. z vltiorē enūciatōem facit qz de pluribz est verū q necē. z vltiorē enūciatōem facit qz de vltius q possibile. qz necē totalr affirmat qd nō facit possibile. z qntum ad h facit ipm necē vltm enūciatōem. et possibile facit enūciatōem pntialē.

et hoc ppter suā immaterialitātē ex q trahit rāā literatē. z ita silt possibile dicitū a potētia rōnālī valz ad opz posita. i. ad esse z nō esse. sicut possibile est ābulare. possi bile est nō ābulare.

offendit bonū vt appetit bonū ad vltiorē. s3 possibile facit enūciatōem pntialē.

prima dicitur de potētia actiua oppositōz. rñ bñ pnt in opposita contenta sub obiecto suo. sicut exēpli grā volūtas habēs p obiecto bonū ita vult bonū q nō pnt velle. qd nō appet bonū nisi pnt velle ābulare qz vtrūqz pnt apperere bonū. silt etiā verū est obiectū intellectus z iō intellectus nō pnt nō assentire ei qd indicat esse. vt pnt tñ p vñā rōem sciale m veri in opposita. sicut p vñā rōem sciale sani pnt dirigere ad inducōem sanitatis z ad inducōem egritudinis.

Ar Sedm pmetatore in libro de celo z mudo. frustra est poia q nuncz reducitur ad actu. Illud 2m est oino supflui z frustra positu. Odm q qdam sum pnt negat dicitur Comentarozis no intelligeres interdem eius. fuit autē inrentio eius q si est aliq potentia passiva (cui no corrūdeat poia actia) illa poia sit frustra vt sic intelligat deū eius q frustra ē poia q no reducitur ad actu eo q no sit aliq poia actia q ipaz valeat reducere in actu. Et p hoc optime. pbat. q in celo no sit poia ad esse vel ad formā alia. quod intēdit ibi Comentaroz probare sic ergo intelligēdo. pōem Comentarozis ipsa est veris sima. Nec est contra hoc quod hic dicit Aristoteles q ea que ita sunt in potentia. q nuncz fiunt actu no n sunt ita solum in potentia quasi nulla sit potentia actiua que ipsa possit reducere ad actu. sed quia ista potentia nūq applicatur eis.

mar. vtz in enūciatōibus affirmatio p rarietur negatiōi de p rario modo enūciandi. vel ei que est de contrariō extremo id est p dicitur. Et debet p rarietas hic sumi large. p omni oppositiōe que facit enūciatōnes esse ad se inuicem oppositas. Tunc ibi (Nāz sit ea que sit) Obus declarat ex quo sit sumenda veritas istius dubitatis. dicens q si ea que sunt in voce sequuntur ea que sunt in anima. et ibi opinio p rarij predicari est contraria sicut opinio cōtinens q omnis hō est iustus est cōtraria opinioi continenti q omnis hō est iniustus. tunc necesse est sibi se habere et in his affirmatōibus que sunt in voce. sed si neq in his que sunt in anima opinio cōtrarij predicari est p raria opinioi tunc nec in voce erit cōtraria ea affirmatio que est contraria predicari aliq affirmatiōi. sed contraria erit sibi ea negatio que dicta est id est negatio eiusdem predicari. Et ideo considerandum est cui opinioi falsē contraria sit opinio vera an scz affirmatiue contrarij predicari an negatiue eiusdem predicati de quibus ponunt exempla in lra

opiat appo vni
no appo qm dicitur
- gnyly

Trum contraria est affirmatio negationi et oratio orationi que dicit quod omnis homo iustus est. ei qui est nullus homo iustus est. aut omnis hō iustus ē ei qui est omnis homo iniustus est. Callias iustus est. Callias iniustus nō est. Callias iniustus est. que hāz cōtraria est. nāz si ea q sunt in voce sequuntur ea q sunt in aia. illic autē cōtraria est opinio cōtrarij. vt omnis hō iustus est. ei q est ois hō iniustus ē. z in his q sunt in voce affirmatōibz necēs sibi se habere. q si neqz illic cōtrarij opinio cōtraria ē. nec affirmatio affirmatiōi cōtraria erit. sed ea q dicta ē negatio. qre cōsiderādū est cui opinio vera falsē opinioi cōtraria est. vtruz negatōi an certe ei q cōtrariū opinat. dico autē hoc mō est quedam opinio vera boni qm bonū est. alia pō qm nō bonum est falsa. alia vero falsa qm malum est que harum cōtraria est vere. et si est pma fm quam contraria est.

Flam arbitrari cōtrarias opiniones defini ri in eo q cōtrariouz sunt falsum est. boni em qm bonum est. et in alia qm malum est. eades fortasse opinio est et vera: siue plures sint siue vna. sunt autem ista cōtraria sed nō in eo q cōtrariouz sunt sed magis in eo q cōtrarie. Ergo boni qm bonū est opinatio ē. est aut qm nō bonū est. est vero qm aliquod aliud quod nō est neqz potest esse aliarum quides nulla ponenda est. neqz quecūqz esse quod nō est opinatur. neqz quecūqz nō esse quod est. infinita em vtraqz sunt et. quecūqz opinatur esse quod nō est. et que non esse quod est. sed in quibus falsum est. hoc autē est ex his ex quibus sunt. et gnatōes ex oppositis. pō gnatōes. qre etiā falsa Si ergo qd bonū est et bonū est. et malū nō est. et hoc quidē fm se. illud pō fm accūs. z accidit em ei malū nō esse. Magis autē in vnoqz est vera que fm se est et etiā falsa. si qdē et vera ergo ea que est qm nō est bonū qd bonuz fm se consistens falsa est. Illa vero que est qm malū eū fm accidens. Quare magis erit falsa de bono ea que est negatōis opinio. qre ea que est contrarij. falsum autē ē magis circa sim gula qui habet contrariam opinione cōtra-

ppbat h' octo va
q' appo sit sumenda p'mo
q' nō est q' op' dicitur

actat
textu
de enu
p'p' d' q'
p'p' d' q'
p'p' d' q'
p'p' d' q'

monet dicitur de appo
moyant q' sit appo
q' hō appo q' sit p'p' d' q'
z in vno q' si in vna sumit p'p' d' q'
z in alio v'p' d' q' p'p' d' q'
hō p'p' d' q' p'p' d' q'
hō p'p' d' q' p'p' d' q'

Questiones secūdi

ria em sunt q plurimum circa idē differunt qd si harum cōtraria est altera . magis vero cōtraria cōtradictōis **M**anifestū est qm huic erit cōtraria illi pō q ē qm malum est qd bonū est implicata est . etc. n̄ quoniā nō bonū est necesse id ipsum opinari . his ergo ita positi . quoniā cōtrarij opinio non est simplex . simplex pō est negatōni . necesse est vt cōtra simplicē opinionēz simplex potius videatur esse cōtraria . Est autem simplex opinio boni quoniā bonū ē vera simplex vero boni quoniā bonum nō est falsa . simplici ergo opinioni de bono qm bonum ē simplex erit opinio contraria negatōnis scz q est boni quoniā nō est bonum . **A**mplius si etiam in alijs similit̄ oportet se habere z hoc videtur bñ eē dictū . aut em vbiq; ea q est cōtradictōis aut nulq; . qbus vero nō ē cōtrariū de his est quidem falsa ea q est vere opposita . aut qui boiem nō putat boiem falsus est . si ergo be cōtrarie sunt et alie q sunt cōtradictōnes **A**mplius aut similit̄ se hēt boni quoniā bonuz est . et nō boni quoniā nō bonū est . et super has boni quoniāz nō bonū est . z nō boni quoniāz bonū est . illi ergo que est nō boni . qm nō bonū est vere opinioni que est contraria . nō em ea q dicit qm malum . simul em aliqñ erūt vere . nū / quā aut vera vere cōtraria ē . Est em qdāz nō bonū malū . qre cōtingit simul eē veras . **A**tue ro nec illa que est nō malū . simul em z be erūt relinq̄tur ergo et q est nō boni qm nō est bonū cōtraria ea que est nō boni qm bonū est . qre et ei . q est boni qm bonū est ea q est boni qm non est bonū **M**anifestū est ergo qm nihil inest nec si vlr ponamus affirmatōem huic vlr negatio erit cōtraria vt opioni q opinat qm omne qd ē bonū bonū ē . ea q ē qm nihil eoz q bona s̄ bonū est . nā ea q est boni qm bonū ē . si vlr sic bonū eadem est ei q opinat quicqd bonuz

Perū . hermeniaz

est . qm bonū est . s̄lr aut et in nō bono

Hic pbs fm pmissa declarat veritatē dubitatōis **E**t circa h duo facit . qz pmo declarat q̄lit se hz oppō in opinio nibz . Scdo peludit ex h veritatē de oppōe enūciatōnum q sunt in voce ibi (qre si in opinioe . **L**uca p̄mū duo facit . qz pmo declarat veritatē de oppōe enūciatōnū nō vrē do expletis de opionibus vlr . Scdo ostendit q in vlrz s̄lr se hz . ibi (**M**anifestū est) **P**ria ps diuidit in octo p̄ res fm q octo adducit ratōnes ad pbādū q opinio negatiua sit p̄traria optioni affirmatiue eiusdē pdicari z nō opinio affirmatiua p̄trarij . vr parebit in p̄cessū . **I**n p̄ma p̄te intēdit talē ratōem . p̄traria nō sunt eadem in spē . scz opinioes affirmatiue p̄trariōz p̄roz sunt eadem spē eo q affirmatiū est spē sp̄cālissima enūciatōis . q̄ optioni affirmatiue vni p̄trarij non p̄trariat opinio affirmatiua alteri . scz opinio negatiua eiusdē . hoc ē ergo qd d̄ : sp̄ p̄mo optioni affirmatiue vni p̄ri cōtrariat op̄is mo negatiua eiusdē z nō opinio affirmatiua cōtrarij . q̄a falsum est arbitrari opinioes p̄trarias esse in eo q s̄lr p̄roz p̄roz . **L**u^o ratōem assignat subiuges q̄ optioni ip̄i boni qm est bonū eadē fortasse spē spē est opinio ip̄i mali qm est malū . qz vtracq; est in spē opinionis affirmatiue z p̄a est spē vna sicut reliq; . est etiā eadē spē vna euz reliq; . siue vna tm de eis sit p̄a siue plēs . i . abe sint p̄e **E**t addit q̄ ista (q̄ s̄lr in opinioe) s̄lr p̄ria nō in eo q̄ s̄lr cōtrariōz p̄roz . scz maḡ in eo q̄ p̄trariat . cōtrario mō s̄lr de eodē . qz scz vna est affirmatiua de aliq; . z alia est negatiua de eodē **T**ūc ibi . (**S**i q̄ boni) **P**bs addit scdaz ratōem ad idē q̄ talis est . vni determinato . p̄trariat vnuz quid determinatū . sed ista opinio affirmatiua (q̄ dicit q̄ bonū est bonū .) est vna certa opinio ergo contraria eius debet esse vna determinate . sed determinate vna est negatiua eiusdem . z nō affirmatiua p̄trarij pdicari **I**gitur minor subsumpta . pbaf . qz affirmatiua que ponit bonū esse aliqd̄ oppositum bono nō est ita vna . sed plures q̄a potest dicere q̄ bonū sit malū . z q̄ bonum sit fugiendū z multa talia . ergo illi opinioni p̄trariat negatiua eiusdem z nō opinio affirmatiua oppositi . **E**t hoc est qd dicit si ergo boni est opinio dicens qm est bonum z est de ipsa alia opinio dicens . quoniā non est bonum . / z est de ipso alia opinio dicens q̄ sit aliquid aliud quod in rei veritate nō est nec esse potest . illaz opinionū nulla est ponenda cōtraria eius que dicit q̄ bonum est nec scz illa affirmatiua que dicit bonum esse aliquid quod nō est fm veritatez . nec illa negatiua que opinatur ipm non esse quod est supple dum tamen neget aliud predicatuz q̄ id quod affirmatiue affirmatio . **S**icut si diceretur quoniā bonum nō est amandum vel non est diligendum vel huiusmodi . **R**atio aut̄ (quam assignat) est . quia infinita sunt vera qz z quecūq; opinat ipm esse quod nō est . z quecūq; opinatur ipm esse quod est . sumendo scz aliud predicatum sed vni non contrariantur infinita sed vnum . **T**unc ibi (**S**ed in quibus est) **P**hilosophus ponit ad idē tertiam ratōem que est talis ille opinioes false contrariantur veris directe . in quibus inuenit̄ primo falsitas scz ista p̄mo inuenit̄ in negatiua falsa eiusdē pdicari . z postea inuenitur in quacūq; alia . ergo ista est que directe cōtrariatur opinioni vere z non alia . **H**oc est ergo quod dicit sed in quibus est primo falsa . id est in quibus primo inuenitur falsitas p̄trariat sp̄e veris . sed hęc scz prima falsitas est ex his ex quibus sunt gnarōnes scz gnarōnes s̄lr ex opposit̄ spē fm eē z nō eē . qre z s̄lr . i . p̄ma falsitas

p̄ma ratio

quid dicitur

Secunda ratio

quid dicitur

no bonu noy bonu
no bonu noy bonu
no bonu noy bonu

Aristotelis

qta r
tio

qta
ratio

attēdet fm affirmatōem z negatōez eiusdē de eodē De
inde ibi (Sergo) Phs ponit ad idē qra rōem q tal ē
illa (q magis distāt) sū magis ponēda p raria. qz p rari
rētas dr maximā distātiā. s. affirmatio z negatio eiusdē
de eodē magis distāt q affirmatōnes p rariōz p rōz. s.
ille ponēde sū p rarie poti⁹ q sūte. h est qd dr (sū qd
bonū est in pitate ē bonū z nō ē malū. z. h. s. bonū esse bo
nū est fm se vep. s. illō scz q bonū nō est malū est veruz
fm accūs. i. fm aliud) in vno qz magis ē p a q est p a fm
se. z falsa magis ē falsa q est falsa fm se. si qdē vt dicrum
est p a ita scz z ea opio bonū q dr q nō est bonū est p sū
rens falsa fm se s. ea q dr q est malū. est falsa fm accūs
i. fm aliud. p rē tūc q magis sit falsa negatio eiusdem q
opio affirmatia p rarij z p rōis q illa sit p raria eius
Deinde cū dr (qre magis) Phs ponit ad idē qra rōem
neqz est talis. opioes p rarie dnt plurimū distare. s. op
miones de p rarijs mōis opinādi magis distāt q ille q
sunt de p rarijs rebz. s. qd tur q ille sū p rarie z nō iste
Alteri⁹ ibi (manifestū est) ponit ad idē sextā rōem q
talitē est Simplicio opioni simplex opinio ē p raria. s. hēc
est simplex opinio q dr q bonū est bonū. z ista falsa que
dr q bonū nō est bonū est opinio simplex Nulla p a alia
ruz falsari de bono est ita simplex vt ista qz ois alia iph
tar in se ista. s. ista opinio negatia ē q p rariat opiom af
firmatie z nō opiom p rarij p rī. Et h est qd dr q illa q
dr de bono q ē malū est implicata qz implicat in se opinio
neqz illa q dr q bonū nō est bonū. qz opinat q bonuz est
malū necē est ipm opinari ipm bonū nō ēē bonū Tūc
ibi (Amplius si etiā) Aristo. ponit ad idē septimā rōez
q est talis opioni oppō d3 arredi vniiformiter in oibus.
s. in substācijs (cū nō habeat p rariū) nō p rēē oppō fm
p rietatē p rōz. s. fm p rīū modū enūciādi. s. in cūctis ar
tēdit oppō fm affirmatōem z negatōem eiusdē de eodē z
nō fm p rarietate p dicatorz. vt lra satis apre dicit.
Tūc ibi (āplius autē sūtr) ponit p h ad idē octauā rōez
dicēs. q sūtr se hnt opinio bonū q dr q bonū est bonū. et
opinio nō bonū q dr q nō bonū est bonū Et fm has sūtr
se hnt opinio q dr bonū nō est bonū. z opio q dr nō bonū
nō est bonū. s. opioni ipius nō bonū q dr q nō bonuz est
bonū nō est p raria opinio q dr q nō bonū est maluz. qz
simul sū abē p rē. z p a opinio nūqz p rariat p rē. nō p riat
ei etiā illa q dr q nō bonū nō est malū. qz z ista verificat
simul scz qz de nō ente est verum dicere q est nō bonuz
z non malū. ergo nō p rariat ei illa q dicit q nō bonum
nō est bonū z p rōis illi q dicit bonū est bonū p rariat
illa q dicit q bonū non est bonum Deinde ibi (Ma
nifestū est) qz Aristo. nō posuerat exempla de opinioni
bus vniuersalibz pcludit q eadē rō est de eis. dicēs mas
nifestū esse q nihil q ruri ad ppositū spectat. iteret si po
nam? etiā vt fieri affirmatōne z negatōne. qz semp af
firmatiue de aliquo cōtraria negatiua de eodē z nō opi
nio que est de cōtrario p dicator.

Quaresi in opinione sic se habet. sunt autē
be (que sunt in voce) affirmatōnes et negatio
nes note eorum que sunt in anima. manifestū
est quoniam etiam affirmatōni cōtraria qui/
dem negatio est circa idem vlis vt ei que est q
niam omne bonum. bonum est vt qniā omnis

qto hēy q rarietas q dō p rariū in opinioibz in rebz
opit q in vni vni q p riat nō dr rariū p rariū
opioes nō dr opinioes q in vni vni nō p rariū q rariū

Folia cxxxi

homo bonus est ea que est: qniam nullum ve
nullus cōtradictorie aut vt nō omnis aut non
omne. Manifestū est aut quoniam et veram
vere nō cōtingit esse cōtrariam nec oppōem.
nec cōtradictōez. Cōtraria em sunt que circa
idem aut cōtingit verum dicere eūdem simul
aut eidē nō cōtingit inesse cōtraria

vidē nō q rariū vno qz
q rariū q rariū p rariū p rariū
q rariū q rariū p rariū p rariū
q rariū q rariū p rariū p rariū
q rariū q rariū p rariū p rariū

Explicit textus Peribermeniariū

Hic p h finalr pcludit ex dictz p rariē de oppōe enū
ciatōnū que sunt in voce Et circa h duo facit qz primo
facit qd dicitū est. Sēbo declarat q vep nō p riat p o ibi.
(manifestū aut) dr pmo q si in opinione aie hēc se hnt vt
dixim⁹ z ea que sū in voce sunt note. i. signa eoz que sū
in aia manifestū est q etiā in voce affirmatō est p raria. oppo
sita tā in p rarietate q in p rarietate negatōi q est de eodē
z nō affirmatōi q est de p rariō p rō. em⁹ est vt hūc
affirmatōi q dr de bonū est bonū vt ois hō est bonū p raria
est ista negatio q dr nullū bonū est bonū. vt nullū hō ē
bonū z p rē tot t n textu. Tūc ibi (manifestū est aut.)
Quia p h dixerat q vep nūqz p rariat p rō declarat hoc
ita se hē. dicēs q manifestū est qm z verā opionē. vt enū
ciatōem nō p rigit esse p raria p rē. qz p raria sunt oppo
sita circa idē. s. opposita nō p riat sū inelle eidē. s. eūde p riat
git circa idē dicere z opiat vep eē qd de se ipō dicit p rē
go opinio vt enūciatō p a nō p rariat vere

q rariū q rariū p rariū p rariū
q rariū q rariū p rariū p rariū
q rariū q rariū p rariū p rariū
q rariū q rariū p rariū p rariū

De⁹ Utz p rarietas in enūciatōibz sumēda sit p rē
nes p rarios mōs enūciādi. aut fm p raria p r
dicata Dōm q p rarietas in enūciatōibz p r z vep
rius sumēda est penes p rarios mōs enūciādi. s. fm af
firmatōem z negatōem eiusdē p rī de eodē subiecto Et
nō est sumēda p rē fm p raria neqz fm res cōtrari
as. Et istud p h aut p h octo rōibz. est tū vep q p raria
rietas h d3 capi gñaliter. put se exēdit ad oem spēm op
pōis qd mairēte p rē ex exemplis suis qbus exēplicitat
tas in indiffinitis qz vltibz. sicut p rē clare decurrēt textū
vltz ad finē. Et nō nulla est difficultas de p rarietate
cū ibi sit manifestū q oppō sit sumēda scz penes affirma
tōem z negatōem. sed illa questio. hz aliqua apparentiaz
circa p raria qre de eis mouet spēaliter

Notandū⁹ P h ideo mōis istā qstione
in fine libz peribermeniāz. qz su
pius dicitū fuit q p raria enūciatōnū variat fm oppōez. s.
oppō fm aliqz sūtur in rebz oppositē sicut bo⁹ z malum
iustū z iniustū. albū z nigrū. fm alios sū fm p rios mōs
enūciādi. opz h q rere q rere sū sumēda oppō. Et quia ex
dictis supius in dicitū locis notū est q in enūciatōibz tā
de inherētia absoluta qz mōificata detmiata p rias sū
mū penes p rīū modū enūciādi. ideo dicitū aliq q istē rē
r⁹ final nō sit p h. s. trāslatoris q ipm appoluit p decla
ratōe multozū dubiozū

Ar⁹ Et q sunt in voce sū signa eoz q sū in aia. z ea
que sū in aia cānt a rebz ad extra. s. opiones aie
que sū de rebz p rīs erūt p rīe. z p rōis enūciatōnes rēas
opiones scātes erūt p rīe. Dōm q q rariū ea q sunt in

Questiones

alia causent a rebo. nō tñ hñt eūde modū eēndi aia sicut hñt in rebo. in signū cui? cepe? (q̄ cānt a rebo ad extra cō trarij) nō sunt dñj. Sicut patz in silt de albo z nigro q̄ dñat. Sz interōes albi z nigri nō dñat. qz silt i medio z visu. Silt in eodē itellectū spēs itelligibiles albi z nigri eē pñt gñō oq̄ opimōes de rebo dñj sunt dñe

¶ Ille silt dñe fm pñm in pñ hñt? scđi. ois hō est iust? ois hō ē iniust? Silt iste. sor. ē alb. sor. est niger. ḡ videt q̄ dñetas sit sumenda penes dñia pñ.

¶ Dd̄z q̄ enūciatōes de eodē subiecto cōidistributo vel de eodē subiecto singlarī vniuoce tēto hñtes dñia pñ silt qdē dñe iplicatiōe sicut pñat. qz vna isert dñi alteri? nō p̄ z p̄ se directe z imedia? sic ille q̄ silt de dñio enūciadi

¶ Ab eo q̄ res est vlt nō est ozo dñi pñ vlt falsa ḡ re pugnantia enūciatōni magis tenz se ex pte reruz enūciatarū q̄ mōzū enūciadi. Ddm. q̄ ozo dñi vera vlt falsa a re pñata nō p̄ ex pte illi? ozo dñi silt a totali re pñata p̄ rotalez ozo dñi. silt ozo dñi signū rei totali p̄ ipm pñate et nō rei pñate p̄ pte. Vel dd̄z q̄ q̄uis pñtas z fallitas cau sent originaliter a rebo ad extra. nō tñ silt formatr in ipis sed silt formaliter in intellectu. i. in rebo intellectu

¶ Utruz verū possz dñari p̄o. Ddm. q̄ pñtas p̄ capi duplr. Uno? fm q̄ dñtētatē rei et sic verū dñari p̄o idē est q̄ ens dñari enti. et qz aliqd̄ ens ali cui enti dñat. sicut calidū est dñum frigidū. ergo etiaz sic capiedo verū nñl. pñbz q̄ verū dñari vero. Alio modo capid verū p̄ ipa adeq̄tōne intellectu? ad rē intellectu. z sic verū nō dñat p̄o. Lul? rō est. qz adeq̄tō dñe relatōez qm dñ. silt in relatōne nō est dñetas nisi ex dñetate fundamēti. z fundamentū adeq̄tōis intellectu? ad rem intellectuaz ē spēs itellectā p̄ quā intellectu? ipi rei intellectu? adequatur In ipēbz aut itelligibilibz nō est dñetas. qz se oēs silt cō paritūtur circa vñū z eūde intellectu. quēadmodū etiam se mutuo p̄ paritūtur circa eundē pñctū pupille spēs albi z spēs nigri. ḡ vna adeq̄tō intellectualis nō p̄ trariatur alteri nec p̄ vñū verū dñariatur vero.

¶ Vñū falsuz dñat alteri falso. ḡ est vñū verū p̄ dñari alteri p̄o. Tenz pñta. qz eadē rō videt eē de ves z de fals. Añs. pbat. qz due dñe i p̄tenti matē ria de accūte sepabili pñt silt eē false. Ddm. q̄ de falso possum? loq̄ duplr. Uno? rōne ipi? in adeq̄tōis quam ipoztat. z sic eadē rō est de p̄o z de falso. qz quēadmodū verū nō dñat. p̄o sic etiā falsuz fm hñc p̄sideratōem nō dñat falso. Lm? rō ē. qz in adeq̄tō ē p̄uato adeq̄tōis. p̄ uatōes aut nō silt dñe nisi q̄ dñiozū. z ḡ silt in adeq̄tōes posse p̄ falsa eēnt adiuicē dñia opteret tūc etiā adeq̄tō nes positas p̄ p̄a eē sibi etiā dñias. qd̄ nō p̄t eē vt. pbat rñ est. Alio? possum? loq̄ de falso rōe opiois vlt enūciatōis circa quā fallitas attrēdit z qz in talibz attrēdit oppō fm affirmatōem z negatōem. silt in materia p̄tingētū silt p̄tigit vltm affirmatiuā et vltm negatiuā eē fallaz sed nō p̄tigit vltm qz silt eē verā. ideo rōne talū dñat falsum falso. silt magz dñat verū p̄o. Et in hoc finit scđus liber Perihermenias. de q̄ sit laus z glā deo q̄ est verum om nis veri p̄ omnia secula seculoz. **A B C A**

Ep̄kara oim libroz. Ueteris artz Aristotel' etiaz Porphyrij z Gilberti Porritani fm p̄cessuz m̄ḡozum Colonie burfiaz. Mōz regētū. in via clarissimi doctoz sci Thōe de Añno ordis p̄dicatōz fontz totz philoso phice ac theologice pñtas. attētissime corcā. Finiūt felix eter. Anno dñi. D. mccc. xxiij. decimo sexto marcij.

f. Per Henricum Quendel.

Predicabilium

Incipiunt tituli omni

um questōni totius veteris artis fm ordinē foliozū as signari. Et p̄mo vr̄ do libozū requir̄ ponatur tituli q̄ tionū libri p̄dicabilū Porphyrij

Quid sit p̄bia.	.i.
Quō diuidit̄ p̄bia	.i.
Quō diuidit̄ p̄bia naturalis	.i.
Quot sunt artes mechanice	.i.
Quot sunt artes liberales	.ij.
Quare iste scie septe vocātur artes liberales	ibidem.
Quare septe artes noiant̄ isto nobilt̄ vocabulo	libera?
les. eodez. Utr̄ logica sit scia.	ibidem.
Utr̄ logica sit vna scia	ibidem.
Utr̄ logica sit scia spealis	ibidem.
Utr̄ logica sit pars p̄bie.	.ij.
Utruz logica sit scia real vlt rōnalis	ibidem.
Utruz logica sit p̄ncipalr̄ de p̄mis aut scđis intentō nes bus eodē	Utruz secūde interōes sunt subiectiue in rebo aut intellectu.
Utr̄ logica sit scia speculatiua vlt p̄ctica	.y.
Quō distiguūtur scia p̄ctica z speculatiua	ibidez.
Utr̄ logica sit scia vtilis z necāria	ibidem.
Quō diuidit̄ logica p̄ma sut diuisione	ibidez.
Quare ista logica dñe ver? cū tñ sit posterior inētōe eodē	
Quid sit subiectū in tota logica	.vi.
Quid sit subiectū libri p̄dicabilū Por.	ibidem.
Utr̄ de q̄nqz p̄dicabilū sit scia	.vij.
Quot sunt cāe scie libri p̄dicabilū	ibidem.
Quis sit titulus istz libri Porphyrij	ibidez.
Ad q̄ z quot ista scia Por. est nicāria	ibidez.
Quot sunt vltā sue p̄dicabilia	.viij.
Utr̄ vlt sit gen? ad q̄nqz p̄dicabilia	eodem.
Quare Porphyrij mouet p̄dicatas tres questōnes dif ficiles z eas non soluit	eodem.
Quare iste questōnes potius formātur de gñibz z spes ciebus q̄ de alijs vltibz.	eodem.
Utr̄ vltā vr̄ silt gñā z spēs subsistāt in rerū natura aut in solis nudis purisqz intellectu? posita sint	eodez.
Quō dñit loquūtur de vltibz moderni z āriq̄	.x.
Utr̄ vltā sint corpalia vlt incorpalia	.eodēz.
Utr̄ singlaria sint in sensibilibz. i. singlaribz vlt fm esse a singlaribus separata	eodem.
Utr̄ vltē habeat verius esse in intellectu vel singlaribz bus eodē	Utr̄ sit idēz vltē añ rē in re z p̄ rē
Utrum vltē sit in intellectu p̄ suā realē pñtiā aut solum fm similitudinem	eodem.
Utr̄ vltē sit in rerū natura p̄ducibile	eodem.
Utr̄ vltē sit materīa forma vel totū p̄positū	.xi.
Quō distiguūtur forma p̄tis z totū	eodez.
Quare dñe in textu videtur aut necz genus zc. z nō ponitur est	eodem.
Utrum iste tres acceptōnes generis sint sufficēter as signate.	.xij.
Utr̄ gen? sit p̄bile distictū p̄tra aliā q̄ttuoz.	eodē.
Quot mōis aliqd̄ p̄dicat in qd̄	.xij.
Utrum color sit genus	eodem.
Utrum gen? p̄ re subiecta intentōni sit hñc diffinitū vel genus p̄ ipsa intentōne	eodem.
Quare nō ponit vltā in gen? z p̄p̄iū p̄ h̄ q̄ genus p̄ dicatur in quid z p̄p̄iū in quale	eodem.
Utrum genus possit saluari in vna spē	ibidez.

H * 1674 gW 2399

Questiones

Utrum uenienti ordine caplm de spē immediate sequas
tur capitulum de genere xiiij
Quare Por. h. ponit diuersas acceptōes spē eodez
Utrum diffinitio spē pma sit bn assignata eode
Utrum diffinitio spē in rōne p dicabilis data sit uenienter
et r bene assignata eodem
Quo diuidit genus xv.
Quo diuidit species xvi.
Utrum sub altera sint media inē gñalissima z spēalissima si
cut sunt qdā mediū colores inf extremos eodem
Quare Por. de coordinatōe pntali magz exēplificat de
pnto substantie qz de aliq alio eodez
Utrum arbor Por. sit uenienter assignata eode
Utrum dña supior dextri lateris sit gen^o ad dñam infes
riorū eiusdem lateris xvij
Unde habet genus generalissimum q est genus et non
potest esse species. eodem
Unde hz spē spēalissima q nō pōt ee gen^o eode
Utrum ens dicatur de decem p dicamentis uniuoce vl
analogue xvij
Utrum nūerus hoz triū. s. gñalissimoz spēalissimoz: si et i
terminoz sit finitus vl infinitus eodem
Quare indiuidua relinquēda sūt ab arte eodem
Quare descendēte a gñalissimo ad spēalissima necē est
p diuisione in mltitudine ire z ecōtra ascēdēte spēalissim
is ad gñalissimū mltitudine in unū colligere eodez
Utrum ista auctoritas Por. pncipatōe spēi plures hoz
mines sūt vn^o hō sit vera .xix.
Quare est necē rti equa pti de equis zē eode
Utz pma diffinitio indiuidui sit bn data .xx.
Que est scda diffinitio indiuidui fm por. h. eode
Quid sit pncipiū indiuiduatōnis in substantijs ma
terialibus. .xx.
Utz ea de rebz materialibz natura z suppo^o dñe .xxi.
Utrum diuisio dñtie in dñam cōiter decām p pte er ma
gis p pte sit ueniens. .xxij.
Utrum sit aliqua dñtia p mnis eodez
Utz hec sit p. s. ortes senex differt a seipō puero eode
Quo dñter se hnt ista tria. s. ymitas nali. cycatrix vulne
rii. z cecitas oculoꝝ ad sua subiecta eodez
Quare aliq dñtia dñ. p pta eodem.
Quare aliq dñtia uocat magz p pta .xxij
Quare dñtie faciēs alterari uocat simplr dñtie cuz
tamē sint accidentia eodem
Utrum diuisio dñnarum in sepabiles z in insepabiles sit
bona eodez
Utz ea de sit dñtia diuisiua g^o z pstituta spēi .xxij
Quare dñtie magis uocant specificē a pstitutōe qz ge
nericē a diuisione .xxv.
Utz gen^o possz pti de suis dñtijs diuisiuis eodem
Quo exponit pma diffinitio dñtie eodez
Utrum diffinitio dñtie in rōne p dicabil^o data sit in omni
bus uenienter assignata .xxvi
Quare Por. in tertia diffinitōe dñtie vtiū aptitudie cuz
tū in alijs sp sit vltus actu eode
Utz qrtā diffinitio dñtie sit bona eodez
Quo qntā diffinitio dñtie differat ab alijs eode
Utz diffinitio por. de p pto in quattuor mōs sit uen
ienter assignata. eodem
Quare p puz pmo^o uenit solt z nō omni eodez
Quid sit p puz secūdo mō .xxvij
Utz tertia acceptio p puz sit bn posita eode

Predicamentoz

Utz quarta acceptio p puz sit v era .xxvij
Utz risibilitas sit p puz hōis sicut risibile eode
Utrum p puz in omnibus suis modis sit vlt ab alijs
distinctum .xxix.
Utz p puz passio distiguat reatr a suo subiecto eode
Utrum accidens sit p dicabile distinctuz ptra alia qz
ruoz .xxx. Utz pma diffinitō accēt^o sit bn assignata. eod
Utrum non obstate pma diffinitōe accēt^o accēt^o sit bn
p sepabile z insepabile diuisim .xxxij.
Utz scda diffinitio accēt^o sit bona eodem
Utrum tertia diffinitio accēt^o sit uenienter p negatio
ne assignata. .xxxij.
Utz inherencia sit de essentia accēt^o .xxxij.
Utz eod sit qnqz plibz de plibz pti .xxxij.
Quare por. h. cōgādo p dicabilia ad inuicē p pnt dif
ferentia spēi eodez
Quare destructo genere z dñtia destruntur ea q sub
ipsis pntentur eode
An gen^o p dicit de pluribz qz accēt^o .xxxij.
Utrum p puz p dicit vnioce de specie et p tēntis
sub ea. .xxxij.
Utrum ista auctoritas Por. p puz sit vera siue Socra
tes sit siue nō sit zē. eodez
Quare repugnat duabz spēbz pcurrere ad cōstitutōem
tercie spēi nō aut dñtijs .xxxvi.
Utrum accidentia p traria possent p miceri seu sit esse in
eodem subiecto .xxxvij
Utrum plā accidentia eiusdem spēi possent esse in eodē
subiecto .xxxvij

Predicamenta Aresto.

Utz ens dicibile incōplexū zē. sit subiectū libz predica
mentozū Arestorelis .xxxij.
Utz de decē predicamentis sit scia. eodez
Utz scia pntozū sit real vl rōnal eodem.
Quem oz dñez habet liber predicamentozū inter libros
vereris artis. .xl.
Quid sit finis scie pntozū Aresto. eodez
Quid est anpredicamentū. eodem.
Quot sunt anpredicamenta. eodem.
Utrum diffinitio equoꝝ sit bona. .xli.
Utz vniuoca sūt a p hō in textu bn diffinita eode.
Utrum gen^o sit vniuocū suis spēbz .xli.
Utz denoiaria sūt uenienter a p hō diffinita eodem.
Qual ē illa p pto. perr^o ē studiosus a p tute .xliij
Qual ē ista p pto. cū dñ ens est unū eodem.
Utz pcretū idē fecet qd ab abstractū eodem.
Utrum dicibile in cōi uenienter sit p pplexū z incōplex
um diuisum. eodem.
Quot requiruntur ad veraz z p pte dicitaz complex
ionem. .xliij.
Utrum diffinitio sit complexum voce tm vel voce z sig
nificatōne simul. eodem.
Utrum secūda diuisio anpredicamentalis sit sufficēs
et bona. eodem.
Quid sit esse in subiecto. .xlv.
Utrum aliquid idem possit ee in diuersz gñibz .xlvj
Utz diuisio pntozū in decē adēqz diuisum sit ens
dicibile incōplexum .xlvij

Questiones

Utrum deus sit in aliq̄ pdicamēto lxvij
 Utrum tm̄ decem sint pdicamēta eodem
 Utrum substantia pdicamētur ab alijs distinctū puent̄
 enter ponatur p̄mū lxvij
 Utrum p̄hs bene p̄supponat substantiā in primam r̄se/
 cundam diuisam eodem
 Quot sunt diffinitōes p̄me substantie lxix
 Utrum aliquis h̄o sit p̄ma substantia eodem
 Utrum diffinitio sc̄darū substantiarū sit bona eodem
 Utrum solum sc̄dis substantijs r̄ earū d̄s̄r̄ijs pueniat p̄
 dicari nōte r̄ rōne de p̄mis L.
 Utrum p̄ntie in rextu possit tenēte foalite. eodez
 Utrum nō existētibz p̄mis subst̄arijs impossibile sit ali
 quod alioz remanere eodez
 An magis assignet quid pdicans sp̄m q̄ pdicans
 genus li.
 Utrū cōe sit oi substantie in subiecto nō eē li.
 An d̄na de ḡne substantie sit substantia eodez
 Utrum p̄res substantie sint substantie. liij.
 Quo mō p̄p̄ij sc̄da p̄p̄ietas est p̄p̄ia eodem
 Utrū a p̄ma substantia nulla exire pdicatio eodē
 Utrū sola p̄ma substantia p̄cet hoc aliqd̄ liij.
 Utrū p̄care q̄le qd̄ sit p̄p̄iū sc̄dis substantijs et earū
 differentijs. eodem
 Utrū substantie p̄p̄iū sit nō h̄ie p̄trariū eodem
 Utrū nō suscipe magis r̄ min⁹ sit p̄p̄iū substantie lv.
 Utrū maxime p̄p̄iū sit substantie eē suscepti. p̄tra lvi.
 Utrū ex rei mutacōe mutētur veritas et falsitas q̄ sunt
 in oratione lvij
 Utrū veritas sit subiectiue in obiecto intellectus vel in
 ipso intellectu. ibidem
 Utrū quantitas sit genus vnum ab omnibus alijs dis
 tinctum lvij.
 Utrum quātitas a logico puenienter notificetur prius
 diuisione q̄ diffinitōne ibidem
 Utrum numerus r̄ ois sint quātitates discrete ab inut
 cem distincte. lix.
 Quid est formale ipsius numeri eodem
 Quot sunt sp̄es q̄ntitatis p̄tine lx.
 Quo diffinit̄ q̄libz sp̄es q̄ntitatis p̄tine lxix.
 Quot requiruntur ad hoc q̄ aliqua q̄ntitas habeat positio
 nem in p̄tino eodez
 Utrū motus sit q̄ntitas p se vel p access̄ lxij.
 Que est rō q̄ q̄ntitati nihil est p̄trariū eodem
 Quare q̄ntitas nō suscipit magis neq̄ min⁹ lxij.
 Utrum p̄p̄ie p̄p̄iū sit q̄ntitati p̄m eam equale vel ineq̄
 le dici ibidem
 Utrū eq̄litas sit relatio real̄ v̄ tm̄ rōis eodem
 Utrū ad aliqd̄ b̄n ponat̄ p̄ntū sc̄dm in ordine pdicamē
 tozū accidentiū lxv.
 Utrū ad aliqd̄ sit pdicamētiū v̄nū ab omnibz realiter
 distinctum. eodē
 Utrū p̄ma diffinitio ad aliqd̄ sit bona lxvi.
 Utrū habere p̄riū sit relatiōni p̄p̄iū eodez
 Utrū suscipe magis r̄ minus pueniat relatiōni. p̄m alijs
 quā acceptōem p̄p̄ij lxvij.
 Utrū dici ad p̄uertiā sit relatis p̄p̄iū eodem
 Utrū relatiō sunt simul natura. lxvij.
 Quare Aristot̄ mouet duas instācias v̄nā de sc̄ia r̄ sc̄is
 bili. aliā p̄o de de sensu r̄ sensu. r̄ eas nō soluit. lxix.
 Utrū p̄ter p̄mā diffinitōem ad aliqd̄ sup̄ius positam
 necessariū fuit sup̄ ad dere sc̄dam lxx.
 Utrū relatiō habeat diffinitōem r̄ correlatiō lxx.

Prædicamentorum

Quare defm̄a⁹ veritatis de ad aliqd̄ e difficil̄ eodē
 Utrū in p̄re habere decē filios sint decē paternitates
 vel vna tm̄ eodem
 Quare q̄ntitas ponit̄ terciū p̄ntū accētū eodez
 Utrū q̄ntitas sit p̄ntū ab oibz alijs distinctū eodem
 Utrū diffinit̄ q̄ntitas a p̄ho in rextu posita sit b̄na eodē
 Quot sunt sp̄es q̄ntitatis lxvij.
 Utrū p̄ma sp̄es q̄ntitatis sit h̄icus r̄ disp̄o. lxvij.
 Utrū h̄icus r̄ disp̄o noient v̄nā q̄ntitate in sp̄e eodez
 Utrū sc̄da sp̄es q̄ntitatis puenienter dicat̄ naturalis pos
 tentia vel impotentia. lxvij.
 Utrum terciā species qualitatis sit passio r̄ passibilis q̄
 litas. eodem
 Utrū quarta sp̄es q̄ntitatis puenienter dicat̄ forma et cir
 ca hoc aliquid p̄stans figura lxvij.
 Utrū species qualitatis superius nominare sint sufficienter
 enumerare. lxvij.
 Utrū diffinitio. qualium a philosopho posita sit pueni
 ens r̄ bona. eodem
 Utrū h̄ie p̄trariū sit q̄ntitati p̄p̄iū eodem
 Utrū suscipe magis r̄ min⁹ sit p̄p̄ietas q̄ntita. lxvij.
 Quo catur intentio r̄ remissio forme in subiecto eodē
 Utrum p̄p̄ie p̄p̄iū sit qualitati p̄m eam simile v̄l dis
 simile dici eodez.
 Quare p̄hs ad longum nō determinat de sex vltimis
 pdicamentis lxix.
 Utrū post p̄dicamēta ad cognitōem verorū pdicamē
 torum sint necessaria eodem
 Utrū opp̄o puenienter diuidat̄ in q̄rtuo sp̄es lxxx.
 Utrum oppositio relatiua conuenienter p̄tina dicatur eodem
 species oppositōnis eodem
 Utrū diffinitio p̄rioz quā dat̄ p̄. h̄. sit bona lxxx.
 An d̄s̄io p̄rioz i mediata r̄ imediata sit b̄na eodem
 Quotuplica sunt p̄ria imediata eodem
 Utrū p̄uaritue opposita sint bene diffinita. lxxxij.
 Quo diffinitur oppositio lxxxij.
 Utrū p̄itas alie enūcia. sit etna r̄ imortal lxxxij.
 Utrū p̄us sit v̄nū post p̄dicamētiū sufficienter per
 modos distinctum lxxxv.
 An modi simultar̄s sine sufficienter assignati lxxxvi.
 An puenienter distinguantur sp̄es motus eodem
 Utrū augmēta⁹ possit fieri sine alteracōe lxxxvij.
 Utrū octo mō h̄n d̄ sine sufficienter enūerati eodem

Sex principia Gilberti

Quid sit subiectum istius libri lxxxvij.
 Quot mōis foza capis r̄ q̄ illarū h̄ diffinit̄ eodez
 Utrū diffinit̄ foze h̄ data sit b̄n assignata eodem
 Utrū diffinitio substantia sit bona lxxxix.
 Utrū figura in eisōis sit a natura v̄l ab arte eodem
 Utrū forma v̄lis sit a natura v̄l ab actu n̄o xc.
 Utrū diuisiones fozarū sint i rextu sufficienter assigne eo.
 Utrū de se p̄no data de actōe sit puenient assigne. xci.
 Utrū diuilio actōnis p̄ actōez corpis r̄ aie sit sufficienter
 assigne eodē Utrū ymago in speculo apparēs
 sit p̄e in speculo sicut accēs in subiecto xcij.
 Utrū p̄ma p̄p̄ietas actōis (in q̄ d̄ q̄ ois actio ē in mo
 tu. r̄ ois mor⁹ in actōe firmat̄) sit p̄a eodem
 Utrum motus sit in ḡne q̄ntitatis eodem
 Utrū p̄p̄uz sit actōez se inferre passione xcij.
 Utrū actōni pueniat h̄ie p̄riū r̄ suscipe r̄ē. eodem

Questiones

Utrum diffini^o passiois sit puenient assignata fo. ciiij
 In quo pnto sunt passiones anime eodem
 Utrum qn sit pⁿ puenienter diffinitu eodem
 Utrum qn bn diuidat in qn pntis pterit^o z futu. fo. xcy.
 An qn bn diuidat in simplex z ppositu fo. xcy.
 Utrum no suscipere magis z minus et non habere cos
 trarium sit quado pⁿ eodem
 Utrum qn sit in omi eo qd incipit esse eodem
 Utrum vbi sit pⁿ in textu puenienter diffini. fo. xcviij
 Utrum anima sit in loco eodem
 Utrum idex corp^o numero possit ee in diuersis locis vel
 duo corpora in vno eodem
 Utrum diuisio vbi p vbi simplex z vbi compositum sit
 sufficienter assignata folio. xcviij
 Utrum vltima spera sit in loco eodem
 Utrum pperates vbi h^o puenienter assignate eodem
 Utrum positio pntum ab alijs distinctum sit puenien
 ter diffinitum folio. xcix.
 Utrum diffinitio habitus sit bn assignata fm q est predi
 cametu seu pⁿ ab alijs distinctu folio. L.
 Utrum suscipe magis z min^o pueniat omi hitu fo. ci
 An no h^o pⁿ sit habitui pⁿ eodem
 Utrum sit pⁿ pⁿ h^o pⁿ in plib^o existere eodem
 De inuentione formarū z ipari augmēto narrat tres opi
 niones et duas reprobat. et ibi duas alias mouet dubi
 rationes folio. c. z. c. iij

Primus perihermenia.

Quorū sit iste liber in ordine inter libros logice Arist
 storelis folio. c. iij
 Quid sit subiectū huius libri eodem
 Utrum problematis propoficio sit ordinata z in omni
 bus puenienter assignata folio. c. iij
 Quare pmitit tractatū de fcatōe vocis. eodem
 Quare Aristoteles no dicit in textu voces. sed dicit ea
 que sunt in voce eodem
 Utrum signozum z signatorū differentia sit in textu be
 ne posita. folio. cy
 Utrum solum in compositione et diuisione intellectus
 sit veritas vel falsitas eodem
 Utrum nomen enunciatōis elementum pⁿ sit in ter
 tu puenienter diffinitum. folio. cyi.
 Utrum no^o infinitū sit noim apud logicū folio. cyij
 Utrum diffinitio hōis pueniat obliquis eodem
 Quare pbs in diffinitōe verbi no ponit illas pⁿclias
 voc fcatia ad placitū sicut in diffinitōe nōis eodem
 Utrum pba infinita z obliq^o sint simpl^o pba fo. c. viij
 Utrum pba fm se dicta extra enunciatōes sint nōia eodem
 Utrum diffinitio oⁿis sit bona eodem
 Utrum supposita diuisione oⁿis in qnq^o spēs oⁿ enūciā
 aria sit p ver^o z falsuz puenienter diffinita folio. c. ix
 Quo differenter sumuntur diuisiones enunciationis in
 textu posite. folio. cx
 Qualis est diuisio enunciatōis in vnam simpliciter et
 cōiunctōe vnam. folio. cx
 Qualis est diuisio enunciatōis in affirmatiuam z neg
 gatiuam folio. cx
 Utrum quatuor modi enunciatōis sint sufficienter as
 signati eodem Quid sit oppō eodem
 Utrum pbs ex diuisione rerū puenienter innuat diuisio
 ne enunciatōis penes eius qⁿtitatē folio. cxij
 Quid sit v^o z quid singulare eodem

Perihermeniay

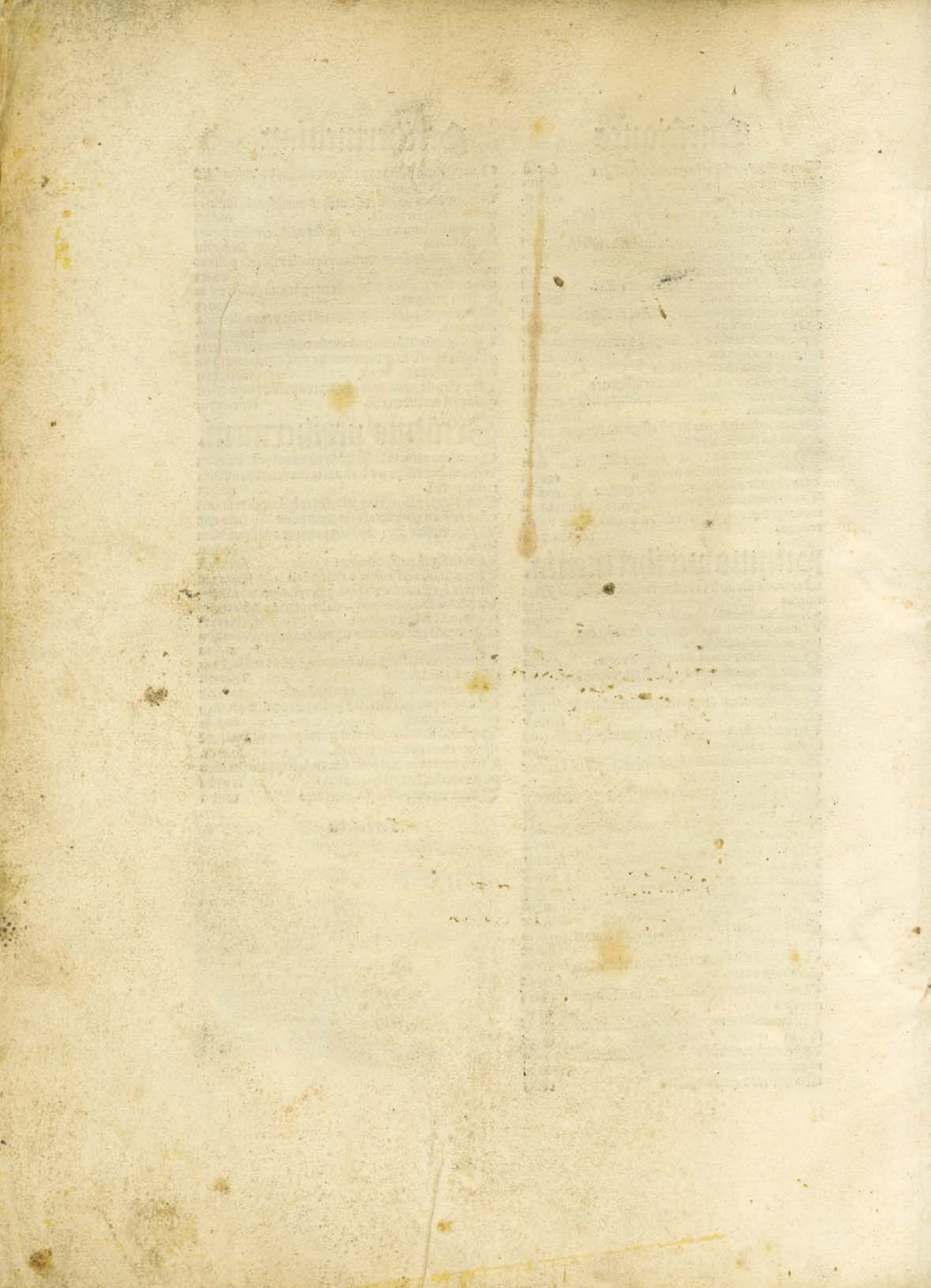
Quo multiplicia pⁿdicata possunt enūciari de vniuersali z
 qⁿuplicia de singulari eodem
 Utrum oppositio passio enūciatōis intrinseca sit sufficie
 ter fm tres spēs diuisa. eodem
 Utrum signum vniuersale possit addi termino in pⁿz
 dicato posito folio. cxij
 Quare due pⁿones contrarie in nulla materia possunt
 simul esse vere eodem
 Quare due pⁿones subcontrarie pnt simul esse vere in
 materia pⁿngenti. eodem
 Quare in pⁿtradictōis semper est vna vera z alia falsa
 et eontra. folio. cxij.
 Utrum in enūciatōnib^o singularib^o de futuro in materia
 pⁿngenti necesse sit qⁿ determinate vna^o oppositari sit ve
 ra z altera falsa folio. cxvij
 Utrum vera sit pⁿpositio in fine textus posita omne qd est
 quado est necesse est esse. folio. cxvij

Secundus perihermeni.

Quare loco verbi in enūciatōne no potest poni infinituz
 verbū. hoc est quare verbū in enūciatōne infinita
 ri non potest. eodem
 Quorū regule pⁿsequētiay pnt elici ex habitudine illarū
 qⁿtuor enūciatōnū qⁿ pbs in textu ponit folio. cxix
 De multiplicatōne propⁿuz ponitur due figure nota
 biles. eodem
 Utrum signū possit infinitari folio. cxix
 Utrum a diuisis ad pⁿicta valeat pⁿtia folio. cxix
 Utrum enūciatō de inē z de mō dicit specificē fo. cxix
 Utrum habēdo oppōem in modalib^o negatio debeat pos
 ni ad modū vel ad verbū folio. cxix
 Quo sumēda est qⁿtitas z qualitas in pⁿpositōnibus
 modalibus eodem
 Utrum qⁿpollētia seu pⁿtia sit in modalib^o z in illis de in
 esse eodem mō sumēda fo. cxix
 Utrum ad necesse esse seqtur possibile esse fo. cxix
 Quo dicit possibile ortum a potentia rōnali z ortum a
 potentia irrōnali eodem
 Utrum bona sit distinctio entū p actū puruz z p solā potē
 tiā z p actum potentie pⁿmixtū. fo. cxix
 Utrum pⁿtrarietas in oⁿib^o sumēda sit penes pⁿtratos
 mōs enūciatōis fm pⁿtraria pⁿdicata fo. cxix
 Utrum verum possit pⁿtrari vero eodem

Finis tabule

Quoniam multas enim in ueni
elephas. elephantos. h
genitiuo gto. elephan
a genitiuo gto. abak
Titan. titanos. hic titi
tremulum titanum q lu
noiauius latin panter.

Quod sepe a genitiuo & alii
ο κειρε αρι ποε οι
in. vii. hircas ue arab
arab; Idem in. vii. Omis
pus dix p & thio pl; R
Vnde neuu qq in carm
titan. bi corpes gigan
spatio: elephas. Iuuen
tos. Yngli in. vii. Panter
uus cap cornu corpa ppe
in sedo carminu. Heec

Quod notandum: etiam q ma
iii. georgicon. Quid linc
ped metati priuatis, op
acc gto ατιο το j De l
camello. Cassida qq acc
Yngli. Aurea uati casti
potens cui toruagenas
guine gorgon. Quid aut
de catholicis nouu. P su
nat in pmo. lect² erat
Idem in. vii. Quid delphini
defnencia. etiam in. is. p de
phis. eleusina & eleusis. tch
gul tminatione tusi. Ne
nolle in qe aris cla exat
licat² dolore catarata. **H**

orchimis. Unde lucan^{us}
eduse. Hā phorū p. s.
notandū: qd̄. t. ad
Isteli que el̄ que pa
audrō mortib; euan.
circū. Qdā tñ participiū
mum̄ extrema syllaba
sup̄dictā seruant reglā
repta. ut ΜΕΝΗΟΝ
ΗΟΝ·CΙΗΟΝ·ΟC. hic si
Υωc. hic lāco on hui
p̄ ferre & scdm̄ latinorū
declinare ut hic anti
ne leo. hui leon̄. Si. it
in ḡcos. Υ. habeat leon
pp̄litus pp̄riū nom̄
charen̄si n̄ idē fecisti.
oce impat ut xeno
ro t̄yndari danus hō
on p̄fero. Idē p̄funda
i. Statū in p̄mo achillei
tano uolentes. hō. in. iii.
lo. & subtruit emulos.
ina t̄ neutri ḡn̄is. que
ut hic flam̄. hui flam̄
atna & ḡca ḡn̄is f̄mas
ū ut hic lien. hui lien̄.
nū. Qd̄ lat̄ aut renes
nen. pp̄riū nom̄ historici
is. loci ulxis. q̄a habitaū
scenis. hec̄rixen. hui
barbara ḡn̄is masculi
gn̄itū. ut hic cesar. ce
& hoc par. hui paris.

